

והמשכילים יזהירו כזהר* הרקיע

זהר על התורה

בראשית א

מהתנא האלהי

רבי שמעון בן יוחאי זלה"ה

עם סתרי תורה ומדרש הנעלם ועם פקודי אורייתא מרעיא מהימנא ותוספתא על קצת פרשיות כמוהו לא היה מלפנים באותיות גדולות מרובעות ובנקודות ללמוד בו כל איש אשר רוח אלהים דבר בו להיות צדיק וחסיד והוספנו במקומו הראוי מראה מקום מכל פסוקי תנ"ך עם הגהות האר"י ז"ל עפ"י דרך אמת ולמטה מראה מקומות הר"מ קורדובירו ואמרי בינה עם פירושו והגהות יש מאי"ן להרב חיד"א זיע"א הכל על סדר נכון:

והוספנו בו ביאור המלות הקשות של הזהר

השתדלנו להגיה ולתקן השגיאות שבדפוס
כפי שמוזכר מאחרי הדף

קרן הוצאת ספרי רבני בבל
רח' דוד ילין 40

ירושלים שנת תשל"ז

וואלף, י. אום : לטוטט טואלף

וכריתו להוריעים : ישב בסתר עליון כצל שרי יתלונן

ומצדיקי רבים כוכבים לעולם ועד : גל עיני ואבימה

בינו עמי עשו

פסק

הגאון והחכם הכולל הנעלה

כמוהר"ר יצחק דלטאש יצו

אריז רעשה אף שמים ויועבו אמות הספים מקול הקורא ואומר שאין טוב להוליא הרבנים הסתומים והסתומים אל הפרסום ולפרוץ גדר הראשונים אשר נבזזו באולרותיהם ובית נבאחס לא ראו אור ימים קדמונים תרע שבימי התנאים אשר היה לבכס כפתחו של אולם והיו כמלאכים בקשו להעלים סתרי תורה ועל כן עלו חכמים ו"ל כרוך שכחר בהם וכמשנתם ' אין דורשים בעריות כשלה ולא כמעשה כשפאית בשנים ולא כמרכבה כיתוד אלא אם כן היה חכם ומבין מדעתו ' ואף יעויו אדם מלחו להדפיסו ולפזר הפתאים בכל פאות ראה מה שכתב הר"ם כמו"ל שהמבאר רבנים בספר הוי' באילו דרשם ללפים מבני אדם ' וא"כ מאחר שקדמונים אחזו שער והשער סגרו והדלת נעלו וראו מעשת אליו כי קח עור פניו ושמו על זה רמזו משל להג' המרכ המהפכת לשמר מהכנס כגון שגנ'ע רמז לחכמה זו כאמרים ז"ל כמשל ארבעה נכנסו לפרדס ואיכבה תשתכנה אבני קדש כראש כל חולות על זאת ושמו שמים ויתגעשו כי חדה לו ' ואם לא תשתפק מהמטה ראה כמה מאמרים וזהירו לא כלכד על הפרסום אלא אשלי העיון בו כינו לבין עלמנו כאמרים ז"ל כמופלא ממך אל תדרוש און לך עסק כנסתרות כמה שהוסיף התבונן אם כן אתה ליתת לכלתי כנוע בקלה הנסתרות ולא הורשית לדבר כנפלאות ולהתבונן בגדולות פי גבהו מאד מאדש ' ועוד שהדולה ליעול את השם כרבנים אלה יבא ויעול מפי שופרים ולא מפי ספרים פה אל פה ודבר בו כי רבנים שבעל פה אי אתה ראוי לאמרים ככתב ואם התירו כמכוס ובתלמוד ושק מפי קיום המלות הליכות מאוס עת לעשות לוי' אכל לא התירו כס"ת שאינם רבנים ויכול האדם להשער מהם כינו שבראה מהא דאמרינו דא נר ליה רבי יוחנן לרבי לעזר תא ואגמך מ"מ אל' אכתי לא קשאי כדקא נח נפשיה רבוי יוחנן אל' רבי אשי תא ואגמך מ"מ אמר אי זכאי גמירנא מרבי יוחנן רבך הוי שהיה רבי אלעזר רוחה בשתי ידים ידועת מ"מ ואם היה דבר נרוך לא היה נשער מהם רבי אלעזר ומאחר שאינם רבנים שמה לא ניתו לכתב וכן נשמע לשון און מוסרים ס"ת לא למי שלבו רואג בדרבו חכם חרשים ונבון לחש ואז מוסרים לו ראשי פתרו' כי המסירה היא כע"פ כמו משה קבל תורה מסויני ואם נאמר שהתירו לכתב היינו דוקא כמשל וחידה כמו שנכתבו באגרות התלמוד וכמאמרים ולא כפירוש כמו שכלו בוהר הלא תראה שרשב"י כתבם כמערה והניחם שם כדי שלא יתגלו תשע גרולה מיו שאמר רשב"י עלמנו בעון גלוי דזי החורה וזה לשונו הביאו החקאנטי זל כפרשת כי קשא וז"ל ' ווי להווא מגלה רזין דמאן דמגלה רזין באילו אכתיס תקווא דלעילא דהתקון למיכנס רזין ולא יפקון לבר וכו' ער וכתב אל תזן את פיק לחטוא את כשרך ולית עלמת מתקיימת אלא כתיב וזי כתיב דגלמא אלטרך הוא ' כמילין רזין דרזינא דעתיק דעתיקין דלא התגליין אשילו למלאכי עלאי לא כ"ש ע"כ ' אחר שכן הוא שהם מתווכים ההגלם וההסתר כמו שנוציר עליהם שם הנקראים סתרי תורה הן בעון חולל פרסום ס"ת המבאשי' לס' פוסו ועתירין ליתן את הדין ' כל מה רבוי המקשה ואלה הרבנים אשר רכז ותובתת מילין אשר קבר מכהולם הרעיונים ורתיחו הנשפות כסיו יסירו הלככו' מתמדתק ויאלו תשוקה יכו' האם הנוצרת בקרב האנשים ' על כן העיר יו' את רוחו ומלתו שם על לשוני לתקן המעוות והדורשים לישר להשיב אמרים נכוחים רבנים המתווכים על הלכ לנחם לאכלי צור' הלו אשר הליב המקשה והסותר סתרי תורה לכל יתגלו ואשיב לו על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון :

ועתה סגלת יו' ממלכת כהנים וגוי קדוש מה לכם תרכאו נפסכם התילכו וראו את ישועת יו' אשר יעשה לכם חיוס הזה כהגלות לבס סתרי תורה או תשקחה עיניכם והייתם כמלאכי

פסק הגאון כמהר"ר יצחק דלטאש

מרום יודעים טוב אצרכם שתזכו לשבח כבוד בארצכם לא עת האקף מקנה העוורון והסבלות
ההצדרי המשול תמשול כנו לעולמי עד תאות קנין מרומה הלגנח האכרד מפינו אמונה ויכנתה
מלשוננו הלעולמים יזנח וי' הן קרבה שנת השבע שנת הפמטה ומתי נעשה לכיתובי ומתי
יחקים כנו כי מלאה הארץ דעה את וי' אם לא עכשיו חומתי באלף השביעי דרדוב עלמא כי
הנה עבר כמעט השליש מהששי ועריון נפשו תכום שנת תאמר מר למתוק הקוץ הלחם הקינקל
לחם אצורים לחם שמלה"ש נזונים בו ואוהבת לעשות המטות מלות אנשים מלומדה הלכתא בלא
טעמא ולמה כרא וי' תורה תכלין ואם ארוחה עוברת ארוחת ירק כעודה קטנה לשעתה
תחזיקנה לחך ולא יאכל תפל לגינתך ק"ו כן כנו של ק"ו לנשך הנעימה עורה והקילה משנתך
עד מתי יגל תזככ אל תתשל כדברים עתיקים ואם כן עתיק יומא עד כען עת לכל
תן אל תכטע על שקד ואל תשען על משענת קנה רטון כי אשיכך מילין ואת כל טענותך
אכתישן אחת לאחת :

הורה

המשנה ראשונה לוכא לפלוגי רבהרי' התורה כמעשה כראשית כיודר בין חכם ומבין מדעתו
בין לא דהא בשנים קתני ודייקינן בשנים הוא ראין דרוסים הא כיודר שרי . וכו' תימא
כיודר וחכם ומבין מדעתו אם כן מה בין מעשה כראשית למעשה מרכבה האו נמי כיודר ומבין
מדעתו שרי אלא וריא כמעשה כראשית כיודר ואפילו אין חכם ואין מבין כמרכבה עד שיהיה חכם
ומבין וכ"ש פנו לבין עלמו והמאמרים כגון כמופלא ממך אל תדוים והדומים לו לא באו לתרוק על
סמם מזמיתך וטעם והכן פירוש זה המאמר ולא יקשה כלל ועיקר דארכיה משם אחיה שיש להתבונן
בס'ת ולמצן תשוב ותבין המאמר השנה אמיתית אקשה עליו קושיא אחת והיא זאת אם היתה כונת
המאמר לאסור התעסקות בנסתרות וההתבוננות כס ויהיה פירוש במה שהורישית התבונן על התורה
כששטה כענין ביאור מצינה התנ"י ודקדוקיהם כפשוטם כמו ששיערו המקש'י' נוה על המעייטים בס'ת
ובסודותיה יקשה מאד הלשון איך יאמרו במה שהורישית שישים למוד התורה רשות והוא חובה כהמת על
כל חיובי המטות דכתיב ולמדתם אותם את בניכם וירשינו ולמדתם אתם אלא וריא הלמוד אשר הוא
רשות ולא חובה הוא העיון בסודות התורה ובפנימיותה כמו שהביא המאמר ראה מאכתי לא קשי
שהיה רוחא מלמודי וא"כ המאמר גראה כסודות דבריו דרישה לאו קיפיה וקיפיה לאו רישה דאמר
רישא אין לך עסק בנסתרות וקיפא אמר במה שהורישית התבונן . ולהתיר זאת הקושיא אודיעך שאין
סתירה במאמר כי הכוונה להזהיר בדרך העיון בס'ת כי נאמר סודות התורה הם החקירה בידיעת
המתת הכורא יתבדך הנודע מלך פעולותיו ולהשכיל במה שהאיר מכבודו כחדש העולם והוא העיון
כעשר ספירות אלא שאין לנו עסק בספירה העליונה כ"ע כמו שתמלא בתקונים בתקון כ"ב ז"ל .
כתר עליון דא אויה שליטי דחמשין שערי כוכה ורא אויה דלא אחייהוב למשה ועליה אהמר כתוב לא
ידעו עיני ועליה אמרו חו"ל כמופלא ממך אל תדוים וכו' בגין דאיהו מקור דלית ליה סוף
ובמקורא דלית ליה סוף מאן יכול לאשגא ולאשכחא ליה קיפא . ע"כ . וכ"ש במה שלמעלה
מזה והוא עלת העלות הגדול אין סוף כמ"ש אין לך עסק בנסתרות הרטון בו ככ"ע
וכא"ס אבל העיון כשאר ספירות שהורשינו לנו כעל המאמר להתבונן בהם וזהו המבון
בפסוק הנסתרות לוי' אלהינו והנגלות לנו ולבנינו וגו' לנשות את כל דברי התורה הזאת
פירוש הפסוק שיש לנו בידיעתנו ובחקירה האנושית שלשה מיני חכמות וידיעות . האחד אסור מכל
וכל והוא ההשכלה באין סוף ובעלת העלות כ"ע והם הנסתרות ואמר הנסתרות כל' רבים כי
הא"ס והבית שתי מרות . ועוד כי החקירות כזה רבות מהו עלת העלות ומה היה עושה לפנים
קודם כריאת עולם ולמה לא כראו קודם ומה לאחור כמו שביארו ז"ל איסור זה כמקום אחר המין
השני הנגלות והם העיון במה שנגלה ממנו והנאלל מהאור הקדמון הלח והמזומלח לנו ולבנינו
עד עולם כלומר עד ועב ככלל עולם רמו לכל הבנין שבוה התורה דרועת ההתבוננות וההשכלה
והג' לעשות את כל דברי התורה הזאת וזהו העיון בשמירת המלות חידעת מעשיהם שהם
דברי תורה כפשוטה שרי לך מבואר מה שהעסק בו לא לנו כי אם לוי' אלהינו כי ידעם
בידיעתו עלמו ומה לנו בו סלק נחלה כעיון ובהשקפת שכל . ואם תבאר הנסתרות
על הספירות כלם ועל ס'ת ככלל לא יהיה זה פנס ככונתנו אנתנו המתייחס ההתבוננות
בם כי לא בא לאסור אכל דלה לומר שיהיו חשנות המשכילים מתחלשת כמו שנתנו זה
בהנכלל

פסק הגאון כמהר"ר יצחק דלשאש

כהנכלה במעמד הר קוני הכתור כי היה כל אחד ראוי לעלות עד הנכול המנוכל לו ולהשיג. וזה המעמד הנוכחי ער המקום הוא. כן הביין כמעיון כספרי תורה שהזוהר כעל זה המאמר לשער עלמנו והשנתו עד מקום שידו מנעת כי עד הנכול הוא הורשה להכנס מתוך ואיך כנסתיות לו שאין שכלו משונם אין לו עסק כס ועלנה טובה קמ"ל פן ישר כס וצנס. ומת ככן וזמא וככן עזאו חכל לאסור אין לומר דודאי מאן דקיס ליה כנצטיה דלא ליוזק כרבי עקיבה שכנס בשלום וילא כשלו פשיטא ריישר כחז' וז"ת מי לנו כרודיט כרבי עקיבה אייך כרברך כן הוא שעריון לא פרח הנפן לא הכשילי אשכולתיה להכנס פנימה כמותו מ"מ הנפנים נתנו ריח ואור לדיקום כאור ענה הולך ואור עד נכון דמאן דנמר השתא מלך יראה סיון ישה כתלמודו דשעתא סלקת ליה ומן השמים יסייעוהו' הרי שכוונתי לך ישוב מאמר כמותל מנך אל תדרוש ומתנו תקין לכל הרומים לו. ועל הטענה שאמרת כי הם דברים שבעל פה שלא ניתנו לכתב אייך אם כן מה ראו על ככה גדולים אלו לכונסם רש"י שכתב הזה' והתקונים ואין לומר שכתבם והטחם כמערה שלא ילאו מש עולמות והיו כחשבה לעולם ועד למה יגע לרוח ועמלו לדיק' ועוד מי הקור לרבי עקיבא לכתוב ספר יורה וקדשהו משנה שהיתה זימה כפיהם כקבלה מאברהם אבינו ע"ה וכל הרמב"ן הגאון הטורע כשערים מהללו וזכר עליו פירוש ארוך למינן ספות חזאת על חזאת כרברך ורבי נחניא כן הקנה שכתב ספר הבהיר ופיקי הכולות של רבי ישמעאל אשכר כל אלה כיון שגו פאז פלויה ולמה וכתבו מאלה לאלפים ולרבבות וגם הוהר ומלא ממנו הרבה מאד ככתב ידומה כין כתיבה להרפסה אפשר שלא השאיר יי' בישראל אלף איש חלוני לבא להלחם במלחמתה של תורה כל הברכים אשר לא כענו לבעל הממון וההמון ססבל וכל השה אשר לא עסק ותשן כהכלי עולם להם ויולו ספדי הרפוס כגורל אשר לא יעבדו האלף ואם ההרפסה אקורה למה האחרונים התירו לה' פישם הריקא:אנא פיעמים כחינויאה וספ' המוסר כחוגרמה וספר מקור חיים שהם יוצר קדש לרברך מהזהר כי הם מגלים ספריו וכהם נכעו מלפיו אלא והא' לא חשו לרברך זה ומעשה רב וכשם שהתירה תורה שבעל פה להכתב כעניי המזות הקורה נמי ככיון ס"ת אלא שבינו חכמי המשנה והגמרא והמירשים התירו לירוש' כרבים המזות ללמד לכני יהודה המעשה כהם ולא התירו לירוש' כרבים ס"ת חכל למסור לראישים הקבמה אין טחה ורבי חלעור לא היה נרצע לאחוריו אלא משני שיעור מזנו והשנתו שהיה בימי רחוקת הכתרות ככיתה מלשן אכתו לא קאזו ולא לרדיה. תדע שהיה מלעבר על פטירת רבו מפני שלא זכה לרעת זאת הדיק מלשנו דקאמר אי וכינא הרי שקרא זה וזת ואולי לכבוד רבו אמר כן ומ"מ לא פתגע כסוף לרעתם

ג אין טענה מלשן מסירה שלא תפיל כדבר הניתן מיד ליד כי קנין מסירה הוא כן ולא כרבים כפה וכן אחריות נקבות כמסירה וזה פשוט. ועוד יש תשובה אחרת וכולל נש על שא' הערענות ועל הרעיונות והאחריות משפקת' והוא ששפ' הזוהר נתחבר ונכתב בדורו של רש"י שהסכימו בו מן השמים כי היה ראוי לכך ונלגלו זכות על ירו וע"י חכמו הזכאים כדו שכסוף הומים כדורו של משיח בקרבת היושעה בזכות זה ינאלו ישראל וכמו שבמלרים היה לדיק לזכות ישראל כדש פסח וברש מילה כדו להוטיאם מאותו הגלות והיה דו כמזות אלו כי לא ניה הזמן רק ומן תורה כלומר שהגיע העת לפרסמה כן כדו להוטיא ישראל מהגלות כזה לדיק טריו שזכו כיריעת הנצטר' כי כל הנבוטים לא נבאו למוות המשיח אלא על זה וזל יהיה זה כענין פ"א וזה וחשוב כי הזמן ענין אלהי לא קושנ אמתחו כי אם למי שבראו וכמו שברא עצמים מתחלפים זה נכבד מזה כן גורה חכמתו שתתגלה יפעת מאורו פעם ותתעלם פעם והיה ההמת מבהקת בעולם השל כשמש כתקופת תמו ולפעמים תהיה ההמת בעדרת או תהיה כעלטה וכחפלה אין חוה ולא שיהיה העכוב מלרו חלולה שאן כליות אלל המשיעי חכל מלד המתקלים שאין הדור ראוי והגון לכך והקש על התורה הקדושה כי הזמן נתלק עליה כמו שאתרו ו"ל שני אלפים תהו שני אלפים תורה שני אלפים ימות המשיח כי השני אלפים הראשונים לא היו ראויים לתורה ובאותו זמן היתם התורה גנוה כבית גכיו חחומה כחולדותיו כעסקה עמו ולא זכר דיק יסודי סגולה כחכות והשכטים ואחר נתפרסמה כמעמד שמים רכוא כהר קוני כן ספרי תורה היו עד הנה סתומים לא נודעו כי אם לכני עליה והנס מעשים לפי שלא כח

פסק הגאון כמהר"ר יצחק דלטאש

כא זמנא להתפרסם ועל כן לא היו נכונים כ"א אחד מעורר ושנים ממשפחה אבל כב' חלפים של
מזוז המשוש עם היות שכעונותיו עכרו מה שעברו תפרסם זאת החכמה והחנלה לכל ילד
קראת רש"י ז"ל בפירושו שיר השירים בדוגמא מפסוק ישקני מנשיקות פיהו ז"ל ומוכתמים מחו
להופיע עוד עליהם לכאור להם סוד טעמיה ומסתרי לפטוהיה ומחלים פניו לקיים דברו והוא
ישקני מנשיקות פיהו וכל שכן עתה שקרובה הישועה להגלות הלא תראה ההתעוררות המופלג
כי נגע כלב כל איש מיושבי הארץ לבקשו ברמים יקרים ולהעתיקו כיגיעה רבה ובהולאה לה
מעט : זה סימן מובהק כי באו ימי פקודה עת הזמיר הניע דלזמיר איש כי אזיל כארתי
סודות התורה לקיים וכלכתך כדרך וקול התור תורי זהב עם נקודות הכסף נשמע כארתי כי
לפי רבנו הוזהר זכות למור שפרו הוא המלאך הגואל וז"ל : וכמה בני נשא לתת יתפרסם
מהאו חכמה רולך כד התגלייא לתת בדרת בתראה כסוף יומא וכניניה וקראתם דרור בארץ
וגו' וכמקום אחר ז"ל אמר ליה אליהו לרבי שמעון ר' ר' כמה זכאה אנת דמהאי חבורא
דילך יתפרסם כמה עלאי ער ראתגלייא לתתאי כסוף יומיא וכניניה וישכתם איש אל אחוהו
ואיש אל משפחתו חסוכו וכו' : הרי לך מוכאר שזכות העיני כספר הזהר מספיק להשיב שכתבו
ולהעביר גלותו ועליו אמרו : זו אחישנה כי כעבורו יהיו ישראל נגאלין ויקרא דרור בארץ
שהיו כל בני העולם בני חורין כשלה שאין כמוה' וכמקום אחר יבשר הזהר שכדור שעתיד המשיח
זהתגלות בו ויתן הרשות להתגלות ספרו וחבורו וז"ל כפתוחה גדולה כפתוחים והמשכילים יזהירו וגו'
והמשכילים אלן ר"ש וחכמיה : וזהו כד התכנסו למעבר האי חבורא רשותא אחיהוב לון ולאלהו עמהן
וכו' ער לגללה לון הין עמירין דלא אחיהוב רשו לגללה לון ער דיותי דרא דמלבא משיחא
וכו' ואל תמננס לומר שאין רשות לגלותם עד אחר ביאת המשיח שזה שקר וטעות גדול
דיקא כמאי דקאמר ער דיותי דרא דמלבא משיחא ולא קאמר ער דיותי מלבא משיחא וכל
זה שאנו : ולמען תדע שזה החבור מן השמים הסכימו עליו לך לך כפתוחה הקטנה מן
התיקונים והמלא שם כלשון זה והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע וגו' אלן אינון רש"י וחכמיה
רבי אבה ורבי יוסי ורבי חייל רבני אלעזר ושאר חכמיה דתוהבין : זהו לעילא כזהר הרקיע
ינוא כזהר אלא כד עכרו האי חבורא אסתגמו עליה לעילא וקראו ליה ספר הזה' ונלדיקו
הרכים כדון יהו נפישין כככבים לעולם וער דלא אחשיך נהירא דילהן לעלם ולעלמי עלמין
כהוא זמנא דאתחבר האי חבורא רשותא אחיהוב לאלהו להסכמא עמהן כיה ולכל מארי
מתיתא דלעילא ותתא וכל חיילין דמלאכין עלאין ונשמתי עלאין לתהו עמהן באסכמותה
ודעתא וכו' ע"כ : ואל תפל עלך איינתה ופחד בגדול זרוע תפארתו ועולם קדושתו דמלך
לזה עלאה ימלא פן תהרום ותקנן וכמלאת מאבד עולמך כשעה אחת ויהיה זיו נפקד אל
תחש ואל תירא כי יי יהיה ככסלך ושמר רגלך מלבד כי מנוה גוריה מנוה ואפי' אם תטעה
תחשב לך ותראה אלהים בטון וכירושלם של מעלה ותזכה לקבל פני שכניה ולמען לא תתלבש
במלבוש כרי ולא תתעטף בעליה שאינה שלי אשחך בהקדמת ספר מנחת יהודה חייב כפירוש
המערכת שם תראה ראיותיו ע"ז וגם הוהר הכתיבה והגילוי כחכמת ס"ת וכקבלה ואם לא
יספיק לך ער אחד לך נא ראה הקדמת המחבר ספר תולעת יעקב וספר המוסר ורבי כריאל
זלה"ה כחבור אשר התחיל ואם לא הספיק הזמן בידו להשלימו בהקדמה קראה ל"כ אר"ה כל
אלו הגאונים יורק יאמרו לך קושט אמרי אמת ראה ועשה ככתבתם אל תשג מדרכיהם והי
אלהים עמך

פיסארו את ידע אף יצריח וגו' לפ"ק ר"ח איי

אלה רבני העבד העבדי אבר כחלני עונו נכאל ותש הגעיה יצחק דלטאש

ולהטוב

לזכר עולם

הגהה ראשונה והגהה שניה עם תוספת שהיה חסר בראשונה
להוצאה השניה הזאת נעשתה ע"י משפחת הרה"ג המקובל האלקי
הגלגולים וספר שם משמעון על עץ חיים וספר אמרי שמעון פי' על
התנ"ך ודרושים וחקירות שונות" לע"נ כלתו **מסעודה בת שמחה**
ז"ל אשת בנו עזרא ציון הי"ו שנפטרה ביום שב"ק כ"ד שבט תשל"ג
תנצב"ה וכל הדפסה או צלום שתהיה מהספר הקדוש הזה מחוייבים
להדפיס גם המודעה הנ"ל ותע"ב.

הזכות שמורה לקרן הוצאת ספרי רבני בבל
רח' דוד ילין 40 ירושלים

מהדורה שניה מתוקנת התשמ"ב

פסק הגאון כמהר"ר יצחק דלטאש

ולהנזכ לבנות המשכילים החרדים אל דברו אשר נטו שמתם לסכול מעמסו להדפיסו לזכות הדת
לשבת הספר והמחלצים אותו לאורה לכבודם אשרה ולא לכבודו ולהילולי . נשאתי משלי :

ישועתו כיום מהר	י קו ז' ועה ח וות ק רבת
לרוותו כמי טהר	ז' או מדכר האל
להוליא אור ספר זכר	ח לאיו יאזר ינזר
מזה תנעס לכל זקח	ק דשחו גללתו
כרקייע כמו זהר	מ עיין בו כערו חי
כמתו יבשה להר	ל תיכתו כחך קכח
חריו יפלו עליו פהר	ט לאיו כזרעו א'
שכר לרקו עלות כחר	א לי עמו יגו טר כי
וכל נוי כערו ינהר	ש כע רטן ומלא טוב
עלה מתוך באר סהר	ח זק יאמר אמץ קוס ו'
ותוסיקי אור כמו סהר	ז כה אס כן כמקחו
לאוס ארלה לך ינהר	ק נה מנהו וישח כל

תפלה

קודם למוד קבלת מחרב האר"י זלה"ה

רבון העולמים וארוני האדונים אב הרחמים והסליחות מורים אנחנו לפניך יי
אלהינו ואלהי אבותינו בקידת ובהשגחיה שקרבנתנו להורתך ולעבודתך
עבודת הקדש ונתת לנו חלק בסורות תורתך הקדושה מה אנו מה חיינו אשר עשית
עמנו חסד גדול כזה על כן אנחנו מפלים תחנתינו לפניך שתמחול ותסלח לכל
חטאתינו ועונותינו ואל יהיו ענייתנו מבדילים כינינו לביניך וכבן יהי רצון מלפניך יי
אלהינו ואלהי אבותינו שתכונן את לבבנו ליראתך ולאהבתך ותקשיב אזנך לדברינו
אלה ותפתח לבבנו הערל בסורות תורתך ויהיה למורינו זה נחת רוח לפני כסא
כבודך כריח ניחוח ותאציל עלינו אור מקור נשמתנו בכל בחינתנו ושיתנוצצו
ניצוצות עבריך הקדושים אשר על ידם גלית דברריך אלה בעולם וזכותם וזכות אבותם
תורתם ותמימותם וקדושתם יעמוד לנו לבל ניכשר ברברים אלז ובזכותם תאיד
עינינו במה שאנו רומדים כמאמר נעים וזמירות ישראל גל עיני והכימה נפלאות
סמורתך יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי כי ה' יתן חכמת
מפי דעת ותבונה :

ספר הזהר

בראשית

בס"ד הקדמת ספר הזהר

רבי חזקיה

(כ"א רבי אלעזר כוסרי חמם וכנסחת ארץ ישראל)

פָּתַח כְּתִיב (סיר השירים כ') (פנחס רל"ג ותשא קפ"ט) (א) כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים • מֵאֵן שׁוֹשְׁנָה, דָּא כְּנִסְתָּ (כ) יִשְׂרָאֵל, (כנן רחית שיטנה ואית שיטנה) מַה שׁוֹשְׁנָה דְאִיהִי בֵּין (ג) הַחוּחִים אִית בָּהּ סוּמְק וְחוּר, אוֹף כְּנִסְתָּ (ד) יִשְׂרָאֵל אִית בָּהּ דִּין (ה) וְרַחֲמֵי, מַה שׁוֹשְׁנָה אִית בָּהּ תְּלִיסֵר עֲלִין אוֹף כְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל אִית בָּהּ (ו) תְּלִיסֵר מְכִילֵן דְּרַחֲמֵי דְסַחְרִין לֵה מְכַל סְטֵרְהָא • אוֹף אֱלֹהִים (ז) דְּהִקְא (כשא דף קל"א כ' וקל"ס וקמ"ו) מִשְׁעֵתָא דְאֲדָכְר אֲפִיק (ח) תְּלִיסֵר תִּיבִין לְסַחְרָא לְכַנְסְתָּ (ט) יִשְׂרָאֵל וְלִנְטְרָא לֵה, וְלִכְתָּר אֲדָכְר זְמַנָּא אַחְרָא • אֲמַאי אֲרַכְר זְמַנָּא אַחְרָא בְּגִין (י) לְאַפְקָא חֲמִשׁ עֲלִין תְּקִיפִין דְּסַחְרִין לְשׁוֹשְׁנָה • (שמות קפ"ו א') וְאִינוּן חֲמִשׁ אֲקֵרוּן יִשׁוּעוֹת וְאִינוּן חֲמִשׁ תְּרַעִין • וְעַל רוּזָא דָּא כְּתִיב (פנחס רל"ג ו' ע"ב כק"א א') (תהלים קי"ז) כּוֹס יִשׁוּעוֹת אֲשָׂא דָּא כּוֹס שֶׁל בְּרַכָּה • כּוֹס שֶׁל בְּרַכָּה אֲצַטְרִיךְ לִיה לְמַהוּ עַל חֲמִשׁ אֲצַבְעֵן וְלֹא יִתֵּר, כְּגוֹנָא דְשׁוֹשְׁנָה דִּיתְבָּא עַל חֲמִשׁ עֲלִין תְּקִיפִין דּוֹגְמָא דְחֲמִשׁ אֲצַבְעֵן • וְשׁוֹשְׁנָה דָּא אִיהִי (תרימק קס"ט) כּוֹס שֶׁל בְּרַכָּה • מֵאֱלֹהִים תְּנִינָא עַד אֱלֹהִים תְּלִיתָאָה חֲמִשׁ תִּיבִין • מִכָּאן וְלַהֲלָאָה אוּר דְאֲתַבְרִי וְאֲתַגְנִיז וְאֲתַכְלִיל בְּכַרִּית, הֵהוּא דְעָאֵל בְּשׁוֹשְׁנָה (ס"א דָּא) וְאֲפִיק בָּהּ זְרַעָא וְרָא אֲקָרִי עִין עוֹשָׂה (ס"א קל"א ס"ב כ') פְּרִי אֲשֶׁר זְרַעוּ בּוֹ • וְהֵהוּא (י"א) זְרַע קִיּוּמָא בְּאוֹת בְּרִית מִמֶּשׁ • וְכִמָּה דְדִיוֹקְנָא דְבְרִית אֲזַדְרַע (י"ב) בְּאַרְבַּעִין וְחָרִין וְיִוִּגִין הֵהוּא (כ"א דְהֵהוּא) זְרַעָא • כִּךְ אֲזַדְרַע שְׂמָא גְלִיפָא מְפָרֵשׁ בְּאַרְבַּעִין וְחָרִין אֲתוּן דְעוֹבְדָא דְבְרָאשִׁית :

בְּרָאשִׁית רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח (סיר השירים כ') (ז' א' ט"ל ע"כ) (ויקרא ד' כ' לקמן ה') הַנְּצַנִּים נִרְאוּ בְּאַרְץ • הַנְּצַנִּים, דָּא עוֹבְדָא דְבְרָאשִׁית • נִרְאוּ בְּאַרְץ

אימתי
 (ה) רחל : (כ) למה כלת משה מלגהו : (ג) רחל : (ד) למה : (ה) ורחל ניון : (ו) רב דודו וי"ב דודו וי"ב דודו וי"ב דודו : (ז) פי' אימתי : (ח) ר"ל מהלכים ח' עד אלהים כ' י"ג חובות : אספקלריא מאירם . (ט) למה : (י) אימתי חביק ה' בכורות מנלפך לחיובעס מן הקליפות ר"ל מהלכים כ' עד אלהים ג' ה' היכית : (יא) אספקלריא אינו כנשכו אלא אור שנשפע כמ' כחזר ג"כ כוסיר : ו'ח : (יב) ביינו ל"ב אלהים יו"ד מאמרות : א"ס :
 א ס' ק"ר
 בראשית

נא' ד' ג' י' ז' י"ג

אימתי ביום השלישי דכתיב ותוצא הארץ, כרין נראו בארץ • ערת
 הזמיר הגיע, דא יום רביעי דהוה ביה זמיר עריצים, מארת, חסר • וקול
 (ס) התור דא יום חמישי דכתיב ישרצו המים וגומר למעבד תולדות •
 נשמע, דא יום ששי דכתיב נעשה אדם, (ז) דהוה עתיד למקדם עשיה
 לשמיעה דכתיב (ח ט"ו) הבא נעשה אדם • וכתיב התם נעשה ונשמע •
 בארצנו, דא יום שבת דאיהו דוגמת ארץ החיים (שהוא עולם הבא • עולם
 הנשמות עולם הנחמות) (י"א) דכר אחרז הנצנים, אלין אינון אבהן דעאלו
 במחשבה ועאלו בעלמא דאתי ואתגניזו תמן • ומתמן נפקו בגניזו
 ואטמרו גו (י"ב בהו) נביאי קשוט • אתיליד יוסף ואטמרו ביה • עאל
 יוסף בארעא קדישא ונציב לון תמן, וכרין נראו בארץ ואתגלו תמן •
 ואימתי אתחזון • בשעתא דאתגלי קשת בעלמא • דהא בשעתא דקשת
 אתחזו כרין אתגליין אינון • ובההיא שעתא ערת הזמיר הגיע, עידן
 לקצין חייבין מעלמא • אמאי אשתזיבו • בגין דהנצנים נראו בארץ
 ואלמלא דנראו לא אשתארון בעלמא, ועלמא לא אתקיים • ומאן
 מקיים עלמא וגרים לאבהן דאתגליין • קל ינוקי דלעאן באורייתא,
 ובגין אינון רביין דעלמא, עלמא אשתזיב • לקבליהון (י"ג ט"ז) תורי זהב
 נעשה לה, אלין אינון ינוקי רביין עולמין דכתיב (שפת כ"ט) ועשית שנים
 כרובים זהב :

בראשית רבי אלעזר פתח (יט"ג ט"ז) שאו מרום עיניכם וראו
 מי ברא אלה • שאו מרום עיניכם לאן אתר • לאתר רכל
 עיינין תליאן ליה • ומאן איהו • פתח (י) עינים • ותמן תנדרעון דהאי
 סתים עתיקא דקיימא לשאלה ברא אלה • ומאן איהו • מי • ההוא
 (שפת ק"ט ט"ז) דאקרי מקצה השמים לעילא, דכלא קיימא ברשותיה • ועל
 דקיימא לשאלה, ואיהו בארץ סתים ולא אתגליא אקרי מי, דהא לעילא
 לית תמן שאלה • והאי קצה השמים אקרי מי, ואית אחרא לתתא
 ואקרי מיה • מה בין האי להאי • אלא קדמאה סתימאה דאקרי מי
 קיימא (תרימסקל"ח ט"ז ויקסל ר"ט) לשאלה • וכיון דשאל בר נשומפ שפ שלאסתכלא
 ולמנדע מדרגא לדרגא עד סוף כל דרגין, כיון דמטי תמן מיה (ככהעלוך
 קמ"ח

(ס) סוף כבי' ושל' : (כ) ילנך אמר נעסכ לסיך כיה לרמוז שלנך כרלי' ט"ס : (ג) סי' עגרוס פתח לעינים סס נלם יסוד עיין ט"ס כ'
 פ' אקרו מוח דף ע"ט כ' :

קמ"ח כ' ולחן ס"א י"ו קס"ו א' שמות קכ"ז ה' מה ידעת מה אסתכלתא מה פשפשתא
הא כלא סתים כדקדמיתא • ועל רזא דנא כתיב (איכה כ) מה אעידך
ומה אדמה לך • בר אתחריב בי מקדשא נפק קלא ואמר (ה) מה
אעידך (כ"א) ומר אדמה לך, בההוא מ"ה אעידך) בכל יומא ויומא
אסהידת בך מיומין קדמאין דכתיב (דברים ל) העידותי בכם היום את
השמים ואת הארץ • מה אדמה לך • בההוא גוונא ממש עטרית
לך בעטרין קדישין עכרית לך שלטנו על עלמא דכתיב (איכה כ) (כ) הזאת
העיר' שיאמרו' כלילת' יפי' וגומר קרינא לך (תהלים קכ"ב) ירושלם הבנויה
בעיר שחברה לה • (איכה כ) מה אשוה לך • כגוונא דאנת יתבא הכי
הוא כביכול לעילא, כגוונא דלא עאלין השתא בך עמא קדישא כסדרין
קדישין, הכי אומינא לך דלא איעול אנא לעילא עד דיעלון כך אוכלוסך
(כ"א לתתא) • ודא איהו נחמה דילך, הואיל דדרגא דא אשוה לך
בכלא • והשתא דאנת הבא, גדול פים שברך • ואי תימא דלית לך
קיומא ואסוותא מ"י (שמות ל"ז) ירפא לך ודאי, ההוא דרגא סתימארה
עלאה דכלא קיימא ביה ירפא לך ויוקים לך ימ"י קצה השמים לעילא,
מ"ה ועד קצה השמים לתתא (קצה השמים לתתא) • ודא ירית יעקב
דאיהו מכרים מן הקצה אל הקצה • מן הקצה קדמאה דאיהו מ"י
אל הקצה בתראה דאיהו מ"ה, כגין דקאים באמצעיתא • ועל דא מי
ברא אלה • אמר רבי שמעון אלעזר בני פסוק מילך, ויתגלי סתימא
דרזא עלאה דבני עלמא לא ידעין • שתיק רבי אלעזר • בכה רבי
שמעון וקאים רגעא (כ"א שעתא) חדא אמר רבי שמעון אלעזר, מ"י
אלה • אי תימא כוכביא ומזלי, הא אתחזאן תמן תדיר • וכמה אתבריאן
כמה דאת אמר (תהלים ל"ג) בדבר יי שמים נעשו • אי על מילין סתימין
לא לכתוב אלה, דהא אתגלייא איהו • אלה רזא דא לא אתגלייא,
בר יומא חד דהוינא על כף ימא ואתא אליהו ואמר לי, רבי ידעת
מרה הוא מי ברא אלה • אמינא ליה אלין שמיא וחיליהון עוכדא
דקדשא בריך הוא, דאית ליה לבר נש לאסתכלא בהו ולכרכה ליה
דכתיב (ח"ט) כי אראה שמיך מעשה (ר"כ א) אצבעותיך וגומר יי אדוננו מה
אדיר שמך בכל הארץ • אמר לי רבי מלה סתימא הוה קמי קדשא

ברך

(ה) מס לעידך כהניא יומא מס ארמא לך ככל יומא יומא) : (כ) ס"ט חרות' :

בריה הוא, ונלי במתיבתא עלאה ורא הוא בשעתא דסתימא דכל סתימין
בעא לאתגלייא, עבד ברישא נקודה (לפני ט"ו ה' משמשים ק"ס ה' ט' כ' סמות רנ"ו
כ' רכ"ח ה') חרא, ורא סליק למהוי מחשבה • צייר בה כל ציורין חקק
בה כל גליפין • ואגליף גו בוצינא קדישא סתימא, גליפו דחד ציורא
סתימא קדש קדשין, בנינא עמיקא דנפק מגו מחשבה, ואקרי מ'
שירותא (כ"ה ראשיתא) לבנינא • קיימא ולא קיימא • עמיק וסתימ
בשמא • לא אקרי אלא מ'. בעא לאתגלייא ולא תקרי בשמא (רא)
ואתלבש בלבוש יקר דנהיר וכרא אלה, וסליק אלה בשמא • אתחברון
אתון אלין באלין ואשתלים בשמא אלהים • ועד לא ברא אלה, לא
סדיק בשמא אלהים • ואינון דחבו בעגלא, על רוא דנא אמרי (סמות ל"ב)
אלה אלהיה ישראל וכמה דאשתתף מ' באלה הכי הוא שמא דאשתתף
תדיר • וכרזא דא אתקיים עלמא • ופרח אליהו וליה חמינא ליה •
ומניה ידענא מלה דאוקימנא על רוא וסתרא דילה • אתא רבי אלעזר
וכלהו חברייה ואשתטחו קמיה, ככו ואמרו אלמלא לא אתינא לעלמא
אלא למשמע דא די • אמר רבי שמעון על דא שמיא וחיליהון במ"ה
אתבריאו דכתיב כי אראה שמיה מעשה אצבעותיה וגומר וכתיב
(תהלים ט) מה אדיר שמך בכל הארץ אישר (ה) תנה הודך על השמים,
על השמים איהו לסלקא בשמאי בגין דברא נהורא לנהוריה ואתלבש
דא ברא וסליק בשמא עלאה ועל דא בראשית ברא אלהים, דא
אלהים עלאה • דהא מה לא הוי הכי ולא אתבני, אלא בשעתא
דאתמשכן אתון אלין (מאלין) אלה מלעילא לתתא, ואימא (כ) אוזיפת
לברתא מנאהא וקשיט'לה בקישוטהא • ואימתי קשיט'לה בקשוטהא
דקא חזי • בשעתא דאתחזון קמה כל דכורא דכתיב (סמות ל"ד) אל
פני הארון • ורא אקרי ארון כמה דאת אמר (יחזקאל ל"ג) הנה ארון
הברית ארון כל הארץ • כדון נפקת ה' ואעילת י', ואתקשטת במאני
דכורא לקבליהון דכל דכר בישראל. ואתון אחרגין משכן לון ישראל
מעילא לגבי אתר דא • (תהלים מ"ג) אלה אזכרה • אדכרנא בפומאי
ושפיכנא דמעאי (ברעות נפשי בגין לאמשבא אתון אלין), וכדון אדרם
מעילא עד בית אלהים, למהוי אלהים כגוונא דילה • וכמאי • (סע) בקול

רנה

(ה) ס' סלכ' : (כ) מלום מלכוסים (ימקיעה) מלכוס' • סריכ טלים כוזאנלי :

רנה ותודה המון חוגג * אמר רבי אלעזר שתיקא דילי בנה מקדשא
 לעילא ובנה מקדשא לתתא * ובודאי מלה בסלע משתוקא בתרין *
 מלה בסלע מרה דאמרנא ואתערנא ביה * משתוקא בתרין מרה
 דשתיקנא, דאכרו ואיבנו תרין עלמין כחדא * אמר רבי שמעון מכאן
 ולהלאה שלימו דקרא * דכתיב (ישעיה מ') המוציא במספר צבאם *
 תרין דרגין אינון, דאצטריך למהוי רשים כל חד מנייהו * חד דא דאתמר
 מ"ה * וחד מ"י * דא עלאה ודא תתאה, דא עלאה רשים ואמר (שמות
 קל"ח ב' וקל"ח ב') המוציא במספר צבאם, המוציא, ההוא (ה) דאשתמודע
 ולית כותיה, כגוונא דא המוציא לחם מן הארץ, (ב) המוציא, ההוא
 דאשתמודע דא דרגא תתאה וכלא חד * במספר, שתין רבוא אינון
 דקיימין כחדא ואפיקו חילין לזינייהו דלית לון חושבנא * (כ"ח כגוונא
 דא) לכלם * בין אינון שתין בין כל חילין דילהון בשם יקרא * מאי
 בשם יקרא * אי תימא דקרא לון בשמתהון * לאו הכי הוא, דאם כן
 בשמו מבעי ליה * אלא בזמנא דדרגא דא לא סליק בשמא (לעילא)
 ואקרי מ"י, לא אוליד ולא (ג) אפיק טמירין לזיניה, אף על גב דבלהו
 הוו טמירין ביה. כיון דברא אלה ואסתלק בשמיה ואקרי אלהים, כדן
 בחילא דשמא דא אפיק לון בשלימו, ודא הוא בשם יקרא * בההוא
 שם דיליה קרא ואפיק כל זינא וזינא לאתקיימא בשלימותיה * כגוונא
 דא (שמות ל"ב) דאה קראתי בשם, אדכרנא שמי לאתקיימא בצלאל על
 קיום אשלימותיה * (ישעיה מ') מרוב אונים * מאי מרוב אונים * דא
 (פקודי ל"ב ב') ריש דרגין דסליקו ביה כל רעותין ואסתלקו ביה (ה"כ ב') בארץ
 סתים * ואמין כ"ח, דא רוא דעלמא עלאה, דאסתלק בשם אלהים
 כדקאמרן * איש לא נעדר, מאינון שתין רבוא דאפיק בחילא דשמא *
 ובגין דאיש לא נעדר, בכל אתר דמיתו ישראל ואתענשו בחובייהו
 אתמנון, ולא אעדר מאינון (קל"ח ב' שמות כ"ב ה') שתין רבוא אפילו חד, כגין
 למהוי כלא דיוקנא חדא * וכמה דאיש רא נעדר לעילא אוף הכי
 לא נעדר לתתא :

בראשית רב המנונא סבא אמר אשכחן ארתון בהפוכא * כ"ח
 בקדמיתא

(א) כי כל מלין דאינון כאתגליה כתיבין עיין תרומה קס"ח ב' ובגליון מרשח פקודי : (ב) סיד כגולול לחם מן הארץ : (ג) סי לא הוילא
 סאירות טעמינוס כו למנינוס סרש' :

בְּקַדְמֵיתָא וּלְבִתָּר : בֵּית בְּקַדְמֵיתָא הָיְינוּ בְּרֵאשִׁית • בָּרָא
 לְבִתָּר : אֵלֶּף בְּקַדְמֵיתָא וּלְבִתָּר , אֵלֶּף בְּקַדְמֵיתָא הָיְינוּ אֱלֹהִים ,
 אֵת לְבִתָּר • אֵלֶּא כַּד בְּעֵא קִדְשָׁא בְּרִידָה הוּא לְמַעַבְד (א) עֲלָמָא כֹּל
 אֲתוּוֹן הוּוּ (ב) סְתִימִין וְתִרְיָן אֲלַפִּין שְׁנַיִן עַד דְּלֵא בְּרֵא עֲלָמָא הוּוּ מִסְתַּבְּר
 קִדְשָׁא בְּרִידָה הוּא וְאַשְׁתַּעְשַׁע בְּהוּ • כַּד בְּעֵא לְמַכְרֵי עֲלָמָא אֲתוּ (מִזְזָר ר' ר' ס')
 (וּיְנִס ר' ס' כ') כֹּל אֲתוּוֹן קַמְיָה מִסּוּפָא אֲרִישִׁי הוּוּ • שְׂרִיָּאֵת אֵת ת' (ג) לְמִיעַל
 בְּרִישָׁא • אַמְרָה רַבּוֹן עֲלְמִין נִיחָא קַמְךָ לְמַכְרֵי כִי עֲלָמָא, דְּאַנָּה חוֹתָמָא
 דְּנוֹשְׁפַּנְקָא דִּילְךָ אַמְתָּ, וְאַנָּת אֲתַקְרִיָּאֵת אַמְתָּ • יֵאֻוֹת לְמַלְכָּא לְמִשְׁרֵי
 בְּאֵת אַמְתָּ וְלְמַכְרֵי כִי עֲלָמָא • אַמְרָה לְהַ קִדְשָׁא בְּרִידָה הוּא יֵאֻוֹת אַנָּת
 וְזַכָּאָה אַנָּת, אֵלֶּא לִית אַנָּת כְּדָאִי לְמַכְרֵי כַּד עֲלָמָא • הוּאִיל וְאַנָּת
 זְמִינָּא לְמַהוּי רִשִׁים עַל מִצְחִין (ד) דְּגוּבְרִין מְהִימְנִין, דְּקִיָּמוּ אֹרִיָּיתָא
 מְאַרְףָּ וְעַד תִּיָּו, וּבְרִשִׁימוּ דִּילְךָ יִמּוּתוּן • וְעוֹר דְּאַנָּת חוֹתָמָא דְּמוּרָתָא
 וְהוּאִיל דְּאַנָּת כַּד, לִית אַנָּת כְּדָאִי לְמַכְרֵי כַּד עֲלָמָא • מִיר נִפְקַת
 עֲאֵלְתָּ אֵת ש' קַמְיָה • אַמְרָה קַמְיָה רַבּוֹן עֲלְמִין נִיחָא קַמְךָ לְמַכְרֵי כִי
 עֲלָמָא, רַבִּי אֲתַקְרִי שְׁמֶךָ שַׁד"ן, וְיֵאֻוֹת לְמַכְרֵי עֲלָמָא בְּשְׁמָא קִדְשָׁא •
 אַמְרָה לְהַ יֵאֻוֹת אַנָּת וְטַב אַנָּת וְקִשׁוּט אַנָּת • אַבְל הוּאִיל וְאַתּוּוֹן דְּזוּפָא
 נְטִלוּן לְךָ לְמַהוּי עֲמַהוּזֵן לֹא בְּעִינָא לְמַכְרֵי כַּד עֲלָמָא, דְּכַגִּין דְּלֵא אֲתַקְרִיָּים
 שְׁקָרָא אֵלֶּא אִי יִטְלוּן לְךָ קִדְר • מַכָּאן מָאן דְּבְעִי לְמִמֵּר שְׁקָרָא (וּיְקַבֵּל ר' ס')
 (פְּקוּדֵי רִס' ד' ס') יִטְוֹל יִסּוּדָא דְּקִשׁוּט בְּקַדְמֵיתָא, וּלְבִתָּר יִזְקִים לִיהַ שְׁקָרָא •
 דְּהֵא (ז) אֵת ש' אֵת קִשׁוּט אִיהוּ, אֵת קִשׁוּט דְּאַכְהָתָן דְּאַתִּיחְרוּ בְּהַ •
 קִר (חֲרוּמַס קַמ' ס' כ') (מִקַּן ר' ר' ס' וְתַרְמוּס קַמ' ס' כ') אֲתוּוֹן דְּאַחוּיָאוּ עַל סְטְרָא כִישָׁא
 אִינּוֹן, וּבְגִין לְאַתְקִיָּמָא נְטִרִי אֵת ש' בְּגוּוֹיָהוּ וְהוּי קִשֵּׁר • כִּיִּין דְּחַמְמָת
 דְּכִי נִפְקַת מְקַמְיָה • עֲאֵלְתָּ אֵת צ' אַמְרָה קַמְיָה רַבּוֹן עֲלָמָא נִיחָא קַמְךָ
 לְמַכְרֵי כִי עֲלָמָא, דְּאַנָּה (ס' ס' דְּבִי) בִי חֲתִימִין צְדִיקִים, וְאַנָּת דְּאַתְקִרִיָּאֵת
 צְדִיק בִי רִשִׁים דְּכְתִיב (תְּסֵלֵם י' ס') כִי צְדִיק " צְדָקוֹת אַהֲב וּכִי יֵאֻוֹת לְמַכְרֵי
 עֲלָמָא • אַמְרָה לְהַ צְדִי, צְדִי אַנָּת, וְצְדִיק אַנָּת אַבְל אַנָּת צְרִידָה לְמַהוּ
 טְמִירָא, לִית אַנָּת צְרִידָה לְאַתְגְּלִיא כֹּל כַּד, כְּגִין דְּלֵא לְמִיָּהֵב פְּתַחוּן פְּהַ
 רַעֲמָא

(א) ס' א' ו' קְלוּסָתָא : (ב) ס' ט' ו' כְּבוֹסָה : א' ס' : (ג) עוּוֹן כְּחִיקוּסִים דַּף ע'ד וְחַמְלָא טַעַם לַחַם כְּלוּס לַמֶּסֶךְ (כִי סְלוּוּוֹס כְּרָלוּ כְּבוֹסָה אַן
 חַמְלָה וְאַחַד כְּבוֹסָה עַל סְסוּר וְכַמְלָחָה ס' אַחֲרִיבִס עִימִרָה כְּפַחַח סְכִיכָה ע'כ יַלְחַס רִאשׁוֹנִס א' ס') : (ד) ס' כִּיחְוָקָל וְסְפִיטִים תִּירֵו עַל
 מַנְחִיטִים יַע' : (ס) בְּרֵאשִׁית כִּבֵּן ע'כ :

לעלמא • מאי טעמא, נ' איהי, אתיא י' דשמא דברית קדישא ורכיב
עלה ואתאחר בהדא יורא דאכד ברא קדשא כריך הוא לאדם הראשון,
(ב) דו פרצופין בראו • ובגין כך אנפוי דיו"ד מהדר לאחורא כגוונא
דא צ' • ולא אתהדרו אנפין באנפין כגוונא דא צ', אסתכל לעלא
כגוונא דא צ', אסתכלא לתתא כגוונא דא ° אמר לה קדשא כריך הוא
תו דאנא זמין (ג) לנסרא לך ולמעבד לך אפין באפין, אבל באתרא
אחרא תסתלק • נפקת מקמיה ואולת • עאלת את פ אמרה קמיה
רבון עלמין ניחא קמך למכרי בי עלמא, דהא פורקנא דאנת זמין
למעבד בעלמא בי רשים, ודא הוא פרות, וכי יאות למכרי עלמא •
אמר לה יאות אנת • אבל כך אתרשים פשע בטמירו, כגוונא דחיויא
דמחי ואעיל רישיה בין גופיה, הכי מאן דחב כפיף רישיה ואפיק ידו •
ובן ע' עון • ואף על גב דאמרה דאית בי ענוה, אמר לה קדשא כריך
הוא לא אכרי כך עלמא • נפקת מקמיה, עאלת את ס' אמרה קמיה רבון
(ד ג"כ) עלמין ניחא קמך למכרי בי עלמא, דאית בי סמיכא לנפלין דבתיב
(תהלים קמ"ה) סוכך • ללכל הגופלים • אמר לה, על דא אנת צריך לאתרך
ולא תזון מניה • אי אנת נפיק מאתרך מה תהא עלייהו (ו) דאינון
נופלין, הואיל ואינון סמיכין ערך • מיד נפקת מקמיה • עאלת ארז נ'
אמרה קמיה רבון עלמא ניחא קמך למכרי בי עלמא, דכי כתיב נורא
תהלות, ותהלה דצדיקים נאוה תהלה • אמר לה נו"ן טוב לאתרך,
דהא כגינך תבת סמ"ך לאתרה והוי סמ"ך עלה • מיד תבת לאתרה
ונפקת מקמיה • עאלת ארת מ' אמרה קמיה רבון עלמא ניחא קמך
למכרי בי עלמא, דכי אתקריאת מלך • אמר לה הכי הוא ודאי • אבל
לא אכרי כך עלמא, כגין דעלמא אצטריך למלך, טוב לאתרך אנת
ו ל' וך • דהא לא יאות לעלמא למיקס בלא מלך • בההיא שעתא
נחתא מן קדמוהי את כ' מעל כורסי (ז) יקריה, אודעועא ואמרה קמיה
רבון עלמא ניחא קמך למכרי בי עלמא, דאנא כבודך • וכד נחתת
כ' מעל כורסי יקריה, אודעועו מאתן (ח) א' אלף עלמין, ואודעועו כורסיא,
וכלדו עלמין אודעועו למנפל • אמר לה קדשא כריך הוא כ"ף כ"ף,
מה

(א) דאס ס' קבאס עיין פ' פאיר פ"ח כ' ומויני יו"ד דרכיב על גין כינס וקדמיחא לא היי תמניחין אפין כאפין עיין בספרה דמניעות
קט"ו כ' וסלוינו רכ"כ כ' : (כ) ברלשית כ"ט ע"א : (ג) כריאס :

מה אַנְתְּ עֵבִיד הֵבֵא, דְּלֵא אֲבִירי בְּךָ עֲלֵמָא, תּוֹב לֵאחֲרֵךְ, דְּהֵא בְּךָ
 בְּלִיָּה (סעיף ז) כִּלְה וְנִחְרְצָה אֶשְׁתַּמַּע תּוֹב לְבוֹרְסִיךְ וְהוּי תַּמָּן • כִּהֵיִיא
 שְׁעָתָא נִפְקַת מִקְמִיָּה וְתַבַּת לְדוֹכְתָא • עֲאֵלְת אַתּוּ אִמְרָה קְמִיָּה רְבוֹן
 עֲלֵמָא נִיחָא קַמָּךְ לְמַבְרִי בִי עֲלֵמָא, דְּאֵנָא שִׁירוּתָא דְשִׁמְא קְדִישָׁא
 וְיֵאוּת לָךְ לְמַבְרִי בִי עֲלֵמָא • אִמְרֵ לֵה דִי לָךְ דְּאֵנָת חֲקִיק בִי וְאֵנָת
 רְשִׁים בִּי, וְכֹל רְעוּתָא דִּילִי בְּךָ, סְלִיק, לִית אֵנָת יֵאוּת לֵאחֲרֵךְ מִן
 שְׁמִי • עֲאֵלְת אַתּוּ ט' (תְּרוּמָה ק"כ ע"ב) (ב) אִמְרָה קְמִיָּה רְבוֹן עֲלֵמָא נִיחָא
 קַמָּךְ לְמַבְרִי בִי עֲלֵמָא, דְּאֵנָא בִי אֶתְקִרִיאַת טוֹב וְיִשֵּׁר • אִמְרֵ לֵה לֵא
 אֲבִירי בְּךָ עֲלֵמָא, דְּהֵא טוֹבֵךְ סְתִים בְּגוּוֹךְ וְצִפּוֹן בְּגוּוֹךְ הֵדָא הוּא דְכַתִּיב
 (תְּהִלִּים ל"ב) מַה רַב טוֹבֵךְ אֲשֶׁר צִפְנַת לִירְאִיךָ • הוּאִיל וְגִנּוּן בְּגוּוֹךְ לִית
 בִּיה חוֹלְקָא לְעֲלֵמָא דָּא דְּאֵנָא בְּעֵי לְמַבְרִי, אֵלָא בְּעֲלֵמָא (שְׁמוֹת ק"כ ח"א)
 דְּאֵתִי • וְתוּ דְעַל דְּטוֹבֵךְ גִּנּוּן בְּגוּוֹךְ יִטְבַּעוּן תְּרַעֵי (שְׁפָתִים) דְּהֵיבְלָא הֵדָא
 הוּא דְכַתִּיב (אִיכָה כ') טְבַעוּ בְּאֶרֶץ שְׁעָרֶיהָ • וְתוּ דח' (כ) לְקַכְלַךְ, וְכֹד
 תַּתְּחַבְּרוּן כַּחֲדָא הֵא חֵיט, וְעַל דָּא אֶתְוּוֹן אֵלִין לֵא רְשִׁימִין בְּשַׁבְטִין
 קְדִישִׁין, מִיד נִפְקַת מִקְמִיָּה • עֲאֵלְת אַתּוּ אִמְרָה לִיָּה רְבוֹן עֲלֵמָא נִיחָא
 קַמָּךְ לְמַבְרִי בִי עֲלֵמָא, דְּכִי נְטְרִין בְּגִיָּה שְׁבַת דְכַתִּיב (שְׁמוֹת כ') זְכוֹר אַתּוּ
 יוֹם הַשְּׁבֵת לְקַדְּשׁוּ • אִמְרֵ לֵה לֵא אֲבִירי בְּךָ עֲלֵמָא, דְּאֵנָת אִית בְּךָ
 קֶרְבָּא וְחֶרְבָּא דְשִׁנְנָא וְרוּמְחָא דְקֶרְבָּא כְּגוּוֹנָא דְנוּן • מִיד נִפְקַת
 מִקְמִיָּה • עֲאֵלְת אַתּוּ אִמְרָה קְמִיָּה רְבוֹן עֲלֵמָא נִיחָא קַמָּךְ לְמַבְרִי בִי
 עֲלֵמָא, דְּאֵנָא אַתּוּ מִשְׁמַךְ • אִמְרֵ לֵה וְאִי אֵנָת וְהֵ דִי לְבוֹן דְּאֶתְוּוֹן
 אֶתְוּוֹן דְשִׁמִּי, דְּאֶתְוּוֹן בְּרִזָּא דְשִׁמִּי וְחֲקִיקִין וְגִלְפִין בְּשִׁמִּי, וְלֵא אֲבִירי בְּכו
 עֲלֵמָא • עֲאֵלְת אַתּוּ (ג) ד' וְאֵת ג' אִמְרוּ אוּף דְּבִי • אִמְרֵ אוּף לוּן, דִּי
 לְבוֹן לְמַהוּי דָּא עֵס דָּא, דְּהֵא מִסְכְּנִין לֵא יִתְבַטְלוּן מִן עֲלֵמָא וְצִרִיבִין
 לְגִמּוּל עִפְהוֹן טִיבו • דְלִית אִיְהִי מִסְכְּנָא • גִּימִל גּוּמַל לֵה טִיבו, לֵא
 תַּתְּפַרְשׁוּן דָּא מִן דָּא וְדִי לְבוֹן לְמִיזֵן דָּא לְדָא • עֲאֵלְת אַתּוּ (ד) ב' אִמְרָה
 לִיָּה רְבוֹן עֲלֵמָא נִיחָא קַמָּךְ לְמַבְרִי בִי עֲלֵמָא, דְּכִי מְבַרְכֵן לָךְ לְעִילָא
 וְתַתָּא • אִמְרֵ לֵה קְדִישָׁא בְרִיךְ הוּא הָא וְדָאִי בְּךָ אֲבִירי עֲלֵמָא, וְאֵנָת
 תַּהֵא שִׁירוּתָא לְמַבְרִי עֲלֵמָא • קִיִּימָא אַתּוּ א' לֵא עֲאֵלְת • אִמְרֵ לֵה

קדשא

(א) יסוד : (ב) אגוד בסופרות : (ג) קדו סגבי : (ד) נחיל לא ידעו כלל ענין קב"ל כן כלל הקהון סו"ס ארז"י סו"ס אלמ"ס חס וניח
 קיום לעולמות ססס ס' אלות ס' כ :

קדשא בריך הוא אלף אלף, למה לית אנת עאלת קמאי בשאר כל
 אתון. אמרה קמיה רבין עלמא בגין דחמינא כל אתון נפקו מן קמד
 בלא תועלתא, מה אנא אעביד תמן. ותו (ד"ג ע"ב) דהא יהבתא לאת
 ב"ת נכוזא רכרבא דא. ולא יאות למלכא עלאה לאעברא נכוזא
 דיהב לעבדוי ולמיהב לאחרא. אמר לה קדשא בריך הוא אלף
 אלף, אף על גב דאת ב"ת בה אברי עלמא. אנת תהא ריש לכל
 אתון. לית כי יחודא אלא כך. כך ישרון כל חושבנין וכל עובדין
 דעלמא, וכל יחודא לא הוי אלא באת אלף. ועבד קדשא בריך הוא
 אתון (ה) עלאין רכרבין, ואתון תתאין זעירין. ובגין כך ב"ת ב"ת.
 בראשית ברא אלף אלף אלהים את. אתון מלעילא ואתון מלתתא.
 וכלהו כחדא הוו מעלמא עלאה ומעלמא תתאה :

בראשית, רבי יודאי אמר מאי בראשית. בחכמיה. דא חכמיה
 דעלמא קיימא ערה לאעלא גו רזין סתימין (ז) עלאין.
 (כראשית מ' ע"ב) והבא אנליפו שית סטרין רכרבין (ה) עלאין. דמנהון נפיק
 בלא. דמנהון אתעבידו שית מקורין (ז) ונחלין לאעלא גו (ז) ימא
 רבא. והיינו ברא שית, מהבא אתבריאו. מאן ברא לון. ההוא דלא
 אדבר, ההוא סתים דלא ידיע. רבי חייא ורבי יוסי הוו אולי בארחה.
 כד מטו לחד בי חקל. אמר ליה רבי חייא לרבי יוסי הא דאמריתו
 ברא שית, ודאי הכי הוא, בגין דשית יומין עלאין גבי אורייתא ולא
 יתיר. אחרנין סתימין אינון. אבל חמינן גו (ז) סתרי בראשית דאמר
 הכי. גליפו אנליף ההוא סתימארה קדישא גו (ז) מעוי דחד טמירו,
 דנקיד בנקודה (ז) דנעיץ. ההוא גליפו אנליף וטמיר ביה, כמאן דנגיז
 בלא תחות מפתחא חדא. וההוא מפתחא גניז בלא בהיכלא חדא.
 ואף על גב דכלא גניז בההוא היכלא. עיקרא דכלא בההוא מפתחא
 הוי. ההוא מפתחא סגיר ופתח. בההוא היכלא אית ביה גניזין סתימין
 סגיאין אלין על אלין. בההוא היכלא אית תרעין עובד סתימו, ואינון
 חמישין אנליפו לארבע סטרין והוו ארבעין (ס"א ותשעה) חד תרעא
 לית ליה סטרא, לא ידיע אי הוא לעלא אי הוא לתתא. (ס"א אידהו

לעילא

(ה) ק"ט חרומה ת"כ א' וכו' א' והל"ט ק"ף ב' ויקרא ב' א' ופניחם ר"ך א' ופקודו רכ"ח ב' ויקרי רל"ד ב' ויקהל ר"ח כ' : (ז) ע"כ
 ית"כ פ"י ב"ב כחכמה סניחו חקיקתם ר"ק דחייך ומכסו כפרי ר"ק של ו"ל ומן ר"ק ד"ל כסוק כולל) : (ה) סלילית : (ז) כריחם
 (ג) מלכות דכניחא : (ד) ב' סתרי : (ס) יכור לימא : (ז) יסור אכ"פ :

לעילא איהו לתתא) ובגין כך יהוה תרעא סתים גו אינון תרעין אית
 מנעולא חרא וחד אתר דקיק לאעלא ההוא מפתחא ביה ולא
 אתרשים אלא ברשימו דמפתחא לא ידעין ביה, אלא ההוא מפתחא
 (כ"י דפתחא) בלחודו ועל רוא דנא בראשית ברא אלהים בראשית
 דא מפתחא דכלא סתים ביה, והוא סגיר ופתח, ושית תרעין כלילין
 ביה בההוא מפתחא (כ"י) דסגיר ופתח, כד סגיר אינון תרעין וכליל
 לין בגויה, (כ"י) וכלה בגויה) כדין ודאי כתיב בראשית, מלה גלייא ככלל
 מלה סתימאה ובכל אתר בר"א, מלה סתימאה איהו, סגיר ולת
 פתח אמר רבי יוסי ודאי הכי הוא ושמענא לבוצינא קדישא דאמר
 הכי, דמלה סתימאה איהו בר"א, סגיר ולא פתח, ובקוד דהורה סגיר
 במלה דבר"א עלמא לא הוה ולא אתקיים והוה חפי על כלא תהו
 וכד שלטא האי תהו עלמא לא הוה ולא אתקיים אימתי ההוא
 מפתחא פתח תרעין ואודמן לשמושא ולמעבד תולדין (כ"י) כד אתא
 אברהם דכתיב אלה, אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ותנינן
 באברהם ומה דהוה כלא סתים במלת ברא אתהדרו אתון
 לשמושא ונפק עמודא דעבד תולדין אבר יסודא קדישא דעלמא קיימא
 עליה כד האי אבר אתרשים במלת ברא, כדין רשים סתימאה
 עילאה (כ"י קדישא לגלאה) רשימו אחרא לשמיה וליקריה ודא איהו
 מ"י, וברא אלה וגם בן שמא קדישא דאתברכה דאיהו מ"ה, אתרשים
 ואפיק מן בר"א אבר והוא רשים באלה מסטרא דאואבר מסטרא דא
 סתימאה קדישא אלה קיימא אבר קיימא כד אשתלים דא
 אשתלים דא גליף להאי אברה, גליף להאי אלה י אתערו אתון
 לאשלמא להאי סטרא ולהאי סטרא כדין אפיק מ"ס, נטיל חד להאי
 סטרא וחד להאי סטרא אשתלים שמא קדישא (כ"י) ואתעביד אלהים
 וגם בן שמא (ד"ר ע"ה) דאברהם כד אשתלים דא אשתלים דא (יש
 אומרים דנטל קדשא בריך הוא מן ושרי באלה ואתעביד אלהים
 ונטל קדשא בריך הוא מן ושרי באבר ואתעביד אברהם (כ"י) ומלת
 מ"י רומז לחמשים שערי בינה, ואית בה יו"ד קדמאה דשמא קדישא

ובלת

(כ"י) ענין הטעמים שטור וכתא: (כ"י) כד ס' (ג) כ"י כמ"ס פדח מספטים ק"ס א' ה"ל וכד כרא אלס כרא שמים סרס"כ: (ד) י"ב
 ט"ז גליף:

ומלת מ"ה רומז למניינא דשמא קדישא ואירת ביה אות תניינא
דשמא קדישא

יהוה כמא דאת אמר (תהלים קמ"ה) אשרי העם שככה לו וגומר (א"י כ"ו)
תולה ארץ על בלי מה, וכדין אתקיימו תרין עלמין ביו"ד עלמא
דאתי, ובה"א עלמא דא * כלומד כמ"י ברא עולם הבא, ובמ"ה ברא
עולם הזה, ודין הוא רמז עילא ותתא * וכדין עבד תולדות ונפק שמא
שלים מה דלא הוה קדם דנא * הדיא הו"ו דכתיב (בראשית כ') אלה
תולדות השמים והארץ בהבראם, כלהו הו"ו תליין עד דאתברי שמייה
דאברהם * כיון דאשתלים שמא דא דאברהם, שמא קדישא אשתלים
הדיא הוא דכתיב (צ"ט) ביום עשורת יי אלהים ארץ ושמים * אשתמח
רבי חייא בארעא ונשק לעפרא ובכה ואמר * עפרא עפרא כמה את
(ס) קשי קדל * כמה את בחציפו, דכל מחמדי עינא יתבלון כך * כל
עמודי נהורין דעלמא תיכיל ותידוק * כמה את חציפא * בוצינא
קדישא דהוה גהיר עלמא, שליטא רברבא ממנא, דזכותיה מקיים
עלמא אתבלי כך רבי שמעון נהירו דבוצינא נהירו דעלמין אנת כלי
בעפרא, ואנת קיים ונהג עלמא * אשתומס רגעא דדא * ואמר עפרא
עפרא לא תתגאי, דלא יתמסרון כך עמודין דעלמא דהא רבי שמעון
לא אתבלי כך :

קם רבי חייא והוה כבי אזל ורבי יוסי עמיה * מההוא יומא אתעני
ארבעין יומין למחמי לרבי שמעון * אמרו ליה לית אנת רשאי
למחמי ליה * ככה ואתעני ארבעין יומין אחרנין * אחזיאו ליה בחזווא
לרבי שמעון ורבי אלעזר בריה דהוה לעאן במלה דא דאמר רבי
יוסי * והוה כמה אלפין צייתין למלוליה * אדהכי חמא כמרה גרפין
דברבין עלאין, וסליקו עלייהו רבי שמעון ורבי אלעזר בריה וסליקו
למתיבתא דרקיעא * וכל אילין (ג) גרפין הוו מחכאן להו * חמא
דמתהדרן ומתחדשן בזיוון ונהירו יתיר מנהורא דזיוא דשמשא * פתח
רבי שמעון ואמר ייעול רבי חייא וליחמי בכמה דזמין קדשא ברך
הוא לחדתא אנפי צדיקיא לזמנא דאתי * זכארה איהו מאן דעאל
הבא בלא כסופא, וזכארה מאן דקאים בההוא עלמא בעמודא תקיף

בכרא
(6) קבו עירף : (כ) פ"ל מלאכים בעלו כנפיק כ"ו מאהובים לרס"ו ור"א וכו' אורכו עליהם כמורקס ממזכיהה דרקיעא * מרש"ב :
ה ס"ט

בכלא • וחמא דהוה עאל ויהוה קם רבי אלעזר ושאר עמודין דיתבין
 תמן, והוא הוה (6) כסיף ואשמיט גרמיה ועאל ותיב לרגלוי דרבי
 שמעון • קלא נפיק ואמר מאיך עינד לא תזקוף רישך ולא תסתכל •
 מאיך עינוי וחמא נהורא דהוה נהיר למרחוק • קלא אהדר כמלקדמין
 ואמר עלאין טמירין סתימין פקחי עינא, אינון דמשטטן בכל עלמא
 אסתכלו וחמו • תתאין (כ"ט תנאין) דמיבין (כ) סתימין בחוריבון אתערו •
 מאן מנבון די חשוכא מהפכן לנהורא, וטעמין מרידא למתקא עד לא
 ייתון הבא • מאן מנבון דמחבאן בכל יומא לנהורא דנהיר בשעתא
 דמלכא פקיד (ויקסל קל"ו ע"ט) לאילתא, ואתיקר ואתקרי מלכא מכל
 מלכין דעלמא • מאן דלא מצפה דא בכל יומא בההוא עלמא, לית
 ליה חולקא הבא • אדהכי חמא כמה מן חברייה סחרניה כל אינון
 עמודין דקיימין • וחמא דסליקו לון למתיבתא דרקיעא • אלן סלקין
 ואלין נחתין • ועילא דבלהו חמא מארי דגדפי דהוה אתי והוא (ג) אומי
 אומאה, דשמע מאחורי פרגודא • דמלכא מפקד בכל יומא ודכיר
 לאילתא די שכיבת לעפרא • ובעט בעיטין בההיא שעתא (ד) בתלת
 מאה (שמות מ"ב) ותשעין רקיעין • וכלהו מרתתין וועין (ד"ד ע"ב) קמיה •
 (ה) ואוריד דמעין על דא, ונפלי אינון דמעין רתיחן באשא לגו ימא
 רבא • ומאינון דמעין קאים ההוא ממנא דימא ואתקיים וקדיש שמיה
 דמלכא קדישא • וקביל עליה למבלע פל מימיו דבראשית, ויכנוש
 להו לגויה בשעתא דיתכנשון כל עממיא על עמא קדישא, וינגבון
 מיא ויעברון בנגיבו • אדהכי שמע קלא דאמר פנון אתר פנון אתר
 דהא מלכא משיחא אתי למתיבתא דרבי שמעון • בגין דכל צדיקייא
 דתמן רישי מתיבתא, ואינון מתיבתי דתמן רשימין אינון • וכל אינון
 חברין די בכל מתיבתא סלקין מתיבתא דהבא למתיבתא דרקיעא •
 ומשיח אתי בכל אינון מתיבתי וחתיים אורייתא מפומייהו דרבנן •
 ובההיא שעתא אתי משיח מתעטר מן רישי מתיבתי בעטרין עלאין •
 בההיא שעתא קמו כל אינון חברייה וקם רבי שמעון והוה סליק
 נהוריה עד רום רקיעא • אמר ליה רבי זבאה אנת דאורייתך סלקא
 בתלת

(f) סיה מתכיה כפני סגדולוס : (כ) איהו; סהיבם סחיב כנחירוסם סקילו משיחכב : (ג) נשכע שכרעם : (ד) כמנין שמי'ס : (ה) כר'איש
 כ"ו ע"ב ושמיס י"ט ע"ט וקסל קל"ו ע"ט :

(ה) בתלת מאה ושבעין נהורין • וכל נהורא ונהורא אתפרשא לשית מארה ותליסר טעמין, סלקין ואסתחין בנהורי אפרסמונא דכ"א • וקדשא בריך הוא איהו חתים אורייתא ממתבתך וממתיבתא דחזקיה מלך יהודה ומגו מתיבתא דאחיה השלוני • ואנא לא אתינא למחתם ממתבתך, אלא (ו) מארי דגדפין אתי הכא, דהא ידענא דלא ייעול גו מתיבתי אחריתי אלא במתיבתך • בההיא שעתא סח ליה רבי שמעון ההוא אומא דאומי מארי דגדפין • כדן אודעו משיח וארים קליה, ואודעו רקיעין ואודעו ימא רבא, ואודעו לויחן, וחשיב עלמא לאתהפכא • אדהכי חמא לרבי חייא לרגלוי דרבי שמעון • אמר מאן יהיב הכא בר נש לביש מדא דההוא עלמא • אמר רבי שמעון דא איהו רבי חייא נהירו דבוצינא דאורייתא • אמר ליה יתכנש הוא ובנוהי וליהוון ממתבתא דילך אמר רבי שמעון זמנא יתייהב ליה • יהבו ליה זמנא ונפק מתמן מודעו וולגין עינוי דמעין • אודעו רבי חייא ובכה ואמר • זבאה חולקהון דצדיקייא בההוא עלמא וזבאה חולקה דבר יוחאי דזכה לכך • עליה כתיב (מש"ס) להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא :

בראשית רבי שמעון פתח (ישע"ס כ"ה) ואשים דברי כפ"ך • כמה אית לבר נש לאשתדלא באורייתא ימא ויליא • בגין דקדשא בריך הוא צייר לקלהון דאינון דמתעסקי באורייתא, ובכל מלה (ג) דאתחדש באורייתא על ידא דההוא דאשתדל באורייתא, עביד רקיעא חדא • תנן בההיא שעתא דמלה דאורייתא אתחדשת מפומיה דבר נש • ההיא מלה סלקא ואתעתדת קמיה דקדשא בריך הוא • וקדשא בריך הוא נטיל לההיא מלה ונשיק לה ועטר לה בשבעין עטרין גליפין ומחקקן • ומלה (ד) דחכמתא דאתחדשא סלקא ויתבא על רישא דצדיק חי עלמין וטסא מתמן וישטא בשבעין אלף עלמין וסליקת לגבי עתיק יומין • וכל מלין דעתיק יומין מלין דחכמתא אינון בדזין סתימין עלאין • וההיא מלה סתימא דחכמתא דאתחדשת הכא • פד סלקא אתחברת באינון מלין דעתיק יומין, וסלקא ונחתא בהדיהו

(f) סיני ט' כנגד כ"ד וע' כנגד ז"ק כי למעלה סתמסרי יחד גדול א"ס : (כ) ככל סכסוכים וסוף מטעורין שר סכסוכים שיש לו לו משוין • ולו משמאל : (ג) משמע רוקח כשמתקדש כס וז"ל כשעוסק בשכר נחמד : (ד) פ"י כשמתקדש ער"ס • א"ס :

בהדיהו, ועאלת בתמניסר עלמין גניזין (יטע"ס ס"ד) דעין לא ראתה
 אלהים זולתך. גפקי מתמן ושאטן ואתיין מלאן ושלמין ואתעתדו
 קמי עתיק יומין. בההיא שעתא ארח עתיק יומין כההיא מלה וניחא
 קמיה מכלא. נטיל לההיא מלה ואעטר לה (סמות י"ד) בתלת מאה
 ושבעין אלף עטרין, וההיא מלה טסרת וסלקא ונחתא ואתעבידת
 רקיעא הדא. וכן כל מלה ומלה דחכמתא (ט"ו) אתעבדין (ט"ו) רקיעין
 קיימין בקיומא שלים קמי עתיק יומין. והוא קרי לון שמים חדשים,
 שמים מחודשים, סתימין דרוזין דחכמתא עלאה. וכל אינון שאר מלין
 דאורייתא דמתחדשין. קיימין קמי (י"ט ע"ב) קדשא בריך הוא וסלקין
 ואתעבידו ארצות החיים. ונחתין ומתעטרין לגבי ארץ חד, ואתחדש
 ואתעביד כלא ארץ חדשה מההיא מלה דאתחדש באורייתא. ועל
 דא כתיב (יטע"ס ס"ו) כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר
 אני עושה עומדים לפני וגומר. עשיתי לא כתיב, אלא עושה דעביד
 תדיר מאינון חדושין ורוזין דאורייתא. ועל דא כתיב (ס"ט כ"ו) ואשים
 דברי בפיך ובצל ידי כסיתך לנטוע שמים וליסוד ארץ. השמים לא
 כתיב, אלא שמים. אמר רבי אלעזר מהו ובצל ידי כסיתך אמר ליה
 בשעתא דאתמסר אורייתא למשה אתו כמה רבוא דמלאכי עלאין
 לאוקדא ליה בשלהובא דפומהון, עד דחפא עליה קדשא בריך הוא.
 והשתא דהאי מלה סלקא ואתעטרא וקיימא קמי קדשא בריך הוא.
 איהו חפי על ההיא מלה ובסי על ההוא בר נש דלא ישתמודע לגבייהו
 (אלא קדשא בריך הוא) ולא יקנאון לגביה. עד דאתעביד מההיא
 מלה שמים חדשים וארץ חדשה. הדא הוא דכתיב ובצל ידי כסיתך
 לנטוע שמים וליסוד ארץ. מכאן דכל מלה דסתים מעינא, סלקא
 לתועלתא עלאה הדא הוא דכתיב (ס"ט) ובצל ידי כסיתך. ואמרי
 אתחפי ואתכסי מעינא. בגין לתועלתא עלאה הדא הוי דכתיב
 לנטוע שמים וליסוד ארץ כמה דאתמר. ולאמר לציון עמי אתה,
 ולאמר, לאינון תרעין ומלין דמצונינן אלין על אלין עמי אתה. אל
 תקרי (כתבן י"ט דף ל"ט ב') עמי אתה אלא עמי אתה למהוי שותפא עמי.
 מה אנא במלולא דילי עבדית שמים וארץ כמה דאת אמר בדבר יי
 שמים געשו. אוף הכי את. זכאין אינון דמשתדלי באורייתא. ואי

תימא דמלה דכל בר נש דלא ידע עביר דא * (6) תא חזי ההוא דלאו
 אורחיה (יתרו פ"ו ח) ברזין דאורייתא, וחדש מלין דלא ידע על בורייהון
 בדקא יאות * ההיא מלה סלקא * ונפיק לגבי ההוא מלה איש תהפוכות
 לשון שקר מגו נוקבא דתהומא רבא * ודלוג חמש מאה פרסי לקבלא
 לההיא מלה * ונטיל לה ואזיל בההיא מלה לגו נוקביה, ועביר בה
 דקיעא (7) דשוא דאקרי תהו * וטס בההוא דקיעא ההוא איש
 תהפוכות שיתא אלפי פרסי בזמנא חדא * בין דהאי דקיעא דשוא
 קאים, נפקת מיר (פקודי רמ"ה) אשת זנוגים ואמקיפת בההוא דקיעא
 דשוא (כ"ח היא) (כ"ח ואיש תהפוכות) ואשתתפת ביה * ומתמן נפקת
 וקטלת כמה אלפין ורבון * בגין דכד קיימת בההוא דקיעא אית לה
 דשו ויבולתא למהוי טס כל עלמא ברנעא חדא * ועל דא כתיב
 (ישעיהו ח') הוי מושכי העון בחבלי השוא * העון דא דכורא * ובעבות
 העגלה חטאה, מאן חטאה, דא נוקבא דאקרי חטאה * איהו משיך
 ההוא דאקרי עון באינון חבלי השוא ולכתר כעבות העגלה חטאה,
 לההיא נוקבא דאקרי חטאה, דתמן אפקפת למהוי טס לקטלא בני
 נשא * ועל דא (משלי י') פי רבים חללים הפילה * מאן הפילה דא
 ההיא חטאה דקטלת בני נשא * מאן גרים דא תלמיד חכם דלא
 מטי להוראה ומורה רחמנא לישובן * אמר רבי שמעון לחברייה
 במטותא מנייכו דלא תפקון מפומייכו מלה דאורייתא דלא (יתרו פ"ו ח)
 ידעתון ולא שמעתון מאילנא רברבא בדקא יאות, בגין דלא תרוון
 גרמין לההוא חטאה לקטלא אוכלוסין דבני נשא למגנא * פתחו כלהון
 ואמדו רחמנא לישובן רחמנא לישובן * תא חזי באורייתא ברא קדשא
 בריך הוא עלמא * והא אוקמוה דכתיב (משלי ח') ואהיה אצלו אמון
 ואהיה שעשועים יום יום * ואיהו אסתכל בה זמנא ותרין ותלתא
 וארבע זמנין, ולכתר אמר לון, ולכתר עביר בה עבירתא * לאולפא
 לבני נשא דלא ייתון למטעי בה * פמא דאת אמר (איוב כ"ח) אז ראה
 ויספרה הבינה וגם חקרה ויאמר לאדם * ולקביל ארבע זמנין אינון

דכתיב

(א) מכלן טעם למס טענוש רש"י לר"ף כרכי ויטי כדתיחא כמעולה ד"ז ע"כ ועיין כחסי פניס מזוניה ח"כ ס"ו כ"ט יבראה מסס כו:חסס
 לשועת טרא"ש עורוכין פ"ו ס"ו כ"י דחלמוד חכר חסיר לקירוח כפניו רכיו כנגד שיטת הרמב"ם שהחיר חסיר כפניו כמו סקיכות חכ"י י"ד ס"ז
 רמ"כ * וא"ש לפי מ"ס סרמ"ה שס דלדעת הרמב"ם זסריף ש"ז כחלמוד חכר ח"ך ג' כוסאית מסמע חבל כפניו ד"ס חסיר לפינו להלמוד
 חכר * כ"י * (כ) כ"כ פיינו רמ"ז נכטיע 'אמיוס' וליסוד 'א"ן' ד"ח לטא"י ח"ס :

דכתיב, אִז רָאָה, וַיִּסְפְּרָה, הַכִּינָה, וְגַם חִקְרָה, בְּרָא קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 מַה דְּבָרָא • וְעַד לֹא אִפִּיק עֲבִידְתִּיהָ אֲעִיל אַרְבַּע תִּיבִין בְּקִדְמִיתָא
 דְּכִתְיִב בְּרֵאשִׁית, בְּרֵאשִׁית, אֲלֵהִים, אֲתֵת • הָא אַרְבַּע • וּלְבַתֵּר הַשְּׁמַיִם,
 אִינוּן לְקַבִּיל אַרְבַּע זְמַנִּין דְּאִסְתַּכַּל קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּאוֹרִייתָא עַד
 לֹא יִפִּיק עֲבִידְתִּיהָ לְאוֹמְנוֹתֶיהָ • רַבִּי אֲלֵעָזָר הוּא אֲזִיל לְמַחְמֵי לְרַבִּי
 יוֹסִי בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקוֹנִיָּא חֲמוּי (ד' ע"ב) וְרַבִּי אַבְא בְּהַדְרִיה • וְהוּדָה
 טַעֲיִן חַד גְּבֵרָא אֲבַתְרִייהוּ • אֲמַר רַבִּי אַבְא נִפְתַּח פִּתְחִין דְּאוֹרִייתָא
 דְּהָא שְׁעָתָא וְעִידְנָא הוּא לְאַתְתַּקְנָא בְּאַרְחֵן • פִּתַּח רַבִּי אֲלֵעָזָר וְאֲמַר
 (ו' קד"ב כ"ו) אֵת שְׁבַתוֹתַי תִּשְׁמֹרוּ, תָּא חֲזִי בְּשִׁית יוֹמִין בְּרָא קִדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא עֲלֵמָא • וְכַל יוֹמָא וְיוֹמָא גְּלִי עֲבִידְתִּיהָ וְיִהֵב חִילִּיה בְּהוּא יוֹמָא •
 אִימְתִי גְּלִי עֲבִידְתִּיהָ וְיִהֵב חִילִּיה • כְּיוֹמָא רַבִּיעָא • כְּגִין דְּאִינוּן תַּלְתֵּי
 יוֹמִין קִדְמָאִין כּוֹלְהוּ הוּוּ סְתִימִין וְלֹא אֲתַגְלוּ • כְּיִן דְּאֵתָא יוֹמָא רַבִּיעָא
 אִפִּיק עֲבִידְתָּא וְחִילָא דְּכוֹלְהוּ • דְּהָא אֲשָׂא וּמִיָּא וְרוּחָא אֲף עַל גַּב
 דְּאִינוּן תַּלְתֵּי יוֹדִין עֲלָאִין • כְּלָהוּ תַלְיִין וְלֹא אֲתַגְלִי עֲבִידְתָּא דִּלְהוֹן
 עַד דְּאַרְעָא גְּלִי לֹון, כְּדִין אֲתִיִּדַע אוֹמְנוֹתָא דְּכַל חַד מְנִיְהוּ • וְזִי
 תִּימָא הָא כְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה הוּא, דְּכִתְיִב תְּרֵשָׁא הָאֲרִץ דְּשָׂא, וְכִתְיִב
 וְתוּצָא הָאֲרִץ • אֲלֵא הָאִי אֲף עַל גַּב דְּכִתְיִב כְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה רַבִּיעָא
 הוּא, וְאַתְכַּלִּיל כְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה לְמַהוּ חַד כְּלֵא פְּרוּדָא • וְלְבַתֵּר יוֹמָא
 רַבִּיעָאָה אֲתַגְלִי עֲבִידְתִּיהָ לְאַפְקָא אוֹמְנָא לְאוֹמְנוֹתֶיהָ דְּכַל חַד וְחַד •
 כְּגִין דְּיוֹמָא רַבִּיעָאָה אִיהוּ רְגֵלָא רַבִּיעָאָה דְּכוֹרְסִיָּא עֲלָאָה • וְכַל
 עֲבִידְתִּיהוּ! כְּלָהוּ בִין יוֹמִין קִדְמָאִין וּבִין יוֹמִין פְּתֵרָאִין הוּוּ תַלְיִין כְּיוֹמָא
 דְּשַׁבְתָּא • הָדָא הוּא דְּכִתְיִב (כִּירֵאשִׁית כ') וַיְבַל אֱלֹהִים בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי דָּא
 שַׁבַּת, וְדָא הוּא רְגֵלָא רַבִּיעָאָה דְּכוֹרְסִיָּא • וְאִי תִימָא זִי הַכִּי מַהוּ
 אֵת שְׁבַתוֹתַי תִּשְׁמֹרוּ, תְּרִין • אֲלֵא שַׁבַּת (פְּרִימִס קל"ג כ') דְּמַעְלִי שַׁבְתָּא,
 וְשַׁבְתָּא דְּיוֹמָא, מוֹמֵשׁ לִית לֹון פְּרוּדָא • אֲמַר הַהוּא (ב) טַיִיעָא דְּהוּא
 טַעֲיִן בְּתַרְיִיהוּ וּמַהוּ וּמְקַדְשֵׁי תִידָאוּ • אֲמַר לִיה דָּא קְדוּשָׁה דְּשַׁבַּת •
 אֲמַר לִיה וּמַהוּ קְדוּשָׁה דְּשַׁבַּת • אֲמַר לִיה דָּא קְדוּשָׁה דְּאַתְמַשְׁבָּא,
 עֲלִיהֶמְלַעִילָא • אֲמַר לִיה אִי הַכִּי עֲבִידְתֵּי לְשַׁבַּת דְּלָאוּ אִיהוּ קִדְשָׁא, אֲלֵא
 קְדוּשָׁה דְּשְׂרִיָּא עֲלוּי מְלַעִילָא • אֲמַר רַבִּי אַבְא וְהַכִּי הוּא (יַשְׁעִיב כ"ח)

וקראת

(ב) טי' סוחר זכיס טבע אמריס :

וקראת לשבת עונג לקדוש יי מכובד אדכר שבת לחוד וקדוש יי
 לחוד • אמר ליה אי רבי מאן קדוש יי אמר ליה קדושה דנחתא
 מלעילא ושרייא עליה • אמר ליה אי קדושה דאתמשכא מלעילא אקרי
 מכובד, אתחזי דשבת לאו איהו מכובד, ובתיב וכפרתו • אמר רבי
 אלעזר לרבי אבא אנח להאי גברא דמלה (חדתא) דחכמתא אית
 ביה דאנן לא ידענא בה • אמרו ליה אימא אנת • פתח ואמר (ויקרא כ"ו)
 את (ויקרא כ"ו) שבתותי • את, לאסגאה תחום שבת דאיהו תרין אלפין
 אמין לכל סטרא • ובגין כך אסגי את שבתותי, (כ"ב דא) שבת עלאה
 ושבת תתאה, דאינון תרין כלילן כחדא וסתימין כחדא • אשתאר שבת
 (ב) (יתרו כ"ב ט' כר"מ) אחרא דלא אדכר והות בכסופא • אמרה קמיה מארי
 דעלמא מיומא דעבדת לי שבת אתקרינא, ויומא לאו איהו בלא ליליא •
 אמר לה ברתי שבת אנת ושבת קרינא לך • אבל הא אנא מעטר
 לך בעטרא עלאה יתיר • אעבר כרוזא ואמר ומקדשי תיראו, ודא
 שבת דמעלי שבתא, דאיהי יראה ושרייא בה יראה • ומאן אידהו •
 דקדשא בריך הוא אכליל ואמר אני יי • ואנא שמענא מאבא דאמר
 הכי • ודייק (ג) את, לאסגאה (ג) תחום שבת • שבתותי, (ד) דא עגולא
 (רכ"ט ט' ותלמי ק"פ ט' ויקרא כ"ב ל') ורבועא דלגו ואינון תרין • ולקביל אינון
 תרין אית תרי קדושתי דאית לגא לאדכרא • (ה) חד ויכלו • וחד
 קידוש • (ו) ויכלו אית ביה תלתין וחמש (ו) תיבין • ובקידושא דאנן
 מקדשין תלתין וחמש (ה) תיבין • וסליק בלא לשבעין שמיהן, דקדשא
 בריך הוא ובנסת ישראל אתעטר בהו • ובגין דעגולא ורבועא דא
 אינון שבתותי • כלילן תרוייהו בשמור דכתיב תשמורו • דהא שבת
 עלאה הכא לא אתכליל בשמור אלא בזכור, דהא מלכא עלאה
 בזכור אסתים • ועל דא אקרי מלכא דשלמא דיליה, ושלמא דיליה
 זכור איהו • ועל דא לית מחלוקת לעילא • בגין דתרין שלומות לתתא
 חד יעקב וחד יוסף • ובגין כך כתיב תרי זמני (שע"ב כ"ו) שלום שלום
 לרחוק ולקרוב • לרחוק, דא יעקב (ד"ו ע"ב) ולקרוב, דא יוסף • לרחוק

כמה

(א) פ"י שביס: (ב) ויקרא כ"ב ט"ז: (ג) ט"ז ע"א וכמנחח וסידם דף כ"ד מכו"ב כ"כ כסס חקויקווס חקון כ"ג וכו' ט"ג וחמלא פ"י
 מאמר וס: (ד) ויקרא כ"ב ט"ז: (ה) תקינים חקון כ"ב: (ו) כראשית מ"ז כ': (ז) ובקידושא נ"ב ל"ס חוקון וכו' • ככוסת חקידוס סלני כ"י
 כ"ג כחדת טעות: (ח) חקון כ"ד דף ט"ח ע"א וחקון מ"י דפ"ו ט' וגם כיוקאל ר"ז כ' וכר"מ כפרסח פתח רמ"ס כ' וחמלא ר"ס ויכלו
 דשמיס וסארין ר"ס ור"ו:

בְּמָה דַּאת אָמַר (ירמיהו ל"ב) מְרַחֵק יי נִרְאָה לִי, (סמות ל"ב) וְתַתְּצַב אַחֲוֹתוֹ
 מְרַחֵק • וְלִקְרוֹב, בְּמָה דַּאת אָמַר (דברים ל"ב) חֲדָשִׁים מִקְרוֹב בָּלָאוּ •
 (ואתחזק ר"ס) מְרַחֵק דַּא (ה) נִקּוּדָא עֲלָא דְקִיּוּמָא כְּהִיכְלִיה וְעַל דַּא כְּתִיב
 תִּשְׁמְרוּ אֶת־כָּל־לֵיל בְּשִׁמּוֹר • וּמִקְדָּשֵׁי תִירְאוּ דְנִקּוּדָא דְקִיּוּמָא בְּאִמְצִיתָא
 דַּאִית לְדַחֲלָא מִינָה יִתִּיר מִכָּל־א, דְעֵנְשִׂיה מִיְתָה וְהֵינּוּ דְכְּתִיב (סמות ל"ב)
 מִחֲלָלִיה מוֹת יוֹמֵת • מֵאן מִחֲלָלִיה • מֵאן דְעָאֵל לְגוֹ (ג) חֲלַל דְעֵגוּלָא
 וּרְבוּעָא, לְאַתְר דְּהֵוָא נִקּוּדָא שְׂרִיָּא וּפְגִים בֵּיה מוֹת יוֹמֵת • וְעַד דַּא
 כְּתִיב תִירְאוּ • וְהֵיָא נִקּוּדָא אֶקְרִי אֲנִי • וְעָלָה שְׂרִיָּא הֵוָא דְסָתִים
 עֲלָא דְלָא אֲתַגְלִיָּא וְהֵינּוּ יי וְכָל־א חַד • נַחְתוּ רַבִּי אֲלַעֲזָר וּרְבִי אַבְבָּא
 וּנְשִׁקוּהוּ • אָמְרוּ וּמָה כָּל חֲכַמְתָּא דַּא אִית תַּחוּת יַדְךָ וְיָלֵת טְעִין
 אֲבִתְרִין • אָמְרוּ לִיה מֵאן אַנְתָּ • אָמַר לוֹן לָא תִשְׁאַלוּן מֵאן אֲנִי
 אֲלָא אֲנָא וְאַתּוֹן גְּזִיר וְנִתְעַסַק כְּאוֹרִיָּתָא • וְכָל חַד יי מֵאן מֵלִין
 דְּחֲכַמְתָּא לְאַנְהָרָא אוֹרְחָא • אָמְרוּ לִיה מֵאן יְהִי לְךָ לְמִיזַל הַבְּלָא
 וְלִמְהוּי טְעִין כְּחֻמְרִי • אָמַר לוֹן יי דְ עַבְד קַרְבָּא בְּתַרִין אַתּוּן כְּכִיף
 וְסַמְךָ לְאַתְקִשְׂרָא כְּהֵרָאִי (כ"ב כְּהֵרָאִי) • כִּיף לָא בְּעָלָא לְאַסְתַּלְקָא
 וְלְאַתְקִשְׂרָא, כְּתַר (כ"ג כְּתַר) דְלָא יְכַלָּא לְמַהוּי רַגְעָא חֵדָא אֲלָא
 בֵּיה • סַמְךָ לָא בְּעָלָא לְאַסְתַּלְקָא, כְּגִין לְסַעֲרָא לְאַיְנוֹן דְנַפְלִין דְהֵוָא
 בְּלִי סַמְךָ לָא יְכַלִין לְמַהוּי • יי דְ אַתָּא לְגַבְאִי יַחֲדָאָה, נְשִׁיק לִי
 (ג) וְגַפִּיף לִי בְכָה עֲמִי וְאָמַר לִי כְרִי מָה אַעֲבִיד לְךָ • אֲכַל הָא אֲנָא
 אַסְתַּלְק וְאַנָּא אַתְמִלִי מִכְמָה טְבִין וְאַתּוּן טְמִירִין עֲלַאיִן יְקִירִין • כְּתַר
 כִּן אִיתִי לְגַבְךָ וְאַנָּא אֵהוּי סַעֲיד לְךָ, וְאַתּוֹן לְךָ אַחְסַנְתָּא דְתַרִין אַתּוּן
 עֲלַאיִן יִתִיר מֵאֵלִין דְאַסְתַּלְקוּ • דְאַיְנוֹן יי שׁ. יי דְ עֲלָאָה וְשִׁין עֲלָאָה
 לְמַהוּי לְךָ אוֹצְרִין מֵלִיִן מִכָּל־א • וּכְגִין כִּךָ כְּרִי זִיל וְהֵוָי טְעִין חֻמְרִי, וְעַל
 דַּא אֲנָא אֲזִיל כְּכָךְ • חֵדוּ רַבִּי אֲלַעֲזָר וּרְבִי אַבְבָּא וּכְכוּ וְאָמְרוּ זִיל
 רַכִּיב וְאַנְן נְשַׁעֲיִן אֲבִתְרָךְ • אָמַר לוֹן וְלָא אֲמַרִית לְכוּן דְפִקּוּדָא דְמִלְכָּא
 אִיהוּ, עַד דִּיִתִי הֵוָא דְטְעִין (ד) חֻמְרִיִּי אָמְרוּ לִיה הָא שְׂמַךְ לָא אֲמַרְת
 לוֹ • אַתְר בֵּית מוֹתְכָךְ מָאִי הוּא • אָמַר לוֹן אַתְר בֵּית מוֹתְכִי אִיהוּ טַב
 וְעִילָא לְגַבְאִי • וְאִיהוּ (ר"ג טִיקוֹן כ"א דף כ"ב וּכְרַאשִׁית ל"ו ע"ב) מְגַדֵּל חַד דְפָרַח

כְּאוֹרָא

(א) חֲלָלִיה מוֹת יוֹמֵת ע"פ חמ"ל פ"י נקודות דקיימא גו סיכליה עיין ס: (ב) חֲכַמְתָּא חִיקוֹן כ"ג כ"ד וְכ"ה וְכַתִּיקוֹן ל' חמ"ל פ"י יומה מכו"ז :
 (ג) וְסוּם מַחֲכָא אִתִּי : (ד) (פ"י ע"ב שִׁכַל מַשִׁחַ רוּכַח עַל חֲמֹר וּמְנַסְיָו וְשִׁלְטַ עֲלוּ • ס"ב כ') ר"ל קִלְסִים וְחֲמוּרִים :

באורא רב ויקרא • ואינון דדיירין ביה בהאי מגדלא, קדשא בריך
 הוא, וחד מסכנא, ודא הוא אתר בית מותבי • וגלינא (כ"ב ועלינא)
 מתמן ואנא טעין חמרי • אשגחו רבי אבא ורבי אלעזר ביה ואטעים
 לון מלוי דהוו מתיקין כמנא ודובשא • אמרו ליה שמא דאבוך אי
 תימא ננשיק עפרא דרגלך • אמר לון ואמאי • לאו אורח דילי בכך
 לאתגאה באורייתא • אבל אבא דילי הוה דיוריה בימא רבא • ואיהו
 הוה חד נונא דהוה (תיקונים כ"ב) אסחר ימא רבא מסטרא דא לסטרא
 דא • והוה רב ויקרא ועתיק יומין, עד דהוה בלע כל שאר נונין
 דימא • ולכתר אפיק לון חיון וקיימין מליין מכל טכין דעלמא • ושאט
 ימא כרגעא חדא בתוקפיה • ואפיק לי כגירא בידא דגבר תקיף,
 וטמיר לי בההוא אתר דאמרית לבו • והוא רב לאתריה ואגניו
 בההוא ימא • אשגח רבי אלעזר במלוי אמר ליה אנת הווא בריה
 (כ"ב) דבוצינא קדישא, אנת הוא בריה (כ) דרב המנונא סבא, אנת הוא
 בריה דנהירו דאורייתא, ואנת טעין אבתרן • בכו כחדא ונשקוהו •
 ואזלו • אמרו ליה איניחא קמיה מרנא לאודעא לן שמיה פתח ואמר
 (שמואל ב' כ"ג) ובניהו בן יהוידע • האי קרא אוקמוה ושפיר איהו, אבל
 האי קרא לאחזאה רזין עלאין דאורייתא הוא דאתא • ובניהו בן יהוידע על
 רזא דחכמתא קא אתא • מלה סתימא איהו ושמא גרים • בן איש חי,
 (י"א קס"ד) דא צדיק חי עלמין • רב פעלים, מארי דכל עובדין וכל
 חילין עלאין, בגין דכלהו נפקין מניה, יי צבאות (ג) איהו • אות הווא
 בכל חילין דידיה • רשים הוא ורב מכלא • רב פעלים • איהו מקבצאל •
 האי אילנא רב ויקרא רב מכלא, מאן אתר נפק מאן דרגא אתא •
 אהדר קרא ואמר מקבצאל • דרגא עלאה סתימאה (ד' ו' ע"ב) דעין
 לא ראתה וגומר. דרגא דכולא ביה, וכניש בגויה מגו נהורא עלאה
 ומניה נפיק פלא • ואיהו היכלא קדישא סתימא דכל דרגין בנישין
 וסתימין בגויה • ובגופא דהאי היכלא (אילנא) קיימין כל עלמין • וכל
 חילין קדישין מניה אתגנו וקיימין על קומיהון • הוא הפה את שני
 אריאל מואב • תרין מקדשין הוו קיימין בגיגיה ואתגנו מניה, מקדש
 ראשון

(כ) ניטין קדוש: (כ"ב) כתיב: וכתבתי ב"א כ"ב א' וכפרתי בלך קפ"ב' איהו נמלא עם סתפודים: (ג) סאוכו רל"ו ה' ומקדי
 בל"ב ולסני י"א א' וי"א ב' וי"א ג' וי"א ד' וי"א ה' וי"א ו' וי"א ז' וי"א ח' וי"א ט' וי"א י' וי"א י"א

ראשון ומקדש שני • כיון דאיהו אסתלק, ונגידו דהוה נגיד מלעילא
 אתמנע • כביכול הוא הכה לון וחריב לון ושצו לון, וכורסייא קדישא
 נפלת הדא הוה דכתיב (יסקול ה) ונאני בתוך הגולה • ההוה
 דרגא דאקרי אני הוא בתוך הגולה • אמאי, על נהר כבר על
 נהר דנגיד ונפיק דפסיק מימיו ומבועיו, ודא אנגיד (ה) בדכקדמיתא •
 דדא הוא דכתיב (אייכ י"ד) ונהר יחרב ויבש, יחרב בבית ראשון ויבש
 בבית שני • וכגין כך הוא הכה את שני אריאל מואב (ס"א דה"א
 בקדמיתא) • מואב, דהוה מאב דבשמייא ואתחרבו ואשתצאו כגיניה •
 וכל נהורין דהוה נהירין לישראל כלהו אתחשבו • ותו הוא ירד והכה
 את הארי • בזמנין קדמאין כד האי נהר הוה משיך מימיו לתתא,
 דהוה קיימין ישראל בשלימו, (י) דדכחין דכחין וקרבנין לכפרא על
 נפשיהו • וכדין הוה נחית מעילא דיוקנא דחד אריה, והוה חמאן ליה
 על גבי מדבחא רביץ על טרפיה אכיל קרבנין כגבר תקיף • וכל
 כלבין הוה מתטמדין מקמיה ולא נפקי לבר, כיון דגרמו חוכין, איהו
 נחית לגו דרגין דלתתא וקטיל להוה אריה, דלא בעא למיהב ליה
 (י) טרפיה בדכקדמיתא • כביכול קטיל ליה. הוא הכה את הארי
 ודאי • לתוך הבור, לעיניה דסטרא אחרא בישא • כיון דחמאת דהכי,
 ההוה סטרא אחרא אתתקפת (כ"מ פ' כסר ק"י ה) ושדרת לחד כלבא
 למיכל קרבנין • (י) ומה שמייה דההוה אריה, אורי"א דאנפוי אנפי אריה •
 ומה שמייה דההוה כלבא, (י) בלאד"ן שמייה, דלאו איהו ככלל (י) אדם
 אלא כלבא ואנפי כלבא. ביום השלג, ביומא דגרמו חוכין ודינא אתדן
 לעילא מעם בי דינא עלאה • ועל דא כתיב לא תירא לביתה משלג
 דא דינא עלאה • אמאי, כגין דכל ביתה לבוש שנים, ויכול למסכל
 אשא תקיפא • עד כאן רזא דקרא • מה כתיב בתריה (שמאל ב' כ"ג)
 והוא הכה את איש מצרי איש מראה • הכה רזא דקרא אתא לאודעא,
 די בכל זמנא דישאל חבו איהו אסתלק ומנע מנייהו כל טבין וכל
 נהורין דהוה נהירין לון • הוא הכה את איש מצרי, דא נהורא,
 דההוה נהורא יהוה נהיר לון לישראל • ומאן איהו, משרה דכתיב

והאמרנה

(ה) כבר פ' ונחם נחם כפרת לך לך דפ"ה (י) יקמ"ט כ' חקרו פ"כ כ' (י) מר"כ : (כ) שוכחים : נחום וקרבנות לכפר על
 נשמותיהם : (ג) לחם לו טרף שלו מהקרבנות : (ד) לו ל"ב פ' בלק ר"א ח' ולסוף ר"ב כ' טלם כ' ל"ב וכאן קמ"ב כ' ויקטל ירד כ' :
 (ה) כל אדם שאינו אדם ולא כבודת אדם ופס"ס ומג"ן מתחלפין באותיות א"ב ג"ד וכו' : (ו) כל אדם :

(שמות כ') ותאמרנה איש מצרי הצילנו וגומר • ותמן אתייליד ותמן
אתרבי ותמן אסתליק לנהורא עלאה • איש מראה, כמה דאת אמר
(כמדכר י"ב) ומראה ולא בחידות • איש כמה דאת אמר (דברים ל"ג) איש
האלהים • כביכול בעלה דההוא מראה כבוד • דוכה לאנהגה
דרגא דא בכל רעותיה בארעא (דברים ל"ג כ"ה כ') מה דלא זבי בר נש
אחרא • וכיד המצרי חנית, דא מטה האלהים דהוא אתמסר בידיה
כמה דאת אמר (שמות י"ו) ומטה (ה) האלהים בידו ודא איהו מטה
דאתברי ערב שבת בין השמשות, וחקיק ביה שמא קדישא גליפא
קדישא • ובהאי חב בסלע כמה דאת אמר (כמדכר כ') ויך את הסלע
במטהו פעמים • אמר ליה קדשא בריך הוא, משה לא יהבית לך
מטה דילי להאי, חייך לא יהא בידך מכאן ולהלאה • מיד וירד אליו
(כ"ח כ') בשבט, כדינא קשיא, (שמואל ב' כ"ג) ויגזול את החנית מיד
המצרי • דמההיא שעתא אתמנע מניה ולא הורה בידיה לעלמין •
ויהדגהו בחניתו, על ההוא חובה דמחא בההוא מטה מת, ולא עאל
לארעא קדישא ואתמנע נהורא דא מישראל • מן השלשים נכבד •
אלין שלשים שנה עלאין, דאיהו נטיל מנהון ואנגיד לתתא, ומנייהו
(כ"ה איהו) הוה נטיל ואתקרב • ואל השלישה לא בא • אינון הוו אתיין
לגביה ויהבו ליה ברעותא דלבא, ואיהו לא הוה אתי לגביהון • ואף
על גב דלא עאל במנינא וחוישבנא דילהון • וישימהו דוד אל
משמעתו • דלא אתפרש מלוחא דלביה (ד"ו ע"ה) לעלמין • לית פרודא
להון לעלמין • (כ) דוד ישם ליה לביה ואיהו לאו לדוד • בגין דתושבטן
ושירין ורחמין דסי'הרא עביד לשמשא, איהי משיבת ליה לגבה למהוי
דיוריה בהדה • ודא איהו וישימהו דוד אל משמעתו • נפלו רבי
אלעזר ורבי אבא קמיה • אדהכי והכי לא חמו ליה • קמו ואסתכלו
לכל סטרין ולא חמו ליה • יתבו ובכו ולא יכירו למללא דא לדא •
לבהר שעתא אמר רבי אבא ודאי הא דתנינן דבכל ארחא דצדיקייא
אזלין ומילי דאורייתא בנייהו • דאינון זכאין דההוא עלמא אתיין
לגביהון

(ה) כראשית מ"ו ע"א : (כ) הכס נס כ"ו ובעל חי' לטעמיהו שאינו מחסרין לטעם נס כ"ו שארזו וכדף ל"ו א' דתל קול מוכרז לן
מחפרין לעלמין וכפרשח חסב קס"ב כ' דלל מחפרין לעלמין כדוק ולרז וכפרשח סרוטם קל"א א' קל"ד כ' פקידו ר"ל כ' אחרי מוח ע"ו
כ' ודל קי"ב כ' וק"ב כ' חיי ש"ס קל"ג א' גרוא רמזי ואחר דלל מחפרין סחי כהנא דל"ו י"ס כגל-ת"ז ע"ש וכן כפרשח שמוח ט' א'
רזן כס' פ"ש"ס קס"ט כ' :

לגביהון • ודאי דא הוא רב המנונא סבא דאתא לגבן מההוא עלמא
לגלאה לן מלין אלין, ועד לא נשתמודע ביה אזל ליה ואתכפי מינן •
קמו והוובעו למטען לחמרי ולא אזלו, בעו למטען ולא אזלו, דחלו ואנחו לון
לחמרי • ועד יומא הוון קראן לההוא אתר דוך דחמרי פתח רבי אלעזר
(ל"ב כ' מ"ו י"ח ב') ואמר (מסלים ל"ה) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגומר •
כמה הוא טבא עלאה ויקירא דזמין קדשא בריך הוה למעבד
גבי בני נשא • לאינון זכאין עלאין דחלי חטאה דמשתדלי באורייתא,
כד עלאין לההוא עלמא • טובך לא כתיב אלא רב טובך • ומאן
איהו • (ע"ק קמ"ה) זכר רב טובך יביעו • ודא איהו ענונא דחיין דנגדין
מעלמא דאתי לגבי חי עלמין, דאיהו זכר רב טובך, ודאי איהו
(ישע"י ס"ג) ורב טוב לבית ישראל וגומר • תו מה רב טובך, הכה אנליף
דא דחכמתא ובל רזין אחכלילו הכא, מ"ה, כמה דאתמר • רב, דא
אילנא ר"ב ותקיף • בגין דאית אילנא אחרא זוטא מניה • ודא הוא
רב, ואע"ל ליה ברום רקיעין • טובך, דא אור דאתברי כיומא קדמא •
אשר צפנת ליראיך, בגין דגניו ליה לצדיקיא כההוא עלמא • פעלת,
דא גן עדן עלאה דכתיב (שמות ט"ו) מכון לשבתך פעלת • (ל"ב וד"א
איהו) פעלת לחוסים בך • (בראשית מ"ו ע"ב) נגד בני אדם, דא גן עדן
דלתתא דכל צדיקיא תמן קיימי ברוחא דאתלבש בלבוש יקר, כגוונא
ודיוקנא דהאי עלמא, ודא איהו נגד בני אדם • בההוא דיוקנא דבני
אדם דהאי עלמא • וקיימי תמן ופרחי באורא וסלקי לנו מתיבתא
דרקיעא, בההוא גן עדן דלעילא • ופרחי ואסתחיין בטלי נהרי
אפרסמונא דביא ונחתי ושראן לתתא • ולזמנין אתחזון נגד בני אדם
למעבד לון נסין כמלאכין עלאין • כגוונא דחזינא השתא גהירו
דבוצינא עלאה, ולא זכינא לאסתכלא ולמנדע רזין דחכמתא יתיר •
פתח רבי אבא ואמר (שופטים י"ג) ויאמר מנוח אל אשתו מות נמות כי
אלהים ראינו • אף על גב דמנוח לא הוה ידע מאי עבדתיה • אמר
הואיל וכתיב (שמות ל"ב) כי לא יראני האדם וחי • ואנן ודאי חזינן ובגין
כך מות נמות • ואנן חמינן וזכינן לנהורא דא דהוה אזיל בהדן
ונתקיים בעלמא • דהא קדשא בריך הוא שדריה לגבאן לאודעא לן
רזין דחכמתא דגלי, זכאה חולקנא • אזלו מטו לחד טורא והוה נטי

שמשא • שרו ענפין דאילנא דטורא לאקשא דא בדא ואמרי שירתא •
 עד דהו אזלי שמעו חד קלא תקיפא דהוה אמר בני אלהין קדישין
 אינון דאתבדרו בני חייא דהאי עלמא • אינון בוצינין בני מתיבתא
 אתכנשו לדוכתייכו לאשתעשעא במאריכון באורייתא דחילו אלין
 וקאימו בדוכתייהו ויתבו • אדרהבי נפק קלא כמלקדמין ואמר
 (ב) טגרין תקיפין פטישין רמאין (ג) הא מארי דגוונין מרקמא בציורין
 קאים על (ג) אצטוונא עולו ואתכנשו • בההיא שעתא שמעו קר
 ענפי דאילנין רב ותקיף והו אמרי (תסליס כ"ט) קול יי שובר ארזים •
 נפלו על אנפיהו רבי אלעזר ורבי אבא, ודחילו סגיא נפל עלייהו •
 קמו בבהילו ואזלו ולא שמעו מידי • נפקו מן טורא ואזלו • כד מסו
 לבי רבי יוסי ברבי שמעון בן לקוניא חמו לרבי שמעון בן יוחאי תמן
 חדו (ר"ז ע"ב) חדא רבי שמעון, אמר לון ודאי ארחא דנסין וארתין
 עלאין קא עברתון • דאנא דמיבנא השתא וחמינא לכו ולכניהו בן
 יהודיע, דקא משרד לכו תרין עטרין על ידא דחד סבא לאעטרא לכו •
 ודאי בארחא דא קדישא בריך הוה הוה • ורתו דחמינא אנפיהו
 משניין • אמר רבי יוסי יאות אמרתון דחכם עדיף מגביא • אתא רבי
 אלעזר ושוי רישיה בין ברכוי דאבוי ושח עובדא • דחיל רבי שמעון
 ובכה, אמר (חקיק ג) יי שמעתי שמעך יראתי • האי קרא חבקוק אמרו
 בשעתא דחמא מיתתיה ואתקיים על ידא דאלישע • אמאי אקרי
 חבקוק • בגין דכתיב (מלכים ב' ד) למועד הוה בעת חיה את חובקת בן •
 ודא ברה דשונמית הוה • ותרין (כסלח מ"ס ב) חבוקין הוון, חד דאימיה
 וחד דאלישע דכתיב (מלכים ב' ד) וישם פיו על פיו • אשכחנא בספרא
 דשלמה מלכא • שמא גליפא דשבעין ותרין שמהן אנגליף ערוי
 בתיבין • בגין דאתון דאלפא ביתא דאנגליף ביה אבוי בקדמיתא כד
 מית פרחו מניה • והשתא דאלישע חבק ליה אנגליף ביה כל אינון
 (סס כ"א ע"ב) אתון דשבעין ותרין שמהן • ואתון דאילין שבעין ותרין
 שמהן גליפן, אינון מאתן ושיתסר אתון • וכולהו ארתון אנגליף
 ברוחיה (כ"א בדיבורא) אלישע בגין לקיימא ליה באתון דשבעין ותרין
 שמהן

(א) סלעיה חזקים : (ב) פירוש דמסו וכן משמע ק"ט כ' ורמז אל התלמודי חכמים גדולי הדור שמרו ומשקטעטעו כן סתים לשבע
 דכרו תורם מסיס : (ג) כסא וסא מואכ נכיס לויכ עליו סלעון :

שְׁמַהּ וְקָרָא לִיה (ב) חֲבֻקֻק • שְׁמָא דְאַשְׁלִים לְכָל סְטָרִין • אַשְׁלִים
 לְחֻבּוּקִין כְּדַאֲתֹמֵר, וְאַשְׁלִים לְרוּז דְּמֵאֲתָן וְשִׁיתֶסֶר (פִּיקוּדֵי רַמְז' ע"ב) אֲתוּן
 דְּשְׁמָא קְדִישָׁא • בְּתִיבֵין אֲתֻקִּים לְאַהֲרָא רוּחִיה, וּבְאַתּוּן אֲתֻקִּים
 כָּל גּוּפִיה עַל קִיּוּמִיה • וְעַל דָּא אֲקָרִי חֲבֻקֻק • וְאִיהוּ אָמַר (חֲבֻקֻק ו') יי
 שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְךָ יְרֵאתִי, שְׁמַעְנָא מַה דְּהוּה לִי דְאַטְעִימְנָא מֵהוּוּא עַלְמָא
 וְדַחֲלִנָא • שְׂרָא לְמַתְבַּע רַחֲמִין עַל גְּפִשִׁיה וְאָמַר (נֶשֶׁא קִל"ח ע"ב) יי פְּעַרְךָ
 דְּעַבְדַּת לִי, בְּקֶרֶב שְׁנַיִם יְהוֹן חַיִּיהוּ • כְּמוּ חַיִּיו • וְכָל מָאן דְּאַתְקַשְׁר
 בְּאִינוּן שְׁנַיִם קְדֻמוֹנוּת חַיִּין אֲתֻקְשְׁרוּ בֵּיה • בְּקֶרֶב שְׁנַיִם תּוֹדִיעַ לְהוּוּא
 דְּרַגָּא דְלִית חַיִּין כָּלִל • בְּכַה רַבִּי שְׁמַעוּן וְאָמַר אוּף אָנָּא מִמַּה דְּשְׁמַעְנָא
 דְּחִלְנָא לְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא • זְקִיף יְדוּי עַל רִישִׁיה וְאָמַר וּמַה רַב הַמְּנוּנָא
 סְבָא נְהִירוּ דְּאוֹרֵייתָא זְכִיתוּן אֲתוּן לְמַחְמֵי אִפִּין בְּאִפִּין וְדָא זְכִינָא
 בֵּיה • נֶפֶל עַל אֲנָפוּי וְחֻמָּא לִיה מַעְקֵר טוּרִין מְנַהִיר שְׂרַגִּין בְּהִיבְלָא
 דְּמַלְכָּא מְשִׁיחָא • אָמַר לִיה רַבִּי בְּהוּוּא עַלְמָא (ג) תְּחוּן שְׁבַכִּין מְאִרִי
 אוּלְפָּנִין קְמִי קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא • מֵהוּוּא יוֹמָא הוּוּה קְאָרִי לְרַבִּי אֲלַעְזָר
 בְּרִיה וּלְרַבִּי אָבָא (ט' ט') פְּנִיא"ל כְּמָא דָּאֵת אָמַר (כְּרֵאשִׁית ל"ב) בִּי רְאִיתִי
 אֱלֹהִים פְּנִים אַל פְּנִים :

ר"ת

בְּרֵאשִׁית , רַבִּי חַיִּיא פְּתַח (מַהֲלִים ק"ט) רֵאשִׁית (י"ט ב') חֲכָמָה יְרֵאת יי שְׁבַל
 טוֹב לְכָל עוֹשִׂיהֶם תְּהַלְתּוּ עוֹמְדַת לְעַד • רֵאשִׁית חֲכָמָה,
 הָאִי קָרָא הָכִי מְבַעֵי לִיה סוּף חֲכָמָה יְרֵאת יי, בְּגִין דִּירֵאֵת יי סוּף חֲכָמָה
 אִיהִי. (כ"ט אָדָּא אִיהִי רֵאשִׁית) לְאַעְלָא לְגוּ דְרַגָּא דְחֲכָמָתָא עַלְאָה הָדָא
 הוּא דְכַתִּיב (מַהֲלִים ק"ח) פְּתַחוּ לִי שַׁעְרֵי צְדָקָה זֶה הַשַּׁעַר לִי וְדָאִי דָאִילָא
 יַעוּל בְּהָאִי תְרַעָא לָא יַעוּל דְעַלְמִין. לְמַלְכָּא עַלְאָה דִּאִיהוּ עַלְאָה וְטַמִּיר וְגִנִּין,
 וְעַבִּיד לִיה תְרַעִין אֲלִין עַל אֲלִין וְלְסוּף כָּל תְרַעִין עַבְד תְרַעָא חַד בְּכַמָּה
 מְנַעוּלִין בְּכַמָּה פְתַחִין בְּכַמָּה הִיבְלִין אֲלִין עַל אֲלִין. אָמַר כָּל מָאן דְּבַעֵי
 לְמַיַעַל לְגַבְאִי, תְרַעָא דָא יְהֵא קְדַמָּאֵה לְגַבְאִי • מָאן הִיעוּל בְּהָאִי
 תְרַעָא יַעוּל • אוּף הָכִי תְרַעָא קְדַמָּאֵה לְחֲכָמָה עַלְאָה יְרֵאת יי אִיהִי,
 וְדָא אִיהִי (ג) רֵאשִׁית כ' תְרִין אִינוּן דְּמַתְחַבְרִין כְּחַדָּא וְאִינוּן תְרִין
 נְקוּדִין • חַד גְּנִיזָא וְטַמִּירָא וְחַד קִיּוּמָא בְּאַתְגַּלְיָא • וּבְגִין דְלִית לְהוּ

פרודא

(א) כִּי רִזוּ (יפ"ו חֲקַק עֲלוּי שֶׁ ע"כ חִיבֻס שְׂכֵס רִזוּ אֲחֻמוֹת • קִישׁ"ב) : (ב) חֲסוּ שְׂכֵסִים וְחֲכָרִים גְּבוּלִם סָבָא (יִבְעֵלוּ סוּרְאִס • חֲרֵשׁ"ב) :
 (ג) דְרִישׁ מַלְט כְּרֵאשִׁית רֵאשִׁית קָאִי עַל וְרַחַם ח' הַכֵּל וְסָב' לְאוֹרֵיוּ עַל כ' רֵאשִׁית כ' נְקוּדִין וְכוּ' ר"ל חֲכָמָה. עַלְלָם וְחֲכָמָס חֲחָס מ' שֶׁס כ'
 כְּקִירוּחַ כְּסֵלְעִירָף כ' שְׁמוֹת וְאֶסְרוּס' יו"ד רֵאשִׁית חֲכָמָס יו"ד אֶסְרוּסִים מְלֻכּוֹת א"ס :

פרודא אקרון ראשית, חד ולא תרין • מאן דנטיל האי נטיל האי וכלא
 חד • (6) דהא הוא (שמיה) ושמיה חד דכתיב (ט"ז ע"ג) וידעו כי אתה
 שמך " לכרך • אמאי אקרי יראת " • בגין דאיהו אילנא דטוב ורע •
 זכי בר נש הא טוב, ואי לא זכי הא רע (ר"ח ע"ב) ועל דא שרי בהאי
 אתר יראה, ודא תרעא לאעלא לכל טובא דעלמא • שכל טוב, אלן
 תרין תרעין דאינון כחדא • רבי יוסי אמר שכל טוב, דא אילנא דחיי
 דאיהו שכל טוב בלא רע כלל • ועל דלא שריא ביה רע, איהו שכל
 טוב בלא רע • לכל עושיהם, אלן חסדי דוד (יוסי ר"ט ע"ה) הנאמנים
 תמכין אורייתא • ואינון דתמכין אורייתא כביכול אינון עבדין • כל
 אינון דלעאן באורייתא לית בהו עשיה בעוד דלעאן בה • אינון
 דתמכין לון אית בהו עשיה, וכחילא דא כתיב תהלתו עומדת לעד
 וקיימא כורסייא על קיומא בדקא יאות (7) רבי שמעון הורה ירתיב
 ולעי באורייתא בליליא (8) דבלה אתחברת כבעלה • דתנין
 כל אינון חברייא דבני היכלא דבלה, אצטריכו בההוא ליליא דבלה
 אזדמנת למרוי ליומא אחרא גו חופה כבעלה, למרוי עמה כל ההוא
 ליליא • ולמחרי עמה בתקונהא דאיהי אתתקנת • למלעי באורייתא
 מתורה לנביאים ומנביאים לפתובים ובדרשות דקראי וכרזי דחכמתא,
 בגין דאלן אינון תקונין דילה ותכשיטה • ואיהי ועולמתה עאלת
 וקיימת על רישיהון ואתתקנת בהו וחדת בהו כל ההוא ליליא •
 וליומא אחרא לא עאלת לחופה אלא כהדיהו, ואלן אקרון בני
 חופתא • ובין דעאלת לחופתא, קדשא כריך הוא שאיל עליהו
 ומכרך לון ומעטר לון כעטרהא דכלה זכאה חולקהון • והורה רבי
 שמעון ובלהו חברייא מרגנין ברנה דאורייתא ומחדשן מלין דאורייתא
 כל חד וחד מגייהו • והוה חרי רבי שמעון וכל שאר חברייא • אמר
 לון רבי שמעון בני זכאה חולקבון, בגין דלמחר לא תעול פלה לחופה
 אלא כהדיבו, בגין דכלהו דמתקנין תקונהא בהאי ליליא וחדאן בה •
 כלהו יהון רשימין וכתיבין בספרא דדכרגיא, וקדשא כריך הוא מכרך
 לון בשבעין ברפאן ועטרין דעלמא עלאה • פתח רבי שמעון ואמר
 (תפלים י"ט) (תרוסם קל"ו כ) השמים מספרים כבוד אל וגומר • קרא דא הא

אוקימנא

(6) כדאזכיר י"ט ע"ב ותרוסם קמ"ב ע"כ : (כ) טייד לקרום ליל סמכוד סג סכנוסין :

בראשית

אוקימנא ליה • אבל בזמנא דא דבלה אתערת למיעל לחופה ביומא
 דמחר, אתתקנת ואתנהירת בקישוטהא בהדי חבריאי דחדאן עמה
 כל ההיא ליליא, ואיהי חדאת עמהון • וביומא דמחר כמה אוכלוסין
 וחיילין ומשריין מתכנסין בהדה • ואיהי וכלהו מחבאן לכל חד וחד
 דתקינן לה בהאי ליליא • כיון דמתחברן כחדא ואיהי חמאת לבעלה
 מה כתיב השמים מספרים כבוד אל • השמים, דא חתן דעאל לחופה,
 מספרים, מתנהרין כזוהרא דספיר דנהיר וזהיר מסייפי עלמא ועד סייפי
 עלמא • כבוד אל, (כמדבר ק"ט כ' קורא לכלה אל וכפירשת קרח קע"ז כ' וכלך לך ז"א ח') דא
 כבוד בלה דאקרי אל דכתיב (תהלים ז') ואל זועם בכל יום • בכל יומי
 שתא אקרי אל • והשתא דהא עאלת לחופה אקרי כבוד ואקרי אלי
 יקר על יקר • נהירו על נהירו • ושלטנו על שלטנו • כדן בההיא
 שעתא דשמים עאל לחופה ואתי ונהיר לה • כל אינון חבריאי דאתקינן
 לה, כלהו אתפרשו בשמהן תמן הדא הוא דכתיב (ט"ז ט) ומעשה ידיו
 מגיד הרקיע • מעשה ידיו, אלן אינון מארי קיימא דברית בהדי בלה,
 ואינון מארי קיימא דברית אקרון מעשה ידיו כמה דאת אמר (ט"ז ט)
 ומעשה ידיו • כוננהו דא ברית קיימא דחתים בבשרא דבר נש
 (כ) רב המנונא סבא אמר הכי • (הילת כ') אל תתן את פיך לחטיא את
 בשרך, דלא יהיב בר נש פומיה למיתי להרהורא בישא, ויהא גרים
 למחטי להווא בשר קדש דחתים ביה ברית קדישא • דאילו עביד
 כן משכין ליה לגיהנם • והווא דממנניה על גיהנם דומיה שמיה,
 וכמה רבוא דמלאכי חבלה בהדיה וקאים על פתחא דגיהנם • וכל
 אינון דנטרו ברית קדישא בהאי עלמא, לית ליה למקרב בהו • דוד
 מלכא בשעתא דאירע ליה ההוא עובדא (ג) דחיל • בההיא שעתא
 סליק דומיה קמי קדשא בריך הוא ואמר ליה • מארי דעלמא (ד"ח ע"ב)
 כתיב בתורה (ויקרא כ') ואיש אשר ינאף את אשת איש • וכתיב (ט"ז ט)
 ואל אשת עמיתך וגומר. דוד דקלקל ברית בערוה מהו • אמר ליה
 קדשא בריך הוא, דוד זכאה הוא וברית קדישא על תקוניה קיימא •
 דהא גלי קדמי דאודמנת ליה בת שבע מיומא דאתברי עלמא •

אמר

(ח) איתו מעשה ידיו סבא איתו ברית סתומים ככשרנו כוננהו עלה יבא לדיו כסיון ענינים ח"ו • א"ס : (כ) ע"כ ללול שכיעות : (ג) מעשה
 דכח שבע :

אמר ליה אי קמך גלי קמיה לא גלי • אמר ליה ותו בהיתרא הוה
 מה דהוה דהא כל אינון דעאלו לקרבא לא עאל חד מנייהו עד
 (א) דאפטור בנט לאנתתיה • אמר ליה אי הכי הוה ליה לאורכא תלת
 ירחי ולא אוריך • אמר ליה במאי אוקים מלה באתר דחיישינן דהיא
 מעוברת, וגלי קדמי דאוריה לא (ב) קריב בה לעלמין • דהא שמי חתים
 בגויה לסהדותא, כתיב אוריה וכתיב אוריהו, שמי חתים בהדיהו דלא
 שמש בה לעלמין • אמר ליה מארי דעלמא הא מה דאמרית, אי קמך
 גלי דלא שכיב בהדה אוריה, קמיה מי גלי • הוה ליה לאורכא לה
 תלת ירחי ותו אי ידע דלא שכיב בהדה לעלמין אמאי שדר ליה דוד
 ופמיד עליה לשמשא באנתתיה דכתיב (סמאל כ' י"א) רד לביתך ורחץ
 רגליך • אמר ליה ודאי לא ידע • אבל יתיר מתלת ירחי אוריך, דהא
 ארבע ירחי הוו. דהכי תנינן בחמשה ועשרים דניסן אעבר דוד כרוזא
 בכל ישראל, והוו עם יואב בשבעה יומין דסיון. ואזלו וחבלו ארעה
 דבני עמון • סיון ותמוז ואב ואדר אשתהו שם • ובארבעה ועשרים
 באדר הוה מה דהוה מבת שבע • וביומא דכפורי מחל ליה קדשא
 בריך הוא ההוא חובה • ואית דאמרי בשבעה באדר אעבר כרוזא
 ואתכנשו בחמיסר דאייר • ובחמיסר באדר הוה מה דהוה מפרת
 שבע • וביומא דכפורה אתבשר (ס"ט י"ב) גם יי העביר חטאתך לא תמות,
 מאי לא תמות, לא תמות בידא דדומה • אמר דומה מארי דעלמא הא
 מלה חדא אית לי גביה, דאיהו אפתח פומיה ואמר (ס"ט) חי יי כי בן
 מות האיש העושה זאת, ואיהו דן לנפשיה (ג) מרונייא אית לי עליה
 אמר ליה לית לך רשו דהא אודי לגבאי ואמר חטאתי ליי, ואף על גב
 דלא חב • אבל כמה דחטא באוריה עונשא בתבית עליה וקבל • מיד
 אהדר דומיה לאתריה בפחי נפש, ועל דא אמר דוד (סמלס ז"ד) לולי
 (ז"ד ב') יי עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי • לולי יי עזרתה לי דהוה
 אפטורפא דילי • כמעט שכנה וגומר מהו כמעט • כחוטא דקיק
 כשיעורא דאית ביני ובין סטרא אחדא, בהווא שיעורא הות דלא

שכנה

(א) וק' דאין לא ידע וס דודאי נהן כסומכו • יל' אהנו וידע רק מם שנוגע לדבר ענינם או מחשבות וסטרוריס רשיו וראיו ממלכתיס
 שאלו אים סרס כדאיפא כוסר ורא ע"ג • ו"ח • (ועיין שמח סינגל • ו"א' כסומכו סחוס' ככותיב ד'ס כחכו דמגרשין כלונטא וכערכין
 כ' יטו ניטא כ'ר כנו • אסנס סאזכא סייער ועדוים • או כמו לא ידע דסוף מקור סכחם כידוע • מאין מסרכ יוסף אונלוי ו'ל) :
 (כ) יס גוס ססך מן סכחוכ וסחי לי ככח מס כחו לא ככע כס אף וז לא ככע כס : (ג) עלילת ו"א' לכך שרדס ומסאלס אכן סרנס ונתן
 סיני פלסטיס ערדני פלסטי וכן סרדס מסאלס וס לי עליו ע"י עכנס צ' טיסקרו ולענשו :

שכנה דומה נפשי • ובגין כך בעי לאסתמרא בר נש דלא יימא מלה
 כדוד • בגין דלא יביל למימר לדומה (קס"ט ס) כי שגגה היא, כמרה
 דהוה לדוד ונצח ליה קדשא בריך הוא כדינא • למה יקצוף האלהים
 על קולך על ההוא קול דאיהו אמר • וחבל את מעשה ידיך, דא בשר
 קדש ברית קדישא דפגים ואתמשך בגיהנם על ידא דדומה • ובגין
 כך (תקל"ט י"ט) ומעשה ידיו מגיד הרקיע, אלין אינון חברייא דאתחברו
 בכלה דא • ומארי קיימא דילה • מגיד ורשים כל חר וחר • מאן
 הרקיע • דא איהו (ל"ד פ) הרקיע דביה חמה ולבנה וכוכביא ומזלי ודא
 איהו ספר (יתרו דף ע"ב פ) זכרון • איהו מגיד ורשים להו ובתיב להו למהוי
 בני היכלא ולמעבד רעותהון תדיר • (תקל"ט י"ט) יום ליום יביע אומר,
 יומא קדישא מאינון יומין עלאין דמלכא משבחין לון לחברייא, ואמרין
 ההיא מלה דאמר כל חר לחבריה • יומא ליומא יביע ההוא אומר
 ומשבח ליה • ולילה ללילה, כל דרגא דאשלים (כ"ב דשליט) כליליא
 משבח דא לדא ההוא דעת דכל חר מחבריה • ובשלימו (ס"ב וברח"מו)
 סגי אתעבירו לון חברין ורחימין • אין אומר ואין דברים, כשאר
 מלין דעלמא • דלא אשתמעו קמי מלכא קדישא ולא בעי למשמע
 לון • אבל הני מילי בכל הארץ יצא (ב) קום, עבדי (ד"ט ע"ב) (ב) משיחא
 אינון מלין מרורי עלאי ומדורי תתאי • (לעיל דף ס"ב) מאלין (ג) אתעבירו
 רקיעין (ד) ומאלין ארץ, מההיא תושבחתא • ואי תימא דאינון מלין
 באתר חר משטטי בעלמא • בקצרה תבל מליהם • וביון דאתעביד
 רקיעין מנהון מאן שריא בהון • הדר ואמר לשמש שם אהל בהם,
 ההוא שמשא קדישא שוי מדוריה ומישכניה בהו ואתעטר בהו • כיון
 דשרי באינון רקיעין ואתעטר בהו, כדון והוא פחתן יוצא מחפתו חדי
 ורהיט באינון רקיעין • נפק מגייהו ועאל ורהיט גו מגדלא חדא אחרא
 באתר אחרא • מקצה השמים מוצאן, ודאי מעלמא עילאה נפיק ואתא
 דאיהו (לעיל פ"ב) קצה השמים לעילא • ותקיפתו, מאן תקופתו דא קצה
 השמים לתתא, דאיהו תקופת הישנה דאסחרא לכל שייפין ואתקשרת
 מן השמים עד רקיעא דא • ואין נסתר מחמתו, דההיא תקופה דא
 ותקופה דימשא דאסחר בכל סטרא • ואין נסתר, לית דאתכסי מגיה

מכל

(א) פי' דורש קוב לטון קי סמורס : (ב) פי' מרס וקי : (ג) כ"י ממילי דתכמס : (ד) ומאלין ארץ פי' מסאר מילי ורזויחא דמתחרטין :

ס' אומי

מכל דרגין עלאין, דהוּו כלהו מסחרן ואתיין לגביה, וכל חד וחד לית
מאן דיתכסי מיניה • מחמתו • בשעתא דאתחמס ומאיב לגבייהו
בתיאובתא שלים • כל שבחא דא וכל עלויא דא בגין אודייתא הוא •
דכתיב (תהלים י"ט) תורת יי תמימה • שית זמנין כתיב הכא יי, ושית קראי
מן השמים מספרים עד תורת יי תמימה • ועל רזא רא כתיב כראשית
הא שית אתוון • ברא אלהים את השמים ואת הארץ, הא שית תבין •
קראי אחרנין לקביל שית זמנין יי • שית קראי בגין שית אתוון דהכא •
שית שמיהן בגין שית תבין דהכא • עד דהוּו יתבי עאלו רבי אלעזר
בריה ורבי אבא • אמר לון וראי אנפי שכינתא אתיין ועל (י' ב') דה
פניאל קרינא לכו • דהא חמיתון אנפי שכינתא אפין באפין • והשתא
דקא ידעתון וגלי לכו קרא דובגניהו בן יהוירע • ודאי דמלה דעתיקא
קדישא איהו, וקרא דאבתריה • והוא דסתים מכלא אמרו • והאי
קרא איהו באתר אחרא כגוונא דא: פתח ואמר (ד"ס ב' י"ב) הוא הכה
את איש מצרי איש מדה חמש באמה, וכלא רזא חרא איהו. (6) מאי
מצרי, ההוא דאשתמודע (שמות י"ב) גדול מאד בארץ מצרים בעיני
עבדי וגומר. רב ויקרא כמה דגלי ההוא סבא • והאי קרא כמתיבתא
עלאה אתמר, איש מדה כלא חד, איש מראה ואיש מדה כלא חד •
בגין (לעיל ס' ע"ב) דאיהו שבת ותחומה דכתיב (כמדר ל"ה) ומדותם מחוץ
לעיר וכתיב (ויקרא י"ט) לא תעשו עול במשפט במדה • ועל דהא איש
מדה איהו, ואיהו ממש איש מדה • איהו ארכיה מסיפי עלמא ועד
סייפי עלמא • אדם הראשון הכי הוה • ואי תימא דהא כתיב חמש
באמה, אינון חמש באמה מסייפי עלמא (ג) עד סייפי עלמא הוה •
(ד"ס ב' י"ב) וביד המצרי חנית, כמא דאת אמר כמנור אורגים, דא מטה
האלהים דהוה בידיה, חקיק בשמא גליפא מפרש בנהירו דצרופי
אתוון, דהוה גליף בצלאל ומתיבתא ריליה דאקרי אורג דכתיב (שמות
ל"ה) מלא אותם וגומר חרש וחשב ורוקם וגומר • וההוא מטה הוה
נהיר שמא גליפא בכל סטרין בנהירו דחכימין, דהוּו מגלפין שמא
מפרש (פקודי ה"ס א') בארבעין ותריין גווני • וקרא מכאן ולהלאה כמדה

דאמר

(א) אוחו סיווע ולכן נאמר במלרי כפ"א הידועס וכו' מ"ע"ח: (ב) גי' ס' כחאה מסייפו עלמא ינו' אספד שדורס אמס כהסון מזה יבן
כחכי ול' וססוכא דמאה אמס וכו' וכן כפרשת קרח קט"ע ז' אמס כחוקיות אמס חייבן יכו' :

דאמר זכאת חולקיה • תיבו יקירין תיבו ונחדש תקון דכלה כהאי
 ליליא • דכל מאן דאשתתף בהדה כהאי ליליא, יהא נטיר עלאותתא
 כל ההיא שתא ויפיק שתא בשלם • עלייהו פתיב (תהלים ל"ד) חוגרה
 מלאך " סביב ליריאי ויחלצם טעמו וראו כי טוב " :

פתח רבי שמעון ואמר בראשית ברא אלהים • האי קרא אית
 לאסתכלא ביה • דכל מאן דאמר אית אלהא אחרא אשתצי
 מעלמין, כמה דאתמר (ירמיה י) בדנא תאמרון להום אלהיא די שמיא
 וארקא לא עבדו יאבדו מארעא ומן תחות שמיא אלה • בגין דלית
 אלהא אחרא בר קודשא בריך הוא בלחודוי • והאי (ד"ט ע"ב) קרא
 איהו תרגום בר ממלה דסוף קרא • אי תימא בגין דמלאכין קדישין
 לא נזקקין לתרגום ולא (כ"ט ע"ב) אשתמודעין ביה • (א) מלה דא יאות
 היא למימר בלישנא קדישא, בגין דישמעון מלאכין קדישין וירון
 נזקקין לאודאה על דא • אלה ודאי בגין כך כתיב תרגום, דלא
 נזקקין ביה מלאכין קדישין, ולא יקנאון בכר נש לאבאשא ליה • בגין
 דבהאי קרא בכללא אינון מלאכין קדישין • דהא אינון אלהים אקרוין
 ובכללא דאלהים הוו, ואינון לא עבדו שמיא וארקא • וארקא
 מבעי ליה • אלא בגין (ק"ו ע"ב) דארקא איהי חרא מאינון שבע (כ) ארעין
 דלתתא • ובהוא אתר אית בני בנוי דקין, לבתר דאתמרך מעל
 אפי ארעא (כ"ד ע"ב) נחית לתמן, ועבד תולדות ואשתבש תמן דלא
 ידע כלום • ואיהי ארעא כפילא דאתכפל מחשוכא ונהורא, ואית תמן
 תרין ממנן שלטין די שלטין דא בחשוכא ודא בנהורא • ותמן
 קטרוגא דא ברא ושעתא דנחית לתמן קין אשתתפו דא ברא
 ואשתלימו כחדא • וכלא חוז דאינון תולדות דקין • ועל דא אינון
 בתרין רישין בתרין חיוון • בר דכר ההוא נהורא שליט נצח דיליה
 ונצח על אחרא • ועל דא אתכלילו די בחשוכא בנהורא ודווו חד
 אינון תרין ממנן עפרידא וקסטימון • ודיוקנא דילהון כדיוקנא דמלאכין
 קדישין בשית גרפין, חד דיוקניה כתורא וחד דיוקניה כגשרא • וכד
 מתחברן אתעבידו דיוקנא דאדם • כד אינון בחשוכא מתהפכין
 לדיוקנא דנחיש בתרין רישין, ואזלין כחויא וטאסין גו תהומא

ואסתחין

(א) סיל כל סטטוק א"ס : (ב) כרזשת כל ע"ב :

עוד בִּישְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה, בִּישְׂרָאֵל לֹא קָם אֲבָל בְּאוֹמוֹת הָעוֹלָם קָם: אֹהֶן
הָבִי אֲנִי אִימָא בְּכָל חֲכָמֵי הַגּוֹיִם אֵין כְּמוֹהוּ • אֲבָל בְּחֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל
אֵית • אִי הָבִי אֱלֹהָא דְאֵית בְּחֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל כְּוֹתִיהּ לֹאוּ אִיהוּ אֱלֹהָא
שְׁלִיטָא • (ה) אֲסַתְכֵל בְּקִרְא וְתִשְׁכַּח דְרִיִּיקְנָא בְּדָקָא יְאוּת • אֲמִינָה
לִיה וְדֵאֵי שְׁפִיר קָא אֲמַרְת • מֵאן מַחִיה מַתִּים אֲלֵא קְדִישָׁא בְרִיךְ הוּא
בְּלַחֲדוּי • אַתָּא אֱלִיהוּ וְאֵלִישַׁע וְאֲחִיו מַתִּיא • מֵאן מוֹרִיד גְּשָׁמִים
אֲלֵא קְדִישָׁא בְרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּי • אַתָּא אֱלִיהוּ וּמְנַע לֹון וְנַחִית לֹון
בְּצִלוֹתֶיה • מֵאן עֵבֵד שְׁמִיא וְאַרְעָא אֲלֵא קְדִישָׁא בְרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּי •
אַתָּא אֲכַרְהִים וְאַתְקִימוּ בְּקִימוּהִי בְּגִינִיה • מֵאן מְנַהִיג שְׁמֵשָׁא אֱלֵי
קְדִישָׁא בְרִיךְ הוּא • אַתָּא יְהוֹשֻׁעַ (ו) וְשִׁכִּיךְ לִיה וּפְקִיד לִיה דִּיקוּם עַל
קִיּוּמִיה וְאַשְׁתַּכַּךְ, וּכְתִיב (יִסְעֵי י) וַיְדוּם הַשֶּׁמֶשׁ וַיִּרַח עֲמֹד • קְדִישָׁא בְרִיךְ
הוּא גִזְרֵן גִזְרֵן דִּין • אוֹף הָבִי מֹשֶׁה גִזְרֵן דִּין וְאַתְקִימוּ • וְתוּ דְקְדִישָׁא
בְרִיךְ הוּא גִזְרֵן גִזְרֵן וְצִדִיקִיא דְיִשְׂרָאֵל מְבַטְלִין לֹון דְכְּתִיב (סְמוּחַל כ' כ"ג)
צִדִיק מוֹשֵׁל יִרְאֵת אֱלֹהִים • וְתוּ דֵאִיהוּ פְקִיד לֹון לְמַהֵךְ בְּאוֹרְחֵי מְשִׁי
לְאַתְרָמָא לִיה בְּכֵלָא • (ז) אֲזַל הֵהוּא פִּירוֹסוֹפָא וְאַתְגִּיד בְּכַפֵּר שְׁחָלִים
וְקִרְוֵן לִיה יוֹסִי קְטִינָאָה • וְאוֹלִיף אוֹרִייתָא סְגִיָּה וְאִיהוּ בֵין חֲפִימִין
וּזְכָאִין דֵּהוּא אַתְר • הַשְׁתָּא אֵית לְאַסְתְּכֵלָא בְּקִרְא וְהָא כְּתִיב (יִשְׁעִים מ')
כָּל הַגּוֹיִם כְּאֵין נִגְדוּ • מֵאֵי רִיבּוּיָא הָבָא • אֱלֵי מִי לֹא יִירָאךְ מֶלֶךְ
הַגּוֹיִם, וְכִי מֶלֶךְ הַגּוֹיִם אִיהוּ וְלֹאוּ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל • אֲלֵא בְּכָל אַתְר קְדִישָׁא
בְרִיךְ הוּא בְּעָא לְאַשְׁתַּבַּחָא בִּישְׂרָאֵל, וְלֹא אַתְקִירִי אֲלֵא עַל יִשְׂרָאֵל
בְּלַחֲדוּי • דְכְּתִיב (שְׁמוֹת ה') אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי הָעִבְרִים וְכְתִיב (יִשְׁעִים מ"ד)
כֹּה אָמַר יי מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וְדֵאֵי • אֲמַרוּ אוֹמוֹת הָעוֹלָם
פְּטִרוֹן אַחֲרָן אֵית לֹן בְּשְׁמִיא, דְהָא מַלְכִּיכוֹן לֵא שְׁלִיט אֱלֵי עַלִּיכוּ
בְּלַחֲדוּיכוֹן וְעַלְנָא לֹא שְׁלִיט • אַתָּא קִרְא וְאֲמַר מִי לֹא יִירָאךְ מֶלֶךְ
הַגּוֹיִם (כ) מֶלֶכָא עֵילָאָה לְרִדָּאָה לֹון וְלֵאלְקָאָה לֹון וְלְמַעַבְד בְּהוֹן
רְעוּתִיה • כִּי לָךְ יֵאֲתָה לְדַחֲלָא מִינְךָ לְעֵילָא וְתַתָּא • כִּי בְּכָל חֲכָמֵי
הַגּוֹיִם) אֲלִין שְׁלִיטִין רְבִרְבֵן דֵּי מִמֵּנָן עַלִּיהוּ, וּבְכָל מַלְכוּתָם בְּהוּנָה
מַלְכוּ דְלְעֵילָא, דְהָא אַרְבַּע מַלְכוּוֹן שְׁלִיטִין אֵית לְעֵילָא וְשְׁלִטִין בְּרְעוּתִיה

על

(ה) עיון בפסוק וחמלא : (וכ) פי' שסוקו מלומר איהו וזו אינו יכול לילך וסוכיה לעמוד לכן לא אמר עמוד אלא דוכ שכן מלכוד
יחמלא עמד בספרה • טרס"ג : (ג) כס' סכילא וט' מקדמת סוקר וסודר כדדוח דקד' ע"ג סביב דאינו כסקדמס וכי' ולפי' כסחחזנו וככ
כסכ ס'ק' • (מל'ו) :

על כל שאר עמין • ועם כל דא לית בהו דיעביד אפילו מלה זעירא,
 אלא כמה דפקיד לון דכתיב (דמ"ג ד') וכמצבייה עבד בחיל שמייה
 ודיירי ארעא • חכמי הגוים, אינון ממנן ורכרבן דלעילא דחכמתא
 דילהון מנייהו הוה • ובכל מלכותם, מלכותא דשליט כמה דאתמר •
 ודא הוא קרא כפשטיה • אבל בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם •
 האי אשכחנא בספרי קדמאי דאינון משריין וחיילין אף עלגב דאתפקרו
 על מדין דעלמא, ופקיד לכל חד למעבד עבידתא • מאן הוא (סתימא
 קדישא ולא כרעותיה) דיעביד שום חד מנייהו כמוך • בגין דאנת
 רשים בעלויא ואת רשים בעוברך מכולהו • ודא הוא מאן כמוך •
 מאן הוא סתימא קדישא דיעביד וליהוי כמוך עילא ותתא, ויהא דמי
 לך ככולא • עובדא דמלכא קדישא שמים וארץ • אבל אינון (סעיף מ"ד)
 תהו וחמודיהם כל יועילו • בקדשא בריך הוא כתיב בראשית כרא
 אלהים וגומר • במלכותם כתיב והארץ היתה תהו ובהו • (ב) אמר
 רבי שמעון לחברייא בני הלולא דא, כל חד כגבון יקשט קשוטא
 חד לכלה • אמר לרבי אלעזר בריה • אלעזר הכנבזבזא חד לכלה, דהא
 למחר אסתכל (כ"ג בה) כד יעול לחופה באינון שריין ושכבין דיהבו לה
 בני היכלא לקיימא קמיה • פתח רבי אלעזר ואמר (ס"ג) מי זאת עולה מן
 המדבר וגומר • מי זאת, כללא דתריין קדישין דתריין עלמין בחדבורא חדא
 וקשורא חדא • עולה ממש למהוי קדש קדישין • דהא קדש קדישין
 מ", ואתחברא בזאת, בגין למהוי עולה דאיהי קדש קדישין מן המדבר, זאת
 דהא מן המדבר ירתא למהוי כלה ולמי על לחופה • תוכן המדבר איהי
 עולה כמה דאת אמר (ס"ד) ומדברך נאווה, כההוא מדבר (ק"ז ע"ב)
 דלחישו בשפון איהי עולה • ותנינן מאי דכתיב (סמ"ח ס' ד') האלהים
 האדירים האלה אלה הם האלהים הכפים את מצרים בכל מכה
 במדבר • וכי כל דעבד לון קדשא בריך הוא במדבר הוה, והא
 בישובא הוה, אלא במדבר, בדבורא כמה דאת אמר (ס"ה) ומדברך
 נאווה וכתיב (ס"ו) ממדבר הרים • אוף הכי עולה מן המדבר מן
 המדבר ודאי, כההיא מלה דפומא איהי סלקת ועאלת בין גדפי
 דאימא • ולבחר בדבורא נחתא ושריא על רישייהו דעמא קדישא •

(f) שייך לליל סתקדס חג ססכוטית : פ"א, אצ'עדה וצ'מיד ה"ד
 כ"ג

היך סלקא ברבורא, דהא בשירותא כד בר נש קאים בצפרא, אית ליה לברכא למאריה בשעתא דפקח עינוי. היך מברך. הכי והו עבדי חסידי קדמאי, (ה) נטלא דמיא הווי יהבי קמיהו. ובזמנא דמתערי בליליא אסקן ידויהו וקיימי ולעאן באורייתא ומברכי על קריאתה. וכד תרנגולא קרי כדן פלגות ליליא ממש. וכדן קדשא בריך הוא (ס"ב) אשתכח עם צדיקיא כגנתא (ג) דעדן, ואסיר לברכא בידן מסואבות ומוזהמות (ומברכיין) וכן כל שעתא. בגין (ז) דבשעתא דבר נש נאים רוחיה פרחא מניה. ובשעתא דרוחיה פרחא מניה, רוחא מסאבא זמין ושריא על ידווי וכסאב לון, ואסיר לברכא בהו בלא נטילה. ואי תימא אי הכי הא ביממא דלא נאים ולא פרה רוחיה מניה ולא שריא עליה רוחא מסאבא. וכד עאל לבית הכסא ליה יברך ולא יקרא בתורה אפילו מלה חדא עד דיסחי ידווי. ואי תימא בגין דמלוכלכין אינון, לאו הכי הוא, במה אתלכלכו. אלא ווי לבני עלמא דלא משגיחין ולא ידעין ביקרא דמריהון ולא ידעי על מה קיימא עלמא. רוחא חדא אית בכל בית הכסא דעלמא דשריא תמן, ואתהני מההוא לכלוכא וטנופא. ומיד שרי על אינון אצבען דידווי דבר נש. פתח רבי שמעון ואמר כל מאן דחדי באינון (י) מועדייא ולא יהב חולקיה לקדשא בריך הוא. ההוא רעעין שטן שונא אותו, וקא מקטרג ליה וסליק ליה מעלמא, וכמה עקו על עקו מסבב ליה. חולקיה דקדשא בריך הוא למחדי למסכני כפוס מה דיביל למעבד. בגין דקדשא בריך הוא ביומיא אלין אתי למחמי לאינון מאנין תבירין דיליה. ועאל עלייהו וחמי דלא אית להון למחדי ובכי עלייהו. סליק לעילא^א להרבא עלמא. (יא) אתאן בני מתיבתא קמיה ואמרי רבון עלמא, רחום וחנון אתקריאת יתגלגלון רחמך על בנך. אמר לון וכי עלמא לא עבדית ליה אלא על חסד דכתיב (תהלים פ"ט) אמרתי עולם חסד יבנה, ועלמא על דא קיימא. אמרי קמיה מלאכי עלאי רבון עלמא (יב) הא פלגיא דאכיל ורוי ויביל למעבד טיבו עם מסכני, ולא יהיב לון מידי. אתי ההוא מקטרגא ותבע רשו ודרף

אנון

אבתריה

(א) כלי של מים וע"ש אנוטל ממנו נקרא ככלי נטול : (ב) כדאשית ל"ב ע"כ וחסל קס"ט ע"כ וחסב קס"ד ע"כ : (ג) כדאשית הכאן אפסוד נכרך כלי כ"ו ופסוקים כחכו אטוסי וכו' : (ד) מיטריית ריקת מאכ כ כצכת עיין כיתרו פ ס כ : (ה) סייט נאמות סלויקיס : (ז) ר' כמו סליט אסר יתעל וכו' א"ס :

אבתריה דההוא בר נש • מאן לן בעלמא גדול מאברהם דעבד טיבו
 לכל ברין • ביזמא דעבד משתייא מה כתיב (בראשית כ"ב) ויגדל הילד
 ויגמל ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את יצחק • עבד אברהם
 משתייא וקרא לכל רכבי דרא לההיא סעודתא • ותנינן בכל סעודתא
 דחדוה ההוא מקטרגא אזיל וחמי • אי ההוא בר נש (ב) אקדים טיבו
 למסכני, ומסכני בביתא • ההוא מקטרגא אתפרש מההוא ביתא ולא
 עאל תמן • ואי לאו, עאל תמן וחמי ערכוביא דחדוה בלא מסכני וכלא
 טיבו דאקדים למסכני, סליק לעילא ומקטרגא עליה • אברהם כיון
 דזמין לרכבי דרא, נחת מקטרגא וקם על פתחא כגוונא דמסכנא,
 ולא הורה מאן דאשגח ביה • אברהם הורה משמש לאינון מלכין
 ורכבין • שרה אוניקת בנין לכולהו, דלא הוו מהימנין כד אירי
 אולידת, אלא אמרו אסופי הוא, ומן שוקא אייתאו ליה, בגין כך אתין
 בנייהו בהרייהו ונטלת לון שרה ואוניקת לון קמיהו • דדא הוה
 דבתיב (cc) מי מלל (ר"ל ע"ב) לאברהם הניקה בנים שרה, בנים ודאי •
 וההוא מקטרגא על פתחא • אמרה יצחק עשה לי אלהים • מיד סליק
 ההוא מקטרגא קמי קרשא בריך הוא ואמר ליה • רבון עלמא את
 אמרת אברהם אוהבי • עבד סעודתא ולא יהיב לך מיד, ולא למסכני,
 ולא קריב קדמך אפילו יונה חר • ותו אמרת שרה דחייבת בה •
 אמר ליה קרשא בריך הוא מאן בעלמא כאברהם • ולא זו מתמן עד
 דבלבל כל ההיא חדוה, ופקיד קרשא בריך הוא למקרב ליצחק
 קרבנא • ואתגור על שרה דתמות על צערא דברה • כל ההוא
 צערא גרים דלא יהיב מיד למסכני • פתח רבי שמעון ואמר מאי
 דבתיב (ישעיה ל"ח) ויסב חזקיהו פניו אל הקיר ויתפלל אל • תא חזי
 כמה הוא חילא תקיפא דאורייתא וכמה הוא עלאה על כלא • דכל
 מאן דאשתדל באורייתא לא דחיל מעילאי ומתתאי ולא דחיל ממרעין
 בישין דעלמא • בגין דאיהו אחיד באילנא דחיי ויליף מגיה בכל
 יומא • דהא אורייתא תולדיף לבר נש למיזל בארעא קשוט • (ג) תולדיף
 ליה עיטא היך יתוב קמי מאריה לבטלא ההיא גזרה • דאפילו אתגור
 עליה דלא יתבטל האי גזרה • מיד אתבטל ואסתלק מגיה ולא שרייא

עורה

עליה

(ב) סיגוי כ' דכרוס בריך לעשית לשלות לעניים לנעוים ונס למוס עניים על שולחנו ז'ח : (כ) מלמדו פלס טיכס :

עליה דבר נש בהאי עלמא • ובגין כך בעי ליה לבר נש לאשתדלא
באורייתא יממא ולילי ולא יתעדו מינה הדראהוהא דכתיב (יחזקאל ה') והגית
בו יומם ולילה • ואי אתעדו מינה דאורייתא או אתפרש מינה, כאילו
אתפרש מאילנא דחיי • תא חזי עיטא לבר נש פד איהו סליק בלידיא
על ערסיה, בעי לקבלא עליה מלכותא דלעילא בלבא שליט •
ולאקדמא לממסר קמיה פקדונא דנפשיה, (בראשית י"ט ב') ומיד אשתזיב
מכל מרעין בישין ומכל רוחין בישין ולא שלטין עליה • ובצפרא קם
מערסיה, בעי לברכא למאריה ולמיעל לביתיה ולמסגד קמי היכליה
בדחילו סגיא • ובתר כן יצלי צלותיה, ויפכ עיטא מאינון אברהן
קדישין דכתיב (תהלים ה') ואני ברוב חסדך אבא ביתך אשתחוה אל
היכל קדשך ביראתך • והכי אוקמוה לא ליבעי ליה לבר נש לאעלא
בי כנישתא אלא אי אמליך בקדמיתא באברהם יצחק ויעקב • בגין
דאינון תקינו צלותא לקמי קדשא בריך הוא • הדר הוא דכתיב ואני
ברוב חסדך אבא ביתך, דא אברהם • אשתחוה אל היכל קדשך, דא
יצחק • ביראתך, דא יעקב • (ו) ובעי לאכללא לון ברישא ובתר כן
יעול לבי כנישתא ויצלי צלותיה • כדן כתיב (ישעיה מ"ט) ויאמר לי עבדי
אתה ישראל אשר בך אתפאר • רבי פנחס הוה שביח קמיה דרבי
רחומאי (ז) בכיף ימא דגנוסר, ובר נש רב (ח) וקשישא דיומין הוה
ועינוי אסתלקו למחמי • אמר לרבי פנחס, ודאי שמענא דיוחאי
חברנא אית ליה מרגלית אבן טבא • ואסתכלית בנהורא דההיא
מרגלית נפקא בנהירו דשמשא מנרתקה, ונהרא כל עלמא • וההוא
נהורא קאים (י) משמיא לארעא (יא) ונהיר כל עלמא עד דיתיב עתיק
יומין ויתיב על פורסייא בדיקא יאות, וההוא נהורא כליל פלא בביתך,
ומנהורא דאתכליל בביתך נפק נהירו דיק וועיד, ונפיק לבר ונהיר
כל עלמא זבאה חולקך • פוק ברי פוק זיל אבתריה דההיא מרגלית
דנהיר

(א) ר"ל שיכלול מרת אחרים ויחזק כיעקב הממונם חסו ככפופת ראשי ילפ"ו ל"ל וכעני עיר וכי' ידוק וכ' ט"ח כי טעמים ס"א כונניו לו' פ' וס' כשכנס כל' שמחון נראח כפי' של' מקורס א"ס : (סמג"א כתב א"ח סימן ל"ג ס"א' כ"ס סו' פרשת כראשית שאמר א"ס קידם כולו לל"ס ולאו כ"רוב חסדך וכי' : וסכ"ו שמעני מעעס של כרון אותם כחפלים שסיכרם כחלמיר א"ס לא אפרש דמתנורין אותו כמ"ש חוס' ספ"ק דברכות י"ב כ' גבו חמלה יברכו וכמ"ש כ"ע סימן חקפ"כ סעיף ס' • וכמ"ש סכ"ו סימן ס"ו על כרבת סבותן ליתפ כח ומ"ש ס"ס כ"ס סר"א כ"ק וקדושין ע"ג • ונס כסר"א' ס"ק ככרות גבו כרבת כסן של פדיון ככיר אשר קידש עיכר וכו' שפנינו מנאליים כ' ח"ל וכהשכנו ולרפח לא כהנו לכרסם ולא מלין שמכרבי ש"ס כרבת שלל שחכרם כמאנס או כתיסטר' א"י כנס' כי אחר סדוק רביבא וי"כ א"א לא מלינו שנחחרסם כרסם עכ"ל • ומס שקסם על דכרו סר"א' אלו' פנין כ"י דקמ' א' ע"א ומטלף מערניס לנסף : (כ) כשפת יוס ככרס : (ג) וקן וטבע ימיו : (ד) פי' שג"י סרסכ"י כעס סיסור ת"ח ומאיר למלכוס : (ה) פירוש שסם ספידותיו • חדשי כיוס :

דנהיר עלמא, דהא שעתא קיימא לך • נפק מקמיה וקאים למיעל
 בהיא (6) ארכא ותרין גוברין בהדיה • חמא תרין צפרין דהו אתיין
 וטסין על ימא • רמא לון קלא ואמר צפרין צפרין דאתון טאסין על
 ימא, חמיתון דוך דבר יוחאי תמן • אשתהי פורתא, אמר צפרין צפרין
 זילו ואתיבו לי • פרחו ואזלו עאלו בימא ואזלי להון • עד דנפק, הא
 אינון צפרין אתיין ובפומא דחדא מנייהו פתקא חדא • וכתיב בגווה
 דהא בר יוחאי נפק מן מערתא ורבי אלעזר בריה • (7) אזל לגביה
 ואשכח ליה משנייא וגופיה מלייא חלודין • בכה (ר"ל ע"ב) בהדיה
 ואמר ווי דחמיתך בכך • אמר זכאה חולקי דחמית לי בכך • דאלמלא
 לא חמיתא לי בכך לא הוינא בכך • (כאן שיד מס סכסוף ספרי כסימן כ"ג) פתח רבי
 שמעון בפקודי אורייתא ואמר, פקודי אורייתא דיהב קדשא בריך
 הוא לישראל כלהו באורייתא בארז כלל כתיבי :

בראשית ברא אלהים, הדא היא פקודא קדמא"ה דכלא • ואקרי
 פקודא דא ידאת יי, דאקרי ראשית דכתיב (תהלים ק"ו) ראשית
 חכמה ידאת יי • (מזל"ה) ידאת יי ראשית דערת • בגין דמלה דא
 ראשית אקרי ודא איהי תרעא לאעלא גו מהימנותא, ועל פקודא
 דא אתקיים כל עלמא • ידאה, יתפרש לתלת סטרין • תרין מנייהו
 לית בהו עיקרא בדיקא יאות, וחד עיקרא דיראה • אית בר נש דדחיל
 מקדשא בריך הוא בגין דייחון כנוי ולא ימותון, אלו דחיל מעונשא
 דגופיה או דממוניה • ועל דא דחיל ליה תדיר • אשתכח יראה דאיהו
 דחיל לקדשא בריך הוא לא שוי לעיקרא • אית בר נש דדחיל מן
 קדשא בריך הוא בגין דדחיל מעונשא דההוא עלמא ועונשא
 דגיהנם • תרין אלן לאו עיקרא דיראה אינון ושרשא דיליה • יראה
 דאיהו עיקרא, למדחיל בר נש למאריה בגין דאיהו רב ושריט עיקרא
 ושרשא דכל עלמין • וכלא קמיה כלא חשיבין כמה דאתמר (רמב"ל ר')
 וכל דיירי ארעא כלא חשיבין • (8) ולשוואה רעותיה בההוא אתר
 דאקרי (כ"ח) יראה • בכה רבי שמעון ואמר ווי אי אימא ווי אי לא
 אימא • אי אימא ינדעון חייבין היך יפלחון למאריהון, אי לא אימא

יאבדון

1) בארז סמיים : (ב) כמסכת סנה פ"ק כמה מדלוקין דלג סב אחר דרכי פנחס חתנים ורבי שמעון (ס) ל' שמע כחתיים נפק
 לארזים כי ספדת ארזי חתנים דר"ס • סר"ב) יפישת כלק ר"ב דארימים ורבי חייטור כרחים ורבי פנחס וככא קמ"כ וכפנחס ר"מ כ'
 (ג) כל לומר סלריך ג"כ לכיון כלמים שטוס סתים מרכס למקיס סנקרין יראס :

יאכדון חברי"א מלה דא • באתר דיראה קדישא שרי, מלרע אית
יראה רעה דלקי ומחי ומקטרג, ואיהי רצועה לאלקאה חייבי"א • ומאן
דרחיל בגין עונש דמלקיותא וקטרוגא כמה דאתמר • לא שרי"א
עליה ההיא יראת " דאקרי יראת " לחיים • אלא מאן שרי"א עליה,
ההיא יראה רעה • ואשתבח דשרי"א עליה ההיא רצועה יראה רעה,
ולא יראת " • ובגין כך אתר דאקרי יראת " ראשית דעת אקרי •
ועל דא אתכליל הכא פקודא דא • ודא עיקרא ויסודא לכל שאר
דא פקודין דאורייתא • מאן דנטיר יראה נטיר כלא, לא נטיר יראה לא
נטיר פקודי אורייתא, דהא דא תרעא דכלא • ובגין כך כתיב בראשית
דאיהי יראה, ברא אלהים את השמים ואת הארץ • דמאן דעבר על
דא עבר על פקודי דאורייתא • ועונשא דמאן דעבר על דא, ה"ו
רצועה רעה אלקי ליה, והיינו והארץ היתה תהו ובהו וחשך על
פני תהום ורוח אלהים, הא אלין ארבע עונשין לאענשא בהון חייבא •
תהו, דא חנק דכתיב (שע"ס ל"ד) קו תהו • חכל מדה • בהו, דא סקילה
אבנין דמשוקעין גו תהומא רבא לעונשא דחייבא • וחשך, דא שריפה
דכתיב (דברים ס') ויהי כשמעכם את הקול מתוך החשך (ע"ל) והדר
בוער באש עד לב השמים חשך וכולי • ודא אשא תקיפא דער
רישיהון דחייבי"א שרי לאוקרא ליון • (ה) ורוח דא, דהרג בסוף, רוח
סערה חרבא משננא היא מלהטא ביה כמה דאת אמר (כ"ד ע"ג) ואת
להט החרב המתהפכת, ואקרי רוח • האי עונשא למאן דעבר על
פקודי אורייתא • וכתיב (ג) לבתר יראה, ראשית, דהיא כללא דכלא •
מכאן ורהלאה שאר פקודין דאורייתא :

פקודא תניינא, דא איהי פקודא דפקודא דיראה אתאחדת בה, ולא
נפקא מינה לעלמין • ואיהי אהבה למרחם בר נש למאריה
דחימו שלים • ומאן איהו דחימו שלים, דא אהבה רבה דכתיב (ע"ג)
התהלך לפני והיה תמים שלים ברחימותא • ודא הוא דכתיב ויאמר
אלהים יהי אור, דא דחימו שלימותא דאקרי (פ"ד ע"ב) אהבה רבה.
והכא איהו פקודא למרחם בר נש למאריה בדקא יאות • אמר רבי
אלעזר

(ה) ר"ל כדאיתא בגמרא שפיריג את חכורו ככוחא דשאז מלי ליהוה סדר כריתא מצ"כ במקום שפיריג נכוס משמע שפיריג ממנו: (כ) ר"ל
שפיריג מיתוח כתיבא אחר וראה ראשית שהיא מלה כראשית ככ"ל כאלא על ספי וראש קאי וכדאמרן: א"ס:

אלעזר אבא רחימתא בשלימו, אנא שמענא ביה • אמר ליה אימא
 ברי קמיה דרבי פנחס דהא איהו כהאי דרגא קא"ס • אמר רבי
 אלעזר אהבה רבה, היינו אהבה שלימתא בשלימו דתרין סטרין • ואי
 לא אתכלל בתרין סטרין, (ד"כ ע"ב) לאו איהו אהבה כדקא יאורת
 בשלימו • ועל דא תנינן בתרין סטרין אתפרש אהבה רחימו דקדשא
 בריך הוא. אית מאן דרחים ליה מגו דאית ליה עותרא, אורכא דיומין,
 בנין סחרניה, שליט על שנאו, ארחוי מתקנן ליה, ומגו כך רחים ליה •
 ואי להאי י'הא כהפוכא, ויהדר עליה קדשא בריך הוא גלגולא דדינא
 קשייא, י'הא שנייא ליה ולא ירחם ליה כלל • ובגין כך רחימו דא לאו
 איהו אהבה דאית ליה עיקרא • רחימו דאקרי שלים, ההוא דהוי בתרין
 סטרין בין בדינא בין בטיבו • ותקונא דארחוי דרחים ליה למאריה
 כמה דתנינן אפילו הוא נטיל גשמתך מינך • דא איהו רחימו שלים
 דהוי בתרין סטרין • (י"ז ע"ב) ועל דא אור דמעשה כראשית נפק ולבתר
 אנגז • כד אנגז, נפק דינא קשייא ואתכלילו תרין סטרין כחדא למהוי
 שלימו דאהבה כדקא יאות • נטליה רבי שמעון ונשקיה אחא
 רבי פנחס ונשקיה וברביה • ואמר כודאי קדשא בריך הוא שדרני
 הכא, ודא הוא (נעיל דף י"ז ע"ב) נהירו דקיק דאמרו לי דאתכליל בביתאי,
 ולבתר נהיר כל עלמא • אמר רבי אלעזר ודאי לא אצטריך לאתנשי
 יראה בכל פקודין, כל שבן כפקודא דא אצטריך יראה לאתדבקא
 כהאי • היך אתדבקא • אהבה איהי בסטרא חד טב כמה דאתמר,
 דיהב עותרא וטב, אורכא דחיי בני ומזוני • כדן אצטריך לאתערא
 יראה ולמדחל דלא יגרום חוכה • ועל דא כתיב (משלי כ"ח) אשרי אדם
 מפחד תמיד, בגין דהא כליל יראה באהבה • והכי אצטריך בסטרא
 אחרא דדינא קשייא, לאתערא ביה יראה • כד חמי דדינא קשייא
 שריא עלוי • כדן יתער יראה וידחל למאריה כדקא יאות ולא יקשה
 לביה • על דא כתיב (cc) ומקשה לבו יפול כרעה, כההוא סטרא
 אחרא דאקרי רעה • אשתכח יראה דאתאחדא בתרין סטרין ואתכלילת
 מנייהו • ודא איהי אהבה שלימתא כדקא יאות :

פקודא תליתאה, למנדע דאית אלהא רברכא ושליטא בעלמא •
 ולייחדא ליה בכל יומא יחודא כדקא יאות, כאינון
 שית

(6) שית סטדין עלאין וּלְמַעַבְד לון יחודא חרא בשית תבין דשמע ישראל ולבוונא רעותא (7) לעילא בהדייהו ועל דא אחד אצטריך לארכא ליה (8) בשית תבין ודא הוא דכתיב יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד יתכנשו דרגין דתחות שמיא לאתאחדא ביה (יראה) למהוי בשלימו לשית סטדין כדקא יאות ועם כל דא בהוא יחודא אצטריך לקשרא ביה יראה דאצטריך לארכא בדלת דאחד דדלת דאחד גדולה והיינו דכתיב ותראה היבשה דתתחוי ותתקשר דלת דאיהי יבשה בהוא יחודא ולבתר דאתקשרת תמן לעילא אצטריך לקשרא לה לתתא באוכלוסהא בשית סטדין אחרנין דלתתא ברוד שם כבוד מלכותו לעולם ועד (9) דאית ביה שירת תבין אחרנין דיחודא כדון מה דהוות יבשה אתעבידת ארץ למעבד פירין ואיבין ולנטעא אילנין והיינו דכתיב ויקרא אלהים ליבשה ארץ בההוא יחודא דלתתא ארעא רעוא שלים כדקא יאות ועל דא כי טוב כי טוב תרי זמני חד יחודא עלאה וחד יחודא תתאה כיון דאתאחד בתרין סטדין מכאן ולהלאה תדשא הארץ דשא אתתקנת למעבד פירין ואיבין כדקא יאות :

פקודא רביעאה למנדע ד"י הוא (10) האלהים כמה דאת אמר (דברים ד') וידעת היום והשבות אל לבבך כי יי הוא האלהים ולא תכללא שמה דאלהים בשמה ד"י למנדע דאינון (11) חד ולית בהו פרודא והיינו רזא דכתיב יהי מארת ברקיע השמים להאיר על הארץ למהוי תרין שמהן חד בלא פרודא כלל לאתכללא (12) מארת חסר בשמה דשמים (13) דרשים) דאינון חד ולית בהו פרודא נהורא אוכמא בנהורא חיוורא לית בהו פרודא וכלא חד (14) ודא הוא עננא חיוורא דיממא ועננא דאשתא בליליא מדת יוסומדת לילה ולא תתקנא דא כדא לאנהרא כמה דאתמר להאיר על הארץ ודא חובא דההוא נחש קרמארה חבר לתתא ואתפרש לעילא ובגין כך גרם מה דגרם לעלמא בגין דאצטריך לאפרשא לתתא ולחברא לעילא ונהורא אוכמא אצטריך

לאהאחדא

(א) מנ"ח נס"י : (ב) ר"ל לרין לביון השרש שלם והיינו נ"ר כסודוהו : (ג) רובא למיר ככל חיכה כנגד רוח א' והיינו כנגד שמים וארץ וד' דוקוח א"ס : (ד) כמנחה והירה דף יג וזוהר חרימה ק"ט ע"ב ובראשית י"ח ע"ב : (ה) כנומערות ל"א וזוהר רמו כראשית ר"ל ר' אוחינס י"ג כחיכה סללפוס ע"לם ל"א : (ו) ר"ל כי שם חיה עולם ל"ו והמילוי שלו כתיבתי אלהים כיה כ"ף ו"ו שגוהב יחד סוף יחוד סק' אסיהם הי"ח ארזי וליחד ולשלב שגוהב יחד בים והלופסיהם א"ס : (ז) כראשית י"ט ע"ב :

לאתאחדא לעילא בחבורא חדא, ולא תאחדא לבתר באוכלוסיה
 ביחודה, ולא פרשא לה מסטרא בישא • ועם כל דא אצטריך למנדע
 דאלהים יי, כלא חד בלא פרודא, יי הוא האלהים • וכד ינדע בר נש
 דכלא חד ולא ישוי פרודא, אפילו ההיא סטרא אחרא יסתלק מעל
 עלמא ולא אתמשך לתתא • והיינו רזא דכתיב והיו למאורות הא
 קדיפה בתר מוחא סלקא • מוחא אור סטרא אחרא מות • (f) אור
 בחבור דאתון • מות בפרודא • וכד האי אור אסתלק מתמן, מתחברא
 באתון מות דפרודא • מאלין אתון שריאת חוה וגרמת בישא על
 עלמא כמה דכתיב (בראשית ג) ותרא האשה כי טוב • אהדרת אתון
 למפרע אשתאר מו, ואינון אזלו ונטלו אות תיו בהדיהו וגרמת מותא
 על עלמא כמה דכתיב ותרא • אמר רבי אלעזר אבא הא אוליפנא
 מים אשתארת יחידאה • ואו דאיהו חין תדיר, אתהפכת ואזלת
 (פינחס רל"א) ונטלת תיו דכתיב ותקח ותתן ואשתלים תיבה דא ואתחברו
 אתון • אמר ליה בריך אתה ברי והא אוקימנא מלא דא :
 פקודא חמישאה (בראשית ח) (בראשית מ"ז ע"ב) בתיב ישרצו המים שרץ נפש
 חיה • בהאי קרא אית תלת פקודין • חד למלעי באורייתא •
 וחד לאתעסקא בפריה ורביה • וחד למגור לתמניא יומין ולאעברא
 מתמן עדלתא • למלעי באורייתא ולאשתדלא בה ולאפשא לה בכל
 יומא לתקנא נפשיה ורוחיה • דבין דבר נש אתעסק באורייתא (כ)
 ס"ב ע"א) אתתקן (ס"ב) בנשמתא אחרא קדישא דכתיב שרץ נפש חיה,
 נפש דהיא חיה קדישא • דבר בר נש לא אתעסק באורייתא לית
 ליה נפשא קדישא • קדושא דלעילא לא שריא עלוי • וכד אשתדל
 באורייתא, בההוא רחישו דרחיש בה זכי לההיא נפש חיה, ולמהדר
 כמלאכין קדישין דכתיב (תהלים ק"ג) ברכו יי מלאכיו, אלין אינון
 דמתעסקין באורייתא דאקרון מלאכיו בארעא • ודא הוא דכתיב
 ועוף יעופף על הארץ האי בהאי עלמא • בההוא עלמא תנינן דזמין
 קדשא בריך הוא למעבד לון גרפין כנשרין ולאשטא בכל עלמא
 דכתיב (ישעיה מ) וקני יי יחליפו כח יעלו אבר כנשרים • והיינו דכתיב

ועוף

זכ ספירוס אורי מסרכ • (f) פל אור לחוסתוי הפ על סדר אכ"ב מות כמירודא שכנסס הילי סמוקמת והפרודם כין סמ"ו וסחיו • ח'
 שכמאירות איכא אורי מות אורי על סדר ומות כמירודא ופע"ג דמאירות דקרא חסר כוז מ"מ יש אס למכורת וסינו בקאמר להמיוס כר"ל
 וקרא וכו' אשתאר מות וכו' דסיכו מאירות שלם כמדון ויין • ולס פסיר איתיות וקרא ממאורות ישאר מו :
 א תמרי

ועוף יעופף על הארץ דא אורייתא דאקרי מים ישראל ויפקון ריחשא
 דנפש חיה • ומאתר דההיא חיה ימשכון לה לתתא כמה דאתמר •
 ועל דא אמר דוד (וישכ ק"ב ע"ב) (תהלים כ"ה) לב טהור כרא לי אלהים
 למלעי באורייתא וכדין ורוח נכון חדש בקרבי :

פקודא שתיתאה לאתעסקא בפריה ורביה • דכל מאן דאתעסק
 בפריה ורביה גרים (וישכ קפ"ו ע"ב) (להווא נהר למהוי נביע

תדיר ולא יפסקון מימיו • וימא אתמלייא בכל סטריין (ק"כ ב) ונשמתין
 חדתי מתחדשן ונפקין מההוא אילנא, וחילין סגיאין אתרביאו לעילא
 בהדי אינון נשמתין • הדא הוא דכתיב (בראשית ה') ישראל המים שרין
 נפש חיה, דא (ב) ברית קיימא קדישא, נהר דנגיד ונפיק • ומיא דיליה
 אתרביאו ורחשין ריחשא ורבייא דנשמתין לההיא חיה • וכאינון
 נשמתין דעאלין בההיא חיה, נפקי כמה (ג) עופי דפרחן (ג) וטאסן כל
 עלמא, וכד נשמתא נפקא להאי עלמא • ההוא עופא דפרח ונפק בהדי
 האי נשמתא, מההוא אילנא נפק עמיה • כמה נפקן בכל נשמתא
 ונשמתא (קס"א כ' כ"ה) (מ"א ב') תרין חד מימינא וחד משמאלא • אי זכי
 אינון נטריין ליה דכתיב (תהלים ס"ה) כי מלאכיו יצוה לך • ואי לאו, אינון
 מקטרגי עליה : אמר רבי פנחס (די"ג ע"ה) תלתא אינון דקיימי
 אפוטרופוסין עליה דבר נש כד זכי דכתיב (הויכ ל"ג) אם יש עליו מלאך
 מליץ אחד מני אלף להגיד לאדם ישרו • אם יש עליו מלאך האחד •
 מליץ תרי • אחד מני אלף להגיד לאדם ישרו הא תלת • אמר רבי
 שמעון חמש, דכתיב יתיר ויחננו ויאמר • ויחננו חד • ויאמר תרין •
 אמר ליה לאו הכי, אלא ויחננו דא קדשא בריך הוא בלחודוי דהא
 לית רשו לאחרא אלא ליה • אמר ליה שפיר קא אמרת • ומאן
 דאתמנע מפריה ורביה, כביכול אזעיר דיוקנא דכליל כל דיוקנין וגרים
 לההוא נהר דלא נגדין מימיו ופגים קיימא קדישא בכל סטריין •
 ועליה כתיב (ישעיה ס"ו) ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי, ודאי •
 דא לגופא • ונשמרתיה לא עייל (ד) לפרגודא כלל ואטרוד
 מההוא עלמא :

פקודא

(א) אחרימות ס"ח ע"א וילא קנ"א ע"ב כסחרי חירס : (ב) וינא ר"ע ע"ב ובראשית כ"ח ע"א : (ג) מלאכים סטרוחין ומסונעוס :
 (ד) למחילת שלפני סעולס חכא (נך לך לא ע"א וישכ קפ"ו ע"ב לך לך פ"ס ב' וירא קע"ו ע"א ויחי רכ"ח כ' מ"ס ע"א) :
 ח ה' ע"ב

פקודא שביעאה למגזר לתמניא יומין ולאעברא זוהמא דערלתא ·
 בגין דההיא חיה איהי דרגא תמינאה לכל דרגין · וההיא
 נפש דפרחא מינה, אצטריבא לאתחזאה קמה לתמניא יומין, כמה
 דאיהי (כרסית ל"ג ב) דרגא תמינאה · וכדין אתחזי ודאי דאיהי נפש
 חיה, נפש דההיא חיה קדישא ולא מסטרא אחרא ודא איהו ישרצו
 המים · בספרא דחנוך ית'רשמון מ"א דורעא קדישא רשימו דנפש חיה,
 ודא רשימו דאת יוד דאתרשים בבשרא קדישא, מכל שאר רשומין
 דעלמא · ועוף יעופף על הארץ, דא אליהו דטאס כל עלמא בארבע
 טאסין למהוי תמן כההוא גזירו דקיימא קדישא · ואצטריך לתקנה
 ליה כורסייא ולאדכרא בפומיה דא (לך לך ל"ג ע"ב) כורסייא דאל"הו ·
 ואי לאו, לא שארי תמן · ויברא אלהים את התנינים הגדולים · תרין
 אלין ערלה ופריעה · גזירו דערלה, ופריעה לבתר · (ה) ואינון דבר
 ונוקבא · ואת כל נפש החיה הרומשת, דא רשימו דאת קיימא
 קדישא, דאיהי נפש חיה קדישא כדקאמרן · אישר שרצו המים, מיין
 עלאין דאתמשכו לגבה דאת רשימו דא · ובגין דא אתרשימו ישראל
 ברשימו קדישא ודכיו לתתא, כגוונא דאינון רשימין קדישין · לאשתמודע
 בין סטרא קדישא לסטרא אחרא דמסאבו · דאוף ישראל רשימין
 לאשתמודעא בין קדושא, לעמין עובדי עבודה זרה דאתין מסטרא
 אחרא דמסאבא כמה דאתמר · וכמה דרשים לון, הכי רשים בעידי
 ועופי דילהון, לבעידי ועופי דעמין עובדי עבודה זרה זכאה חולקיהון
 דישראל :

פקודא תמינאה למרחם גיורא דעאר למגזר גרמיה (יטרו ע' ע"ב)
 ולאעלא תחות גרפוי דשכינתא · ואיהי אעילת לון תחות
 גרפאה, לאינון דמתפרשן מסטרא אחרא מסאבא ומתקרבין לגבה
 דכתיב תוצא הארץ נפש חיה למינה · ואי תימא דהאי נפש חיה
 דכלילא בישראל, לכלא היא אזדמנת · הדר ואמר למינה, כמה
 אכסדרין ואדרין דא לגו מן דא אית לה להאי ארץ דאיהי חיה תחות
 גרפאה · גרפא ימינא אית לה תרין אכסדרין, ומהאי גרפא אתפרשן
 לתרין

(6) אמרי ל"ג כ' פייטס כיסור מילט כמלכות ברא"כ :

נא כ"ה

לתרין אומין (משפטים ל"ה ע"ה) אחרנין דאינון קריבין (ה) ביחודא לישראל
לאעלא לון לגו אכסדרין אלין * ותחות גרפא שמאלא אית תרין
אכסדרין אחרנין, ומתפרשן לתרין אומין אחרנין דאינון עמון ומואב *
וכלהו אקרון נפש חיה * וכמה אדרין סתימין אחרנין והיכלין אחרנין
בכל גרפא וגרפא, ומנייהו נפקי רוחין לאפרשא (שלא לך קס"א ע"ה) לכל
אינון גיורין דמתגיירין, ואקרון נפש חיה אבל למינה * וכלהו עאלין
תחות גרפוי דשכינתא ולא יתיר * אבל נישמתא דישראל נפקא מגו
גופא דההוא אילנא, ומתמן פרחין נישמתין לגו האי ארץ גו מעהא
לגו לגו * ורזא (מלאכי ג') כי תהיו אתם ארץ חפץ * ועל דא ישראל בן
יקיר דהמו מעהא עליה, ואקרון (שעיה מ"ו) העמוסים מני בטן ולא מגרפין
דלבר * ותו (דף י"ג ע"ב) גיורין לית לון חולקא כאילנא עלאה, כל שכן
בגופא דיליה * אבל חולקא (ב) דילהון בגרפין איהו ולא יתיר, וגיורא
תחות גרפי שכינתא ולא יתיר, (לך ל"ו ע"ה) גרי הצדק אינון דתמן שראן
ואתאחדן, ולא לגו כמה דאתמר * ובגין כך תוצא הארץ נפש חיה
למינה, ולמאן, בהמה ורמש וחיתו ארץ למינה, כללהו שאהבין נפש
מההיא חיה, אבל כל חר למינה כדקא חזי לה :

פקודא תשיעאה למיחן למסכני ולמיהב לון טרפא דכתיב נעשה
אדם בצלמנו כדמותנו * נעשה אדם, בשתופא כלל דבר
ונוקבא, בצלמנו, עתירי * כדמותנו, מסכני * דהא מסטרא דדבורא
עתירי, ומסטרא דנוקבא מסכני * כמה דאינון בשתופא חדא וחס דא
על דא ויהיב דא לדא וגמיל ליה טיבו, הכי אצטריך בר נש לתתא

לברו

(א) כספר חכס פי גרוס כיוחס והוא מפרש על כנו נחיה אחי אברהם ונראה שמאמר זה מקבול לתם שאמר כחכמים ויחזקו בן
עיוולא לא יכוא עמינו וכו' לא חתק ארומי וכו' לא יוכין דכירו עמוכלי ומיאלכילי למיכס החחל וכו' דלכילו מחנויירין סלח
נעיר כלכסון עד עלמא * לא חתקין ארומלח דלחו לאחגיירא וכו' לא חתקין מלחמא וכו' וכנס כוסבר כס מחלק ערך הגרוס
לכסו סוגים כללוס חתק כפי סגנונה ימין ושאל כנף הימין חיסח אימין דקריבין כיוחרא לומר אל מכלי פורג חת סמוח וכוסיס
חתק כנף השמאל מפרש דהן עמין ומלכ ימימין אחרנין דאינון קריבין כיוחרא ליש' סס מלחי ודמינו והחפרשן חתין חתין אכסדרין
דגרפא ימינא מגרפוי דשכינתא ויס סלשין מירגל כפי חול' כימות מ' ל' * ובכספא ל' ס' ע"ב על ח' דלמר ר' און עושים חכמים שכינת
גרוס סתא ידקדקי כיוויאליה לירו כיסול הקאו החיס' מסויבולמו דלון עישים חכמה של גרוס סתחך ססס מקילקליס לון מדיקקיס
וכתיבו קבויס' * וע"פ דכרו סווסר סל' מחירין סוטג' ססס גרוס דל' סססרת ח' דגדפו חתוינו וכונו קתוינו סוירו * ומהו הענין מ'ס קאוס
גרוס ליש' כספתח כעור ומהו סקק' ססס' יכתיב מ'ו כ' ד'ס קאוס מחירין סכיר לפי מ'ס * ומהו סקק' כר'ס' * וחס' ססס' דמסע' כס'טס
ל' כ' סל' סויר עריכוס על הגרוס ול'ס חמאי קסח ליש' מחירין ג'כ ספיר דל'י גרוס מניינו חתוינו ובכין א'ס' מהו סקק' חוס' קדישין ע'
כ' ד'ס קאוס * ובין סס' דלמרו כ'כ' מ'ט כ' בלו' מקימות וז'ל' כ'מ' מקימות וכוסיס' קדישין ע' כ' גרוס ככ' מקימות סווסר סס'ס סל'ס
למנינת סגור ולא קיאל כ'מ' * וכן ככין חומס' וכתיב ק'ט כ' רעח חסר רעח חכוא למקבילי גרוס וקקסו כחיס' סס דמדוכרו סס'ס כס'ס:הדירין
ושכח מוכח ומל'ס לקבל גרוס ע'ס' יוכין ח'ס' מ'ס חיס' כ'כ ס'א כ' ד'ס' הדמזק מהו דל'י כיווש' ג'ר' מלחי כחילולא מסכט'ס' פ'ח ע'ס' * ועיין כ'ס'
א' ד'ס' ח'ק חוככ ועמ'ס כספ' סווסר ל'י' סימן חמו' ומל'ז'י כתיבית לכווינו כמ'ס רכ'ס' ע'למי כחילולא מסכט'ס' פ'ח ע'ס' * ועיין כ'ס'
גודע כוידוס מהו ככח' (א'ע' סוף סימן ל'ד) על מהו סקק'ס' לו כגלון * ועינים מכוילין ומהו ססס'ס' ל'י ע'עילס כסכנין א' ל'מ'ס' כ'ו' *
(כ) (ל'ג' דמלחי מקרא ומלרו מכנס אינון כגדפין כדל'ח' כחוקייניס חוקין' ד' ספסר דחמי מלכר וסיינו דקל'סר סס'ס' סג'ס' מגרפין לבר ויחמ'ר
כח'ס מגרפין ועיין כוקיאל כ'כ ח' חתין כגדפ'ס' וכו' :

ס ללכין

למהו עתידא ומסכנא בחבורא חדא, ולמיהב דא לדא ולגמלאה
טובא דא לדא • וירדו בדגת הים וגומר רז"ל דגן חמינן בספר
דשלמה מלכא • דכל מאן דחס על מסכני (6) ברעותא דלכא, לא
משתני דיוקניה לעלם מדיוקנא דאדם הראשון • וכיין דדיוקנא דאדם
אתרשים ביה, שליט על כל בריין דעלמא בההוא דיוקנא • הדא הוא
דכתיב (בראשית ט') ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ וגומר •
כלהו זעין ודחלין מההוא דיוקנא דאתרשים ביה, כגין דדל הוה
פקודא מעליא לאסתלקא בר נש בדיוקניה דאדם, על כל ש"ר
פקודין • מנא לן מנבוכדנצר, אף על גב דחלם ההוא חלמא כל זמנא
דהוה מיחן למסכני לא שרא עליה חלמיה • כיון דאטיל עינא בישא
דלא למיחן למסכני, מה כתיב (דניאל ד') עוד מלתא בפוס מלכא וגומר
מיד אשתני דיוקניה ואטריד מן בני נשא • ובגין כך געשה אדם •
כתיב הכא עשיה, וכתיב התם (רות כ') שם האיש אשר עשיתי עמו
היום בועז :

פקודא עשיראה לאנחא תפילין ולאשלמא גרמיה בדיוקנא עלאה
דכתיב ויברא אלהים את האדם בצלמו • פתח ואמר (סיר"ז)
ראשך עליך בכרמל, האי קרא אוקימנא ואתמר • אבל ראשך עליך
בכרמל, דא רישא עלאה, תפלין דרישא, שמא דמלכא עלאה קדישא
יהוה באתון רשימין, כל את ואת פרשתא חדא, שמא קדישא גליפא
בסדורא דאתון בדקא יאות • ותנן (דברים כ"ח) כי שם יי נקרא עליך
ויראו ממך • אלין תפלין דרישא, דאינון שמא קדישא (8) בסדורא
דאתווי • פרשתא קדמאה (סמות י"ג) קדש לי כל בכור דא, דאיהו
קדש, כוכרא דכל קודשין עלאין • פטר כל רחס בההוא שביל דקיק
דנחת מן יו"ד, דאיהו אפתח דחמה למעבד (9) פירין ואיבין בדקא יאות,
ואיהו קדש עלאה • פרשתא תניינא (10) והיה כי יביאך דא ה, היכלא
דאתפתח רחמה דילה מגו יו"ד, בחמשיין פרנחין אכסדראין ויחדרין
סתימין דביה, דההוא פטר דעביד יו"ד בהאי היכלא, למשמע בה קלא
דנפקא מגו שופר דא • בגין דשופר דא הוה סתים בכל סטרין, ואתא
י"ד

(4) (למקויל לשם ויהרא לו מפני סכוס ז'ת) : (כ) היא סדרת רש"י ז' : (ג) דכיינו דו פר"ז כיון שטעמיקס סיד דעטת מחכמס ונחיים
55 כהנאס כי כח' סיו ר"ל סת"א מוטו סיו"ד וכסטעמיקס כתיבס נכשו ר"ו וסודו זס סס סיד ר"ו כולועין ססס ס"ס ומ' ז'ת :

יו"ד ופתח ליה לאפקא מניה קלא • ובין דאפתח ליה (ה) תקע ליה
 ואפיק מניה קלא לאפקא עבדין לחירו • ובתקיעו דשופרא דא נפקו
 ישראל ממצרים • וכך זמין זמנא אחרא לסוף יומי'א • וכל פורקנא
 מהאי שופר אתיא • ובגין כך אית בה יציאת מצרים בפרשתא דא •
 דהא מהאי שופר אתי בחילא דיו"ד דפתח רחמה דילה, ואפיק קליה
 לפורקנא דעבדין • ודא ה' ארת תניינא דשמא קדישא • פרשתא
 תליתאה רזא דיחודא (דכ"ט ו') דשמע ישראל, דא (כ) וא"ו דכליל כלא
 וביה יחודא דכלא, וביה אתייחדן והוא נטיל כלא • פרשתא רביעאה
 (ס"ו) והיה אם שמוע, כלילו (ג) דתרין סטרין (ד"ד ע"ה) דאתאחדת בהו
 כנסת ישראל גבורה דלתתא, ודא ה' בתראה דנטלא לון ואתכלילת
 מנהון, ותפלין אתון דשמא קדישא אינון ממש, ועל דא ראשך עליך
 ככרמל אלון תפלין (כ"א מ"ג ט') (ואתחנן דס"ד ט') דרישא, (ו) ודלת ראשך, ההיא
 תפלה של יד דאיהי מסכנא לגבי עילא, ואוף הכי שלימו אית ליה
 בגוונא דלעילא מלך אסור ברהטים קשיר איהו ואחיד באינון בתי
 לאתאחדא בהווא שמא קדישא בדקא יאות • ועל דא מאן דאתתקן
 בהו, איהו הוי בצלם אלהים, מה אלהים אתייחדא ביה שמא קדישא
 אף הוא אתייחד ביה שמא קדישא בדקא יאות ונקבה ברא אותם,
 תפלין דרישא ותפלה של יד וכלא חד :

פקודא חד סר לעשרא מעשרא דארעא • הבא אית תרין פקודין חד
 לעשרא מעשרא דארעא, וחד בכורי דפירי אילנא דכתיב
 (ביראית ט') הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע אשר על פני כל הארץ •
 כתיב הבא הנה נתתי, וכתיב התם (כמדבר ט"ו) ולבני לוי הנה נתתי כל
 מעשר בישראל וכתיב (ויקרא כ"ז) וכל מעשר הארץ מזרע הארץ מפרי
 העץ ל"י הוא :

פקודא תריסר לאייתאה בכורי דאילנא דכתיב ואת כל העץ אשר
 בו פרי עץ זרע זרע, כל מאן דאתחזי לי, לכון אסירא למיכל.

אסיר

(א) מש' א' חיקע ככונס למוזיא לחוריק ונראה דלכידו' אחריו בני סיפא סת'א חתמ' יאזי' מלאכה א"ס • (כ) ו' כתי' סתוב כ"מ
 פרש' פתח' רכ"ב כ' יורכ' א' ספרה' שמע' כ"ח ופרש' א"ס שמע' כמלכות ועיין פירש' ואחזק' דס"ט א' • (ג) חס'ר' ונכיר' וע"כ
 יז' כפ' וז' עד סמרי' לכס' ענייני' חס'ר' ונכיר' דין ועי'כ' כליל' כניס' א"ס • (ד) לפיכך נקרא' דלת' אף דכל' • משמע' ססיד' ד'
 פראו'ת' סס' סתמ' מוכר' סס' ואחזק' משמע' סס' חכמ' • י"ל' כי' חס'ר' ונפאר'ת' סכל' אחר' כי' רכ' חס'ר' משע' כלג' חס'ר' ונטיל' למוזיא' וכן
 בכורס' ומלכות' סכל' א' ג"ל' ונ"ק' • ו'ח'

ס' לא יס' ר

אמר לון ויהב לון כל מעשרא דיליה ובכורין דאילנין גתתי לכם, לכם
ולא לדרין דבתריבון :

פקודא תליסר למעבד פורקנא לכריה לקשרא ליה בחיין • דתריין
ממנן נינהו, חד דחיין וחד דמותא וקיימין עליה דבר נש, וכד יפרוק
בר נש לכריה, מידא דהווא מותא פריק ליה ולא יכיל לשלטאה
עליה, ורוא דא וירא אלהים את כל אשר עשה בכלל, והנה טוב דא
מלאך חיים מאד, דא מלאך המות • ועל דא בהווא פורקנא אתקיים
דא דחיים, ואתחלש ההוא דמות, בפורקנא דאקני ליה חיים כמרה
דאתמר, וההוא סטרא בישא שבק ליה ולא אחיד ביה :

פקודא ארביסר לנטרא יומא דשבתא • דאיהו יומא דנייחא מכל
עובדי בראשית • הבא כלילן תריין פקודין, חד נטרא דיוס
השבת, וחד לקדשא ההוא יומא בקדושיה • לנטרא יומא דשבתא
כמה דאדברנא ואתערנא עליה, דאיהו יומא דנייחא לעלמין, וכל
עבידן ביה אשתכללו ואתעבידו עד דאתקדש יומא, כיון דאתקדש
יומא, אשתאר בריאה דרוחין דלא אחברי לון גופא • וכי לא הוה
ידע קדשא בריך הוא לאעכבא לקדשא יומא עד דיתברון גופין להני
רוחין • אלא אילנא דדעת טוב ורע, אתער ההוא סטרא אחרא דרע
ובעא לאתתקפא בעלמא, ואתפרשו כמה רוחין בכמה זיינין לאתתקפא
בעלמא בגופין • כיון דחמא קדשא בריך הוא כך, אתער מגו אילנא
דחיי נשיבו דרוחא, ובטש באילנא אחרא ואתער סטרא אחרא דטוב
ואתקדש יומא • דהא בריאו דגופין ואתערו דרוחין, בסטרא דטוב
איהו בהאי ליליא, ולא בסטרא אחרא • ואלמלא אקדים סטרא אחרא
בהאי ליליא, עד דלא יקדים סטרא דטוב, לא יכיל עלמא למיקם
קמייהו אפילו רגעא חדא • אבל אסוותא אקדים קדשא בריך הוא,
(6) דרליג קמיה קדושא דיומא, ואקדים קמי סטרא אחרא ואתקיים
עלמא • ומה דחשיב סטרא אחרא לאתבני בעלמא ולא אתתקפא •
אתבני בהאי ליליא סטרא דטוב ואתתקף ואתבנון גופין ורוחין
קדישין בהאי ליליא מסטרא דטוב • ובגין כך עונתן דחכימין דידע
דא, משבת (ו' ד' ע"ב) לשבת דהא (כ) כרין חמאת דא סטרא אחרא.

דכמא

(6) ס'ט דרדק לטוסיף מחול ע'ס' א'ס' : (כ) גילתין אפכנון רומין וגיטין קדישא :

דכמא דאיהו חשיבת למעבד, עביד סטרא דקדושה אולא ומשטטא
 בכמה חילין וסטריין דילה, וחמאת כל אינון דקא משמשי ערסייהו
 בגלוייא דגופיהו לנהורא דבוצינא, וכל אינון בגין דנפקין מתמן יהו
 נכפין, דשרו עלייהו רוחין מההוא סטרא אחרא ואינון רוחין
 (א) ערטילאין דחייבייא דאקרון מויקין, ושריאת בהו לילית וקטילת
 לון * כיון דאתקדש יומא ושלטא קדושה על עלמא, ההוא סטרא
 אחרא אזעירת גרמה ואטמרת כל ליליא דשבתא ויומא דשבתא *
 בר מן אסימון וכל כרת דיליה, דאזלי על שרגי בטמירו למחמי על
 גלוייא דשמושא, ולבתר אטמרון (ב) גו נוקבא דתהומא רבא * כיון
 דנפק שבתא כמה חילין ומשריין פרחין ומשטטן בעלמא, ועל דא
 אתקן שיר של פגעים דלא ישלטון על עמא קדישא * לאן אתר משטטי
 בההוא ליליא, כד נפקי בכהירו וחשבין לשלטאה בעלמא על עמא
 קדישא * וחמאן לון בצלותא ואמרין שירתא דא, ובשירותא מבדלי
 בצלותא ומבדלי על הכוס * פרחי מתמן ואזלי ומשטטי ומטאן לנו
 מדברא * רחמנא ליישובן מנייהו ומסטרא בישא * אמרו רבותינו
 זכרונם לברכה תלתא אינון דגרמין בישא לגרמיהו * חד מאן (ג) דלייט
 גרמיה * (ד) תנינא מאן דזריק נהמא או פרוורין דאית בהו כזירת *
 תליתאה מאן דאוקיד שרגא במפקא דשבתא עד לא (ה) מטו ישראל
 לקדושה דסדרא, דגרים לנורא דגיהנם לאדלקא בהאי נורא עד לא
 מטא זמנייהו * דחד דוכתא אית בגיהנם לאינון דקא מחללי שבתות *
 ואינון דענשיין בגיהנם לייטין ליה לההוא דאוקיד שרגא עד דלא
 מטא זמניה, ואמרי ליה (ישעיה כ"ב) הנה יי מטלטלך טלטלה גבר וגומר
 צנוף יצנפק צנפה כדור אל ארץ רחבת ידים * בגין דלאו יאות הוא
 לאדלקא נורא כד נפיק שבתא, (ו) עד דמבדלי ישראל בצלותא

ומבדלי

(א) רוחין ערומיח של רשעים שפן להם כמה להחלש ומשטטים כעילם לעמא כנו ארס כשכח ורע שנימיס שחרס חסיד דואס קרו
 ותינו דאקרו ר"ל סיעלים שהאוס ויחא קרו * יומא עלוי רוחין עיימות סס של רשעים שריו קרו כל ימיסם ולא חורו כחשיבת : (ב) חין
 נקבי חסידים רכס סס חלניח סקנזיפח חלניח כסחידים סס וסס מקימס : (ג) כי כקללו נחן עלמא לשען וסרשעו עליו * יכ : (ה) הטיח
 כחכ ח"מ סימן כ"ו דהמקיל לעלמא ליקח וברחא דילפי ליה כשניעיה דכתיב ססמר לך וסעיר נכפך וכל ססמר פן ואל אל ל"ח יממ"ט חוהר
 כלן כרחא דאל מרת חסידות לכן כרחא דהכ"ו סיכוס מיה דחן לוק' דס"ס ל"ד וכס"ג איכא טיכא ססמטו כס"ע * כ"ו : (ד) כעורוכין
 דס"ר ע"ב הרשב"י חין מעכורין על הזיכרון ועיין חסידים כ"מ ס"ב דמ"א ועיין כ"מ ססמר ד' רע"ד סע"א * כ"ו : (ה) חומא ח"י לא מלי
 לאדלוקי שרגא דקאמרי חוכי מזו למומר חו כורא מ"ח יאסבר לפלוגי בין ארליקי שרגא לאוקרא נורא דשרגא לא מזו לאדלוקי עד דלא מטו
 וכו' הכל כחר חכמי מזו לאדלוקי למומר כוח כמ"ח אכל כירא אכילו דמטו וכו' (ו) כדכרי מסח העתיק דין זס מספר חוהר וחנס רכס"ס אחת דסו חמרי
 דואמין קאמרי לאדלוקי כירא זומנין לאדלוקי שרגא ככלע"ד * (ז) כדכרי מסח העתיק דין זס מספר חוהר וחנס רכס"ס אחת דסו חמרי
 המבדלי וסלחתי סתו (מטעין עלוס דס"ו) חו' האינון קס שטעא ארליק אכוקס מסרגא לאדלוקי אסבר דחסי"ר לא איירו רק דלא יאית
 לאדלוקי וכו' הכל כס"ח מלכות לא ססמרו חכמים ושגרי לרין וסלתי סלתי וס"ד דקס שטעא וכו' אסבר שטעס לא ס"ס נוסח"י כ"ו :

ח פינוד

(6) ומבדלי על כסא • בגין דעד ההוא זמנא שבת הוא, וקדושה
 דשבת שליט עלנא • ובשעתא דמבדילין על כסא, כל אינון חיילין
 וכל אינון משריין דאתמנן על יומי דחול, כל חד וחד יתוב לאתריה
 ולפולחניה דאתמני עליה • בגין דכד עאל שבתא ואתקדש יומא,
 קדש אתער ושלטי בעלמא, וחור אתעדי משלטנותא דיליה • ועד
 שעתא דנפיק שבתא לא תיבין לאתריהו ואף על גב דנפק שבתא לא
 תיבין לאתריהו עד זמנא דאמרי ישראל ברוך אתה יי המבדיל בין קדש
 לחול • כדן קדש אסתלק, ומשריין דאתמניאו על יומי דחול מתערין
 ותיבין לאתריהו כל חד וחד על מטריה דאתפקד עליה • ועס כד
 דא לא שלטין עד דיהון נהורין מרוא דשרגא, וכלהו אקרון מאורי
 האש • בגין (דמנהורא דנורא דנגרא) (כ"ה דמרוא דעמודא דנורא)
 ומיסודא דנורא אתיין כלהו ושלטין על עלמא תתאה • וכל דא כד
 בר נש אדליק שרגא עד לא שלימו ישראל קדושא דסדרא • אבל
 אי איהו ממתין עד די שלימו קדושא דסדרא, אינון חיבין דגיהנם
 מצדיקין עליהו דינא דקדשא בריך הוא • ואינון מקיימי על ההוא כד
 נש כל ברכאן דקא אמרי צבורא (כראשית כ"ו) ויתן לך האלהים מטל
 השמים, (דכ"ה כ"ח) ברוך אתה בעיר וברוך אתה בשדה וגומר, (תהלים מ"ח)
 אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו יי • ביום רע מבעי ליה, מאי
 ביום רעה, ביומא דשלטא ההיא רעה למיסב נשמתייה • אשרי משכיל
 אל דל, דא הוא שכיב מרע לאסארה ליה מחובוי גבי קדשא בריך
 הוא • דבר אחר, דא יומא דדינא שרייא עד עלמא, אשתזיב מניה
 כמה דאתמר ביום רעה ימלטהו יי • יומא דאתמסר דינא להווא
 רעה לשלטאה על עלמא • (כ) (חסר)

(6) פירוש שחסי' בקסא' סכא' כ"ו ס"ס וזר לז' וקרב אליוס' י"ב: (כ) עיין סוף ספר כראשית סימן כ' :

בראשית

(דף ט"ו ע"א)

(א) בְּרִישׁ, (ב) כִּי בְּרֵאשִׁית בְּחַכְמָתָא דְּמַלְכָּא גְּלִיף וְכוּלִּי (ג) הוֹרְמָנוּתָא דְּמַלְכָּא, (ד) גְּלִיף גְּלוּפִי (כ"א גְּלִיפּוּ) (ה) בְּטַהֲרוּ עֲלָאָה (ו) בּוּצִינָא דְּקַרְדִּינוּתָא * וּנְפִיק גּוּ סְתִים דְּסְתִימוּ מְרִישָׁא (כ"א מְרִזָּא) דְּאִי"ן סוּף. (ז) קוּטְרָא (פ' ע"ז) בְּגוּלְמָא גְּעִיץ בְּעוֹקָא, לָא חוּוד וְלָא אוֹכֶס לָא סוּמְק וְלָא יְרוּק וְלָאוּ גוּוֹן כְּלָל. כִּד (כ"א הֲדַר) מְדִיד (ח) מְשִׁיחָא עֵבִיד גּוּוֹנִין לְאַנְהָרָא לְגוּ * בְּגוּ בּוּצִינָא נְפִיק (כ"א וּנְפִיק) חֲד נִבְיעוּ דְּמִנְיָה אֲצַטְבְּעוּ גּוּוֹנִין לְתַתָּא * סְתִים גּוּ סְתִימִין מְרִזָּא דְּאִי"ן סוּף, (ט) בְּקַע וְלָא בְּקַע. אוּרָא דִּילִיָּה (י) לָא אֲתִידַע כְּלָל עַד דְּמַגּוּ דְּחִיקוּ דְּבִקְעוּתִיָּה (יא) גְּהִיר (כ"א) נְקוּדָא חֲדָא סְתִימָא עֲלָאָה * בְּתַר הֵהִיא נְקוּדָא לָא אֲתִידַע כְּלָל, וּבְגִין כִּךְ אֲקָרִי רֵאשִׁית, מְאֵמֵר קְדַמָּאָה דְּכָלָא (עֵיין כִּסְפִי סִסְמֵר סִימָן א')

(יב) וְהַמְשָׁכִילִים יִזְהִירוּ כְּזֹהֵר הַרְקִיעַ וּמְצַדִּיקֵי הַרְבִּים בְּכַכְבִּים לְעוֹלָם וָעֶד * זֶהֱר סְתִימָא דְּסְתִימִין, (יג) בְּשֵׁשׁ

אוּרָא דִּילִיָּה (יד) וְלֹא מְטִי (יז) וְלֹא מְטִי (כ"א וְאַנְהִיר) בְּהֵאִי נְקוּדָה, (ס"א) נְהוּרָא וּכְדִין אֲתַפְשֵׁט הֵאִי רֵאשִׁית, וְעֵבִיד לִיָּה הֵיכְלָא לִיקְרִיָּה וּלְתוֹשְׁבַחְתִּיָּה (קָרָא לְהֵיכְלִיָּה וּלְתוֹשְׁבַחְתִּיָּה) (כ"א וְלִיקְרִיָּה וְלְהֵיכְלִיָּה וּלְתוֹשְׁבַחְתִּיָּה) * תַּמָּן זֶרַע זֶרַע דְּקוּדְשָׁא לְאוּלְרָא לְתוֹעֲלָתָא דְּעֵלְמָא * וְרִזָּא דָּא (יטעוּר) זֶרַע קִדְשׁ מְצַבְתָּה * זֶהֱר דְּזֶרַע זֶרַע לִיקְרִיָּה, כְּהֵאִי זֶרַע דְּמִשִּׁי דְּאַרְגוֹן טָב (יז) דְּאַתְחַפִּי לְגוּ, וְעֵבִיד לִיָּה הֵיכְלָא דְּאִיָּהוּ חוֹשְׁבַחְתָּא דִּילִיָּה

(א) עֵיין כְּחִיקוּנִים ט"ו א' ל"ו כ' : (ב) אוֹחִית רִשְׁכִּי (כִּרְאֵס שַׁחַח כִּיתוּד שְׁסַכְכִּים מְחִיתוּחַח כְּכַל כְּנָסוּ שְׁמִן וּכְסֵי אֲחִיָּס יוֹהֵס אֲרִכִּי אֲלִפְסִי סְרִי כְּדִאֲחַח כְּרִמֵּי שְׁרַחַח פְּנַחַס וְאֵלֵי שְׁמִחַח כִּילֵס מִמֵּשׁ גִּי כְּרִיָּשׁ וְסוּף פִּלָּא א' ס') : (ג) רֵזִית וְרִלִין פְּלִיךְ יִחְעֵלָה הוּס קִירֵס לְכַל מַחְסוּס לְהַחֲלֵל אֲלִילִית מִמֵּנוּ כּוּרְךְ חִיקִיק : וְעֵיין כְּחִיקוּנִים חִקִּין ס' : (ד) חִקִּק חִקִּיקוּת פִּלְזִילוּת מִסְעֵלֵס אֵל פְּנִילוּ כּוּרְךְ סַחֲקִיק מְכַלֵּי לְסַעֲבוּר : (ה) כּוּסִירוּת נִילִיץ אִיר עֲלִיין מִלְשׁוֹן רֹז'ל שְׁרַגָּא כְּעוּסִרָא וְכוּ' : וְכִן חֲרָגִים שֶׁל כְּסָרִים סוּף עוּסִרָא וְרַמּוּ אֵל חִיקִיק הַהֲחֵרַח כְּאִיר שְׁמוּסוּר כְּלָהֲרוּס (פ' חִיקִיקָה שְׁמִדוּת כְּעֲלִמִיתוּ יוֹ א' ס') : (ו) נִילִיץ חוּק וְרַמּוּ אֵל אֲפִיסַח שְׁחַשְׁנַס א' ל' לְעִין שְׁכַלֵּי לְרֵאִיָּת יִלְסַשִּׁיב כּוּכְרִיס הַנְּעֵלְמִים הַעֲלִיוּנִים כְּמוּ שֶׁ א' לְעִין חֵרָחִי לִרְאִיָּה כְּנִילוּץ מְרַאֵס פִּלְעוּסֵס שְׁמוּסִיר כְּחִיק סוּסִירוּת וּכְחִירוּת * וְסוּף מִלְשׁוֹן רֹז'ל כְּפַסְחִים חִיעוּ וּקְדִירוּחָא וְסִי רֵשִׁי חִיעוּס הַנְּדִלוּס כְּסָרִים קָשִׁים וְחֻקִּים * וְשֵׁשׁ גִּירִיסִים כִּילִיכָא דְּקַרְדִּינוּחָא זְרָאָא מִלְשׁוֹן קְרִירָת וּשְׁחִירוּת לְרַמּוּ אֵל רֹב הַעֲלִמּוּחִיו כִּי כִן יוֹחֵס כֵּל דְּכַר נַעֲלַס אֵל חֲדָךְ כְּמֵ' יִשַׁח חֲדָךְ סַחְרוּ וְשֵׁשׁ גִּירִיסִים כִּילִיכָא דְּקַרְדִּינוּחָא וְסוּף אֲכִן הַכְּדִיל מַשְׁקַל סַכְכָּאִיס שְׂכוּ שוֹקִיס וְאוּמִירוּס וּמַשְׁעֵרִיס כְּדוּ שִׁיעֵלַס סַכְכִין וְסִר * וְפִירוּשׁ מִלַּח קְרִירוּחָא סִיחַ מִלְשׁוֹן שְׁחַחַס מְקַדְרִין כְּסָרִים * כְּלוּמַר אִימְדוּן שְׁסִיפִיעַ הַנְּכּוּס וּכְלָשׁוֹן טְרַכּוּ הַקְּרִיר * וְלִפּוּ שְׁחִירוּתוּ נִילוּץ סַכּוּכֵר אֲשֶׁר פִּיחַ רֵאשִׁית נִילוּ רֹמְמוּחִיו וּחְכֻרְךְ סוּף כְּמַשְׁקַל אֵל סַכְכִין עוֹלַם וְיוֹרֵד * לְכִן קִדְלֵי כִילוּכָא דְּקַרְדִּינוּחָא וּסְכוּרֵר וְכוּר (הַרְמַד'ל כְּמַעֲרִיךְ הַפִּיץ וְסוּדוּת כֵּל פִּירוּשׁ וְסִלְמַח פִּי שְׁמַחַח לֵב כְּלָשִׁין וְיִין וְכִן כְּהַנְּחִיתוּ לְאוּסֵר פִּירוּשׁ כִּד הַשְׁמַחַס * מִאִין) : (ז) קְזוּר נִילוּץ הַנוּכֵר כְּנוּלַס שְׁחִיחַ אִוּחַ וּי'ד לִירוּחַ נִילוּץ וּכְסֵי סוּף לִירוּחַ גּוּלַס שְׁחִיכַל לְלוּיֵר מִמֵּנוּ כֵּל אִוּחַ שְׁחִלְס * כְּנוּלַס סוּס כְּלָא לִירוּס שְׁחִיכֵן לְכַל לִירוּס שְׁחִרְלַס לְלוּיֵר כּוּ : (ח) מְרַס (וּסְרַמ'ל פִּישׁ כִּד מְרִיר סוּסִיר סוּף נְקִרָא אִמֵּס וְלִירִךְ כִּיתוּד נְכַר לִירוּת חִילִיס) : (ג) כְּרֵאשִׁית יוֹ עִ'כ' : (ו) אִינוּ מוּשַׁג : (ז) לְעוֹל כ' עִ'א : (יג) לִשְׁיִן סַכְכָּאִיס וְסוּף רַמּוּ אֵל חֻקִּיק יוֹחֵס סִחְרוּ שְׁחַחַס סַכְכִּים אִירוּ לַמַּעַס : (יג) כְּרֵאשִׁית יוֹ עִ'כ' : (יד) שְׁמַחְכַּסֵּס וּמַשְׁעֵלַס לְפָנִים :

דיליה ותועלתא דכלא • בהאי ראשית, כרזא ההוא סתימא דלא
 אתיידע להיכלא דא • היכלא דא אקרי אלהים, ורזא דא בראשית
 כרא אלהים • זחר, דמניה כלהו מאמרות אתבריאו כרזא דאתפשטותא
 דנקודה דזחר סתים דא • אי בהאי כתיב כרא, לית (ו) תוהא דכתיב
 (כראשית ח') ויכרא אלהים את האדם בצלמו • זחר, רזא דא בראשית
 קדמאה דכלא שמייה אהיה שמא קדישא (ס) גליפא בסטרוי, (כ"ט נהיה)
 (כ"ט בגלופא נהיה) אלהים גליפא בעיטרא, (כ"ט בגלופא דעיטרא) אשד,
 היכלא טמיר וגניז, (י) שריאותא (י) דרזא דראשית אשד, ראש דנפיק
 מראשית יוכד (ט"ו ע"ב), אתתקן לכתר נקודה והיכלא (בסדרא) כחדא •
 כדן בראשית כליל (ראשית) ראשיתא עלאה בחכמתא, לכתר אתחלק
 גוון ההוא היכלא ואקרי בית (כ"ט ומיניה אתחדש היכלא) • ונקודה
 עלאה אקרי ראש • כליל דא כרא כרזא (ח) בראשית, כד איהו כלא
 כחדא בכללא חרא, עד לא הוי ישובא בכיתה, (ט) כיון דאזדרע
 לתקונא דישובא, כדן אקרי אלהים טמירא סתימא :

זחר סתים וגניז, כד בנין (ס"א עד דבנין) בגויה לאולדא, וביחא קיימא
 בפשיטו דתקונא דאינון זרע קדש • ועד לא אתעדיות, ולא
 אתפשט פשיטו דישובא לא אקרי אלהים, אלא כלא בכללא בראשית •
 לכתר דאתתקן בשמא (בלק ר"ב) דאלהים, אפיק אינון תולדין מההוא •
 זרעא דאזדרע ביה • מאן ההוא זרעא, אינון (י) אתוון גליפן דזרע
 דאורייתא דנפקו מההיא נקודה • ההיא נקודה זרע בגו ההוא היכלא
 רזא (כ"ט זרעא) (ח) דתלת נקודין, (ט) חל"ם • שור"ק • חיר"ק • ואתכלילו
 דא כרא ואתעבידו רזא חרא, קו"ל דנפיק בחבורא חרא • בשעתא
 דנפק נפקת בת זוגיה כהדיה, דכליל כל אתוון דכתיב א"ת השמים,
 קול ובת זוגו • האי קול דאיהו שמים איהו אהיה בתראה :

זחר דכליל כל אתוון וגוונין כגוונא (כ"ט זרעא) דא • (י) עד הכא יהוה,
 אלהינו, יהוה, אלין תלתא דרגין • לקבל רזא דא עלאה, בראשית
 כרא אלהים • בראשית רזא קדמאה • כרא, רזא סתימא לאתפשטא

סתמן

(ד) אין חסום (ר"ל אס אפילו במקום גבוה דאלימות כוס כחוב כרא לשון כרואס • א"כ אין לחסום ג"כ מ"ג ויכרא אלסום דקאי כמו על
 עולם אפליטא אע"ג דכחוב לישכא דכרואס (ו"ת) : (ס) פירוש אל"ף ס"א י"ד ס"א אוקיות אחריכות פאר"א גי' אלסום פ"ו סרש"ב : (ז) סתתלם :
 (ז) מיקובין מיקן ל"ח ווסר אחרי גוט ס"ס : (ח) ר"ל כועריוקון כראשית סיה כ"ח רא"ש • א"ס : (ט) כיון שכורע לתקן פשוט : (י) ר"ל כ"כ
 אוקיות סחודם • א"ס :

מתמן כלא • אלהים, רוא לקיימא כלא לתתא • את השמים, דלא
 לאפרשא לון דכר ונוקבא כחדא. (ג) את, כד נטיל אתון כלהון כללא
 (פדרי ר"ד) דכלהו אתון אינון רישא וסופא • לכתר אתוסף ה"א לאתחברא
 כלהו אתון בה"א, ואתקרי את"ה • ועל דא (כחמ"ט) ואתה מחיה את
 כלם. (כ"ח ה) את, רוא אדני והכי אקרי • השמים, דא יהו"ה רוא עלאה •
 וא"ת, תקונא דדכר ונוקבא • וא"ת, רוא ויהו"ה וכלא חד • הארץ, דא
 אלהים כגוונא עלאה למעבר (ג) פירין ואיבין • שמא דא כלילא בתלת
 דוכתי, ומתמן אתפרש שמא דא לכמה סטרין • עד הכא רוא דסתרא
 דסטרין, דגלף ובני וקים בארע סתים בסתרא דחד קרא מבאן
 ולהלאה: (שייך מש סכסיף סספר סימן כ')

בראשית, בר"א שיי"ת מקצה השמים ועד קצה השמים שית סטרין
 דמתפשטן מרוא עלאה, באתפשטותא (כ"ח מש"ש נקודות)
 דברא מגו נקודה קדמאה, ברא אתפשטותא דחד (כ"ח מגו) נקודה
 דלעילא • והכא אגלף רוא שמא דארבעין ותרין אתון:

(דנ"א י"ב) והמשכילים יזהירו כגוונא דתנועי (כ"ח דטעמי) דמנגני • וכגוונא
 דילהון אזלין אבתרייהו אתון ונקודי ותתנוענען
 אבתרייהו כחילין בתר מלכיהון • (תקונים כ"ה) גופא אתון, ורוחא נקודי
 כלהו (א) נטלי במטלניהון בתר תנועי (כ"ח טעמי) וקיימי בקיומיהו •
 כד נגונא דטעמי נטיל, נטלי אתון ונקודי אבתרייהו • כד איהו
 פסיק, אינון לא נטלין וקיימי בקיומיהו • והמשכילים יזהירו אתון
 ונקודי • כזהר, נגונא דטעמי • הרקיע, אתפשטותא דנגונא, כגון אינון
 דמתפשטי בפשיטו ואזלי בנגונא • ומצדיקי הרבים, אינון (ג) פסוקי
 דטעמי דפסקי במטלניהון, (ג) דבגין כך אישתמע מלה • יזהירו, אתון
 ונקודי, ונהרין כחדא במטלניהון ברוא דסתמו. במטלנותא באינון
 שבילין סתימין • מהאי אתפשט כלא • והמשכילים יזהירו כזהר
 הרקיע • אינון (ד) קיימין וסמכין דהוא (ה) אפריון • המשכילים •
 אינון

(א) כנחש ויזרע קליו: (ב) חל"ס חסד סמחוס ניפו אל ארס חורק פוא ספחר סחורק סינוס של רעיוס שורק פוא סת"א מקיס סחורק
 חייט קל"ו א' (דכר וז לרין ושוב): (ג) חרומח קס"א ע"כ ומנחת וסידס ר"ו ע"כ וע"ז: (ד) ר"ל דמלח א"ח ס"א מאלף עד
 חור • א"כ: (ה) פירית וירעיש רמו על חכמות סנאללית סחחא כס"א סככור כמ"ש ממני פירין כמל"א: (ס) כל ס"זוחות עם סנקודות א"ש
 נסס עם מחנענעש כסיוחך מחנענע ארס ע"י נגין טעמיס ש"ס לא חיות ודכר וס מכו"ז כפרוס כסער טעמיס: (ז) פסוק י"ז
 נטעמיס סמסוק בין חוכס לחוכס: (ח) ע"י כך כסמ"ע סרכור: (ט) עמידוס ואזניס: (ע) פ"י אפריון דא סוכל"א דלמק"א (ושיון פרוסס
 קב"א) (ר"ל ו"ק נק" אפריון כססס ככלל וסס נק" ע"י סלכנין • א"ס):

אינון קיימין וסמכין עלאין דאינון מסתכלי בסכלתנו בכל מה דאצטריך
ההוא (כ"ט ז') אפריון וסמכין רביה • סתרא דא כמא דאת אמר (מהלים מ"ה)
אשרי משכיל אל דל • יזהירו, דאי לא יזהירו ולא נהרין, לא יכלין
לעינא ולאסתכלא בההוא אפריון בכל מה דאצטריך • (ז') כזהר
הרקיע, ההוא דקיימא (דף ט"ז ע"ב) על גבי אינון משכילים דכתיב ביה
(יחזקאל ז') ודמות על (ז') ראשי החיה רקיע כעין הקרח הנורא, זהר דהוא
נהיר לאורייתא • זהר דנהיר לאינון ראשי דההיא חיה, ואינון ראשי אינון
משכילים דנהרין תדיר, ומסתכלן לההוא רקיע, לההוא נהירו דנפיק מתמן,
ודא איהו נהירו דאורייתא דנהיר תדיר ולא פסיק (כאן איך מס' ספר סימן ז')

והארץ היתה תהו ובהו וכו' • היתה (ט"ז כ') דייקא, מקדמת דנא
הדת (ג) תלגא גו מייא, נפקא מינה זוהמא בההוא חילא דתלגא
במייא, ואקישבה אשא תקיפא, והורה בה פסולת ואתעדואת (כ"א)
ואתעבירת) תהו מאתר (כ"א מדורא) (ז) דוזהמא קינא דפסולת • ובהו,
ברירו דאתבריר מגו פסולת ואתיישב בה חשך, רזא דאשא תקיפא,
וההוא חשך (ט) חפי על גבי ההוא תהו, על גבי ההוא פסולת
(י) ואתתקנת מניה • ורוח אלהים, רוח קודשא דנפיק מאלהים חיים,
ודא מרחפת על פני המים • בתר דהאי רוח נשיב, (י) אבריר (ט) דקיקו
חד מגו ההוא פסולת, (ט) בטיסא דוזהמא, כד אבריר (ואצניף) ואצריף
זמנא ותרין, עד דאשתאר ההוא זוהמא דלית ביה זוהמא כלל • כד
האי תהו אבריר ואצניף, נפיק מניה (מלכים ט' י"ט) רוח גדולה וחזק
מפרק הרים ומשבר סלעים (ט"ז ע"ב) ההוא דחמא אליהו • אבריר בהו
ואצריף, ונפק מניה רעש דכתיב ואחר הרוח רעש • ואבריר חשך
ואכליל ברזא דיליה אש דכתיב ואחר הרעש אש אבריר רוח ואתכליל
ברזא דיליה (יתרו פ"א כ' ותיקון ל"ח) קול דממה דקה • (י) תהו אתר דלית
ביה נוון ולא דיוקנא ולא אתכליל ברזא דדיוקנא, השתא איהו בדיוקנא,
כד מסתכלן ביה לית ליה דיוקנא כלל • לכלא אית לבושא דאתלבשא

בר
(א) סינו ח"ט סעמוד על כס' א"ס : (ב) ראשי כס' סחים מ' רקיע ח"ח א"ס : (ג) שלג חזק סמים : (ד) מדור סוסמא שסס סקליפות •
(ה) מכסס על ססרי • וכ' סרוקאנע' שמלת סחיס כגור ממלת ססו וסמ' סוספת כמ'ס של חסס רוקס וסיוא רמו לסכינס וסס סוו סקליפות
סקיפות עד שנתכר סמוח ססקליפוס עיון ווקהל ר"ח ופקידו רל"ג ע"כ ותיקיניס סוף מוקין י"ח וסכל סוס גנוו כארץ עד שנתכרר כל
אחר לסויחו עיון פנתס רכ"ו ע"א : (ו) ככנס אוחו פסולת ססיו סקליפוס : (ז) לאון כודר סססריס מן סדיניס : (ח) דקות אחר
(ט) כטעיפת סוספשא ססיו סעו וסעופף ונף ע"ס, סקדרס סמכסליס כו אלל סאז וסמא סס'יקיס ססקדרס סעע סעע סעע עד סלז
כשאך כו וסמא כלל אף כו סענין כקליפות סחיליניות : (י) גי' ססי כוינס דכר סמח' ככו ארס סאין כו סמס כוכו כספרי דכר ס"ז
כו סמס כ"ו ס'ו דכר סמליוס אס יחסי :

בַּר הָאֵל, (רֵאשִׁיתוֹ בֵּיהּ וּלְיִתְהִי כָּלל וְלֹא הוּא) בְּהוּ, לְהָאֵל אֵיִתְּ לִיהּ
 צִיּוּרָא וְדִיקְנָא. אֲבָנִין מִשְׁקַעֲזִין גּוּ גְלִיפָא (כ"ט קְלִיפָא) דְּתָהוּ, נִפְקִי מִגּוּ
 גְלִיפָא דְּמִשְׁקַעֲזִין תְּמִן, וּמִתְמִן מִשְׁכֵּי תוּעֵלְתָא לְעֵלְמָא, בְּצִיּוּרָא דְּלִבּוּשָׁא
 מִשְׁכֵּי תוּעֵלְתָא מְעִילָא לְתַתָּא, וְסִלְקִי מִתְתָּא לְעֵילָא. וְעַל דָּא (ס) נִקְיָן
 (ז) וּמְפּוֹלְמִין, הֵנִי תְלִיין בְּאִוּרָא. לְזִמְנִין תְּלִיין בְּאִוּרָא דְּסִלְקִי מִתְמִן
 לְעֵילָא, לְזִמְנִין מִטְמֵרִין בְּיוֹמָא (ח) דְּעֵיבָא, וּמִפְקִי מִיין מְגוּ תְהוּמָא לְאַתְוֹנָא
 תְּהוּ מִתְמִן, דְּהָא כְּדִין חֲרוּהּ וּשְׁטוּתָא (כ"ט וְשַׁעֲתָא) דְּקָא (כ"ט דְּלָא)
 אֲתַפְשֵׁט תְּהוּ בְּעֵלְמָא. חֲשֵׁךְ, הוּא אִשָּׁא אוֹכְמָא תְקִיף כְּגוּן. אִשָּׁא
 סוּמְקָא תְקִיף בְּחִזּוֹ. אִשָּׁא יְרוּקָא תְקִיף בְּצִיּוּר. (פְּקוּדֵי רַמְבַּם תְּרֻעָה קכ"ח)
 אִשָּׁא חוּרָא גּוּן דְּכִלִּיל כְּלָא. חֲשֵׁךְ תְקִיף בְּכָל אִשִּׁין, וְדָא אֲתַקִּיף
 לְתַהוּ. חֲשֵׁךְ הוּא אִשָּׁא, וְלֹא אִיהוּ אִשָּׁא חֲשׂוּכָא, כִּד אֲתַקִּיף לְתַהוּ
 וְרֹזָא דָּא (כְּלִיפָא כ"ט) וְתַכְהֵן עֵינֵי מְרֵאוֹת וְיִקְרָא אֵת עֵשׂוֹ וְגוֹמֵר. חֲשֵׁךְ
 פְּנֵי רַע, דְּאִסְפֵּר אֲנַפִּין לְרַע, וּכְדִין אֲקִרֵי חֲשֵׁךְ, דְּשָׂרֵי עֲלִיהּ לְאַתְקִפָּא
 לִיהּ וְרֹזָא דָּא וְחֲשֵׁךְ עַל פְּנֵי תְהוּם. רוּחַ, הוּא קוּל דְּשָׂרֵי עַל בְּהוּ
 וְאַתְקִיף לִיהּ וְאַנְהִיג לִיהּ בְּכָל מַה דְּאַצְטְרִיךְ, וְרֹזָא דָּא (תְּהוּם כ"ט) קוּל
 " עַל הַמַּיִם. וְכֵן רוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם, אֲבָנִין
 מִשְׁקַעֲזִין גּוּ תְהוּמֵי דְּנִפְקִי מִיַּיָּא מְנַהוּן, וְעַל דָּא אֲקִרֵן פְּנֵי הַמַּיִם.
 רוּחַ אֲנְהִיג וְאַתְקִיף לְאַיְנוֹן פְּנִים פְּנֵי תְהוּם, דָּא כְּמַה דְּאַצְטְרִיךְ
 לִיהּ. וְדָא כְּמַה דְּאַצְטְרִיךְ לִיהּ. תְּהוּ, עֲלִיהּ שְׂרִיָּא שֵׁם
 (י) שְׂרִי. בְּהוּ, עֲלִיהּ שְׂרִיָּא שֵׁם צְבָאוֹת. חֲשֵׁךְ, עֲלִיהּ שְׂרִיָּא שֵׁם
 אֱלֹהִים. רוּחַ, עֲלִיהּ שְׂרִיָּא שֵׁם יְהוָה. רוּחַ חֲזַק מִפְּרֻק הַרִים לֹא בְרוּחַ
 " וְגוֹמֵר. שְׂמָא דָּא לֹא הוּא בֵּיהּ, דְּהָא שְׂרִי שְׂלֵטָא עֲלִיהּ בְּרֹזָא (דְּסִתְרָא)
 דְּתָהוּ. וְאַחַר הַרוּחַ רַעֲשׂ לֹא בְרַעֲשִׁי. דְּהָא שֵׁם צְבָאוֹת שְׂלֵטָא בֵּיהּ
 בְּרֹזָא דְּבָהוּ. וְעַל דָּא אֲקִרֵי בְּהוּ רַעֲשִׁי, דְּלֹא אִיהוּ כְּלָא רַעֲשִׁי, וְאַחַר הַרַעֲשִׁי
 אִישְׁלָא בְּאִשׁ. דְּהָא שְׂמָא דְּאֱלֹהִים שְׂלֵטָא בֵּיהּ מִסְטֵרָא דְּחֲשֵׁךְ. וְאַחַר
 הָאִשׁ קוּל דְּמְמָה דְּקָא, הֲבֵא אֲשֶׁתְּכַח שֵׁם יְהוָה, אַרְבַּע פְּרָקִין הֲבֵא דְּאַיְנוֹן
 (י) פְּרָקִי גּוֹפָא וְאַבְרִיין יִדְעֵן דְּאַיְנוֹן אַרְבַּעָא וְאַיְנוֹן תְּרִיסָר. וְהֲבֵא (י) שְׂמָא

גְלִיפָא

(א) נְקִיבוֹס סִיבִילִים כְּמִים עֲלִיוֹנוֹס לִלְךְ דִּירְךְ נְקִיבְתוּ וְעוֹי בְּלִיכְתָּ מְמוֹס דִּירְךְ שֶׁ כְּעֵשִׂים פִּלְכֵנוֹס מִסֵּס כְּרִיזִים וְחֻקִּים : (ב) מוֹי לְחֻס כְּמוּן
 נִקְרָאן הַרְשֵׁכִי וְחֻקִּים : (ג) כִּיִּס כְּמַעֲיָן וְרַמּוֹ לִיּוֹס סְמִרִין שׁוֹלְטֵי כוּ : (ד) וְאֵלּוֹ סְמִמִּית שׁוֹלְטִים עַל סְקִלְפִיִּית וְעֵינִין סְמִמִּית עֵינִין בְּיוֹקִידָא
 י"א : (ה) אִיכְרוּ כְּנִיף : (ו) כִּיִּכִי בִּסְ כְּמוֹס דְּכִתְיִבוּ כְּכִי קְרֵאִי אִשׁ.

(ט"ז ט"ז ע"ב) גליפא דתריסר אתון דאתמסר (ז) לאליהו במערה :

(ז) ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור • מהבא איהו שירותא
 (ח) לאשכחא גניזין היך אתברי עלמא בפרט, דעד
 הבא הוה בכלל, ובתר אתהדר כלל למהוי (ט) כלל ופרט וכלל • עד
 הבא הוה כלא תלייא באורא מרזא דאין סוף • כיון דאתפשט חילא
 בהיכלא עלאה רזא דאלהים, כתיב ביה אמירה ויאמר אלהים • דהא
 לעילא לא כתיב ביה אמירה בפרט, ואף על גב דבראשית מאמר
 הוא אכל לא כתיב ביה ויאמר • (י) דויאמר איהו קיימא (יא) למשאל
 ולמנדע • ויאמר, חילא (יב) דאתרם ארמותא (יג) בחשאי (יד) מרזא
 דאין סוף ברזא (ט"ו) ברישא דמחשבה • ויאמר אלהים, השתא
 (ט"ז ט"ז ע"ב) אוליד ההוא היכלא ממה דאתעריאת מורעא דקדש,
 ואוליד בחשאי, ויהוה דאתיליד אשתמע לבר • מאן דאוליד ליה,
 אוליד בחשאי דליא אשתמע כלל • כיון דנפק מניה מאן דנפק,
 אתעביד קול דאשתמע לבר • יהי אור, כל מה דנפק ברזא דא נפק •
 (י"ז ט"ז ע"ב) יהי, על רזא דאבא ואימא דאיהו י"ה, ולכתר אתהדר לנקודה
 קדמאה, למהוי שירותא לאתפשטא למלה אחרא. אור ויהי אור •
 אור דכבר הוה, אור דא רזא סתימא, אתפשטותא דאתפשט ואתבקע
 מרזא דסתרא דאור עלאה סתימא, בקע בקדמיתא ואפיק חד נקודה
 סתימא מרזא דיליה • דהא אין סוף בקע מאורא דיליה וגלי דהאי
 נקודה י' כיון דהאי י' אתפשט, מא דאשתאר אשתכח אור, מההוא
 רזא דההוא אור סתימא, כד אשתכח מניה נקודה קדמאה י', אתגלי
 לבתר עליה (י"ח ט"ז ע"ב) מטי ולא מטי • כיון דאתפשט נפק, ואיהו הוא
 אור דאשתאר מאור, והיינו אור דכבר הוה • והא קיימא נפק ואסתלק
 ואתגניז, ואשתאר (י"ט) חד נקודה מניה למהוי מטי תדיר בארז גניזו
 בההיא נקודה, מטי ולא מטי נהיר ביה בארז נקודה קדמאה דנפק
 מניה • ובגין כך כלא אחיד דא ברא נהיר בהאי ובהאי • כד סליק
 כלא סלקין ואתאחרן ביה, ואיהו מטי ואגניז באתר דאין סוף, וכלא

חד
 (א) וס' אולע כחורא וכו' סוף אליהו ו'ל עם עיין ויקטל ר'א"ת' וס' זס זס הזכיר מרע'ס כח'ד הענין להכרית זח קמ'אל כנו' סרפס כ'אל
 כ'ח ס' ושלח לך קע"ב כ' : (ב) כ' ל'א א'ליות וס'ריות עליונות : (ג) חוקינ'ס הקין מ'א וכמתח' יס'ד'ס י'כ ע'א זכ' : סוף ע'א ווסר יא'ח'ח'ן
 רס'ר ע'א : (ד) לחיות מ'א א'ר' : (ס) לישא ולתן ולחקיר כו' מן סכנין ולמעט אכל מס' ולמעט אין דורסין דכתיב סנסחרות לס' א'לסוני
 וס' כטד אלס'ס סססר דכ' : (ז) א'ס'ס סתחוט'ס סתרושית וס'מ'ע'רות סס'סע ויכר'כ'ס מלש'ל'ל : (ז) כל א'ס'ר'ס כחשאי כד'ל' יא'ח'ר'ז
 כלכ'כ'ן : (ח) ס' נקד'ח : חל'ס ע'מ'ל'ס ל'ר סנאק'ס מ'ל'וד וס'י'נו סע'ו ול'א סע'ו דק'ז סר'י' על ס'א'ר כ'נע'ס ול'א כ'נע'ס :
 ס סנח'ז

חד אתעביד • ההיא נקודה דאור, אור איהו ואתפשט ונהירו ביה
 שבע אתון דאלפא ביתא, ולא אקרישו ולחים הוו • נפק חשך לבתר
 ונפקו ביה (ה) שבע אתון אחרן דאלפא ביתא, ולא אקרישו וקיימו
 לחים • נפק רקיע דאפריש מחלוקת דתרין סטרין, ונפקו ביה (ו) תמינא
 אתון אחרנין, כדון עשרין ותרין • (ז) הלגו שבע אתון דהאי סטרא
 ושבע דהאי סטרא, ואתגליפו כלוהו בההוא רקיע והוו קיימי לחים •
 אקריש ההוא רקיע ואקרישו אתון, ואגלימו ואתצירו בציוריהו,
 ואגליף תמן אורייתא לאגהרא לבר • יהי אור, דהוא אל גדול רוזא
 דנפק מאור קדמאה • (ח) ויהי רוזא דחשך דאקרי אלהים, אור דאתכליל
 שמאלא בימינא, וכדון מרזא דאל הוי אלהים, אתכליל ימינא בשמאלא
 (ל"ב ע"ב) ושמאלא בימינא :

וירא אלהים את האור כי טוב, דה עמודא דאמצעיתא, (ט) כי טוב
 אנהיר עלא ותתא ולכל שאר סטרין ברזא יהוה שמא דאחיד
 לכל סטרין • ויבדל אלהים וגומר • אפריש מחלוקת למהו כללא
 שלים : (עיין סימן ב')

ויקרא אלהים וגומר, מאי ויקרא • קרא וזמן לאפקא מהאי אור
 (י) שלים דקיימא באמצעיתא, חד נהירו דאיהו יסודא דעלמא
 דעליה קיימי עלמין • ומההוא אור שלים עמודא דאמצעיתא, אתפשט
 יסודא חי עלמין דאיהו יום מסטרא דימינא • ולחשך קרא לילה • קרא
 וזמן ואפיק מסטרא דחשך חד נוקבא סיהרא דשלטא בליליא, ואקרי
 לילה, רוזא דארנ"י ארון כל הארץ • עאל ימינא בההוא עמודא שלים
 דבאמצעיתא, כליל ברזא דשמאלא • וסליק לעילא עד נקודה קדמאה,
 ונטיל (י"ד ע"ב) ואחיד תמן מלה (ל"ב חילא) דתלת נקודין חל"ם שורק
 חיר"ק. (י) זרע קדש, דהא לית זרעא דאזרדע בר ברזא דא, ואתחבר
 כללא בעמודא דאמצעיתא ואפיק יסודא דעלמא, וכגין כך אקרי כל
 דאחיד לכללא בנהירו דתיאובתא, שמאלא להיט בתוקפא וארח •
 בכלהו דרגין ארח ריחא • ומההוא להיטו דאשא, אפיק ההוא נוקבא
 סיהרא

(א) מנחם יסודס דף ע"ב וסריקנאטו כאלרו כענין אחר : (ב) מכאן סוד א"ב דאח"ס כט"ע : א"ס : (ג) קטלו אל סגולה כ"ב קס"א
 טסכ כ"ב אומיות חמורס וכסס כחוסר סגולס (ופי' קטלו' אחרון דחסד ו' אחרון דגבורס ונחקקי כולס כח"ס סר"ב) : (ד) ויסו כג'
 א"ל : (ה) כי ע"כ כג' א"ס יס"ס וסו עילג ותתא : (ו) סיינו ס"ס א"ס : (ז) לגול ע"ו כ' ועיין בחוקקוס דף קכ"ס א"ל ויסו טססכ
 דסלח טיפין אודריכו ממוחז עילאס וכ' וסכיוו חייט כספר מנחם יסידס ו' ע"א ע"ב

סִיְהָרָא, וְהָהוּא לְהִיטוּ הוּה חֲשֶׁךְ בְּגִין דְּהוּה מַחֲשָׁךְ • וְתַרְיִן סְטַרְיִן אֵלִין
 אֲפִיקוּ תַרְיִן דְּרַגְיִן אֵלִין, חַד דְּכַר וְחַד נֹקְכָא יִסְוֵדָא אַחִיד בְּעַמּוּדָא
 דְּאֲמַצְעִיתָא, מַהְהוּא תּוֹסַפֵּת נְהוּרָא דְהוּה בִּיה, דְכִינן דְּהָהוּא עַמּוּדָא
 דְּאֲמַצְעִיתָא אֲשַׁתְּלִים וְעַבִּיד שְׁלָם לְכַל סְטַרְיִן, כְּדִין אַתּוּסַף בִּיה נְהִירו
 מַעִילָא וּמְכַל סְטַרְיִן, בְּחַדוּה דְכִלָּא בִּיה, וּמַהְהוּא תּוֹסַפֵּת דְּחַדוּה נְפִיק
 יִסְוֵדָא דְעַלְמִין וְאִקְרִי מוּסַף • מַהְכָּא נְפִיקִין כֹּל חֲיִילִין לְתַמָּא וְרוּחִין
 וְנִשְׁמַתִּין קְדִישִׁין, בְּרֹזָא יְהוּ"ה צְבָאוֹת אֵל אֱלֹהֵי הַרוּחֹת לִילָה אֲדוּן כֹּל
 הָאָרֶץ, מַסְטְרָא דְשְׁמַאלָא מַהְהוּא חֲשֶׁךְ, וּבְגִין דְּהָהוּא חֲשֶׁךְ תִּיאֻבְתִּיה
 לְאַתְכְּלָלָא בִּימִנָא, וְחַלְשׁ תּוֹקְפִיה, אַתְּפִשֵׁט מְנִיה הָאִי לִילָה, כְּדִין שְׁאֵרֵי
 לְאַתְפִּשְׁטָא הָאִי לִילָה עַד לָא אֲסַתְיִים, הָהוּא חֲשֶׁךְ עָאֵל וְאַתְכְּלִיל
 בִּימִנָא, וְיִמִּנָא אַחִיד לִיה, וְאַשְׁתָּאֵר בְּגַרְעֵו הָאִי לִילָה, וּכְמַר דְּחֲשֶׁךְ
 תִּיאֻבְתִּיה לְאַתְכְּלָלָא בְּאוּר, הֵכִי לִילָה תִּיאֻבְתִּיה לְאַתְכְּלָלָא בְּיוֹם
 חֲשֶׁךְ גְּרַע נְהוּרִיה, וּבְגִין כֶּךָ אֲפִיק דְרַגָּא בְּגַרְעֵו וְלֹא בְּנְהִירו, חֲשֶׁךְ לָא
 נְהִיר אֲלֵא כְּדִין אַתְכְּלִיל בְּאוּר • לִילָה דְנִפְק מְנִיה לָא נְהִיר, אֲלֵא כְּדִין
 אַתְכְּלִיל בְּיוֹם • גְּרִיעוּ דְלִילָה לָא אֲשַׁתְּלִים אֲלֵא בְּמוּסַף, מַה דְּאַתּוּסַף
 הֵכָא גְרַע הֵכָא, בְּמוּסַף הוּה בִּיה רֹזָא דְנִקּוּדָה עֲלָא, וְרֹזָא דְעַמּוּדָא
 דְּאֲמַצְעִיתָא כְּכַל סְטַרְיִן, וּבְגִין כֶּךָ אַתּוּסַף בִּיה תַרְיִן אַתּוּן • כְּלִילָא
 גְרִיעוּ בִּיה אֵלִין תַרְיִן, כְּדִין קְרָא, כְּתִיב וַיִּקְרָא וַיִּגְרַע (6) מִיְמִינָה וַיִּי וּבְתִיב
 קְרָא לִילָה, הֵכָא רֹזָא דְשְׁמָא דְשִׁבְעִין וְרַתְרִין אַרְתּוּן (7) גְרִיפָא
 דְּכַתְרָא עֲלָא :

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וְנֹמַר • הֵכָא בְּפִרְטָא רֹזָא לְאַפְרָשָׁא
 (הַרְוּמָה קמ"ח ע"ב) בֵּין מִיָּין עֵירָאִין לְרַתְתָּאִין בְּרֹזָא דְשְׁמַאלָא •
 (כ"א וְאַתְבְּרִי) הֵכָא מַחְלוּקַת בְּרֹזָא דְשְׁמַאלָא, דְעַד הֵכָא רֹזָא דִּימִנָא
 הוּא, וְהֵכָא אִיהוּ רֹזָא דְשְׁמַאלָא וּבְגִין כֶּךָ אֲסַגִּיאוּ מַחְלוּקַת בֵּין דְּלֵא
 לִימִנָא, יְמִנָא אִיהוּ יְשְׁלִימָא דְכִלָּא וּבְגִין כֶּךָ בִּימִנָא כְּתִיב כְּלָא
 דְּהָא בִּיה תְּלִיָא כֹּל שְׁלִימו • כְּדִין אַתְעַד שְׁמַאלָא אֲרַתְעַר מַחְלוּקַת
 וּבַהּוּא

(א) דְּחִקְרָא וְאִמַר קְרָא • כַּתְעֻנַת ד'ג סַע"א כַּחַטוּ סְחִיסְפִית ד'ס וְאִלּוּ עַל וּז'ל וְעִיד מַלְאָחֵי כַּאֲמַר וְעַל כֹּל סַחְרֵן יוֹסֵם עַל
 כְּתִיב וַיֵּשֶׁב אֱלֹהִים בֵּן וּבַאֲמַר עַל יוֹסֵם עַל סְגִיּוֹם לְכַרֵּם וְעַל כֹּל סַחְרֵן יוֹסֵם חִירֵכ כַּחֲסִיב וַיֵּשֶׁב בֵּן וְלֹא חֲסִיבֵי כּוֹס סְסִיִּת • וְסַעֲטָא כִּי אִין
 סְסִיִּת מִזְכִּיר שְׁמוֹ עַל סְרַעַס כִּי אִם יוֹסֵם חִירֵכ עַל כֹּל סַחְרֵן סִחְתָּא רַעַת וַיֵּשֶׁבִי כִּסּ וּבְחִיבֵי כְּכַל סַחְרֵן אִשְׁרֵי אֲזִיבֵר חַח שְׁמוֹ וְכִי אֲכַל כַּאֲמַר
 וְעַל כֹּל סַחְרֵן יוֹסֵם עַל כַּחֲסִיב וַיֵּשֶׁב אֲחִיסָא כִּן וּבְרֹמָם לֹס וּיְקָרָא אֲלִפְסִים לְאִזֵּר יוֹסֵם וְלַחֲסָךְ קִרָּא לִילָם דְּגַבִּי חֲשֶׁךְ לֹא סְחִיבֵר סְסִיִּת וּבִין כַּחֲמַסָּא
 דְּכַרְתָּא אַחְרִיכּוּתָא שִׁסּ מֵלָא חַרְלַח יִחְזִיךְ לֹא סְחִיבֵר סְסִיִּת מַשַּׁל לְמַלְךְ אַכְסֵס דִּירָם נֶאֱסָ וְלִים לְאִזֵּר מְגִיבֵי לְפָנֵי כֹּל חַרְדֵי סְכִיחַ וּלְמַחֵי לְפָנֵי כִּיחַ
 סְכִיחַ מְקוּם סְטִינֵף עַל ל' וְעַמּוּדִיקָא וְרַחֵם דְּכַרְסִיּוֹס מְכֻוֹנִים לְקַבְּלֵת כְּרִשִׁית סוּחֵר • כ"ז: (ב) מְרֻחָא קִלְב' כ' אַזָּא רַעִב אַחִיוֹן וְקָא
 מַתְעַד כְּאִכְסָן:

ובההוא מחלוקת אתתקף אשא דרוגזא, ונפק מניה מההוא מחלוקת
 גיהנם, וגיהנם בשמאלא אתער ואתדבק • חכמתא דמשה בהא
 אסתכל, ובעובדא דבראשית אשגח • בעובדא דבראשית הוה
 מחלוקת שמאלא בימינא : ובההוא מחלוקת דאתער ביה שמאלא,
 נפק ביה גיהנם ואתדבק ביה, עמודא דאמצעיתא דאיהו יום תליתאי
 עאל בינייהו ואפריש מחלוקת ואסכים לתרין סטרין, וגיהנם נחית
 לתתא, ושמאלא אתכליל בימינא והוה שלמא בכלא • כגוונא דא
 מחלוקת קרח באהרן, שמאלא בימינא • אסתכל משה בעובדא
 דבראשית, אמר לי אתחוי לאפרשא מחלוקת בין ימינא לשמאלא,
 אשתדל לאסכמא בינייהו ולא בעי שמאלא, ואתתקף קרח בתוקפיה •
 אמר ודאי גיהנם בתוקפא דמחלוקת שמאלא אצטרך לאתדבקה,
 (כ"ו ע"א) לעילא ולא תכללא בימינא) הוה לא בעי לאתדבקה לעילא
 ולא תכללא בימינא, ודאי יחות לתתא בתוקפא דרוגזא דליה • ועל
 דא לא בעא קרח לאסכמא האי מחלוקת בידא דמשה, בגין דלא
 הוה (כ"ג ע"ב) לשם שמים, ולא חייש ליקרא דלעילא ואכחיש עובדא
 דבראשית • כיון דחמא משה דהוה מכחיש עובדא דבראשית, ואתדחא
 איהו לבר, כדון ויחר למשה מאד • ויחר למשה, על דאכחישו ליה
 דלא אסכים ההוא מחלוקת מאד, על דאכחישו עובדא דבראשית.
 ובכלא אכחיש (ד"ז ע"ב) קרח בעילא ובתתא דכתיב בהצותם על י
 דא תתא ועילא, ועל דא אתדבק במה דאתחוי ליה • מחלוקת
 דאתתקן כגוונא דלעילא, וסליק ולא נחית ואתקיים בארע מישר, דא
 מחלוקת דשמאי והלל • וקדשא בריך הוא אפריש בינייהו ואסכים
 לון, ודא הוה מחלוקת (f) לשם שמים, ושמים אפריש מחלוקת ועל
 דא אתקיים, ודא הוה כגוונא דעובדא דבראשית • וקרח בעובדא
 דבראשית אכחיש בכלא, ופלוגתא דשמים הוה, וכעא לאכחשא מילי
 דאורייתא, ודאי באתדבקותא דגיהנם הוה, ועל דא אתדבק בהדיה,
 ודא דא בספרא דאדם • חשך כד אתער, אתער בתוקפיה וברא ביה
 גיהנם, ואתדבק בהדיה בההוא מחלוקת • כיון דשביך רוגזא ותוקפא •
 אתער מחלוקת כגוונא אחרא, מחלוקת דרחימו • ותרין מחלוקות הוה,

חד

(f) (דסו לת"ח) :

חד שירותא וחד סיומא, ודא איהו ארתיהון (6) דצריקייא, שירותא דלהון בקשיו וסופא דילהון בנייחא. קרח הוה שירותא דמחלוקת בפום רוגזא ותוקפא, ואתרבק בגיהנם. שמאי סופא דמחלוקת, כד רוגזא בנייחא אצטריך לאתערא מחלוקת דרחימו, ולאסכמא על ידי דשמים, ורזא דא יהי רקיע בתוך המים ויהי מכדיל, דא מחלוקת קדמא אתערו דרוגזא ותוקפא, בעא לאפרשא ואתער גיהנם, עד דרוגזא ותוקפא אצטנן, וכדין ויעש אלהים את הרקיע וגומר. אתער מחלוקת דרחימו וחביבו וקיומא דעלמא, וכרזא דא מחלוקת שמאי והלל. דתורה שבעל פה עאלת ברחימו גבי תורה שבכתב (7) והוה בקיומא שלים. הכדלה איהי ודאי בשמאלא. כתיב הכא הכדלה ויהי מכדיל, וכתיב ויכדל. (8) וכתיב התם (כמדכר יו) המעט מכם כי הכדיל וגומר וכתיב (דכריס י) בעת ההיא הכדיל י את שבט הלוי דהא ודאי לית הכדלה אלא בשני באתר שמאלא. ואי תימא הכדלה בשני איהו ודאי, אמאי הכדלה בלוי דאיהו תליתארה. הכדלה בשמעון אצטריך דאיהו שני. אלא אף על גב דלוי איהו תליתארה (9) לדעתא דיעקב שני הוה, ולעולם בשני הוה, וכלא בארע מישר בארע שלים כדקא יאות. הכדלה במוצאי שבת בין אינון דשליטין ביומי חול, לשבת. וכד נפיק שבת, סלקא מגיהנם חד סטרא מעינא בישא, (ס"ח טסירא ממנא בישא) דבעי לשלטארה בשעתא דאמרין ישראל (תהלים ז) ומעשה ידיו כוננה עלינו, ונפיק מהוה דרגא דאקרי שמאלא, (כ"ח שאולה) ובעי לאתערבא כורעא דישראל ולשלטארה עליהו דישראל. וישראל עבדי עובדא (10) בהדס וכיין ואמרי הכדלה ואחפרש מנייהו, ומאיך ההוה סטרא ועאל לדוכתיה בשאול, אתר דקרח וסיעתיה תמן דכתיב (כמדכר יו) וירדו הם וכל אשר להם חיים שאולה. ואינון לא נחתו תמן עד דעבדי ישראל הכדלה מנהון דכתיב (11) הכדלו מתוך העדה וגומר. ולעולם הכדלה בשני דאיהו שמאלא, בשירותא ותוקפא ורוגזא דאתער שמאלא במחלוקת. עד

לא

(א) כפ' דקדושין כי ודכרו את איוביכו כשער חמר רכא לין חין מסע עד שנעשו אופכוס ו'לא דכחוכ את וסכ כסיפס א'ת כסופס א'לא כסופס: (ב) א'ס וסוי מ'ז כוכסות פ'ח אע פי שאלו אוסרין ואלו מסורין אלו שסלין ואלו מכסרין לא נכנשו כ'ז מלישא כאים מכ ס ו'לא כ'ס מכ'ז וכל סטורות שפוי אלו מטורין ואלו מטמאין לא נכנשו שיסין טטרות אלו ע'ג אלו: (ג) מכאן דמחלוקת קרח סיס כווס ד'אשין ו'אמר מסס כקר ויודע שסמחין עד ויס כ' דכתיב סכרלס: (ד) ור'טנן לא נכסכ ל'אשין ככני ל'ס רסכר דרסל סות' א'ס: (ה) רש' לתסד' א נס'ר

לא שכיך בנייחא, ואתברי ביה גיהנם * (י"ח כ) כרין אתבריאוכל אינון
מלאכים דקטרנו למריהון לעילא, ואכיל לון נורא ואתוקדו, ובן כל
שאר אינון (f) דמתבטלי ולית לון קיומא ואתאכלו בנורא כגוונא דא
קרח לתתא וכלא כגוונא דא * יהי רקיע, אתפשט פשיטו דא מן דא
א"ל (g) קטפא ימינא, א"ל גדול אתפשט פשיטו מן גו מיא, לאשתלמא
שמא דא א"ל, ולאתכללא בההוא פשיטו דא בדא, ואתפשט מאל
אלהים, הי"ם אלן אתפשטו ואתהפכו למהו מיין תתאין ילמא * ההוא
פשיטו דאתפשט בשני מיין עלאין, הי"ם זה הי"ם גדול, הי"ם מיין עלאין,
הפוכא דאלן אתון ימ"ה מיין תתאין, כיון דאתתקנו אתעכידו כלא
כללא חדא, ואתפשט שמא דא בכמה דוכתי * מיין עלאין דכורין
ומיין תתאין נוקבי * בקדמיתא הוו מים במים, עד דאתפרשו
לאשתמודעא מיין עלאין ותתאין, דא אלהים (כ"ה מיין עלאין) ודא
אדנ"י (כ"ה מיין תתאין) * ודא ה' עילאה וד' תתאה * מה כתיב ויעש
אלהים את הרקיע, אתפשטותא דא נטל שמא דא, אלהים מיין עלאין *
ומיין (ל"ח ע"ב) תתאין אדנ"י * ועם כל דא כיון דאשתלימו מיין דכורין
במיין נוקבין, שמא דאלהים אתפשט בכלאי-ואף על גב דאפריש בין
מיין עלאין לתתאין, מחלוקת לא אתבטל עד יום תליתאי * ואסכים
מחלוקת ואתיישב כלא כדוכתיה כדקא יאות * וכגין מחלוקת דא
אף על פי דאיהו קיומא דעלמא, לא כתיב כי טוב בשני דלא אשתלים
עובדא * ומיין עלאין ומיין תתאין הוו כחדא, ודא הוו תולדין בעלמא
עד דאתפרשו ואשתמודעו, וכגין כך עבדו תולדין * ועם כל דא אף
על גב דהבדלה הוי בשני, ומחלוקת ביה הוה * יום תליתאי
אסכים בכלא, דהוא שמא דאיגליף בגילופי הוה לאסתכמא מיין
עילאין ומיין תתאין, ה' עילאה ה' תתאה ו' בינייהו לאשלמא בתרין
סטרין * וסימנא דא מי הירדן, מיין עלאין קמו גר אחד, מיין תתאין
נחתו לימא, וישראל אזלו באמצעיתא * חמיש רקיעין כתיבי דבא, ותי
העולמים אזיל בהו ואנהיג בהו וכלהו כלילן דא בדא * ואלמלא האי
מחלוקת דאסתכם על ידי דאמצעיתא, לא אתכלילו ולא אשתירו

(f) גב מלאן נראם, דכליעת קרח כפני סיה ומחלקתי החתול כיום ראבין וכוונתו דאמר מסה כוקר ויורע ועיין מ"ג כפ' קרח ע' ס"ו ע"ג
(g) א"ל : (כ) א"ככול סומין מסאלילוח ויהי רמו אל חסדר חיי ברם קלכ ע"כ (פ"י כחף ומין חסדר דרוא"ל : ה"כ"ג) :
ו' חיקינים פ"י חלק

(ג) אתי'שרו) דא ברא * (ה) חמש מאה שנין אינון, דאילנא דחיי דביק
 בהו למעבד איבין ותולדין לעלמא * וכל (ו) מימיו דבראשית דנגדין
 ואתמשכן מבראשית, (ז) אתפלגו תחותיו על ידיה * ורוד מלכא נקיט
 כלא ואיהו פליג לבתר דכתיב (סמואל ב' י') ויחלק לכל המון וגומר, וכתיב
 (תהלים ק"ד) תתן להם ילקוטון וכתיב (משלי ל"ב) ותקם בעוד לילה ותתן
 טרף וגומר * בשעתא דאתער מחלוקת בתוקפא דשקאלא * אסגי
 ואתקף (ה) הורפילא דטיפסא, ונפקו מתמן טסירין, ואקרישו מיד בלא
 לחותא כלל * והו דכר ונוקבא, ומנהון אתפרשו זנין בישין לזנייהו,
 והכא תקיפו דרוח מסאכא בכל אינון תוקפין טסירין * ואינון רוזא
 דערלה, אליון אתקפו בזנין תקיפין, חד אפע"ה וחד נח"ש, ותרוויהו
 חד * אפע"ה אוליד לשבעה שנין, בחבורא חדא אתהדר כלא לשבע
 שנין דנח"ש * הכא איהו רוזא דגיהנם דאקרי בשבע שמהן * יצר הרע
 בשבע שמהן אקרי, ובכמה דרגין אתפשט מסאכו מהכא לעלמא *
 וכלא מרזא דשקאלא טב ובייש ואיהו ישובא דעלמא * הכא שמא
 גליפא דתמני סרי ארתוון, ממנא על גשמי רצון ברכה וגדבה
 ישובא דעלמא :

ויאמר אלהים יקוו המים וגומר * בארץ קו למהוי בארץ מישר * דהא
 מרזא דההיא נקודה קדמא נפיק כלא בסתימו * עד דמטי
 ואתכניש להיכלא עילאה, (ה) ומתמן נפיק בקו מישר לשאר דרגין עד
 דמטי לההיא אתר חד דכניש כלא, בכלל דכר ונוקבא * ומאן איהו
 חי עלמין * המים, דנפקי מדעילא מאת ה' עלאה, מתחת השמים ו'
 זעירא, ועל דא ו'ו, חד שמים וחד מתחת השמים כדן ותראה היבשה
 דא ה' תתאה * דא אתגלי וכל שאר אתכסי * ומגו דהאי בתראה
 אשתמע בסוכלתנו ההוא דאתכסי אל מקום אחר * בגין דהכא הוא
 קשורא דיחודא דעלמא עילאה :

יהוה אחר וישמו אחר * (תרומה קל"ד ע"ה) תרין יחודין חד דעלמא עלאה
 לאתיחדא

(א) תיקוניו ריש תקין כד רף ס"ח ע"א : (ב) מנחם והיה רף ק"ד ע"א ולקמן ל"ה ע"א : (ג) טיטוס וסוף מלשין כהר פלגיו וכו' :
 (ד) חיל חוקף חרין הכס' מהגבורה המחיצה במקום המלך לרון וליסר כנו העולם וסוף מענין מלכ"א ורופיל"א כנו כרוש מס' שבועות *
 וטיכסא פו' שלחכת הרומו אל חרין ורמו ככלן טע"י המחליקת והכביר' חרין מלך סגבורה היה מחסיק סליח חרין שחוף אר גוססס וילאו
 מס' שני ריחוק וסס שני קליכות אחר עליהם רמו שלמס כ'אומרו לעל קס שאו ככות וכו' : (ה) ומתמן כפיק בקו מישר וכו' * מכלן רלוס
 לריכרי ה'אמר אכן חיל סדר האל"י שחכמה האלילס חסד וכלח וכינה ס'אלילס נכורה וקוד וכתר האליל ח"ס יסיד ומלכות נ"כ ועיון תרומס
 ק"ה"כ חסד עלאס מחכמה (ורש"כ פ"ו כתר האליל חכמה וכתמה לכינה וכינה ל"א כמס'ל ע"ד א' מחסין נפקו אס' ורוע"א ומי"א
 וע"ל רכ"א כ' כמתני ומ"ש ס')

לאתייחדא בדרגוי, וחד דעלמא תתארה לאתייחדא בדרגוי •
 קשורא דיחודא דעלמא עלאה עד הבא איהו, חי עלמין תמן אתבסין
 ואתקשר עלמא עלאה ביחודא דיליה • ובגין כך אקרי מקום אחד •
 כל דרגין וכל שייפין מתכנסין תמן והוו כלהו ביה חד כלי פרודא
 כלל • ולית דרגא דאתיחדן תמן ביחודא חד אלא האי • וביה
 אתכסין כלהו בארץ סתים בתיאובתא חד • עד הבא בדרגא דא
 אתיחד עלמא דאתגלייא בעלמא דאתכסייא • עלמא דאתגלייא
 אתיחד אוף הכי לתתא • עלמא דאתגלייא איהו עלמא תתא •
 (שעיה י) ואראה את יי • (שמות כ"ד) ויראו את אלהי ישראל • (יחזקאל ה') וכבוד
 יי נראה • וירא כבוד יי • כן מראה הנגה סביב הוא מראה דמות
 כבוד יי • ודא איהו רזא ותראה היבשה • כמראה הקשת, זה חי עלמין
 והו את קשת. נתתי בענן דא מלכות • נתתי מן יומא דאתברי עלמא •
 ביומא (ד' ס' ע"ב) דעיבא אתחזי קשת. (דאתער שמאלא לאתתקפא) •
 מראה דמות כבוד יי אתער שמאלא לאתתקפא, נפקת רחל (ה) ותקש
 בלדתה. מיבאל בסטרא דא רפאל בסטרא דא גבריאל בסטרא
 דא • ואינון גוונין דאתחזין בההוא דמות חיוור וסומק וירוק • כן
 מראה הנגה סביב, נהירו דאתכסייא בגלגולא דחזו דעינא • הוה
 מראה דמות כבוד יי, גוונין דאתיחדא יחודא תתא, לפום יחודא
 דאתיחד יחודא דלעילא • יי אלהינו יי, גוונין סתמיין דלא אתחזון
 ואתקשרן אל מקום אחד יחודא חדא בעלאה, גוונין בקשת לתתא
 לאתייחדא בהו חוור סומק וירוק, כגוונין סתמיין • ואינון יחודא
 אחרא רזא ושמו אחד • ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד יחודא
 דלתתא • יחודא עלאה (דכריס ו') שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד •
 דא לקבל דא • יקוו מדידו דקו ומשחתא • הכא שית תיבין והכא
 שית תיבין • משחתא כוץינא דקדינותא דכתיב (שעיה מ') (ב) מי מדר
 בשעלו מים ודא איהו יקוו המים • הכא שיעורא דיוצר עלמין
 (בראשית כ"ב ע"ב) יו"ד ה"א וא"ו ה"א קדו"ש קדו"ש קדו"ש דא איהו יקוו
 המים • יי צבאות, דא איהו אל מקום אחד ברזא דשמא דא • מלא
 כל הארץ כבודו, דא ותראה היבשה • רזא גליפא שמא דיחודא כוזו

בסוכס"ז

(6) דא סיי טרס ומנחס יסודיך דף ס' (יחקה ככפך לחיון וקסא) : (ב) ויחי רע"ו ע"כ רז"ס חקין כ"ד ע"כ :

ס פינתס

0 פ"ל ניצויץ חזק 0

במוכס'ז כוז'ו • תדשא הארץ דשא עשב וגומר השתא אפיקת חילא
 באינון מיין דאתכנשו לאתר חד • ונגדן בגויה גו טמירו סתימארה,
 ונפקין בגויה טמירין עלאין ותיילין קדישין • די כל אינון בני מהימנותא
 מתקנן לון בתקונא דמהימנותא, בההוא פולחנא דמריהון • ורוא דא
 (תהליס ק"ד) (ה) מצמיח חציר לבהמה וגומר, דא בהמה דרביעא על אלף
 טורין • ומגדלין לה בכל יומא ההוא חציר • וחציר דא אינון מלאכין
 שליטין לפוס שעתא דאתבריאוו בשני, וקיימין למיכלא דהאי (ו) בהמה.
 בגין דאית (ז) אשא אכלא אשא • ועשב לעבודת האדם • עשב דא
 אלין אופנין וחיות וכרובים דכלהו מתקנן גו תקונייהו, וקיימין לאתתקנא
 בשעתא דבני נשא אתיין לפולחנא דמריהון בקרבניהון ובצלוחתא,
 דדא איהי עבודת האדם • ועשב דא אזדמן ואתעתד לעבודת האדם,
 לאתתקנא בתקוניה פדקא יאות • וכד אינון מתתקנן בההיא עבודת
 האדם • לבתר מנייהו נפקי מזוני וטרפין לעלמא דבתיב להוציא לחם
 מן הארץ, ודא איהו עשב מזריע זרע • דהא חציר לא מזריע זרע איהו,
 אלא אזדמן למיכלא דאשא קדישא, ועשב לתקונא דעלמא • וכל
 דא להוציא לחם מן הארץ • כל תקונין דבני נשא דקא מתקני להאי
 עשב ארץ • דפולחנא דילהון למריהון, לספקא על ידיהון מההיא ארץ
 טרפי ומזוני להאי עלמא, ולא תברכא בני נשא מברכין דלעילא • עץ
 פרי עושה פרי דרגא על דרגא דכר ונוקבא • (בראשית ל"ב ע"א) כמה דעץ
 פרי אפיק חיל' דעץ עושה פרי, אוף הכא אפיק איהו • ומאן איהו
 אלין אינון כרובים ותמרות • מאי תמרות, אלין אינון דסלקי בתננא
 דקרבנא ומתתקני בהדיה ואקמן (כ"א ואקרונ) תמרות עשן • וכלהו
 קיימין בתקונייהו לעבודת האדם, מה דלא קיימא בן חציר • דהא
 אתעתד למיכל דבתיב (אויב מ') הנה נא בהמות אשר עשיתי עמך חציר
 כבקר יאכל • עץ פרי עושה פרי, דיוקנא דכר ונוקבא יורמות פניהם
 פני אדם • אלין לאו אינון כאינון כרובים • אלין אפי רברבן (י) בדיקנא
 חתימא • כרובים אפי זוטרי (ט) כרבין • פני אדם, כל (דין) דיוקנין
 כליון

(א) פינחס ר"ז ע"א ותקינוס חקין כ"א ורף ס' ע"כ ככנ"ס בתקניס: (ב) פירוט סכניס ככח סס כ"ן סכס נימעריוס כסמ"ס ומחללניס
 סליכס נכרוביס סיכלת אוחס ככוביל וסס נקדאס חזיר אכל חיות ושרפוס וליפניס ככרוביס לחיקין סע"ל: קייאוס וסס נקדאס עשכ •
 ס"ס: (ג) מוכנס ללכיל כלס סיכלת: (ד) כחזימח: קן: (ס) סנערוב סרביס של כרוביס כרביח דולס לימר סנו חניק וסכ"ך סול כ"ך
 דמיינ יעיון לקמן יע"כ וכו' ע"כ ועקב דער ע"ל:

כלילן בהו בגין דאינון אפין רכבין • ומצטיירן בהו ציורין גלופין
 בגלופי שמא מפרש, בארבע סטרי דעלמא מזר"ח מערב צפון ודרום •
 מיכ"אל רשים ברשימו לצד דרום, וכל אנפין מסתכלין לגביה • פני
 אדם פני ארי"ה פני שור פני גשר • אדם איהו דכר ונוקבא ולא
 אקרי אדם בר הני • ומניה אצטיירן ציורין דרכב אלהים רבותים
 דכתיב (תהלים ס"ה) רכב אלהים רבותים אלפי שנאן • שנאן כללי
 דכלהו ציורין שור נשר ארי"ה, דה איהו אדם (די"ט ע"ה) פשיטו
 דאתכליל כחדא (עקב רע"ד ע"ה) ברזא דכר ונוקבא, וכלהו אלפין ורבבן
 כלהו נפקי מהני רזא שנאן, ומהני דיוקנן מתפרשין כל חד וחד
 בסטרייהו כמה דאתחזי לון, ואלין אינון דקא משלכין חד בחד, וכליל
 חד בחד למהוי כל חד וחד כליל בחכריה. שור נשר ארי"ה אדם,
 אתנהגן ברזא (כ"ט מ"ג ע"ב) דארבע שמהן גליפן סלקין לאתנהגא
 ולאסתכלא. סליק לאתנהגא ולאסתכלא שור לאנפי אדם, סליק שמא
 חד מתעטרא מחקקא ברזא דתרין גוונין ואיהו אל • כדן אתהדר
 לאחורא וכורסיא חקיק וגליף ליה ואתרשים לאתנהגא ברזא דשמא
 דא"סליק לאתנהגא ולאסתכלא (יתרו פ' ע"ב תלח רפ"ה ע"ב) נשר לאנפי אדם,
 סליק שמא אחרא מתעטרא מחקקא ברזא דתרין אנפין וגוונין,
 לאתנהגא ולאסתלקא בסליקו בעטורא דלעיל ואיהו גדול, כדן
 אתהדר לאחורא וכורסיא חקיק וגליף ליה ואתרשים לאתנהגא ברזא
 דשמא דא"סליק לאתנהגא ולאסתכלא ארי"ה לאנפי אדם • סליק
 שמא אחרא מתעטרא מתחקקא ברזא דתרין אנפין וגוונין, לאתתקפא
 ולאטיישרא בתוקפא ואיהו גבור, כדן אתהדר לאחורא וכורסיא חקיק
 וגליף ליה ואתרשים לאתנהגא ברזא דשמא דא • אדם אסתכל
 בכלהו וכלהו סלקין ומסתכלין ביה, כדן כלהו אצטיירו בגלופייהו
 בציורא דא, ברזא דשמא חד דאקרי נורא, וכדן כתיב עלייהו (יחזקאל ה'
 ודמות פניהם פני אדם, כלהו כלילן בהאי דיוקנא והאי דיוקנא כליל
 לון • ועל רזא דא אקרי קדשא בריך הוא (דכריס') האל הגדול הגבור
 והנורא, דהא שמהן אלין גליפין אינון לעילא, ברזא דרתיכא עלאה
 כלילא בארבע אתוון יהו"ה, דאיהו שמא דכליל פלא • דיוקנן אלן
 מחקקן גליפן בכורסיא, וכורסיא גליפא מרקמא בהו, חד לימינא וחד

לשמאלא

לשמאלא וחד לקמא וחד לאחורא רשימא בארבע סטרין דעלמא •
 כורסייא כד סלקא רשימא בארבע דיוקנין אלין • אלין ארבע שמהן
 עלאין נטלין להאי כורסייא וכורסייא אתכליל בהו, עד דנקטא ולקטא
 נפשין וענוגין דכסופין • בין דנקטא ולקטא אינון ענוגין וכסופין, נחתא
 מלייא כאילנא דמלייא ענפין לכל סטר (6) ומלי איבין, בין דנחתא
 נפקי אלין ארבע דיוקנין מצטיירין בצירייהו, גליפן כנהרין נציצין
 מלהטין, ואינון זרעין זרעא על עלמא כדן אתקרי עשב מזריע זרע.
 עשב דאינון זרעין זרעא על עלמא דנפקא דיוקנא דאדם דכליל כל כיון
 דיוקנין, כדן כתיב עץ פרי עושה פרי למינו אשר זרעו בו על הארץ.
 לא אפיק זרעא אלא לתועלתא • על הארץ אשר זרעו בו דיקתא •
 מכאן דלית רשו לבר נש לאפקא זרעא מניה לבטלא חציר (7) דשא
 (רזא) דהבא, לאו איהו מזריע זרע ובגין כך אתבטל ולא קיימא בקיומא
 (י"ט כ' מ' פ' ח') כהני אחרנין, דלית ליה דיוקנא לאצטיירא ולא תגלפא
 בדיוקנא וציורא כלל, אלא אתחזון ולא אתחזון, כל אינון דלא אצטיירו
 בציורא ודיוקנא לית לון קיומא, קיימי לפום שעתא ואתאבירו באשא
 דאכלא אשא, ומהדרן במלקדמין וכן בכל יומא • תא חזי בר נש
 לתתא אית ליה דיוקנא וציורא, ולא איהו בקיומא כגוונא דהני
 דלעילא • ציורא ודיוקנא דלעילא מצטיירין בצירייהו כמה דהנין, בלא
 מלבושא אחרא לאצטיירא • ובגין כך אינון בקיומא תדיר, (8) ציורא
 דאדם לתתא מצטיירין בצירייהו במלבושא ולא כגוונא אחרא, ובגין
 כך קיימין בקיומא זמן ועידן, ובכל ליליא ויליליא מתפשט רוחא מהאי
 מלבושא וסלקא, וההוא אשא דאכלא אכל ליה, ובתתא אתהדר
 במלקדמין ומצטיירין בלבושייהו • ובגין כך לית לון קיומא כאינון
 דיוקנין דלעיל ועל דא כתיב (איכה ג') חדשים לבקרים • בני נשא דאינון
 חדשים בכל יומא ויומא • (ד"ט ע"ב) מאי טעמא, רבה אמונתך רבה
 איהו ולא זעירא • רבה אמונתך ודאי, רבה דיכלא לנטלא כל בני
 עלמא ולאכללא לון בגויה עלאה ותתאה, אתר רב וסגי איהו דכליל
 כלא ולא אתמלייא יתיר, ורזא דא (קהלת ה') כל הנחלים הולכים אל

הים

(א) ומלת פירות טבס מנשמעת : (ב) פירות טבס אפטר לכחמס למיתת כעילב טוס כלל לכיס סניף יסי : (ג) כתיבא אחרת ע"כ אין לס קייס כע"ס א"ס :

הים והים איננו מלא וגומר. אזלי לגבי ימא וימא נטיל לון ואכיל לון
 בגויה ולא אתמלייא, ובתר אפיק לון כמלקדמין ואזלי, ובגין דא רבה
 אמונתך ביומא דא כתיב כי טוב תרי זמני, בגין דיומא דא
 אחיד לתרין סטרין ואפריש מחלוקת, אמר להאי סטרא כי טוב
 (ג) ולהאי סטרא כי טוב) ואסכים בנייהו, ובגין כך אית ביה תרין
 זמנין ויאמר ויאמר * הכא (ד) הוא דשמא דארבע אתון גליפא מחקקא
 סליק לתריסר אתון, בארבע דיוקנין בארבע סטרין רשים על
 כורסייא קדישא :

ו'יאמר אלהים יהי מאורות וכולי * מארת חסר דאתברי אסכרה
 לרביי דב'תר (ה) דאתגניז נהירו אור קדמא, אתברי קליפה
 למוחא, (ו) והיא קליפה אתפשט ואפיק קליפה אחרא, בין דנפקת
 סלקא ונחתא מטת לגבי אנפי זוטרי בעאת לאתרבקא בהו ולאצטיירא
 בנייהו ולא בעאת לאתפשטא מנייהו, אפריש לה קדשא בריך הוא
 מתמן ונחית לה לתתא כד ברא אדם, בגין לאתקנא האי בהאי
 עלמא * בין דחמאת לחוה דקא מתדבקא בסטרוי דאדם דשפירו
 דלעיל וחמאת דיוקנא שלים, פרחח מתמן ובעאת כמלקדמין לאתרבקא
 באנפי זוטרי, אינון נטרי תרעין דלעיל לא שבקו לה * (ז) גוף קדשא
 בריך הוא בה ואטיל לה בשפולי ימא, ויתבת תמן עד דחמא אדם
 ואנתתיה, כדן אפיק לה קדשא בריך הוא משפולי ימא, ושלטא על
 כל אינון רביי אפי זוטרי דבני נשא דאתחזון לאענשא בחובי דאבוהון *
 ואיהי אזלא משטטא בעלמא, קריבת לתרעי גן עדן דארעא וחמת
 כרובים ומרי תרעי דגן עדן, ויתבא תמן לגבי ההוא (ח) להט החרב,
 בגין * נפקת מסטרא דההוא להט * (י) בשעתא דההוא להט
 אתהו * קת ומשטטא בעלמא ואשבחת רביי דאתחזון לאתענשא
 וחייבו * וקטילת לון, ודא איהו (פ'ד'י רמ"ט ע"ב) בגרעו דסיהרה
 דאזע * זורא ודא מארת, כד אתיליד קין לא יכלא לאתרבקא
 ביה * אתקריבת בהדיה ואולידה (י) רוחין וטיסין * אדם מאה

ותלתין

סך ומטריף ל"ב לירוסים כנודע וכו' ר' איתיה ל"ב אחון ור"ל חכיות כמ"ל שקרא לתיבת לב איתיה * א"ס :
 זו סקליסוח : (ג) פירוש קליסס א' רמו על ס"מ וסכ' על לילית בת וכו' * א"ס : (ד) נער כס סקרוס כ"ס כנוליס
 ועד סחסוס שפילא רימא : (ס) עיון וקרא י"ט ע"ל ענין למט סחרכ סמחסכח : (ז) פירוש דאזשען לס"ע
 עו ר"ס ו"ס וקאמר אחר כך דזוערת כפרת כי מחלתא אתון אטעטורו קיין * א"ס : (י) רומח ודאדם סמטטכוס :

(א) פירוש :
 (ב) כננווח
 ומשלוכס מנ
 כ"ל לפתיו

ותלתין שנין שימש ברוחין נוקבין, עד דאתת נעמה, ומגו שפירו דילה טעו בני האלהים בתרה עז'א ועז'א ל ואולידת מנייהו, ומינה אתפשטו רוחין בישין ושרין בעלמא. דאהי אזלת ומשוטטת בליליא (כ"ב בלילית) ואזלא בעלמא, (ח) וחייבת (כ"ג וחייבין) בבני נשא ועברי לון דאושדין קרי, ובכל אתר דאשכחן בני נשא גיימין יחידאין בביתא, שרן עלייהו ואחידן לון ומתדבקן בהו ונטלי כנייהו תאובתא ואולידו מנייהו. ותו (י"א ע"ב) פגעין ביה במרעין ולא ידע, וכל דא כגריעו דסיהרא • מארת" כד אתתקנת סיהרא אתהפכן אתון (סבלים ס"י) "אמרת" י צרופה מגן הוא לכל החוסים בו, מגן הוא, על כל אינון (ב) רוחי בישין וקסטירין דמשטטי בעלמא כגריעו דילה, לכל אינון דאחידן ביה בהימנותיה דקדשא בריך הוא. שלמה מלכא כד נחית לעמקא דאנוזא דכתיב (ס"ד ו') אל גנת אנוז ירדתי, נטר (ג) קליפה דאנוזא ואסתפל בכל אינון קליפין, וידע (כ"ד) ואסתכל דכל אינון לא נבראו אלא מעינונה) דכל אינון ענוגין דהנהו רוחין קליפין דאנוזא לאו איהו אלא לאתדבקא בבני נשא ולסאבא (כ"ה ולסאבא) לון דכתיב (קס"ג כ') ותענוגות בני האדם שרה ושרות • תו תענוגי בני אדם, דמתענגי בשנתא דליליא, נפקא מנייהו שרה ושרות, וכלא אצטריך קדשא בריך הוא למברי בעלמא ולאתקנא עלמא בהו. וכלא מוחא לנו (ו) וכמה קליפין חפאן למוחא, וכל עלמא כהאי גוונא עילא ותתא. (ס"ו) מריש רזא דנקודה עלאה עד סופא דכל דרגין, כלא (ר"כ ע"ב) איהו דא לבושא לדא ודא לדא, דא מוחא לנו מוחא, וקליפה רוחא דא לנו מן דא ודא לנו מן דא, עד דאשתכח דהאי קליפה להאי והאי להאי • נקודה קדמאה הוה נהירו פנימאה דלית ליה שיעורא למנדע זכיבו ודקיקו ונקיו דיליה, עד דאתפשט פשיטו • וההוא פשיטו דההיא נקודה אתעביד חד היכלא לאתלבשא ההיא נקודה, נהירו דלא ידע (י) לסגיאן זפוכא דיליה היכלא דאיהו לבושא לההיא נקודה סתימא, איהו נהירו דלית ליה שיעורא, ועס כל דא לאו דקיק וזכך איהו כההיא נקודה קדמאה טמיר וגניז • ההוא היכלא אתפשט פשיטו אור קדמאה • וההוא

פשיטו

(א) מחתק עב כני אים כענ סחכס עד סכס כלוס לירו קרו • עיין וילא כס"ח קמ"ח ע"א: (ב) רוחות ומיקוס סיפס וסטרס פמאונטיס בעולם: (ג) חרוסס ק"מ ע"כ וחקינים חקין כ"ד ורוש חוקין כ"ז: (ד) מנחה יסידס דף קל"ט ע"ג: (ה) כענ חייס נחנאל איך כל סעולמס סס ככתיבת סעניליוס וס כסך וס כולס כנליו כלליוס וכו' עיר"ש • גיליון כ"י: (ו) לרוכ זכות:

0 ס מסס

פ' שוטרס

פשיטו איהו לבושא להווא היכלא דקיק וזכיד פנימאה יתיר • מכאן
 ולהלאה אתפשט דא בדא ואתלבש דא בדא, עד דאשתכח דא לבושא
 לדא ודא לדא, דא מוחא ודא קליפה • ואף על גב דדא לבושא •
 אתעביד איהו מוחא לדרגא אחרא • וכלא כגוונא דא אתעביד הכי
 לתתא, עד כי בצלם דא איהו בר נש בהאי עלמא מוחא וקליפה רוחא
 וגופא וכלא איהו תקונא דעלמא • כד הות סיהרא בישמשא בדבקותא
 חדא, הות סיהרא בנהירו • כיון דאתפרשא מן שמשא ואתפקדת על
 כל חילהא, אזעירת גרמה אזעירת נהורא ואתברון קריפין על קליפין
 לגניזו דמוחא, וכלא תקונא דמוחא, ועל דא יהי מארת חסר • וכד
 דא לתקונא דעלמא ודא הוא דכתיב להאיר על הארץ :

ויעש אלהים את שני המאורות הגדולים • ויעש רבויא ותקונא דכלא
 כדקא יאות • את שני המאורות הגדולים כקדמיתא בחבורא
 חדא, רזא דא שמא (ה) שלים כחדא יהויה אלהים, אף על גב דלאו
 איהו באתגלייא אלא בארח סתים הגדולים, דאתכריאו (ו) דאתרביאו
 בשמא דא כדא לאתקרי בהו שמא דכלא (ז) מצפץ מצפץ • אלן
 שמחן עלאין (ח) דתליסר מכילן דרחמי • הגדולים אלן אתרביאו
 וסלקין לעילא, בגין דאינון עלאין מרזא עלאה, וסלקין לתועלתא דעלמא
 לאתקיימא בהון עלמין כגוונא דא שני המאורות תרוייהו כחדא סליקו
 (ט) ברבותא חדא • לא אתיישב סיהרא לגבי שמשא • דא אכסיף
 מקמי דא • סיהרא אמרה איכה תרעה • שמשא אמרה איכה תרביץ
 בצהרים • ישגא זעירא אכדין צהיר בצהרים • שלמה אהיה כעוטיה
 אכדין בכסופא • כדין אזעירת גרמה למהו רישא לתתאי דכתיב
 צאי לך בעקבי הצאן • אמר לה הקדוש ברוך הוא זילי ואזעירי גרמך
 ומתמן לית לה נהורא בר משמשא • דבקדמיתא הו יתבי כחדא
 בשקולא • לבתר אזעירת גרמה בכל אינון דרגין דילה אף על גב
 דאיהי רישא עלייהו • דהא לית אתתא ברבוייא בר בעערה כחדא •

איתו

את

(ה) מנחם יטורס ק"ב ופרסם כשער מיעוט סדרת ווסר חיימס קס"ח עמוד א' : (ז) טס וסי'ס כ"ח כ"ט סוף מלפץ ולפי דרכנו
 (א) רחיס ותנין ארץ אפיס ורכ חסר והמס כולר חסר לאלפסיס כ"ח עין ופסע ותחלס ונקפ) :
 (ח) נספי פסטפט תנל קוימו פנש סחך פתויה טהג סחך כתכומי טכת זפט פוכו פסכתן פטוזן)
 (ג) אל יג מרות רחמיס ור' אלני בני אמית סס אני מרות מ"ג מרות רחמיס כנירע (ידע' כ' כי כפי סרכ סקרו ור' אל חקין א'
 רחיס ב' ותנין ב' ופשיט) : (ד) כחטלס ורוממית :

את המאור הגדול יהו"ה, ואת המאור הקטון אלהים, סוף כל דרגין
 סופא דמחשבה • בקדמיתא אתרשים איהו לעיל באתון דשמא קדישא
 את רביעאה דיליה • ולבתר אזעירת גרמה לאתקרי בשמא דאלהים •
 ועם כל דא סלקא לבל סטרין לעיל באתה בחבורא דאתון דשמא קדישא,
 לבתר אתפשטו דרגין מסטרא דא ומסטרא דא • דרגין דאתפשטו
 מסטרא דלעילא אקרון ממשלת היום • דרגין דאתפשטו מסטרא
 דלתתא אקרון ממשלת הלילה • ואת הככבים, שאר חילין ומשרין
 דלית לון חושבנא • דכולהו תליין בההוא רקיע השמים חי העולמים
 דכתיב ויתן אתם אלהים ברקיע השמים להאיר על הארץ • דא ארץ
 עילאה, לתתא כדוגמא דא חי העולמים • ודא להאיר על הארץ דא
 ארץ תתאה כדוגמא דלעיל • מלכותא דדוד אתתקן ביומא דא
 (א) רגלא וסמכא רביעאה דכורסייא • אתתקנו אתון ואתיישרו על
 דוכתייהו • ועם כל דא עד יום שתיתאה דאתתקן דיוקנא דאדם
 תקנא פדקא יאות, לא אתיישב כדוכתיה • וכדין אתתקן כורסייא
 עלאה וכורסייא תתאה • ועלמין כלהו אתיישבו כדוכתייהו • ואתון
 כלהו אתתקנו (ר"כ ע"ב) על גלגלוי (ג) כפשיטו. דטופסירא דקנטרא •
 ויומא רביעאה איהו יומא מאים מבונים כמא דאת אמר (תהלים ק"ח)
 אבן מאסו הבונים, הדא הוא דכתיב (ס"ה א) בני אמי נחרו בי • דהא
 נהורא דא אזעירת גרמה ונהירו דילה, וקליפין אתקנו על דוכתייהו •
 כל אינון נהורין דנהרין כלהו תליין כהאי רקיע השמים, לאתקנא בהו
 כורסייא דדוד • אלין נהורין מציידין ציורא דלתתא לאתקנא ציורא
 דכלהו דאינון בכללא דאדם ציורא פנימאה • דכל ציורא פנימאה
 אקרי הכי • ומהכא כל ציורא דאתכליל באתפשטו דא אקרי אדם
 הדא הוא דכתיב (ג) אדם אתם, אתם קרוין אדם ולא שאר עמין וכל
 רוחא אקרי אדם • רוחא דסטור דדישא גופא דיליה לבושא איהו
 ועל דא כתיב (איוב י' יתרו סוף ע"ס וריש ע"ו) עור ובשר תלבישני וגומר •
 בשרא דאדם לבושא איהו, ובכל אתר כתיב בשר אדם • אדם לגו,
 בשר לבושא דאדם גופא דיליה. (ד) טסירין דלתתא דאתרתך

כהתוכא

(א) כמור ורגל פרכיעו לכסה העינים נחקן על חקונו : (ב) כהתפשטות ציור קצר עליון מיסוד סאליליות כחיסוד ככל על יאכור כראוי
 (ג) א"ס ובכומות רכ"א ע"א ארשכ"ו אדם כי ימים כחשל אדם קרויין אדם ולין איה קרויין אדם : (ד) רוחיה בלמעט שים כע"ה סס
 מנטיקוס כל"ז אתר וכיכוכו כנ"ף סכנליות כמבואר (פ"י ביתך סיני הקדו' וזמנו על קל"י כונה כרש"ב) :

בהתוכא דרוחא דא, אצטיירו מניה ציורין דאתלבשן בלבושא אחרא
 כגון ציורא דבעירי דכיין (דכריס יד) שור שה כשבים ושה עזים איל
 וצכי ויחמור וגומר • אינון דבעיין לאתכללא בלבושא דאדם • ההוא
 רוחא פנימאה דאינון סטריין, (ס"ה ציורין) סליק בההוא שמא דאתקרי
 בה גופא דיליה • לבושא דההוא שמא בשר שור • שור איהו פנימאה
 דההוא גופא • בשר דיליה לבושא וכן כלהו • כגזונא דא בסטריא
 אחרא מסאבא • רוחא דאתפשט בשאר עמין עובדי עבודה זרה
 נפקא מסטרא דמסאבו, לאו איהו אדם, (ס"ו) וכגין כך לא סליק בשמא
 דא • שמא דההוא רוחא טמא לא סליק בשמא דאדם ולית ביה
 חילקי • גופא דיליה לבושא דההוא טמא, בשר טמא, יטמא לגו
 בשר לבושא דיליה • כגין כך בעוד דשרי ההוא רוחא בההוא גופא
 אתקרי טמא • נפק רוחא מההוא לבושא לא אקרי טמא, ולא סליק
 ההוא לבושא בשמא • טסירין לתתא דאתהתך בהתוכא דרוחא
 דא • אצטיירן מניה ציורין דאתלבשן בלבושא אחרא, כגון ציורי
 בעירי מסאבי • ואורייתא פתח בהו (ויקרא י"ב) וזה לכם הטמא, כגון
 חזיר ועופי ובעירי דההוא סטרא, רוחא סליק בההוא שמא • גופא
 לבושא דיליה וגופא בשר חזיר אקרי • חזיר לגו, בשרא לבושא
 דיליה • וכגין כך אלן תרין סטריין מתפרשן • אלן אתכלילו ברזא
 דאדם ואלן אתכלילו ברזא דטמא, כל זינא אזיל לזיניה ואתהדר
 לזיניה • נהורין עלאין דקא מנהרין, נהרן בההוא רקיע השמים וכולן
 לאצטיירא לתתא ציורין כדקא חזי דכתיב ויתן אותם אלהים ברקיע
 השמים וכולן ולמשול ביום ובלילה, שולטנו דתרין נהורין דא איהו
 שולטנו כדקא חזי, מאור גדול שולטנו ביממא מאור קטן שולטנו
 בליליא, ורזא דא מהכא שולטנותא דדכורא ביממא למנארה
 (ס"ז למלאה) ביתיה דאצטריך ולאעלא ביה טרפא ומזונא • כיון דעאל
 ליליא וגוקבא נקיט כלא, לית שולטנו דביתא בר בנוקבא • דהא
 כדן שולטנו דילה דכתיב (משלי ל"ה) ותקם בעוד לילה ותתן טרף
 לביתה, היא ולא הוגה • ממשלת היום דדכורא ממשלת הלילה
 דנוקבא. (כ) (מאור גדול, דא הוא שמשא, ואית ביה תרין עשר פתחין

ואצטריין

כלל

ואית

(ס) מאחר שטוב מלכו כפימאם לכן חזי נקרא כלל כשם אדם : (כ) (גיליון ס"ה כ')

ואית ביה תרי עשר שעתי, ושמשא שליט על יומא • מאור קטן, אית ביה תרי עשר פתחין, ורא סיהרא ושלטא על ליליא, וליליא אית ביה תריסר שעתי ועל דא כיום הרוא יהיה " אחד ושמו אחד • שמשא ותריסר פתחין, אתעבידן תלתא עשר מבילן דרחמי • ליל סיהרא ותריסר פתחין, אתעבידו תלתא עשר, ואתעבידו שמשא וסיהרא חד, ויום ולילה אחד הדר הוא דכתיב ויהי ערב ויהי בקר יום אחד, ורוא דא לעילא •) ואת הכבבים, בין דנוקבא פקידת ביתא ואתבניסת לבעלה, לית שולטנו דביתא אלה לעולמתן דאשתארן בביתא. לאתקנא כל תקוני ביתא • ובתר אתהדר ביתא לשולטנו דדבורא. ביממא, כלא כדקא חזי :

ועש אלהים את שני המאורות, דא מאור ודא מאור • בגין כך אינון נהורין דסלקי לעילא אקרונ מאורי אור • ואינון נהורין דנחתין לתתא אקרונ מאורי אש, דאינון דרגין לתתא ושלטי כל יומי דחול • ועל דא כד נפיק שבתא מברכין על שרגא, דהא אתיהב לון רשו לשלטאה • אצבען דבר נש אינון סתרא דדרגין ורזין דלעילא, ואית פרו פנימאין ואחורים • אחורים אינון לבר, ואינון רמו לטופרין דאצבען • ובגין כך אית (רכ"א ע"ב) רשו לאסתכלא בטופרין במוצאי שבת, דהא נהרין מההוא שרגא, ונהרין מההוא אש לשלטאה, אלן אתחזין, אצבען לגו לא אית רשו לאתחזיא בההוא שרגא • דהא מלעילא נהרין ואקרונ פנים פנימאין • ורוא דא וראית את אחורי ופני לא יראו, (6) דלא יסתכל בר נש במוצאי שבת באצבען לגו בשעתא דאמר בורא מאורי האש • וראית את אחורי אלן פנים דלבר דאתרמיוזו בטופרי • ופני לא יראו אלן אצבען לגו • אלן שליט בשבתא ואלן שליט בחול • וכיומא דשבתא קדשא בריך הוא שליט בלחורוי באינון פנים פנימאין על כורסי יקריה, וכלהו אתכלין ביה ושלטנותא דיליה אירו • ובגין כך אחסין גיחה לבר עלמין וירתי' ירותא דיומא דא עמא קדישא, דאקרונ עמא חד בארעא •

מאורי

(6) כתיב רמ"א ככ"ס סימן רל"ח ס"ג דיש לראות ככרבת סכרדלס כספרנו וד ימון ולכין האלכעתי כדי לראות הפסוקים ומכיל ראה: ממ"ט כחן, טוסר ובפרשת ויקטל ויחל מסכיל אף מרכיזו פרא"ט וסמרדכי כסס תשיבת סג"לכ"ס אהיכ"ל ככ"ט ס' ונראש שקבלת' כוכעה מפסיקתא סוכנאלא כולקיעו (תחלים ס' תש"ך ג') כל עלמותי תאמרנס וגו' פערני' נעשות כסס פריעה ומל'יק' ילנסתכל כסס לאזר סכרלס ונר' טעס סכר רמ"א לכסיל רה"ס מטוסר ס"א כמ' אסיס כד"מ ו"ל"ו"ש לו סוד וקשר במרכב' טעלונ' כמו אס"ל"ק כוס סוסר עכ"ל (כ"י):

מאורי אור מסטרא דימינא דאיהו אור קדמאה דהוה ביומא קדמאה •
 דביומא דשבתא נהרין אינון מאורי אור בלחודייהו ושלטין ומנייהו
 נהרין כלהו לתתא • וכד נפיק שבתא גניזין מאורי אור דלא אתגליין
 ומאורי האש שלטין כל חר וחד על דוכתייהו • אימתי שלטין, כמוצאי
 שבת עד מעלי יומא דשבתא • ועל דא אצטריכו לאתנהרא מהווא
 שרגא כמוצאי שבת • והחיות רצוא ושוב, דלא יכיל עינא למשלט
 בהו בגין דאינון רצוא ושוב • חיות דאתגליין, אינון דהווא אופן קאי
 בגנייהו • ומאן איהו, דא מטטרון דאיהו רב ויקיר משאר אלן
 (כ"א חילין) ועלאה חמש מאה פרסי • (ב) חיות (ג) דמטמרון, אינון תחות
 תרין אתוון עלאין דאתכסיין • י"ה אתוון שליטין על ר"ה, אלן רתיבא
 לאלן • והווא טמירא לכל טמירין דלא אתיידע כלל, שליט על כלא
 ורכיב על כלא • חיות דאתגליין, אינון לתתא תחות אלן עלאין
 דמטמרון ואתנהרין מנייהו ונטלין בגנייהו • חיות עלאין כלהו כלילן
 (כראשית ל"ג ע"ב) ברקיע השמים ועלייהו כתיב יהי מארת ברקיע השמים
 והיו למאורות ברקיע השמים, כלהו תליין בהווא רקיע השמים •
 רקיע שעל גבי החיות דא ההוא דכתיב (יחזקאל ב' ו) ודמות על ראשי
 החיה רקיע כעין הקרח, דא ההוא קדמון (כ"א קדמאה) • דהא מתמן
 ולהלאה לית מאן דיכיל לאסתכלא ולמנדע • מאי טעמא משום
 דאיהו סתים במחשבה • ומחשבה דקדשא בריך הוא טמירא סתימא
 עלאה • מחשבה דבר נש בכל עלמא לאתדבקא ולמנדע לה, מילין
 דתליין במחשבה עלאה לית מאן דיכיל לאתדבקא לון • מחשבה
 ממש על אחת כמה וכמה • לנו מן מחשבה מאן איהו דעביד רעיוני,
 דהא לית סוכלתנו למשאר כל שכן למנדע • איין סוף לית ביה
 רשומא כלל ולא תלייא שאלתא ביה, ולא רעיונא לאסתכלותא
 דמחשבה כלל • מגו סתימא דסתימא מריש נחירתו דאין סוף, נהיר
 נהירו דיק ולא ידע, סתים בסתימו (כ"א כרשימו) כחרודא דמחשבת •
 רזא סתימו דמחשבה, לא ידע עד דאתפשט נהירו כניה באתר דאית
 ביה רשימין • דאתוון (ג) כלהו מתמן נפקן, בריש כלא א' רישא וסופא

על
 ית

דכל

(א) עיין כסף משפטם שם חיות למעלה מחיות : (ב) מעטרין כאלל ול"ע (לא דק ופי' חיות דמטמרון חת"ס וקוים דאתגליין כר"ס
 ומטמרון שר מלאכים כעולם סולידס ורלשו ככרואס ועיין ריש חוקין מ"ו ומ' ומדרגות מעטרין שפיר עס'ד טול' כספר למעט כור מרע'ס
 מרע'כ) : (ג) פירוש חזו"ן מכוס נקודי מחכמס טעמי עמק :

דכל דרגין • רשימו דאתרשים ביה דרגין כלרו • ולא אקרי אלף
 אחר, לאחזאה דאף על גב דאית ביה דיוקנן סגיאין, לאו איהו אלא
 חר • ודאי איהו את דעלאין ותתאין תליין ביה • ראשיתא דאלף,
 טמירו דרזא דמחשבה עלאה, וההוא אתפשטו דההוא רקע עלאה,
 כלא סתים בההוא רישא • כגין דכד נפיק א' מהאי רקע, בדיוקנא
 דרזא דרשא דמחשבה נפקא. (א) בההוא אמצעיתא דאלף, שית
 דרגין כלילין ביה, רזא דכלהו חיות טמירין עלאין (ס"א דסד"ק)
 (ס"א דתליין) מגו מחשבה • חר נהירו דנהיר ואתגניז, דא נהיר דראת
 (ט' דבראשית) (ס"א ב' דבראשית) • חום היום דהוה אברהם יתיב
 פתח האהל, דאיהי פתחא מתתא לעילא • וחום היום נהיר על ההוא
 פתחא ונהרא מתמן • תנינא, נהירו דאזיל לאתחשבא לעת פנות
 ערב, רזא דצלורתא דיצחק לאתקנא האי דרגא דכתיב ויצא יצחק
 לשוח בשדה לפנות ערב, אסתכלות דערב וחשוכן כלרו לגביה.
 בהאי פנות ערב אסתכל (כ"א אסתחן) יעקב בההוא ממנא דעשו.
 תליתאה, נהירו דכליל תרין (דכ"א ע"ב) אלין, נהירו דנהיר באסנותא •
 רזא דכתיב ביעקב ויזרח לו השמש וגומר ודאי כד אחליל בההוא
 פנות ערב, מכאן ולהלאה והוא צולע על ירכו דא איהו (כ) נצח
 ישראל • ירכו כתיב ולא ירכיו, דא (ג) דרגא דביעאה דלא (קכ"א א')
 אתנבי בר נש מתמן עד דאתא שמואל ועליה כתיב (שמאל א' ט"ו)
 וגם נצח ישראל וגומר, כרין אתתקן דהוה חלשא מכד אסתמן יעקב
 אבינו בממנא דעשו • (תקניס כ"ב) ויגע בכף ירכו • כד אתא לגבי דיעקב
 נטל תוקפא מההוא פנות ערב כדינא תקיפא, ויעקב הוה אתכליל
 ביה ולא יכיל ליה • וירא כי לא יכול לו ויגע בכף ירכו • נטל תוקפא
 דדינא מתמן, כגין (קמ"א א' קמ"א א') דירבא איהו לבר מגופא •
 דיעקב (י) גופא הוה, וגופיה הוה כליל כרזא דתרין דרגין כרזא דאקרי
 אדם • כיון דנטל תוקפא לבר מגופא, מיד ותקע כף ירך יעקב וילא
 אתנבי בר נש מתמן עד דאתא שמואל ועל דא נצח ישראל כתיב
 ביה

(א) פי' א' הוה רמיה יו"ד למעלה וי"ד למטה וכו' כאלמע' וכו' דקאמר אמלעותא דלף זית דרגין דיו"ד של מעלה הוה רומח לכח
 ותבטם ושל מעלה רומח למ' כסדר טלית סמס סמס ארכו ככירע סמס סמס דיו"ד דרישא וסופא ככירע' נכמלא רזא וסוף סכל מרישו
 כאלף וז"ל דקא' לטיל כסמ"ד א' רישא וסופא דכל דרגין א"ס : (כ) כראשון כ"ו כ' ושלח קע ע"כ וקע"א ע"א ומנחת יסודס דכ"א פ"ח
 וסודס כשער ירך יעקב אפרי כל כ סוף כיומן וזכר תרומס קס"ח ע"כ : (ג) משפטיה קי"א ע"כ : (ד) עיין בחקיקו יג' כ"ס א' ויחי רלו' כ' :
 פ פירוש
 בראשית 10 ירך

ביה כי לא אדם הוא • יהושע אתנבי מהודו של משה דכתיב
 (במזכר כ'י) ונתתה מהורך עליו, הוד דרגא חמישאה, נצח ירבא שמאלא
 דיעקב • ובגין כך אתא דוד וכליל ליה בימינא דכתיב (תהלים ט"ז) נעימות
 בימינך נצח, ימינך לא כתיב אלא בימינך • מאי טעמא אתחליש ירבא
 דיעקב בגין דאתקרב ביה סטר מסאבא, ונקיט תוקפא מניה ואתעכב
 עד שמואל • ועל דא (שמות ק"א ע"ה) אתא לאדכרא דדא איהו ירבא
 דישראל דכתיב וגם נצח ישראל • ועל דא כל מלוי הוו כדינא
 (ה) בשירותא ובסופאיותו קדשא כרין הוא כליל ליה לבתר כהוד,
 אימתי, לבתר דמשח מלכין • ועל דא שקיל איהו (הרומה קמ"ח ע"ה) כמושה
 ואהרן, מה משה ואהרן בתרין סטרין דלעילא, אף הוא לתתא כגוונא
 דאינון תרין סטרי • ומאן אינון נצח והוד כגוונא דמשה ואהרן דלעילא •
 ובלהו דרגין אחידן דא בדא דכתיב (תהלים ל"ט) משה ואהרן בכהניו
 ושמואל בקוראי שמו • דהא ישית סטרין אתכלילו ואחידן דא בדא •
 כמה דאלין אחידן משה ואהרן ושמואל, אוף הכי אחידן (כ"ח דא בדא)
 יעקב משה ויוסף • יעקב מאריה דביתא, מית יעקב נטל משה ביתא
 ומני לה בחיו • יוסף על ידי דיעקב ומשה הוה צדיק • יעקב ביוסף
 נטל ביתא דכתיב (בראשית ל"י) אלה תולדות יעקב יוסף • משה לא
 שימש בה עד דנטל ליה ליוסף • כד נפקת שכינתא מן גלותא לא
 יביל לאזדווגא בה אלא ביוסף דכתיב (שמות י"ד) ויקח משה את עצמות
 יוסף עמו • אמאי כתיב עמו • אלא גופא לא אזדווג בנוקבא עד
 דאזדווג בהדי ברית • ועל דא משה נטל ליה ליוסף עמיה, כיון דהוה
 עמיה שימש בנוקבא כדקא יאות • ובגין כך יעקב משה ויוסף כחדא
 אזלי • יעקב מית וגופיה אעלו ליה בארעא קדישא • יוסף מית גופיה
 לא אתקבר בארעא קדישא אלא גרמיו • משה לא האי ולא האי •
 אמאי • אלא יעקב בעלה קדמארה דמטרוניתא הוה • מית יעקב
 אזדווג ביה כמושה • ובעוד דהוה משה בהאי עלמא מני לה כדקא
 יאות ואיהו הוה בעלה תניינא • יעקב אעילו ליה לארעא קדישא
 גופיה שלים בגין דאיהו גופא • יוסף גרמיו ולא גופיה, בגין דגרמין
 אינון חיילין ומשריין דלעילא, ובלהו נפקי מההוא צדיק, וצדיק צבאות

אקרי

f. פירוש בשורחא כמעט על כסופא כענין שאיל :

ב כקדמא

אקרי • מאי טעמא, כגין דכל צבאות ומשרין עלאין מגיה נפקין •
ועל דא גרמיו דאינון צבאות עאלו בארעא • משה הוה לבר ולא
עאל תמן לא גופיה ולא גרמיו • אלא עאלת שכינתא בארעא בתר
דמית משה, ואתהדרת לבעלה קדמא ודא איהו יעקב • מכאן
נוקבא דאתנסיבת בתרין • בההוא עלמא אהדרת לקדמא • משה
הוה לבר, כיון דבעלה קדמא הוה בארעא • משה זכה בחייו (ה) מה
דלא זכה ביה יעקב • יעקב שימש בה בההוא עלמא, משה בהאי
עלמא • ואי תיבא דגרעו דמשה הוה • לאו הכי, אלא כד נפקו
ישראל ממצרים מסטרא (ג) דיוכלא הוה • וכל אינון שתין רבבן
מעלמא עלאה הוו • (דכ"ב ע"א) ובההוא דיוקנא אזלו במדברא, (ג) וחד מנהון
לא עאלו בארעא, אלא בגירון תולדין דילרין כדקא חזי דאינון
תקונא דסיהרא • וכל עובדי ארעא תקונא דסיהרא הוה • משה
שימש בסיהרא בעוד דאיהו בגופא, ומני לה לרעותיה, כד אתפטר
מהאי עלמא סליק בסליקו עלאה ברוחא קדישא, ואתהדר ברוחא
ליוכלא עלאה, ותמן אתדבק באינון שתין רבוא דהוו דיליה • מה
דלא הוה כן ליעקב, דהוה אתהדר ברוחא לגו שמטה, מה דלא הוה
כן בחייו, (בגין) (ד) כיון דביתא אחרא הוה ליה, וארעא קדישא בתקונא
(דעלמא) דלתתא אתתקנת בחילא דלעילא, ועד דא לא אתחזון
למהוי כלהו כחדא, אינון דעלמא עלאה הוו בלחודייהו כלהו ברוחא,
ואינון דעלמא תתאה הוו בלחודייהו כלהו בגופא, ולא אתחזון למהוי
אלין ואלין גו סיהרא • אלא אלין גו סיהרא ואלין לבר, לנהרא אלין
מגו אלין • ובלהו דעאלו בארעא דיוקנא דקדמא הוו, ולא הוו
(ה) בסליקו עלאה כוותייהו כגין דלא (ו) יהא דרא ולא הוה כקדמת
דנא כאינון קדמא, דאתחזיית להון זיו יקרא דמריהון אנפין באנפין •
יעקב שימש בנשוי בגופא, לבתר אתדבק ברוחא ברוחא • משה

אתפרש

(ה) כהקדמתו כ' ויחיו רלו' כ' ורכי' כ' וכלה קס' כ' וכפ:חס ר'ס חקינוס סף חקין מ'ע לעיל לכ ע"כ: (כ) יחרי ס"ב כ' יס"ה כ'
ומשטתס קכ"א א' ועיין כפ ולחחנין רפ"כ א' וכי חלא כ"מ חמסין חרעין אהפחח לין מסעריא דכינא וכי ס"ב רמ' א' וכל מ"ג כ'
(ג) (ז"ע רכ"ט) וירן משמע דכ"ק שנת מ' לא מחו איחן ט"י אלף שנים להס למח ובכנס' לר"ץ נמלא איחן ט"ו אלף חסריס מס רכ"א •
ל"ס) וחימא על חמיהו רמק' מלא רס' רינא ימוחו וכל כסחירי חלא ובישע וכלכ כמפירס כנסטרין קיא א' וכתשכין מכיון כמ"ט
דש"ס כהרא קב"א א' יכחיס' סף העניית' מא"ן: (ד) פירש כתיב סנוויג לכשי מנ"כ מנח שפירס מאסחי כתיב וסנוויג עיר לשכינח
כראוהא כל זה כהראי כמ"א נכ כדמסיק בסמוך א"ס: (ט) ולא חיי כמדונס עליונח כלי חארץ כמו דור סמרכ אע"ג שנים כסס ריוקנא
שלס: (ו) ויקרא כ"ב כ' שלח לך קס"א כ' עיר יאח טיחס להס שוכי כל אחר מהכ לבח וזני (וס עטוח סרכ כחכ שלח וכי ולעמוד ווכי כל
א' לבח וזני סרש"כ) כלומר רטוא סחרי חרס א' כולל' ונא"י ונ"ל סכית כמס לשינוח מס' מא"ן ועיין ס"ח א' כהוינו רס"י כ' א' מכאן

אתפרש מאתתיה, ושימש כד אירו בגופא בהרווא רוחא קדישא •
 לבתר אתדבק רוחא ברוחא עלאה טמירא דלעילא, וכל דרגין הו
 מתדבקן כלהו כחדא • רוחא דמשה דיובלא אירו, גופיה דשמטה •
 רוחא דיעקב לאתרבקא בשמטה, גופיה דנשוי יהוה בהאי עלמא •
 כל אינון נהורין עלאין בדיוקנא דילהון לתתא בארעא, (כ"א) בדיוקנא
 דילהון לתתא מנהון בדיוקנא דילהון לתתא בארעא) וכלהו תליין
 ברקיע השמים • הכא רזא דתריין שמהן כלילן כחדא, ושכלולא
 דילהון תלתא, ואתהדרן לחד, דא לקבל דא ואיהו שמא גליפא מחקקא
 כלילן בהאי ברזא דמהימנותא :

ויאמר (ה) אלהים נעשה אדם, (מסל"ט כ"א) סוד יי ליראיו וגומר פתח
 הרווא סבא (ג) דסכין ואמר, שמעון שמעון מאן הוא דאמר
 ויאמר אלהים נעשה אדם, מאי ניהו הכא האי אלהים • אדהכי פתח
 ההוא סבא דסכין ולא חמא ליה • וכמה דשמע רבי שמעון דהורה
 קרי ליה שמעון, ולא רבי שמעון, אמר לחברוי ודאי האי הוא קדישא
 בריך הוא דאתמר ביה ועתיק יומין יתיב, הא כען איהו שעתיא למפתח
 בהאי רזא, דודאי הכא אית רזא דלא אתייהיב רשו לאתגלייא, וכען
 משמע דרשותא אתייהיב לאתגלייא • פתח ואמר למלכא דהוה ליה
 כמה בניינין למבני, והוה ליה אומנא, וההווא אומנא לא הורה עבד
 מדעם אלא מרשו דמלכא כמרה דאת אמר (מסל"ט ח) ואהיה אצלו
 אמון • מלכא ודאי איהו חכמה עלאה לעילא, ועמודא דאמצעיחא
 איהו מלכא לתתא • אלהים אומנא לעילא, ודא אימא עלאה • אלהים
 אומנא לתתא ודא שכינתא (מסל"ט ע"ב דל"ה) דלתתא • ואתתא לית לה
 רשו למעבד מדעם בלא רשו בעלה, וכל בניינין דהוו בארעא אצילותא,
 הוה אמר אבא באמירה לנבי אימא, יהא כדין וכדין, ומיד הוה כמה
 דאת אמר ויאמר אלהים יהי אזור ויהי אזור (ג) ויאמר הוה אמר
 (ד) לאלהים יהי אור, מארי דבניינא אירו אומר ואומנא עביד מיד •
 והכי כל בניינין בארעא אצילותא, הורה אמר יהי רקיע יהי מארת •
 וכלא אתעביד מיד • כד מטא לעלמא דפרודא דאירו עולם

הנברלים

(ה) (מכילן ע"ד ק"ט ע"א) כפי' כמהחיל כריפוח חניון אהו מסוסר ומלשון יוכוח ליגול כו' : (ב) וקן סוקנוס וסוף כ"ט : (ג) (פירוש
 חכמה : (ד) פירוש כהנא ח"ט) :

הנבדלים, אמר אומנא למארי בניינא נעשה אדם בצלמנו כדמותנו •
 אמר מארי בניינא ודאי טב הוא למעבד ליה • אבל עתיד הוא
 למחטי קמך בגין דאיהו כסיל הדא הוא דכתיב (משלי י') בן חכם
 ישמח אב ובן כסיל תונת אמו • איהי אמרה בתר דחוביה תליי •
 באימא ולא באבא, אנא בעינא למכרי ליה בדיוקנא דילי הדא הוא
 דכתיב ויברא אלהים את האדם בצלמו, ולא בעא לאשתתפא ביה
 אבא • בזמנא דחב מה כתיב (רכ"ב ע"ב) (ישעיה כ') ובפשעכם שלחה
 אמכם • אמר מלכא לאימא ודא אמרית לך דעתיד הוא למחטי •
 בההוא זמנא תריך ליה ותריך אימא עמיה • ובגין דא כתיב (משלי י')
 בן חכם ישמח אב ובין כסיל תונת אמו, בן חכם דא אדם דאיהו
 בארע אצילות • ובן כסיל דא (ב) אדם דכריאה • קמו כלהו חברייא
 ואמרו רבי רבי וכי אית פרודא בין אב"א ואימ"א, דמסטרא דאב"א
 איהו באורח אצילות ומסטרא דאימ"א בכריאה • אמר לון חברייא
 חכרייא לאו הכי הוא, דהא אדם דאצילותא רבר ונוקבא הוה
 מסטרא דאבא ואימא • ודא איהו ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור •
 יהי אור מסטרא דאבא, ויהי אור מסטרא דאימא, ודא איהו אדם
 (ג) דו פרצופין • אבל להאי לית ביה צלם ודמות, אלא אימא עלאה
 הוה לה חד כנוי דסליק לחושבן אלהים, וההוא כנוי איהו אור
 וחשך • ובגין ההוא חשך דהוה בההוא כנוי, אמר אבא דעתיד
 למחטי לאדם דאצילות (ב) דכריאה) דאיהו אור לבוש עלאה,
 (ג) עליון) והאי איהו אור דברא קודשא פריך הוא ביום ראשון דגנוז
 לצדיקייא • וההוא חשך דאתברי ביומא קדמארה לרשיעייא כמה
 דאת אמר (שם ט' כ') ורשעים בחשך ידמו • ובגין ההוא חשך דהוה
 עתיד למחטי לההוא אור, לא בעא אבא לאשתתפא ביה • ובגין דא
 אמר נעשה אדם בצלמנו, ההוא חשך דאיהו
 לבושא לאור כגוונא דגופא דאיהו לבושא לנשמרתא הדא הוה
 דכתיב (זו"כ י') עוד ובשר תלבישני • חדו כלהו ואמרו זבאה חולקנא
 דזכינא למשמע מילין דלא אשתמעו עד כען : פתח עוד רבי שמעון

ואמר

(א) (מירוש אל"ט סכרעא כללס • מרש"כ) : (ב) סני פרטמון כי מלח ד'ו פירוש סניס : (ג) י"ט גירסא דיו פרטמון וכן אחא ככ"ר וכו' שכת של דיוני (פ"ק דס"ט) וכעורוכין דיופי פי' כ' פיות וכן דיו פירא חילין סמולא פירוחו פמיוס כסמס) • ופניו נקרא ארס כי ארס כסונו ע"כ נקמס כמא"ס זכר : נקמס כרלס ויקרא א"ת שמס ארס כניסס כחור נקראוס ארס דוקא :

ואמר (וכו' ל"ב) ראו עתה כי אני הוא ואין אלהים עמדי וגומר •
 אמר חברי'א שמעו מלין עתיקין דבעינא לגלאה, ברת דאתייהב
 רשו עלאה למימר, מאי ניהו דאמר ראו עתה כי אני הוא • אלא
 דא הוא עלת על כל עלאין, ההוא דאתקרי עלת העלות, עלת מאילין
 עלות, דלא יעביד חר מאילין עלות שום עובדא עד דנטיל רשות
 מההוא דעליה, כמה דאוקימנא לעילא בנעשה אדם נעשה ודאי על
 תרין אתמר, דאמר דא לההוא דלעילא מניה נעשה, ולא עביד מדעם
 אלא ברשו ואמירה מההוא דלעילא מניה, וההוא דלעילא מניה לא
 עביד מדעם עד דנטיל עצה מחבריה • אבל ההוא דאתקרי עלת על
 כל עלות דלית לעילא מניה ולא לתתא שוה ליה כמה דאת אמר
 (ישעיה מ') ואל מי תדמוני ואישה יאמר קדוש • אמר ראו עתה כי
 אני אני הוא ואין אלהים עמדי דנטיל עצה מניה, כגוונא דההוא
 דאמר ויאמר אלהים נעשה אדם • קמו כלהו חברי'א ואמרו רבי הב
 לנא רשו למללא בהאי אתר • אמרו והא לא אוקמת לעילא, דעלת
 העלות אמר לכת'ר נעשה אדם • אמר לון הו' שמעין אודני'כו מה
 דפומכון ממלדן • והא לא אמרית לכו השתא, דאית דאתקרי עלת
 העלות, ולאו איהו ההוא דאתקרי עלת על כל עלות • דלעלת על
 כל עלות לית ליה תניינא דנטיל עצה מניה, דאיהו יחיד קדם כלא
 ולית ליה שותפא • ובגין דא אמר ראו עתה כי אני אני הוא ואין
 אלהים עמדי דנטיל עצה מניה, דלא אית ליה תניינא ולא שותפא
 ולא חושבנא • דאית אחד בשתוף כגון דבר ונוקבא, ואתמר בהון
 (ישעיה כ"ה) כי אחד קראתיו, אבל איהו חד בלא חושבן ולא שתוף •
 ובגין דא אמר ואין אלהים עמדי • קמו כלהו ואשתטחו קמיה ואמרו
 זבאה בר נש דמאריה אסתכס עמיה לגלאה רזין טמירן דלא הו'
 מתגליין למלאכיא קדישי'א • אמר לון חברי'א אית לן לאשלמא
 קרא, דכמה רזין טמירן אית בהאי קרא • (וכו' ל"ג) אני אמית ואחיה
 וגומר אני אמית ואחיה • בספירן אחיה, מסטרא דימינא חיי • ומסטרא
 דשמאלא מותא • ואי לא אסתכסן הרני'הו בעמנדא דאמצעיתא •
 לא

(ה) מאמר זה נחלקר כפ"ח ס"ק סוף דאמר ואין אלהים עמדי סוף כחינת סנוקתא סנוקתא אלסוס דין מס"ב עתיק ואריך רכנ'ר מס"ג
 כמ' דבר ונוקבא וכו' ע"ש גיליון כ"י :

לא אתקיים דינא, דאינון במותב תלתא כחדא • ולזמנין (רכ"ג ע"ב) אסתכמו
 תלתא למעבד דינא, וייתי י"ד (ימינא) דאיהי פשוטה לקבל שבין,
 דאיהו יהו"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א ודא שכינתא אתקרי יד ימין מסטרא
 דחסר • יד שמאל מסטרא דגבורא • יה יהו"ה מסטרא דעמודא
 דאמצעיתא • פד בר נש תב בתיוברתא האי יד שויב ליה מן דינא •
 אבל פד דן עלת על כל העלות, אתמר ביה ואין מידי מציל • ועוד
 תלת זמנין אתמר בהאי קרא אני אני אני דאית בהון א' א' א' י' י'
 דאתרמיזו ביו"ד ה"ו וא"ו ה"ו, יו"ד ה"א וא"ו ה"א ואית בהון (ב) תלתא
 ויון ו' ו' ו' ואחיה ואני ואין, דאתרמיזו באלין שמהן. ועם כל דא דהאי
 קרא הא אוקמוה חבריאי לגבי אלהים אחרים, כמה דאת אמר ר' יו
 עתא כי אני אני הוא דא קדשא בריך הוא ושכינתיה דאתמר בהו
 אני והו' • ואין אלהים עמדי דא סנא"ל ונחש • אני אמירת ואחיה,
 אני אמירת בשכינתי למאן דאיהו חייב, ואני אחיה בה למאן דאיהו
 זכאי • ואין מידי מציל (ג) דא יד יהו"ה, דאיהו יהו"ה, יו"ד ה"א וא"ו
 ה"א, ואיהו בווז במובסז בווז וכלא קשוט • אבל מה דאתמר לעילא
 עלת עילאה דאיהו עילת על כל העלות • והאי רזא לא אתמסר לכל
 חכימא ונביאה, (ד) אבל מה דאתמר לעילא על עילאה דאיהו על
 העלות, האי רזא לא אתמסר אלא לכל חכימא ונביאה • (ה) תא חזי
 כמה עלות אינון סתימין, דאינון מתלבשין ואינון מורכבין בספירן,
 וספירן מרכבה לגבייהו, דאינון טמירין ממחשבתא דכני נשא •
 ועלייהו אתמר (קבלת ס) כי גבוה מעל גבוה שומר וגומר • נהורין
 מצוחצחין אלן על אלן, ואלן דמקבלין אינון חשוכין מאחרנין
 דעלייהו דמקבלין מנייהו, ועלת העלות לית נהורא קיימא קמיה, דכל
 נהורין מתחשבן קמיה : (עי' כסף סס' ס"ד וס"ג ל"ג) דבר אחר (ו) געשה
 אדם בצלמנו כדמותנו, הא אוקמוה חבריאי על מלאכי השרת דאינון
 אמרי האי קרא • אמר להו, בתר דהוו ידעין מה דהוה ומד דעתיד
 למהו, ואינון הוו ידעין דעתיד למחטי, אמאי בעו למעבד ליה • ולא

עוד

(א) פירוש ב' ויון דס' כ"ג ע"ב מסיים ואחיס ואני ואין דאתרמיזו רובא לומר כענין ב' שמת על ס"ג מ"ס כ"ן רשעים אלו שהיכות סכ"ל
 א"ס : (ב) יד אוחות כסס כנגד יד פיקוס סכור וטון ועיון כחקינים חקין כ"ח דע"כ ע"כ : (ג) עיון כע"ס ותמלא שש י' כחלחות על גבי
 כ"ע • גיליון כ"י : (ד) לטין סר"ס רשיד כפן כמהחיל אצר כליניא קרישא וט' סמנל כפרסא פתח רל"ס ע"כ וסס כפאלר טיח כעס
 הלל אעשס :

עוד אלא דעזא ועזאל הוו מקטרגי עליה, דכזמנא דאמר שכינתא לקדשא בריך הוא נעשה אדם, אמרו מה אדם ותדעהו, מה את בעי למכרי אדם ותדערוהו דעתיד למחטי קמך באתתא דיליה דאיהו חשך • דאזר (מ"י דף כ"ח) איהו דכורא, וחשך נוקבא, שמאלא חשך דבריאה • בההוא זמנא שכינתא אמרת לון כהאי דאתון מקטרגין אתון עתידים למנפל כדכתיב ויראו בני האלהים את בנות האדם כי טובות הנה וגומר • (חשקו בהון) וטעו בהון, ואפיל לון שכינתא מקדושא דילהון • אמרו חברייה • רבי רבי (כ"ג אי הכי) אדהכי עזא ועזאל לא הוו משקרין במלווייהו, דודאי בנוקבא עתיד אדם למחטי אמר להו הכי אמרת שכינתא, אתון דאזמנתון לקטרגא קדמי יתיר מחילא דמרומא, אי אתון הויתון שפירין מאדם בעוכדיכו, יאות לכו לקטרגא עליה • אבל איהו עתיד למחטי באתתא חדא, אתון כנשין סגיאיין (כ) חביתון יתיר מבני נשא כמה דכתיב ויראו בני האלהים את בנות האדם וגומר. את בת האדם לא נאמר אלא את בנות האדם • ולא עוד אלא אם אדם חב, הא (כ) אקדים ליה תשובה לאהדרא למאריה לאתקנא כמה רחב • אמרו ליה חברייה אי הכי אמאי כולי האי • אמר רבי שמעון חברייה אי לא דהוה הכי, דברא קדשא בריך הוא יצרא טבא ובישא דאינון אור וחשך, לא הוה זכו וחוכה לאדם דבריאה • אלא דאתברי מתרווייהו, ובגין דלא (דכריס ל)

ראה נתתי לפניך היום את החיים וגומר • אמרו ליה כולי האי אמאי ולא הוה שפיר דלא אתברי, דלא למיהב ולגרמא כל מה דגרים לעילא, (ג) ולא הוה ליה לא עונש ולא שכר • אמר לון מן הדין הוה ליה למכרייה כך, בגין דאורייתא בגיניה אתבריאת דכתיב בה עונשיה לרשיעייא ואגרא לצדיקייא • ולא הוה אגרא לצדיקייא ועונשיה לרשיעייא אלא בגין אדם דבריאה, (יטעייס מ"ה) לא תהו כראה לשבת יצרה • אמרו ודאי כען שמענא מה דלא שמענא עד השתא, דודאי לא ברא קדשא בריך הוא מלתא דלא איהו צריך, ולא עוד אלא

אורייתא

(6) ה"ה מ"ס חכיון ר"ל כולו כבר חכיון דכיון טולא מפי סק"ס רובורו הקל הויה גיורא וזכרו לא וסיב רוקס • וכמסור"ל כוס א"ס ודובתו מכרעה אי און ודובתו מכרעה ואיקמס דודיעתו • איכס מכרעה אכל אמירקו מכרעה וז"ס כלן חכיון כל-מר כולו כבר חכיון מעקס וכמס"ל ש" כ"ג און עחיון למנפל : (כ) פירוש שככע ועסא חסיכס מס שלא עסס כן עזא שכסעס שכל לדון אוסו נחחוק כמרדו והריכו כלכי מעלס עד שטעמוק לפסלוחו על ערפי וורק חשך כפניו כדליתא כווסר פרשח כלק ר"א א' : (ג) פירוש לא סיל' לכריתו אלא מבר סאור ווינו כיל' הט לחיד ולא סיה כינס כ"כ למעלה ילא סיל' לא עיכס ילא שכר א"ס :

(ה) אורייתא דבריאה (רכ"ג ע"כ) איהי לכושא דשכינתא, ואי אדם לא הוה עתיר למכרי, (למחטי) הוות שכינתא בלא כפוויא כגוונא דעני, ובגין דא כל מאן דחב כאילו אפשיט לשכינתא מלכושהא . והאי איהו עונשא דאדם. וכל מאן דמקיים פקודין דאורייתא פאלו הוה לביש לשכינתא בלכושהא . ובגין דא אוקמוה בכסויה דציצית ותפילין, (שמות כ"ב) כי היא בסותו לבדה היא שמלתו לעורו במה ישכב בגלותא והא אוקמוה . תא חזי חשך איהו אובמו דאורייתא . אור (תמלח סהסר כסימן ט) חוורו דאורייתא, ואי (כ) צלותא לאו איהי שלימא כמה מלאכי חבלה רדפין אבתרה כמה דאת אמר (איכה ב) כל רודפיה השיגוה וגומר . ובגין דא מצלין (תהלים ע"ח) והוא רחום יבפר עון דא סמאל דאיהו נחש . ולא ישחית דא מושחית . והרבה להשיב אפו דא אף . ולא יעיר כל חמתו דא חמה . בגין דלא ירדפון בתר צלותא, וכמה מלאכי חבלה תליין מנייהו, שבע ממנן אינון ותליין מנייהו שבעין . ובכל רקיעא ורקיעא אינון מקטרגין ותליין מנייהו עשרה אלף רבוא . ואי צלותא סלקא שלימא בעטופא דמצוה ותפילין על רישא ודרועא, אתמר בהו (דברים כ"ח) וראו כל עמי הארץ כי שם יהוה נקרא עליה ויראו ממך . שם יי (ג) אוקמוה דאיהי תפלין דרישא, ומאן דחזי שם יהוה על רישא בצלותא דאיהו (יהוה) אדניי, מיד פלהון ברחין דרא הוא דבתיב (תהלים ב') יפול מצדך אלף וגומר ויעקב בגין דחמא ברוחא דקודשא דוחקא דגלותא בתראה בסוף יומייהא אמר (בראשית כ"ח) (ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש, ובא ליליא דגלותא ואמר) ויירא יעקב מאד ויצר לו, ופליג עמא קדישא בגלותא לתלת סטרין כמה דאת אמר (ס' ג') וישם את השפחות ואת ילדיהן ראשונה ברישא בגלותא דארום . ואת לאה וילדיה אחרונים ואת רחל ואת יוסף אחרונים . ובגין דחמא בתר כן עניויתא וצערא דילהון אמר (ס' כ"ח) וישבתי בשלום אל בית אבי ואמר ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש . ודוד בגין גלותא אמר (שמואל ב' י"ז) רעב ועיף ועמא במדבה, דבגין דחמא שכינתא חרבה ויבשה הוה נטיל צערא בגינהא . לבתר

ס' ג' ו' י' י"א

דחמא
 (ה) טייבו סתורס שניכני כע' סו מנחת וסירוס קע' ע"כ . (וסינו שבראכ' לככורו ונחן לנו חורמי כמ' ס'ר' וכל' וסו רמו ש'תויים חתלב
 ס' ח'משי חירס נו' ח'ים ס'יה' כחינה א'מ' דמקנח' ככרוח' ככל' ויס' מי' שחכ' כוס' עעס' דכעה סקמ' ס'ס' אומרוס' ככל' שרי' ס'ק'ין) :
 (כ) כל סמליון שיד' לרף ב'ר' אמר כמ'ס' כמ'סקל' : (ג) מבלן עור פ'סיק אלס' מולדות כדף כ'ר' שיד' כהוקיניס' טיקין י'ג' דכ'ס' :
 יא 11 בראשית ק פירוש

טענות

דחמא דהדרין ישראל בחרוה תקין עשר מיני נגונין, ובסוף כלרו אמר (תהלים ק"ב) תפלה לעני כי יעטוף (כ"ה תקין עשרה מיני תילים, ובסוף כלרו תפלה לדוד הטה יי אונך ענני • חזא דכלהו צלותין דבגניניהו מתעטפין קדם מלכא, ולא הוו עאלין עד דייעול צלותא דעני • אמר תפלה לעני כי יעטוף) והיא צלותא דעטיף כל צלותין קדמה, עד דייעול צלותא דיליה, ובגין דא אקדים עני לכלהו מאן צלותא דעני דא צלותא דערבית דאיהי רשות בפני עצמה בלא בעלה • ובגין דאיהי בלא בעלה איהי עניה יבשה, (ברשות כל אינש) וצדיק עני יבש, דא זרעא דיעקב דאיהו ברשות כל אומין דעלמא, ודמאי לצלותא דערבית דאיהי ליליא דגלותא • וצלותא דשבת איהי צדקה לעני כמה דאוקמוה מארי מתני' שמש בשבת צדקה לעניים (דעניים מתנחמי בארה דשמשא בשבתא) • ובגין דא צריך בר נש למהוי איהו כעני לתרעא דמלכא בצלותא דעמידה בכל שית יומין דחול, בגין שכינתא ומתעטף לה בעטופא דמצוה דציצית כעני, ויהא בתפילין כאביון לגבי תרעא, דאיהו אדני', דהכי סליק לחושבן היכ"ל, ודא איהו אדני' שפתי תפתח • וכד אפתח פומיה בצלותא דערבית, נשרא קא נחית ביומין דחולא לקבלא (כ"ה) בגדפהא צלותא דליליא, ודא נוריא"ל אתקרי אוריא"ל מסטרא דחסד, ונוריא"ל מסטרא דגבורא דאיהו נור דליק דאתמר ביה (דניאל ז') נהר דינור וגומר, ובצלותא דשחרית אריה נחית לקבלא צלותא בדרעוי וגדפוי, דארבע גדפין לכל חיה דא מיכא"ל • ובצלותא דמנחה שור נחית לקבלא (כ"ה צלותא) בקרנוי וגדפוי, ודא גבריא"ל • ובשבת נחית קדשא בריך הוה בתלת (כ"ה) אבהן לקבלא בת יחידא דיליה בהון, ודא רוזא דשבת ש' ב"ת יחידא דיליה • בההוא זמנא חיוון עלאין דאתקריאו (ג) בשמא דיי פתחין ואמרין (תהלים כ"ד) שאו שערים ראשיכם והנשאו (ד) פתחי עולם בההוא זמנא מתפתחין שבעה היכלין • היכל קדמאה היכלא דאהבה • תניינא היכלא דיראה • תליתאה היכלא דרחמי • (תיקונים פ"ב) רביעאה

היכלא

(א) פירוש שה' כשמקבל מחסד נקרא' אוריאל על שם אור וכשמקבל מנכודם נקרא כוראל על שם כור דלוק • (ב) חקיינס חקין י"ט כדף מ' ע"א • (ג) חקין י' קמ"ט • (ד) ענין סטיבלות מחחולין כפקודי רמ"ס ע"א וכדאית ל"ח ע"א (כע"ח כתיב דו' סוכנות אלגו סס דל'א דבריא' וסגס מעלוננס ססס מלך סכונת אימא' סס עלמא דרובא' וכו' • ספרוסוס ממשחיס אח עני סמך וכו' ע"א וליכט נפתחוס אלף כשכח שענינס נחקטו כרכות וילך של שגם • גולתין כ"ז

היכלא דנבואה דאספקלרייא דנהרא • דכ"ד ע"א (א) חמישאה היכלא
 דנבואה דאספקלרייא דלא נהרא • שתיתאה היכלא דצדק • שביעאה
 היכלא דדין • ועלייהו אתמר בראשית, ברא שית, אלהים היכלא
 שביעאה • והכי אינון שבעה היכלין לתתא, ולקבלייהו שבעה קלין
 דהבו ליי • ושמונה עשר אזכרות דביה, דבהון שט קדשא בריך הוא
 בשמונה עשר עלמין, (תהלים ס"ח) ברכב אלהים רבותים אלפי שגאון
 דאינון שמונה עשר רבוון עלמין • וכמה נטורי תרעין אית להיכלין
 דמקבלין צלותין • וכד צלותא לא תיעור אלא כמדה במשקל,
 (ב) ולית מאן דקאים קמי תרעא דצלותא ועליה אתמר (ס"ס קכ"ו) לא
 יבושו כי ידברו את אויבים בשער, דאירו תרעא דמלכא • בגין
 דצלותא איהי מצוה ודא שכנתא, ואורייתא דאיהו קדשא בריך
 הוא לא צריך הפסקה בנייהו, וצריך לסלקא תורה ומצוה ברחימו
 ורחילו • דכל פקודין דעשה ולא תעשה בלהו תליין מן שם יהו"ה,
 כמה דאוקימנא רזא דא • שמי עם ויה שלש מאות וחמשה וששים
 מצות לא תעשה • זכרי עם ויה שני מאות ושמונה וארבעים מצות
 עשה, והא הכא שלש מאות וחמשה וששים, ושני מאות ושמונה
 וארבעים • ואינון שני מאות ושמונה וארבעים תכין דבקריאת שמע,
 ואתייהבו מרחימו ורחילו דאת ה' ובגין דא תקינו הבוחר בעמו
 ישראל באהבה • (ג) ואינון כליין באברהם דאתמר ביה (ע' כסוף ס"ו סי' ו')
 זרע אברהם אוהבי • ישראל דסליק ביו"ד ה"א וא"ו ה"א, ורזא דמלה
 ישראל עלה במחשבה להבראת • מחשבה, חשב מ"ה, וכיה תשכה
 שמא קדישא • ובגין יעקב דאיהו ישראל אתמר ויברא אלהים את
 האדם בצלמו בדיוקנא דמאריה • בני חיי ומוזני מסטרא דעמודי
 דאמצעיתא דאיהו בני בכורי ישראל, ואיהו עין החיים, ואיהו אילנות
 דמזון לכלא ביה • ובגין דא אינון ישראל מוזנא דיליה, צלותא
 דחשיבא לקרבנא • ובגרותא אתמר (בראשית ל') הבה לי בנים ואם אין
 מתה אנכי • ושכינתא איהי קרבנא דקדשא בריך הוא, מנייה בימינא
 ושמאלא וגופא • וכד סלקא לגביה, צריך לאכללא עמיה כל עשר
 ספירן

ראס דמקבל לה

(א) (כאן שייך מס שאר כרף כ"ג ע"כ שרם ס' וסוף ללוחא וכו' עד יסיל מדרך אלהי:) (ב) מירוש כי אברהם נאמנתיא רג'ת רשו נרמ'ס
 מיכות דק"ט • וי"ט כי אברהם כמילתו פוץ כנישעתיא סו' מיכות על שמע וסאל ס"א ס' אחר • א"ס :

ספירן, דלית קדושה פחות מעשרה דאיהי קדושה דיליה • ובגין דא
 כד בר נש בעי לסלקא צלותיה בכל תנועיה • אי חיזינא בעי לקטרגא
 לצלותא, צריך למעבד ליה (ה) קירטא, ורזא דמלה זרקא מקף שופר
 הולך סגולתא : פתח רבי שמעון ואמר עלאין שמעו תתאין אתבנשו
 אלין מארי מתיבתא דלעילא ותתא • אליהו באומאה עלך טול רשו
 ונחית הכא דהא קרבא סגיא אודמן • חנוך ממנא נחורת הכא
 אנת וכל מארי מתיבתא דתחות ידך, דלא ליקרא דילי עבידנא אלא
 ליקרא דשבינתא • פתח כמלקדמין ואמר זרקא, ודאי במיתך לסלקא
 צלותא לההוא אתר ידיע • כמה דההיא אבנא דקירטא דאודריקת
 לאתר ידיע • הכי צריך לסלקא מחשבתיה בצלותיה כההיא תגא
 אבן מובללת ומעוטרת דאתמר בה כל הזוקף זוקף בשם, דצריך לסלקא
 לה תמן • וכההוא אתר דסליק לה לגבי בעלה, אפילו נחש פרוך על
 עקבו לא יפסיק • אף על גב דאתמר ביה ואתה תשופנו עקב, ההיא
 אבן דאיהי י' דיעקב דאתמר בה (ס"ט מ"ט) משם רועה אבן ישראל
 לא יפסיק, וצריך לסלקא (ק"ה לה) עד אין סוף • וכד נחית לה אתמר
 ביה כל הכורע כורע בכרוך, דצריך לנחתא (ק"ה לה) עד אין תכלית •
 ולא יפסיק (ק"ה לה) מניה לא לעילא ולא לתתא • לזמנין איהו בעלה
 ו' בצדיק, בשית פרקין דתרין שוקין • נחית לגבה בתרין שוקין • לזמנין
 איהו בעלה ו' בתרין (ק"ה דרועין) שית פרקין • דסליקת לגביה בתרין
 דרועין • לזמנין איהו בן אבא ואימא בן י'ה, צריך לסלקא לעילא
 לה • וכד סלקת תמן לזמנין איהי כהפוכא, ו' בין י' (כ) כגונא דא
 א • צריך לסלקה לגבי דאתמר בה (תפליס ק"ח) אבן מאסו הכונים
 היתה לראש פנה • וכד איהי סליקת לעילא ברישא דכל רישין
 סלקא, ובגינה מלאכייא אמרין (דכ"ד ע"ב) איה מקום כבודו • וכד
 סליקת לא' כגונא דא א, איהי תגא ברישא דא עטרה על רישיה
 כתר • וכד נחתא נקודה לתתא ואתעטרת, נחיתת ביה כגונא דא
 א (קמץ) • וכד סליק אתקרי תגא כרזא דטעמי • וכד נחיתת
 אתקריאת נקודה • וכד מתייחד עמה איהי ז', בלילא מניה אות ברית

דאיהו

(ה) לעשות לו קלע לזרוק המר הכחש כקדמוניו שלא יקטרג עליו מנחת יהדות. דף כ"ב יפ"דס כסדר הטעמים ריש תתין מ' ודף מ' ע"ב
 ומקין יט וכו' דף כ"א : (כ) הרומם ק"ח ע"א יתקנים ריש תתין י' :

דאיהו שביעאה דכלא • ובנדאי האי אכנא היא בניינא דכל עלמין •
 (ח) ובגין דא (דכ"ח כ"ה) אבן שלימה וצדק יהיה לך, איהי מדה בין כל
 ספירה וספירה • דכל ספירה (כ"ה וכל ספירה) בה סליקת לעשר
 שיעור דילה • ובה אתעבדת אמה, עשר אמות אורך בין כל ספירה
 וספירה • ורזא דמלה עשר אמות אורך הקדש ובין כלא מאה •
 איהו • בין פרק ופרק עשר זמנין סלקא למדה (מארי) דמאה אמה •
 כל מדה ומדה אתקרי עולם, ואינון יו' שיעור ומדה, ו' שקל י' מדה
 דיליה, ושיעורא דמדה חמש אמות ארך וחמש אמות רחב, ואינון
 לקבל שיעורא דכל רקיע דמהלך חמש מאות אורביה וחמש מאות
 פותייה, ואינון ה' ה' הרי לך שיעור קומה באתוון יהוה, דאת ו' איהו
 רקיע השמים, חמש רקיעין דיליה ה', אלין אתקריהו ה' שמים • ה'
 חמש רקיעין דכלילין בשמים, חמש עלאין שמי השמים, ואינון ה' חמש
 בחמיש • ו' רקיע שתיתאה לון י' שביעאה לון י' שבעה בשבעה וסלקין
 ארבעה עשר • והכי אינון ארעין, שבעה על גבי שבעה כגלדי בצלים •
 וכלהו רמיון בתרין עינין • אתקרי עולם קטן ו' עולם אריך, וכל מאן דבעי
 למשאל שאלתין לגבי עולם אריך צריך לארכא ביה, וכל מאן
 דשאל בעולם קצר צריך לקצרא • ועל דא אוקמורה (כ) במקום
 שאמרו לקצר אין אדם רשאי להאריך • לקצר בצלותין (כ) כמדכר י"ב
 (ג) אל נא רפא נא לה • בנקודה ד' להאריך ולהתנפל (דכ"ח ט')
 ואתנפל לפני יי כראשונה ארבעים יום וארבעים לילה, כלא מס',
 נקודה באמצע אתעביד מים • מסטרא דחסד צריך לארכא בצלותא
 ובשמא קדישא • וסליק יהוה ברביע לארכא בתנועה דא, דאיהו
 רזא דתקיעה • לקצר מסטרא דשברים • בינוני לא בקצירו ולא
 באריכו, בתרועה בעמודא דאמצעיתא דאיהו שלשלת, דתרווייהו שקל
 הקדש, לקביל רביע דסליק איהו חולם, שברים לקביל שבא • דא
 בעא לסלקא קלא ודא בעא לנחתא לה • ובגין דא אינון שברים
 בחשאי, שכינתא תתאה וקלא לא ישתמע כמה דאת אמר (שמותל ח' ט')
 וקולה לא ישמע • תרועה דא שלשלת אחיד בתרווייהו • ואית

כגוונא

(ח) תקינים תקין יום דף ע"ה וחקון יום נס ממלא כס פיר זעיר קראש ועיין מנחת יצירה דף ס"ד ע"ב : (כ) מנחת יצירה קס"ב ע"ב וי"ג
 כ' : (ג) תקינים דף י"ב ע"א :

כגוֹנָא דְרַקִיעַ הַמַּאֲרִיךְ בֵּיהּ תִּיבָה וְאִיהִי נְקוּדָה • חִירֵק כְּגוֹנָא דְחַלְמִי •
 לִית נְקוּדָה דְלִית כְּגוֹנָא דִּלְהּ בְּטַעְמִי • סְגוּר לְגַבִּי סְגוּלְתָא, שְׂבָא
 לְגַבִּי זְקַף גְּדוּל • כְּלָהוּ תִשְׁבַּח לֹן נְקוּדֵי לְגַבִּי טַעְמִי לְמַאן דִּידַע רִזִּין
 טְמִירִין : פְּתַח וְאָמַר זְרַקְיָה מִקַּף שׁוּפֵר הוֹלֵךְ סְגוּלְתָא • (ב) (פְּתַח
 נְקוּדַת יְמִין " מֶלֶךְ, נְקוּדַת סְגוּר שְׂמַאלָא, " מֶלֶךְ בְּאַמְצְעִיתָא, " יְמִלוּךְ
 לְתַתָּא • רַבִּי אַחָא אָמַר " מֶלֶךְ דָּא עֲלֵמָא עֲלָאָה " מֶלֶךְ דָּא תַפְאָרַת •
 " יְמִלוּךְ דָּא אַרְוִן הַבְּרִית) • (כֹּאן סִידָא מִסְּטַכְסִימִן מֵאֵל וּסְיָא וְחַ) :

אֵלֶּה (כ"ח סס"ו) תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ • הָא (כ) אֹקְמוּהּ כֹּל אֲתַר
 דְּכְתִיב אֵלֶּה, פְּסַל אֵת הַרְאִשׁוֹנִים • וְאֵלֶּין תּוֹלְדֵין דִּתְהוּ
 דְּאֲתַר מִיּוֹ בְּקֵרָא תְּנִינָא וְהָאָרֶץ הִי תְהוּ רְתוּ • וְאֵלֶּין אֵינּוֹן דְּאֲתַמַּר
 דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרָא עֲלֵמִין וּמַחְרִיבִין, וּבְגִין דָּא אֲרַעָא הוּא תוּהָה
 וְבוּהָה, אִיךְ בְּרָא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵמִין לְחִרְבָּא לֹן, שְׁפִיר הוּא דְלֵא
 לִיבְרֵי לֹן • אֵלֶּא וְדָאִי הֵבֵא אִיבָא רִזָּא מְאִי אִיְהוּ וּמַחְרִיבִין, דְּקִדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לֵא יִשְׁצִי עוֹבְדֵי יְדוּי • וְלֵא עוֹד אֵלֶּא דָּא שְׂמִיָּא וְאֲתַמַּר
 בְּהוּ (יטעיה כ"ב) כִּי שָׁמַיִם כְּעֵשֶׂן נִמְלְחוּ וְגוּמַר. אִם כֵּן קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 עֵבִיד וּמַחִי • אֵלֶּא רִזָּא דְּמִלְהָ כְּדִין הוּא, דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרָא
 עֲלֵמָא וּבְרִיָּה בְּאוֹרִיתָא, כְּמָה דְּאֹקְמוּהּ בְּרִאשִׁית, דְּאֲתַמַּר בְּה (מס"ח ס)
 " קִנְיֵי רֵאשִׁית דְּרַכּוּ • וּבְהָאִי רֵאשִׁית בְּרָא יֵת שְׂמִיָּא וְיֵת אֲרַעָא
 וְאִיהוּ סְמִיךְ לֹן בֵּיהּ • בְּגִין דְּבְרִית כְּתִיב בֵּיהּ בְּלִרְאשִׁית וְאֲתַמַּר בֵּיה
 (יכתיב ל"ג) אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה וְגוּמַר • וְאֵלֶּין אֵינּוֹן דְּאֲתַמַּר כְּהוֹן
 (סס"ג קט"ו) הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לִי וְגוּמַר • וְאִיהִי אֲרֶץ הַחַיִּים כְּלִילָא מְשַׁבַּע
 אֲרַעִין דְּעֲלִיִּדְהוּ אָמַר דּוּר מְלַכָּא (סס קט"ו) אֲתַהֲלֵךְ לִפְנֵי " בְּאֲרֻצוֹת
 הַחַיִּים • וּבְרָא שְׂמִיָּא וְאֲרַעָא (יכ"ס ע"ה) בְּתַרְיָה עַל תְּהוּ, וְלִית תְּמָן
 יְסוּדָא דְּאִיְהוּ בְּרִית דְּסְמִיךְ לֹן • בְּגִין דָּא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָא
 לְמִיתָן אֹרִיָּתָא לְאוּמִין דְּעֲלֵמָא עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זְרָה, דְּאִיהוּ בְּרִית מִלְּה
 מִמֶּשׁ, וְלֵא כְּעוּ לְקַבְּלָא לִיהּ וְאֲשַׁתְּאָרַת אֲרַעָא חֲרַבָּה וּבִשְׁרָה • וְדָא
 אִיהוּ יְקוּוּ הַמִּים מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד וְתִרְאָה הִיבְשָׁה • יְקוּוּ

הַמִּים

(ב) (סיד לקמן דף ל"ד ע"א • סר"כ) מנחם יצחק דף ל' : (כ) סקליטוח :

המים דא אורייתא * (א) אל מקום אחר אלין ישראל, בגין דנשמתיהו
 תליין מההוא ארתר דאתמר ביה ברוך כבוד יי ממקומו * כבוד יי
 שכינתא תתאה * ממקומו (ב) שכינתא עלאה * וכיון דאינון נשמתיהו
 מתמן שרייא עלייהו ודאי יהוה, ואתמר בהוון (דכ"ה ל"ב) כי חלק יי
 עמו, ודא איהו יקוון המים אל מקום אחר, ואורייתא איהו ישובא
 דעלמא * ואומין דעלמא עובדי עבודה זרה דלא קבילו לה, אשתארו
 חרבין ויבשין, ודא איהו דקדשא בריך הוא ברא עלמין ומחריבין, אלין
 דלא נטרי פקודי אורייתא * לא דישי איהו עובדו כמה דחשבין בני
 נשא * ולמה ישי לון לבנוי דאתמר בהון בהבראם, בה בראם ואלין
 אינון דמתגירין מאומין דעלמא, בגנייהו נפלת ה' (ג) זעירא דאברהם
 בארץ חמישאה דהוא ה', דאיהו חרב ויבש, חרב בבית ראשון ויבש
 בבית שני * ומשה בגין דבעא לאעלא גיורין תחות גרפוי דשכינתא,
 וחשיב דהוון מאלין דאתבראו בה, והב בהון את ה' דאברהם, גרמו
 ליה ירידה כמה דאת אמר (שמות ל"ב) לך רד כי שחת עמך * ובגין
 דלא קבילו לאת ה' בדחילו דיווד וברחמו דה', נחית איהו מדרגיה
 דאיהו ו' * ואת ו' נחת עמיה כגין דלא יתאכיד בינייהו. (ד) דעתיד
 איהו ברזא דגלגולא לאתערכא בינייהו כגלותא בין ערב רב, דאינון
 נשמתיהו מסטרא דאלין דאתמר בהוון (ישעיה כ"ה) כי שמים בעשן
 נמלחו וגומר. ואלין אינון דלא בעא נח רחמי עלייהו ואתמר בהוון
 וימחו מן הארץ, בגין דהוון מאלין דאתמר בהוון (דכ"ה כ"ה) תמחה את
 זכר עמלק * ומשה לא אסתמר מגנייהו ואפיל ה' בינייהו, ובגין דא
 איהו לא יעול לארעא דישראל עד דיתוב ה' לאתרה * ובגין דא נחת
 איהו מדרגיה ונחית ביה ו' * ובגין דא ה' נפלתו יוקים לה ו' דמשה *
 ובגין דה' זעירא ה' דאברהם דאיהו דהבראם אתזער איהו בגינה *
 ואתמר ביה (ישעיה ס"ג) מוליך לימין משה וגומר. ואפיק לה מתמן

בחיכא

(א) כריך ככיר וסוה ממקמי במכיליהו כוון * כיה ר"ש ו' כ"ף כ"ף כ"ח ו' דלת י"ד ס"א ויא' ס"א מ"כ מ"ס ק"ף ו' מ"כ ו' אלו
 ומ"ג לחוון סס כג' ממש שמע ישראל ס"א אחר כשכמלו עס ו"כ חיכות וסו סרמו של מקום אחר שרמו על אחר של שמע * וגם וער
 שספץ כשכמלו סוה ג"כ ח' כחולסו לחוון כדחיתא כווסר סרומה * ו"ס דסוים כאכרסס כהכרסס וכו' * פו גכ אכרסס כמילואו כוה ח"ף
 כ"ח ר"ש ס"א מ"ס כג' שמע יס' ס"א ס' אחר ממש * יעיר ממקמי כג' ר"כ סטוא סיחור הנמור מפל קומה שלמה כו כרמות וסס ע"כ
 ס"ג מ"ס כ"ן כבוטוים כל מוליוי שג הו"ס ישראל חחוים ככל מקומות קדושים סללו של ד' עילמות סכניוים מו' אומות ססס סמספעץ
 מהס עכמ"כ לזכירע וסוה כ"ל נמו אל מקום ח' אלו ישראל * א"ס : (ב) ויקחל ר"י ח' ובר"מ סלל רעח ח' כידד ממקומו דליוי עלמא דלחוי :
 (ג) גר' אכל קינין דמחנירוין מה' מינין דליונין עמלקוים ככורוים רפאים כסולים ענקים * קאו על סעטרס סיר ס"א אחרויס סכסס * שמיס
 ע' ע"כ : (ד) כ"ס כ' וכנסח דל' ח' וע"ס מגיר רסו : לזכר וירס קין משיטו כר"ל כי קין עיר סניו :

א פקניס

בחילא דו ואייתי לה עמיה • מיד שרייא עליה יה, ואשתלים אומא
 כי יד על כס יה מלחמה ליי וגומר מאי מדר דר, דא משרה דאתמר
 ביה (קס"ח ה) דור הולך ודור בא • והא אוקמוה (פ) דלית דור פחות
 מששים רבוא, ודא משה דאתמר ביה דאנתתא חדא ילדה ששים
 רבוא בכרס אחת • וחמיש (במדבר קכ"ט) (כ) מינין אינון בערב רב, ואינון
 (ס' ננ"ע ר"ע) נפילים, גבורים, ענקים, רפאים, עמלקים, ובגנייהו נפלה
 ה' זעירא מאתרהאיבלעם ובלק מסטרא דעמלק הו, טורל עם מן
 בלעם • לק מן בלק אשתאר בכל, כי שם בלל יי שפת כל הארץ •
 ואלין אינון דאשתארו מאלין דאתמר בהון (כראשית ו) וימח את כל
 היקום, ומאלין דאשתארו מנהון בגלותא רביעאה, אינון רישין בקיומא
 סג, ואינון קיימין על ישראל כלי חמס • ועלייהו אתמר (ס"ג ו) כי
 מלאה הארץ חמס מפניהם, אלין אינון עמלקים • נפילים עלייהו
 אתמר (ס"ג) ויראו בני האלהים את בנות האדם כי טובות הנה, ואלין
 אינון מינא תניינא מאלין נפילים מלעילא • דכר בעא קדשא בריך
 הוא למעבד אדם דאמר געשה אדם בצלמנו וגומר • בעא למעבד
 ליה רישא על עלאין, למהוי איהו פקיד על כלהו, ולמהוי אינון פקידין
 על ידוי • כגונגא דיוסף דאתמר ביה (ס"ג מ"א) ויפקד פקידים על
 הארץ • אינון (לעיל כ"ג ה) בעו לקטרגא ליה ואמרו (תהלים ח) מה אנוש
 כי תזכרנו וגומר, דעתיד למחטי קמד • אמר לון קדשא בריך הוא
 אי אתון הוירגון לתתא בנותיה יתיר הויתון חבין מניה • מיד ויראו
 בני האלהים את בנות האדם וגומר חשקו בהון • וקדשא בריך הוא
 אפיל לון לתתא בשלשלאן, ואינון (דכ"ה ע"ב) עזא ועזאר דמנייהו
 נשמתהון דערב רב (ג) דאינון נפילים, דאפילו גרמייהו לזנות בתר
 נשייא דאינון טבאן • ובגין דא אפיל לון קדשא בריך הוא מעלמא
 דאתי דלא יהא לון חולקא תמן, ויהיב לון אגרייהו בהאי עלמא כמה
 דאת אמר (דברים ו) ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו וגומר • גבורים
 (ז) מינא תליתאה, עלייהו אתמר המה הגבורים וגומר אנשי השם •
 ואינון מסטרא דאלין דאתמר בהון (כראשית י"א) הבה נבנה לנו עיר

ונעשה

(ה) חקניס ס"ף חקון ס"ט וריס חקין ע' : (כ) חקון כ' ומ' : (ג) מירוש טערכ רב נקדחי נפילים וככ"ד אפיל לון קב"ס מעלמא דאתי פני
 לזיתם טכזיס חמס טנקלחי נפילים • א"ס : (כ) עמלקים מין א נפילים מין ב' גבורים מין ג' וכי סיסן עכ"ג ר"ע כמס' ל' סי"כ :
 א בלעד

ונעשה לנו שם, דבנין בתי כנסיות ומדרשות ושו"ן בהו ספרי תורה
ועטרה על רישו, ולא לשמא ד"י, אלא למעבד לון שם הדא הו"י.
דכתיב ונעשה לנו שם * ומסטרא אחרא מתגברין על ישראל דאינון
כעפרא דארעא, וגולין לון (ואתברת ^(ד) עבדתא) ועלייהו אתמר
(ס"ו) והמים גברו מאד מאד על הארץ * רפאים מינא רביעאה * אם
יחזון לישראל בדוחקא מתרפין מנייהו, ואית לון רשו לשוכא לון ולא
בעאן * ומתרפין מאורייתא ומאלין דמשתדלין בה, למעבד טב עם
עובדי עבודה זרה עלייהו אתמר (ישעי' כ"ו) רפאים כל יקומו, בזמנא
דייתי פקידה לישראל אתמר בהון ותאבד כל זכר למויענקים מינא
חמישאה, דאינון מזולין לאלין דאתמר בהון (תע"ה) וענקים לגרורותיך
ועלייהו אתמר (דברים כ') רפאים יחשבו אף הם כענקים, שקילין דא
לרא, אלין אינון דאהדרו עלמא לרתהו ובהו * ורזא דמלה חרב בי
מקדשא והארץ היתה תהו ובהו, דאיהי עקרא וישוכא דעלמא * מיר
דייתי אור דאיהו קדשא בריך הוא, ימחון מן עלמא ויתאבדון * אבל
פירקנא לאו איהי תלייא אלא בעמלק עד דיתמחי, ^(ז) דביה אומאה
והא אוקמורה * דבר אחר אלה תולדות השמים וגומר. אלין אינון
דאתמר ברהון (שמות ל"ב) אלה אלהיך ישראל * ביומא דיתמחון אלין,
כאילו ההוא יומא עביד קדשא בריך הוא שמיא וארעא הדא הו"י.
דכתיב ביום עשות יי אלהים ארץ ושמים * בההוא זמנא יהא קדשא
ברוך הוא עם שכינתיה ויתחדש עלמא הדא הוא דכתיב (ישעי' ס"ו) כי
כאשר השמים החדשים והארץ החדשה וגומר, דא איהו ביום עשות *
בההוא זמנא ויצמח יי אלהים מן האדמה כל עץ נחמד וגומר * אבל
בקדמיתא עד דיתמחון אלין לא נחית מטריא דאורייתא, וישראל
דדמיין לעשבין ולאילנין לא יצמחון * ורזא דמלה וכל שיח השדה
טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה וגומר * כגין דאדם אין, דאינון
ישראל כבי מקדשא, לעבוד את האדמה בקרבנין * דבר אחר וכל
שיח השדה, דא משיח ראשון, טרם יהיה בארעא * וכל עשב השדה
טרם יצמח, דא משיח שני * ולמרה כגין דלית תמן משה למפלח
לשכינתא דעליה אתמר ואדם אין לעבוד את האדמה * ורזא דמלה

לא

(ד) כלע"ד ספ"ה שבזו (וכת"מ פירשו) וכל"ל לא יס : (כ) כמ"ש כי יד על כס יס וגו' :

ח מכת

בראשית

42 יב

(כרזשית מ"ט) לא יסור שבט מיהודה דא משיח בן דוד • ומחוקק מבין
 רגליו דא משיח בן יוסף • עד כי יבא שיל"ה דא משה • חושבן דא
 כדא • ולו יקת עמים, אתון ולו קה"ת • דבר אחר וכל שיח
 השדה אלן צדיקיא דאינון מסטרא (6) דצדיק ח"י עלמין • ש"ח, ש'
 ח"י, ש' תלת ענפין דאילנא ואינון תלתא אבהן, ומן ח"י עלמין • לשון
 אחר וכל עשב השדה, ע"ב ש"ן, תלת עלין דאינון ש' (7) יאהרונהי,
 ואינון שבעים ושנים ענפין דתליין בהון כחושבן ע"ב • כלרו ל^א
 מתאחדין באתרא דאיהי שכנתא, עד דייתי יהוא דאקרי אד"ם
 דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א, ודא איהו ואד"ם אין לעבוד את האדמה •
 ובגין דא אתמר ביה וכל עשב השדה טרם יצמח • עד דיצמח צדיק
 ומניה (תקלים פ"ה) אמת מארץ תצמח דאתמר ביה (דניאל ח) ותשלך
 אמת ארצה • ותלמידי חכמים דאינון דשאין לא צמחין בגלותא עד
 דאמת מארץ תצמח • ודא משה דאתמר ביה (מלאכי ב) תורת אמת
 היתה בפיהו דלא יהא מאן דרדיש לשכינתא כוותיה • ובגין דא
 ואדם אין לעבוד • ומיד דאיהו י"תי מיד וא דיעלה מן (דכ"ו ע"ב) הארץ,
 אד מן אדנ"י, סליק ליה ו' וארבעביד בה אדון כל הארץ • מיד
 והשקה את כל פני האדמה, מניה אתשקין ישראל לתתא בשבעין
 אנפין דאורייתא • דבר אחר ואד יעלה מן הארץ, תרגומו ועננא
 (ג) יסתלק מן ארעא ההיא דאתמר בה (ספית מ) כי ענן י' על המשכן
 וגומר, וביה מתשקין תלמידי חכמים בארעא בההוא זמנא :

וייצר י' אלהים את האדם אלן ישראל • בההוא זמנא קדשא בריך
 הוא צייר לון בצוירין דעלמא דין ועלמא דאתי • וייצר, בההוא
 זמנא קדשא בריך הוה עייל לון בשמיה בצוירא דשני יודין י' ו'
 בינייהו דאינון סלקין לחושבן יהו"ה • ויהון מצוירין באנפוי, באנפין
 דילרוון בשני יודין, בחוטמא דילרוון באת ו' • ובגין דא אמר קד"ה
 (כמ"ב כ"ג) כי מראש צורים אראנו • אלן אינון צוירין דשמא קדישא •
 ויהון מצוירין באנפיהו בתרין לוחין יקירין דאינון י' י', דאיהו ו' חרות
 עלייהו • ועוד צייר לון לכל דור כבת זוגיה עלאה דא י"ה, ואינון ו'
 יחודא דתרגוניהו • וצייר לון באינון דצוירא דלעילא דאיהו ישראל

עמודא

(6) סגסג יסדס דק ק"פ וק"ד : (7) ספד לאון : (8) ח"ס כח"ח איתח וענלת סוס סליק :

6 גליון

עמודא דאמצעייתא, כליל שכינתא עלאה ותתאה, דאינון קרית שמע
 ערבית וקרית שמע שחרית • ועלייהו אתמר עצם מעצמי ובשר
 מבשרי • ומיד בההוא זמנא נטע לון לישראל בגנתא דערן קדישא
 הדא הוא דכתיב ויטע יי (כ"ח ט) אלהים אבא ואימא • ג"ן, דא שכינתא
 תתאה • ערן דא אימא עלאה • את האדם דא עמודא דאמצעייתא •
 איהי תהא נטע דיליה בת זוגיה ולא תזוז מניה לעלם, ותהא עדונגא
 דיליה • וישראל קדישא בריך הוא נטע לון בההוא זמנא נטע
 קדישא בעלמא כמרה דאת אמר (ישעיהו ס) נצר מטעי מעשרה ידי
 להתפאר :

ויצמח יהו"ה אלהים • אבא ואימא • כל עץ נחמד דא צדי"ק • וטוב
 למאכל, דא עמודא דאמצעייתא דביה רחוק זמין (כ"ח זמינא)
 מזון לכלא דכלא ביה, ולא אתפרנס צדיק אלא מניה, ושכינתא מניה,
 ולא צדיקין לתתאין (דילדון) אלא כללוו נזוגין לתתא על ידיה •
 דבגלותא לא הוה לשכינתא ולח"י עלמין מזונא אלא בשמונה עשרה
 (ט) ברכאן דצלותא • אבל בההוא זמנא אידו יהא מזונא לכלא •
 ועץ החיים, רהוא אילנא דח"י יהא נטיע כגו גנתא דאתמר ביה ולקח
 גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם • ושכינתא לא שלטא עלה אילנא
 דסטרא אחרא, דאינון ערב רב, דאינון (ס"ד ט"ז) עץ הדעת טוב ורע •
 ולא תקבל בה עוד טמא הדא הוא דכתיב (דברים ל"ב) יי בדר ינחנו
 ואין עמו אל נבר • ובגין דא לא מקבלין גרים לימות המשיח • ותהא
 שכינתא כגפנא דלא מקבלא נטעא ממניא אחרא, וישראל יהון כל
 עץ נחמד למראה, ויתחזר עלייהו שופרא דאתמר ביה השליך משמים
 ארץ תפארת ישראל • ועין הדעת טוב ורע, אדחיינ מנייהו ולא
 מתדבקין ולא מתערבין בהון • דהא אתמר בישראל ומעץ הדעת
 טוב ורע לא תאכל ממנו, דאינון ערב רב • וגלי לון קדישא בריך הוא
 דביום אכלך ממנו, גרמו דאכדו שני אבודין דאינון בית ראשון ובית
 שני • ודא איהו כי ביום אכלך ממנו מות תמות שתי פעמים • ואינון
 גרמו דצדיק יחרב ויבש בבית ראשון, דאיהי שכינתא עלאה, ובבית
 שני

(ט) גיליון מבאן נדלם שם סדרין כיוון ט"ס ככאן ולגותא כומן סגלות וכן איהא בחוק' ועיין כפרשם תלף רע"ט ט' :

שני דאיהי שכנתא תתאה • דא איהו (ישעיה י"ט) (ה) ונהר יחרב ויבש
 ונהר דא ו' יחרב בה תתאה, בגין דאסתלק מניה נביעו ד' לאין
 סוף, ומיד דיפקון ישראל מן גלותא עמא קדישא לחוד, מיד נהר דהוה
 חרב ויבש אתמר ביה ונהר יוצא מעדן דא ו' להשקות את הגן •
 ונהר דא עמודא דאמצעיתא • יוצא מעדן דא אימא עלאה להשקות
 את הגן דא שכנתא תתאה • דבהווא זימנא אתמר במשה ובישראל
 (סס כ"ח) אז תתענג על יי בענג דאיהו, ע' עדן נ' נהר ג' גן • ויתקיים
 קרא (שמות ט"ו) אז ישיר משה וגומר (דכו ע"ב) שר לא נאמר אלא ישיר •
 ואתהפך לערב רב (כ) ענג לנגע וליאומין דעלמא עובדי עבודה
 זרה, כגוונא דפרעה ומצראי דפרח בהון שחין אבעבועות • אבל
 לישראל יהא ענג, ודא איהו ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם
 יפרד והיה לארבעה ראשים, דאינון חסיד דרועא ימינא • ובהווא
 זמנא הרוצה להחכים ידריס ומחנה מיכאל אתשקיין מניה ועמיה מטה
 יהודה ותריין שבטין • גבורה דרועא שמאלא • ובהווא זמנא הרוצה
 להעשיר יצפין, ומחנה גבריאל אתשקיין מניה ועמיה מטה דן ותריין
 שבטין • נצח שוקא ימינא • ומניה אתשקיין משרייא דגוריאל ועמיה
 מטה ראובן ותריין שבטין עמיה • (ג) הו"ד שוקא שמאלא דעלה
 אתמר ליעקב (בראשית ל"ב) והוא צולע על ירכו, ומניה אתשקיין משרייא
 דרפאל דאיהו ממנא על אסוותא דגלותא, ועמיה מטה אפרים ושני
 שבטין • דבר אחר ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים, אלן אינון
 ארבעה דנכנסו לפרדס, חד עאל בפישוין דאיהו (ד) פי שונה הלכות •
 תניינא עאל בגיחוין ותמן הוא קבור ההוא דאתמר ביה (ויקרא י"ח) כל
 דהולך על גחון, גבריאל גבר אל עליה אתמר (איוב ג) לגבר אשר
 דרכו נסתרה ויסך אלוה בעדו • ולא ידע גבר (ה) ית קבורתיה עד
 יומא הדין דאתגלייא תמן, ודא איהו רמו ולחכימייא ברמיזא • תליתאה
 עאל בחדק, חד קל, ודא לישנא חרדא קלא לדרשנא • רביעארה
 עאל בפרת דאיהו מוחא דביה פריה ורכיה • בן זומא וכן עזיאי

דעאלו

(ה) עיין חקל ר"ז כ' ולא נאמר דאיהא עילאן איתקריא עדן דכאזרח סאזני ר"ן כ' כ' מאן סיא עדן דא חכמא עילאן אלא ס' ק
 כונה סיא כיולח מעדן שהיא חכמה ויסר"כ כחך דנק' עדן לגבו' א' (כ) שפחס רעס סיא סקליפס מתספר לס ענג לנגע • חקיניס
 כמקדמ ס' דף י"א וזכר פקודי ר"ב ע"כ • (ג) מכאן משמע דכירך שחלף חזו המלחך ליעקב וסוף נגד סוד' : (ד) ר"ל פשטן סלכס ולוס
 רשו כפ רמרס א"ס : (ה) מנחם יטורס דע"ט ע"כ • וזכר חרומס קמ"ל מני"ח שענין פקודיס סיא כסוי סקליפס סני' גבול סקרוסס :
 א סקיניס

דעאלו בקלפין דאורייתא הוו לקאן בהון • רבי עקיבא (פקודי רכ"ד) דעאל
 במוחא אתמר ביה דעאל (ה) בשלם ונפק בשלם • (אמר רבי כ) אלעזר
 אבא יומא חד הוינא בבי מדרשא ושאלו חברייה מאי גיהו דאמר
 רבי עקיבא לתלמידוי (ו) כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים
 מים שמא תסתכנון גרמייכו דכתיב (תהלים ק"ה) דובר שקרים לא יכון
 לנגד עיני • אדהכי הא סבא דסבין קא נחית אמר לון רבנן במאי
 קא משתדלין • אמרו ליה ודאי בהא דאמר רבי עקיבא לתלמידוי
 כשתגיעו לאבני שיש וכולי, אמר לון ודאי רזא עלאה אית הכא והא
 אוקמורה במתיבתא עלאה, ובגין דלא תטעון נחיתנא לכו • ובגין
 לאתגלייא רזא דא בינייכו דהיהו רזא עלאה טמירא מבני דרבי •
 בודאי אבני שיש טהור, אינון דמגרוון מין דבין נפקין, ואינון רמזין י
 באת א' רישא וסופא, ו' דאיהו נטוי בינייהו איהו עץ החיים, מאן
 דאכיל מניה וחי לעולם • ואלין תרין יודין אינון רמזין בוייצר, ואינון
 תרין יצירות, יצירה דעילאין ויצירה דתתאין, ואינון חכמה בראש
 וחכמה בסוף, תעלומות חכמה ודאי אינון תעלומות מחכמה עלאה
 דתחות כתר עלאה • ואינון לקבל תרין עינין דבהון (שמות י"ט ב) תרין
 דמעין נחתו בימא רבא • ואמאי נחתו, בגין דאורייתא מתרין לוחין
 אלין, הנה משה נחית לישראל ולא זכו בהון ואתברו ונפלו • ודאי
 גדים אבודא דבית ראשון ושני • ואמאי נפלו, (ה) בגין דפרח ו' מנייהו
 דאיהו ו' דוייצר, ויהיב לון אחרנין מסטרא דעץ הדעת טוב ורע,
 דמתמן אתייהיבת אורייתא באיסור והתר, מימינא חיי ומשמאלא
 מורתא • ובגין דא אמר רבי עקיבא לתלמידוי כשתגיעו לאבני שיש
 טהור אל תאמרו מים מים • לא תהוו שקילין אבני שיש טהור
 לאבנין אחרנין, (כ) דאינון תרין יודין דוייצר חכמה עלאה וחכמה
 תתאה דאינון חיי ומותא, דמתמן (קבלת) ל' חכם לימינו ולב כסיל
 לשמאלו • ולא עוד אלא אתון תסתכנון גרמייכו, בגין דאלין דעץ
 הדעת טוב ורע אינון בפירודא • ואבני שיש טהור אינון ביחודא בלא
 פירודא כלל • (ט) ואי תמרון דהא אסתלק עץ החיים מנייהו ונפלו

ואית

(א) מקוים מקין ס' וק"א א' ונ"א חקין ס"ג : (ב) כל סמכוין סידעס נס כר"ט סף דק"א א' • ומקויה רכ"ד ומקויוס ק"א א' סר"כ :
 (ג) פרוס כשער ערבי כסוויס כערך שיש כסוף חקין כ"ד : (ד) וסי' לישח חסר ו' א"ס : (ה) מנחת יצורס ומ"ט גילס אמר ועיין סס
 דכ"ז וקנ"ז וזכר סף כי פלג י' :

ואית פרוּדא בינייהו • דובר שקרים לא יכון לנגד עיני • דהא לית
 תמן פירודא לעילא דאלין דאיתברו מאינן הוו • ארתו לנשקא
 (יכ"ז ע"ב) ליה פרח ואסתלק מנייהו) • דבר אחר ונהר יוצא מעדן
 בודאי לעילא בעץ חיים תמן לית קלפין נוכראין הדא הוּא דכתיב
 (חלילי ס') לא יגורך רע • אבל בעץ דלתתא אית קלפין נוכראין ודאי
 ואיהו נטוע בגנתא דעדן דזעיר אנפין דאיהו חנוך מטטרוין, (ס) דגן
 עדן דלעילא דקדשא בריך הוא לית תמן ערשומא, למיהוי תמן נפתל
 ועקש • ובגין דא ונהר יוצא וגומרויכילנא למימר במטטרוין יוצא
 מעדן מעדון דיליה, להשקות את הגן, גן דיליה (תיקון כ"ד) פּרדס דיליה
 דתמן עאלו בן עזאי וכן זומא ואלישע • וקלפין דיליה, מסטרא דא
 טוב ומסטרא דא רע, ודא איסור והתר בשר ופסול טומאה וטהרה •
 קם חד סבא ואמר רבי רבי הכי הוא ודאי • אבל עץ חיים לא אתקרי
 איהו • אלא הכי הוּא, הוא דמיליה (כ) וייצר, חד יצירה דטוב וחד
 יצירה דרע, דא איהו עץ הדעת טוב ורע • עץ דא אדם זעירא, מסטרא
 דחיים מניה ומסטרא דמותא מניה, תמן תרין יצירות דיליה דאינן
 איסור והתר, ועליה אתמר וייצר יי אלהים את האדם עפר מן האדמה
 ויפח באפיו נשמת חיים, דא שכינתא עלאה • עדן תיובתא ועלה
 אתמר ועץ החיים ברתוך הגן דא עמודא דאמצעיחא, הגן שכינתא
 תתאה (ג) תלת קטירין אינן נשמתא רוחא נפשא לגביה • ובהון ויהי
 האדם לנפש חיה, דאיהו מפיו ממש אתקרי לשכינתא דאיהי נשמת
 חיים • מיד דאמר מילין אלין סליק לעילא • אמר רבי שמעון חברייא
 בודאי קלאבא הוה, ובודאי סמך אית לנא מכל אחר • פתח קרא
 אבתריה :

ויקה יי אלהים את האדם וינחרו בגן עדן וגומר. ויקח, מאן נטיר
 ליה, אלא נטיר ליה מארבע יסודין דאתמר בהון ומשם יפרד
 והיה לארבעה ראשים • אפריש ליה מנהון ושוי ליה בגנתא דעדן •
 כגוונא דא יעביד קדשא בריך הוא לבר נש דאתברי מארבעה
 יסודין, בזמנא דתב בתויבתא ומתעסק באורייתא, קדשא בריך הוא

נטיר
 (א) לפי אש אבי נ"ע עליון ופחתי יכ' מטטרוין קטין ונבול (יט) ערשימא פרכוסא וקלסין • סר"ב : (כ) תקון י"ח דף ל"ו ע"ב ווסר
 מכל ר"ב ס' אמרנאם מטטרוין סוף עץ סדעס טיב ורע • א"ס מול' רישא כ"ס כ' יטירות' ליל' טו ויל' ליל' סר : (ג) ספורס ט' כשסס
 מכלאם קשרים נשם רוח ונשמת מנסת יטרם דף נ"ב ע"ב ווסר קרומס קמ"ב ע"א :

נָטִיל לִיה מִתְּמָן • וְעַלִּיָּהּ אֶתְמַר וּמִשֵּׁם יִפְרֵד, אִפְרִישׁ נַפְשִׁיהַּ מִתְּאוּהַּ
 דִּלְרֵהוּן וְשׁוּי לִיה בְּגִנְתָּא דִּלְיָה דְאִיהִי שְׁבִינְתָּא • לְעַבְדָּהּ, כְּפִקּוּדִין
 דְעֵשָׂה, (f) וּלְשִׁמְרָהּ, כְּפִקּוּדִין דְלֵא תַעֲשֶׂה • אִי זָכָה לְנִטְרָא לָהּ אִירְהוּ
 יְהֵא רִישָׁא עַל אַרְבַּעַה יְסוּדִין, וְאֶתְעַבֵּיד נְהַר דְאֶתְשַׁקִּיין עַל יְדִיה וְלֵא
 עַל יְדָא אַחְרָא, וְאִשְׁתַּמּוּדְעִין בֵּיה דְאִירְהוּ רַבּוּן וְשְׁלִיט עַלִּירְהוּ • וְאִי
 עֵבֶר עַל אֹרִייתָא, אֶתְשַׁקִּיין מִמְרִירו דְאִילְנָא דְרַע דְאִירְהוּ יִצְר הַרְע •
 וְכַל אֲבָרִין דְאִינּוּן מֵאַרְבַּעַה יְסוּדִין אֶתְמַר כְּהוּן (שְׁמִית f) וְיִמְרְרו אֶת
 חַיִּיהֶם וְגוּמַר, וְיִמְרְרו בְּמִרְרו דְמַרְה • וּלְגַבֵּי אֲבָרִין קְדִישִׁין דְגּוּפָא
 דְאִינּוּן מִסְטְרָא דְטוֹב עַלִּיָּהּ אֶתְמַר (סז ט"ו) וְיִבְאוּ מִרְתָּה וְלֵא יִכְלוּ
 לְשִׁתּוֹת מִים מִמְרָה וְגוּמַר, כְּגוֹנָנָא דְאִי אִמְרוּ מֵאִרֵי מִתְנִיתִין וְיִמְרְרו אֶת
 חַיִּיהֶם בְּעַבְדוּרָה קָשָׁה, בְּקוּשִׁיא • בַּחוּמַר, בְּקַל וְחוּמַר • וּבְלִבְנִים, בְּלִבּוֹן
 הַלְבָתָא • וּבְכַל עַבְדוּרָה בְשֵׂרָה דְאִי בְרִייתָא • אֶת כָּל עַבְדוּתֶם וְגוּמַר
 דְאִי מִשְׁנָה • אִם תִּיבִין בְּתִיבְתָא אֶתְמַר כְּהוּן (סז) וְיִוְדְהוּ יִי עֵץ, וְדֵא
 עֵץ חַיִּים, וְיִבִּיָּה וְיִמְתַּקּוּ הַמִּיסִידָא מִשָּׂה מִשִּׁיחַ דְאֶתְמַר בֵּיה (סז ט"ו) וּמִטָּה
 הָאֱלֹהִים בִּידֵי. (כ) מִטָּה, דְאִי כִטְ טְרוֹן, מִסְטְרִיהַּ חַיִּים וּמִסְטְרִיהַּ מִיתָה.
 כִּד אֶתְהַפֵּךְ לְמִטָּה אִירְהוּ עוֹר מִסְטְרָא דְטוֹב • כִּד אֶתְהַפֵּךְ לְחוּיָא
 אִירְהוּ כְּנִגְדוּ מִיַּד וְיִנֶס מִשָּׂה מִפְּנִינֵי, וְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מִסַּר לִיה בִּידָא
 דְמִשָּׂה, וְאִירְהוּ אֹרִייתָא דְבַעַל פַּה דְכִיָּה אִיסוּר וְהַתֵּר • מִיַּד (לְעִיל ו' ע"ב)
 דְמַחָא בֵּיה בְּטִינְרָא, נָטִיל לִיה קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא • כִּידִיה וְאֶתְמַר בֵּיה
 (שְׁמִיל כ' כ"ג) וְיִרְד אֵלָיו בְּשִׁבְט לְמַחָאָה לִיה בֵּיה, וְשִׁבְט אִירְהוּ יִצְר הַרְע
 חוּיָא • וְכֵלָא אִירְהוּ בְּגִלוּתָא מַחְמַת דִּלְיָה • וְעוֹד וּמִשֵּׁם יִפְרֵד • זְכָאָה
 אִירְהוּ בַר נִשׁ דְאֶשְׁתַּדַּל בְּאֹרִייתָא, דְכּוּמְנָא דְנָטִיל לִיה קִדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא מְהֵאֵי גּוּפָא מֵאַרְבַּעַה יְסוּדִין, אֶתְפָּרֵשׁ מִתְּמָן וְאוּיַל לְמַהוּ (ג) רִישָׁא
 דְאַרְבַּע (יכ"ז ע"ב) חִיוּן וְאֶתְמַר כְּהוּן עַל כְּפִים יִשְׂאוּנְךָ וְגוּמַר :

נִיצוּ יִי אֱלֹהִים וְגוּמַר, הֵא אֹקְמוּה לִית צו אֵלָא עַבְדוּרָה זְרָה, דְמִתְּמָן
 אֱלֹהִים (ד) אַחְרִים • וְאִירְהוּ בְּכַבֵּד דְמִינָהּ הַכְּבֵד הַעַבְדוּרָה דְאִירְהוּ
 עַבְדוּרָה זְרָה לִיה, וְהַכְּבֵד כּוּעַס וְהֵא אֹקְמוּה כָּל הַכּוּעַס בְּאִילוּ
 עוֹבֵד עַבְדוּרָה זְרָה דְאִירְהוּ וְיִצו • עַל הָאָדָם, דְאִי שְׁפִיכוּת דְמִים כְּמָה

דאח

(f) אִם מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל הַשָּׂמַר מִן יִשְׂרָאֵל אִינוּ אֵלֶּה לֵּאמֹר : (כ) סִיף חֲכָל יִתְקַיֵּי חִקִּין כִּיֵּה דִף עִיר יִסְתַּקֵּן ס' : (ג) לִשְׂמִי רַחֵם כִּיֵּי חַיִּים
 כִּיֵּיִ : (ד) סִיף חֲכָל יִתְקַיֵּי חִיִּיִּים סִיף חֲכָל יִתְקַיֵּי חִיִּיִּים : כִּיֵּיִ רַחֵם לֵאמֹר ע"כ וְיִרְד :

דאת אמר (כראשית ט') באדם דמו ישפך, ודא מרה חרבא דמלאך המות
 כמה דאת אמר (משלי ט') ואחריתה מרה כלענה חדה כחרב פיות •
 לאמר, דא גילוי עריות, ודא טחול עליה אתמר (משלי ז') אכלה ומחתה
 פיה וגומר • דטחול לית ליה פומא וערקין, ואתשקייא מעבירו דדמא
 אוכמא דכבד, ולא אישכחנא ליה פומא, ודא איהו אכלה ומחתה פיה
 וגומר • כל שופכי דמים ממרה אינון • דערקין דדמא דלכא מיד
 דחזאן מדה כלהון ברחין מקדמה ועריין כלהו אתכסיין בחשוכה בדם
 אוכמא דטחול • מאן דעבר על שפיכת דמא ועבודה זרה וגלוי עריות,
 גלייא נשמתייה בכבד, מרה, טחול, ודיינין ליה בגיהנם, ותלת ממנן
 עליהו משחית, אף, וחומה • חמש עשרה עריין אינון כחושבן י"ה, ושית
 אחרנין כחושבן ו' • קדם דגלו ישראל בגלותא ושכינתא עמהון, מני
 קדשא בריך הוא לישראל (ויקרא י"ח) ערות אמר לא תגלה, ודא גלותא
 איהו גילוי ערותה דשכינתא דדא הוא דכתיב (ישעיה ל') וכפשעכם
 שלחה אמכם, ועל גלוי עריות גלו ישראל ושכינתא בגלותא, ודא
 איהו ערוה דשכינתא • והאי ערוה איהו לילית אימא דערב רב, וערב
 רב אינון עריות דילה, ועריות דישראל דלעילא דעליה אתמר (ויקרא י"ח)
 ערות אביך לא תגלה • ואינון אפרישין בין ה' ה' דלא אתקריב ו'
 בנייהו דדא הוא דכתיב (אחרי מות ע"ד) ערות אשה ובתה לא תגלה,
 ואינון שכינתא עילאה ותתאה • דכזמנא דערב רב דאינון (ס' ע"ע ר"ע)
 גפיליים גבוריים עמלקיים רפאיים ענקיים בין ה' ה', לית רשו לקדשא
 בריך הוא לקרבא בנייהו • ודא דמלה (ישעיה י"ט) ונהר יחרב ויבש,
 יחרב בה' עלאה ויבש בה' תתאה, בגין דלא יתפרנסין ערב רב מן ו'
 דאיהו עץ החיים • וכגין דא לית קריבו לו' בין ה' ה' בזמנא דערב
 רב בנייהו • ולית רשו לאת י לקרבא בה' תניינא דדא הוא דכתיב
 ערות פלתיך לא תגלה • ואינון אפרישו בין (ה') ו' לה' עילאה דדא
 הוא דכתיב ערות אשת אביך לא תגלה, די' איהו אב, ה' אב, ו' בן,
 ה' בת, וכגין דא מני לגביה ה' עלאה ערות אשת אביך לא תגלה •
 ערות אחותך בת אביך דא ה' תתאה • את בת בנה ואת בת בתה
 אינון ה' ה' דאינון תולדין דה' • ערות אחי אביך, דא יוד דאיהו

תולדא

(6) (לל כן יוד לט"ז):

6 מזל

תולדא דאת י, ואיהו אח לראו, סוף סוף בזמנא דערב רב מעורבין
 בישראל לית קריבו ויחודא באתון שם יהוה • ומיד דיתמחון
 מעלמא אתמר באתון דקדשא בריך הוא (וכריס יד) ביום ההוא יהיה
 יהוה אחר ושמו אחר • ובגין דא אדם דאינון ישראל, אית לון יחודא
 באורייתא דאתמר בה (מסלי ג) עין חיים היא למחויקים בה • ואיהי
 מטרוניתא מלכות, דמסטרהא אתקריאו ישראל בני מלכים • ובגין
 דא אמר קודשא בריך הוא לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו
 עזר כנגדו, דא משנה אתתא דההוא נער ואיהו (כ"ה ואילו) שפחה
 דשבינתא, ואי זכו ישראל איהי עזר לון בגלותא מסטרא דהתר טהור
 כשר • ואי לאו, איהי כנגדו מסטרא דטמא פסול אסור • טהור היתר
 כשר איהו יצר הטוב • פסול טמא אסור איהו יצר הרע ואתתא
 דאית לה דם טהור ודם גדה מסטרא דמשנה, איהי שוייא ליה, ולא
 איהי בת זוגיה יחודא דיליה • דלית יחודא עד דערב רב יתמחון
 מעלמא • ובגין דא (לעיל כ"ו ע"ב) אתקבר משה לבר מארעא קדישא,
 וקבורתא דיליה משנה איהי, ולא ידע גבר ית קבורתיה עד יומא
 הדין • קבורתא דיליה משנה דשלמא על מטרוניתא דאיהי קבלה
 למשה • ומלכא ומטרוניתא (דכ"ח ע"ב) מתפרשא מבעלה • בגין דא
 (מסלי ג) תחת שלש רגזה ארץ וכולי • תחת עכד פי ימלוך דא איהו
 עבדא ידיעא, ושפחה דא משנה, ונבל כי ישבע לחם דא ערב רב עם
 נבל ולא חכם : עזר פתח ואמר •

ויצד יי אלהים מן האדמה כל חית השדה וכל עוף השמים • ווי
 לעלמא דאינון אטימי לבא וסתימי עיינין דלא מסתכלין ברזי
 דאורייתא, ולא ידעין דודאי חית השדה ועוף השמים אינון עמי הארץ,
 ואפילו באלין דאינון נפש חיה לא אשתבח עזר ברוין לשבינתא
 בגלותא, ולא למשה דאיהו עמה • דבכל זמנא דגלת שבינתא לא
 זו מינה • אמר רבי אלעזר ורהא מאן יהב עובדא דאדם, בישראל
 ובמשה • אמר ליה כרי ואנת אמרת הכי, וכי לא אולפת מגיד
 מראשית אחרית • אמר ליה הכי הוא ודאי, ובגין דא משה לא מית
 ואדם אתקרי איהו • ובגין דא אתמר בגלותא בתראה ולאדם לא
 מצא עזר, אלא כלרו כנגדו • וכן עמודא דאמצעותא אתמר ביה

ולאדם לא מצא עזר, דאפיק שכינתיה מן גלותא הדא הו"ל דכתיב
 (שמות כ') ויפן כה וכה וירא כי אין איש • ומשה איהו בדיוקניה ממש
 דאתמר ביה לא מצא עזר כנגדו • בההוא זמנא ויפל " אלהים
 תרדמה על האדם • " אלהים אבא ואימא • תרדמה, דא גלותא
 דאתמר ביה (כראשית ע"ו) ותרדמה נפלה על אברם, ארמי ליה על משה
 וישן, ולית שינה אלא גלותא • ויקח אחת מצלעותיו, מצלעותיו דמאן
 אלא מאלין (6) עולמין דמטרוניתא נטרו אבא ואימא חד מגיידו,
 ואיהו סטרא תורא יפה כלבנה • ויסגר בשר תחתנה, דא בשר
 דאתמר ביה בשגם הו"ל בשר • בשר דמשרה סומק ועליה אתמר
 פני משה בפני חמה, ובגין דא (ט"ו) יפה כלבנה ברה כחמה • דבר
 אחר ויסגר בשר, בעאן (7) לאגנא בה עליה הדא הוא דכתיב ויסגר
 " בעדו • דבר אחר ויסגר, כמה דאת אמר (ל"א ע"ה) (שמות כ"ה) לעומת
 המסגרת, מסגרת מתקיימת דבה מטרוניתא (יחזקאל מ"ו) יהיה סגור ששת
 ימי המעשה :

ויבן " אלהים את הצלע • הכא (חל"ה ר"ף ע"ב) אתרמיז רזא דיבום,
 דאמרו ביה כיון שלא בנה שוב לא יבנה הדא הו"ל דכתיב
 (דברים כ"ה) אשר לא יבנה את בית אחיו • אבל לגבי קדשא בריך הוא
 אתמר ביה ויבן " אלהים, אבא ואימא בני לה לגביה הדא הו"ל
 דכתיב בונה ירושלם ה', דאיהו בן י"ה אבא ואימא, עליהו אתמר
 ויבן " אלהים את הצלע • אשר לקח מן האדם דא עמודא דאמצעותא •
 וביאה אל האדם, אייתי ליה לגבי צלע דנטיל מן ה' עולמא דיליה •
 ועלה אתמר (זכריה כ') ואני אהיה לה נאם " חומת אש סביב • ובגין
 דא בטורא דא יתבני כי מקדשא על ידא דקדשא בריך הו"ל ויהא
 קיימא (ימ"ו י"ד ק"ט) לדרי דרין ועליה אתמר (חגי"כ) גדול יהיה כבוד
 הבית הזה האחרון מן הראשון • דקדמארה אתבני על ידא דבר נש
 (ג) והאי על ידא דקדשא בריך הו"ל, ובגין דא (חל"ה קכ"ז) אם " לא
 יבנה בית שוא עמלו בוניו בו, וכן אתמר במשה ויבן " אלהים את

הצלע

(א) מאלו כנעניות של סמלכם עטרים ואיחן סנערות הס סיכליחיה אשר היה משהמשך כהן כל לרכה כמ"ס כפרשן ויסקל ופקודיו והיס קירם
 פגלות פנים לכנים מלך פחסר וסייכו יפס כלככס ואל"כ כנלוח נעשים פנים ארומים מלך הרין וסייכו כרם כחמס : (כ) לכנין עליה שלא
 יקיסום הקליעים ופי' טרב מסנערות של מלכות שהם ספירוטים לקחו א"זא כחרס הוא סערט חורט החסדים שלטור כחרס : טר"כ :
 (ג) משמעות סדרוש שכנין בית סמקס דלעתיור וסיס כמקיס יכיס : ח"ס :

הצלע כמה דאת אמר (שנית ל') ולצלע המשכן השנית • צלע ודאי
מסטרא דחסד חוור, מתמן אתקריאת סיהרא, ויסגור בשר תחתנה
(תזון כ"א וב' ע"ב) בשר דאיהו סומק מסטרא דגבורה ואתכליל בתרוייהו.
כההוא זמנא (ס"ד כ') שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני • זאת הפעם
עצם מעצמי ובשר מבשרי, דא שכינתא נערה המאורסה • לגבי
עמודא דאמצעיתא אתמר בה זאת הפעם וגומר. אנא ידענא דאיהו
עצם מעצמי ובשר מבשרי • לזאת ודאי יקרא אשה, מסטרא עלאה
דאיהו אימ"א • כי מאיש לקחה זאת מסטרא דאב"א דאיהו • • וכן
משה בדיוקנא דיליה לתתא • ובההוא זמנא יזכו ישראל כל חד וחד
לבת זוגיה • ודא איהו דכתיב (יסקל ל') ונתתי לכם לב בשר ורוח
חדשה אתן בקרבכם וכתיב (יואל ג') ונבאו בניכם ובנותיכם וגומר •
ואלין (דכ"ס ע"ב) אינון נשמתין חדתין דעתידין למהו על ישראל, כמה
דאוקמוה אין בן דוד בא עד שיכלו כל נשמות שבגוף, ואז החדשות
יבואו • כההוא זמנא מתעברין ערב רב מעלמא, ואתמר בישראל
ובמשה כל חד בבת זוגיהו ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא
יתבוששו, (6) דאתעבר ערוה מעלמא • דאלין אינון דגרמו גלותא ערב

רב ודאי, ועלייהו אתמר

והנחש היה ערום מכל חירת השדה וגומר. ערום לרע מכל חיוון
דאומין דעלמא עובדי עבודה זרה, ואינון בנוי דנחש הקדמוני
דפתי לחוה • וערב רב ודאי אינון דהוו זוהמא דאטיל נחש בחוה,
ומההיא זוהמא נפק קין וקטל להבל להבל רועה צאן דאתמר ביה בשגם
הוא בשר, (7) בשגם זה הבל • בשגם ודאי איהו משה וקטיל ליה,
ואיהו הוה כרא בוכרא דאדם • ועם כל דא משה בגין לכסאה על
ערייתא דאבוהי, נטל ברת יתרו דאתמר ביה (סופטוס 6) ובני קני חותן
משה • והא אוקמוה אמאי אתקרי קני, שנפרד מקין כמה דאת אמר
וחבר הקני נפרד מקין ולבתר בעא לאהררא ערב רב בתויבתא, לכסאה
ערייתא דאבוהי • וקדשא בריך הוא מחשבה טובה מצרפה למעשה,
ואמר ליה קדשא בריך הוא, מגזעא בישא אינון תסתמר מנייהו, אלין
אינון חובה דאדם, דאמר ליה ומען הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו •

אלין

(6) קרייתא וכו' מי סתין צ"א יתו רוח סלמאס אטכור מק סתין יתו • כדלית ב' א' : (ג) ל'ס ד' א'ג'ס כמ' סכ'ל :
(7) לקמן

אלין אינון חובה דמשה וישראל • ובגניייהו גלו ישראל בגלותא
 ואתתרכו מתמן דרא הוא דכתיב ויגרש את האדם, ואדם ישראל
 ודאי • ומשה בגניייהו אתתרך מאתריה וליה זכה למיעל בארעא
 דישראל • דבגניייהו עבר מאמר הקדוש ברוך הוא וחב בסלע דמחא
 ביה, דלא אמר ליה אלא (כמרכי כ) ודברתם אל הסלע, ואינון גרמו •
 ועם כל דא מחשבה טובה הקדוש ברוך הוא מצרפה למעשה, דאיהו
 לא קביל לון ויהיב בהון אות ברית, אלא לכסאה ערייתא דאכניה •
 וקדשא ברוך הוא אמר ליה (סס י"ד) ואעשה אותך לגוי גדול ועצום
 ממנו • ובגניייהו אמר (סמחל ל"ב) מי אשר חטא לי אמחנו מספרי דאינון
 מזרעא דעמלק דאתמר ביה (דברים כ"ה) תמחה את זכר עמלק • ואינון
 גרמו לתכרא תרין לוחין דאורייתא, ומיד

ותפקחנה עיני שניהם, וידעו ישראל כי ערומים הם • בטונא דמצרים
 דהו כלא אורייתא ואתמר ברו (יסוקל ט"ז) ואת ערום
 ועריה • ואיזב בגין דא אמר תרין זמנין (איזב ט"ז) ערום יצאתי מבטן
 אמי וערום אשוב שמה • מה דהורה משה, אתהפך לערב רב לשמה
 ודשנינה, אשוב שמה, הבא רמיז (ט"ז) דעתיד לאחזרא בגנייהו בגלותא
 בתראה, ואזיל בגנייהו לשמיה ואיהו אמר " נתן וי לקח יהי שם " •
 מברך • ובזמנא דאתברו תרין לוחין דאורייתא, ואורייתא דבעל פה
 אתמר בהון ויתפרו עלה תאגרה • אתכסו בכמה קלפין מערב רב,
 בגין כי ערומים הם דלא יתגלי ערותיהו, (כ) וכסוייא דילהון כגפי
 ציצית ורצועין דתפלין דעלייהו אתמר

ויעש • אלהים לאדם ולאשתו בתגורת עור וילבישם, אבל לגבי
 ציציות ויתפרו עלה תאגרה, ויעשו להם חגורות • דא איהו
 (סהל"ס מ"ב) חגור חרבך על ירך גבור • ורא קרית שמע דאתמר ביה
 (סהל"ס קמ"ט) רוממות אל בגרוגם וגומר דא הוא ויעשו להם חגורות •
 וישמעו, את קול • אלהים וכו' • כד קריבו לטורא דסיני דרא הוא
 דכתיב (דברים כ"ז) השמע עם קול אלהים מדבר מתוך האש
 וגומר וערב רב מירתו ואינון הוו דאמרו למשה (שמות כ') ואל ידבר
 עמנו אלהים פן נמות, ואשכחו אורייתא, ואלין אינון עמי הארץ

דאתמר
 (ג) לקחן ר"ס ט' ובמקוריהו י"ב ל"ב ב' ובמקורן כ' פ"ו ט' ותיין כהרשש סבך רע"ג ל' כ"ה : (כ) פלג רע"ח פ"א ולמול כ"ג ט"ב
 ט פלג

דאתמר בהון (הכ"י) ארור שוכב עם כל בהמה • בגין דאינון מסטרא
 דהווא חיו"א דאתמר ביה ארור אתה מכל הבהמה • והא כמה
 ערבובין אינון בישין בעירן וחיוון • אכל אית ערבובי"א מסטרא
 דנחש • ואית ערבובי"א מסטרא דאומין עובדי עבודה זרה, דדמו
 לחיוון ובעידן דחקלא • ואית ערבובי"א מסטרא דמויקין, דנשמתין
 (דכ"ט ע"ב) דחיבי"א אינון מויקין (ב) דעלמא ממש • ואית ערבובי"א
 דשרים ורוחין ודליון, וכלא מעורבבין בישראל, ולא אית בכלהו לטי"א
 כעמלק דאירו חיו"א בישא (ג) אל אחר • אירו גילו ללך ערין
 דעלמא • רוצח איהו, וכת זוגיה סס מות עבודה זרה וכלא סמ"אל •
 ואית סמ"אל ואית סמ"אל ולא כלהו שויין • אכל ההוא (ד) סטרא
 דחיו"א איהו לטי"א על כלא :

ויקרא יי אלהים אל האדם ויאמר לו איכה • הכא רמז ליה דעתיד
 לחרבא בי מקדשא ולמכפי בה איכה דרא הוא דכתיב איכה
 ישבה בדר • א"י כ"ה ולזמנא דאתי עתיד קדשא בריך הוא לבערא כל
 זינן בישין מעלמא כדכתיב בלע המות לנצח, כדן תב כלא לאתריה
 כדכתיב ביום ההוא יהיה יי אחר ושמו אחד :

בראשית

תנינן כל שלמה דאתמר בשיר השירים (ה) במלכא דשלמא דיליה,
 (ו) במלך (ס) בנוקבי מלכא) סתם בנוקבא, מלך (כ"א מלך)
 תתאה בעילאה, ורזא דמלה דירתא תתאה לעילאה, תרווירו כחד
 והינו בירת דכתיב (האינו דכ"א א') (משלי כ"ד) בחכמה יבנה בית • כתיב
 (ס"ג ג) אפריון עשרה לו המלך שלמה מעצי הלבנון • אפריון, דא
 תקונא דעלמא תתאה (ו) מעלמא עלאה • דעד לא ברא קדשא
 בריך הוא עלמא, הוה סתים שמייה ביה, והוה הוה (ו) ושמייה סתים
 בגויה חר, ולא קיימא מלה (והוא הוה בלחודו) עד דסליק ברעותא
 (דמחשבה לקיימא כלה (ח) במטון דסמיטרא) למברי עלמא והוה
 רשים ובני ולא קיימא • עד דאתעטף בעטופא חר דזיהרא (עלאה

דמחשבה

(א) עלמא ק' דף א' ופ' אחרי מות ע' א' וקפ"ע כ' פ' חיי שרם ומשפטים ק"ח א' ויקרא כ"א א' : (ב) עמלק כני' א"ל אחר ואל אחר כני'
 מר' : (ג) נחש הקדמוני : (ד) חרומה קכ"ז ע"ב ישרו ס"ד ע"א ויקרא י ע"ב : (ה) מ"ז כ' ופ"ד א' יחרומה קכ"ז כ' : (ו) מנחת יצירה וכו'
 דרך המונס דף ל' וסר כסר ק' ע"א : (ז) ווס רמו אפריון כני' סמ"ו א"ס : (ח) כסנפנת נחוב א' שעליו נאמר נחוב לא ידעו עיני וחזו'
 רמו על דאשית כהנלוח כתיבה על כלם וכן סמיערל פירוש מלכפת כתיסף ומכסס על כל הראש אף כאן כן : ויש מפרשים סמיערל מלשון
 סימטל ויטינו נחוב מקוב שאין כי רדספ סרבוט ורמו שנקוב זס אינו מושג כלל :

דמחשבה) וברא עלמא, (כ"ח ימינא דעלמא קדמאה) (כ"ח שמיא) ואפיק
 (אילני) ארזין עלאין רכרבין מההוא נהורא (כ"ח וזיוא רבא) זיהרא
 עלאה. (ח) (כ"ח חדר דזהר ימינא עלאה) ושוו (כ) רתיבוי על תרין ועשרין
 אתון רשימין, ואתגליפו בעשר אמרין ואתיישבו. הדא הוא דכתיב
 מעצי הלכנון וכתיב (וינא קס"ב כ' תהלים ק"ד) ארזי לכנון אשר נטע. (דהא
 מאלין עביד ההוא אפריון) עשה לו המלך שלמה, לו (ג) לגרמיה, לו
 לתקניה, לו לאחזאה יקרא עלאה. לו לאודעא דאיהו חדר ושמיה חדר
 כמה דאת אמר (זכריה י"ד) יהיה אחד ושמו אחד וכתיב (תהלים ס"ג) וידעו
 כי אתה שמך ל לבדך. (י) במטון דקלפוי (ה) קסטורין ידיעא. נטיף
 (ו) לסטרא דא לעילא נטיף לימינא, (ו) סטא לשמאלא נחית לתתא,
 וכן לארבע זויין, מלכו אתפרש לעילא ותתא ולארבע זויין למחוי חדר
 נהרא עלאה, נחית לתתא ועביד ליה ימא רבא כמה דאת אמר
 (קהלת ב') כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא. דהא הוה
 כניש כלל ושאיב ליה בגויה כמה דאת אמר (סדר כ') אני חבצלת
 השרון שושנת העמקים. ואין שרון, אלא אתר ימא רבא דשאיב כל
 מימין דעלמא, דאפיק ושאיב ונהיד (ועאלין ביה, בגני כך דא אפיק
 ודא שאיב, נהיר) דא כדא באורחין ידיען, (נחלייא כפן עלויה) וכדין
 עליהו כתיב בחכמה יבנה בית, ועל דא בית בראשית, (כ"ח ועל דא
 בית דעלמא מלך סתם) (בית עלאה אתבני בחכמה וכן תתאה אוף
 הכי) : אבל בית עלאה רכרבא. ישובא דעלמא, מלך סתם ביתא
 תתאה. (תהלים ס"ג) והמלך ישמח באלהים (כד אתער גבורה)
 עלאה, לאחדא ביה תחות רישיה ולקרביא ליה בחדוה למחוי כלל
 חדר והמלך ישמח באלהים חידו נהורא דאפיק, (כ"ח בנהורא) (דנהרא)
 דנפיק בחד שבילא טמיר וגניו ועייל ביה ב' תרין דאינון חדר, ועל דא
 עלמא אשתכלל בקיומא שלים. והמלך ישמח באלהים עלמא
 (כ"ח נהרא עילאה) תתאה חדי (ח) בעלמא עלאה (כ"ח סתימא הוהוא
 דשרר) עמיקא (חידו דנגיד ונפיק באן אתר חדי, באלהים ביה חדי

ביה

(א) כן סוף נוסחה מחיט ז' ע"א י"א א' וסס סכנה סמאמר : (ב) עשס מרכבתו על כ"כ אסיחח החרס : (ג) ע"א א' מיסכחחיס דוטס
 חוועלט רכלא ע"א, (וכי לי לחקיקוס כמה"ס גריל ב' ומכילל מאר' קימחי כסאיא כעזי חלשוכי. חוה"מ' זסו חיקיקוס כמה"ס ויקרא ס' א'
 ופקודי רל"ס א' ע"א סרש"כ) : (ד) ע"א הגעת סגולוי סמכס איר סכעלס למעס נחיקק וריחזי וע"א סגולוי ססאי סלמעלס : (ה) סיכלוס
 יסדרגתס עליונתס יודעוס ומסגנוס כמו סמכילר ככמד' ע"כ : (ו) ססגיו ועיין ככריוח עולס וסאי מל' רז'ל חויל כר אחול ועינוו מסויסי :
 (ז) לכין סטוס ורכוד : (ח) סוף סמח-כעילס סעלין עיין וילא קס"ד וסקן דף ר' ע"כ מס כדק"ב עולס עגלין וקוס נקרא עילס חחחין :
 (ט) (א)

בִּיה שָׂרָה) חַיִּים לְכֹלֵא, חַיִּי מִלְכָּא אַקְרוּן, דָּא עֵיקְרָא (דכ"ט ע"ב) דְּבִיתָא •
 בִּיתָא דָּא, בְּנֵי בִיתָא דְעֵלְמָא וּבְנֵי עֵלְמָא, וְדָא הוּא בְּרֵאשִׁית בְּרָא
 אֱלֹהִים בִּי רֵאשִׁית • רֵאשִׁית חֲכָמָה כַּד כְּנִישׁ כְּלָא לַגּוֹיָה וְאֲתַעְבִּיד
 יָמָא רַבָּא לְשִׂאבָא כְּלָא • יָמָא (ה) דְקָאפוּ מִימּוֹי שְׂאִיב כְּלָא מִימִין
 דְעֵלְמָא וּכְנִישׁ לֹון לַגּוֹיָה, וּמִיִּין אֲזֵלִין וְשִׂאטִין וְאֲשִׁתְּאֲבָן בִּיה, וְדָא נְפִיק
 מִגּוּ עֵלְאָרָה וְסִימְנִיה דְרֹוא דָּא (אֲזִיכ ל"ח) (ג) מִכְּטָן מִי יֵצֵא הַקְּרָח,
 דְּמִימּוֹי גְּלִידִין בִּיה לְשִׂאבָא אַחֲרֵנִין. הָאִי קְרָח (לְקַמֵּן כ"ב ה) יָמָא דְקָפָא
 לָא נִגְדִין מִימּוֹי, אֲלֵא בִשְׁעֵתָא דְתוּקְפָא דְרֵרוּם מְטִי לַגְּבִיה וּמְקָרִיב
 לִיה בְּהַדְיָה • כַּדִּין מִיָּא דְרֵוּוּ (ג) גְּלִידִין בְּסִטְרָא דְצַפּוֹן, (ה) מִשְׁתַּרְן
 וּנְגַדִין, דְהָא מִסְטְרָא דְצַפּוֹן גְּלִידִי מִיָּא, וּמִסְטְרָא דְרֵרוּם (ה) מִשְׁתַּרְן
 וּנְגַדִין לְאֲשִׁקָּאָה כָּל אֵינּוֹן חֵיוֹת כְּרָא כְּמָה דָּאֵת אָמַר (הַפִּלִּיס ק"ד) יִשְׁקוּ
 כָּל חֵירְתוֹ שְׂדֵי וּגּוּמַר. וְאֵלִין אַקְרוּן הָרִי כְּתַר, טוּרִין דְּפִרּוּדָא, דְכִלְהוּ
 מִשְׁתַּקִּין כַּד סִטְרָא דְרֵרוּם שְׂאֵרֵי לְקִרְבָּא בְּהַדְיָה, וּכַדִּין מִיָּא נִגְדִין,
 וּבְחִילָא דָּא עֵלְאָה דְנִגִּיד, כְּלָא הוּוּ בְּרַבּוּ בְּחִידוּ. כַּד מַחֲשָׁבָה סְלִיק
 בְּרַעוּ (דְחַדוּה) מִטְּמִידָא דְכָל טְמִירִין, מְטִי (וְאַחַנְגִיד) מְגוּיָה חַד נְהַר,
 (כְּתַרָא טְמִירָא) וּכְד מִתְקַרְבִּין דָּא כְּדָא כְּחַד שְׂכִיל דְלָא יָדִיעַ לְעִילָא
 וְתַתָּא, וְהִכָּא הוּא רֵאשִׁיתָא דְכֹלֵא • וּב' מֶלֶךְ סַתָּם מְהָאִי רֵאשִׁיתָא
 אֲשִׁתְּכִלְר וְדְמִי דָּא לְדָא. (וּבְחִילָא דָּא) בְּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם
 (סַתָּמָא נְקוּדָה סְתִימָא דְנִגְדִין מִימּוֹי וּנְפִיקִין בְּרָא) (כ"ב כְּתַר דְנִפְקִין
 בְּרָא) (כ"ג נְהַרָה דְנִפִיק בְּה"א עֵלְאָה) (כ"ד נְהוּרָא דְנִגִיד וְאַפִּיק בְּרָא)
 וְאַפִּיק קוֹל מְגוּיָה, וְדָא אַקְרִי קוֹל הַשּׁוֹפָר, וְהֵינּוּ בְּרָא אֱלֹהִים אֵת
 הַשָּׁמַיִם (וְאִיהוּ) דְאִיהוּ קוֹל הַשּׁוֹפָר (כ"ה וְאִיהוּ הַשּׁוֹפָר) • וְשָׁמַיִם שְׁלִיטִין
 בְּחַיִּי הַמֶּלֶךְ עֵלְאָה עַל אֲרַעָא • וְסִימְנִיה בֵּן יִשְׂרָאֵל עַל הָאֲדָמָה, דְחַיִּים
 תְּלִיין בְּכֵן יִשְׂרָאֵל (וּבְוָאוֹ נִגְדִין לִיה) וּבְחַוּוֹ שְׁלִיט כְּכֹלֵא, (ו) וְאַרְעָא מִינִיה
 אֲתוּנַת הָדָא הוּא דְכְּתִיב וְאֵת הָאָרֶץ, וְאוֹ דְאֲתוּסַף לְשִׁלְטָאָה כְּמִזּוּנֵי
 עַל אֲרַעָא, אֵת לְעִילָא וְהוּא חִילָא דְכִלְרָא דְעֵשְׂרִין וְתֵרִין אֲתוּוֹן
 דְאַפִּיק אֵת א' ת' אֱלֹהִים דָּא, וְיַהֲיִיב לְשָׁמַיִם • כְּמָה דָּאֵת אָמַר (ס"ג ג')
 בְּעֵטְרָה שְׁעֵטְרָה לֹו אֲמוֹ בְּיוֹם חַתּוּנָתוֹ, וְהֵינּוּ אֵת הַשָּׁמַיִם לְאַכְלִילָא
 דָּא

(א) ים סוקרטי כו כמים : (ב) לך לך פס סוף ע"כ חקון יח דף לב א : (ג) נקדסין : (ד) וילח קס"ב כ חקון ל דף פ"ו ע"ה : (ה) נקדסין
 כמים מקדסיהן ומשכנים וכגון נסקים כדלוי להם : (ו) (לך כ וקב"כ ה' קס"ה כ' ויקרא י"ד א) :

דא כדא ולחברא לון דא כדא לאתקיימא כחרא באינון חיי מלכא,
 מלך סתם לאתזנא מניה שמים • ואת הארץ, חבורא דדבר ונוקבא
 דאתגליפו בארנון רשימן, וחיי מלכא דאתנגידו מן שמיא, דשמים
 נגדין לון לקיימא ארעא וכל אוכלוסין דילה • ורזא, דאלהים עלאה
 עבד שמים וארץ לקיימא, ואפיק לון כחרא בחילא דלעילא ראשיתא
 דכלא • כגוונא דא רזא עלאה נחית לתתא, והאי בתראה עבד
 שמים וארץ לתתא, ורזא דכלא ב' תרין עלמין ניהו, וכראו עלמין, דא
 עלמא עלאה ודא עלמא תתאה דא כגוונא דדא • דא כדא שמים
 וארץ ודא כדא שמים וארץ, ועל דא ב' תרין עלמין ניהו, דא אפיק
 תרין עלמין ודא אפיק תרין עלמין וכלא בחילא דראשית עלאה •
 נחית עלאה בתתאה, ואתמלייא בארח דחד דרגא דשרי עלה, כגוונא
 דההוא שביל סתים וטמיר ונגיז לעילא • בר דחד שביל דקיק, וחד
 ארח • ההוא דלתתא ארח כמה דאת אמר (משלי ל') וארח צדיקים
 כאור נוגה • וההוא דלעילא שביל דקיק כדכתיב (איוב כ"ח) נתיב לא
 ידעו עיט, ורזא דכלא (ישעיה מ"ג) הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה •
 וכתיב (תהלים ע"ז) בים דרכך ושכילך במים רבים • עלמא עלאה כד
 אתמלייא ואתעברא כנוקבא דמתעברא מן דכורא, אפיקת תרין בנין
 כחד, דבר ונוקבא, ואינון שמים (א) וארץ כגוונא עלאה, דממימוי דשמיא
 אתזן ארעא, ומימוי אשתרן כגווה, אלא דעלאי דבר ותתאי נוקבא •
 ותתאי מן דכורא אתזנו. ומיין תתאין קראן לעלאין, כנוקבא דפתיחא
 לדכורא, (ב) ושדת מיא לקבל מיא דדכורא למעבד זרעא • ונוקבא
 מן דכורא אתזנת הדא הוא דכתיב ואת הארץ, בתוספת וי"ו כמה
 דאתמר • כתיב (ישעיה נ') שאו מרום עיניכם וראו מי כרא אלה וגומר.
 אתון אתחקקו (ר"ל ע"א) בעובדא דכלא, בעובדא עלאה ובעובדא
 תתאה • לבתר אתרשימו אתון ואתחקקו בקרא, ב' בראשית כרא •
 א' אלהים את • ב' ראשית כרא ודאי כמה דאתמר • בית כרא
 ודאי בחילא עלאה • ב' נוקבא • א' דבר • כמה דב' כרא ודאי
 בחילא דלעילא, הכי א' אפיק אתון [השמים] כללא דעשרין ותרון
 אתון • ה' אפיק שמים למיהב ליה חיין ולא שרשא ליה (כ"א ולא שקאה)

ואת

(א) ח"א ע"א ספנדריוס וי"א קס"א ע"ב : (ב) וי"א קס"א ע"ב סל ח"ב כענין תתא : (ג) ח"א קורא וי"א קס"א :

ל' כתיב

ואת הארץ, ו' אפיק הארץ למיהב לה מזונא ולא תקנא לה ולמיהב לה
 ספוקא דאתחזי לה • ואת הארץ, דנטיל ואיז א"ת, כללא דעשרין
 ותרין אתון ומתון ארעא, וארעא פליל לון לגווה כמה דאת אמר
 (קהלת א') כל הנחלים הזולכים אל הים • והיינו רזא ואת הארץ, דכניש
 כלא לגווה וקבלת לון הארץ, נטלא הארץ וא"ת דא שמים וארץ
 כחדא, א"ת השמים רזא דשמים וארץ כחדא, וקבילת לון לצתונא •
 (ב) מטון מלה בקולפוי שכיחי, (ג) קוסטרא דקוטרא בארעא שכיח, כד
 אשא דמלהטא נגיד ואתער משמאלא, אחיד בה וסלקא תננא כמה
 דאת אמר (סמות י"ט) והר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליו " באש,
 דא אשא ורא תננא • וכתיב ואת ההר עשן. מנו דאשא כד נחית
 אחידן דא כדא תננא באשא • וכדן בסטר שמאלא קיימא כלא •
 והיינו רזא (סעפוס מ"ח) אף די יסדה ארץ וימיני טפחה שמים, בחילא
 דימינא לעילא כדאי גוננא אתעבידו שמיא דאיהו דבר, ודבר
 מסטרא דימינא קא אתי, ונוקבא מסטרא דשמאלא • (לעיל א' ע"ב וסעפוס מ')
 שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה, עד הכא אסתלקו מילין דלא
 לשאלה ברדעילא, דחכמה אשתכליל מאין ולא קיימא לשאלה,
 דסתים ועמיק לית דיקום ביה • כיון דאתפשט נהורא עמיקא, נהוריה
 קיימא בשאלתא, אף על גב דאיהו סתים מכלא דלתתא, וקראן ליה
 על פום שאילתא מי • מי ברא אלה, והיינו רזא דקאמרן (לקמן פ"ס ע"ב)
 (איוב ל"ח) מבטן מי יצא הקרח • מבטן מי ודאי (יצא הקרח) הריוא
 (ג) דקיימא לשאלתא, ולית לשאלה מה לעילא מה לתתא • אלא
 לשאלה אתר דנפקן למנדע, ולא למנדע ליה, דהא לא יכלין, אלא
 קיימא לשאלתא ולא למנדע ביה :

בראשית ב' ראשית, ראשית מאמר הוא, או נימא דבראשית איהו
 מאמר • אלא עד לא נפיק ואתפשט חיליה (לעיל ט"ו כ')
 וכלא סתים ביה, בראשית איהו ומאמר איהו • כיון דנפיק ואתפשט
 מניה חילין, ראשית אקרי, וריוא מאמר בלחורוי, מ"י שאלת' ההוא

דברא

(א) הגעט פדבר איכא ליה סנה לסיים מיזב פ"א ע"י הכח התי' תלמולא למעט סנה ומלוי • ותענין סכל כח נעלב סאלט טל דבר
 נבלס ותולוי למיעל כאמר כו לסיין הכח על דרך אחרות און לך עשב למטה אפון לי ער למעלה סמכה כו ותימר לו גדל וסקילת סוף
 סקל א"אבו נטיע כאסמריס ויפחלס סוף הכטעס ומכטת כדבר כסיף : (ב) אהל ומדיר טעמן אשר מקימי סס ססור פ"א כלין סנה
 ומלוי ורמו אל סכניס ארץ קדושס סתיל מרין סרפה הירמית כסיר סלז וסליתו הוין סס סתנן : (ג) פת ר"ס : (ד) (פקדיו ה"א ז' יעין
 כסרת וסרף ל"ג א' וכלק קל"ג כ' יתימס קל"ג :

דברא אלה • לבתר כד אתפשט ואשתכלל אתעבד ים, וברא
 לתא, וכלא עבד פההוא גוונא ממש דלעילא • דא לקבל
 דא ודא כגוונא דדא ותרוויהו ב' • כתיב (שיר ה') עד שהמלך במסכו •
 במסכו לאת"ישבא במלכו תתא, ברזא דההוא חברותא ותפנוקיא
 דההוא חביבותא דבערן עלאה, בההוא שביל דסתים וגניז ולא
 אתידע, ואתמלייא מניה ונפקא בנחלין ידיען • נרדי נתן ריחו, דא
 מלכא תתא דברא עלמא לתא כגוונא דלעילא, וסליק ריחא טבא
 עלאה לשלטאה ודמעבד, ויכיל ושלט ונהיר בנהורא עלאה • בתרין
 גוונין אתברי עלמא בימינא ובשמאלא בשיתא יומין עלאין • שיתא
 יומין אתעבדו לאנהרא כמה דאת אמר (שנת ל"א) כי ששת ימים עשה
 " את השמים ואת הארץ, ואלין (ה) כרון ארחין ועבדו שיתין נוקבין
 לתהומא רבא • ואינון שיתין נוקבין לאעלאה מ"א דנחלי גו תהומא.
 ועל דא (הא תנינן) השיתין מששת ימי בראשית גברא, ואינון הוו
 שלמא דעלמא •

והארץ היתה (ו) תהו ובהו • (ג) סוספיתא (ד) דקמרי גו (ה) קולטוי
 דהוה בקדמיתא ולא אתקיימא • היתה כבר, ולבתר אתקיימת
 בארבעין ותרין אתוון, ואתגליף עלמא ואתקיימת, וכלהו עטורא דשמא
 קדישא • כד מצטרפין סלקין (באתוון) (ד"ל ע"ב) אתוון לעילא (ו) ונחתין
 לתתא, מתעטרן בעטרין (י) בארבע סטרי עלמא, ויכיל עלמא
 לאתקיימא, ואלין מתקיימין בעובדו דעלמא (כ"א דמלכא) • (ח) טופסרא
 דקילטא בהני שכיחי כחותמא (ט) דגושפנקא, עאלו ונפקו את ואת
 זאתברי עלמא • עאלו גו חותמא ואצטרפו ואתקיים עלמא. (י) בקולפו
 דחוייא דברבא מחו ועאלו תחורת נוקבי דעפרא אלף וחמש מאה

אמין

[א] חסרי דרכים : (ב) אמ' חס' וכח' וחס' אייר' מי' א' : (ג) שמים של מים ואייר' וא' (פירוש ווסמא סעמינס ח'ד סעיב וקלטה
 בו ומעורכח טר'כ') : (ד) סיני קסח הסופר שנקרא קלמ'א : (ה) כתיב קלעתי לפי שהקלמ'א קלע כתיב ונקרא בעריכו מחברא וענינו
 סוף סוף סתנן סוף סוף קלע וכח'א כח'ד מק'ס קבילו וסוינו דסיס בקדמתח כס'ו שנאמר והי'ץ סתם חסו ינו' קידם סנילוו ל'א
 חתקיימא עד שנחגלם • י"ב : (ו) (ל'ע כפרסח תרימס דקאמר סתם דמ'כ וכ'ו וע'ד סליק ולא נחות ע'א דף ק"ב • כ' וניון כספרי
 יר'ל' ח' : (ז) י דרוס ס' ג'טין ו' סורח ס' מערכ • י"ב : (ח) דפיס וליור סקליטע שנחוס ממני העילס סוף סוף כחיתות ספוי עוניס
 ויוריס כענין סר' חד'ק לפע'ס וכ' וזא' לריסו אלס'א כותא זעל יורס נחפ'יס העילס כר'ל'א ערייס חסכוואריס כס' וליורס וכפירוס והס
 כסור וכספ'ר למפרע וכיורדחכ למעס כעילס לסתסיות ממני סיוס מחסוים ס'זותיות כס'ר' אכנ'ד כי כן סעניון תחוסק כחיסר חיס'ס
 סליור סחוס' סוף מליור למפרע וכסתסכיתו סוף כ'א כסור ח'ק כ'ן כסיווס סעי'ס כן ווסו לימרו כותמת' רנוספנק'א ד'ל כחיתס של
 עכעס סתחסק'ו לליור ליור כסרססותו : (ט) פירוש סלח חמת : (י) כסתגלות כח'ס סגדול סוף כח'ס סקרענינו עס כחיתו סגת'אוס ככלל
 קליטוס חילוסיות כסיות' מתגל'ס ומתקלפ'וס לססתלק מע'ל לנכול סקדוס'ס ולסוות יורד למעס סתח נקכו ס'ץ'ן אלף וחס' אלמח לסיות
 סס דרוס'ס זעל'א לסתערכ כקדוס'ס ח'ו אלוו כקר ססומ'ס רכ'א וכ'ו וסתחול' ח'ר סעליין לכ'אר כעילס (ס'א) כקיימ'וס סתס ססלכ'ס כ'ז'ן
 סתגל'ס וס'ס'ס נ'ס'כ'ס ככ'אר כש'ק שלכ'ס וס'כ'ס ח'ת סתגל'ס וחס'ס'ר עלמ'א י"ב) :

א נקט

אמין • לבתר תהומא רבא הוה סליק בחשוכא, וחשוכא חפי כלא.
 עד דנפק גהורא (לעיל ט"ו ע"ה) ובקע בחשוכא ונפק ואתנהיר דכתיב
 (איוב י"ב) מגלה עמוקות מני חשך ויוצא לאור צלמות • מ"א (6) אתקלו
 בתיקלא אלף וחמש מאה, באצבען תלת (7) נטפו גז תיקלא, פלגו
 מנייהו לקיומא ופלגו דעאלו לתתא • אלן סלקין ואלן גחתין, בין
 דסליקו בסליקא רידא, קאים תיקלא באורח מישר ולא סטא לימינא
 ולשמאלא דרא הוא דכתיב (ישעיה מ) מי מדר בשערו מים וגומר.
 כלא הוה ביה בארעא סתים ולא אתגלייא, וחילא ותקפא ומיא גלידין
 בגווה, ולא נגידו ולא אתפשטו, עד דאנהיר עלה גהורא דלעילא •
 (8) ונהורא מחאת בקול טו"ב (9) ואשתריאו חילהא דרא הוה דכתיב
 ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור, דא הוא אור קדמא עלאה דהורא
 מקדמת דנא • ומהכא נפקו כל חילין ותוקפין, וארעא אתבסמת
 ואפיקת חילהא לבתר, בין דנהיר ונחית הוה אסתלק גהוריה מסייפי
 עלמא עד סייפי עלמא • כד אסתכל בחייבי עלמא אתגניז ואתטמיר
 ולא נפיק, אלא בשבילוי סתימין דרא אתגליין :

וירא אלהים את האור כי טוב • תנן כל חלמא דקיימא בקיומא
 דכי טוב, שלמא הוא לעילא ותתא • חמא אתון כפום ארחוי
 כל חד וחד • חמא ט', טב ליה טב לחלמיה, דהא אורייתא פתח ביה
 כי טוב • נהיר מסייפי עלמא לסייפי עלמא • ט' טב טו"ב הוה • טב
 נהירו באשלמותה • ט' תשיעאה דכלא, ארת (10) דאתנהיר מעלאה
 ראשיתא ואתכליל ביה, ואתעביד בסתימו דנקודה רזא די דהיי
 נקודה חדא, ו' מחיליה נפיק, ביה אתעביד שמים, כד אסתיים בנקודה
 חד ואתגניז גז, אתנהירא ב' • מניה נפקו עלאה ותתאה, עלאה
 טמירא, תתאה אתגלייא כרוזא דתרין, וקיימא בחילא דלעילא, ודא
 הוא טו"ב • אלן תלת אתון טו"ב אתכלילו לבתר לצדיקא דעלמא
 דכליל כלא לעילא ותתא, כמה דאת אמר (11) אמרו צדיק כי טוב,
 בגין דנהירו עלאה פלילא ביה דכתיב טוב " לכל ורחמיו על כל
 מעשיו • לכל כתיב, דא סתמא דמלה בגין לאנהירא יומא חד דנהיר

לכלא

(f) נסקלו כחשקא אום כרו סור : (ג) סוף תקון יח ורום תקון י' ותקון ע' דף ק"ב : (ג) ויהי חכם כתיבף חלמא בקלוטת סמים שנקראו
 וקפלו : (ד) ויהי חכם מקריבים והלכו מימי ספטע לכל לך והאזר העולם : (ה) וזו מו אכחכ שהעוה חרסית נס כחכמה חשיעה שמתע
 לטעלת ומקבלת סכסכר וכו' ומלאמר זמ מורס כן וקראס דראשיתא דאהכליל כו' :

6 סיני

0 פי במים שקפאנו

לכלא עלאה על כלא • עד כאן סתימא דמלין : (כ"ז ט"ד מס סכס"י ד' ד')

בראשית ברא אלהים • רוא דראשית עריסותיכם חלה תרימו
 תרומה • דא חכמה עלאה דאיהי ראשית • ב, ביתא
 דעלמא לאתשקאה מהווא נהר דעיל ביה, רוא דכתיב ונהר יוציא
 מעדן להשקות את הגן • ונהר דאכניש כלא מעומקא עלאה, ולא
 פסקי מימיו לעלמין לאשקאה לגנתא • וההוא עומקא עלאה בית
 ראשון בראשית, (ה) אסת"מו ביה אתון בחד שביל דקיק דגניו
 בנויה, ומגו ההוא עומקא נפקו תרין חילין דכתיב את השמים שמים
 לא כתיב אלא השמים, מגו ההוא עומקא דסתים מכלא • ואת הארץ
 סתימא דא אפיק להאי ארץ, אבל בכללא דשמים הוה, ונפקו כחדא
 מתרבקא בסטרוי דא ברא • כד אתנהיר ראשיתא דכלא, שמים
 נטלו לה ואותיבו לה באתרה דכתיב ואת הארץ • ואת כללא
 דאתון דאינון את • כד אתהדרת ארעא למיתב באתרה, ואתפרש
 (ל"א ע"ב) מסטרוי דשמים, הוות תוהה וכוהה לאתרבקא בשמים כחדא
 כקדמיתא, כגין דחמת לשמים נהירין והיא אתחשבת, עד דנהורא
 עלאה נפק עלה ואנהיר לה, ותבת באתרא לאסתכלא בשמיא אנפין
 באנפין, וכדין אתתקנא ארעא ואתבסמת נפק נהורא בסטר ימינא
 (ל"ב ע"ב) וחשוכא בסטר שמאלא, ואפריש לון לבתר, כגין לאתכללא
 דא ברא דא הוא דכתיב ויברל אלהים בין האור ובין החשך • ואי
 תימא הוה הכדלה ממש, לא אלא יום אתי מסטרא דנהורא דאירו
 ימינא, ולילה מסטרא דחשוכא דאירו שמאלא • וכד נפקו כחדא
 אפריש לון • והכדלה הוה מסטרוי לאסתכלא אנפין באנפין ולאתרבקא
 דא ברא למרוי כלא חד • איהו אקרי יום וקרי ליה יום, ואיהו אקרי
 לילא כמה דאת אמר ויקרא אלהים לאור יום ונומר • מהו ולחשך
 דא חשך דאחיד ללילה דלית לה נהורא מגרמה (ס"א) והיא אתקרי
 לילה דכתיב ולחשך קרא לילה, כגין דאחיד בה חשך ולית לה נהורא
 מגרמה • ואף על גב דאתא מסטרא דאשא דאירו חשך • אבל
 חשך עד דאתנהיר מסטרא דיום, יום נהיר ללילה ולילה לא נהיר עד
 זמנא דכתיב (חללים ק"ט) ולילה ביום יאיר כחשכה כאורה • רבי אלעזר

קפז

(6) פירוש נטעמו :

8 נגז

קפץ בקדמיתא ודרש (סס כ"ט) קול " על המים אל הכבוד הרעים " על
 מים רבים • קול " דא קול עלאה דממנא על המים, דנגרין מדרגא
 לדרגא עד דמתכנשי לאתר חד בכנופיא דרא • הוא קול עלאה
 משרד לאינון מין בארחהו כל חד וחד כפום ארחה, כהאי (ה) גנגא
 דממנא על מיא לשרד לון לכל אתר ואתר כדחזי ליה • כך קול "
 ממנא על מיא • אל הכבוד הרעים כמה דאת אמר (אויב כ"י) ורעם
 גבורותיו מי יתבונן • דא סטרא דאתיא מן גבורה ונפקא מניה •
 דבר אחר אל הכבוד הרעים, דא ימינא דנפקא מניה שמאלא • " על
 מים רבים, " דא חכמ"ה עלאה דאקרי יוד, על מים רבים על הוא
 עומקא סתימאה דנפיק מניה כמה דאת אמר (ההלים ע"ו) ושכילך במים
 רבים • רבי שמעון פריש פלגורא ואמר, פתח קרא ואמר כתיב
 (שמות כ"ה) לעומת המסגרת תהיין הטבעות בתים לבדים • מאן הוא
 מסגרת, דא הוא אתר סגיר דלא פתיחא, בר בשכיל חד דקיק
 דארתיידע בגניו לגביה, ובגיניה אחמלי ורשים תרעין לאדלקא
 בוצינין • ובגין דאיהו אתר גניז וסתים אקרי מסגרת, ודא הוא עלמא
 דאתי, וההוא עלמא דאתי אתקרי מסגרת. (ו) תהיין הטבעות, אלן
 עוקאן עלאין דאתאחדן דא בדא, מיא מרוחא ורוחא מאשא ואשא
 ממיא, כלהון אתאחדן דא בדא ונפקן דא מן דא כהני עוקאן, וכלהון
 מסתכלן לגביה ההוא מסגרת, דביה מתאחד לההוא נהרא עלאה
 לאשקאה לון ואתאחדן ביה • בתים לבדים, הני עוקאן עלאין אינון
 בתים ואתרין לבדים, דאינון רתיבין דלתתא, כגין דדא אתי מסטרא
 דאשא ודא מסטרא דמיא ודא מסטרא דרוחא, וכן בלהו כגין למהוי
 רתיבא לארונא, ועל דא מאן דמקרב יקרב כאלין בדים ולא כמרה
 דרגו • לך אמרין לנזירא סחור סחור לכרמא לא תקרב • בר
 אינון דאתחזון לשמשא לגו • לון אתייהיב רשותא לאעלאה לשמשא
 ולקרבא • ועל דא כתיב (כמריכר ה) והזר הקרב יומת • רבי יוסי שאיל
 ליה ואמר האי שיתא יומי בראשית דקא תנינן מאן אינון • אמר ליה
 הינו דכתיב (ההלים ק"ד) ארזי לבנון אשר גטע • כמרה דאלין ארזין

נפקין
 (ה) כגון סוף האקרא סהרה וכולה מומו סהרהם לכל רוחות סהרה כרהו לי אף כן קול יי ינוי : (כ) עכשית עליונות (פירוש סהרה
 כ"ה ב"ף עילב כ"ס וזכמה סוף דלכות • והרעה לקח חילוניות סהרה ומאליס סהרין סהרה חנה כ"ס • גלבו סהרעה און לי פנומיות
 כ"ד לכן נכנס סהרה כחמיון פנומיות יום לפעמים כמ"ג כע"ה כ"ה • הרש"ה :

נפקין מן לבנון, הכי נמי אינון שיטא יומין נפקין מן בראשית • ואלין שיטא יומין עלאין קרא פריש לון דכתיב (ר"ס 6' כ"ט) לך יי הגדולה ויהגבורה והתפארת ונומר כי דא צדיק, בשמים, דא תפארת, ובארץ דא כנסת ישראל • כתרנומו די אחד בשמייה ובארעה, כלומר דיסודא דעלמא דאקרי כל, איהו אחד בתפארת דאקרי שמים, ובארץ (רל"ב ע"ב) דאקרי כ"י, ועל דא בראשית ב' ראשית (היא חכמה כמה דתרגם יונתן בראשית בחכמתא) בגין דאיהי תניינא לחושבנא • ואקרי ראשית, בגין דהאי בתרא עלאה טמירא הוא קדמאה • ועל (6) דלא עייל בחושבנא, תניינא הוי ראשית, בגין דא ב' ראשית • ועוד כמה דחכמה עלאה איהי ראשית • חכמה תתאה ראשית נמי הוייא, ועל דא לית לאפרשא ב' מן ראשית • בראשית מאמר קרינן ליה והכי הוא, ושיטא יומין נפקין מגיה ואתכלילן ביה, ואלין אקרון כגוננא דאלין אחרנין • ברא אלהים הרא הוא דכתיב ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, מאי להשקות את הגן, לאשקאה ולקיימא ליה ולאסתכלא ביה בכל מה דאצטריך :

אלהים • אלהים חיים, דמשמע בראשית ברא אלהים, ודאי על ידא דהרוא נהרא, בגין לאפקא כלא ולאשקאה כלא • את השמים, חבורא דכר ונוקבא כדקא חזי לבתר האי ביה אתברי עלמא לתתא, ביה יהיב חילא לכלא : (כאלן סיד מס סאסימין כ"ט) את השמים, דמשמע דשמים אפיקו את בחילא דרוא דאלהים חיים, בתר דראשית אפיק ליה • כיון דהאי אפיק כלא וכלא אתיישב בדוכתיה כחד • עזקא דא בתרייתא אתעבידת ראשית, ובהאי ראשית אפיק נהורין עלאין, ושרי נהרא ושרי מיא לנגרא לקבלא לתתא, ועל דא בראשית ודאי ברא אלהים, ביה ברא עלמא תתאה, ביה אפיק נהורין, ביה יהיב חילא לכלא • רבי יהודה אמר על דא כתיב (ישעיה' 40) היתפאר הגרון על החוצב בו, שבחא דמאן, לאו דאומנא • הוא, כך בהאי ראשית ברא אלהים עלאה את השמים • שבחא דמאן, דאלהים הוא • אמר רבי יוסי האי דכתיב (דברים 10) אשר לו אלהים קרובים אליו, קרובים קרוב

(ה) רכוס עבו כוס הל' ולמרו מס עמירו עיין כלורת כלינו רמ"ע ב' אתר דשירות' אשתכח וכו' וכפ' וילא קנ"כ ב' ופ' וזלנת ס"ב ב' שירותא טילתא קרש אלו וכו' ויתו רמ"ו ב' ר"ל למיבך נק' חכמא ראשית וע"כ סייס ס' ב' ראשית אנה כתר נח חכמא טייסם כדילוי ראשית כ"ל :

קרוב מבעי ליה • (6) אלא אלהים עלאה, אלהים דפחד יצחק (7) אלהים
 בתראה, ובגניי כד קרובים. (לקמן ק"ה א') וגבורות סגיאין אינון דנפקין
 מחד וכלהו חד • (כ"א שיד מס שס"א כ"ט) :

ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור :

קוספתא

בראשית ברא רמז לפת"ר חכמה, אלהים
 רומז לכינה, א"ת רומז לגדולה
 וגבורה, השמים דא הוא תפארת • וא"ת
 רומז לנצ"ח הוד, יסוד הארץ רומז למלכות :

(ויאמר אלהים למי הוא

אומר, אינו אומר אלא לאחרים •

יהי (לעיל כ"ב) אור לעולם הזה •

ויהי אור לעולם הבא) • ודא איהו

נהורא דברא קדשא בריך הוא בקדמיתא, והוא נהורא דעינא • והוא
 נהורא דאחוי קדשא בריך הוא לאדם קדמאה, והוה חזי ביה מסייפי
 עלמא ועד סייפי עלמא • והוא נהורא דאחוי קדשא בריך הוא לדוד
 והוה משבח ואמר (תהלים ל"ב) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך, והוא
 נהורא דאחוי קדשא בריך הוא למשה וחמא ביה (7) מגלעד ועד דן
 ופשעתא דחמא קדשא בריך הוא דיקומון תלתא דרין חייבין ואינון
 דרא דאנוש, (7) ודרא דטופנא, ודרא דפלגה, (כ"ה גניז ליה) בגין דלא
 ישתמשון ביה, ויהב יתיה קדשא בריך הוא למשה ואשתמש ביה תלת
 ירחין, דאשתארין ליה מיומי עבירא דיליה כמה דאת אמר (שמות כ')
 ותצפנהו שלשה ירחים • ובתר תלת ירחין עאל קמי פרעה • נטר
 ליה קדשא בריך הוא מניה, עד דקאים על טורא דסיני לקבלת
 אורייתא, והדר ליה ההוא נהורא ואשתמש ביה כל יומיו, ולא יכלו
 בני ישראל למקרב בהדיה עד דיהב מסוה על אנפוי כמה דאת אמר
 (ס"ג ל"ד) וייראו מגשת אליו, ואתעטף ביה כטלית הדא הוא דכתיב
 (תהלים ק"ד) עוטה אור כשלמה • יהי אור ויהי אור, כל מה דאתמר ביה
 ויהי, הוא בעלמא דין ובעלמא דאתי • אמר רבי יצחק אור דברא
 קדשא בריך הוא בעובדא דבראשית, הוה סליק נהוריה מסייפי עלמא
 עד סייפי עלמא ואתגניז • מאי טעמא אתגניז • בגין דלא יתהנון מניה
 חייבי

(א) רובא לית ש"ס בחינות אלוהים הם לפירוש כתיב לטון רכוב קרובים : (ב) סיינו מלכות א"ס : (ג) א"ס לון וי רחום חייבי
 דאפי כלי ליתו חזיר סוס וכו' לראית מנלער עד דן כראשכתן כזכרים אלה חכמים ע"י מ"ס כספרי את מנלער מלמד שהאפי
 כיה חמקש מייסג כשנתון וחין נלטר אלא כיה חמקש סחמיר נלטר אחס לו ראש סלכין • עד דן מלמד שראשו חזין דן
 שיושכס וכו' ע"ס וידוע שסמס ספרי דכ"ו וכן פירש מ"ס כח"סר ע"י מ"ס ד"ל על פסוק ועל ספ"ך כלס יכחזי מלמד שראשו לא"סר
 דור דור וירישו וכו' וגם דור ע"ס כל עסקי כמס סח"ר אלו חסידים הנושנים וקין וס ניסל חתח חוס סראת כלל : (ד) דור כתיב :

חייבי עלמא, ועלמין לא יתהנון בגנייהון והווא טמיר (א) לצדיקיא *
 לצדיק דיקא, (דל"ב ע"א) דכתיב (תהלים ז') אור זרוע לצדיק ולישרי לב
 שמחה, וכדן (ב) יתבסמון עלמין ויהון כלא חד. ועד יומא דיהא עלמא
 דאתי הוא טמיר וגניז * ההוא נהורא נפק מגו חשוכה דאתגלפא
 (ג) בקלפוי דטמירא דכלא, עד דמההוא נהורא דאתגניז, אתגליף
 בשביל חד טמירא לחשוכא דלתתא, ונהורא שארי ביה * מאן חשוכא
 דלתתא, ההוא דאקרי לילה דכתיב ביה ולחשך קרא לילה * ועל דא
 תנינן מאי דכתיב (איוב י"ב) מגלה עמוקות מני חשך רבי יוסי אומר אי
 תימא מחשך סתים אתגליין * הא חזינן דטמירין אינון כל אינון כתרין
 עלאין, וקרנין עמוקות * מהו מגלה, אלא כל אינון טמירין עלאין, לא
 אתגליין אלא מגו ההוא חשוכא דאיהו ברזא דליליא * (ס"ב לין נמי שיד כסוד כ)
 (ויהא כלא חד, ברזא דוהיה אור הלכנה כאור החמה, כדרגא חדא
 ועד יומא דיתי, הוא גניז וטמיר) (שיד לעיל כשע"ס כ) ת"א חזי כל אינון
 עמיקן סתמין דנפקי מגו מחשבה וקלא נטיל לון, לא אתגליין עד דמלה
 מגלה לון * מאן מלה היינו דבור, והאי (ד) דבור אקרי שבת, ובגין
 דשבת אקרי דבור, דבור דחול אסור בשבת (גליון סר"ג) וכך הוה עביד
 רבי שמעון כד חמי לאמיה דהוות (ה) משתעינא, הוה אמר לה אימא
 שתוקי שבת הוא (ואסיר) בגין דדבור דא בעיא לשלמא ולא אחרא *
 והאי דבור דאיהו אתי מסטרא דחשך, מגלה עמוקות מגויה * ומשמע
 מני חשך, ההוא דאתי מסטרא דכתיב מני דיקא (כ"ג שיד מה שבי"ג כ)
 אמר רבי יצחק אי הכי מאי דכתיב ויברל אלהים בין האור ובין חשך
 אמר ליה אור אפיק יום וחשך אפיק לילה, לבתר חבר לון כחדא והוון
 חד דכתיב ויהי ערב ויהי בקר יום אחד, דלילה ויום אקרון חד, והאי דכתיב
 ויברל אלהים בין האור ובין חשך (דאפריש מחלוקת) דא בזמנא
 דגלותא דאשתבח פרורא * אמר רבי יצחק עד הכא דבורא באור
 ונוקבא בחשוכה לבתר מתחברין כחדא למהוי חד * במאי אתפרשאן
 לאשתמודעא בין נהורא ובין חשוכא (ו) מתפרשן דרגין ותרווייהו כחד הוון

דהא

(א) וטמירא נקראים לרובים עיין ברש"י תרומה קמ"ז ב' ויקרא כ"א ו' ואמר ל'א ב' כמדבר ק"ס א' : (ב) יסו השלמות על מנינם
 ותוקים : (ג) כחוקים שחק סכסוך על כלם סוף סוף כמדבר : (ד) קמ"ה א' וע"ר א' וק"ל א' : (ה) סוף סוף מספרת * כירובלש
 דשכח פט"ו אלמס דרש"י סוף סוף מילין כשכח * אמר לם רש"י אימא שכחא סוף ושאק"ה * וכ"כ כיוקל"ס רכ"ל פ"ד ובקתח מ"ז
 כ' כראשון ובשבת ק"ג רש"י ולפינן לם ממילא חסוך וכ"ו * וכן הוא כסר בשלח ע"ו רש"י ועיין ויקרא ר"ז א' ואמר ק"ס א' (כ"ג) :
 (ו) מנחת יוסף דף ס' ובדרך אלימס דף ע"י תמל"ז כ"אור קמ"ה כר"ך ח"ד י"ב"ל פ"גה לענין א' :

דהא לית נהורא אלא בחשוכא ולית חשוכא אלא בנהורא . ואף על גב
 דאינון חר, אתפרשן בגוונין, ועם כל דא אינון חר דכתיב יום אחד .
 רבי שמעון אמר על ברית עלמא אתברי ואתקיים דכתיב (ירמיה ל"ג) אם
 לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי . מאן ברית, דא
 צדיק יסודא דעלמא דאיהו רזא דזכור, ועל דא עלמא קיימא בכרית
 יומם ולילה כחדא . דכתיב אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים
 וארץ לא שמתי, חקות שמים דנגדן ונפקין מערן עלאה . פתח ואמר
 (סופטים ה') מקול (ה) מחצצים בין משאבים שם יתנו צדקות " וגומר .
 מקול מחצצים דא קול יעקב . מחצצים כמה דאת אמר (סופטים ה') איש
 הבינים . בין משאבים, דאיהו יתיב בין אינון דשאבין מ"א מלעילא,
 והוא נטיל בתרין סטרין וכליל להון בגויה . שם יתנו צדקות " תמן
 הוא אתר מהימנותא לאתדבקא, שם יתנו צדקות " תמן ינקין צדקות
 " ושאבין . צדקות פרוזנו בישראל, דא צדיק דעלמא דאיהו קיים
 וקדיש ואיהו שאיב ונטיל כלא ומפור לגבי ימא דב"א אינון מיין
 עלאין . בישראל, דישראל ירתו קיים דא ויהביה לון קדישא בריך הוא

קדיש

תוספתא

תנינן מל ולא פרע את הפילה כאילו לא מל,
 בגין (ג) דררין דרנן אינון מילה
 ופריעה, זכור ושמוד, צדיק וצדק, דבר ונוקבא.
 אות ברית דא יוסף, וברית דא רחל, ואצטרין
 לחברא לון, ובמה מחבר לון . כד איהו נזיר
 ופריע, ומאן דנזיר ולא פריע כאילו עבדו
 בנייהו פירודא :

ירוחת עלמין . בין דישראל שבקו
 ליה דהו (ב) גזרין ולא פרעין . מה
 כתיב (סופטים ה') אז ירדו לשערים
 עם " . ירדו לשערים אינון שערי
 צדק, הווי יתבין לתרעי ולא עלאין
 לגו . ובההוא זמנא (דל"ב ע"ב) כתיב
 (סופטים כ') ויעזבו בני ישראל את

" וגומר . עד דאתת דבורה וגריבת לון בהאי כמה דכתיב
 (ס' ס') בפרוע פרעות בישראל וגומר. ועל דא כתיב חרלו פרוזן
 בישראל . חרלו פרוזן, דא הוא פרוזנו דקא אמרן . חרלו פרוזן, קיים
 קדישא דלא אתפרעון . עד שקמתי דבורה שקמתי אם בישראל, מאי
 אם . (י) אלא אנא נחתית מיין עלאין מעילא לקיימא עלמין, בישראל
 סהם

(ה) (כ"ג דרור) דחללם כמו דייני דחללה כ"כ ק"ג כ' ענין פסח ודרוש על ח"ח סוף ספרים סוף ספרים ומפסח כה חסד לרין
 וזי אים סכנוס אי קאי על יסיד סאכרוע כין כ"ח " א"ס) : (כ) סיו מלון ונא סיו עושין פריעס : (ג) פרוז פריעה כ"סיד ומילס כ"ס
 אמר ל"א ח' כסלח כ"ו כ" : (ד) ר"ל מ"זמא כילחא וסו סקמתי ח"כ :

סתם לעילא ותתא, לאחזאה דעלמא לא אתקיים אלא על קיימא דא.
 ורזא דכלא (משלי י) וצדיק יסוד עולם כתיב • (ד לך ע"ז ע"ה) (ה) תלת
 נפקי מחד, (ו) חר בתלרת קיימא, (ג) עאל בין תרין, (ז) תרין ינקין לחר,
 חר יניק לבמה סטרין • כרין כלא חר הדא הוה דכתיב ויהי ערב
 ויהי בקר יום אחד, יום דערב ובקר כליל כחדא, היינו רזא דברית
 יומם ולילה וביה כלא חר :

ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים • רבי
 יהודה אמר שבעה רקיעים אינון לעילא, וכלהו קיימי בקדושתא
 עלאה, ושמא קדישא בהו אשתכלל, ודא רקיעא הוא באמצעות מייא •
 דא רקיע קיימא על גביה חיותא אחרנין, ואידהו אפריש בין מיין
 עלאין למיין תתאין, ומיין תתאין קראן לעלאין. ומיהא רקיע שתאן
 לון • דא הוא דאפריש בינייהו, כגין דכלהו מייא ביה כלילן, ולבתר
 נחית לון להני חיותא ושאיבין מתמן • כתיב (ש"ד ד) גן נעול אחותי
 כללה גל נעול מעיין חתום • גן נעול, דכלא אסתים ביה דכלא
 אתכליל ביה • גל נעול, דההוא נהר נגיד ונפיק ועייל ביה וכליל ולא
 אפיק, וקרשי מייא ביה וקיימי, מאי טעמא, כגין דרוח צפון נשיב באינון
 מייא ואתקרישו ולא נפקי לבר עד דאתעביד קרח, ואלמלא (לעיל כ"ט ע"ב)
 סטרא דדרום דאקיש תקפיה דהאי קרח, לא נפקי מניה מייא לעלמין •
 וחיוו דההוא רקיעא עלאה כחיוו דהאי קרח דמתקרשא, ומכניש
 כגניה כל אינון מיין, כך ההוא עלאה דעליה כניש כל אינון מיין
 ואפריש בין מיין עלאין למיין תתאין, והאי דאמרן יהי רקיע בתוך
 המים במציעות לאו הכי, אלא יהי כתיב, ההוא דהוי מניה במציעות
 מייא הוי, ואידהו לעיל דקיימא על רישיה דחיוותא • אמר רבי יצחק
 (ס) אית קרומא במציעות מעוי דבר נש, דאיהו פסיק מתמא לעילא,
 ושאיב מעילא ויהיב לתמא, כך כגוונא דא רקיע איהו באמצעיתא,
 וקיימא על אינון חיותא דלתתא, ואידהו אפריש בין מיין עלאין
 לתתאין • תא חוי אינון מיין אעדו ואולידו חשוכא • ועל רזא דא
 כתיב (שמות כ"ו) והבדילה הפרוכת לכם בין הקדש ובין קדש הקדשים •

רבי

(א) פירוש גב'א מכניח : (ב) פירוש כ"ס : (ג) פירוש למלכות : א"ס : (ד) ועיין כ"ח ותנא סה סה פירוש
 כלמלע גימ' על א"ק כמקום טיבורו מכניח : גולתין כ"ו :

רבי אבא פתח (תהלים ק"ד) המקרה במים עליוזתיו וגומר • במים, אלן
 מיין עלאין דכלא, דבהו תקין ביתא כמה דאת אמר (משלי כ"ד) בחכמה
 יבנה בית ובתבונה יתבונן • השם עבים רכובו • רבי ייסא סבא פליג,
 עבים, ע"ב י"ם, עב דאיהו חשך, שמאלא דקיימא על ים דא, המהלך
 על כנפי רוח, דהו רוחא דמקדשא עלאה, ורוא דהו (שמות כ"ה) שנים
 כרובים זהב • כתיב (תהלים י"ח) וירכב על כרוב ויעוף וידא על כנפי
 רוח, וירכב על כרוב חד, לבתר אתגלי על כנפי רוח, (ה) ועד דהאי
 אתער לא אתגלי בהאי • רבי יוסי אמר כתיב (איוב כ"ח) ומים תבן
 במדה, במדה ממש אתקין להו כד (כ) מטון לגווה, ואיגון תקינא
 דעלמא כד מטו מסטרא דגבורה • אמר רבי אבא כך הוה קדמאי
 אמרי כד הוה מטאן להאי אתר, (ג) מרחשן שפון דחכימין ולא אמרין
 מידי, כגין דלא יתעשון • רבי אלעזר אמר את קדמאה דאתון, הוה
 (ד) שטייא על אנפוי דקיסרין דבייא, ואתער מלרע ומלעילא וסליק
 (ה) (ל"ג ע"ה) ונחית, ומייא מתגלפי בגלופייהו ומתיישבן בדוכתייהו
 ואתכלילו חד בחד, וכן אתון כלרו כלילן דא כדא ומתערטין דא
 כדא, עד דאתבני עלייהו בניינא ויסודא • וכד אתבניאו כלרו
 ואתערטו, הוה מיין עלאין מתערבין במיין תתאין ואפיקו ביתא דעלמא
 (ועל דא אפיקו תרין נהורין, חד דאקרי ארן, וגרהורא דאקרי שמים)
 ועל דהו כ' אתחזי כרישא, ומיין סלקין ונחתין, עד דהאי רקיע הוה
 ואפריש לון, ומחלוקת הוה בשני דביה אתברי גיהנם, דאיהו נורא
 דדליק כמה דאת אמר (דברים ד') איש אוכלה הוא, ומיין לאשראה על
 רישייהו דחייבייא • אמר רבי יהודה מהבא כל מחלוקת דאיהו לשם
 שמים סופה להתקיים, דהא הבא מחלוקת דאיהו לשם שמים הוה,
 ושמים בהאי אתקיים לבתר דא! כתיב ויקרא אלהים לרקיע שמים
 וגומר • (ו) בקטפירא דעלייתא (ז) בקסטייהו (ח) שכיחי ואתקיימו, דהא
 תנינן כתיב (שמות כ"ו) והכדילה הפרוכת לכם בין הקדש ובין קדש
 הקדשים דייקא • דהא איהו רקיע דמפרש בגו באמצעיתא • תא חזי

כתיב
 (א) וקדם שנתעורר זו: (ב) כשמגיע לתוכם שבע המים: (ג) היו מנענעים שנתחומסם ולא פשעו שום דבר איראו שמיא ותעבש:
 (ד) והיו מחטטין אותם סבול מלמטה כו' קלות חכיון ומלמעלה כו' עליכות שם קיטוף רכז פירוש קצר עסיר שאין קצר כמות מלשם
 כנודע וע"ז וזו נחישכו כל האשיות כלם במקומם סדקו לחם (וסרת' פירש שגף על פני סאור סד' סקרא עטירו עלאם פרש"כ)
 (ה) כסודקיות העליונות שם הנאללים (גוליון פירוש מה שניטף מן האילן): (ו) פי' כמדתם כענין של ומים חכן כמדת עי' שכיח:
 (ז) מצינום אל סגולו ונחיימו כמות שים כל א' וא' לכו מניינו אם סמך אב דין אב דמזים על ידו סדקיע שיהא סמכודע כבודע: (ח)
 ח ויחי

כתיב לבתר יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד, מתחת השמים
 ממש אל מקום אחד, לאתר דאקרי אחד, ואיהו ים תתאה דהא,
 איהו אשלים לאחד, ובלא איהו לא אקרי אחד. ומשמע דכתיב יקוו,
 דביה מתכנסין בלהו מייא כמה דאת אמר (קהלת ב) כל הנחלים הולכים
 אל הים וגומר רבי ייסא אמר אל מקום אחד, דא איהו אתר דכתיב
 ביה (ישעיה כ"ד) וברית שלומי לא תמוט, דהא איהו נטיל בלא ושרי
 בימא. וביה אתתקנת ארעא דכתיב ותראה היבשה, דא הוא ארץ
 כמה דאת אמר ויקרא אלהים ליבשה ארץ. אמאי אקרי יבשה אמר
 רבי יצחק היינו דכתיב (דברים ט"ז) לחם עוני, לחם (ב) עני כתיב, ובגין
 דאיהו לחם עני, אקרי יבשה, ושאיב כגווה כל מימין דעלמא, ואיהו
 יבשה הוי, עד דאתר דא (ב) אמלי לה, וכדין נגדין מייא אורח דאינון
 מקורות. ולמקוה המים קרא ימים, דא הוא בית כנישות מיין דלעילא,
 דמתמן מתכנשין כל מייא ומתמן נגדין ונפקין. (כ"ח שיד מס סנסמן ל"ב) אמר
 רבי חייא מקוה המים דא צדיק, דכד מטא למקוה המים כתיב וירא
 אלהים כי טוב, וכתיב (ישעיה נ) אמרו צדיק כי טוב. (וכן אור קדמא
 טוב אקרי, וכן בלהו כתיב בהו כי טוב, בר יומא תניינא דלא כתיב
 ביה כי טוב). רבי יוסי אמר ישראל מקוה איהו דכתיב (ירמיה י"ו) מקוה
 ישראל. רבי חייא אמר דה צדיק, היינו דכתיב קרא ימים, בגין
 דנחלין ומבוועין ונהרין בלהו נטיל לון, ואיהו מקורא דכלא, ואיהו נטיל
 כלא, בגיני כך ימים ועל דא וירא אלהים כי טוב, וכתיב אמרו צדיק
 כי טוב. ובגין דאתרשים, איהו אפריש בין יומא קדמא לתלתארה
 ולא אתמר כי טוב בגווייהו, דהא ביומא תליתאה עבדת ארעא איבין
 מחילא דהאי צדיק דכתיב ויאמר אלהים תרשא הארץ דשא עשב
 מזרע זרע עץ פרי. מאי עץ פרי, דא עץ הדעת טוב ורע דאיהו
 עבד איבין ופירין. עושה פרי, דא צדיק יסוד עלמא. למינו, דכל בני
 נשא דאית לון רוחא קדישא דאיהו איבא דההוא אילנא, רשים בהו
 רשימא למינו. ומאי איהו, ברית קדש ברית שלום, ובני מהימנותא
 למינו. למינו עאלין ולא מתפרשן מניה וצדיק עושה פרי הוא, וההוא

אילנא

(א) יסוד ענינו, ענין כדמא ויהי' ר' ט"ו : (ב) מלא חוקה כספע רב הענין (ג) ימים מסכה ימי כדמא כמלכות ופלי מילאס סיינס כאלמית עתין חוקה דה"ה

(א) אֵילָנָא אַתְעַבְרַת וְאִפִּיקַת הֵהוּא פְּרִי לְמִינוּ • לְמִינוּ דִּהְרוּא עוֹשֶׂה פְּרִי דִּיהוּ בְּוֹתִיה • זַכָּא חוֹלְקִיה מֵאֵן דְּדָמִי לְאִמִּיה וּלְאָבוּי • וְעַל כֵּן רְשִׁימָא קְדִישָׁא בְיוֹמָא תְּמִינָאָה, כְּגִין דִּדְמִי לְאִמִּיה (כְּגִין דִּהְרִיא דְרָגָא תְּמִינָאָה, וְהֵהוּא נִפְשָׁא דְפָרַח מִינָה אֶצְטְרִיבָא לְאַתְחַזָּאָה קָמָה לְתַמְנִיָּא יוֹמִין) וְכַד אַתְפָּרְעָא וְאַתְגְּלִיָּא רְשִׁימָא קְדִישָׁא, כְּגִין דִּדְמִי לְאָבוּי • וְעַל דָּא עֵץ פְּרִי, דָּא אִימָא, עוֹשֶׂה פְּרִי דָּא בְרִית קְדִישָׁא אָבוּי, לְמִינוּ, דִּדְמִי לִיה וְאַתְרָשִׁים כִּיה • אִשְׁר זָרְעוּ בּוּ עַל הָאָרֶץ • זָרְעוּ בּוּ, זָרַע בּוּ מִכְעֵי לִיה, מָאִי זָרְעוּ בּוּ, אֲלֵא זָרַע וְאוּ בּוּי עַל הָאָרֶץ, הִכִּי הוּא וְדָאִי, דְּהָא הֵהוּא זָרַעָא אִשְׁרֵי עַל אֲרַעָא • זַכָּא חוֹלְקִירוּן דִּישְׂרָאֵל דְּאִינוּן קְדִישִׁין וְדִמְיִין לְקְדִישִׁין וְעַל דָּא וְדָאִי כְּתִיב (שְׁעִיט ס') וְעַמְךָ בְּלִם צְדִיקִים, כְּלִם צְדִיקִים וְדָאִי, דְּהָא מְהֵנִי נִפְקוּ וְלִהְנִי דִמְיִין • זַכָּאִין אִינוּן בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאִתִּי (דִּלְג ע"ב) אָמַר רַבִּי חֵיִיא כְּתִיב (יִרְמִי' י"ג) עוֹשֶׂה אֲרֶץ בְּכַחוּ, מָאִי עוֹשֶׂה אֲרֶץ (בְּכַחוּ עֲשֶׂה אֲרֶץ מִכְעֵי לִיה, אֲלֵא עוֹשֶׂה וְדָאִי תְּדִיר, וּמִתְקֵן קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא לְהָאִי אֲרֶץ) דָּא קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָא, כְּכַחוּ דָּא צְדִיק • מִכֵּן תְּכַל בְּחֻכְמָתוֹ, תְּכַל דָּא אֲרֶץ דִּלְתַתָּא • כְּחֻכְמָתוֹ דָּא צְדִיק דְכְּתִיב (סְהֵלִס ט') וְהוּא יִשְׁפּוֹט תְּכַל בְּצַדִּיקֵי עוֹשֶׂה אֲרֶץ, דָּא קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּהוּא מִתְקֵן אֲרַעָא וּמִתְקֵן אֲרַחוּי • וּבְמָה • בְּכַחוּ כְּדַקְאֲמָרֵן • רַבִּי יְהוּדָה אָמַר (ג) כְּאַתּוּן גְּלִיפֵן דְּרַבִּי אֲלַעֲזָר אִית קוֹטְרִי (ג) דְּאַתּוּן עֲשִׂרִין וְתַרְיִין קְטִירִין בְּחַדָּא • תַּרְיִין אַתּוּן דָּא סְלִיק וְדָא נְחִית, וְדַסְלִיק נְחִית וְדִנְחִית סְלִיק, וְסִימֵן דָּא (שְׁעִיט מ"ס) אֲךְ בְּ"ךְ אֵל • רַבִּי יוֹסִי אָמַר (ו) טִיפְסָא דְשִׁיקְלָא בְּאִמְצַעִיתָא קִיִּימָא • וְסִימֵן (וִיקְרָא י"ט) (ס) בְּמַדָּה בְּמִשְׁקַל וְגוֹמֵר • מִשְׁקַל, לִישָׁן דְּקִיִּימָא בְּאִמְצַעִיתָא • וְרִזָּא דָּא (שְׁמוֹת ל') שִׁקְלֵה קְדִישָׁא כְּתִיב, וּמֵאֲזִנִּים כִּיה קִיִּימִין וְאַתְקִלוּ. מֵאֲזִנִּין מֵאֲזִנִּים, כְּמָה דְאִתְ אָמַר (וִיקְרָא י"ט) מֵאֲזִנִּי (ו) צְדִיק, וּבְכַלְהוּ קִיִּימִין בְּמִשְׁקַל שִׁקְלֵה

(א) פירוש מ מתעברת כשמות אבותה כשמה קדושה למדונו כקדושה זרע כמוהו • א"ס : (ב) כחותיה התקיים אסור רבו אלעזר כורף ונגלילו חזיתיה כמלא כו קוסר החיות כ"כ קשרים דחיינו כ"כ אלפא כיהא כענין א"ה כ"ס יכוונא כו סמכילאריס כמיה מקומות כחוסן שמכל אית מכ"כ חיות סחורה יסר אלפא כיהא אהח ולפי גז' א' של א"ה כ"ס הוא עולה למספר ה' אמר דה' סלק שעולה כמספר ואחר כך הכ' של כ"ס יורד אהין לו עליות למספר ה' כמו ס"א א"ה עליות ודא כחיה וסוף מכוור למכוויס : (ג) פירוש כ"כ אלפא כחיות כטרע וכו' חרין וכו' פירוש שס מיוסדות כ"כ חיות לפי שיש גם מנ' כמו א"ה' כע"ג וכו' דא סליק ודא נחית וכו' כל הכ"כ אלפא כחיות חיותיהן דאחיותיהן עליות כמדרגס שניות ודרות : ויש שכלס עולות כמו א"ל כ"ס וכו' ולכן קורא לשס זה דסליק ולא נחית לפי שרובו מחוץ כחלפת כחיות העליות ועיין פירשס חרומה קל"ב כ' וס' דא וכו' וס' לוכר א"ך כ"ך א"ל וכו' פ' יסעיה מ"ה למרחוק אלפא כיהא אהח מכלל הכ"כ והיא דה"ל כ"ך א"ל ע"לית לכ' ודרות : ונקט הא' קר"ל שיש כרוב חיותיהן דוחקות מה אהין כן כשאר וחו שבאמצעות דקרא כדמסיס והייל (ואת דברסו אהיון גלפון דר' אליעזר : ככל כ"ל אלפא כחיות לא חתלף סס קו"ס כחיותיהן סתהלפת סוף גו' כ"ו כי א"ס כו' א"ך כ"ך ד' מערכות : גו' ד"ט הוא כ"ו וכן ס' ר"ז וס' לא ימלא כ"ל כ' אחיה' י"ב : (ד) לשון המשקל וסוף קי' אמצעי ממכרע : (ה) חיקין ע' דף ס"א : (ו) חיותיה קשו' ע"כ ופקדו דל"ב ע"א :

ח ק"ט ע"א

שָׁקַל הַקֹּדֶשׁ • רַבִּי יְהוּדָה אָמַר בְּשָׁקֶל הַקֹּדֶשׁ, דָּא רוּחַ הַקֹּדֶשׁ • אָמַר
 רַבִּי יִצְחָק כְּתִיב (תְּהִלִּים ל"ג) בְּדַבָּר יי שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ וּבְרוּחַ פִּי כָל צַבָּאָם •
 בְּדַבָּר יי שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ, אֲלֵינן שְׁמַיָּא דַּלְתָתָא דַּאֲתַעֲבִידוּ בְּדַבָּר שָׁמַיִם
 דַּלְעִילָא, בְּרוּחַ דַּאֲפִיק קָלָא עַד דְּמַטִּי לַהֲהוּא נְהַר דְּנִגִיד וְנִפִיק וְלֹא
 פִּסְקִין מִימּוֹי לַעֲלָמִין • וּבְרוּחַ פִּי כָל צַבָּאָם, כְּלָהּוּ תַּתָּאי קִיּוּמִין בְּרוּחַ
 דַּאֲיֵהוּ דְבַר. (ס"ה ק"ו) מִשְׁקָה הַרִים מַעֲלִיּוֹתָיו מִפְּרִי מַעֲשֵׂיךָ תִּשְׁבַּע
 הָאָרֶץ • מִשְׁקָה הַרִים מַעֲלִיּוֹתָיו • מֵאֵן עֲלִיּוֹתָיו • כַּדְקָאֲמַרְן דְּכְתִיב
 הַמִּקְרָה בַּמַּיִם עֲלִיּוֹתָיו • מִפְּרִי מַעֲשֵׂיךָ תִּשְׁבַּע הָאָרֶץ • הוּא דַּהֲהוּא
 נְהַר דְּנִגִיד וְנִפִיק לַתַּתָּא הָדָא הוּא דְּכְתִיב עוֹשֶׂה פְּרִי אֲשֶׁר זָרְעוּ בּוֹ
 וְגוֹמֵר • וְהָא אֲתַמַּר :

יְהִי מְאֹרֶת בְּרִקְיעַ שְׁמַיִם לְהַאִיר עַל הָאָרֶץ יְהִי מְאֹרֶת חֹסֶר • רַבִּי
 חֲזַקְיָה אָמַר מְאֹרֶת דְּשְׂרַיָּא בֵּיה תּוֹקְפָא דְדִינָא (א) קִילְטָא דְדִינָא •
 רַבִּי יוֹסִי אָמַר יְהִי מְאֹרֶת לַתַּתָּא, אִיהִי סִיְהָרָא דְבַה תְּלִיָּא אֲסַפְּרָה
 לְרַבִּי עֲלָמָא • וּבַה תְּלִיָּא מְאֹרֶת, בְּגִין דַּאֲיֵהוּ נְהָרָא זּוֹטְרָא מְכַל נְהוּרִין,
 וְזִימְנִין דַּאֲתַחֲשַׁבָּא וְלֹא מִקְבֵּלָא נְהוּרָא • בְּרִקְיעַ שְׁמַיִם • דָּא הוּא
 רִקְיעָא דַּאֲיֵהוּ כְּלָלָא דְכְּלָהּוּ, בְּגִין דְּנִטִּיל כָּל נְהוּרִין וְהוּא נְהִיר לְהַאִי
 נְהוּרָא דְלָא נְהָרָא, (וְהִיא תְּלִיָּא בֵּיה, בְּגִין דַּאֲתַדְּבַק בַּה הֵהוּא מְאֹרֶה,
 וּבֵיה תְּלִיָּין לַתַּתָּא כְּלָל אֵינּוּן (ב) זִינִין אַחֲרָנִין, בְּגִין זְעִירוּ דְנְהוּרָא) רַבִּי
 יִצְחָק אָמַר וְאֲפִיק (ג) וְאֲפִירוּ) הָאִי רִקְיעָא דְלָא נְהִיר • וְקִרְיָנָא לִיה
 מְלַכּוּת שָׁמַיִם, וְאָרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְאָרֶץ הַחַיִּים • הַשָּׁמַיִם, אֲיֵהוּ הָאִי רִקְיעַ •
 בְּגִינֵי כַךְ יְהִי מְאֹרֶת חֹסֶר ו' • מֵאִי טַעְמָא, דְּהָא כְּלָא וְאִי מוֹתָא הוּא
 בְּעֲלָמָא • יְהִי מְאֹרֶת, כְּלָא בֵּיה תְּלִיָּא לְאַכְלָלָא לִילִית בְּעֲלָמָא • כְּתִיב
 (אִיוֹב ג') קִטָּן וְגִדּוֹל שָׁם הוּא וְכְתִיב (יִסְעִיָּה ל"ב) כִּי אִם שָׁם אֲדִיר יי לְנוּ
 וְעַל דָּא כְּתִיב (ס"ג ל"ד) אֲךָ שָׁם הִרְגִיעָה לִילִית וּמִצָּאָה לָהּ מְנוּחָ • רַבִּי
 אֲלֵעֶזֶר אָמַר יְהִי מְאֹרֶת, אֲסַפְּקֵרְיָא דְלָא נְהָרָא מְגַרְמָה, אֲלֵא עַל יְדָא
 דְנְהוּרִין עֲלֵאִין דְנְהָרִין לָהּ, (ד) כְּעֵשְׂשִׁיתָא דְלִקְטָא נְהוּרָא דְנְהִיר. כְּתִיב
 (יִסְעִיָּה ג') הִנֵּה אֲרוֹן הַבְּרִית אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ, הִנֵּה אֲרוֹן, דָּא אֲסַפְּקֵרְיָא
 דְלָא נְהָרָא • הַבְּרִית, אֲסַפְּקֵרְיָא דְנְהָרָא • הִנֵּה אֲרוֹן, דָּא הִיא

מֵאֹרֶת

(א) קִילְטָא וְהִיקָף סוּרִין • (ב) מִינֵיהּ אַחֲרוּסִים • (ג) אֲהַעֲטִירָה הִיא כְּעֵשְׂשִׁיתָא בְּקִי' עוֹר פְּמִינֵיכָא כְּתִיבָה וְסִלְחוּר טִי'וֹ אֲךָ בֵּן סִיָּה קִילְטָא אֲדִיר
 פְּטִלִין וְסִלְחוּר כְּשׁוֹלֵב וְיִילָהּ זֶה לִין לֵם רַבִּי אֲדִיר לְבִלְחִי מַעֲלָמָה וְעִינִין כְּמַחֲתֵי יוֹסֵדֶה דִּי' עוֹר :

מֵאֵרֶת • אֲרוֹן, תִּיבוֹתָא לֵאעֲלָאָה בְּגוּיָה תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב • הַבְּרִית, דִּלְ
 שְׁמֵשׂא דְנִהִיר לֵה וְאִיהִי בְרִית בְּהִדְיָה, אֲרוֹן הַבְּרִית דִּיִּיקָא אֲרוֹן
 כָּל הָאָרֶץ • הַבְּרִית, דְּאִיהוּ אֲרוֹן כָּל הָאָרֶץ • וּבְגִין דְּהָאִי אֲרוֹן אִיהוּ
 אֲרוֹן • בְּגִין שְׁמֵשׂא דְנִהִיר לֵה וְנִהִיר לְכָל עַלְמָא הַכִּי אֲתַקְרִי
 (ל' ד ע"ב) וּבְגִיָּה נִקְטָא שְׁמָא, וְאֲתַקְרִי הָאִי אֲרוֹן אֲרוֹן, בְּרִיָּה דְאֵלֶּיךָ
 דִּלִּית נוֹן יוֹד • כְּמָה דְאִמְרִינֵן צְדִיק וְצַדִּיק, כִּךְ אֲרוֹן אֲדִנִּי, דָּא בְּדָא
 תְּלִיין • תָּא חֲזִי כּוּכְבִּים וּמְזוֹלוֹת (ה) בְּבְרִית קִיִּימִין, דְּאִיהוּ (שְׁמֵשׂא
 דְקִאמְרֵן וְדָא) רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם, דְּרִשְׁמִין בֵּיה וּגְלִיפִין בֵּיה כּוּכְבִּים
 וּמְזוֹלוֹת, וּבִיה תְּלִיין לֵאנְהֵרָא • רַבִּי יִסָּא סְבָא הוֹרָא אָמַר הַכִּי
 יְהִי מְאֻרוֹת, דְּתְלִיָּא בְּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם, וְדָא סִיְהֵרָא דְתְלִיָּא בֵּיה •
 כִּיּוֹן דְכְתִיב וְהָיוּ לְמְאֻרוֹת, הָא שְׁמֵשׂא, (מכאן חס) וּלְמוֹעֲדִים, דְּהָא זְמַנִּיא
 וְחִגִּין וְיִרְחִין וְשַׁבְּתֵי בְּהוּ תְלִיאן וְדָהוּ • וְכִלְיָא בְּעֵבִידָא קְדָמָאָה
 עֲלָאָה דְשְׁמִיָּה קְרִישָׂא אֲתַאֲחִיד בֵּיה, וְאִיהוּ הוּא כְּלָא • שְׁבַעָה כּוּכְבִּים
 אִינּוּן לְקַבְּלֵי שְׁבַעָה רְקִיעִין, וּבְלִהוּ (ג) מְדַבְּרֵי עַלְמָא, וְעַלְמָא עֲלָאָה
 עֲלִיָּדוּ • וְתִרִין עַלְמִין נִיְהִדוּ, עַלְמָא עֲלָאָה וְעַלְמָא תְתָאָה • תְתָאָה
 כְּגוֹנָא דְלְעִילָא דְכְתִיב (ד' ס' ע"ב) מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם • מֶלֶךְ עֲלָאָה
 וּמֶלֶךְ תְתָאָה • (תְּנִינֵן) כְּתִיב (תְּכִלְסִי) " מֶלֶךְ " מֶלֶךְ " יְמִלוּךְ לְעוֹלָם
 וְעַד • " מֶלֶךְ לְעִילָא, " מֶלֶךְ בְּאַמְצַעִיתָא, " יְמִלוּךְ לְתַתָּא • רַבִּי אַחָא
 אָמַר " (ה) דָּא חֲכָמָה עֲלָאָה) מֶלֶךְ, דָּא עַלְמָא עֲלָאָה דְאִיהוּ עַלְמָא
 דְאִתִּי • " מֶלֶךְ, דָּא תְפָאֶרֶת יִשְׂרָאֵל • " יְמִלוּךְ, דִּלְ אֲרוֹן הַבְּרִית •
 (ו) רַבִּי אַחָא אָמַר " מֶלֶךְ, דָּא חֲכָמָה עֲלָאָה, " מֶלֶךְ דָּא עַלְמָא עֲלָאָה
 דְאִיהוּ עַלְמָא דְאִתִּי, " יְמִלוּךְ דָּא תְפָאֶרֶת יִשְׂרָאֵל) וְאִתָּא זְמַנָּא אַחְרָא
 דוֹר וְאַחֲרָי לִין מִתְתָּא לְעִילָא • וְאָמַר " מֶלֶךְ עוֹלָם וְעַד • " מֶלֶךְ
 לְתַתָּא, עוֹלָם בְּאַמְצַעִיתָא, וְעַד לְעִילָא • דְרַתְּמִן (ז) וַיַּעֲוֹדָא וְקוֹיִמָּא
 וְאַשְׁלֻמוֹתָא דְכְלָא, מֶלֶךְ לְעִילָא יְמִלוּךְ לְתַתָּא • רַבִּי אַבָּא אָמַר כָּל
 הַנִּי מְאֻרוֹת, כְּלִהוּ מִתְחַבְּרִין (ח) בְּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהֵאֵיר עַל הָאָרֶץ
 לֵאנְהֵרָא עַל אֲרַעָא • מָאן הוּא רְקִיעַ דְנִהִיר עַל אֲרַעָא • הוּי אִימָא
 דָּא נְהַר דְנִגִּיד וְנִפִּיק מְעַדֵּן דְכְתִיב וְנִהַר יוֹצֵא מְעַדֵּן לְהַשְׁקוֹת אֶרֶת
 הַגֵּן

(א) (קס"ב כ' ופרסא מקוורו רל"כ ט' ורע"א ח' וכסקרמס ח' כ' וכשמות כ' ח') : (כ) וכלה חס מייחזי כעולם שמהנפ על יום ז'
 (ג) ר"ל ועד כסין חסיס : (ד) מיקן קלו' ע"כ וילא קס"ב ע"כ

הגן • תא חזי פיון דסיהרא שלטא ואתנהיר מההוא נהרא דנגיד
 ונפיק • כל אינון שמייא דלתתא וחיליהון כלרוון אתוספן נהורא,
 וכוכבייא דממנן על ארעא כלרוו שלטין ומגדלין צמחים ואילנין,
 ועלמא אתרבי בכלהו ואפי' מיא ונוני ימא כלהו ברבו יתיר, וכמה
 (א) גרדיני נימוסין שאטן בעלמא בגין דכלהו בחדווה ברבו חילא
 כד חדווה הוא כבי מלכא אפי' אינון (ב) מבי תרעין ואפי' אינון
 מדבי טרנשי (ג) טרנשי כלהו חדן ושטאן בעלמא • ורבי דעלמא
 בעיין לאסתמרא • רבי אחא אמר

ניתן אותם אלהים ברקיע השמים • וכד כלרוון קיימין ביה כדן
 חדוותא דא עם דא, כדן סיהרא אועירת נהורא מקמי שמשא,
 וכל מרה דנטיל בגין לאנהרא לה דא הוא דכתיב להאיר על
 הארץ • רבי יצחק אמר כתיב (ישעיהו ב') והיה אור הלבנה כאור החמה
 ואור החמה יהיה שבעתים כאור שבעת הימים • מאן שבעת הימים,
 אלין אינון שבעת יומין דבראשית • רבי יהודה אמר אלין אינון
 שבעת ימי המלואים • מלואים ודאי, בגין דהוא זמנא אתבסם
 עלמא ואתהדר באשלמותיה, ולא אתפגים סיהרא בגין חוייא בישא
 דכתיב ביה (משלי ט"ז) ונגנן מפריד אלוף, ואימתי יהא דא, בזמנא
 דכתיב (ישעיהו כ"ב) בלע המות לנצח וכדן כתיב (זכריה י"ד) ביום ההוא
 יהיה יי אחד ושמו אחד :

ישרצו הפנים שרץ נפש חיה • אמר רבי אלעזר אילין מין תתאין
 דרחשין זינין בגוונא דלעילא, אינון עלאי ואינון תתאי • רבי
 חייא אמר עלאי אפיקו נפש חיה • ומאי ניהו דא (ג) נפש דאדם
 קדמאה כמה דאת אמר ויהי האדם לנפש חיה, ועוף יעופף על הארץ,
 אלין שליחי עלאין דאתחזון לבני נשא כחזיון דבר נש משמע דכתיב יעופף
 על הארץ, בגין דאית אחרנין דלא אתחזון אלא ברוחא ממש לפוסם סבלתנו
 דבני נשא • (דל"ד ע"ב) בגיני כך לא כתיב באלין למינהו כאינון אחרנין
 דכתיב בהו ואת כל עוף כנף למינהו • בגין דאלין לא משניין

ממיניהו

(א) שלוחו דדון סמאיוס לנביא לטוברום על סומים ודת ויהא מלכו ד'ל סגלנו לנררום : (ב) אפולו סכותים חילציות ססס מכות
 ערבי ד'ל סמוקים ומסרסוים העולם כלס סמחוס כי או יס לבל ח' וא' על מס למשול ולפו אלנו ססס מרבו ערעשו סס סמאיוס על סלסס-רל
 ככן לרובס לסטור או סעערוס סלל יוקוס : (ג) ח' סכ"ר פ' ו' חולץ סלרץ נכס חוס וס רותי סל סלר' וכן סיל סומר ויכו סלרץ
 לנכס חיה :

ממינייהו לעלמין כהני אחרנין דלא פתיב בהו למינהו * (ה) ואי תימא
 אית בהו דמשניין דא מן דא, הכי הוא ודאי, (ו) דהא אית בהו דמשניין
 אלין מאלין בגיני כך פתיב ומשם (ז) יפרד :
 ויברא אלהים את התנינים הגדולים, אלין לוייתן ובת זוגו * ואת כל
 נפש החיה הרומשת, דא נפש דההיא חיה דאיהי רומשת
 לארבע סטרי עלמא * ומאן איהי חיה דאיהי רומשת, הוי אימא דא *
 (ח) לילית אשר שרצו המים למיניהם, דמיין מגדלין לון * דכד אתי
 סטרא דדרום שראן מיין ונגדין לכל סטריין, וארבי ימא אזלין ועברין
 כמה דאת אמר (ספלים ק"ד) שם אניות יהלכון לוייתן זה יצרת לשחק בו *
 ואת כל עוף כנף למינהו כמה דאת אמר (ספלים י) כי עוף השמים
 יוליך את הקול ובעל כנפים יגיד דבר * רבי יוסי אמר כלהון משית
 גדפין ולא משניין לעלמין, ובגיני כך כתיב למינהו, מאי למינהו, לוינא
 דלעילא וואלין טאסן ושאטן עלמא בשית, (ט) וחמאן עובדין דבגי נשא
 וסלקין לון לעלא * ועל דא כתיב (סז) גם במדעך מלך אל תקלל
 וגומר * רבי חזקיה אמר הרומשת, השורצת מבעי ליה * אלא בדאמריין
 רמש ליליא, ועל דא (ספלים ק"ד) בו תרמוש כל חירתו יער * דכלהו
 שלטאן בשעתא דאיהי שלטא, ופתחין שירתא בתלת סטריין דפלגו
 ליליא, וזמרי שירתא וליא (י) משתכבי * ועל אלין כתיב (יטויה ס"ב)
 המזכירים את יי אל דמי לכם * (יא) קם רבי שמעון ואמר מסתכל
 הוינא דכד בעא קדישא בריך הוא למברי אדם, אזדעועו כל עלאין
 ותתאין * ויומא שתיתארה הורה סליק בדרגוי, עד דסלקא רעיתא
 עלאה, ונהיר שירותא דכל נהורין, ופתח תרעא דמזרח דהא מתמן
 נהורא נפיק * ודרום אחמי תוקפיה דנהורא דירית מרישא, ואתתקף
 במזרח * מזרח אתקיף לצפון, וצפון אתער ואתפשט וקרי בחיל סגי
 למערב למקרב ולאשתתפא בהדיה * כדון מערב סלקא בצפון
 ואתקשר ביה * לבתר דרום אתייא ואחיד במערב, וסחרין ליה דרום
 (יב) וצפון, דאלין גדרי גנתא * כדון מזרח קריב במערב ומערב שרייא
 כחדווה, וכעאת מכלהו ואמר נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, דלהוי

כנוונא
 (f) (ואי תימא כמלא כווסר לטון הקדש וחס יס כסס משוכים אלו מאלו על דרך ומשם יפרד) : (כ) פירוש רבוים מרכוס ובלה יחיד מיתר *
 ה"ב : (ג) זמנוי לט ע"כ ותקוניס ריש תקון ד' : (ד) כספיו סוד סוי אימא דא לילה וכן כווסר הכול : (ה) כסס עפוטת : (ו) ואיכ
 : סקטוס מלימר סורס וסוף מלשין יחמח כמלך סכס : (ז) פרדס כשער מסת' ופנהגס : (ח) לטון סוד אלה כחלי כנו כוכו ע"כ
 ק פירוש
 בראשית 16 טז

בגוונא דא בארבע סטרין ועילא ותתא • ומזרח אתרבק במערב
 ואפיק ליה • ועל דא תנינן אדם מאתר דבירת המקדש נפק • תו
 געשרה אדם, קדשא בריך הוא אמר לאלין תתאי דאתו מסטרא
 דלעילא רזא דשמא דא דסליק אדם • אדם מרזא סתימא עלאה •
 אדם רזא דאתון, דהא אדם כליל לעילא וכליל לתתא, אדם א' לעילא
 לעילא, (ה) ס' סתימא דאיהי ס' מלסרבה המשרה • ד' תתאה דסתימא
 במערב • ודא כללא דלעילא ותתא, אתתקן לעילא ואתתקן לתתא •
 אלין אתון כד נחתו לתתא, כלא כחדא באשלמותיה אשתבח דבר
 ונוקבא, ונוקבא בסטרוי אתרבקא, עד דאפיל ערוויה שנתא ודמוך •
 והוה רמי באתר דבי מקדשא לתתא, (ו) ונסר ליה קדשא בריך הוא
 ורתקין לה כמה דמתקנין לכלרה ואעלרה ליה • דרא הוה דכתיב
 (בראשית כ) ויקח אחרת מצרעותיו ויסגור בשר תחתנה • ויקח אחרת
 (ג) דייקא • בספרין קדמאי אשכחנא (ויקרא יט ע"ג) דא לילית קדמיתא
 דהוות עמיה ואתעברת מניה, ולא הוות לקבליה עזר כמה דכתיב
 ולאדם לא מצא עזר כנגדו • מאי עזר, סמך • עד ההיא שעתא
 דכתיב לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו • תא חזי
 (ד) אדם בתראה דכלא הוה, דהכי אתחזי למיהי על עלמא שלים • תו
 אמר רבי שמעון כתיב

וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח כי
 לא המטיר יי אלהים על הארץ וגומר • וכל שיח השדה, אלין
 (ה"ס ע"ה) אלגין רברבין דנטיעו לבתר (ו) והוה זעירין • (ז) תא חזי אדם
 וחיה דא בסטרא דרא אתבריא, מאי טעמא לא אתבריא אנפין באנפין
 בגין דכתיב כי לא המטיר יי אלהים על הארץ, וזווגא לא אשתבח
 בתקוניה בדרקא יאורת • וכד אתתקן האי דלתתא ואתהדרו אנפין
 באנפין, בדין אשתבח לעילא, מנלן מן המשכן דכתיב (שמות ט) הוקם
 המשכן, בגין דמשבן אחרא אתקם עמיה • ועד לא אתקם לתתא
 לא אתקם לעילא • אוף הבא כד אתתקם לתתא אתתקם לעילא •
 ובגין

(א) פירוש כיס וגיין פירש תרומה ק"ו ח' (ב) חלק הדרו פרטותיו לשנים באימן סוס דמגרת : (ג) פירוש מדלף קחני לבע מלגטוקי
 וקחני אחת משמע ואיכא אחריות וסוף לילית ח"כ אחת כמ"כ לילית עם חמלט : (ד) יכמ"ט כסנמדרין פ"א ד"מ למס נכרז כע"ט כרו
 שיבסם לסעודס מיר מזל למלך כ"ו שבסם פלעטין וסחקין סעודס ואס"כ סכנים אורחים סכ"א חכמתא נשום כמקם בוחס וכ"ו : (ה) חקן כ"כ
 ורעז על שסיס החלט האלוות כעלם סבלים כסעלם : (ו) מנתה ויכירם ותרדם כסער מבר' וסכנכס וסער סקדיו רכ"ט ע"א :

ובנין דעד כען לא אתתקן לעילא, לא אתבריאנו אנפין באנפין, וקרא
 אוכח דכתיב כי לא המטיר יי אלהים על הארץ ובניני כף ואדם
 אין, דלא הוה בתקוניה, וכד אשתלימת חוה אשתלים אדם, וקדם
 לכן לא אשתלים. ורוא דא דעד כען לא אית את סמך (ה) בפרשתא.
 ואף על גב דחכרייא אמרו אכל סמך דא עור. ודא עור דלעילא
 דאתהדר לעילא אנפין באנפין, דכר ונוקבא אסתמך דא לקבל דא.
 ודאי (חבלים ק"ח) סמוכים לעד לעולם עשויים פאמת וישר. סמוכים,
 דא דכר ונוקבא דאינון סמוכים כחדא (כ"ה) דאינון סמוכים, עולם
 תתאה בעולם עלאה, דעד לא אתתקן עולם תתאה לא אתתקן
 ההוא עולם דקאמרן (האי עולם דקא אמרן תלייא בעולם דלתתא,
 וכד לא אתתקן עולם דלתתא, לא אתתקן ההוא עולם דקא אמרן).
 כי לא המטיר יי אלהים על הארץ דהא דא כדא סמך, ועולם דא
 תתאה כד אתתקן ואתהדרו אנפין באנפין ואתתקנו, אשתכח סמך
 לעילא. דהא מקדמת דנא לא הוה עובדא בתקוניה (כ"ה) עולם
 בתקוניה) בגין דלא המטיר יי אלהים על הארץ ודא כדא תלייא.
 מה כתיב בתריה ואד יעלה מן הארץ, דא תקוניה דלתתא, לכתר
 והשקה את כל פני האדמה. ואד יעלה מן הארץ, דא תיאובתא
 דנוקבא לגבי דכורא דכר אחר מאי (ג) טעמא לא המטיר. בגין דלא
 אשתכח תקוניה דיעלה מן הארץ, ועל דא מן ארעא תתאה ארעא
 עובדא לעילא. תא חזי תננא סליק מן ארעא בקדמיתא ועננא אתער,
 וכלא אתחבר לכתר דא כדא כגוונא דא תננא דקרנא ארעא
 מתתא, ועביד שלימו לעילא ואתחבר כלא דא כדא ואשתלמו.
 כגוונא דא לעילא, אתערותא שרי מתתא ולכתר אשתלים כלא.
 ואלמלא דכנסת ישראל שרייא כאתערותא בקדמיתא, לא אתער
 לקבלה ההוא דלעילא, ובתיאובתא דלתתא אשתלים לעילא. דבי
 אבא אמר אמאי כתיב ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע.
 עץ החיים, הא תנינן דמהלך חמש מאה שנין הוה. וכל מימיו
 דבראשית מתפלגין תחותוי. עין החיים במציעות דגנתא ממש, והוא

נטיר
 (ה) (תומא דתרי: ימני כתיב לעיל מן סמוכ ולי) (כ"ה) פירוש סמוכא לחרס וקת ס' אלפים את החרס עד ויבטרי לא וס' אית ס' ולא
 אמר כתיבם אלא כפירושא ואין כאן ל' ע' סרס"כ) (ובמקום כחכ מבלאשם) ואכסר דחזו סמוכ איתו מעוקר חפרסם בק' ד' כפרום
 לכר (מאין): (ג) פירוש לא דלא סמוכ כמסכת עד ואד יעלה וכו' וכן וכדווי לחרס לא קתו וכו' וכן ואל ימית ויטו סתיו מספר:
 א מנתח

וְנָפִיק
לְכֶמָּה
סְטְרִין

נָטִיל כָּל מִיּוּמֵי דְבְרָאִישִׁית וּמְתַפְלְגִין תְּחוּתוּי. דְּהָא קָהּוּא נְהִיר דְנִגִיד
וְנָפִיק, הוּא שְׂרִיָא עַל הֵהוּא גִנְתָּא וְעִיד בִּיה, וּמְתַמֵּן מְתַפְלְגִין מִיָּא
לְכֶמָּה סְטְרִין, וְנָטִיל כְּלָא הֵהוּא גִנְתָּא, וּלְבִתָּר נִפְקִי מִיָּנָה וּמְתַפְלְגִין
לְכֶמָּה נְחֻלִין לְתַתָּא כְּמָה דָּאֵת אָמַר (ס"ד ק"ד) יִשְׁקוּ כָּל חֵיתוּ שְׂדֵי כְּמָה
דְנִפְקִין מֵהֵהוּא עֲלֵמָא עֲלָאָה, וְאִשְׁקִי לֵאֲיִנוּן טוֹרִין עֲלֵאִין דְאַפְרִסְמוּנָא
דְכִיָּא. לְבִתָּר בְּד מִטָּן לְעֵץ הַחַיִּים, מְתַפְלְגִין תְּחוּתוּי בְּכָל סְטֵר כְּפּוּס
אַרְחוּי. וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, אָמַאי אֲקִרִי הֵכִי, דְהָא עֵץ דָּא לֵאוּ
אִיהוּ בְּאִמְצָעִיתָא. אֲבָל עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע מָאִי דְהוּא, אֵלֵא בְּגִין
דִּינְקָא מְתַרִין סְטְרִין וְיַדַּע לֹון כְּמָאִן דִּינִיק מְתַקָּא וּמְרִירָא. וּבְגִין דִּינְקָא
מְתַרִין סְטְרִין וְיַדַּע לֹון וְשְׂרִיָּא בְּגוּיָּהוּ, אֲקִרִי הֵכִי טוֹב וְרַע. וְכָל אֲיִנוּן
נְטִיעֵן שְׂרִיָּין עֲלִיָּהוּ, וּבִיה אֲחִידִין נְטִיעֵן אַחֲרִינִין עֲלֵאִין וְאֲיִנוּן אֲקִרוּן
אַרְזֵי לְבָנוֹן. מָאִן אֲיִנוּן (לְטִיל לִבְס"ה) אַרְזֵי לְבָנוֹן, אֲיִנוּן שִׁית יוּמִין עֲלֵאִין
שִׁית יוּמֵי בְּרָאשִׁית דְקָאֲמַרִין. אַרְזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נְטַע, נְטִיעוּרַת וְדִיָּא
דְאַתְקִימוּ לְבִתָּר. מְכָאִן וְלֵהֲלָאָה סְמִךְ, מָאִי הִיא, וְיִסְגוּר בְּשֵׁר תְּחַתְּנָה
בְּסְטְרוּי הוּוּ. וְהוּוּ דָּא בְּסְטְרוּי דְדָּא, וְדָּאִי עֲקֶרֶן קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּוּ
וְשִׁתִּיל (לִלִּס ע"ב) לֹון בְּאַתֵּר אַחֲרָא, וְאַתְהִדְרוּ אֲנַפִּין בְּאַנְפִּין לְקִיּוּמָא.
כְּגוּוּנָא דָּא סְמִיכֵן עֲלֵמִין, עֲקֶרֶן קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּוּ וְשִׁתִּיל לֹון בְּאַתֵּר
אַחֲרָא וְאַתְקִימוּ בְּקִיּוּמָא שְׁלִים. וְאָמַר רַבִּי אַבָּא מְנַלֵּן דְאָדָם וְחוּהָ
נְטִיעֵן הוּוּ דְכִתִּיב (יִסְעִיט ס) נֶצֶר מְטַעֵי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהַתְּפָאֵר. מַעֲשֵׂה
יָדַי דִּיָּקָא, דְלָא אֲשַׁתְּדְלוּ בְּהוֹן בְּרִיָּין אַחֲרִינִין, וְכִתִּיב (ס"ד י"ז) כִּיּוֹם נְטַעַךְ
תִּשְׁגִּשְׁנִי, דְבַהּ הוּוּ יוּמָא דְאַתְנַטְעוּ בְּעֲלֵמָא סְרַחוּ. תַּנֵּן הַנְטִיעוּת כְּקִרְנֵי
חֲגָבִים הוּוּ, וְנִהוּרָא דִּילְהוֹן דְקִיק וְלֵא הוּוּ נִהוּרִין. כִּיּוֹן דְאַתְנַטְעוּ
וְאַתְתַּקְנוּ, אַתְרַבִּיאוּ בְּנִהוּרָא וְאַקְרוּן אַרְזֵי לְבָנוֹן. וְאַדְכּ וְחוּרָא עַד
דְאַתְנַטְעוּ לֵא אַתְרַבִּיאוּ בְּנִהוּרָא וְלֵא סְלִיקוּ רִיחָא וְדָאִי אַתְעַקְרוּ וְאַשְׁתִּילוּ
וְאַתְתַּקְנוּ בְּדָקָא יָאוּת:

וַיְצַו יי אֱלֹהִים, הָא תְּנִינֵן לִית צִו אֵלֵא עֲבוּדָה זְרָה. יי, זוּ בְּרַכְתּוּ הַשֵּׁם,
אֱלֹהִים, אֱלוּ הַדִּיָּיִנִין. עַל הָאָדָם, זוּ שְׁפִיבוֹת דְמִים. לֵאמֹר, זוּ גְלוּי
עֲרִיּוֹת. מְכָל עֵץ הַגֵּן, וְלֵא גִזְל. אֲבָל תֹּאכַל, וְלֵא אֲבָר מִן הַחַי וְשִׁפִּיר.
מְכָל עֵץ הַגֵּן אֲבָל תֹּאכַל. דְשְׂרִיָּא לִיה כְּלָא דְלִיבְלִינְהוּ בִּיחְוּרָא. דְהָא
חִיּוּנִין אֲבָרְהֵם אֲבָל. יִצְחָק וְיַעֲקֹב וְכָל נְבִיאִים אֲבָלוּ וְחִיו. אֲבָל אֵילֵנָא

דא אילנא דמותא איהו. (כמה דכתיב ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו) מאן דנטיל ליה בלחודוי סיירת, דהא סמא דמותא נטיל. (בגין דאיהו מפריש ליה מן חייז) ועל דא כי ביום אכלך ממנו מות תמות, בגין דקא פריש נטיען. רבי יהודה שאיל לרבי שמעון דהא דתנינן אדם הראשון (ה) מושך בערלתו הוה, מאי הוה אמר ליה דפריש ברית קדש מאתריה ומחולקיה, ודאי מושך בערלה הוה, ושבק ברית קדש ודבק בערלה, ואתפתה במלה דנחש. ומפרי העץ דא אתתא. לא תאכל ממנו בגין דכתיב (מסל' ה) רגליה יורדות מות שאור צעדיה יתמוכו. ובהאי הוי פרי, דהא באחרא לא הוי פרי. כי ביום אכלך ממנו מורת תמות, בגין דאילנא דמותא הוי כדקאמרן דכתיב רגליה יורדות מות.

(והנחש היה ערום מכל חית השרה). רבי יוסי אמר האי אילנא דקא אמרן, הוה (ו) מתשקי מלעילא ואתרבי, והוה חדי כמה דאת אמר ונהר יוצא מערן להשקות את הגן, הגן דא אתתא. ונהר דא הוה עייל ביה ואשקי ליה והוה כלא חד (וכדין יי אחד ושמו אחר). דהא מתמן ולתתא איהו פירודא דכתיב ומשם יפרד. והנחש. רבי יצחק אמר דא יצר הרע רבי יהודה אמר נחש ממש. ארתו לקמיה דרבי שמעון אמר לון ודאי כלא חד. וסמ"אל הוה ואתחזי על נחש, וצולמיה דנחש דא איהו שטן וכלא חד. תנינא בההיא שעתא נחת סמ"אל מן שמיא רכיב על נחש דא, וצולמיה הוה חמאן כל ברין וערקן מניה. ומטן לגביה אתתא במילין, ונרימו מותא לעלמא, ודאי בחכמה אייתי סמ"אל לווטין עד עלמא, וחבל אילנא קדמאה דברא קדשא בריך הוא בעלמא. ומלה דא הוה תלי על סמ"אל, עד דאתא אילנא אחרא קדישא (ז) דאיהו יעקב, ונטל מניה ברכאן דלא יתברך סמ"אל לעילא ועשו לתתא. דהא יעקב דוגמא דאדם הראשון הוה (ח) (ושופריה) דיעקב שופריה דאדם הראשון הוה. ועל דא כמה דמנע סמ"אל ברכאן מאילנא קדמאה, הכי נמי מנע יעקב דאירו אילנא, דוגמא דאדם, מסמ"אל ברכאן מלעילא ומתתא ויעקב דידיה

נטיל

(א) מנחת יטורים דף ק"ט: (ב) (מלכות - סרש"ב) - פים מחשקס כשפע פעלוון ונחיתס למעלס כרוכ שמחס וסוף חכל יחוד כלו סיהוד
 כי אין סיהוד אלא למעט כעולם סכסרדוס כמ"ש ומשס יפרד ונ"י: (ג) (כמס שנעל יעקב סכרכוח מסשו כחכמס חיקון חעל אר"סר טכס
 ס"מ כחכמס כעל מחחי' וסכיוף קללות א"ס): (ד) תולדות קמ"ב ע"ב:

נְטִיל בְּכֹלָא, וְעַל דָּא (בראשית ל"ב) וַיֹּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ כְּתִיב, וְהִנְחֹשׁ הָיָה
עָרוֹם, דָּא יִצְרַר הָרַע דָּא מִלֵּאךְ הַמּוֹת, וּבִגִין דְּנִחְשׁ אִיהוּ מִלֵּאךְ הַמּוֹת
גַּרְסַּם מוֹתָא לְכֹל עֵלְמָא • וְדָא הוּא רִזָּא דְכְּתִיב (1 cc) קֵץ כָּל בֶּשֶׂר בָּא
לְפָנַי • דָּא הוּא קִצָּה דְכָל בֶּשֶׂרָא, דְנִטִּיל נִשְׁמַתָּא לְכָל בֶּשֶׂרָא וְאִקְרִי הַכִּי:

(כ"ג) ט"ז מה שכתובין ל"ד

וַיֹּאמֶר אֵל הָאִשָּׁה אֶף • רַבִּי יוֹסִי אָמַר בְּאֶף פִּתַח וְאֶף אֲטִיל בְּעֵלְמָא •
אָמַר לָהּ (ל"ו ע"ב) לְאַתְתָּא, בְּאֵילְנָא דָּא בְּרָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
עֵלְמָא וְדָאִי • אֲכֹלוּ מִנֶּיהָ וְהָיִיתֶם כְּאֱלֹהִים יוֹדְעֵי טוֹב וְרָע. דְּהָא אִיהוּ
הַכִּי הוּי אֱלֹהִים שְׁמִיָּה עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע, וְעַל דָּא וְהָיִיתֶם כְּאֱלֹהִים
יוֹדְעֵי וְגוֹמֵר • אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לֹא אָמַר הַכִּי, דְּאִילוּ אָמַר בְּאֵילְנָא דָּא
בְּרָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵלְמָא יְאוּת הוּוּ, כִּי הוּא כְּגִרְזֵן בֵּיד הַחוּצָב
בו, אֲכָל לֹא אָמַר אֵלָא מְאִילְנָא דָּא אֲכָל קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ. וְכַדִּין
בְּרָא עֵלְמָא, וְכָל אוֹמֵן סְאֵנִי לְחַכְרִיָּה • אֲכֹלוּ מִנֶּיהָ וְאַתּוֹן תְּהוּוֹן בְּרָאן
עֵלְמִין, וְעַל דָּא כִּי יוֹדַע אֱלֹהִים כִּי בְיוֹם אֲכַלְכֶם מִמֶּנּוּ וְגוֹמֵר. וּבִגִין
דְּאִיהוּ יוֹדַע דָּא, אֲפִקִיד לְכוּ עֲלֵיהָ דְלֹא תִּכְלוּ מִנֶּיהָ • אָמַר רַבִּי יִצְחָק
(*) בְּכֹלָא מְלִיל שְׁקָרָא, בְּשִׁירוּתָא דְאָמַר שְׁקָרָא הוּוּ, דְכְּתִיב אֶף כִּי
אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִכָּל עֵץ הַגֶּן, וְלֹאוּ הַכִּי, דְּהָא כְּתִיב מִכָּל
עֵץ הַגֶּן אֲכָל תֹּאכְלוּ וּבְכֹלָא שְׂרָא לִיה • אָמַר רַבִּי יוֹסִי הָא תְּנִינָן דְּפִקִיד
לִיה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל עֲבוּדָה זְרָה דְכְּתִיב וַיִּצְוֵנִי, עַל בְּרַכַּת הַשֵּׁם •
אֱלֹהִים, עַל הַדִּינִין • עַל הָאֲדָרְס, עַל שְׁפִיכוֹת דְּמִים • לֹאמַר, עַל גִּלּוּי
עֲרִיּוֹת יוֹכִי כְּמָה אִינְשֵׁי הוּוּ בְּעֵלְמָא דְאִיהוּ אֲצִטְרִיךְ דָּא • אֵלָא וְדָאִי
כֹּלָא עַל הָאִי אֵילְנָא הוּוּ, בִּגִין דְּבִיהָ אֲחִידִין כָּל אַלְיָן פְּקוּרִין, דְּכָל
כְּמָן דְּנִטִּיל לִיה בְּלַחְדוּי עֲבִיד פְּרִישׁוּ, וְנִטִּיל לִיה בְּאוֹכְלוּסִין דְּלַתְתָּא
דְּאֲחִידִין בִּיה • וְנִטִּיל עֲבוּדָה זְרָה וְשְׁפִיכוֹת דְּמִים וְגִלּוּי עֲרִיּוֹת • עֲבוּדָה
זְרָה, בְּאִינּוֹן דְּכַרְבִּי מִמֶּנּוּ, שְׁפִיכוֹת דְּמִים כְּהָאִי אֵילְנָא תְּלִיין דְּאִירָהוּ
בְּסִטְרָא גְבוּרָה • וְסִמְּאֵל אֲתַפְקֵר עַל דָּא • גִּלּוּי עֲרִיּוֹת, אִשָּׁה הִיא
וְאַנְתְּתָא אִקְרִי • וְאִסִּיר לְזַמְנָא לְאַנְתְּתָא בְּלַחְדוּדָא אֵלָא עִם בְּעֵלָה,
דְּלֹא יְהֵא חֲשִׁיד בְּגִלּוּי עֲרִיּוֹת, וְעַל דָּא בְּכֹלָהוּ אֲתַפְקֵר כְּהָאִי אֵילְנָא.
כִּיּוֹן דְּאֲכָל מִנֶּיהָ בְּכֹלָהוּ עֵבֶר, דְּהָא כֹּלָא אֲחִיד בִּיה • רַבִּי יְהוּדָה אָמַר

וְדָאִי

(5) ככל דכרי פתח ככל הוה סק דמיה מחזיק ועד סוף :

וְרָאִי מִלֵּה דָא הָכִי הוּא, דְאָסִיר לְאֲתִיחְדָא עִם אֲנַתְתָא בְלַחְדָא דָּהּ
 אֵלָא אִם כֵּן בְּעֵלָה עָמָה • מַה עֵבֶר הֵוּא רִשְׁעָא, אָמַר הָא (ה) מְטִיתִי
 לְהָאִי אֵילְנָא וְלֹא מֵתִי, אוֹף אֶת קִרְבִּי וּמְטִי בִידֶךָ בִּיה וְלֹא תִמְוֹתֵנִי
 (ו) וּמִלֵּה דָא הוּא אוֹסִיף לֵה מְגֵרְמִיה, מִיד וְתֵרָא הָאֵשֶׁה כִּי טוֹב וְגוֹמַר •
 בְּמָה חֲמָתָא אָמַר רַבִּי יִצְחָק הֵוּא אֵילְנָא (שְׂדֵה) סְלִיק רִיחִין כְּמָרָה
 דָּאֵת אָמַר (כְּרֵאֲסִית כ"ו) כְּרִיחַ שְׂדֵה אֲשֶׁר בְּרָכוּ יי • וּבְגִין הֵוּא רִיחַ
 דְּהוּה סְלִיק, חֲמַדַּת לִיה לְמִיכַל מְנִיה • רַבִּי יוֹסִי אָמַר רֵאִיִּה הוּרָה •
 אָמַר לִיה רַבִּי יְהוּדָה וְהָא כְּתִיב וְתִפְקַחְנָה עֵינֵי שְׂנֵיהֶם אָמַר לִיה הָאִי
 (ג) רֵאִיִּה בִשְׁעוֹרָא דְאֵילְנָא נִקְמַת לִיה (כ"ה) שִׁיעוֹרָא דְלִבָּא הוּוֹרָה
 דְכְתִיב וְתֵרָא הָאֵשֶׁה דִּיִּיקָא :

וְתֵרָא הָאֵשֶׁה כִּי טוֹב • חֲמָתָא וְלֹא חֲמָתָא, כִּי טוֹב • חֲמָתָא כִּי טוֹב
 וְלֹא אֲתִיִּישְׁבַת בִּיה מַה כְּתִיב לְכַתֵּר וְתִקַּח מִפְרִיֹו, וְלֹא כְּתִיב
 וְתִקַּח מִמֶּנּוּ • וְהִיא אֲתִדְבַקַת בְּאֲתֵר דְּמוֹתָא, וְגֵרִימַת לְכָל עֵלְמָא מוֹתָא
 וְאִפְרִישַׁת דִּיִּין מִן מוֹתָא • וּבְחוּבָא דָּא, גֵרִים פְּרִישוּתָא לְאִפְרִישַׁת
 אֲתָתָא מִבְּעֵלָה, דְּהָא קוּ"ל מְרַבּוּר לֹא מִתְפָּרֶשֶׁן לְעֵלְמִין • וּמָאן דְּמִפְרִישַׁת
 קוּל מְרַבּוּרָא, אֲתָאֲלָם וְלֹא יְכִיל לְמַלְלָא, וּכְיוֹן דְּאֲשַׁתְקַל מְנִיה מְלוּלָא
 אֲתִיִּיהִיב לְעַפְרָא • אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן כְּתִיב (תְּהִלִּים ט"ז) נְאֻלְמַתִּי דוּמִיָּה
 הַחֲשִׁיתִי מִטוֹב וּבְאֲבִי נִעְכַּר • נְאֻלְמַתִּי דוּמִיָּה הָאִי קָרָא בְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל
 אָמַר' בְּגֵלוּתָא, מְאִי טַעְמָא בְּגִין דְּקוּל' מְדַבֵּר לִיה לְדַבּוּר, כְּיוֹן דְּאִיִּהִי
 בְּגֵלוּתָא קוּל אֲתִפְרֶשׁ מְנִיה וּמִלֵּה לֹא אֲשַׁתְּמַע, וְעַל דָּא נְאֻלְמַתִּי דוּמִיָּה
 וְגוֹמַר • מְאִי טַעְמָא בְּגִין דְּהַחֲשִׁיתִי מִטוֹב, דְּלֹא אֲזִיל קוּל בְּהַדָּה, וְיִשְׂרָאֵל
 אָמַרִי (ס"ט ס"ט) לֵךְ דוּמִיָּה תְּהִלָּה • מָאן דוּמִיָּה, דָּא תְּהִלָּה לְדוּד דְּאִיִּהִי
 דוּמִיָּה בְּגֵלוּתָא וְשִׁתִּיקָא בְּלֹא קוּל • אָמַר רַבִּי יִצְחָק מְאִי לֵךְ, בְּגִינְךָ
 אִיִּהִי דוּמִיָּה וְשִׁתִּיקָא דְאֲסַתְלֵךְ מִיָּנָה קוּל : (כָּאן שִׁיב מִסְ שְׁמַעוֹן ל"ט)

וְתִקַּח מִפְרִיֹו • הָא תְּנִינָן סְחָטָה עֲנָבִים וְיִהְבַת לִיה, וְגֵרִימוּ מוֹתָא לְכָל
 עֵלְמָא, דְּהָא אֵילְנָא דָּא בִּיה שְׂרִיָּא מוֹתָא, וְהוּא אֵילְנָא דְשִׁלְטָא
 בְּלִילִיָּא • (דְּל"ו ע"ב) וְכֵד אִידְהוּ שְׁלְטָא כָּל בְּנֵי עֵלְמָא טַעְמָה
 דְּמוֹתָא • אֵלָא אֵינּוּן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא מְקַדְמִי וְיִהְבִּי לִיה נְפִישִׁירוּ

בְּפִקְדוֹנָא

(א) נִבְעָתוּ : (ב) (מִשְׁמַע שְׂאֵר סָר הוֹסִיף לְחוּס לְוִוּוּ עַל נְבוּעַס מִדְּעַחוּ : א"ס) (כ) כְּחָבו סָר' קוּרַח חִיִּים כְּסַנְחֻרִין כִּי' וְסָרַב כְּלִי יוֹקֵר
 מִדְּכַסְיִיטִי וְסוּף אֲכִית דְּרַן' כִּי' מִלְּוִן : (ג) שְׂרֵאֲסָם וְסִינְס שִׁעִיר סְלִילִין וְכִתִּי כִּזְיִין שְׁחָטִס שִׁעִיר וְכַח מִיּוֹתֵר לְמַד' וְסִסְרָא סְלִילִין
 וְלִפְרִוּוּ וְעִי' גֵרַמַס לְעַלְמַס פְּרִישִׁית לְסוּת מוֹסְרִישַׁת מְכַעֲלַס כִּימִי כְּדוּסַס • קִרְוַמַס קִמְר' וּמְכַתַס יִסְרִיַס דָּף קוּ' מַעֲבִין וּס :
 א' סְנִקְרִיִּים

בפקדונא • ובגין דאיהו בפקדונא אתהדרו נפשאן לאתרייהו ועל דא
(ספלים כ"ב) ואמונתך כלילות כתיב :

ותפקחנה עיני שניהם • רבי חייא אמר דהא אתפקחו למנדע בישין
דעלמא, מה דלא ידעו עד השתא, כיון דידעו ואתפקחו
למנדע ביש, כדון ידעו כי ערומים הם, דאברו זהרא עלאה דהוה חפי
עלייהו ואסתלק מנייהו, ואשתארו ערומים מניה • ויתפרו עלה תאנה •
אתדבקו לאתחפאה באינון צולמין דההוא אילנא דאכלרו מניה,
דאקרון (6) טרפי דאילנא • ויעשו להם חגורות • רבי יוסי אמר כיון
דידעו מהאי עלמא ואתדבקו ביה, חמו דהאי עלמא מתדבר על דא
דאינון טרפין דאילנא, ועברו לרוון תוקפא לאתתקפא ביהו כהאי
עלמא • וכדון ידעו כל זייני חרשין דעלמא, וכעו למחגר זיינין באינון
טרפי אילנא בגין לאגנא עלייהו • רבי יהודה אמר כדון תלת עאלו
בדינא ואתדנו, ועלמא תתארה אתלטייא ולא קיימא בקיומיה, בגין
זוהמא דנחש, עד דקיימו ישראל בטורה דסיני לבתר אלביש לון
קדשא בריך דהוא בלבושין (7) דמישבא אתהני מנייהו דרא הוא
דכתיב כתנות עור • (8) בקדמיתא הוו כתנות אור, דהוו משתמשין
בהו כעלאין דלעילא, בגין דמלאכי עלאי הוו אתיין לאתהנא מההוא
גהורא • דרא הוא דכתיב (9) ותחסרהו מעט מאלהים וכבוד והדר
תעטרהו, והשתא דחבו כתנות עור, דעור אתהני מנייהו ולא נפשא
לבתר אולידו ברא קדמאה ברא דזוהמא הוה. (10) תרין אתו עליה
דחנה ואתעפרת מנייהו ואולידת תרין • דא נפק לזיניה ודא נפק
לזיניה, ורוח דילהון אתפרשו דא לסטרא דא ודא לסטרא דא • דא
דמי לסטרוי ודא דמי לסטרוי • מסטרא דקין, כל מדורין דסטרא
דזינין בישין ורוחין ושדין וחרשין אתיין • מסטרא דהבל, סטרא דרחמי
יתיר ולא בשלימו, חמר טב בחמר ביש ולא אתתקן בהדיה, עד דאתא
שת ואתיחסו מניה כל אינון דרין דזכאי עלמא, וביה אשתיל עלמא •
ומקן אתיין כל אינון חציפין ורשעים וחיבי עלמא • אמר רבי אלעזר

בשעהא

(א) סקראוס עלי סולין ויה כחית חילוניס : (ב) לבוס סטעיר נהנה ממנו ולא הכסמה מאכ חיליה הוה להם כחנות אור • סקראוס
סרחה נסגית מהס : (ג) ס' סליגרא דרכי וסמאל כס'ק וסיעה : ודכו יסודס סכר כמ' דכר סטעיר נהנס ממנו : (ד) כירוס סכנס כעין
סדעס ססכוכו עין סחיס וסנס חיס ככו' ס' וסורק ע'סר ס'ס נמלס כסאלטר' ס'ס לאל' סל איר כעסס מל'ס עור : וס'סלס ססכין
כ' סל'ק סורס על ססססס וסס'סר ס'ס ד'ס סכר ס'ס'ס
כסעסס : (ד) כירוס אירס וססס א'ס :

בשעתא דחב קין הוה מסתפי, כגין דחמא קמיה זיגין (א) משריין מוויגין
 ואתיין לקטלא ליה, וכד אהרד בתשובה מאי קאמר הן גרשת אותי
 היום מעל פני האדמה ומפניך אסתר, מה היא מפניך אסתר, אלא אהא
 סתיר מבניינא דילי. רבי אבא אמר כמא דאת אמר ולא הסתיר פניו
 ממנו, ויסתר משה פניו. ועל דא מפניך אסתר, מאינן פנים דילך
 אהא נסתר דלא ישגחון בי, ועל דא והיה כל מוצאי יהרגני:
 וישם יי לקין אות לכלתי וגומר. מאי אות. אורת אהד מעשרין
 ותרין אתון דאורייתא יהב עליה לאגנא עליה. אמר רבי
 יהודה מאי דכתיב ויהי בהיותם בשדה. מאי בשדה, דא אתתא.
 ועל דא קס וקטיל ליה, דהא מסטרא דא ירית לקטלא, מסטרא
 דסמאל דגרים מותא לכל עלמא, וקני קין להכל (ב) על נוקביה.
 רבי חייא אמר הא חזינן דכתיב ויחר לקין מאד ויפלו פניו, על דלא
 אתקביל קרבניה אמר ליה הכי הוא וכלא הוה לקבליה. ואמר רבי
 יהודה מאי דכתיב הלא אם תטיב שאת ואם לא תטיב לפרתח
 חטאת רובין. אלא הכי קאמר, הלא אם תטיב עוכדך שאת, מאי
 שאת פדכתיב (בראשית מ"ט) יתר שאת, דהא בוכרא שבחא אית ליה
 בכלא תריר, ותלייא בעוכדוהי, ועל דא אם תטיב שאת. ואם לא
 תטיב לפתח חטאת רובין. מאי לפתח, דא פתחא (ל"ג ע"ב) דלעילא
 דמניה נפקין דיגין על עוכדין בישין דעלמא. פתח. כמה דאת אמר
 (תהלים ק"ח) פתחו לי שערי צדק. לההוא פתח חטאת רובין, דא מלאך
 המות והוא זמין לאתפרעא מינך. תא חזי בראש השנה אתייליד
 אדם. בראש השנה וראי רזא לעילא ותתא. ראש השנה לעילא
 ראש השנה לתתא. (סוף כי תלא) בראש השנה עקריות נפקדות. מגלן
 דבראש השנה הוה דכתיב (בראשית כ"א) ויי פקד את שרה, ויי דייקא
 דא ראש השנה, וכגין דנפיק אדם בראש השנה, (ה"ו ונפיק) נפיק בדינא
 ועלמא קיימא בדינא, וכגיני בך לפתח ודאי. חטאת רובין
 לאתפרעא מינך. ואליה תשוקתו עד דתשתצי. ואתה תמשול בו.
 רזא הוה דכתיב (כתיב ט') ואתה מחיה את כלם. מכאן אמרו לא

שליש
 (א) אהנות מוויגים שלחו כדון: (ב) א"ס ככ"פ כ"כ רבי יסירה לימר על זיק דאזיבה הוי מוויגין אמר רבי אבהו חוב ראשית חורה
 לעפרא ועל מס סוי מוויגין אמר רב סיכא על סאימה יחדים שזולת עם חכל ע"ב יתדכרי חוהר שלפניי נהכח"ר בני היכן מלאו השלמים
 חאלה רמו שוקו מוויגים על אבה רובין לה מציח כי חוהר דה יסיעע דשנתין יליף כהה ועל כההק הוי מוויגים מרכתי לין זנה ההוס:
 טוב 17 בראשית א פינה

שליט קדשא בריך הוא אלא בזמנא דישתצון חיביי עלמא • ועל דא
 (6) כיון דמלאך המות ישצי לון, כדון קדשא בריך הוא שליט עלוי
 דלא יפוק לאבאשא עלמא דכתיב ואתה תמשול בו • (בתיובתא)
 ואתה דייקא • אמר רבי יצחק (7) בקנטרא דפלגא (8) קפסירא (קסטירא)
 שכיח • רבי יהודה אמר ואתה תמשול בו, בתיובתא • רבי יוסי אמר

תוספתא

אמרו רבותינו זכרונם לברכה בשעתא דברא
 קדשא בריך הוא לאדם ברא ליה
 בגנתא דעדן וצוהו על שבע מצות • חב ואתגרש
 מגנתא דעדן, ותרתי מלאכי שמיא עי"א ועו"א ל
 אמרו קמי קדשא בריך הוא אילו הוינא אנן
 בארעא הוינא זכאין אמר להו קדשא בריך
 הוא וכי אתון יכלין על יצרא כישא אמרו
 קמיה יכלין מיד אפיל לון קדשא בריך הוא
 כמה דאת אמר הנפילים היו בארץ וכתיב
 הגבורים וגומר ובשעתא דנחמו לארעא עאל
 בהו יצרא כישא שנאמר ויקחו להם נשים
 מכל אשר בחרו, חכו ואהעקרו מקדושתיהו • כ"ג

כד הוו אינון דרין דקון אזלין
 בעלמא, הוו (9) מטרטשי ארעא
 והוו דמין לעלא ותתאי • אמר
 רבי יצחק עי"א ועו"א אל כד נפלו
 מאתר קדושתיהו מלעילא, חמו
 בנת בני נשא וחטאו ואולידו בנין,
 ואלין הוו נפילים דכתיב הנפילים היו
 בארץ • רבי חייא אמר בנוי דקון
 הוו בני אלהים • דהא כד אתא
 סמ"אל על חוה אטיל בה זזהמא
 ואתעפרת ואולידת לקין, וחיוו

דיליה לא הוה דמי לשאר בני נשא • וכל אינון דאתיין מסטרא דיליה,
 לא הוו אקרין אלא בני האלהים • רבי יהודה אמר ואפילו אינון (בני) נפילין
 הכי אקרין • המה הגבורים • שיתין הוו בארעא כחושבן דלעילא •
 כתיב הכא המה הגבורים אשר מעולם וכתיב התם (ע"ג) ששים גבורים
 סביב לה • רבי יוסי אמר המה הגבורים אשר מעולם ממש • מעולם
 דייקא • אנשי השם, מאי שם, דא הוא עולם דקאמרן, אנשי השם
 דייקא • כתיב הבא אנשי השם וכתיב התם (ייק"א כ"ה) בנקבו שם וכתיב
 (ס"ט) ויקוב בן האשה הישראלית את השם • (כאן שייך תם שמיין ל"ו) רבי חייא
 אמר מעולם ממש הוו, ומעולם דלתתא נטל לון קדשא בריך הוא כמה
 דאת אמר (דא הוו וגוברין גברין דסטרא כישא הוו, דכתיב אנשי השם, אנשי שם לא כתיב
 אלא אנשי השם, בנונא דא כתיב) (תהלים כ"ה) זכור רחמיה יי' וחסדך כי מעולם

המה

(6) כיוון כיון שזכות חנוך או לא נתן ספק'ם לו למוזלט עוד על כשמה ובראשית חכמה איתא: וכשמה נק' אחא ובינוי דקאמר וזהו
 התצל כו"א"ס: (כ) כחבור וקשר חקעריבו וסתלוקת: (ג) סוער וממיזל שכיח טס כדו לקיים סרין שכיין סחילקיס וסוף רתו כ"א"ר טל
 וזהו חסודל כ"י שכן כאן סוף סחלוקת וקעריבו מתחת כקיי"ף או סמלאך סמוח סוף סוף סוער סכ"ס לקיים רון סעלנין סוף סכ"א סוף
 כ"י"ס: (ד) מטרטשי:

המה • מעולם ודאי, ומעולם דלתתא גטיל רזן קדשא בריך הוא, ואינון אבהן קדמאי למהוי רתיבא קדישא לעילא • אוף הכא המה הגבורים אשר מעולם • מעולם ודאי גטיל לזן קדשא בריך הוא • רבי יצחק אמר מעולם, (וסאי הוא) דא מטתו שלשלמה דכתיב ששים גבורים סביב לה • רבי אחא אמר פלהו בני האלהים אקרזן • (ל"ג ל"ג דהא עד לא אתבסקמת) • (חסר כאן עיין בסוף הספר) תא חזי פלהון גטיען הוו סתימין רשימין (כ) דקיין באתרא חד, לבתר עקרון קדשא בריך הוא ואשתיל לזן באתר אחרא ואתקיימו • רבי ייסא שאל מאי דכתיב זה ספר תולדות אדם ביום ברא אלהים אדם בדמות אלהים עשה אותו זכר ונקבה בראם ויברך אותם אמר ליה רבי אבא רזא עלאה הוא • תנינן תלת ספרין פתיחין בראש השנה • חד דצדיקים גמורים (ל"ז ע"ב) וכולי, (כ) ספר עלאה דהא מניה נפק כללא, נפק מניה כתיבה • ספר אמצעייתא כללא דעילא ותתא. (ס"ב) ספר דאיהו כללא דלעילא ותתא ואחיד לכל סטרין רזא וכולי) (כפ"ו זה התיקון ממלא כסני ספרי סוד) (ואחיד לכל סטרין רזא דאדם קדמאה ספר תליתאה דאקרזן) (כ"א ואקרזי תורה) דתורה שבכתב אדם קדמאה ספר ג' דאקרזי תולדות אדם ודא איהו דצדיקים גמורים דהא הוא דכתיב זה ספר תולדות אדם, דא צדיק ודאי דעביד תולדות • ביום ברא אלהים אדם בדמות אלהים • דהא ודאי כדון אתתקן כללא לעילא ותתא, ואתקיימו בדוגמא חדא • זכר ונקבה בראם סתם, חד אתכליל בחד • מתניתין (ל"ג וכולי) כתיב (משלי י"ח) מגדל עוז שם • בו ירוץ צדיק ונשגב • דא הוא ספר תולדות אדם דרהיט בההוא מגדל, (ל"ט כ) האי מגדל מאי עבידתיה • אלא דא הוא מגדל דוד, ודא הוא מגדל עוז שם • וכללא חד, הכא ידיעא לבני מהימנותא דא הוא ודאי ספר תולדות (אית דלא גרסי) אדם לבני מהימנותא סודו מגדל עוז שם • בו ירוץ צדיק ונשגב יהוה צדיק) אדם לבני מהימנותא • ואמר רבי אבהו (לקמן כ"ב כ) ספר ודאי נחתו ליה לאדם הראשון, וביה הוה ידע חכמתא עלאה • וספרא דא מטתא לבני אלהין חבימי דרא, ומאן

מכש	עוי	מיץ
גרג	ווה	יצד
דצב	זרו	היי
לקה	שוה	ונק

דזכי

(כ) רשומית וקית : (כ) עיין תרומה קל"ז כ' ובגושף ארז ספרים ונחל; מ"ז כ' ובזוקסל ר"ף ושמוני מ' כ' ז

דזכי לאשגחא ביה ידע ביה חכמה עלאה, ומשגיחין ביה וידעין ביה •
 (א) וספרא דא נחירת ליה מארי דרזין, ותלת שליחן ממנן קמיה •
 ובשעתא דנפק אדם מגנתא דערן אחיד בהוא ספרא • (ב) בר גפיק
 (מניה) טאם מניה, (לתרעא) צלובכרה קמי מאריה (ג) ואתיבו ליה
 במלקדמין, בגין דליא תתנשי חכמתא מבני נשא, וישתדלון למנדע
 למריהון • וכן תנינן ספר הוה ליה לחנוך • ודא ספר מאתר דספרא
 דתולדות אדם הוה, ודא הוא רזא דחכמתא, דהא מארעא אתנטיל
 הדא הוא דכתיב ואיננו כי לקח אותו אלהים • והוא הנער דכתיב
 חנוך הנער על פי דרכו • וכל גנזי עלאי אתמסרן בידיה, ודא מסיר
 ויהיב ועביר שליחותא • וארף (לקמן כ"ו) מפתחן אתמסרן בידיה • ומאה
 ברכאן נטיל ככל יומא, (ד) וקשיר קשירין למאריה, מעלמא נטיל
 ליה קדשא בריך הוה לשמושיה הדא הוא דכתיב כי לקח אורנו
 אלהים • ומן דא אתמסר ספרא דאקרי ספרא דחנוך • בשעתא
 דאחיד ליה קדשא בריך הוה (ה) אחמי ליה כל גנזי עלאי •
 אחמי ליה אילנא דחי בגו מציעות גנתא, (ו) ושרפוי וענפוי וכלאי
 חמינן בספריה • זכאין אינן חסירי עלאין דחכמתא עלאה אתגלי להו,
 ולא אתנשי מנייהו לעלמין כמה דאת אמר סוד " ליראיו וכריתו
 להודיעם :

ויאמר " לא ידון רוחי באדם לעולם בשגם הוא כשר וגומר (ז"ל) רבי
 אחא אמר בההוא זמנא הוה ההוא גהרא דנגיד ונפיק, אפיק
 רוחא עלאה מאילנא דחי, (ח) ואריק באילנא דשריא ביה מותא,
 (סאילנא דמותא) ואתמשכן רוחין בגווייהו דבני נשא יומין (ומנין) סגיאין,
 עד דסלקו בישין (ט) ואתעטרו לפתח • כדון אסתלק רוחא עלאה
 מההוא אילנא, בשעתא דפרחו נשמתין בכני (סכני) נשא • הדא הוה
 דכתיב לא ידון רוחי באדם לעולם, למיהב לעולם בשעתא דפרחו
 נשמתין בכני נשא: בשגם הוא כשר רבי אלעזר אמר (דבי רבי אלעזר
 אמרי) (לקמן כ"ח ה') בשגם דא משה, דאיהו נהיר לסיהרא, ומחילא דא
 קיימין בני נשא בעלמא יומין (ומנין) סגיאין • והיו ימיו מאה ועשרים

שנה

(א) כל היינו וסוכיה דר הפירה א"כ : (ב) כשילא מניע פרח הספר מירד : (ג) וסוכיו לו הכפר : (ד) וסופ סלף שמוח סקרושוס
 כקשר א' (פ) קשר שערות מזוסי שמת הק' להריני הנק' ה' ושרא' כרש"כ : (ז) הרשם לי : (ח) עלין שני : (י) שך לח, ובי
 מכנים לפתח חזאף • לטייל לו סוף ע"כ :

שנה, רמז למשה דעל ידיה תורה אתייהיב, וכדין יריק חיון לבני נשא
 מההווא אילנא דחיון, וכך הוה. אלמלא דתכו ישראל. הדא הוה
 דכתיב (שמות ל"ב) חרות על הלוחות, חרות ממלאך המות. דהוה
 אילנא דחיון הוה משיך לתתא, ועל דא בשגם דאירו בשך קיימא
 מלה לארקא (לאתרחקא) רוחא דחיון. בשגם אחיד לתתא אחיד
 לעילא. ועל דא תנינן משה לא מית, אלא אתכניש (רל"ח ע"ה) מעלמא
 והוא נהיר לסיהרא. דהא שמשא אף על גב דאתכניש מעלמא לא
 מית, אלא עאל ואנהיר לסיהרא כך משה. דבר אחר בשגם הוה
 בשך, במשיכו דרוחא כבני נשא זמנא רבא, (א) אתהדר למהוי בשך,
 לאתמשכא בתר גופא, ולאשתדלא בעוכדין דהאי עלמא. אמר רבי
 יצחק כל (לקמן כ"ט ב) דין דאשתכללו משת כלרו צדיקי וחסידי.
 לבתר אתפשטו ואולידו ואוליפו אומנותא (וחכמתא) דעלמא, (ב) לשצאה
 ברומחין וסיפין, עד דאתא נח ואתקין ליון תקונא דעלמא, ולמפלח
 ולא תקנה ארעא, דהוה בקדמיתא לא הוה זרעין וחצדין. לבתר
 אצטריכו להאי דכתיב עוד כל ימי הארץ וגומר. רבי אלעזר אמר
 זמין קדשא בריך הוא לתקנא עלמא, ולא תקנא רוחא כבני נשא, בגין
 דיורכון יזמין לעלמין דהוה דכתיב (ישעיה ס"ה) כי כימי העץ ימי
 עמי וגומר וכתיב (ש"ס כ"ה) בלע המות לגצח ומחה יי אלהים דמערה
 מעל כל פנים וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ כי יי דבר.
 עד כאן אשתכללו מילין מכאן ולהלאה תקונא דפרשתא:

בראשית

אמר רבי שמעון היא תנינן דבר ברא קדשא בריך הוה עלמא,
 (ג) גליף בגילופי דרזא דמהימנותא (ד) גו טהדין ברזין עלאין.
 וגליף לעילא וגליף לתתא וכלא ברזא חדא, ועביד עלמא תתאה
 כגוונא דעלמא עלאה. ודא קאים לקבל דא למהוי כלא חד ביחודא
 חדא, ובגין כך קדשא בריך הוא (ה) גליף גליפו דאתוון עילא ותתא
 ובהו

(א) הי חורוס ע"י סגליל להיות כשר כבדאשכח: (א) ר"ל תוליד דמארכון ומיס כ"כ חזרוס למיח להס עכע ע"סו ככל דבר וגס חריוס
 געסח כשר י"א"ס): (ב) למכריות ולהחריב העולם כדמתים וחריבת ע"י ליעס כחסק וכרול ומיד שכל נח לקחס לתוקין סעילס לחריוס כסס:
 (ג) חקק כחקיקת סוד סאמכס כלירוס סעלנונית: (ד) חך סאירוס כסירוס סעלנונית סכאלילוס: (יכורוס גו טסריון חוך הטחוריו חקק
 כחקיקות סאמיות וספסי סירות עליונית: ס"ה"ב): (ס) חקק חקיקות סאמיות סעל ידס יסד סעולס:

וּבְרָאוּ בְרָא עֲלֵמִין וְתָא חֲזִי כְּגֹוֹנָא דְעֵבֵר קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּוּא עֲלֵמָא,
הָבִי נָמוּ בְרָא לִיה לְאָדָם קִדְמָאָה * פִּתַח וְאָמַר (סוֹשֵׁעַ ו') וְהֵמָּה כְּאָדָם
עֲבֵרוּ כְרִית וְגֹמֵר * דְּהָא קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אַעְטֵר לִיה כְּעֵטְרִין עֲלָאִין,
וּבְרָא לִיה בְּשִׂית סְטְרִין דְּעֲלֵמָא לְמַהוּי שְׁלִים כְּכֵלָא, וְכֵלָא זְעָאן וְדַחְלִין
מִקְמִיָּה * דְּהָא כֵר אֲתַבְרִי אָדָם אֲתַכְרִי כְּדִיוֹקְנָא עֲלָאָה * וְהוּוּ
מִסְתַּכְלָן בְּהַהוּוּא דִּיוֹקְנָא וְזְעָאן וְדַחְלִין מִקְמִיָּה * וּלְכַתֵּר אַעִיל לִיה
קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּוּא כְּגִנְתָּא דְעָרָן לְאַתְעֵדְנָא תְּמֵן כְּעֵדוּנִין עֲלָאִין, וְהוּוּ
מִלְּאֵבִים עֲלָאִין סַחְרִין לִיה וּמִשְׁמִשִּׁין קְמִיָּה, וְרִזִין דְּמְרִירֵהוּן הוּוּ אֹדְעִין
לִיה תָּא חֲזִי בְּשַׁעְתָּא דְאַעִיל לִיה קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְגִנְתָּא דְעָרָן, הוּוּ
חָמִי וְאַסְתַּכְלֵר מִתְּמֵן כָּל רִזִין עֲלָאִין וְכָל חֲכַמְתָּא * בְּגִין לְמַנְדַּע
וְלְאַסְתַּכְלָא בִּיקְרָא דְמְרִיָּה * (ה') שְׂכַעָה הִיכְלִין מְדוּרִין אִינוּן לְעִילָא,
דְּאִינוּן רִזָּא דְמַהִימְנוּתָא עֲלָאָה * וְשְׂכַעָה הִיכְלִין אִינוּן לְתַתָּא (כְּגֹוֹנָא
דִּילְהוּן חֵר לְקַבֵּל חֵר * שְׂכַעָה מְדוּרִין דְּהִיכְלִין אִינוּן לְתַתָּא) כְּגֹוֹנָא
דְּלְעִילָא * וְאִינוּן שִׂית כְּגֹוֹנָא עֲלָאָה, וְחֵר טְמִיר וְגִנִּין אִירְהוּ לְעִילָא *
וְכָל אֲלִין אִינוּן כְּרִזָּא עֲלָאָה * בְּגִין דְּכָל הִנִּי הִיכְלִין אִית בְּהוּ כְּגֹוֹנָא
דְּלְעִילָא, וְאִית כְּרִזָּא (ג') כְּגֹוֹנָא דְלְתַתָּא, לְמַהוּי כְּלִיל כְּדִיוֹקְנָא דְרִזָּא.
דְּלְעִילָא, וְכְּדִיוֹקְנָא דְרִזָּא דְלְתַתָּא, וּבְרָאוּ הוּוּ דִּיוּרִי דְאָדָם * וּלְכַתֵּר
דְּאַתְתַּרְךָ מְגִנְתָּא דְעָרָן, אֲתַקֵּן לִין קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּוּא לְנִשְׁמַתְרֵהוּן
דְּצַדִּיקִיא, לְאַשְׁתַּעֲשַׁעָה בְּהוּ כְּדַקָּא חֲזִי מְזִיָּא דִּיקְרָא עֲלָאָה * וְכָל חֵר
וְחֵר אֲתַתְקֵן כְּגֹוֹנָא דְלְעִילָא וּכְּגֹוֹנָא דְלְתַתָּא כְּמַה דְּאִוִּקִימָנָא :

(ג) הִיכְלָא קִדְמָאָה, אֲתֵר דְאִירְהוּ מִתְתַּקֵּן לְתַתָּא לְמַהוּי כְּגֹוֹנָא
דְּלְעִילָא * וְהָא אֲתַעֲרוּ חֲכַרִּיא נְמוּסֵי דְגִנְתָּא דְעָרָן כְּמַה
דְּאִירְהוּ כְּרִזָּא עֲלָאָה, (ד) אִירְהוּ מִתְתַּקֵּן לְגוּ * גּוּ טְמִירָא דְרִזָּא דְלְתַתָּא גִנִּין
וְסַתִּים מְכֵלָא) (כ"ה) וְאִירְהוּ מִתְתַּקֵּן לְגוּ וְסַתִּים מְכֵלָא) וְלֹא שְׁלֵטָא בִּיה
עֵינָא * בֵּר נִשְׁמַתְרֵהוּן דְּצַדִּיקִיא לְמַהוּי (ל"ח ע"ב) גְּלִיפִין לְעִילָא וְתַתָּא,
וְלְאַסְתַּכְלָא מִתְּמֵן כְּרִזָּא דְמְרִירֵהוּן וּבְעֵנוּגָא דְלְעִילָא * וְאֲלִין אִינוּן
צַדִּיקִיא דְרִזָּא (י) אֲחֵלְפוּ יְקִרָא דְמְרִירֵהוּן בְּגִין דְּחֵלָא אַחֲרֵיהֶן יִבְתִּיב
(מס'י י"ב) אִשְׁתַּ חֵיל עֲטֵרַת בְּעֵלָה, רִזָּא דְמַהִימְנוּתָא לְאַתְדַּבְקָא כֵּר נִשְׁ

במריה

(א) יִקְבֵּל רִזָּא עֲלֵיךְ וְתַקֵּן לִיךְ דִּין כִּיב * (ב) שִׁים כְּכֹן מַלְיִדוּ עֵלִים טַעֲלוּן וְעֵלִים טַחְחִין : (ג) יִסְכְּלוּ אֵלֵי סָם כְּבֵי עַל מַעַס דְּבִי
טַחְחִין יִי כִּיָּו פִּיכֵלִים כְּמֹו שִׁים כְּכֹם טַעֲלוּן : (ד) עֲלָא פִּקְלִפוּ לְאַחֲרֵים קִרְוֹסִים כְּכֵלִים וְזֵלִים אַחֲרֵים עַל טַעֲלוּן
ח' אֲחֵר

במריה ולדחלא מגיה תדיר, ולא יסטי ימינא ושמאלא והא אוקימנא
 דלא יהך בר נש בתר דחלא אחרא דאקרי אשית זנוגיים * ובגין כך
 כתיב (ס ס) להצילה מאשה זרה מנכרירה אמריה החליקה * היכלא
 דא קאים בדיוקנא דרזא עלאה * בגין דכר נשמתין דצדיקיאי נפקי
 מהאי עלמא, עאלין גו אלין היכלין די בגנתא דערן דלתתא * ותמן
 (עאלין) יתבין כל חר וחד כל ההוא זמנא דאצטריבא נשמתא למיתב
 תמן * ובכל היכלא והיכלא אית דיוקנין כגוונא (עלאה) דלעילא,
 ודיוקנין כגוונא (מתאה) דלתתא * ותמן אתלבשת נשמתא בלבושין
 כגוונא דהאי עלמא, ואתעדנת תמן כל ההוא זמנא דאצטריבת, עד
 דמטי זמנא לסלקא לאתר עלאה כמה דאצטריך * ומגו ההוא (f) מאנא
 דאתלבשת ביה, חמאת דיוקנין עלאין לאסתכלא ביקרא דמאריהון.
 בהאי היכלא אית נהורין עלאין לאסתכלא ונשמתהון דאינון גיורין
 דאתגירו * קיימין תמן ועאלין תמן לאסתכלא ביקרא עלאה, ומתלבשן
 תמן בלבושא חדא דנהורא דנהיר ולא נהיר * וההוא היכלא מקפא
 מאבן טבא ודהבא * ותמן איהו פתחא חדא דנחית לקבל פתחא
 דגיהנם * מתמן מסתכלן בכל אינון חייבי (דישראל) דעובדי עבודה
 זרה דלא עאלו בכרית קיימא קדישא, ואתתרכו באינון מלאכי חבלה
 דטרדי לון כנורא דדליק * ואינון חמאן וחדאן על דאתגירו * ותלת
 זמנין ביומא נהרין מגו נהירו עלאה ומשתעשען תמן * ועלא מנהון
 עובדיה ואנקלוס גיוריאי ושאר גיורין דאתגירו * כגוונא דא לעלא
 כך זכאן לסלקא נשמתהון לאתעטרא תמן :

היכלא תנינא * היכלא דא קיימא לגו מהאי היכלא קדמאה * והאי
 פתחא איהו סמיך לגו מערתא * (כ"ה היכלא סמיך למערתא)
 דאכהן * והאי היכלא נהיר מקדמאה * הכא אית כל אבנין יקירין
 דמקפן ליהיבגו דהאי היכלא אית נהירו חד כליל מכל גוונין, ואיהו
 נהיר מעלא לתתא * בהאי היכלא קיימין אינון דסבלו יסורין ומרעין
 בהאי עלמא בגין לאתתקנא * דהו מודן ומשבחן למריהון כל יומא
 ולא הו מבטלין צלותיהו לעלמין * לגו מהאי היכלא קיימין כל אינון
 דהו מקדשין בכל חילא שמא דמריהון, ואתיבו אמן יהא שמייה רבא

ס' יחור
 מברך
 5 נ"ח

(א) איתו מנכיש :

וְנַחֲתִין
וְנִצְּחִין
וְנִצְּחִין
וְנִצְּחִין

מְכַרְךָ בְּכָל חֵילָא, וְאֵלֶּיךָ אֵינִין קִיּוּמִין לְגוּ בְּגוּ הָאֵי הֵיכְלָא, וְהָיָה נְהוּרָא
דְּכֹלִיל כָּל גּוּנִין נְהוּר לֹון. מֵהָיָה נְהוּרֵי קִיּוּמִין וְחִמָּאן נְהוּרִין אַחֲרָנִין,
דְּאַתְאַחֲדִין וְלֹא אַתְאַחֲדִין בְּגוּוֹיָהוּ. וְעֵילָא מְנַהוּן מְשִׁיחַ, דְּאִיהוּ עֵאל
וְקֵאִים בִּנְיֵיהוּ וְנַחֲתִין לֹון. אִיהוּ נְטִיל מֵהָאֵי הֵיכְלָא וְעֵאל

בְּהֵיכְלָא תְּלִיתָא, וְתָמָן כָּל אֵינִין בְּנֵי מַרְעִין וְכַאֲבִין יָתִיר, וְכֹל אֵינִין
דְּרִדְקֵי דְּכִי רְבֵן דְּלֹא אֲשֻׁלִּמוּ יוּמִין. וְכֹל אֵינִין דְּעַצְבִּין עַל
חֲרוֹב בִּי מְקַדְּשָׁא (וְאוֹשִׁידֵי) וְהוּוּ אוֹשֻׁדִין דְּמַעֲזִין, כְּלָרוּן קִיּוּמִין בְּהָהוּוּ
הֵיכְלָא וְאִיהוּ מְנַחֵס לֹון. וְנְטִיל מֵהָאֵי הֵיכְלָא וְעֵאל

בְּהֵיכְלָא רְבִיעָא. וְתָמָן כָּל אֵינִין אַבְלֵי צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם. וְכֹל אֵינִין
קְטוּלֵי דְּשָׂר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זְרָה. וְאִיהוּ שְׂרִי וְכֹבֵן,

(רט"ל ע"ה) וְכַדִּין כָּל אֵינִין נְשִׁיִּין דְּזֹרְעָא דְּרוּד, כְּלָרוּן אַחֲדִין בֵּיה
וּמְנַחֲמִין לֵיה. שְׂאֵרֵי תְּנַיִנוֹת וְכֹבֵי עַד דְּקֵלָא נְפִיק, וּמְתַאחֲד בְּהָהוּוּ
קֵלָא וְסָלִיק לְעֵילָא, וְאֲשִׁתְּהִי תָמָן עַד רִישׁ יָרְחָא. וְכֹד נַחֲתִין נַחֲתִין

עַמִּיהַּ כְּמַה נְהוּרִין וְזִיּוּן, מְנַהרִין לְכֹל אֵינִין הֵיכְלִין, וְאַסּוּתָא וְנְהוּרָא
לְכֹל אֵינִין קְטוּלִין וְבְנֵי מַרְעִין וּמְכַאֲוִבִין דְּסְכִירוּ עַמִּיהַּ דְּמְשִׁיחַ, וְכַדִּין

(ה) פּוֹרְפִירָא לְבִישׁ, וְתָמָן חִקִּיקִין וְרִשְׁמִין כָּל אֵינִין קְטוּלֵי דְּשָׂר עַמִּין
עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זְרָה בְּהָהוּוּ פּוֹרְפִירָא. וְסָלִיק הָהוּוּ פּוֹרְפִירָא לְעֵילָא,

וְאַתְחַקֵּק תָּמָן גּוּ פּוֹרְפִירָא עֲלָא דְּמֶלְכָא. וְקַדְּשָׁא בְּרִידָא הוּוּ זְמִין
לְאַלְבָּשָׁא הָהוּוּ פּוֹרְפִירָא וְלְמִידִין עַמִּין דְּכְתִיב (סְלִיס ק"ו) יָדִין בְּגוּיִם

מְלָא גְּיוּרָת, עַד הֵי אַתָּא וְנַחֲתִין לֹון, וְנַחֲתִין עַמִּיהַּ נְהוּרִין וְעַדִּנִין
לְאַתְעַרְנָא. וְכַמְרָה מְלַאכִין וְרִתִּיבִין עַמִּיהַּ, כָּל חָד וְחָד בְּמִלְבוּשָׁא

(ט"ה וְבִידָא דְּכֹל חָד וְחָד מְלַבוּשָׁא) לְאַתְלַבְּשָׁא בְּהוּ כָּל אֵינִין נְשִׁמְתִין
דְּקְטוּלִין. וְתָמָן מֵתְעַדִּנִין כָּל הָהוּוּ זְמָנָא דְּאִיהוּ סָלִיק וְנַחֲתִין לְגוּ

מֵהָאֵי הֵיכְלָא קִיּוּמֵי גּוּ דְּרִגָּא עֲלָא, אֵינִין עֲשָׂרָה רְבִרְבִין מִמֶּנּוּ (כְּגוּן)
רְבִי עֲקִיבָא וְחֲבֵרֵי. וְכֹלָרוּ סִלְקֵי כְּסִלְקוּ גּוּ אֲסִפְקָרֵיהֶּ דְּלְעֵילָא.

וְנַהרִין בְּזוּי יְקָרָא עֲלָא. עֲלִייהוּ בְּתִיב (יִסְעִיב ס"ה) עֵין לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים
זוֹלָתְךָ יַעֲשֶׂה לְמַחְבָּה לּוּ:

בְּהֵיכְלָא חֲמִישָׁא. קִיּוּמִין כָּל אֵינִין מְאַרִירוּן דְּחִיּוּבָתָא שְׁלִימָתָא
דְּחִבֵי

(ה) נִכּוּז כִּכְדֵי (דְּלֹא נִכְדֵי) וְעַלְמֵי טוֹבָה כִּילְקוּט הַיִּים חֲסִים וְיָדִין כְּנִים מִלֵּךְ גּוּיִם אַחֲרֵי רְבִיבוּתוֹ בֵּל גַּבֵּי וְנִכְסֵי חַרְיֵי טוֹב מִשְׁלֵל כֹּס
וְכֹל נוֹטֵל מִבְּיַם מִרְסָא כֹּס כִּכְדֵי אֵינִין מְאֻכַל פּוֹרְפִירָאן כֹּל. וְאֵלֶּיךָ לֹוּ יִסְעִיב לֹוּ כֹל לֹוּיִין יִסְעִיב עַלְמֵי טוֹב כְּנִים וְכֹל
הֵי הֵי

דתבו מחטאיהון ואתנחמו בהו, ונפקת גשמתיהו בדכיו • (וכל אינון מאריהון דתיוכתא) וכל אינון דקדישו שמי דמריהון וקבילו עלייהו מותא • ובתרעא דהאי היכלא (פתחא) קאים (6) מנשה מלך יהודה, דקביל ליה קדשא בריך דהו כתיובתא שלימתא, וחתר ליה חתירא לקבלא ליה • ולגו מהאי היכלא קיימין כל אינון מאריהון דתיוכתא תקיפא, דנשמתהון נפקא בשעתא דאתמרמרו על עובדיהון, ואלין מתעדנין בעדונא עלאה בכל יומא ויומא • ותלת זמנין ביומא נהירו עאל בהרווא היכלא, דמתעדנין ביה כל חד וחד כדקא חוי ליה • וכל חד נכוח מנהורא דחופה דחכריה, בין לתתא בין לעילא • האי היכלא קיימא על אינון היכלי תתאי, ואפילו צדיקים גמורין לא יכלין לאעלאה בגו (ההוא) ההוא היכלא ולמיקם ביה • והאי אירו דרגא עלאה על כלא, (ביה) בר דרגא דחסיד דאיהו דרגא עלאה על כלא :

היכלא שתיתארה • היכלא דא היכלא דחסיד, היכלא דא היכלא עלאה על כלא, והאי הוא היכלא דקיימא על כלא, היכלא דימינא לית מאן דיקום ביה, אלא אינון חסידים קדישין וכל אינון דמרחמי למריהון בדחימו סגי • ולפתחא דהאי היכלא קיימאן כל אינון דמייחדי יחודא דמריהון בכל יומא • ואלין עאלין בהאי היכלא וימינין לסלקא בקדמיתא • ועילא מהאי פתחא אברהם ימינא דקדשא בריך הוא • ולפתחא אחרא קיימא יצחק דאתעקד על גבי מדבחת, והוה קרבנא שלים קמיה דקדשא בריך דהו • ולפתחא אחרא לגו קיימא יעקב שלימא, ותריסר שבטין סחרגיה ושכינתא על רישייהו • וכד ישראל בעקו, מתערי תלת אבהן ומתערי לה לשכינתא לאגנא עלייהו • וכדן איהי סלקא ואתעטרא לעילא ואגנא עלייהו דישראל, ובמה דאית היכלין לתתא בגנתא דערן • הכי נמי לעילא אית היכלין

נ"א • ואתעטרא

(6) ה' אמוס כרכי ויהיה דאחר מנכס יש לו חלק לעי' חכ שנאמר ותסללמנכס וכו' וחסו נקשו אמוראי טיבא כס' כנון רכ אבו דהמר למחר נסחח כחברין ע"ג מפרס' א' א'ת' קרו ליה חכרין ומאי קא מארר ליה מהיבא כעיה למאר'א חמוט'א ורכי יוחנן מנרילו החמוט'א חמר כל סאימר מנכס חין לי חלק לעי' חכ מרפא וריסס של כ' יד' ויחנן גיסיס סיסוף מס' ר' שמעין כן ויחזי מאי דכתיב ושמעו אליו ויחזרו לי ויעשר לי מנכס' מלמד שעס לו סכ' בעין מחחרח כרקיב כרי לקבלו כחאוכ' יתעמינו מפני מדה הרין וחסו רהטו כלכו פסיקו דר' דמס מוכח שעס חשיכה ויחקבל אל'א שכטיק דרש רשכ' כס' יש לחזור דלא כמל'א פסוק כוס כמק'ל' אל'א ויעשר לו דוק ורש' פי' כס' דמכחון כתיב ויחזר יל'א כמל'א כן בספרים שלכטיבו וכפי רש' מל'א'י כפסוק' היכל'א כולק'ו מלכוס סימן רמ' דקאמר לפד'א ייעמר לו ויחחר כתיב אל'א עס סיסופי מס' ה' אלעזר בר רכו שמעין שכן בער'כ'ו'א קירין לעמוד'א חז'ית'א וכהכי אסר' לייסב קלח הדס'א נב לפי כ' ספריו פעילה מכו' דרשכ' ו'ל כעל' ס' הקדים היה משיב סלך עס מ' ר' יוחנן חשאי כס' אל'א טכרי סיסר כהנע'ר'פ'וח דכרי ר'א' כרסכ'ו' ככ'ב'יק'ח'א וכינוי מלך גב לפי ה' סלכטיבו וסל' סילך אל'א מ'ק'ס חמר :

היכלין מתקנן, דאינון רזא דמהימנותא, וכל (אינון) הני היכלין כללהו מתקשרן ומתעטרן בחד היכלא דאיהו

היכלא שביעאה, והאי היכלא איהו גניז וסתים מכל שאר היכלין • באמצעייתא דהאי היכלא • קאים חד עמודא (ר"ל ע"כ) דאיהו

בגוונין (6) סגיאין, ירוק חוור סומק אוכס • וכד נשמתין סלקין אינון עאלין גו דהאי היכלא, מאן דאתחזי להאי גוון סליק ביה, כל חד וחד

כדקא חזי ליה • ואלין שית היכלין אינון למדורא כדאמרן • ושביעאה לאו איהו למדורא • ושית כללא ברזא דשירת • ועל דא כתיב ברא

שית, שית דרגין לעילא שירת דרגין לתתא וכללא רזא חדא תא חזי בראשית • רבי יהודה אמר תרין בתין הון, בית ראשון ובית שני דא

עלאה ודא תתאה • תרין ההיין אינון, דא עלאה ודא תתאה וכללהו חד • כ' עלאה פתחא תרעין לכל סטרא, דהכי הוא דכליל דא ברא •

ראשית, בדין הוה ראשית לאעלא בחושבנא דבניינא • רבי יצחק אמר רבי אלעזר בראשית דא כללא, דיוקנא (ר"ל דדיוקנא) דכל

דיוקנן כלילן ביה • דא רזא דכתיב (יסקל 6) הוא מראה דמות כבוד • חזיו דאתחזון ביה שית אחרנין, ודא הוא בראשית, ברא שית • תא

חזי כד עאלין בהאי חזיו שית (6) גוונין, היא אתקנת גרמה לאחזאה לון, ולמפעל בהו אומנותא דעלמא • ואי תימא דהאי אומנותא

דעלמא מדרגא דא הוא כתיב בראשית, שבחא דשית איהו דעכדי אומנותא בהאי • רבי יוסי פתח (ס"ה כ) (6) הנצנים נראו בארץ עת

הזמיר הגיע וקול התור נשמע בארצנו • הנצנים, (נראו בארץ) דא הוא רזא דשירת דרגין, (גלין כ"ס כ) (עלה, ואיהי שביעאה, ואלין אינון שית

דרגין דרגא דאברהם ודרגא דיצחק ודרגא דיעקב ויכין וכו' ויוסף, כלהו אתחזו בארעא דכתיב נראו בארץ • בארץ, דא היא קרתא

קדישא דארץ ישראל) נראו בארץ, בגין דאינון דיוקנן לאתחזאה בהאי דרגא • עת הזמיר הגיע, דהא כדן משבת ומחדר כמה דאת

אמר (תהלים 137) למען זמרה כבוד ולא ידום • ובגין כך אקרי מזמור כמה

(6) מראות רכות ורזמו אל ד' רגלי סכסא : (כ) שש מראות נסב כחונות הכס קלוח בא"ס כפרדס כסער כגוונין (וכו' ככא חזיו סוף מ' כ"ס כ) : (ג) לעול א' ע"ל וכו' א' (סא דררוס סכסא על סאטח נרמו כחזיון רסכלניס ה"א מרמו לאכרהס דאחוסף כו ה' כאכרס • י' סוף כ' סערי כינס רמינס ממערין ריכין וינחק עיקרו דין • ל' רימו ליוסף כלרין • כ' רזמו לת' יעקב ספוא חמישו ממטס למענא וכל אחר כגול מעשר • ע"ד רוטס לוכין סוף כלס • מ' רזמו למיר סוף מסס כד"ס ונחק מהירך עליו וכלסו נראו בארץ הייני ס' סכללס מכולס ככ"ד ע' •

כמה דתנינן דכתיב מזמור לדוד, (ה) דשארית עליה שכינתא בריש
 ודא הוא עת הזמיר הגיע. רבי חייה אמר דהא כדן מטא זמנא
 לשבחה. רבי אבא אמר עלמא עלאה סתים וכל מלוי סתימין, בגין
 דקיימא ברזא עלאה יומא דכל יומין, (רומא דכל רומין) וכד פרא ואפיק,
 אפיק אלין שית, ובגין דאיהו סתים דכל מלוי סתימין אמר בראשית,
 ברא שית יומין עלאין, ולא אמר מאן ברא להון בגין דאיהו עלמא
 עלאה סתימא. ולבחר גלי ואמר (לון) עבדתא תתאה, ואמר מאן
 ברא ליה, בגין דאיהו עלמא דקיימא באתגלייא. ואמר ברא אלהים
 את השמים ואת הארץ, ולא כתיב ברא סתים, (ר"ה בארז סתים) ברא
 את השמים, בגין דאיהו עלמא באתגלייא, ואמר ברא אלהים, אלהים
 ודאי שמא באתגלייא. קדמארה בסתימא דאיהו עלאה, תתאה
 באתגלייא, למהוי תדיר עובדא דקדשא ברוך הוא סתים וגלייא.
 ורזא דשמא קדישא הכי הוא סתים וגלייא. את השמים, לאסגארה
 שמים תתאי לתתא, ואת הארץ לאכללא ארץ דלתתא ולאסגארה
 (לה) כל עובדהא כגוונא דלעילא:

ס עלמא

והארץ היתה תהו ובהו כדקאמרן. והארץ, דא ארץ עלאה דלית
 לה גהורא מגרמה. היתה, בקדמיתא כבר הוות פדקא
 יאות. והשתא תהו ובהו וחשך, היתה דייקא, לבתר אזעירת גרמה
 ואזעירת גהורא. תהו ובהו וחשך ורוח, ארבע יסודי עלמא דאשתכללו
 בה. דבר אחר ואת הארץ, כדקאמרן לאסגארה ארעא דלתתא, דאיהו
 אתעבדת בכמה מדורי (גהורין), כלא כגוונא עלאה, ודא הוה והארץ
 היתה תהו ובהו וחשך ורוח. אלן אינון מדורי ארעא (כ) ארץ אדמה
 גיא נשיה ציה ארקא תכלי. וגדול שבכלם תבל דכתיב (תקלים ט) והוא
 (ר"מ ע"ה) ישפוט תבל בצדק. אמר רבי יוסי מאן הוא ציה אמר ליה
 (ג) דא הוא אתר דגיהנס כמה דאת אמר ציה וצלמות, ורזא דא כתיב
 ד"א

(ה) ר"ל קודם שהחיל לומר לאפיקו לדוד מזמור שרחה אחר שהחיל א"ס) (אמנם כ"ס פסחים ק"ו אמרו לופכת ע"ס. מל"ן) ור"ה
 עיין פ"ה ס"ו א' והנ"ל כעל ס' כ"ו רמז לחיכות מהמסך ה"ל ש דענות ככל כספרי הויכר ור"ל כגורסה הנמרה ובאמח סכן מראים
 דברו הויה ס' אלא סבל' שלפנינו קאם לחולמו ע"י שעה קה"ן הו"ל דמכ"ן כ"ו כעל"ל דמלח מזמור רומח לשכינס וממילא דכל הויכח
 דכתיב מזמור כרסא שרחה עליו סכונה וכ"ו ור"ל ל' כהכרת דכוסר כליב אש"ס כמ"ס הנ"ל עלמו כתיב ה"ו. ור"ן ז"ל מן החומס דרכי
 והורה חתן חור ופליב אכריווח דידן. וכן עתה דעה נ"לן יש' סה"ר חור"א י"ע אלא שנס' נח לין ע"ז ור"ל ונעלם זה מהרז וענ"ץ ע"כ
 ואכתי שרואס סגנאון כ"ו כניא כסנחו אוח כחות ממש וסאי עליו כדרכי הטיב ועיין מ"ס משש כס"ר ככרשא נח) : (כ) (וספר. קאמוחו
 ארץ אדמה ליקח גיא כסו ליה תכל וסס שדר א"כ לעיל ל"ו כ' כמה שחר ממש) (וטויא כסימן ע' סרש"כ) : (ג) רמז ל"ס עס סאותות
 כנימכירוז גיהנס' א"ס :

(ר"ה דכתיב) (כמלת) וחשך על פני תהום, דא רזא אתר דגיהנם, דא
 הוא ציה אתר דמלאך המורת כדקאמרן, דאיהו מחשיך אנפיהו
 דכריתא. ודא הוא אתר דחשך עלאה. תהו, דא נשיה דלא
 אתחזיא בה חיוז כלל, עד דאתנשי מכלא. ועל דא אתקרי נשיה.
 ובהו, דא ארקא (ה) אתר דלא אתנשי. רבי חייא אמר דא גיא. ורוח
 אלהים מרחפת, דא לקבל תבל דאתון מרוח אלהים. וכלא כחד
 הוא. כגוונא דא אית לארץ עלאה. שבעה מדורין אינון לעילא
 דרגא על דרגא, ובכלהו מדורין מלאכי עלאי אלין על אלין. הכי
 גמי לתתא. וכלא אחיד דא כדא למהוי כלא חד. שבעה מדורין
 אינון לעילא. והאי ארץ עלאה אחידת לון, וכלהו קיימין בה, ובכלהון
 קיימא תושבחתא דקדשא פריך הוא, דרגין פרישן דא מן דא ואתרין
 פרישן דא מן דא :

(ג) מדורא קדמאה לתתא, והוא אתר בי חשך דלא נהיר, והוא
 מתתקן למדורי רוחי (ה) וקסטירי ועלעולי תקיפין דלא
 אתחזין, ולא אית ביה נהורא ולא חשוכא ולא דיוקנא כלל. ותמן
 לא ידעין ביה ידעא כלל, דלאו ביה צורה, גו כלל כורסייא (סודטא).
 ועל ההוא אתר ממנא חד מלאכא טהריאל שמיא, ועמיה שבעין
 ממנן מעופפין (ו) ואתמחון מויקי שביבין (דעלייהו), ולא קיימין ולא
 אתחזון ולא משתכחי. וכד אתי צפרא כלרהו (ז ט ט) מתחדשן ולא
 קיימי. כד מטאן לגבי ההוא (היא) אתר אבדין ולא משתכחין, ועאלין
 בחד נוקבא דתהומא ולא אתחזון. כד אתרמיש ליליא, אתמחון
 מאינון שביבין עד דמטי צפרא :

מדורא תניינא. הוא אתר דנהיר יתיר, ואיהו חשך אבל לא חשך
 כההוא קדמאה, והוא מתתקן למדורי מלאכין עלאין די ממנן
 על עובדיהון דבני נשא, ולמסטי (י) למסטי) להון כההוא ארח בישא
 דאינון אולין. וההוא אתר אתחזי יתיר מן קדמאה, ואלין מלאכין
 (כ) אית להון קרבא וקירבא) עם בני נשא, ומתזנן (ומתהנין) מריחא ובוסמא
 דלתתא

(א) מקרא עלון הסכתא אלעלמס : (ב) כעס כחכ הרב דסכתא מדורין אלו סס סיבלי קבלי איה כעולס סילורס כי כוכבה נק' מדורין
 יככריתם נק' סיכלין וכו' יע"ש. והלו כמדורין כ' סרכ עם ככובס דילורס. גכ"י : (ג) כסין סיסמ וסערה ויהס מסועטוס כעילס זלכס
 נכליכ לכנו ארס : (ד) סירוס כומחוס מניל"י ומינין כסלהכח. סרס"ג מסס סרס"ו. מאקי סלהכס עליס"ס יכס לונס כדלורס כיוס רק
 כלילס : (ס) כל"ל וסירוס כלחמיס עם בני ארס סרס"ג מסס סרס"ו :

דלתתא, לסלקא בתועלתא ולאנהרא יתיר • ועלייהו חד ממנא
 קדומי אל שמיה, ואלין פתחין שירתא ומשתכב, ואזלין לון ולג
 אתחזון • עד דישראל לרתתא פתחי ואמרי שירתא, כדן קיימן
 בדוכתייהו ואתחזון נהירין יתיר, תלת זמנין ביומא מקדשי קדושתא,
 וכד ישראל עסקי באורייתא, כלהון (ב) טאסין וסהדי (אינון) סהדוּתא
 לעילא, וקדשא בריך הוא חייס עלייהו :

מדורא תליתאה • הוא אתר (ג) דשביבין וקטורין • ותמן נגידו דנהר
 דינור דנגיד ונפיק, דאידהו בי מוקדא דנפשיהו דרשיעייהו,
 דמתמן נחית אשא על רישייהו דרשיעייהו • ותמן מלאכי חבלה
 דטרדי להו, ותמן אשתכח דלטורייהו עלייהו דישראל לזמנין, ולאסטאה
 לון • בר בזמנא דנסבי (ד) אסוותא לדחייא ליה • וחד ממנא עלייהו
 מסטרא דשמאלא, כלהו מסטרא דחשך כמה דאת אמר וחשך על
 פני תהום, וסמ"אל חייבא אשתכח תמן :

מדורא רביעאה • הוא אתר דנהיר, ותמן הוא נהירו למלאכי עלאי
 די בסטר ימינא, ופתחי שירתא וסיימי • ולא אזלין לאעברא
 בהני קדמאי, (ד"ט ע"ב) דפתחין שירתא ומתוקדן ומתעברן בנור דליק,
 ותבין ומתחדשין כמלקדמין • והני קיימין בדוכתייהו ולא מתעברן
 והני מלאכי דרחמי דלא משניין לעלמין • ועלייהו כתיב (ספלים ק"ד) עושה
 מלאכיו רוחות וגומר • ואלין עברין שליחותיהו בעלמא, ודא אתחזון
 לכני נשא, בר בחזווא, או בסטרא אחרא (ג"ד ב) בסכלתנו סגיי • וחד
 מלאכא ממנא עלייהו פד"אל שמיה, וביה פתיחין מפתחן דרחמי
 לאינון דרתיבין לגביה דמאריהון, ופתחין תרעין לאעברא צלותהון
 ובעותהון :

מדורא חמישאה • הוא מדורא דנהיר בנהירו יתיר מכלהו קדמאי •
 ואית ביה מלאכין מנהון אשא ומנהון מיא, לזמנין אשתכחו
 ברחמי ולזמנין אשתכחו בדינגא • אלן בסטרא דא ואלן בסטרא
 דא • לזמנין נהרין אלן וחשכין אלן, ואלן ממנן לזמנא למאריהון •
 אלן בפלגורת ליליא • ואלן פד סליק נהורא • וחד ממנא עלייהו
 קדשי"אל

(א) מעיפסין : (ב) על סלכתת ותמרות טמן וסס אש איכלת נמשכת ובילכת כאומרן ותמן נגידו דנהר דינור ונפיק על דאש רעועים כתיב :
 (ג) עליקחילכס רפואס וכינורו חשיב :

קדש"אל שמים, כד אתפלג ליליא ואתער רוח צפון וקדש"אל בריך
 הוא אתי (ס' ע"ב) לאשתעשעא עם צדיקיא בגנתא דעדן • כדן רוח
 צפון אקיש, ומטא לאינון דממנן בפלגות ליליא לזמרא, וכלהו מזמרון
 ופתחין שירתא • וכד אתי צפרא ומתחבר (ה) קדרותא דצפרא
 בנהורא • כדן בלהו אחרנין אמרון שירתא, וכל כוכבי רקיעא וכל
 שאר מלאכין (דלתתא) מסייעין לון כמה דכתיב (וייב ל"ט) כדן יחד
 ככבי בקר ויריעו כל בני אלהים • עד דישאל נטלי שירתא ותושבחתא
 אכתריהו :

מדורא שתיתאה • הוא מדורא עלאה קריב למלכו שמיא • וביה
 (ג) ארבין ונהרין ונחלין דמתפלגין מן ימא • וכמה נונין אינון
 דמרחשן לארבע סטרי עלמא • ועילא מנהון (ג) סרכין ממנן • וחד
 ממנא עליהו ואורי"אל שמים, והוא ממנא על כל אלן תתאין • וכלהו
 נטלי בשעתו ורגעי (ה) כד נטלי ארבי לסטרא דא ולסטרא דא • כד
 נטלי ארבי לסטר (דרום) מזרח, ממנא דקיימא עליהו להווא סטרי
 הוא מיכ"אל דאתי מימינא, וכד נטלי ארבי לסטר צפון, ממנא דקיימא
 עליהו להווא סטרא הויא גבריאל דאתי מסטרא דשמאלא • וכד
 נטלי ארבי לסטר (מזרח) דרום, הא תמן איהו ממנא דקיימא עליהו
 להווא סטרא דפ"אל (כ"ג נוריאל) שמים והוא לימינא, וכד נטלי ארבי
 לסטר מערב ממנא דקיימא עליהו להווא סטרא הויא אורי"אל
 (כ"ג דפאל) ואיהו לבתראה :

מדורא שביעאה • הוא מדורא עלאה על כלא • ותמן לא אשתכחו
 בר נשמתהון דצדיקיא דתמן מתעדנין בהווא זיהרא עלאה,
 ומתעדנן בעדונין ותפנוקין (עלאה) עלאין • ותמן לא אשתכחו בר אינון
 זכאין, וגנזי שלום ברכה ונדכה, כלא הוא כגוונא עלאה והא אמרו
 חכרייא • כדן הוא בארץ דלתתא בשבעה מדורין, וכלהו כגוונא
 דלעלא • וככלהו אית זנין כחיו בני נשא, וכלהו מודן ומשבחן
 לקדשא בריך הויא • ולית מאן דינע יקריה כאלין דאינון במדורא
 עלאה, ואלין חזאן יקריה בדקא יאורת, למפלח ליה ולשבחא ליה
 ולאשתמורע

(ה) דמתחבר שחרות הכקר בלור הויא : (כ) ספיקות וספרות ופוא רמו כל צלוחו ספיקות מלאכי עליונים וכן ניוון ר"ל דגוס כלם רמו
 עליוס : (ג) כריב ממינוס : (ד) כגניכטוס הספיקות : (א) לרבי למער דרום מינא וכו' כל' וכוונן ולרביב סס מלאכיא עליוס סכילי סכילי :
 ח דע

ולא שתמודע יקריה, ועלמא דא עלאה דאיהו תכל, לא קיימא בקיימא
 אלא בניניהון דצדיקייא דאינון גופין קדישין, (רמ"א ע"ה) כגוונא דלעילא
 לא קיימא ההוא מדורא שביעאה אלא לנשמתהון דצדיקייא, הכי נמי
 האי מדורא שביעאה לתתא, לא קיימא אלא לגופיהון דצדיקייא
 למהוי כלא חד, דא כגוונא דדא. תא חזי אמר רבי שמעון שבועה
 מדורין אינון דקאמרן. ובגו אינון אית שבועה היכלין מאינון רזי
 מהימנותא, לקבל שבועה רקיעין עלאין, ובכל היכלא והיכלא אית
 רוחין עלאין :

(6) היכלא קדמאה, הבא אית רוחא דאתמנא על נשמתהון דגריין
 דאתגידו ורמ"א אל שמייה. ואיהו נטיל לון ואתהנון מזיו
 יקרא דלעילא :

היכלא תניינא, אית רוחא חדא אהינ"אל שמייה. ודא קיימא על כל
 אינון נשמתין דרבין, דלא זכו בהאי עלמא למדעי באורייתא
 ואיהו קיימא עלייהו ואוליף לון :

היכלא תליתאה, בהאי אית רוחא חדא אדרהינ"אל שמייה. ואיהו
 קיימא על נשמתהון דאינון דאהדרו בתיובתא ולא אהדרו,
 כגון דחשיבו ועד לא אהדרו כהו מיתו. אלן טרדין לון בגיהנם,
 ולבתר עלאין לון להאי רוחא ממנא ונטיל לון, וחמרן לאתהנאה מזיו
 יקרא דמאריהון ולא אתהנון, ואלין אקרין בני כשר ועלייהו כתיב
 (ישעיה ס"ו) והיה מדי חדש בחדשו ומדי (6) שבת בשבתו יבא כל בשר
 להשתחוות לפני אמר " :

היכלא רביעאה, הבא קיימא חד רוחא גדריה"אל (6) גהרה"אל
 שמייה. דא קיימא על כל אינון נשמתין דקטולי דשאר עמין,
 (עובדי עבודה זרה) לאעלא לון גו פורפירא דמלכא ואתרשימו תמן, עד
 יומא דינקום לון קדישא בריך הוא דכתיב (תהלים ק"ו) ידן בגוים מלא
 גויות מחין ראש על ארץ רבה :

היכלא חמישאה, הבא קיימא חד רוחא דאקרי אדיר"אל, ודא קיימא
 על כל אלן נשמתין (חסי) (כ"א דחסידי) (דאחידו בתיובתא) דאתקיימו
 בההוא סטרא. ואלין אינון לעילא מכלהו די במדורא דא, עלאה על

כלא

(6) דע שהיכלות סללי סתריך המדורין אינם הטובלות המוכרח כדף לח א אלא אחרים הם יבלי" : (ב) לקמן ס"ב ע"ב

כל"א * ומיב"אל (ש"מיה) רב ממנא (ע"ייה) על כלהו קיימא (דקיימין) ביה *
 ובמה אלה ורבבן כלהו קיימין תחותיה בההוא סטרא * ותמן מתעדנן
 אינון נשמתיין דחסידי בההוא נהורא עלאה דנגדא מעלמא דאתי *
 תא חזי * (ססר כ"ן סוכל ע"י ו) אמר רבי שמעון (ה) מאן הוא דידע לסדרא
 צלותא דמאריה פמשה * בשעתא דאצטריך ליה לסדרא צלותיה
 באריכות סידר, ובשעתא דאצטריך ליה לקצרא הכי נמי * אמר רבי
 שמעון הא אשפחנא בספרי קרמאי, סדורא דרזי דרזין בקשורא חדא *
 זמנין דאצטריך לסדרא צלותיה כדקא יאות, ולקשרא קשרין לבסומי
 למאריה כדקא יאות * ולמנדע ליחדא יחודא שלימתא, למקדע דקיעין
 ולאפתחא תרעין ופתחין, דלא יהא מאן דימחי בידיה * זכאין אינון
 צדיקייא דאינון ידעי (ו) למפתי למאריהון, ולבטולי גזירין ולאשראה
 שכינתא בעלמא, ולגחמא כרכאן ולמעדי מאריהון דרינין דלא ישלטון
 בעלמא * קם רבי שמעון ואמר (סס ק"ו) מי ימלל גבורות יי וגומר *
 מאן יגלי עפרא מעינד אברהם חסידא ימינא דקודשא בריך הוא,
 דגלי לך רזא דרזין, (ז) ושריאת צלותין בעלמא, ואתגליין לך היכלי
 דמלכא עלאה * שבעה היכלין קדישין אינון, ואינון קיימין בתרעין
 בקיימא, ובכל חר וחר עאל צלותא (ימ"א ע"כ) דיחודא, (י"א ל"ג דמריה)
 דמאן דידע לבסומי למאריה וליחדא יחודא בשלימו * דידע לאעלא
 בכלהו, ולקשרא קשרין אלין באלין, רוחא ברוחא, רוחא תתאה ברוחא
 עלאה כתיב (ישעיה כ"ו) " בצר פקודך צקון לחיש מוסרך למו :
 (י) היכלא קדמאה, כתיב ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם
 השמים לטהר * רזא דרזין, (י"א אית) רוח דאקרי ספירא,
 כספירו דאבן טבא, נציץ לתרין סטריין * נהורא חר סליק ונחית, ודההוא
 נהורא חוור, נציץ לכל סטר עילא ותתא ולארכע סטרי עלמא, נהוריה
 תליין

(ק) ח"ה חסם רבי שמעון כן נחזי ז"ל שיער רבי אלעזר דאמר כפיך חין עומדון על מי ספאדון חו קרי יחד מדחי כלום קרי ח"ה חסד
 יותר ממשע רכובו עליו בשלים * וכן היה מנחמו של רבי עקיבא רבי של רשב"י כדאמא סחם כסוסים מחפלל עם חלבור טוב מקבר
 ושינה וכסוסים מחפלל כיוו לכין עלמא חרם מניחו כוונת וי ומואלו כוונת אחת וכ כ למח מפני כדועי והשחחיות : (כ) לפחות לארבעים *
 כך יגלו מכה קדום רשב"י כ"כ דהכות ר"א חומר כשחפסלל אל תעשה תפלתן קבע הלל רחמים ותחנינוס לפני המקום (כ"ו) : (א"ח ודוע
 ספסל ר"א היה רשב"י וכן כווקרא רכס פ"ח : אמר רשב"י כמה נכדים סס ודאלל ססס ודעיס לרליית חח כירחם ועיין כיומא פ"א למח
 נמשל ספלת חלריקום לחולה וכו' דמיטר קטן לרוק מושל ורחת חלחום מי מושל כו לרוק שאני ביה גורה וסוף נעטלס וכו' : (א"ח ודוע
 יסוכה י"ד למח נמשל ספלת חלריקום לעשר וכו' ורשב"י ניפיק קפוד חוקים ומון חפסל כדאיתא כדכרטיה ס' כל הקיבע מקום לחסלתי
 חייכיי יוסלום חחתי * ישור סס מסמו אומתו עת רלין כעשה סחלבור מחפללין) : (ג) ח"ס וסחלל להחפיל ואע"ג שחלריקום סקדמו
 ספסללי גס חס כלי סק מ"מ חלע"ס סוס ח' לחקו ולקדש ס סוכלס במ"ס חרסס חוקן חפלת סחריס : (ד) יסיד ועשרת *

תלויא סתים וגלויא • מנהורא דא מתפרשין (א) ארבע נהורין לארבע
 סטרין, וכלהו נהורין חד נהורא, כבוצינא דשרגא דדליק ונציץ נהורין
 לחיו דעינין דבני נשא, ואינון נהורין דשרגא סלקין ונחתין אזלין
 ותייבין, מנו הווא אשא דנהורא דשרגא דדליק, וכלהו חד נהורא,
 הכי נמי אלין • ונציצין כלהו נהורין כחיו דנחשא בטישא בסומקא
 כמה דאתמר (יסוקאל ב) ונוצצים כעין נחשת קלל, דא הוא לימינא •
 (ג) לשמאלא אית רוחא דאקרי לבנה, ודא אתכליל ברוחא קדמאה
 ועאל דא בדא, נהוריה סומק וחור בחדא, בגין דנפקא מאינון נהורין
 קדמאין • כד אתו נהורין דדא, מטו בנהורין (ד) קדמאין, ואתכלילו
 ביה ואינון חד, ואתחזון נהורי קדמאי בלחודייהו, ולא אתגליין אינון
 אחרנין, ולא אתיידעו דעאלו בנווייהו ואתטמרו ביה כמה דאת אמר
 (כראסית מ"ה) ולא נודע כי באו אל קרבנה וגומר • ודא הווא רוחא
 ברוחא דאינון חד, נהורין בנהורין דאינון חד • והכא אינון תרין תרעין
 (קישו) תתאין, מאינון רקיעין דאקרון שמי השמים (קיש) • מתרין רוסין
 אלין מנציצין, אתבריו אינון אופנין דאינון קדישין דדינייהו כדניא
 דחיות כדכתיב (יסוקאל ב) מראה האופנים ומעשיהם וגומר • ודא הוא
 דכתיב ודמות החיות מראיהן כנחלי אש בוערות כמראה הלפידים
 היא מתהלכת בין החיות • מאן היא, דא רוחא קדישא אתר דנפקו
 מניה, ואיהי נהיר לון דכתיב ונוגה לאש ומן האש יוצא ברק • כד
 אתכליל רוחא ברוחא, נפק מנייהו נהירו דחד חיותא דמיו (כ"ה רמ"א)
 על ארבע אופנין, והאי דיוקנא דיליה כאריא, שליט על ארץ ותלת
 מאה רבוא דאופנין אחרנין, גדפאה דנשרא האי אתמנא על אינון
 אופנים, כבארבע גלגלים נטלין כל חד וחד מאינון ארבע, בכל
 גלגלא וגלגלא תלת סמכין, ואינון (ה) תריסר סמכין בארבע גלגלין •
 רוחא דא שלטא על כלא, מהכא נפקו, ודא רוחא קיימא לכלהו
 (ו) והא) מינה אתזנו. אלין (ה"ה ל"ג ארבע אופנים) ארבע אנפין לכר
 חד וחד • וכל אינון אנפין אסתכין לארבע סטרין דהווא חיותא
 דקיימא עלייהו • כד נטלין אלין ארבע תחות הווא חיותא, עאלו
 דא בדא ומשלכן דא בדא כמה דאת אמר מקבילות הלולאות אשה

אל

(א) ר' אסית ס"ה : (ב) ארני : (ג) משיננין : (ד) אלף רגל ט"ו י"ד :

ט 19 בראשית

מבריך

אל אחותה, לאתכללא חרא בחדא ולאעלא דא כדא • כד נטלין
 אינון גלגלין, אשתמע קל געימותא בכל אינון חילין דלתתא לזינייהו •
 תחות היכלא דא, מתפרשין חילין לבר לכמה סטרין דרקיעין דלתתא,
 עד דמטו לכוכבא דשבתאי, כלהו אסתכין להיכלא דא • מתמן
 אתנון כל אלין די בהיכלא דא, כלהו אסתכו לההוא רוחא דכתיב
 (cc) אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו לא יסכו כלכתם, ודא
 הוא היכלא דאיקרי לכנת הספיר • רוחא דא דכליל רוחא אחרא •
 תניינא, סלקא ונחתא נהוריה דלא שכיך (שבק) לעלמין, כנהוריא
 דשמשא גו מייא • לית מאן דקאים עליה, בר רעיתא דבר נש זכאה,
 בההוא צלותא דעאלת בההוא היכלא, וסלקא לקשרא קשרין בשלימו
 בשירותא (ד' מכ ע"ב) דרוח (כ"ב) דנהורא) דא פדקא חוי • כדן נהורא
 אתעטף ביה, וחדרי כה, וסלקא עמה לאתקשרא כקשרא דהיכלא •
 תניינא • לאתכללא רוחא דכליל ברוחא אחרא עלאה דעליה • ורוחא
 דא דכליל כליל ביה ההיא חיותא וכל אינון אופנין וגלגלין, ואתאחדן
 ביה כגוונא דאתאחדא אשא כמייא, ומייא באשא, דרום בצפון וצפון
 בדרום, מזרח במערב ומערב במזרח, הכי אתאחדן כלהו דא כדא
 ואתקשרן דא כדא • ההוא רוחא סלקא לאתקשרא • וההיא חיותא
 (ד) אסתכייא לעילא לגבי היכלא תניינא, ואסתכין דא כדא •
 כאמצעיותא דהיכלא דא, נעיץ חד עמודא דסלקא עד אמצעיותא
 דהיכלא אחרא • ואירו גקיב ונעיץ (כ"ג) גתיב נעיץ) מתתא לעילא,
 לאתדכקא רוחא ברוחא, וכן עד לעילא מכלהו, למהו כלהו רוחא
 חדא כמה דאת אמר ורוח אחד לכל :

(פ) היכלא תניינא, כתיב וכעצם השמים לטוהר • הכא איהו ההוא
 רוחא דאיקרי זהר • וקיימא כחונרתא תדיר דלא אתערבו
 גוונוי באחרא, ואירו עצם דלא אשתני לעלמין, דא לאו אירו
 כאתגלייא הכי לאתנצצא באחרא, דא קשי לאתגלייא כסתימו דעינא
 דבר מתגלגלא אזדהר ונציץ בגלגולא, ודא אופי הכי. כגין דבר
 ההוא רוחא קדמאה סלקא, מגלגל בגלגולא וגלי ליה ואתקשר
 בהדיה כקשרא דחונרתא דעינא, גו גוון אחרא דאירו דקיק מגיה

דשאר

(ה) צידעא מכעוה דרו"ח (מפעל מלתיב סעו סו צמטו סנן : דרש"ג : (ב) סוד :

ס זתיב

דשאריו עליו, מתגלגלא רוחא דא מגו רוחא דלתתא, נהורא דלתתא
 אסחר לגלגלא (כ"ג וּגְלַגְלָה) נהורא דא ואתנהיר, ולא יכיל לאתנהיר
 עד דאחיד תתאה ביה ואתקשר בהדיה • וכדין אנהיר ואחיד בנהורא
 דלתתא (ד"ב ל"ג דהוה נהיר) דהוא כליל • ולא אשתני כלל, אלא
 אתגלייא בניניה בגלגולא דיליה • וכד נהורא דא מתגלגלא, נטיל
 נהורא אחרא לסטר שמאלא, ואתגלגלא בהדיה ואסתחר עמיה • ורוא
 דא כתיב (ס"ד ז') חמוקי ירכיך כמו חלאים מעשה ידי אמן • זכארה
 איהו מאן דידע לגלאה (כ"ג לגלגלא) נהורין • רוחא אחרא אתכליל
 בהדיה, ואסתחר (ואגיה) ונהיר סחרניה בגוון תכלא ותוור • ההוא
 חוור אתקשר בחוור דא, והוא תכלא אתקשר בסומקא דנהורא
 תתאה דלסטר שמאלא, ואתכלילו דא בדא והוה חר ואקרונ עצם
 השמים יכל מה דלתתא והוא היכלא דלתתא כלא אתכליל הכא,
 ובגין דכלא אתכליל הכא אתקרי עצם השמים • מכללא דנהורין
 אלין אתבריאוי אינון שרפים דשית גרפין כמה דאת אמר (שע"ו) שרפים
 עומדים ממעל לו שש כנפים שש כנפים לאחד, כלהו בשש בגין
 דכלהו (ה) מעצם השמים • אלין אינון דמוקדין לאינון דלא חיישי על
 יקרא דמריהון, ורוא דאשתמש בתנא חלף • מאן דקרי ותני שית
 סדרי משנה, דא הוא מאן דידע לסדרא ולקשרא קשורה ויחודה
 דמאריה כדקא יאות, אלין אינון דמקדשין שמא קדישא דמריהון בכל
 יומא תדיר. כד מתגלגלן נהורין, נפק מנייהו נהירו דחד חיותא, דאיהו
 קיימא ורמיא על ארבע חיוון שליטין על קמאי, דכלילו לון בגווייהו •
 ובאלין כד נטלין, אתכפיין שרפים תתאי נחשים, דנפקי מגו ההוא
 נחש שרף דגרים מותא לכל עלמא. אלין חיוון אנפי נשר, מסתכלין
 לגבי ההיא חיותא נשרא עלאה דעליהו כמה דאת אמר (מס"ג) דרך
 הנשר בשמים, רוחא דא שלטא על כלא ההיא חיותא דרמיז (כ"ג דרמיא)
 על כלהו, אסתכייא לעלא, וכלהו לגביה (ד"ג לגבה) • כלהו כד נטלין,
 מזדעזעין כמה חילין, מנהון נהירין מנהון מתתברי מקמיהון (כ"ג מסתברי)
 פ"מיהו) ואוקידון לון בנורא, ואתין ומתחדשן כמלקדמין, כלהו עאלין
 תחות ההיא חיותא, מסתתרין תחות גרפאה, לאכללא לון לעלא.

אינון

(א) שכיכל ומ היף טכס חמשים סיבוס לכי שיהי עזי מלמעלם למעט :

כל נל

אינון ארבע חוויין (מ"ב ע"ב) סלקין, כד רוחא אודהר בגו ההוא חיוותא,
 וארבע גלגלין לכל חד וחד • גלגלא חדא אסתכי לסטר מזרח, תלת
 סמכין נטלין ליה ואסתכין לאמצעיתא • וגלגלא חדא אסתכי לסטר
 מערב, ותלת סמכין נטלין ליה ואסתכין לאמצעיתא • וגלגלא חדא
 אסתכי לסטר דרום, ותלת סמכין נטלין ליה ואסתכין לאמצעיתא •
 וגלגלא אחרא אסתכי לסטר צפון, ותלת סמכין נטלין ליה ואסתכין
 לאמצעיתא • וכלהו סמכין תריסר נטלין מגו אמצעיתא, וההוא
 אמצעיתא סגיר ופתח • וכל גלגלא וגלגלא כד נטלא, קלא אשתמע
 בכלהו רקיעין • אלן ארבע חוויין (ל"ב דלעילא) כללהו (מתלבשין)
 (ס"א אשתלבין) דא בדא • ועאלן אינון אופנין דלתתא בגו אלן •
 חוויין דלעילא כלין אלן כאלן • רוחא דא דאתכליל באינון רוחין,
 מלהטא וסלקא לאתאחדא לעילא • וקיימא לאתאחדא ולאחקשרא
 ברעותא דבר נש זכאה כההיא צלותא דצלי, דכד סלקא ועאלת
 בההוא היכלא, נטיל כלא וכלהו נטלין בהרה, ואתכלילו דא בדא
 עד דאתכלילו בההוא רוחא, וההוא רוחא נטלא ברעותא דקשורא
 דיחודא דצלותא, דמייחדא כלא, עד דמטו כלהו להיכלא תליתאה
 כלין דא כדא כדקדמאי, אשא במיא ומיאי באשא, רוחא בעפרא
 ועפרא ברוחא, מזרח במערב מערב במזרח, צפון בדרום דרום בצפון •
 והכי הני כלהו מתקשרן דא בדא, ומתאחדן דא בדא, ומשלכן דא
 עם דא • וכן כמרה חוילין ומשריין דאתאחדו (כ"ב דנחת) לתתא
 ואתערבו באינון תתאי, עד דמטו לכוכבא דצדק • ותמן כמה ממנן
 על עלמא • וכד רוחא דא דאתכליל (ל"ב אתכליל) מכלהו, וכלהו
 כלין ביה, סליק ואתאחד ועאל בגו היכלא תליתאה • עד דאתאחד
 ברוחא דתמן, בגו ההוא עמודא דקאים באמצעיתא • וכדין כלא
 אשתלים עד הכא כדקא יאות • וכלהו רוחא חדא כליל מכלא ושלים
 מכלא כמה דאת אמר ורוח אחר להנה, הכא הכרעה לאתדבקא
 במאריה :

(ה) היכלא תליתאה, היכלא דא איהו היכלא דההוא רוחא דאקרי
 ננה, רוחא דא איהו דכ"א בריר מכלהו • לית ליה גוון

ראתחוי
 2
 24

(ה) כמא

דאתחזי ביה, לאו חוור ולא ירוק ולא אוכם ולא סומק • וכגין כך
 אקרי טוהר, דכ"א ברידא מכל אלן תתאין • ואף על גב דאירו
 דכ"א מכלא, לא אתחזי עד דאלן תתא מתגלגלן ואחידן (כ"ב וכראן)
 ביה ועאלן בגויה (כ"ג ביה) • כיון דעאלן בגויה, כדן אחזי נהוריה ולא
 גוון חד מכלהו • כד אשתלים האי רוחא מכלהו תתא, אפיק מגיה
 נהורא דכליל בתלת נהורין, אינון תרי נהורין סלקין ונחתין ונצצין •
 בהרוא נציצא אתחזון (כ"ד) עשרין ותריין נהורין משניין דא מז דא •
 וכלהו חד נהורא, ועאלן בגו ההוא חד נהורא • ההוא נהורא כליל
 לון, ולא נהיר בר בזמנא דאלן נהורין דלתתא סלקין, וההוא רעותא
 דצלוחא נטיל לכלהו • כדן הרוא נהורא נפיק מגו ההוא רוחא,
 ואתנהיר ההוא נהורא, ואפיק אלן תריין נהורין נצצין, ואתחזון כחושבן
 עשרין ותריין אתחזון דאורייתא • לבתר מתהדרין וכלילן בהרוא
 נהורא, כל אינון נהורין תתא (כ"ה) כלהו כלילן כהני נהורין
 (תתאין) וכלהו בנהורא דא • האי נהורא איהו כליל בגו ההוא רוחא,
 וההוא רוחא קיימא בהיכלא תליתאה דא • ולא קאים לאת"שכא
 אלא בגו היכלא רביעאה, דתיאובתיה לסלקא לגויה • אלן נהורין
 דנפקו מגו הרוא רוחא, כד מנצצן מתחברן כלהו נהורין דנצצן.
 בשעתא דנפקי מגו ההוא נהורא חדא, ודתיין (כ"ו) דתקין) לאתנצצא,
 נפקא מגויהו חד חיותא קדישא רכבא, דיוקנאה כחיוו דכל אינון
 (ד"ג ע"ה) שאר חיותא, דיוקנא דאריה ודיוקנא דנשר כלילן כחדא,
 ואתעבדו בה חד דיוקנא מגויהו. תחורת האי חיותא אית ארבע
 אופנין עלאין כחיוו דתרשיש, מרקמן בכלילו דכל גוונין • שית מאה
 אלף רבוא (רכ"ז) כלהו בגויהו, ואלן ארבע אופנים בתמנייא גרפין
 כלהו • וכלהו נפקין מגו נהירו דההוא חיותא דישלטא עליהו,
 בשעתא דנציץ ההוא נהורא, מפקא חילין חילין אלן, ואלן ארבע
 דתחותה קיימין בארבע סטרין דעלמא • בארבע אנפין כל חד וחד,
 תריין אנפין מסתכלן לגבי הרוא חיותא • ותריין אנפין מחפין
 בגרפייהו מאינון נהורין דנצצן דלא יכלין לאסתכלא בכל זמנא
 דנטרין אלן בארבע גלגלין (כ"ח) ותריסר) (תריין) סמכין כקדמיהו

אתעבד

(f) 3f כיון גדול וכו' :

אתעביד מהרוא זיעא דילרוזן כמה חיילין ומשריין, דבלהו משבחין
 ומזמרי דלא משתככי לערמין • ולאלין לית לון ישעורא • ארבע
 פתחין אית להיכלא דא לארבע סטרין דעלמא • עשר ממנן בכל
 פתחא ופתחא • ובזמנא דכלהו די בגו היכלין דלתתא, ואינון היכלין
 סלקין ברעו דצלותא דכייא, כלהו פתחין פתחין, עד דכלילן כלהו
 אלין באלין ומשלכין אלין באלין • ועאלין כלהו ממנן גו ממנן,
 משריין גו משריין, אופנים בחיורת וחיורת באופנים • באלין אופנים
 נהורין בנהורין רוחא ברוחא עד דעאלו ברוחא דא • בהיכלא דא
 אית דוכתא חדא כחיו דדהכא דנציץ, ותמן גניזן כמה חיילין
 ומשריין דלא סלקין ולא מתעטרין לעילא, אלא בשעתא דכל אלן
 קשרין קשרין, והיכל גטיל לאתעטרא, כלהו נפקין מליין בדינא
 ואקרון מארי (6) תריסין • שליחן בעלמא מגו מארי דינין די בהיכלא
 רביעאה • בהאי דוכתא, תליין בארבע סטרין שית מאה אלף רבוון
 מגינים דדהכא לכל סטר וסטר • וכן לתתא מנייהו שורין מקפן
 ואינון שתיין • וכל הני מגינים, כלהו מגיחין קרבין בסייפין ורומחין לבה
 בכל אינון שליחי דינין דעלמא, עד דמטו דרגין בדרגין לכוכביא
 דמאדים • וכדין היכלא סלקא ואתעטרת בהרוא רוחא בכל אינון
 חיילין, ואשתאר ההוא דוכתא באתריה • וההוא דוכתא אקרי תא
 הרצים, אינון שליחין מרהטי לאשלמא דינין ופורענין בכל סטרי
 עלמא • כד סלקא צלותא גטיל כל הני נהורין ומשריין, וקשר קשרין
 ואתכלילו כלהו כחדא, עד דאתקשר רוחא ברוחא ואינון חד • ועאלו
 גו ההוא עמודא לאתכללא ברוחא דהיכלא רביעאה • זכאה חולקיה
 מאן דידע רזא דמאריה ואריס דגליה באתר דאצטריך • ותא חזי
 כלא אצטריך דא לרא ורא לרא, לאשתלמא דא עם דא ולא תנהרא
 דא כדא, עד דסליק פלא לאתר דאצטריך שלימו. מתתא בקדמיתא,
 ומלעילא לבתר • וכדין איהו שלימו בכל סטרין ואשתלים כלא כדקא
 יאות • מאן דידע רזין אלן ועביד שלימו • דא איהו מתרבק במאריה
 ובטיל כל גזרין קשין, ואיהו אעטר למאריה ומשיך ברבאן על עלמא •
 ודא איהו בר גש דאקרי צדיקא עמודא דעלמא, וצלותיה לא אהדר

ריקנייא

(6) כחיוס כחיוס קרום ורומח לבלחס דהכ"ס :

ריקנייא וחולקיה בעלמא דאתי, ואיהו בחושבן בני מהימנותא * (f) תא חזי כל הני היכלין וכל הני חיותא, וכל הני חילין וכל הני נהורין, וכל הני רוחין, כלהו אצטריכו דא לדא, בגין לאשתלמא מתתא ולאשתלמא לבתר מלעלא * אלן היכלין אינון מתרבקן דא בדא, וכלהו כגוונין דלעלא (כ"ג דע"ג) מתרבקן דא עם דא * כל מה די כגווייהו אינון כהווא חזו דמתחזיין (כ"ג ס' ס' כ') בסתימו כד מתגלגלא עינא, ואתחזי ההוא זהרא נצין * וההוא מה דלא אתחזי (כ"ה) בהרווא גלגולא, איהו ההוא רוחא דשלטא על כלא * ובגין כך קיימא דא בדא, דרגין על דרגין (וירגין על דרגין), עד דאתעטר כלא (דמ"ג ע"ב) כדקא יאורת * ותא חזי אלמלא כל אינון גוונין דענא דאתחזיין כד אסתים עינא ואתגלגלא בגלגלא, לא אתחזון אינון גוונין דזהרן * ואלמלא אינון גוונין, לא אתרבק ההוא דסתים דשלטא עלייהו * אשתכח דכלא תלייא דא בדא ואתקשר דא בדא * כד אתכליל כלא כחדא בהיכלא הליתארה, ורעותא דצלותא סלקא לאתעטרא בהיכלא רביעאה, כדן כלא חד ורעותא חדא וקישורא חדא, הכא השתחואה לאתרצאה במאריה :

(g) היכלא רביעאה, היכלא דא איהו משנייא מכלהו * ארבע היכלין לדא * דא לגו מן דא * וכלהו חד היכלא * הכא איהו רוחא דאקרי זכות * באתר דא מתהפך זכות דכל בני עלמא * רוחא דא נטיל כלא * מניה נפקו שבועין נהורין, כלהו מנצצין וכלהו בעגולא, דלא מתפשטי כאלין אחרנין, מתרבקן דא בדא, ונהירין דא בדא, אחידן דא בדא * כל זכין דעלמא קמי אלן נהורין קיימין * מכלהו נפקי תרין נהורין שקולין כחדא, דקיימי קמייהו תדידא * לקבל אלן אינון שבועין רברבן ממנן לבר, דסחרין כל הני (כ"ג אינון) * ארבע היכלין * שבועין נהורין אלן, ותרי נהורין דקיימין קמייהו, כלהו פנימאין גו לגו * ורזא דא דכתיב (ס"ו) בטנג ערימת חטים סוגה בשושנים * לקמי נהורין אלן, עאלין כל זכו וכל עובדין דעלמא לאתדנא * תרין נהורין אלן אינון סהדי סהדותא בגין (דאינון) דאית (שבעה עיני יי) שבעה עיני יי דמשטטי בכל ארעא * וכל מה דאתעביד בעלמא

אתרשים

(f) א"ה כל זה כטון מ"ג כמדקש ט"ס א"ב ככף תלוס א"ת כמי כל הנרות לרין זס חזס וכו' על"ס : (כ) פכורה :

אתרשים בההוא עובדא ממש, וההוא זכותא ממש, וקיימי בקיומיהו.
 ואלין תרין נהורין חמאן ברוו ומסתכלן וסהדי קמי אלין שבועין
 נהורין. אלין שבועין גזרי גזרין ודייני דינין הן לטב הן לביש, והכא
 איהו אתר דזכותא. רוחא דא ביה אתרשימו אתון תלת דאינון
 (ק"ט ע"ב) יהו. דכד אלין אתון מתדבקן כהאי אתר, כאתר דבקותא
 דדבורא ונוקבא, כרין אתרשימו ביה ולא אתערון מתמן. לבתר
 נפק חר נהורא נהיר לארבע סטרין. האי נהורא אפיק תלת אחרנין,
 דאינון תלת כתי דינין דדיינין דינין אחרנין במלין דעלמא. בעותרא
 במסכנו, במרעין בשלימו, ככל אינון שאר מלין דעלמא אתרן בהו.
 חר דהיכלא לאינון שבועין קרמאי לגו, תלתא לאלין תלתא. אחרנין
 סלקא האי רוחא וכליל כל אינון דלתתא. ואפיק חר חיותא קדישא
 מתלהטא, ועיינין לה בעיני אינשא, לאשגחא בארף אלפין ורבו
 רבוון חיילין מאריהון דדינא, כלהו נטלין פתקין ופתחין וסגרון בעלמא
 ואשלימו דינא. תחורת האי חיותא ארבע שרפים, מלהטן כלהו
 כחיוור ושושן, ושביבי דאשא סלקין, שבועין ותרין גלגלין לכד חר
 מלהטן באשא. כד נטלין אתעביד נהר חר די נורא. אלף אלפין
 משמשין לההוא נורא. מתמן נפקי כמה חיילין. כד גלגלין נטלין
 כמה אינון רבוא רבוון דיקומון מנייהו בגו ההוא נורא. תחורת
 היכלא תניינא, נפקי חיילין דמוזרין, ואתין לקרבא הכא ואתוקדון
 כלהו. כל אינון (ס"ט ע"ב) ממנן דעלמא דאתמנון לשלטאה, מהכא נפיק
 דיניהון לשלטאה, מגו ההוא רוחא דאתרשים בתלת אתון. ומהכא
 מעברין קיומיהו מעלמא, ואתדנו כהאי נורא דנגיד ונפיק, כליל
 אתמסר כהאי היכלא, כגין דאתרשימו בתלת (י"ב הל"ת) אתון הכא.
 האי רוחא אתכליל ברוו, ההיא חיותא אפיק חיילין ומשרין דלית
 להון חושבנא. כל דינין דעלמא מהאי היכלא נפקי הן לטב הן
 לביש. בר (ק"ט ע"ב) תלת בניי חיי ומזוני, דלא אתייהיב רשו באתר
 דא. דהא בההוא נהר עלאה דכל נהורין נגדין מניה קיימא מלה.
 באמצעיתא (רמ"ד ע"ב) דהיכלא דא, הוא אתר מתקנא לקבלא רוחא
 דלעילא כגו רוחא דאודא סלקא כהוי תרין עשר פתחין אינון להיכלא
 דא, בכל פתחא ופתחא כל אינון סרכין וממנן, דאינון מכרזי לאודעא

לתחא

לתתא פל אינון דינין דימינין לנחתא לרתתא כמה דאת אמר
 (דטבל ד) קרא בחיל וכן אמר גודו אילנא וגומר. ומגו ברוזי אלין גטלי
 מלה כל מאריהון דגדפין, עד דאודעי מלה לרקיעא דחמה • ומתמן
 כד נפיק שמשא, נפיק מלה ושטייא בעלמא, עד דמטי להווא
 (קכ"ס ב) חיויא דרקיעא, דכל כוכבי דרקיעא גלידו ביה, דאיהו
 באמצעיתא דרקיעא, ושמעין מלה ונקטין לה אינון סרכין דחחורת
 (שמ"א) (ד"ח 'שמשא), ואינון דממנן על הרווא חיויא, ומתמן אתפשט
 לעלמא, ואפי' רוחין ושדין ואפילו עופי שמייא מודעי ליה בעלמא •
 ברוזין תבין וסתמין פתחין, לא סלקא (לאסתלקא) רוחא ברוחא, עד
 דכלהו רוחין תתאי, בלהו חד ביהדי (רוחא באתר) האי רוחא, וכלהו
 אתכלילן ועאלין דא כדא, עד דאתעביד כלא חד • בר נש כד איהו
 כבי מרעה, הכא אתדן הן לחיים הן למות, חיון תליין לעלא, אי
 אתדן הכא לחיים, יהבי חיים מעללא, ואי לא לא יהבין • זכארה
 חולקיה מאן דאתדבק במאריה ועאל ונפיק • הכא קידרה באנפין
 בארעא לאתגברא על דינא • על האי היכלא אתמר (דכ"ס ב) אל
 אמונה ואין עול וגומר :

(6) היכלא חמישאה, היכלא דא היכלא דברקא זהיר, דאיהו רוחא
 דמזהיר נהיר לאינון תתאי, רוחא דא איהו כליל ופתח
 וסגיר, נהיר ונציץ לכל סטרין • מנציצו דא נהיר חד נהורא בעין
 ארגונונא • נהורא דא כליל פל (כלל) גונון דנהרין • נהורא חוור
 ואוכס סומק וירוק • אתכלילן אלין באלין, אתרקיס חוור בסומק •
 אוכס בירוק • לבתר חוור באוכס, ואתעביד חד חיוותא מרקמא,
 ואתכליל בה ירוק וסומק, דיוקנהא כדיוקנא דבר נש דכליל כל
 דיוקנין • מנה נפקו ארבע סמכין, דאינון חיוון רכרבן על אלין דלתתא,
 חד אקרי אופן דאיהו תרין, בגין דכד אתחוו האי אתנהיר אחריה
 בגויה, דביק דא כדא עאל דא כדא • לבתר עאל אחרא דא כדא,
 ואתחזון ארבעה רישין לארבע סטרין דעלמא, וכלהו חד גופא • ואלין
 אינון דכתיב בהו (יחזקאל ב) כאשר יהיה האופן בתוך האופן • וכלהו
 אלין קשירין דא כדא, כחיוו דחיוון עלאין דלא מתפרשן לעלמין •

האי

(5) סדר

ז"א ב

בראשית 20

האי חיותא דארבע גוונין מרקמן, אחידן אלין באלין לארבע סטרין •
 מהכא כד נטלא חיותא דא, נטלא לתרין סטרין • האי רוחא דברקא
 אתכליל בתרין רוחין • רוחא דא דברקא, אפיק חד חיותא וכל
 אינון נהורין • רוחא אחרא אתנהיר מניה דאקרי רוחא מלהטא, נהורין
 מניה תרין נהורין דאינון ארבע, ואלין נהורין מתהפכין בגוונין • והכא
 איהו (בראשית ב') להט החרב המתהפכת • אלין אינון נהורין דמתהפכין
 שנגא דחרבא, (ואלין גיר) ואלין קיימי על היכלא דלתתא • בגין דהאי
 להט החרב, קיימא על אינון שבעין נהורין דבי דינא • מהכא כל
 אינון דינין דדייני דינא, (6) חרבא תליא על רישיהו מלעילא, האי
 להט החרב דאלין אינון נהורין דלכטר שמאלא, אפיקו חד חיותא •
 אחרא דקיימא על ארבע, דלא קיימי בקיימיהו, תרי מימינא ותרי
 משמאלא, כד רוחא דחיותא האי עאל באלין, נציץ מנייהו תרי
 ניצוצין מלהטן, ונפקו מהאי היכלא לבר, ומתהפכי תדיר • אלין ניצוצין
 (7) מלהטן, לזמנין נוקבי לזמנין גוברי, לזמנין רוחין לזמנין עירין
 קדישין • מאי טעמא, בגין דבר אתכליל האי חיותא בחיותא
 קדמאה, מנו תקיפו דאתכלילן דא בדא, נפקא חד ניצוצא מלהטא
 תדיר דלא אתדעד לעלמין • ושאטא ואולא אבתרייהו דאינון תרין
 ניצוצין • והשתא אינון גוברין ועברין שליחותא בעלמא • ועד לא
 מסיימי מתדעכי, (כדון) וההוא ניצוצא בטש בהו (דמ"ד ע"ב) ונהיר לון,
 ואתחדשון כמלקדמין ואינון נוקבי, ואזרי ושאטן ועד לא מסיימי
 מתדעכי • וההוא ניצוצא בטש בהו ונהיר לון ואתהדרן כמלקדמין •
 בגין דההוא ניצוצא כליל מכלא, כליל מארבע גוונין ובגין דא אינון
 מתהפכין לכל הני גווני • רוחא דא אתכליל ברוחא אחרא כדקאמרן,
 ואתחזן תרין כחדא, ולא כאחרנין קדמאין דבר אתכליל דא בדא
 לא אתחזי בר חד • והכא אתחזון תרין וקיימי בחביבותא, כלילן מכלהו
 תתא, ואף על גב דאינון תרין אינון חד • כד אתפשט (כ"ב) בר דאתפשטו
 רוחא ברוחא, ואתחזון בחביבותא כלילן מכלהו תתא, ודא (ר"ב דא)
 הוא רזא דכתיב (סיר"ה) שני שדיך כשני עפרים תאומי צביה הרועים
 בשושנים • וכד תרין רוחין מתפשטן דא בדא בחביבותא, כדון אתהדר

דאי

(ח) וזכיר ללא סמ"ס סימניה רקט' לעילם ויחא קרוין כליה חרב מינתת לי כין ירמייהו ויפיקם פתיס לי סימניה

א סמ

האי היכלא ואיקרי היכל אהבה, היכלא דרחימותא, היכלא דאקאים
 תדיד בקימיה, אתגניז כרזא דרזין למאן דאצטרך לאתדבקא ביה.
 והבא כתיב (י"ט) שם אתן את דורי לך. לכתר בר נהורין תרין
 רוחין דאינון חד, נפקי כמה חיילין לכמה סטרין, אלפין ורבון דלית
 לון שיעורא. מנהון אקרון דודאים. מנהון גפנים. מנהון רמונים.
 עד דמטו כמה חיילין לבר, עד ההוא פוכבא דאקרי ננה. וכלהו
 בחביבו דלא מתפרשין לעלמין והבא כתיב (ס"ט) אם יתן איש את
 כל הון ביתו באהבה כוז יכוזו לו. הבא (ס"ב) השתחואה ופרישו
 דידן, לאתדבקא ברחימו דמאריה:

(ס) היכלא שתיתאה, הבא הוא רוחא דאקרי חו"ט השני רזא דכתיב
 (ס"ד) כחוט השני שפתותיך היא היכלא (היכלא דאקרי) אקרי
 היכל הרצון. הבא רוחא דאיהו רעוא דכל הני רוחין תתאין רהטין אבתריה
 לאתדבקא ביה כנשיקא ברחימותא. האי רוחא אתכליל בשית וקימא
 בשית, אתכליל בשית דלתתא בהדיה וקיימא בשית עלאין. וכגין כך האי
 רוחא אפיק תריסר נהורין כלילין כלהו מלתתא ומלעילא. הני תריסר
 נהורין אינון חדאין לסלקא לעילא, ולקבלא כל אינון דלתתא. היכלא דא
 דאיהו רצון רעוא דכלא, מאן דקשר קשרין וסליק לון הבא, דא הוא דאפיק
 רצון מיי בחביבותא. כגו היכלא דא, אתכניש משה ברחימו דנשיק נשיקי
 רחימותא, האי הוא היכלא דמשה. רוחא דא רוחא דרחימותא רוחא
 דיחודא, דאמשיך רחימו לכל סטרין, ואינון (ס"א אינון) תריסר נהורין
 סלקין ולהטין. מנציצו דילהון נפקי ארבע חיוון קרישין רחימי דאהבה,
 אלין אקרון חיות גדולות, לאתחברא אינון זוטי לאתכללא בהו דכתיב
 (תהלים ק"ד) חיות קטנות עם גדולות. אלין אחידן דא כדא לארבע
 סטרין, כאגוזא דמתחברא לארבע סטרין, וכגין כך אקרי היכלא דא
 גנת אגוז דכתיב (ס"ו) אל גנת אגוז ירדתי מאי אל גנת אגוז, כגני דגנת
 אגוז ירדתי, דאיהו היכלא דרחימו לאתדבקא דכורא כנוקבא. אלין ארבע
 מתפרשן לתריסר, תלת תלת לכל סטר. כל אינון תתאי כלילין בהו.
 ובהו קיימין רוחין ברוחין נהורין בנהורין, כלהו אלין באלין עד דאתעבירו
 חד. וכדין האי רוחא דכליל מכלהו, סלקא לאתעטרא (ס"ז) לאתערא

ברוחא

(f) ח"ט

ס ס"ז

ברוחא דלעילא ההוא דאקרי שמיים, וזמין ליה לאתחברא בהדיה .
 כיון דאתקשרו בלהו דלתתא בהדיה, אמר (ס"ה) ישקני מנשיקות פיהו,
 וכדין איהו חדוה לאתקשרא רוחא ברוחא ולאשתלמא דא בדא, כדין
 איהו שלימו בחבורא חדא . כיון דהאי רוחא אתחבר בהדיה,
 ואשתלים דא בדא ואתנהירו דא בדא בכל שלימו כדקא חזי
 בהאי רעותא דצלי בר נש זכאה דסליק כולא כדקא חזי (דמ"ה ע"ב) עד
 ההוא אתר לחברא רחמו דא בדא, כדין (ל"ה) שמיא אתחבר ברוחא
 דא, ברחמו בשלימו באנהרותא מתדבקן דא בדא . כדין כל אינון
 היכלין וכל אינון רוחין דאתכלילו בהאי, כל חד וחד מאינון רוחין
 והיכלין דאינון בכללא דשמים . כל חד וחד נטיל ההוא היכלא
 וההוא רוחא דאתחזי ליה, לאתחברא בהדיה ולאשתלמא בהדיה
 כדקא יאות (ל"ה) בגין דהאי רוחא שתיתא דאקרי שמים, דאידהו
 רוחא קדישא לעילא נטיל היכלא דא, רוחא דא דאקרי רצון סליק
 לון לגבייהו כההוא יחודא, והכי אתחברן רצון לאתנשקא (כ"ג ס"ב)
 בגין דההוא רוחא שתיתא דאקרי רצון, סליק לון לגבייהו כההוא
 יחודא, והכי אתחברן, שמים דאיהו רוחא קדישא לעילא נטיל היכלא
 דא, רוחא דא דאקרי רצון, לאתנשקא דא בדא . לאתחברא דא בדא
 לאשתלמא דא בדא . ורוא דא (כ"ג ס"ב) וישק יעקב לרחל וגומר .
 אברהם דאיהו ימינא לעילא, נטיל (ל"ה ס"ב) (היכלא דקאמר) (היכל אהבה)
 רוחא דאקרי אהב"ה, לאתקשרא דא בדא לאתחברא דא בדא למהוי
 חד, וסימניך (ס"ב) הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את . ושפירו
 דאתתא באינון שדים . יצחק דאיהו שמאלא, נטיל ההוא (פקודי כ"ג)
 היכלא דבי דינא דכל דיגין מתערין מתמן, רוחא דאקרי זכותא
 לאתחברא דא בדא ולאשתלמא דא בדא, למהוי כלא חד בדקא
 יאות . שאר נביאים נטלין (ה) תרין היכלין, (ל"ה) דלתתא) תרין רוחין
 נוג"ה וזוה"ד ברזא דכתיב (עיר"ו) חמוקי יריבך וגומר, לאתקשרא אלן
 באלין למהוי חד . יוסף הצדיק עמודא דעלמא (פקודי כ"ח א) נטיל
 היכלא דספיר, רוחא דאקרי לבנת הספיר, ואף על גב דכתיב (שמות כ"ה)
 ותחת רגליו, בגין יקרא דמלכא, והכי הוא ודא. ולבתר עמודא דא

נטיל

(ה) פירוש בלח וזוה"ד : יוסף וזוה"ד חמוסק מניכחח פקודי סלמר כ"ג כתיבום וכו' :

א ק"ה

נטיל יתיר, דאיהו רזא דרזין באתר דהיכלא שביעאה. עד הכא מתחברן דרגין ומתחברן דא כדא לאשתלמא דא עם דא, למהוי כלהו חר כלא כדקא חזי. וכדין"י הוא האלהים וגומר, זכאה חולקיה בעלמא דין ובעלמא דאתי מאן דינע לקשרא לון ולא תדבקא במאריה. הכא הכרעה (ר"פ ל"ג) כהכרעה הכא ומוסיף הוויין) והשתחוארה וקידה, ופרישו דכפין ונפילה דאנפין. לאמשבא רעיותא דרוחא עלאה נשמתא דכל נשמתין דאיהו תלייא לעלא עד אין סוף (ר"פ ל"ג סוף) דמניה נפקו נהירו וכרכאן לאשלמא כלא מלעיל כדקא יאות. ולמהוי כלא בשלימו מלתתא ומלעלא, וכל אנפין נהירין בכל סטרין כדקא יאות, כדין כל גזרי דינין מתכטלין, וכל רעיותא אתעביד לעלא ותתא ועל דא כתיב (ישעיה מ"ט) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר כך אתפאר. וכתיב (תהלים קמ"ד) אשרי העם שככה לו אשרי העם שיי אלהיו:

(ה) היכלא שביעאה, היכלא דא לאו כיה דיוקנא ממש, כלא איהו בסתימו, וגו' (ר"פ גו) רזא דרזין פרוכתא דפריסא, (ר"פ פריסא) קיימין כלהו היכלין דלא לאתחואה תרין כרובים, (ר"פ ל"ג) דא מן דא פודא קיימין. לגו מן דא קיימא כפורתא דיוקנא דקדש קדשין, בגין כך היכלא דא אקרי קדש הקדשים. האי קדש הקדשים אתר מתתקנא ליהוא נשמתא עלאה, כללא דכלא, עלמא דאתי לגבי האי (כ"פ עלמא) עלאי. דהא כד מתחברן כלהו רוחי דא כדא ואשתלימו דא עם דא כדקא חזי, כדין ארתער רוחא עלאה נשמתא דכלא, לגבי עליא, סתימא דכל סתימין, לארתערא על כלא, לאנהרנא לון מעלא לתתא, ולאשלמא לון לאדלקא בוצינין, וכד כלא (כ"פ איהו) בשלימו בנהירו דכלא, ונחית נהירו עלאה, כדין האי היכלא שביעאה איהו היכלא סתימא בסתימו דכלא, לקבלא יהוא קדש הקדשים נהירו דנחית ולא תמלייא מתמן, בנוקבא דמתעפרא מן דכורא ואתמלייא. ולא אתמלייא אלא מהאי היכלא, דמתתקנא לקבלא. יהוא נהירו עלאה. ורזא דא, היכלא שביעאה איהו אתר דחבורא דוונא לאתחברא שביעאה בשביעאה, למהוי (דמ"ס ע"ב) כלא חר שלימו

ד"א

(ה) ק"ק (פירוש שח"כ כפר קדש. ח"ג קדשים לכן נקרא ק"ק. סרש"כ.)

ר"פ

(י"א חר) כדקא חזי, ומאן דידע לקשרא יחודא דא זכאה חולקיה רחיס
 לעילא רחיס לתתא, קדשא בריך הוא (א"ה) גזיר ואיהו מבטל סלקא
 דעתין דאיהו מקטרגא במאריה, לאו הכי, אלא בגין דכד איהו קשיר
 קשירין וידע ליחדא יחודא, וכל אנפין נהירין וכל שלימו אשתכח וכלא
 אתברכא כדקא יאות, כל דינין מתעברין ומתבטלין ולא אשתכח דינא
 בעלמא, זכאה חולקיה בעלמא דין ובעלמא דאתי דא הוא לתתא
 דכתיב ביה (מס"י י) וצדיק יסוד עולם, דא הוא קינמא דעלמא, ככל
 יומא קארי עלוי ברוזא (מס"ס מ"ב) ואתה חגיל ביי בקדוש ישראל
 תתהלל • כגוונא דא קרבנא, (ד"ה ל"ג ד"א) סלקא תננא ומסתפקין
 (ד"ה ב"ה) כל חד וחד כדקחזי ליה, וכחני ברעיתא, וליואי בבסימו
 דשירתא • דא אתכליל בדא, ועיילי היכלא בהיכלא רוחא ברוחא,
 עד דמתחברן בדיכתיירו כדקא חזי ליה, שייפא בשייפא ואשתלימו
 דא בדא ואתיחדו דא בדא עד דאינון חד, (ד"ה ל"ג ואתנהרין) ונהרין
 דא בדא, כדן נשמתא עלאה דכלא אתיאי מלעילא ונהיר לון, והוון
 נהירין כלהו בוצינן בשלימו כדקא חזי, עד דההוה נהורא עלאה
 אתער • וכלא אעיל לגבי קדש הקדשים, ואתברכא ואתמלייא כבירא
 דמיין נבעין ולא פסקין, וכלהו מתברכאן לעילא ותתא, הכא רזא
 דדזין, ההוא דלא אתיידע ולא אעיל בחושבנא • רעותא דלא אתפס
 לעלמין, בסיס לגו לגו כגווייהו, ולא אתיידע ההוא רעותא ולא אתפס
 למנדע, (ד"ה ל"ג לן) וכדן כלא רעותא חדא עד אין סוף, וכלא אירו
 בשלימו מלתתא ומלעילא ומגו לגו, עד דאתעביר כלא חד • האי
 רעותא לא אעיל לגו, אף על גב דלא אתיידע, עד דכלא אשתליס
 ואתנהיר בקרמיתא בכלהו סטרין • כדן בסיס ההוא רעותא,
 (ד"ה ל"ג לכלא) ולא (ד"ה דלא) אתפס לגו כגו בסתימו, וכדן זכאה
 חולקיה מאן דיתדבק במאריה כההיא שעתא, זכאה איהו לעילא •
 זכאה איהו לתתא עליה כתיב (מס"י כ"ב) ישמח אביך ואמך ותגל
 יולדתך • תא חזי כיון דכלהו אשתלימו דא בדא ואתקשרו דא בדא
 בקישורא חדא, ונשמתא עלאה נהיר לון מסטרא דלעילא, וכלהו
 נהירין אינון בוצינא חדא בשלימו, כדן רעוא חדא דמחשבה
 (ד"ה במחשבה) אתפס (ד"ה לגו לגו דנהירו דסליק על כלא וכגו לגו

בהוא רעותא דמחשבה אתפס) נהירו דלא אתפס ולא אתידע, בר
ההוא רעו דמחשבה תפס ולא ידע מה תפס, אלא דאתנהיר
ואתבסס ההוא רעו דמחשבה, ואתמלייא כלא ואשתלים כלא ואתנהיר
ואתבסס כלא כדקא יאורת ועל דא כתיב (תהלים קמ"ה) אשרי העם
שכבה לו וגומר • מאן דזכי לאתדבקא במאריה פהאי גוונא, ירית
עלמין כלרו, רחומא לעילא רחומא לתתא, צלותיה לא אהדרת
ריקנייא, דא (ב) אתחטי קמי מאריה ככרא קמי אבוי ועביד ליה רעותיה
בכל מה דאצטריך, ואימתיה שליט על כל ברין, איהו גזיר וקדשא
ברוך הוא עביד עליה כתיב (איוב כ"ב) ותגור אמר ויקם לך ועל דרכיך
נגה אור :

ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור וגומר אמר רבי יצחק (ג) מכאן
דעקרון קדשא בריך הוה להני נטיען [נ"ה ושתיל לון, משמע
דכתיב יהי • רבי יהודה אמר אור שכבר היה חנן, משמע דכתיב
ויהי אור, והיה לא כתיב אלא ויהי, וכד אסתכל קדשא בריך הוה
באינון דרין דרשיענייא, גניז ליה לצדיקנייא דא הוא דכתיב (תהלים צ"ז)
אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה • והא אתמר ויאמר אלהים יהי
אור דא הוא דכתיב (ישעיה מ"ב) מי העיר ממזרח וגומר • ודא אלהים
את האור כי טוב • מאי ראה • אמר רבי חייא כדקאמרן חמא
בעובדיהו דרשיענייא ונגיז ליה • רבי אבא אמר וירא אלהים את
האור כי טוב, לגנוז אותו • וירא אלהים את האור] (ושתיל לון
דכתיב ויהי אור, מאי משמע, אור שכבר היה • רבי יהודה
אמר והיה אור לא נאמר, אלא ויהי, לומר שכבר היה וכתיב אור
זרוע לצדיק וגומר • והאי הוא דכתיב מי העיר ממזרח וגומר • וירא
אלהים את האור ויבדל, אמר רבי יצחק כדאמרן, דחמא בעובדיהו
דרשיענייא ונגיז ליה רבי אבא אמר חמא) דסליק גהורי מסייפי עלמא
עד סייפי עלמא, וכי טוב הוא (רמ"ו ע"ב) לאנגזא ליה דלא יהנון מניה
חייבי עלמא • אמר רבי שמעון וירא אלהים את האור כי טוב, דלא
ישתכח ביה רתחא • כתיב הכא כי טוב וכתיב התם (כמדרכ כ"ה) כי

טוב

(ב) א"ל בכרכיח וכססכח הטעות ז"ל לו שמעון כן שטח וכו' אכל מה אשם אשה מחתעא אכל סמקיס כן שמחטעא וכו' ויבדל מנ' קטף פילך וחיטע' • ודע שזומן תרגם ויבדלום רכוס ארום עליון חטיון ותרפס כד-ומענינים תרגם דמחטעיה ככני • (ג) שיון לשול ל"ב ו' פ"י מלמד וכו' • (ד) מעירש כספר מק"מ פר"ב :

טוב בעיני יי לברך את ישראל, וסופא דקרא (ר"ב אוכח) ויברל אלהים
 בין האור ובין החשך, ובגין כך לא אשתכח ביה רתחא, ואף על גב
 דשיתף לון קדשא בריך הוא כחדא • תא חזי נהירו עלאה למחוי
 נהיר האי אור • ומההוא נהירו חידו לכלא ביה • והוא ימינא
 לאתעטרא גולפוי (כ"ב ה) גליפוי גליפין בהדיה • והא אתמר כתיב
 (תהלים ל"ה) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים כך • מה
 רב טובך דא אור קדמאה דגניו קדשא בריך הוא, ליראיך, לצדיקים
 לאינון דחלי חטאה כדקאמרן (פלאו סידר מס סכסוכין ל"י) :

ויהי ערב ויהי בקר יום אחד • ויהי ערב, מסטרא דחשך, ויהי בוקר
 מסטרא דאור, ומגו דאינון משתתפי כחדא כתיב יום אחד • רבי
 יהודה אמר מאי טעמא ככל יומא ויומא כתיב ויהי ערב ויהי בקר •
 למנדע דהא לית יום בלא לילה, ולית לילה בלא יום ולא אבעון
 לאתפרשא • אמר רבי יוסי ההוא יום דנפק אור קדמאה, אתפשט
 בכלהו יומי דכתיב בכלהו יום • אמר רבי אלעזר משמע דכתיב בכלהו
 בקר, ולא בקר אלא מסטרא דאור קדמאה • רבי שמעון אמר יומא
 קדמאה אזיל עם כלהו, וכלהו ביה, בגין לאחזאה דלאו בהו פרודא
 וכלא חד • ויאמר אלהים יהי אור, יהי (ר"ב ל"ג אור) אתפשטותא דהאי
 אור לתתא, ואלין (ב) אינון מלאכין דאתכריאו ביומא קדמאה, אירת
 לון קיומא לאתקיימא לסטר ימינא • וירא אלהים את האור כי טוב •
 את לאכללא אספקלרייא דלא נהרא עם אספקלרייא דנהרא דאתמר
 (ר"ב ביה) כי טוב • אמר רבי אלעזר את, לאתכללא (ר"ב לאכללא)
 (ג) ולאסגאה כלהו מלאכין דאתין מסטרא דאור דא, וכלהו נהרין
 כקדמיתא בקיומא שלים :

יהי רקיע בתוך המים • אמר רבי יהודה בהאי אתפרשו (ל"ב ל"ג י"ז כ)
 מיין עלאין מיין תתאין, רקיע, פשיטותא דמיין, והא אתמר ויהי
 מכדיל בין מיין עלאין לתתאין :

ויעש אלהים את הרקיע • דעביד ביה עבידתא (ד) כסגיא עלאה •
 ויהי רקיע לא כתיב אלא ויעש, דאסגי ליה ברבו סגיא • אמר

רבי

(א) פירוש חסדו מעטרו הוה סהה תקיפי כחוקיות יהוה וימא ראויל עם כלטו וימו סהס סיק דולא מרש"ב : (ב) א"ס לכאודוס וס סגנד
 כמ"ס ככ"ד פ"ג הכל מיהוה עלה ככרתי כוונתו אלא חלמר מוכאל סיה מוחח כדרומי וכו' : (ג) לרבות כל המלאכים : (ד) א"ס כמו
 ותעש חלדן יתה ככפס אהר עשו :

רבי יצחק (6) בשני אתברי גיהנם לתיבי עלמא • בשני אתברי מחלוקת • בשני לא אשתלים ביה עבדתא, ובגין כך לא כתיב ביה כי טוב, עד דאתא יום תליתאה ואשתלים ביה עבדתא, בגין כך כי טוב תרי זמני, חד על אשלמות עבדתא דיום שני, וחד דגרמיה • ביום תליתאי אתתקן יום שני, ואתפרש ביה מחלוקת, וכיה אשתלימו רחמי על תיבי גיהנם • ביומא תליתאה (7) משתככינ שביבין דגיהנם • בגיני כך אתכליל ביה יום שני ואשתלים ביה :

רבי חייא הוה יתיב קמיה דרבי שמעון אמר ליה האי אור ביום ראשון וחשך ביום שני, ואתפרשו מיא ומחלוקת הוה ביה, אמאי לא אשתלים ביום ראשון דהא ימינא כליל לשמאלא, אמר ליה על דא הוה מחלוקת, ותליתאה בעי למיעל בינייהו לאכרעא ולאסגאה כהו שלם :

תרשא הארץ דשא, אתחברותא דמיין עלאין בתתאין למעבר פירין, מיין עלאין (ר"פ פריין ורביין) • ועבדי איבין • (8) ותתאי קראן לון לעלאין כנוקבא לגבי דכורא • בגין דמיין עלאין דכורין, ותתאי נוקבין • רבי שמעון אמר כל דא הוא לעילא והוא לתתא • אמר רבי יוסי הכי אלהים דקא אמרן (ר"פ אמר) מאן אלהים, (ר"פ ל"ג אלא אלהים סתם) אלהים חיים לעילא • ואי תימא לתתא אלהים סתם • אלא לתתא איהו תולדות (דמ"ז ע"ב) כמה דאת אמר אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, ואמרינן בה בראם • וההוא דלעילא אבהן דכלא הוא, איהו עבדתא ועל דא ארעא עבדת תולדות, דהא היא מתעברא כנוקבא מן דכורא • (9) רבי אלעזר אמר כל חילין הוו בארעא, ולא אפיקת חילהא ואינון תולדותיה עד יום (חמישי) הששי דכתיב תוצא הארץ נפש חיה • ואי תימא והא כתיב ותוצא הארץ דשא • אלא אפיקת תיקון חילהא לאתיישבא כדקא יאות, וכלא הוה גניז בה עד דאצטריך • דהא בקדמיתא כתיב (10) צדייא וריקנייא כתרננו, (11) ולבתר אתתקנת ואתיישבת וקבילת זרעא ודשאין ועשבין ואילנין כדקא יאות, ואפיקת לון לבתר • ומאורות הכי נמי לא שמשו

נהורא

(6) א"ה בעיקרו ר"ל אחת אהו של גינסא וככ"ר מ"ד למס און כתיב בשני כי טוב לפי שזר כדילא נוקסא שנתאר כי עריך מאחמיל קפחה יום שני כ' אהמול ולא שלום • וכפסחים סוף מקום שנתכו לא קאמר אלא לזר של גינסא אכל חללה של גינסא כדילא קירש שנתרא העולם • ואפשר שזוהי כיוצא רבו ויצחק באומר לקיימו עלמא דסייבו דכר שבעשס כי חייבו עלמא נסייבו חשא אכל סהלל סוס מלי קידוס לכן וכל סני עשמי אחרינו איתכסו ככ"ר סס' ע"ד ר"א : (7) כשקטו שלמיני דניספס : (8) כענין שנתאר חסופ א"ל חסופ קירש לק"ל ליטורין כרו אשמינו עלינאם לחתוקוס : (9) כדכתיב כמדרש תנח"מ : (10) סס' וכו' סריגמו גרוף וריקניא : (11) ולבתר כד כתיב למ"ד ב"ר י"ב

גבריאל אשר ראיתי בחזון בתחלה מועף ביעף • (כ"ג) לנ ודג הוא
 יעופף על הארץ, (כ"ד) דא אליהו דאשתכח תדיר בארעא, ודא
 מסטרא דאבא ואימא אשתכח, דאיהו (כ"ה) ודאיהו) טאם עלמא בארבע
 (כ"ו) מאסין דכתיב ורוח יי ישאף על אשר לא אדע • ורוח יי חד • ישאף
 תרין • על אשר תלת • לא אדע ארבע • על פני, דא מלאך המות
 דהוא (אית דלג גרסי) חשיך ארעא • על פני) אחשיך פני עלמא, וכתיב
 ביה וחשיך על פני תהום, רקיע השמים • בדקאמרן, עוליה ומשטין
 וכולי • אמר רבי אבא והא מלאך המות בשני אתברי • אלא על
 הארץ דא רפאל, דאיהו ממנא לאסוותא דארעא, דבגניה אתרפיאת
 ארעא וקיים בר נש עלה, ורפי לכל חולי, על פני רקיע השמים, דא
 (כ"ז) אוריאל וכלא הוא בקרא, ובגין כך כתיב בתריה ויברא אלהים
 את התנינים הגדלים • אמר רבי אלעזר (כ"ח) הא אוקימנא אלין לוייתן
 ובת זוגו • (כ"ט) אלין אינון שבעין ממנן רברבן על שבעין עמין, ובגין
 כך אתבריאו כלהו למהו שליטאן על ארעא • ואת כל נפש החיה
 הרומשת, אלין אינון ישראל דאינון (כ"י) ע"ה) נפש ודאי דההוא חיה,
 ואקרון גוי אחד בארץ • אשר שרצו המים למיניהם, דאינון משתדלין
 באורייתא • ואת כל עוף כנף למיניהו, אלין צדיקייא דבהון, ובגין כך אינון
 נפש חיה • דבר אחר ואת כל עוף כנף, בדקא אתמר אלין אינון
 (לעיל כ"ג) שלוחי עלמא אמר רבי אבא נפש חיה דאינון (כ"ב) אינון
 ישראל, בגין דאינון בני דקדשא בריך הוא, (כ"ג) בגין לקדשא בריך הוא)
 ונשמתהון קדישין מניה אתיין • נפשאן דשאר עמין עובדי עבודה זרה
 מאן אתר הוא • אמר רבי אלעזר מאינון סטרי שמאלא דמסאבי לון, אית
 לון נשמתין • ובגין כך פלהו מסאבין ומסאבין למאן דקרב בהדייהו :
 ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה וגומר, כלהון שאר תיוון אחרנין
 כל חד וחד (כ"ד) כפום זיניה • ואמר רבי אלעזר האי מסייע
 למה דאמרן (כ"ה) נפש חיה אלין ישראל, דאינון נפש חיה קדישא
 עלאה • בהמה ורמש וחיתו ארץ, אלין שאר עמין עובדי עבודה זרה

דלאו

(כ"ג) ענין אלוכו בעלם וכלא כהנה לו אב ואם וכסוד סטוס סס למעלם מלאך כאלמר כעסא אלים וכו' • ענין פרכא ונכס רע ה' וכלא קל' א' (ח) הקדמם כבלאה וכלא כספר כלו יקר מלכוס כ' סומן כ' כסס המקיכלים ומורס סלמון ערך אליסי • מה'ו) : (כ) כארבע רוחות ססס ר' יסודות העולם ויקהל קב"א כ' : (ג) ע"ל פנ"י ע"ל לוסות והסכות והכולל ג' אריל' א"ס : (ד) כפי מכו : (ה) ויקר' י"ט א' והדוע מ"ב כ' ומ"ז כ' :

דלאו אינון נפש תיה אלא (ר"ה ערלה) כדקאמרן :
 געשה אדם בצלמנו כדמותנו, דאתכליל בשית סטרוין, כליל מכלא
 בגוונא דלעילא, בשייפי מתקנן, כרוא דחכמתא כדקא יאור
 כלא תקונא עלאה • געשה אדם, רוא דכר ונוקבא כלא בחכמתא
 קדישא עלאה • בצלמנו כדמותנו, לאשתכללא דא ברא למהוי
 (ר"ה ל"ג חד הוא) יחידאי בעלמא שליט על כלא • (כאן ייזרזז מן שנסר כ"ס וסימן

ל"ה ורעיון מסימנא סימן ל"ח) :

וירא אלהים את כל אשר עשה (ר"ה כלל) והנה טוב מאד, (ה) הכא
 אתתקן מה דלא אתמר בי טוב בשני, בגין דאתברי ביה מותא,
 והכא אתמר והנה טוב מאד • ואזלא כמה דאמרו חברייא והנה טוב
 מאד זה מות • וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד, וכי
 לא חמא ליה קודם, אלא כלא חמא ליה קדשא בריך דהוא, ומאי
 דאמר את כל, לאסגאה כל דרין דייתון לבתר פן, וכן כל מה דיתחדש
 בעלמא בכל דרא ודרא, עד לא ייתון לעלמא • אשר עשה, דא כל
 עובדין דבראשית, דתמן (ו) אתברי יסודא ועקרא לכל מה דייתי
 ויתחדש בעלמא לבתר פן • וכגין כך חמא ליה קדשא בריך הוא עד
 לא הנה, ושוי כלא בעובדא דבראשית • (ז) יום הששי, מאי שנא
 בכלהו יומי דלא אתמר בהו ה א, אלא הכא כד אשתכלל עלמא
 אתחברת נוקבא בדכורא בחבורא חד, ה' בששי (ד"ה דאיהו) (כ"ה יסוד)
 למהוי כלא חד • ויכלו, אשתכללו כלא חד (ר"ה בחד) • אשתכללו
 מכלא ואשתלימו בכלא :

ויכלו השמים והארץ וכל צבאם • רבי אלעזר פתח (מסלים ל"ה) מה רב
 טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים בך נגד בני אדם •
 תא חזי קדשא בריך הוא ברא לבר נש בעלמא, ואתקין ליה למהוי
 שלים בפולחניה ולאשתקנא ארחוי, בגין דיזכי לנהורא עלאה דגניז

קדשא

(א) א"ס כחדי מחוקן מן שסגיבא איחס מערובא לרכו ויסי כ"ר פ"ג עלא נחלא כור פשני כ"א שמוס • וכב"ג כאן סווסר לא כחמר כי עוב
 כסיף כ"א לרמוז על פשני כמלח מלח דחכרו ככ' וימלא שטיכ כלי כור סכ' : (ב) א"ס ככ"ר וישכ הוס לפנית כקר לחיטבו א"ר יוחסן סמכה
 סכ"ס תנאין עם כוש שיהא נקדע לפני ישראל וכ' א"ר ירמיוס בן אלעזר ולח עם הוס כלכר אלח עם כל סם סככרא מעשס וסי כרלשית וכד'
 ע"ג וחרלס סכל מן שבעס על ידו כס אחר סכרוסם ככר הוס ככח מעשס ימו כרלשית : (ג) כחכ סמגן אכרסס אורס חיוס סי רע"א
 סמיק קען ר"כ ויש מתחילין סקדווס ויכלו סמסוס וחיסכיס וכור ושטר כסכוס ע"סי ס"ג כווסר וכד' וכרלשית סעטס רכוסר כאן וכרמ"ח ע"ג
 כ' סי"ד א' מס"ל רווס סשז ומכור ושטר רכלל חורא מרובדל ונוקבא ע"ג וכ"ו נלס ללמוד אכל לא לעשות לכן כשסע : כ"ו ככח ווסף
 וירלס ומעטע וס נקרא סכח פסאוס כלסין וכר כסי שטר סכח מחללו ופעמוס כלסין נקכס כמו סחללס מוח ווסס כסי שסעויו ע"ו
 פסוסעטת בתוכיס ס' רע"א אמתמרס נרס שבל שחזע כו בן שף ע"ג ועיין ס"ו סיף סימן רל"ב (כ"ו) :

קדשא בריך הוא לצדיקייא כמה דאת אמר (כ"ז סיד מ"ס סכס"מ ט"ז) (ישעיה ס"ד)
 עין לא דאתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו, ובמה זכ"י ליה בר
 נש לההוא נהורא • באורייתא • דכל מאן דאשתדל באורייתא בכל
 יומא, זכ"י למהוי ליה חולקא בעלמא דאתי, ויתחשב ליה כאילו באני
 עלמין, דהא באורייתא אתבני עלמא ואשתכלל הדא הוא דכתיב
 (מס"ג ב') " בחכמה יסד ארץ בונן שמים בתבונה וכתיב (ס"ט ט') ואהיה
 אצלו אמון ואהיה שעשועים יום יום, וכל דאשתדל בה שכליל עלמין
 וקיים ליה • ותא חזי כרוחא עבד קדשא בריך הוא עלמא, וברוחא
 מתקיימא, רוחא דאינון דלעאן באורייתא • וכל שפן רוחא דהכל
 דרביי דבי רב • מה רב טובך, דא טובה דאתגניז, ליראיך, לאינון דחלי
 חטאה, פעלת לחוסים בך, מאי פעלת, דא עובדא דכראשית • רבי
 אבא אמר דא גן עדן, דהא באומנותא עבד ליה קדשא בריך הוא
 בארעא כגונא דלעילא, לאתתקפא ביה צדיקייא (דמ"ו ע"ב) הדא הוא
 דכתיב (תהלים ל"א) (ה) פעלת לחוסים בך נגד בני אדם • דהא הוא נגד
 בני אדם, ואחרא נגד עלאין קדישין אמר רבי שמעון גן עדן לעילא
 ונגד בני אדם הוי (אפילו אחרא נגד בני אדם הוי) לאתכנשא ביה
 צדיקייא דעבדי רעותא דמאריהון • ויכלו, דכלו עובדין דלעילא
 ועובדין דלתתא • השמים והארץ לעילא ותתא • רבי שמעון אמר
 עובדא ואומנותא דאורייתא שבכתב, ועובדא ואומנותא דתורה
 שבעל פה • וכל צבאם, אלן פרטי דאורייתא, אפין דאורייתא שבעים
 פנים לתורה • ויכלו, דאתקיימו ואשתכללו דא בדא, שמים וארץ פרט
 וכלל • וכל צבאם, רזי דאורייתא, דכ"ן דאורייתא, מסאבן דאורייתא :

(כ"ז סיד מ"ס סכס"מ ט')

ויכל אלהים ביום השביעי • דא תורה שבעל פה דאיהו יום שביעי
 וביה אשתכלל עלמא דאיהו קיומא דכלא • מלאכתו אשר
 עשה, ולא כל מלאכתו, דהא (ג) תורה שבכתב אפיק כלל בתוקפא
 דכתב, דנפיק מחכמתא • (ג) תלת זמנין ה"א ביום השביעי, ויכל
 אלהים ביום השביעי • וישבות ביום השביעי • ויברך אלהים את יום
 השביעי

(א) לעיל ר' ע"א : (ב) תורה שבכתב וכו' ויקסל ר' ש' בראש סבס כ"ז כ"כ ואלא קנ"ו כ"כ וקנ"ו ע"ג כ' ומסמיעו קל"א כ' :
 (ג) ש"ן כפישת ויקסל ר' כ' על ס"ס רומא ג' סכס"מ וס"ס מכו"ל כל סלכות סכ"ס ס"ס וס"ן חקיקות חקיק מ"ח :

השביעי, הא תלת • ויכל אלהים ביום השביעי דא תורה שפעל פה, דעם יום השביעי דא אשתכלל עלמא בדקא אמרן, וישבות ביום השביעי דא יסודא דעלמא • בספרא דרב ייבא סבא דא יובלא, ועל דא כתיב הכא מכל מלאכתו, דכלא נפיק מניה • ואנן דא יסודא כדקאמרן, דהא נייחא ביה הוה יתיר מפלא • ויברך אלהים את יום השביעי דא כהן גדול דמברך לכלא, והוא נטיל פרישא דתנן כהן נוטר בראש, וברכאן ביה שריין לברכא ואקרי שביעי • רבי ייסא סבא אמר הני תרי, חד ביסודא דעלמא איהו, וחד בעמודא דאמצעיתא • (כ"ג ל"ג) אבל הני תלת, חד במעלי שבתא דלייליא, וחד דיומא, וחד דעלמא דאתי דאיהו (כ"ג ל"ג) שבת הגדול) וכן ויקדש אורתו, (כ"ג ל"ג) למאן, ללהוא אתר דאת קיימא ביה שרייא כמה דאת אמר (שמואל ב' ט"ז) והראני אותו ואת נהו • ובהאי אתר שריין כל קדושיין לעילא (כ"ג ל"ג) דלעילא, ונפקי מניה לכנסת ישראל למיהב לה תפנוקא לחם פנג, ואולא הא כמה דכתיב (כ"ג ל"ג) מאשר שמנה לחמו והוא יתן מעדני מלך • מאשר, דא (כ"ג ל"ג) קיים שלים • שמנה לחמו מאן דהוה (כ"ג ל"ג) ליה) לחם עוני, אתהדר למהוי לחם פנג • והוא יתן מעדני מלך • מאן (כ"ג ל"ג) מלך, דא כנסת ישראל • הוא יהיב לה כל תפנוקין דעלמין, וכל קדושיין דנפקין מלעילא מהאי אתר נפקין, ועל דא ויקדש אותו ההוא את קיימא • כי בו שבת • ביה נייחא דכלא (כ"ג ל"ג) ביה נייחא) דעלאין ותתאין, ביה שבתא (כ"ג ל"ג) אתיין) לנייחא • אשר ברא אלהים, מפללא דזכור נפקא שמור, לאתקנא עבדתא דעלמא • לעשות, דא אומנא דעלמא למעבד עבדתא דכלא • (כ"ג ל"ג) אשר ברא, אומנא אצטריך לעלמא וכל עבדתא דכלא) תו פריש רבי שמעון מלה ואמר פתיב (כ"ג ל"ג) שומר הברית והחסד, שומר, דא כנסת ישראל • הברית, דא יסודא דעלמא • והחסד, דא אברהם, דכנסת ישראל היא שומר הברית והחסד • ואקרי שומר

ישראל

(ב) כהן כרמל' ז"ל כהנ' ס' ט' וז' ידע טו יז עור כום סיר ענין מקיבל מוד מקלח חכמי חירקינו וזש לפס רמו כעטלו סקורס ולייך עליכס סנס עטב פוח כרואח טעולס כעשרה מאמרוח לא קיו יעט סמעטס רק ו סמנוחס כסיס כיוס חו' וכו' כסעטס כרות סמנויס וכו' סנס שס וקדש ווס סו' וסנס שסס סכועיס וקדש עולרת כו' וכן שח סשמיטע וסיוכל וכו' וכן כחג ספסח וכתג ססכות וכו' וכן כומיס עולס שח אלפסי ומו עכורת עילס ותאלף סו' סנוחה וכו' ובמדומס שח קכלס כיר קלח חכמי ישראל כמסו ככניאוס וזש לפס כיוס ס'ד צמיק ע"כ ראינו ככרסכ"ז ז"ל סקכל ג"כ מדרשו ס' סווסר כע"פ לרוב ככרלס ג"כ כהנ' סוף סו' קס' וסוד כוזר כתאל לטוי קנ"ג (כ"ח) (כ) ס'ס דרש לטוי סל' ליה: (ג) כרית סלס יס"ל יסוד • כרלשט' ר' ע"ל ותי רי' ע"ל (ד) כ"ע ס' ורלס' כ' (דל"ז) ס' וקלכ' ס' :

ישראל, דדא הוא נטיר פתחא דכלא, וביה תליין כל עבירין דעלמא ודאי אשר ברא אלהים לעשות, לשכללא ולא תקנא כלא כל יומא ויומא, ולאפקא רוחין ונשמתין ואפילו רוחין ושדין • ואי תימא דלאו אינון תקונא דעלמא • לאו הכי דדא אינון לתקונא דעלמא הון ולא לקאה בהו לחיבי עלמא דאינון אזלין לקבלייהו לאוכחא להו • ומאן דאזיר לשמאלא, אתאחיד בסטרא שמאלא לקבלייהו (כ"ה לקי בהו), בגיני כך לתקונא הון • תא חזי מה כתיב בשלמה (שמואל ב' ו') והוכחתיו בשבט אנשים ובנגעי בני אדם • מאן (קס"ט ע"כ) נגעי בני אדם, אלין אינון מויקין • תא חזי בשעתא דאתבריאן, אתקדש יומא ואשתארו רוחא בלא גופא • ואלין אינון בריין דלא (רמ"ח ע"ה) אשתכללו, (ר"ה ס"ג ו"ג ולא אתייסדו) ומסטר שמאלא אינון (ה) זוהמא דדהבא • ועל דא בגין דלא אשתכללו ואינון פגימין, שמא קדישא לא שריא בהו ולא אתדבק בהו, ודחילו דילהון משמא קדישא איהו, וזעין ודחלין מניה • ושמא קדישא לא שרייא באתר פגים • (ו) ותא חזי האי בר נש דאתפגים, דלא שבק בר בהאי עלמא, כד נפק מניה לא אתדבק בשמא קדישא, (לעיל י"ב ה') ולא עאלין ליה בפרגודא, כגין דאיהו פגים ולא אשתלים, ואילנא דאתעקר בעייה נטיעה זמנא אחרא, כגין דשמא קדישא ישתלים בכל סטרין, ופגימו לא אתדבק ביה לעלמין • ותא חזי הני בריין פגימין אינון מעילא ומתתא, וכגיני כך לא מתדבקן לעילא ולא מתדבקן לתתא • ואלין דכתיב בהו אשר ברא אלהים לעשות, דלא אשתלימו עילא ותתא • ואי תימא הא רוחין אינון אמאי לאו אשתלימו לעילא, אלא כיון דלא אשתלימו לתתא בארעא, לא אשתלימו לעילא • וכלהו מסטר שמאלא קא אתיין, ומתבסין מעינה דבני נשא, וקיימי לקבלייהו (ג) לאבאשא לון • (ד) תלת לון במלאכי השרת • ותלת לון בבני נשא • (לעיל כ"ה ה') והא אוקמוה • בתר דאתבריא רוחין (ר"ה ס"ג אטמרו)

אשתארו

(ה) יוכי מודעי סיג הוכי והוא רמו אל הקליפות חילוניות מוחרות בדין ואין להם אחיים נקדושו כלל וגלל לכל כמחשבים עמהם : (כ) ככחא נקרה קמ"א ח' ארבע' כל האינו מניה בן סכ"ה מלא עליו עכרה ופי' פרש"ם (כ"ב קטו ז א') כסס ר"ח הקב"ה שונה איתי עב"ל ר"ל לפי סקכ"ה שאף חותו כבר ומלא עליו עכרה מקדס למוכך עלרו מלהוליד בן ליוורי ועיין בד"מ ח"מ ספ"ו רכ"א וכן משמע ס"ל שאינו מניה עד עכשיו כמ"ש סר"ן אה"ה דאמר רבם מנחם ארז עירובי מחימין וכו' ופגשין הקב"ה מלא וכו' משמע על העבר שכבר חרם ה"ק ס' כו ומלא עליו עכרה ועיין מ"ש המרחי פינחס כ"ו ז' וכוספי פרש"ם לך לך ל' סע"א ועיין מ"ש יט ט"ז שלמה כ"ק פ"ס ס"סו ק"ג (כ"ו) : (ג) לברע נכני אדם : (ד) א"ס כך אמרו ר"ל כפיק און דורשין שסס דברים באמרו כשדין וכו' ופי' כראש"ן ול' שדר אחרי מית דסינח סמיחם כדתיין פ"ה כהמטר פ"ה וסריח סהס מורכבים כסס ועמ"ש סו"ד כ"הן כ"ה סהס על"ס רוחני כשוע כדלעיל ואיקוימא ס"א רוחין וכו' : יג

אשתארו אינון רוחין (6) בתר רחייא דנוקבא דתרוומא רבא, ליליא
 דשבתא ויומא דשבתא, כיון דנפק קדושתא דיומא ולא אשתלימו
 נפקו לעלמא ושטאן לכל סטרין, ובעיא עלמא לאתנטרא מנייהו, דהא
 כדן כל סטר שמאלא אתער, ואשא דגיהנם מלהטא, וכל אינון
 דבסטר שמאלא אזלין ושטאן בעלמא, ובעאן לאתלבשא כגופא ולא
 יכלין • כדן בעינא לאסתמרא מנייהו, ואתקינו שיר דפגעים, בכל
 שעתא דדחילו דילהון שרייא בעלמא • תא חזי כד אתקדש יומא
 במערי שבתא, סוכת שלום^ו שרייא ואתפריסת בעלמא • מאן סוכת
 שלום, דא שבתא, וכל רוחין ועלעולין ושדין וכל סטרא דמסאבא,
 כלהו טמירין ועאלין בעינא דרתייא דנוקבא דתרוומא רבא • דהא
 כיון דאתער קדושתא על עלמא, רוח מסאבא לא אתער בהדיה, ודא
 עריק מקמיה דדא • וכדן עלמא בנטירו עלאה, ולא בעינן לצלאה
 על נטירו כגון שומר את עמו ישראל לעד אמן, דהא דא ביומא דחול
 אתתקן, דעלמא בעיא נטירו • אבל בשבת סבת שלום אתפריסא על
 עלמא, ואתנטיר בכל סטרין • ואפילו חיבי גיהנם נטירין אינון, וכלא
 בשלמא אשתכחו עלאין ותתאין • וכגין כך בקדושא דיומא מברכין
 הפורש סבת שלום עלינו ועל כל עמו ישראל ועל ירושלם, אמאי על
 ירושלם, אלא דא היא מדורא דההיא סבה • ובעינא לזמנא לההיא
 סבה דאתפרסת עלנא, ולמשרי עמנא ולמהוי (7) מגינא) עלנא כאימא
 דשרייא על בגין • וכגין דא לא דחלין מכל סטרין ועל דא הפורש
 סבת שלום עלינו • תא חזי בשעתא דישראל מברכין ומזמנין להאי
 סבת שלום אושפיזא קדישא, ואמרי הפורש סבת שלום, כדן קדושתא
 עלאה נחתא ופרישא גדפהא עלייהו דישראל, ומכסייא לון כאימא
 על בגין, וכל (8) זיגין בישין אתפנישו מעלמא, ויתבי ישראל תחות
 קדושתא דמאריהון, וכדן דא סבת שלום יהיב נשמתין חדתין
 לבנהא • מאי טעמא, בגין דביה נשמתין שריין (9) דכדן זמן זווגא,
 ונטלת נשמתין ובה שריין) ומניה נפקין • וכיון דשרייא ופדישת
 גדפאה על בנהא, (10) אריקת נשמתין חדתין לכל חד וחד • תו אמר

רבי

(6) פיה מקום אחיהם ההלויים חיליניה כל ל' כ' (א"ס בעינן כבוד השפחה אשר אתר בריחום) : (7) א"ס הכסר פיה מלשון כלי יין
 כלי משחק וכלשון חז"ל דלי כומעי ליה ונחל פירוש חסד : כמלכר רכס פיה רכס אווין כפי פירוש סדין פיה לשלם ככלי יין, לסגן עליו
 וכלשון ערכי קובין לשון יין : (8) זיגית :

רבי שמעון על דא תנינן שבת דונמא דעלמא דאתי איהו, והכי הוא
 ודאי, ועל דא שמיטה ויובל דונמא דא כדא, ושבת ועלמא דאתי הכי
 הוא • והוא תוספת דנשמתא, מרזא דזכור קא אתי'א על האי סבת
 שלום, דנטיל (רמ"ט ע"ב) מעלמא דאתי, ודא תוספת יהבת לעמא קדישא •
 ובהוא תוספת חדאן, ויתגשי מנייהו כל מילין דחול וכל צערין וכל
 עקין במה דאת אמר (ישעיה י"ד) ביום הניח יי לך מעצבך ומרגנך ומן
 העבודה הקשה וגומר • ובלי'יא דשבתא בעי בר נש לאטעמא
 מכלא, בגין לאחזאה דהאי סבת שלום מכלא אתכלילת, ובלבד דלא
 (ה) יפגים מיכלא חדא ליומא, ואית דאמרי תרין לתרין סעודתי אחרנין
 דיומא ושפיר • וכל שבן אי סליק יתיר ליומא, ויביל למיטעם ממיכלין
 אחרנין, ולזעירי בתרי תבשילין סגיא ואוקמוה חברי'א • נר של שבת
 לנשי עמא קדישא אתייהבת לאדלקא, וחברי'א הא אמרו דאיהי
 כבתה בוצינא דעלמא וארזשיבת ליה וכולי, ושפיר • אבל רזא
 דמלך, האי סבת שלום מטרוניתא דעלמא היא, ונשמתין דאינון
 בוצינא עלאה בה שריין • ועל דא מטרוניתא בעיא לאדלקא, דהיא
 בדוכתהא אתאחדת ועבדת עובדהא • ואתתא בעיא בחדוה דלפא
 ורעותא לאדלקא בוצינא דשבת, דהיא יקרא עלאה הוא לה, וזכו רב
 לגרמה למזכי לבגין קדישין, דיהון בוצינא דעלמא באורייתא ובדחלתא,
 ויסגון שלמא בארעא, ויהיבת לבעלה אורכא דחיין, בגין כך בעיא
 לאזדהרא בה • תא חזי שבת ליליא ויומא, זכור ושמור איהו כחדא
 ועל דא כתיב זכור את יום השבת לקדשו וכתיב שמור את יום
 השבת, זכור לדכורא שמור לניקבא וכלא חד, זבאין אינון ישראל
 חולקיה דקדשא בריך הוא עדביה ואחסנתיה עליהו כתיב (תהלים קמ"ד)
 אשרי העם שכבה לו אשרי העם שיי אלהיו • (פ' ע"ד מה ספסי' מ"ט) :

ויבן יי אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם וגומר • אמר רבי
 שמעון כתיב (איוב כ"ח) אלהים הבין דרכה והוא ידע את מקומה •

האי

(א) שלח יפגים סעידתא חקן לסעידת טייב • ועיין פרשת יתרו פ"ט ח' מענין סעידתא שבת וכפיתת ויקבל ר"ח ח' : (ב) נש'א
 השמיט דין זכ לפי שמדבריו חמרתא משמע בנחשיל ח' סני שמרו (פסחים ק"ב ח') אע"פ שאמר ר"ע עשה ככתיב חול ידו שלטעריך לבריות
 אכל עושה הוא דבר מוטע מאי טיבו כסא דהרסנתא טיבו לפי מה שבידע'י כסא דהרסנתא (כ"ג ט"ו סע"א) ח' דיל דכסא דהרסנתא כמו
 מוקי' ב' תבשילין כמבואר בש"ג ח' ח' סימן תקכ"ב אמנם ליישב דבריו הוהר' בדרך ככונת נראש דמיוורו ככסתא שחל לסיות בשבת דלריבין
 כ' תבשילין והל' דחזי שבת דוקא כה להשמיטתו לאסיקוי כאלה ככסתא כמ"ס תוס' יתרה' א' המתחמך רב ויבן ח' זכר לכסתא ח' זכר לתבנית
 וי"ל פיר'א' ונראש כשחל פסח האחד כשבת סג' ויבא כ"ח הכשוב ח' דלין תנינה כלה עם הפסח דלינה דוחס אח הבבת הילכך לא יכ"א
 תבשיל כ' מש' מקנה ויכנס כו'המק ויחמרו אשהקר יכו' כדקייסין בגי ר"ח (ר"ס ל' ח') כ' :

הַאִי קָרָא גּוֹנֵינ׳ סְגִיאיִן אִית בִּיהּ • אֵלָא מָהוּ אֱלֹהִים הֲבִין דְּרַפְּהָ כְּמָה
 דְּאֵת אָמַר וַיִּבֶן יי אֱלֹהִים אֵת הַצֶּלַע, דָּא תוֹרָה שְׁפַעֲלָ פֶה דְּאִית בֶּה
 דְּרָךְ כְּמָה דְּאֵת אָמַר (יִצְעִיק מ"ג) הַנּוֹתָן בֵּינָם דְּרָךְ, בְּגִינֵי כִךְ אֱלֹהִים
 הֲבִין דְּרַפְּהָ וְהוּא יָדַע אֵת מְקוּמָה • מָאן מְקוּמָה, דָּא תוֹרָה שְׁבַכְתָּב
 דְּאִית בֶּה דְּעֵרַת, (דְּעֵרַת וְתַכּוּנָה בְּחָדָא אֲזִיל) יי אֱלֹהִים, שִׁם מְלֵא
 לְאַתְקֵנָא לֶה כְּכֵלָא • וְעַל דָּא אֲתַקְרִיאַת חֲכָמָה וְאַתְקִרִיאַת בִּינָרָה •
 בְּגִין דְּהוּא בְּשִׁם מְלֵא יי אֱלֹהִים, בְּכֵלָא בְּשִׁלְמוֹ בְּתָרֵי שְׁמֵהּ אֵת
 הַצֶּלַע, דָּא אֲסַפְּקֵרִיא דְּלֵא נְהֵרָא כְּמָה דְּאֵת אָמַר (תַּסְלִים ל"ט) וּבְצִלְעֵי
 שְׁמַחוּ וְנִאֲסַפּוּ, אִישׁ לְקַח מִן הָאָדָם, בְּגִין דְּהָא מִתּוֹרָה שְׁבַכְתָּב נִפְקַת •
 לְאִשָּׁה, לְאַתְקִשְׂרָא בְּשִׁלְהוּבָא דְּסִטְרָ שְׁמֵאלָא, דְּהָא אֲוִרִייתָא (פ') מִסְטְרָא
 דְּגִבּוֹרָה אֲתִיִּהֶבַת • לְאִשָּׁה • לְמַהוּי (כ"ט ע' כ') אִשׁ ה' קָטִיר בְּחָדָא •
 וַיְבִיאָהּ אֶל הָאָדָם • בְּגִין דְּלֵא בְּעִיא לְאַשְׁתַּכְּחָא בְּלַחֲדָהָא, אֵלָא
 לְאַתְכַּלְלָא וְלְאַתְחַבְרָא בְּתוֹרָה שְׁבַכְתָּב • בִּין דְּאַתְחַכְרַת בְּהַדְּיָה, הוּא
 יוֹן לֶה וַיִּתְקַן לֶה וַיִּתֵּן לֶה מַה דְּאַצְטְרִיךְ, הֵינּוּ דְכַתִּיב וְאֵת הָאָרֶץ וְהָא
 אֲוִקִימָנָא • מִבְּאֵן אֲוִלִּיפְנָא מָאן (ג') דְּאַנְסִיב בְּרַתִּיהּ, עַד לֹא תִיעוֹרֵר
 לְבַעֲלָהּ אֲבוּהָ וְאִמָּהּ מִתְקַנֵּן לֶה וַיְהִינן לֶה כָּל מַה דְּאַצְטְרִיךְ, בִּין
 דְּאַתְחַכְרַת בְּבַעֲלָהּ, הוּא יוֹן לֶה וְהוּא יִתֵּן לֶה מַה דְּבַעֲיִיא • תָּא חֲזִי
 בְּקַדְמִיתָא פְּתִיב וַיִּבֶן יי אֱלֹהִים אֵת הַצֶּלַע, דְּאַבָּא וְאִמָּא אֲתַקִּינוּ לֶה
 (בְּאַרְבַּע וְעֶשְׂרִין קְשׁוּטִין • וַיְבִיאָהּ בְּגִימְטְרִיא אַרְבַּע וְעֶשְׂרִין) וְלִכְרַתָּר
 וַיְבִיאָהּ אֶל הָאָדָם (וְאַעֲלָא לִיהּ בְּחַמֶּשׁ קָלִין, (יִרְמִיָּה כ"ח) קוֹל שִׁשׁוֹן וְקוֹל
 שְׂמִחָה קוֹל תְּתוֹן וְקוֹל בְּלָה קוֹל מְצַהֲלַת חֲתָנִים) לְאַתְקִשְׂרָא כְּלָא
 בְּחָדָא וְלְאַתְחַבְרָא חַד בְּחַד • וְהוּא יְהִיב לֶה מַה דְּאַצְטְרִיךְ • דְּבַר
 אַחַר אֱלֹהִים הֲבִין דְּרַפְּהָ, כִּד בְּרַתָּא בְּכִי אִימָא, הִיא אֲסַתְכַּלַּת כְּכֵל
 יוּמָא כְּכֵל מַה דְּבַעֲיִיא בְּרַתָּה דְכַתִּיב (אִיוֹב כ"ח) אֱלֹהִים הֲבִין דְּרַפְּהָ, בִּין
 דְּחַכְרַת לֶה בְּבַעֲלָהּ הוּא יְהִיב לֶה כָּל מַה דְּבַעֲיִיא וַיִּתְקַן עוֹכְדָהָ •
 דְּדָא הוּא דְכַתִּיב וְהוּא יָדַע אֵת מְקוּמָה, (וְהֵאֵין קְרָא בְּרִין עֲלֵאִין אֲתַקִּשְׂרָא) (מ"ט ע"ב)

(ל"ח) הַאִי קָרָא עַל חֲכָמָתָא עֲלָאָה אֲתַמַּר, וְאַתְקִשְׂרָא בְּרִין עֲלֵאִין, דְּהָא
 נְקוּדָה קְדַמָּאָה לִית מָאן דִּידַע בֶּה כָּלֵל, אֲבָל אֱלֹהִים הֲבִין דְּרַפְּהָ
 דָּא עֲלָמָא דְּאֲתִי • וְהוּא, דָּא טְמִירָא דְּכָל טְמִירִין סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין

דאקרי

(פ) סידור וזכרון לזכרון וזכרון וזכרון (כ) שבתות סוף :

ס כ"ח

דאקרי הו"א, ולא ידיע בשמא) כתיב (כ"אן שייך מס שכתומן מ. ג.)

וַיִּצַר יי אלהים את האדם, (ה) הכא אשתכלל בכלא בימינא ובשמאלא *
 והא אוקימנא דאתכליל ביצר הטוב * אבל וייצר יי אלהים
 ביצר הטוב וביצר רע, אמאי * אלא יצר טוב ליה לגרמיה * יצר הרע
 לאתערא לגבי נוקבה * (ס"ה ומסטר שמאלא אתער תדיר לגבי נוקבא)
 רזא דמלה, מכאן אוליפנא דצפון אתער תדיר לגבי נוקבא ואתקשר
 בהדה, ובגין כך אתקריאת אשה * ותא חזי (כ) יצר טוב וייצר רע, בגין
 דאתייהבת נוקבא בינייהו (כ"ה דנוקבא אתכלילת בהו) ואתקשרא
 בהדייהו * לא מתקשרא עד דיצר הרע אתער לגבה, ומתקשרן דא
 בדא * וכיין דמתקשרן דא בדא, כדון אתער יצר טוב דאיהו חדורה
 ואייתי לה לגביה. (וכדון אתייהבת בינייהו לאתקנא * ועל דא וייצר יי
 אלהים, שם מלא לגביה יצר טוב וייצר רע) (ל"ה ולעילא סטרא דצפון
 ממש דאיהו חדורה בלא זוהמא דיצר הרע * אחיד בה בקדמיתא
 דכתיב שמאלו תחת לראשי * ולבתר וימינו תחבקני, ואתייהבת בין
 ימינא ושמאלא לאתזנא, ועל דא וייצר יי אלהים, שם מלא לגבי תרין
 סטרין אלין) * את האדם, הא אוקימנא * אבל דכר ונוקבא כחדא
 ולא הוו מתפרשן למהוי אנפין באנפין * מה כתיב עפר מן האדמה
 השתא קיימא לאתקנא * תא חזי אתתא כד אתחברת בכעלדה
 אתקריאת על שם (ג) בעלה, איש אשה צדי"ק צד"ק, איהו עופר ואיהו
 עפר * (ד"ה ל"ג וכדון) איהו צבי ואיהו צביה * כמרה דאת אמר
 (יסוקאל ד) צבי היא לכל הארצות * כתיב (זכריס ט"ז) לא תטע לך אשרה
 כל עץ אצל מזבח יי אלהיך אשר תעשה לך * אצל מזבח, וכי לעילא
 מניה או באתר אחרא מאן שרייה * אלא הא אוקימנא אשר, דא
 בעלה, דאתתא (ד"ה ה"א) אתקריאת על שום בעלה אשרה * (כ"ה הרי
 הם אשר ה"א) ועל דא כתיב (מלכים ב' כ"ג) לבער ולאשרה, בגין כך כתיב
 לא תטע לך אשרה כל עץ אצל מזבח יי אלהיך * לקבל אתר
 דההוא מזבח יי, דההוא מזבח יי איהו קיימא על דה * ועל דה
 (י) לקבלא לא תטע לך אשרה אחרא * תא חזי בכל אחר

כר

(ה) כ"אן נפישד : (כ) מנחת וסודס דק ל"ד : (ג) קפ"כ כ' ויקרא ט' כ' ופרשת וילא קס"ג ח' ומשפטים קל"ד כ' סדומס קמ"ו ח' : (ד) ולכן
 בים כגנרס סס"א לא תטע לך וכו' :

כל אינון פלחי שמשא אקרון עובדין לבעל • ואינון דפלחין לסיהרא
 אקרון עובדי אשרה • ועל דא (א) לבעל ולאשרה ואשרה אתקרי על שום
 בעלה אשר • (ב) אי הכי אמאי אתעבר שמא דא • אלא אשרה על שום
 דכתיב (בראשית ל) באשרי כי אשרוני בנות, והוא (א) דלא אשרה שאר
 עמין, וקיימי אחרא תחותה, ולא עוד אלא דכתיב (ג) (איכה ב) כל
 מכבדיה (ד) הזלילה, ובגין כך אתעבר שמא דא בגין דלא יתתקפון
 אינון (רעבד) שאר עמין עובדי עבודה זרה, וקרינן מזבח דאיהו מאדמה
 דכתיב (שמות ד) ואם מזבח אדמה וגומר, בגיני כך עפר מן האדמה
 ויפח באפיו נשמת חיים (מלה) אתפליל (אבל ויפח באפיו) נשמת חיים
 בהוא עפר, בנוקבא דמתעברא מן דכורא דהא מתחבראן ואתמלייא
 האי עפר מכלא, ומאי איהו, רוחין ונשמתין • ויהי האדם לנפש חיה,
 השתא אתתקן ואתקיים אדם לאתקנא ולמיזן לנפש חיה • (כאן עיך מי

סכסין מ ד)

ויבן יי אלהים, אוף הכי נמי בשם מלא • דהא אבא ואימא אתקיננו
 לה עד לא אתת לבעלה. את הצלע, במה דאת אמר (שיר ה)
 שחורה אני ונאווה בנות ירושלם אספקלרייא דלא נהרא • אבל אבא
 ואימא אתקיננו לה לאתפייסא בעלה בהרה • ויביאה אל האדם •
 מהבא אוליפנא דבעאן אבא ואימא דבלה לאעלה ברשותיה דחתן •
 במה דאת אמר (יחיים כ"ב) את בתי נתתי לאיש הזה וגומר • מכאן
 ואילך בעלה ייתי לגבה, דהא ביתא דילה הוא דכתיב ויבא אליה
 (בראשית כ"ט) ויבא גם אל רחל • בקדמיתא ויביאה אל האדם דעד הכא
 אית לאבא ולאימא למעבר • לבתר איהו ייתי לגבה וכל ביתא דילה
 הוא ויטול רשות מינה • ועל דא אתערנא דכתיב (ש"ס כ"ח) ויפגע
 במקום וילן שם, דנטיל רשו בקדמיתא, מכאן אוליפנא דמאן דמתחבר
 (רמ"ט ע"ב) באנתתיה, (כ) בעי למפגע לה ולבסמא לה במלין, ואי לאו
 לא (י) (קמ"ט כ') יבית לגבה • בגין דיהא רעותא דילהון פחדא בדלא
 אניסו • וילן שם כי בא השמש, לאחזאה דאסיר ליה לבר גש לשמשא
 ערסיה

(א) אם אס סכלת כלמינת הכנעני וסלורוני חרע כי נחמנו מאר דכרו היסק יתין ספורה כותה ליל נקסס נעכות • ועוקר כינתס לירח
 ורכר"ס כפו קול אמת וככוין: (ב) כו למס נעכר וכסרקע סס זס שלח נוכר בקדושה ואורכא ליתס חורס לעקיר סס אפרס ופרוק טאיל
 וסתליתסו לטימאס א"ס: (א"ס כגין דא אמרו כמלכה הסוכס לזכור וסנאס לכניס לפי סתליתס כלימאס נע"ז ועיון חיס כע"ז) (ג) כל
 מסכוס כיקור כרשות וכת כמני עלמה: (ג) סגידס לכ זלוגל ע"י פירודו: (ד) טריך לטיסס תחילס ולכחותם כדכרס: (ו) לא ילן אלנה:
 ה דכרס

ערסיה ביממא • ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו, הכא אוליפנא דאפילו יהון למלכא ערשי דדהבא ולבושי יקר למיבת בהו, ומטרוניתא תתקין ליה ערסא מתתקן באבנין, ישבוק דיליה ויבית כמה דאיהי תתקין דכתיב וישכב במקום ההוא • תא חזי מה כתיב הכא ויאמר האדם זאת הפעם וגומר • הא (ה) בסימו דמלין, לאמשכא עמה חכיבותא, ולאמשכא לה (עמה) לרעותיה, לאתערא עמה רחימותא, חמי כמה בסימין אינון כמה מילי דרחימותא אינון עצם מעצמי ובשר מבשרי, בגין לאחזאה לה דאינון חד, ולא אית פירודא בינייהו בכלא • השתא שרי לשבחא לה • לזאת יקרא אשה, דא היא דלא ישתבח כוותה, דא היא יקרא דביתא • כלהון נשין גבה (ו) כקופא בפני בני נשא • אבל לזאת יקרא אשה, שלימו דכלא לוארת ולא לאחרא • כלא הוא מילי רחימותא כמה דאת אמר (משלי ל"ב) רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה :

על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד • כלא לאמשכא לה כרחימו ולא תדבקא בהדה • בין דאתער לגבה כל מילין אלין • מה כתיב והנחש היה ערום וגומר • (ג) היא אתער יצר הרע לאחרא בה, בגין לקשרא לה בתיאובתא דגופא, ולא תערא לגבה מילין אחרנין דיצר הרע אתענג בהו • עד לכתר מה כתיב

ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים ותקח מפריו ותאכל • קבילת ליה ברעותא, ותתן גם לאישה עמה • הא כדן היא אתערא לגביה בתיאובתא, (כ"א) בתאובתא) לאתערא (כ"א למיהב) ליה רעותא ורחימו, דא מלה לאחזאה עובדא לבני נשא כגוונא דלעילא • אמר רבי אלעזר אי הכי במאי נוקים ליה לעילא יצר הרע דאחיד בה בנוקבא אמר ליה הא אתערנא, אלין לעילא ואלין לתתא, יצר טוב ויצר רע • יצר טוב מימינא ויצר רע משמאלא • ושמאלא לעילא אחיד בנוקבא, לקשרא לה פחדא (לאתקשרא ביה) בגופא כמא דאת אמר (שיר כ') שמאלו תחת לראשי וגומר • ועל דא מילין

אהפרשן
 (ב) דכרוס נעמוס : (כ) כקף בפני אדם : (ג) אף אדם מכיון לטס טמוס כתמנושי אטפ"כ יצר הרע מתעורר שוכין סתיה למכאח גופו :
 (ד) קור פ' זו כשמשאל ז"ל אינו תחת ראשו ממש אלא כעיקר טמוס החלטת ראשו סתיה כח"ג וככת בכורס סמחיקה אין כח כללס לחיוביים
 לטכ מס ז"ס דתמחלף תחת לראשי גי' קר'ט טע"ן (י"כ ע"כ) :

דברי ר' יוחנן

אתפרשן לעילא ותתא, עד הבא • מכאן ולהלאה מילין רוטא (כ"ז)
 בוטא (6) דזפתא, לזעירין דטינקין לפרשא מלה, והא אתערנו ביה
 חברייא • רבי שמעון הורה אזיל לטבריה ורהו עמיה רבי יוסי ורבי
 יהודה ורבי תייא אדהכי חמו ליה לרבי פנחס דהורה ארתי • בין
 דאתחברו בחדא • נחתו ויתבו תחות אילנא חד מאילני טורא • אמר
 רבי פנחס הא יתיבנא • מאלין מילי מעלייתא דאת אמר בכל יומא
 בעינא למשמע • פתח רבי שמעון ואמר (בראשית י"ג) וילך למסעיו מנגב
 ועד בית אל עד המקום אשר היה שם אהלה בתחלה בין בית אל
 ובין העי • וילך למסעיו, למסעו מבעי ליה מאי למסעיו • אלא תרין
 (7) מטלגין אינון, חד דידיה וחד דשכינתא, דהא כל בר נש בעי
 לאשתכחא דבר ונוקבא, בגין לאתקפא מהימנותא, וכדין שכינתא
 לא אתפרשא מניה לעלמין • ואי תימא מהן דנפיק לאורחא דלא
 אשתכח דבר ונוקבא, שכינתא אתפרשא מניה • תא חזי דהאי מאן
 דנפיק לאורחא, יסדר (לקמן ק"ט ח"ב) צלותא קמי קדשא בריך הוא, בגין
 לאמשבא עליה שכינתא דמריה (8) עד לא יפוק לאורחא בזמנא
 דאשתכח דבר ונוקבא • בין דסדר צלותיה ושכחיה ושכינתא שרייא
 עליה, יפוק • דהא שכינתא אודוונת בהדיה בגין דישתכח דבר
 ונוקבא • דבר ונוקבא במתא, דבר ונוקבא כחקלא דרא הוא דכתיב
 (חזק"פ פ"ה) (7) צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו, תא חזי כל (ח"ג ע"ב) זמנא דבר
 נש אתעכב באורחא, בעי לנטרא עובדוי • בגין דזווגא עלאה לא
 יתפרש מניה, וישתכח פגיס בלא דבר ונוקבא • במתא אצטריך בר נוקביה
 עמיה, כל שבן הבא דזווגא עלאה אתקשרת ביה • ולא עוד אלא דהא
 זווגא עלאה נטיר ליה באורחא, ולא מתפרשא מניה עד דיתוב לביתיה •
 בשעתא דעאל לביתיה בעי לחדתא דביתהו, (ביתיה) בגין דדביתהו
 גרמא ליה ההוא זווגא עלאה • בין דאתא לגבה בעי לחדתא לה
 בגין תרין גווגי • חד בגין חדוותא דההוא זווגא חדוותא דמצוה היא,
 וחדוותא דמצוה חדוותא דשכינתא איהו • ולא עוד אלא דאסגי

שלוש

(6) פירוש לקינותא של ערסין • וכן כ ישיא חיא מלכין וישו של יס וחספא פירוש פוסלת מעבין ופת אר יווק ולמו אמויפון סדבר ככתות
 מהם נקרא ייפחא • והגירסא הנכונה הוא מכאן והלאה מילין דוועף דוספחא לאגירין דיקון ור"ל ע"כ כגוועו סודות חזליות כל' זו ומכאן
 ואילך יוכר מעילם סתחין שהיא עילב האירגש סבו נדאון הפסולת כדמיון חסמרים וכסילת סחם למעט כמסקים ונמסר קבואור ופדכור נב
 לשינו לקינותא סונוקוס כלומר שהנכרים מכיאריום מעלמם ואין סדכור סכנת נב (פירוש כמעט ופת מכוסה חכל וסקטוס סעריסס
 כנקל ידעו לפדס סדכור סרס"ב) : (כ) סבו מסעות : (ג) קירוס סילא : (ד) ל"ה כ"ו ע"ב (8) :

שְׁלוֹם סָתָם (לְתַתָּא) (נ"ס לְאִתְתָּא) הָדָא הוּא דְכָתִיב (סוֹכ ס') וַיִּדְעַת כִּי
 שְׁלוֹם אֱהֲלֶךְ וּפְקַדַת נֹךְ וְלֹא תַחְטָא * וְכִי אִי לֹא פְקִיד לְאִתְתָּיה
 חֲטָא אִיהוּ * הַכִּי הוּא וְדָאִי, בְּגִין דְּגִרְעֵי קִרְ וּזְוֹנָא עֲלָאָה דְאִזְדְּוֹנְתָּ
 בֵּיהּ, וְדְבִיתְהוּ גִרְמָא לִיהּ * וְחַד דָּאִי מִתְעַבְרָא אִתְתָּיה, זְוֹנָא עֲלָאָה
 אֲרִיקַת בֵּיהּ נִשְׁמַתָּא קִרְיִשָּׂא, דְהָאִי בְרִית אֲקִרִי בְרִית דְקִדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא * וְעַל דָּא בְעֵי לְכוּנָא בְּחֲדוּתָא דָּא, כְּמָה דְבְעֵי בְּחֲדוּתָא דְשַׁבַּת
 (דְּאִינְהוּ חֲכִימִין) דְּאִיהוּ זְוֹנָא דְחֲכִימִין * וְעַל דָּא וַיִּדְעַת כִּי שְׁלוֹם אֱהֲלֶךְ
 דְהָא יִשְׁכִּינְתָּא אִתִּיָּא עִמָּךְ וְשִׁרְיָא בְּבִיתְךָ, וְעַל דָּא (ס) וּפְקַדַת נֹךְ וְלֹא
 תַחְטָא * מָאִי וְלֹא תַחְטָא * לְשִׁמְשָׁא קְמִי שְׁכִינְתָּא חֲדוּתָא דְמִצְוָה * כְּגֹוֹנָא
 דָּא תְלִמִידֵי חֲכָמִים דְּמִתְפָּרְשֵׁן מִנְשִׁייהוּ כָּל אֵינֹון יוֹמֵי דְשַׁבְּתָא בְּגִין
 לְאִתְעַסְקָא בְּאוֹרִיָּתָא, זְוֹנָא עֲלָאָה אִזְדְּוֹג בְּהוּ וְלֹא מִתְפָּרְשָׁא מִנְהוּ,
 בְּגִין דִּישְׁתַּבַּח דְּכַר וְנוֹקְבָא * כִּיֹּון דְעָאֵל שַׁבַּת פְּעִיָּין תְּלִמִידֵי חֲכָמִים
 לְחַדְתָּא לְדְבִיתְהוּ, בְּגִין יְקִר זְוֹנָא עֲלָאָה, וְלְכוּנָא לְבִיְהוּ בְּרַעוּתָא.
 דְּמִרְהוּן כְּמָה דְאִתְמַר * בְּגֹוֹנָא דָּא הָאִי מָאִן דְּאִתְתָּיה בְּיוֹמֵי נִסְאָבוּ
 דִּילָהּ, וְנִטִּיר לָהּ כְּדָקָא יְאוּת * כָּל אֵינֹון יוֹמִין זְוֹנָא עֲלָאָה אִזְדְּוֹג
 בְּהַדִּיהּ, דִּישְׁתַּבַּח דְּכַר וְנוֹקְבָא * כִּיֹּון דְאִתְדְּכִיָּאֵת אִתְתָּיה בְּעֵי לְחַדְתָּא
 לָהּ חֲדוּהּ דְּמִצְוָה חֲדוּהּ עֲלָאָה * וְכִלְהוּ טַעְמֵי דְקָא אֲמָרֵן בְּחַד דְּרָגָא
 סְלִקִּין, (ס) סָתָמָא דְמִלָּה כָּל אֵינֹון בְּנֵי מַהִימְנוּתָא פְּעִיָּין לְכוּנָא לְבָא
 וְרַעוּתָא בְּהָאִי * וְאִי תִימָא אִי הַכִּי יִשְׁבַּחָא הוּאֵי דְכַר נִשְׁ כַּד נְפִיק
 לְאַרְחָא יְתִיר מִן בֵּיתָהּ, בְּגִין זְוֹנָא עֲלָאָה דְאִזְדְּוֹנְתָּ בְּהַדִּיהּ * תִּי
 חֲזִי בּוֹמְנָא דְכַר נִשְׁ הוּא בְּבִיתָהּ עֲקִרָא דְבִיתָא דְבִיתְהוּ, בְּגִין דְּשְׁכִינְתָּא
 לֹא אִתְעָדִי מִן בֵּיתָא בְּגִין דְבִיתְהוּ * כְּמָה דְתַנִּינֵן דְכָתִיב (כְּרִשְׁתִּי כ"ה)
 וַיְבִיֵּאֵה יִצְחָק הָאֱהֲלָה שָׂרָה אִמּוֹ, דְּשִׁרְגָא אִתְדְּלִקַת, מָאִי טַעְמָא בְּגִין
 דְּשְׁכִינְתָּא אִתְתָּ לְבִיתָא * רָזָא דְמִלָּה אִימָא עֲלָאָה לֹא אִשְׁתַּכַּחַת גְּבִי
 דְכוּרָא, אֲלֹא בּוֹמְנָא דְאִתְתַּקְנָא בִּיתָא וְאִתְחַבְּרוּ דְכַר וְנוֹקְבָא * כְּדִין
 אִימָא עֲלָאָה אֲרִיקַת בְּרַכָּאֵן לְכְרוּכֵי לֹון * בְּגֹוֹנָא דָּא אִימָא תַתְּאֲרָה
 לֹא אִשְׁתַּכַּחַת לְגְבֵי דְכוּרָא, אֲלֹא בּוֹמְנָא דְאִתְתַּקְנַת בִּיתָא, וְאִתִּי דְכַר
 לְגַבְהַ דְנוֹקְבִיָּה וְאִתְחַבְּרוּ כְּחַדָּא * כְּדִין אִימָא תַתְּאֵה אֲרִיקַת בְּרַכָּאֵן
 לְבְרַכָּא לֹון * וְעַל דָּא בְּתֵרֵי נּוֹקְבִין אִתְעַטֵּר דְכוּרָא בְּבִיתָהּ, כְּגֹוֹנָא

דלעילא

(6) סד סוכר :

דלעילא • והיינו רוא דכתיב (סס מ"ט) על תאות גבעות עולם • (ה) האי
 על דא, תיאובתא דגבעות עולם ביה, נוקבא עלאה לאתקנא ליה
 ולאעטר א ליה ולכרבא ליה • נוקבא תתאה לאתחברא ביה ולא תזנא
 מניה • וכגזנא דא לתתא, (כ) בד דכורא אנסיב תאות גבעות עולם
 לגביה, ואתער בתרי נוקבי, (ג) חד עלאה וחד תתאה • עלאה לארקא
 עליה ברכאן, תתאה לאתזנא מניה ולא תחברא בהדיה • ובר נש
 בביתיה, תאות גבעות עולם לגביה ואתער בהו • פר נפיק לארחא
 לאו הכי • אימא עלאה אתחברת בהדיה ותתאה אשתארת • פר
 תב לביתיה בעי לאתער א בתרי נוקבי כדקאמרן • אמר רבי פנחס
 אפילו (ד) בקליפי סנפירי קטרא לא (ד' ע"ב) פתחי פטרא קמד • אמר
 רבי שמעון בגזנא דא אורייתא, קאים בין תרי בתים במה דכתיב
 (ישעיה ס') לשני בתי ישראל וגומר חד סתימא עלאה וחד אתגלייא
 יתיר • סתימא עלאה דא קול גדול דכתיב (דברים ס') קול גדול ולא
 יסף • והאי קול פנימאה איהו, דלא אשתמע ולא אתגלייא, ודא הוא
 כד נביע בי גרון, אפיק (כ"ה) ה' בחשאי, ונביע תדיר ולא פסיק • ואיהו
 דקא פנימאה דלא אשתמע לעלמין • ומהבא נפקא אורייתא דאיהו
 קול יעקב, והאי אשתמע (ל"ה) דאשתמע דנפקא (ל"ה) נפקא מההיא
 דלא אשתמע, ולכתר אתאחיד דבור בהדיה, ונפיק לבר מחיליה
 ומתוקפיה • וקול דיעקב דאיהו אורייתא אחיד בין תרי נוקבי • אחיד
 בההיא פנימאה דלא אשתמע, ואחיד בהאי דלבר דאשתמע • תרין
 אינון דלא אשתמעו, ותרין אינון דאשתמעו • תרין דלא אשתמעו
 דא הוא הכמה עלאה סתימא דקיימא במחשבה דלא אתגלייא
 ולא אשתמע • לכתר נפקא ואתגלייא זעיר בחשאי דלא אשתמע ההוא
 דאקרי קול גדול, דהוא דק ונפיק בחשאי • תרין אינון (ל"ה) דאשתמעו
 אינון דנפקי מהבא, קול דיעקב ודבור דאתאחיד בהדיה • האי קול
 גדול דאיהו בחשאי ולא אשתמע איהי ב"ת לחכמה עלאה וכל נוקבא
 ב"ת אקרי • והאי דבור בתראה, איהו בית לקול דיעקב דאיהו

אורייתא

(ה) וחי רמז ע"ב ושמיח כ"ב ע"א : (כ) כשהזכר כושא חס : (ג) דשכינס וזכרך וכאשתי שלקח : (ד) אפי' כדכריס פשיטויס שסס כקלוג
 נסיון סתי סכסוריס כקשר כל סכוריס אין פתחין פס להכר כהס לפניך ומלת סכסוריו ל' ספיר כחול סלקות של סכסוריוטון סיו : וסרס'כ
 ס' כקלופת סכסוריו סרס חקשר שלו אס דוליס לסחורו לא יפתחי פס לפניך כיוס דב שיש לו סכסור ואין לו קשהח : וסרמ'ק פורס אפי'ל
 סמלכאס סטלויניס סמיוטויס למעלס אין להס פתחין פס כקורס לפניך : (ד) ס' כ"ב ס"ג ב' ופקודי רב' ב' ורס'כ ב' :
 פ לעיל

אורייתא • ועל דא אורייתא שרייא בכיית, ביית ראשית • פתח ואמר
 בראשית ברא אלהים, היינו דכתיב (י) ויבן " אלהים את הצלע • את
 השמים, היינו דכתיב ויביאה אל האדם • ואת הארץ, כמה דאת אמר
 ועצם מעצמי • ודאי האי איהו ארץ החיים • תו פתח רבי שמעון ואמר
 (כ) (תפלים ק"י) נאם " לאדוני שב לימיני עד אשית אויביך הדום לרגליך •
 נאם " לאדוני, דרגא עלאה לדרגתא תתאה, קאמר שב לימיני,
 לאתקשרא מערבית בדרומית, שמאלא בימינא, בגין לתברא חיליהון
 דשאר עמין עובדי עבודה זרה • נאם " לאדוני • נאם " דא יעקב •
 לאדוני, דא (יסוע נ') ארון הברית ארון כל הארץ • ד"א נאם " דא
 יובלא • לאדוני, דא שמיטא דכתיב בה (שע"ת כ"ה) אהבתי את אדוני •
 שב לימיני, דהא ימינא ביוכלא שריא, ושמיטה בעי לאתקשרא בימינא •
 תא חזי שמיטה דא, לא אתקשר בקיומא שלים בימינא ובשמאלא מיומא
 דאשתכחת • וכד בעיית לאתקשרא, אושיט דרועא שמאלא לקבלה
 וכרא עלמא דין • ובגין דהוה מסטרא דשמאלא, לית ציה קיומא עד
 זמנא דאלף שביעאה • דבהווא יומא לחוד אתקשר כדן בימינא •
 וכדן תהוי בין ימינא ושמאלא בקיומא שלים, וישתכחון שמים חדשים
 וארץ חדשה וכדן לא תעדי מתמן לעלמין, אי הכי במאי נוקים שב
 לימיני • אלא עד זמנא ידעא, דכתיב עד (י) אשית אויביך הדום
 לרגליך ולא תדיר • אבל בהווא זמנא לא תעדי מתמן לעלמין דכתיב
 (יסע"ס כ"ד) כי ימין ושמאל תפרוצי למהוי כלא חד • תא חזי את השמים
 דא שכינתא עלאה • ואת הארץ, דא שכינתא תתאה, באתחברותא
 דדבר ונוקביה כחדא • והא אתמר כמה דאתערו ביה חבריאי, עד
 כען • בעו (י"א בעא) למיזר קמו • אמר רבי שמעון (י) מלך הבאי
 גבן • פתח רבי שמעון ואמר תרי קראי כתיבי (דכ"ד ר') כי " אלהיך
 אש אוכלה הוא • וכתיב התם (ס) ואתם הדבקים ב"י אלהיכם חיים
 כלכם היום • הני קראי (ס) אוקימנא להו בכמה אתר ואתערו כהו
 חבריאי • תא חזי כי " אלהיך אש אוכלה הוא • הא אתמר מלך
 דא בנו חבריאי, דאית אשא אכלא אשא, (ואית אשא) ואכיל לה ושצי

דה

(כ) לשון כ"ח ויבן ח' : (כ) כ"א ח' : (ג) כימי סלמט סיסרל כאלמנתא חזית חוקית חשה יכ' : ופתיך איהו ככל סלון ט"ב :
 (ד) יש לנו עוד עם לדבר : (ה) פקדיו רב"ב :

לָהּ בְּנֵי דָאִית אִשָּׁא תְּקִיפָא מֵאִשָּׁא וְאוֹקְמוּהָ • אֲבָל תָּא חַוְי מִזֵּין
 דְּבַעֵי לְמַנְדַּע חֲכֻמְתָּא דִּיחֻוּדָא קְדִישָׁא, יִסְתַּכַּל בְּשִׁלְהוּבָא דְסִלְקָא מִגּוֹ
 גַּחְלִתָּא • אוּ מִגּוֹ בּוּצִינָא דְדָלִיק • דְּהָא שְׁלֵהוּבָא לֵי סִלְקָא אֵלָּא
 (ח' ע"ב) כַּד אֲתֵאחֶד בְּמִלְהָ גִסְהָ (כ"א אַחְרָא) • תָּא חַוְי בְּשִׁלְהוּבָא
 דְּסִלְקָא אִית תְּרִין נְהוּרִין • חַד נְהוּרָא (פ) חוּרָא דְנְהִיר, וְחַד נְהוּרָא
 דְּאֲתֵאחִיד בְּהָ אוֹכְמָא אוּ תְּכֵלָא • (ו) הֵהוּא נְהוּרָא חוּרָא אִידֵּוּ
 לְעֵילָא, וְסִלְקָא בְּאוּרְחַ מִישׁוּר • וְתַחֲוּתִיהָ הֵהוּא נְהוּרָא תִּכְלָא לֵי
 אוֹכְמָא, דְּאִידֵּוּ כּוּרְסִיָּא לְהֵהוּא חוּרָא • וְהֵהוּא נְהוּרָא חוּרָא שְׂאֵרֵי
 עֲלוּיָהּ, וְאֲתֵאחִידוּ דָּא כַּדָּא לְמַהוּ כֵּלָא חַד • וְהֵהוּא נְהוּרָא אוֹכְמָא
 אוּ גּוּן תְּכֵלָא דְּאִידֵּוּ לְתַתָּא, הוּא כּוּרְסִיָּא דִּיקַר לְהֵהוּא חוּרָא • וְעַל
 דָּא רָזָא דְּתְּכֵלְתָּא • וְהָאֵי כּוּרְסִיָּא תְּכֵלָא אוֹכְמָא, אֲתֵאחִיד בְּמִלְהָ
 אַחְרָא לְאֲתֵדְלֶקָא דְּהוּא מִתְתָּא, (ג) וְהֵהוּא אֲתַעַר לִיהָ לְאֲתֵאחֶרֶי
 בְּנְהוּרָא חוּרָא (ס"ב עֵילָא) • וְדָא תְּכֵלָא אוֹכְמָא רְזֻמְנִין אַחְרֵדֶר
 סוּמְקָא • וְהֵהוּא נְהוּרָא חוּרָא דְּעֵלִיהָ לֹא אִשְׁתַּנִּי לְעֵלְמִין, דְּהָא חוּרָא
 הוּא תְּדִיר • אֲבָל הָאֵי תְּכֵלָא אִשְׁתַּנִּי לְגוּוּנִין אֵלִין, לְזֻמְנִין תְּכֵלָא אוּ
 אוֹכְמָא, וְלְזֻמְנִין סוּמְקָא • וְהָאֵי אֲתֵאחִיד לְתֵרִין סִטְרִין • אֲתֵאחִיד לְעֵילָא
 בְּהֵהוּא נְהוּרָא (ס"ג עֵילָא) חוּרָא, אֲתֵאחִיד לְתַתָּא בְּהֵהוּא מִלְהָ
 דְּתַחֲוּתוּי, דְּמִתְקַנָּא בִּיהָ לְאַנְהֵרָא (מִלִּין דְּשׁוּיִן לִיהָ לְאֲדִלְקָא) וְלֹא אֲתֵאחִיד
 בִּיהָ • וְדָא אֲכֵלָא תְּדִיר וְשְׂצִי לְהֵהוּא מִלְהָ דְּשׁוּיִן לִיהָ • דְּהָא בְּכָל
 מַה דְּאֲתֵדְבֵק בִּיהָ לְתַתָּא וְשְׂרִיָּא עֲלוּיָהּ, הֵהוּא נְהוּרָא תְּכֵלָא שְׂצִי
 לִיהָ וְאֲכִיל לִיהָ, בְּגִין דְּאוּרְחֵי הוּא לְשִׁצְאָה וְלְמַהוּי אֲכִיל • דְּהָא בִּיהָ
 תְּלִיָּא שְׂצוּ דְּכֵלָא, מוּתָא דְּכֵלָא, וּבְגִינֵי כַּד אִידֵּוּ כָּל מַה דְּאֲתֵדְבֵק
 בִּיהָ לְתַתָּא • וְהֵהוּא נְהוּרָא חוּרָא דְּשְׂרִיָּא עֲלוּיָהּ, לֹא אֲכִיל וְלֹא שְׂצִי
 לְעֵלְמִין וְלֹא אִשְׁתַּנִּי נְהוּרִיהָ • וְעַל דָּא אָמַר מֹשֶׁה כִּי יי אֱלֹהֶיךָ אִשׁ
 אוֹכְלָה הוּא • אוֹכְלָה וְדָאֵי, אֲכִיל וְשְׂצִי כָּל מַה דְּשְׂרִי תַחֲוּתוּהִי, וְעַל
 דָּא אָמַר יי אֱלֹהֶיךָ וְלֹא אֱלֹהֵינוּ • בְּגִין דְּמֹשֶׁה בְּהֵהוּא נְהוּרָא חוּרָא
 דְּלְעֵילָא הוּוּ, דְּלֹא שְׂצִי וְלֹא אֲכִיל • תָּא חַוְי לִית לִיהָ (ז) אֲתַעְרוּתָא
 לְאֲתֵדְלֶקָא הָאֵי נְהוּרָא תְּכֵלָא, לְאֲתֵאחֶרָא בְּנְהוּרָא חוּרָא, אֵלָּא עַל

(ח) כְּהִרְמֵס רִבְכָא וְעִזָּא ב' וּפְנִין ב' וְהִקְטֵל רִיג' ב' וְקִדְרוּ רִבְכָא ב' וְכִרְמֵס כִּפ' וּס' לִג' ה' וְהֵלֵךְ קִפְּאֵי א' וְתִרְמֵס קִמְת' א' : (ז) סְקוּרֵי רִבְכָא
 ע"כ : (ג) (פ) אִידֵּוּ שְׂחַחַת סִמְכַלְתָּ וְסִיף סִכְרָא כְּעֵלְמֵס דְּסִיטוּ סִמְכִין אוּ שְׂחִיט סִכְרָא נִיפֵס וּכְפִתְלֵס : א"ס) לְקַמֵּן ע"כ : (ד) וּבִן כְּבִרְשָׁתָא אַחְרֵי
 מֵת אֲלִסְיָךְ דָּא שְׂכִינְתָּא ע"ס א' וְשֵׁלַח לֶךְ קִפְּאֵי א' וְהִלֵּךְ רִבְכָא א' :

ידי ישראל דאינון מתדבקן ביה תחותיה • ותא חזי אף על גב דאורחיה דהאי נהורא תכלא אוכמא לשיצאה כל מה דאתדבק ביה תחותיה, ישראל מתדבקן ביה תחותיה וקיימן בקיומא דרא הוא דכתיב ואתם הדבקים בני אלהיכם חיים • בני אלהיכם ולא אלהינו, (אלא בני אלהיכם) • בההוא נהורא תכלא אוכמא דאכיל ושצי כל מה דאתדבק ביה תחותיה, ואתון מתדבקן ביה וקיימי דכתיב חיים כלכם היום • ועל נהורא חוורא, שרייא לעילא נהורא סתימאה דאקיף ליה • ורזא עלאה הכא, וכלא תשכח בשלהוכא דסליק, וחכמתין דעליונים ביה • אתא רבי פנחס ונשקיה אמר בריך רחמנא (ה) דאיערענא הכא אזלו עמיה דרבי פנחס תלת מילין, אהדרו רבי שמעון וחברייה • אמר רבי שמעון הא דאמרן רזא דחכמתא איהו ביחודא קדישא, דכגין כך ה"א בתראה דשמא קדישא, איהו נהורא תכלא אוכמא דאתאחיד ביה, דהוא נהורא חוורא דנהיר • תא חזי לזמנין האי נהורא תכלא ד' (ג) ולזמנין ה' • אלא בזמנא דלא מתדבקן ביה ישראל לתתא לאדלקא ליה לאתאחדא בנהורא חוורא, איהו ד' • ולזמנא דמתערי ליה לאתחברא עם נהורא חוורא, כדין אקרי ה' • מנלן דכתיב (דברים כ"ב) כי יהיה נערה בתולה, נער (ג) כתיב בלא ה', מאי טעמא בגין דלא אתחברת בדכורא • וככל אתר דלא אשתכחו דכר וניקבא, ה"א לא אשתכח וסלקא מתמן, ואשתאר ד' • דהא איהי כל זמנא דאתחבר' בנהורא חוורא דנהיר, אקרי ה'. דהא כדין פלא אתחבר כחדא • איהי אתדבקת בנהורא חוורא, וישראל מתדבקן בה (ד"ה ל"ג לתתא) וקיימי תחותיה לאדלקא לה, וכדין פלא חד • ורא הוא רזא דקרבנא • דתננא דסליק אתער ליה דהאי נהורא תכלא לאדלקא • וכד אתדלק אתחבר (ד"ה ע"ב) בנהורא חוורא ושרגא דליק ביחודא חד • וכגין דאורחיה דהאי נהורא תכלא לשיצאה, ולמהוי אכיל כל מה דאתדבק ביה תחותיה • כד רענא אשתכח ושרגא דליק בחבורא חד, כדין כתיב (מלכים א' י"ח) ותפול אש יי ותאכל את העולה וגומר, וכדין אתיידע דהיא שרגא דליק בחבורא חד וקשורא חד, נהורא תכלא אתדבק בנהורא חוורא ואיהו חד • אכיל תחותיה (ד) תרין

ועלון

(ה) סגנונו וליכס טרזי לכא פס ובלתייע דרוזיס א"ב : (ב) ס"ג ט' ל"ו כ' : (ג) שמוס ל"ח כ' : (ד) חלכיס ועולית :

ועלוון, דמשמע דהא לא אכיל (כ"א) ואיהו ועלוון דהא לא אכיל) תחותיה
 אלא בזמנא דאיהו סליק, (כ"ב) דליק) וכולא אתקשר ואתחבר בנהורא
 הורא • וכדין^ו שלמא דעלמין בלהו, וכולא אתקשר ביחודה חד •
 ולבתר דסיים לשיצאה תחותיה האי נהורא תכלא • מתדבקן ביה
 תחותיה כהני וליואי וישראל, אלין בחרורה דשיר, ואלין ברעותא
 דלבא, ואלין בצלותא • ושרגא דליק עליהו ואתדבקו נהורין כחד,
 ונהירן עלמין ומתברכן עלהין ותתליין • וכדין ואתם הדבקים ביי
 אלהיכם חיים כלכם היום, ואתם אתם מבועי ליה • אלא ו' לאוספא
 על תרבין ועלוון דאינון מתדבקן ביה, ואכלין ושצאן, ואתון מתדבקן
 ביה כההוא נהורא תכלא אוכמא דאכלא, ואתון קיימין דהא הורא
 דכתיב חיים כלכם היום (ס"א) ותכלת וארגמ), כל גוונין (ס"ב) טבין לחלמא
 בר מתכלא, דאיהו אכיל ושצי תדיר, ואיהו אילנא דביה מותא, ושריאי
 על עלמא תתאה, ובגין דכלא שרייא תחותיה איהו אכיל ושצי • ואי
 תימא הכי נמי שרייא בשמייא לעילא, וכמרה חירין אינון לעילא •
 וכלהו (שצי ואכיל) קיימי • תא חזי כל אינון דלעילא כההוא נהורא •
 תכלא אתפלגין • אבל תתאי לאו הכי, דאינון מלה גסה, עלמא (כ"ג)
 אחרא לתתא על מה) דקיימא ושרייא עליה • ובגין כך אכיל ושצי
 לון, ולית לך מלה אחרא לתתא בעלמא דלא אשתצי, בגין דנהורא
 תכלא שצי לכל מה דקיימא עליה • (כ"ד) בארבעין וחמש גווני (ג) זיני
 נהורין אתפליג עלמא • שבעה מתפלגין לשבעה תהומין, כל חד בטש
 בתהומא דיליה, ואבגין מתגלגלין בגו תהומא, ועייל דהוא נהורא
 באינון אבגין ונקב לון • ומיאי נפקי כהו, ושקעין כל חד וחד על
 תהומא, וחפייא לתרין סטרין • נפקי מיאי באינון נוקבין, ועאל נהורא
 ובטש לארבע סטרי תהומא, ומתגלגלא נהורא בחברתה, ואערעו
 בחד, ופלגין מיין, ואחידן כל אינון שבעה בשבעה תהומי, וכראן
 (ס"ה שראן) בחשובי תהומא • וחשובי אינון מתערבי בהון, וסלקין
 מיאי ונחתין ומתגלגלין באינון נהורין, ואתערבו בחדא נהורין וחשובין
 ומיין, אתעבידו מנייהו נהורין דלא אתחזן חשוכאן • בטש כל חד
 בחבריה

(א) טלג ד' קט"ו א' גל"ח : (ב) מכתב סד כרמ' טילגת סדוק כ"כ א' סודמס גרס כמקדו רכ"ח כ" : (ג) מינו מלאות כחוק דטילג' פקידו רכ"ס ב' :

בְּחִבְרִיהּ וּמִתְפַּלְגִּין לְשִׁבְעִין וְחֲמִשׁ צְנוּרֵי תְהוּמֵי, וּבְהוּ נִגְרָן מִיֵּיא • כֹּל
 צְנוּרָא וְצְנוּרָא סְלִיק בְּקָלִי (וְאִתְשַׁעֵז) וְאִזְדַּעֵז תְּהוּמִין • וְכֹד הֵהוּא קִלָּא
 אִשְׁתַּמַּע, כֹּל תְּהוּמָא קָרִי לְחִבְרִיהּ וְאָמַר פְּלִיג מִימָךְ וְאֵעוּל בְּךָ הָדָא
 הוּא רִבְתִּיב (תַּסְלִים מ"ב) תְּהוּם אֶל תְּהוּם קוּרָא לְקוּל צְנוּרֵיךְ • תַּחוּת אֵלִין
 תֵּלַת מֵאָה וְשִׁתִּין וְחֲמִשָּׁה (ו) גִּידִין, מְנַהוֹן חוּרִין מְנַהוֹן אוּבְמִין מְנַהוֹן
 סוּמְקִין, אֲתַכְלִילוּ דָא בְּדָא וְאֲתַעְבִּידוּ גּוֹן חָר • אֵינוֹן גִּידִין אֲתַרְקִימוּ
 בְּשִׁבְעַ עֶשְׂרֵה רֶשֶׁתוֹת, וְכֹל חָר רֶשֶׁת גִּידִין אַקְרִי (אֲתַקְיִימוּ) • אֲתַרְקִימוּ
 דָא בְּדָא וְנַחְתִּין בְּשַׁפּוּלֵי תְהוּמֵי • תַּחוּת אֵלִין, תְּרִין רֶשֶׁתִּין קִיִּמִין כַּחֲזוּ
 דְּפָרְזֵלָא • וְתִרִין רֶשֶׁתִּין אַחַרְנִין כַּחֲזוּ דְנַחֲשָׂא • תְּרִין בּוּרְסוֹן קִיִּמֵי
 עֲלִיִּהוּ, חָד מִיִּמְנָא וְחָד מִשְׁמֵאלָא • כֹּל אֵינוֹן רֶשֶׁתִּין מִתְחַבְרָן כַּחֲדָא,
 וּמִיִּין נַחְתִּין מֵאֵינוֹן צְנוּרִין וְעֵאלִין בְּאֵלִין רֶשֶׁתִּין • אֵינוֹן תְּרֵי בּוּרְסוֹן,
 חָד בּוּרְסֵיִיא דְרַקִּיעָא אוּבְמָא, וְחָד בּוּרְסֵיִיא דְרַקִּיעָא (ו) סַסְגוֹנָא, אֵלִין
 תְּרִין בּוּרְסוֹן כֹּד אֵינוֹן סַלְקִין, סַלְקִין (כַּחֲד) בְּהַרְזִיא בּוּרְסֵיִיא דְרַקִּיעָא
 אוּבְמָא • וְכֹד נַחְתִּין נַחְתִּין בְּהוּא בּוּרְסֵיִיא דְרַקִּיעָא סַסְגוֹנָא • אֵלִין תְּרִין
 בּוּרְסוֹן חָד מִיִּמְנָא וְחָד מִשְׁמֵאלָא • וְהֵהוּא בּוּרְסֵיִיא דְרַקִּיעָא אוּבְמָא
 מִיִּמְנָא • וְהֵהוּא בּוּרְסֵיִיא דְרַקִּיעָא סַסְגוֹנָא מִשְׁמֵאלָא • (ד"כ ע"ו) כֹּד סַלְקִין
 בְּבוּרְסֵיִיא דְרַקִּיעָא אוּבְמָא • מֵאִךְ בּוּרְסֵיִיא דְרַקִּיעָא שְׁמֵאלָא וְנַחְתִּין
 בֵּיהּ, וּמִתְגַּלְגֵּלֵן בּוּרְסוֹן חָד כַּחֲד, וְנַקְטִין כֹּל אֵינוֹן רֶשֶׁתִּין בְּגוּוּוּרֵיהוּן,
 וְעֵאלִין לוֹן בְּשַׁפּוּלָא דְתְהוּמָא תַתְּאָה • וְקֵאִים חָד בּוּרְסֵיִיא וְסַלְקִין
 לְעֵילָא מִכֹּל אֵינוֹן תְּהוּמֵי, וְקֵאִים בּוּרְסֵיִיא אַחַרָא לְתַתָּא דְכֹל תְּהוּמֵי,
 בֵּין תְּרִין בּוּרְסוֹן אֵלִין מִתְגַּלְגֵּלֵן כֹּל אֵינוֹן תְּהוּמֵי • וְכֹל אֵינוֹן צְנוּרִין
 אֲתַנְעֶצּוּ בֵּין תְּרִין בּוּרְסוֹן אֵלִין, שְׁבַעִין וְחֲמִשׁ (ד"ו ל"ג נְהוּרִין) צְנוּרִין
 אֵינוֹן • שְׁבַעַה אֵינוֹן עֵלָא דְכֹלָא, וְכֹל אֵינוֹן אַחַרְנִין אַחִידִן בְּהוּן, וְכֹלְהוּ
 נַעֲצִי בְּגַלְגְלוּי דְהֵאִי בּוּרְסֵיִיא בְּסַטְרָא דָא • וְנַעֲצִין בְּגַלְגְלוּי דְהֵאִי
 בּוּרְסֵיִיא בְּסַטְרָא דָא, בְּהוֹן מִיִּין (ד"ו בְּתְהוּמֵיִיא) סַלְקִין וְנַחְתִּין • אֵינוֹן
 דְנַחְתִּין (ז) כְּרָאן בְּתְהוּמֵי וּבַקְעֵי לוֹן, וְאֵינוֹן דְסַלְקִין עֵאלִין בְּאֵינוֹן נוֹקְבֵי
 אַבְנִין וְסַלְקִין, וּמִלִּין לְשִׁבְעַ יְמִין • עַד כַּאן שְׁבַעַה גּוּוּנֵי נְהוּרִין כְּרָאן
 (ח) עֵלָאָה • שְׁבַעַה נְהוּרִין אַחַרְנִין מִתְפַּלְגִּין לְשִׁבְעַה יְמִים, וְיִמְנָא חָד
 כִּלִּיל

(א) לִיבִירֹת קַטִּים אַחַשְׁשִׁים לְכֹל כֹּד וּלְחָא כִיבִירֹת סְבִירֹתִים סְבִילִיתִים: מַכְשָׁרֵי תְהוּם: מְלֹס כַּחֲדָא מִיִּין כַּאֲרִם נִירִים קַטִּים וְגוּוּלִיבִי:
 (ב) רִקִּיעָא מִיִּין לְגוֹן תַּתָּא: אַחַר עֲרִיבֵשׁ סַסְגוֹנָא מִיִּין וּמִחֲפָזִי כְּנִיִּין: מִיִּין עֵלָא (ג) מִיִּירִים כְּתוּמוֹת: (ד) עֵלָא:
 (ה) כִּלִּיל

כליל לון • ההוא ימא חד, איהו ימא עלאה דכלהו שבע ימין כלילין
 ביה • שבעה נהורין אלין, עאלין לגו ההוא ימא ומחאן ליה לימא
 (לשבעין) לשבעה סטרין • וכל סטרא וסטרא אתפלג לשבעה נחלין
 כדכתיב (ישעיהו י"ח) והכהו (סמות רע"ב כ') לשבעה נחלים וגומר • (ה) וכל
 נחלה ונחלה אתפלג לשבעה נהרין • וכל נהרא ונהרא אתפלג
 לשבעה ארחין • וכל אורחא ואורחא אתפלג לשבעה שבילין • וכל
 מימיו דימא פלהון עאלין לגווייהו • שבעה נהורין סלקין ונחתין
 לשבעה סטרין • שבעה נהורין עלאין עאלין לגו ימא • שימא אינון
 ומחד עלאה נפקי • כמה דנטיל ימא, הכי פליג מימיו לכל אינון ימין
 ולכל אינון נהרין • (ו) חד תנינא לתתא בסטר שמאלא, שאט בכל אינון
 נהרין, אתי בסטר, קשקשוי בלהון תקיפין כפרזלא, ומטי לשאבא ושאיב
 אתרה, וכל אינון נהורין אתחשבן קמיה • פומיה ולישניה מלהטן
 אשא • (חדיד דלישניה) (ז) חדוד לישניה כחרבא תקיפא • עד דמטי
 למיעל למקדשא גו ימא, וכדין סאיב מקדשא ואתחשבן נהורין, ונהורין
 עלאין סלקין מן ימא • כדין ימא מתפלגין מימיו בסטר שמאלא,
 וימא (ח) קאפי ולא נגדין מימיו • ועל דא רוא דמלה במה דכתיב והנחש
 היה ערום מכל חית השרה אשר עשה יי אלהים • רוא דהויא בישא
 נחית מתתא לעילא (ט) מעילא לתתא, והוא שאט על אפי מין מדין,
 ונחית לאפתי לתתא עד דיפלוג גו רשתוי • האי הויא הוא מותא
 דעלמא, והוא עאל במיעוי (י) דסתים דבר ניש, והוא לסטר שמאלא •
 ואית חויא אחרא דחי בסטר ימינא, תרווייהו אזלי עמיה דבר נש כמה
 דאוקמוה • מכל חית השרה, דהא כל שאר חיוון דחקלא לית בהו
 חכים לאבאשא כהאי, כגין דאיהו זוהמא דדהבא, ווי למאן דאתמשיך
 אכתריה, דאיהו גרים ליה מותא, ולכל דאתין אכתריה והא אוקמוה •
 אדם אתמשיך אכתריה לתתא, ונחית למנדע בכל מה דלתתא •
 כמה דנחית, הכי אתמשיך רעותיה וארחוי אכתרייהו עד דמטון להאי
 חויא וחמו תיאוכתיה דעלמא, ושטוי ארחוי באתר דא • כדין קם
 ואתמשיך איהו אכתרייהו דאדם ואתתיה ואתרפק בהו, וגרים להו

דניאל

מותא

(א) לפי מחשבת סודי כס מע נקלים בש"ס נפרות ואלפים וח"ל ארמות וי"ו אלפים חמ"ו סבולות א"ס : (ב) טוה פקקערנ סנדול שצלי
 פקקערנ ופדנ אפ סתיון אשר כוס ואלף כ"ב : (ג) חדוד לשינו כחריב חרם וחוק : (ד) וכוס נקיס וקפסא מלבון קפסאו חסותוס לשול כ"ט פ' :
 (ה) סתיון סוד ככנס ומחשבת כמעט פקקים אל כני אדם לכסותו כדו אופיל כרששו אשר עמן ל :

פ סתולק

מוֹתָא וּלְכָל דְרוּי דְאַתִּי אֲבַתְרִיהּ • עַד דְמָטוּ יִשְׂרָאֵל לְטוּרָא דְסִינֵי
לֹא פִסַּק זֹהֲמָא דִילֵיהּ מְעַלְמָא וְהָא אֲרַתְמַר • כִּיּוֹן דְחָטוּ וְאַתְדַבְּקוּ

בְּאִילָנָא דְשִׂרְיָא בֵּיהּ מוֹתָא לְתַתָּא, מַה כְּתִיב

וַיִּשְׁמְעוּ אֶת קוֹל יְיָ אֱלֹהִים מִתְּהַלֵּךְ בְּגֵן • מִהֲלֵךְ אִין כְּתִיב כְּאֵן אֵלָא
(f) מִתְּהַלֵּךְ • (g) תָּא חֲזִי עַד לֹא חָטָא אָדָם הוּוּהּ סְלִיק וְקָאִים

בְּחֻכְמָה דְנִהִירוּ עֲלָאָה, וְלֹא הוּוּהּ מִתְפָּרֵשׁ מֵאִילָנָא דְחַיִּי • כִּיּוֹן דְאַסְגִּי
תִּיאֻכְתָּא לְמַנְדַּע וְלִנְחַתָּא לְתַתָּא, אֲתַמְשֵׁךְ אֲבַתְרִיִּהּוּ עַד דְאַתְפָּרֵשׁ

מֵאִילָנָא דְחַיִּי, וַיִּדַע רַע וְשָׁבַק טוֹב • וְעַל דָּא כְּתִיב (ח) סְלִים (h) כִּי לֹא
אֵל חֲפִץ רָשַׁע אֲתָה לֹא יִגּוּרְךָ (י) רַע • מֵאֵן דְאַתְמְשֵׁךְ בְּתַר רַע

לִית לֵיהּ דִּירָה עִם אִילָנָא דְחַיִּי • וְעַד לֹא חָטָאוּ הוּוּ שְׁמַעִין קְלָא מְלַעֲלָא
וְהוּוּ יַדְעֵי חֻכְמָתָא עֲלָאָה, וְקִיַּיְמִי בְּקִיַּיְמָא דְזִיִּהְרָא עֲלָאָה וְלֹא דְחַלִּי •

כִּיּוֹן דְחָטָאוּ, אֲפִילוּ קְלָא דְלְתַתָּא לֹא הוּוּ יְכַלִּין לְמִיקָם בֵּיהּ • כְּגוֹוֹנָא
דָּא עַד לֹא חָאֲבוּ יִשְׂרָאֵל, (j) בְּשַׁעְתָּא דְקִיַּיְמוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְסִינֵי

אֲתַעְבְּר מְנִיִּיהוּ זֹהֲמָא דְהָאִי חֲזִיָּא • דְהָא (k) כְּדִין בְּטוּל יַצַּר הֲרַע הוּוּהּ
מְעַלְמָא, וְדָחוּ לֵיהּ מְנִיִּיהוּ • וְכְדִין אֲתַתְּחִידוּ בְּאִילָנָא דְחַיִּי, וְסַלְקוּ לַעֲלֵא

וְלֹא נַחְתוּ לְתַתָּא • כְּדִין הוּוּ יַדְעִין וְחָמָאן אֲסַפְקִלְרִין עֲלַאִין, וְאַתְנַהֲרִין
עֵינֵיִיהוּ וְחֲדָאן לְמַנְדַּע וְלִמְשַׁמַּע • וְכְדִין חָגַר לִין קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ

(l) חָגוּרִין דְאַתְוֹן דְשַׁמְיָה קְדִישָׁא, דְלֹא יִכּוּל לְשַׁלְטָאָה עֲלֵיִיהוּ הָאִי
חֲזִיָּא, וְלֹא יִסְאֵב לִין פְּדַקְדִּמִּיתָא • כִּיּוֹן דְחָטָאוּ בְּעַגְלָא, אֲתַעְבְּרוּ מְנִיִּיהוּ

כָּל אֵינֹן דְרַגְיָן וְנַהֲרוּן עֲלַאִין • וְאַתְעְבְּרוּ מְנִיִּיהוּ אֵינֹן חָגִירוּ מוֹיַיִן,
דְאַתְעַטְרוּ מְשַׁמָּא עֲלָאָה קְדִישָׁא • וְאַמְשִׁיכוּ עֲלֵיִיהוּ חֲזִיָּא בִּישָׁא כְּמַלְקָדְמִין

וְגַרְמוּ מוֹתָא לְכָל עַלְמָא • וְלִכְתָּר מַה כְּתִיב (l) שְׁמוֹת (m) וַיִּרָא אֲהֲרֹן וְכָל
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת מֹשֶׁה וְהִנֵּה קָרַן עוֹר פָּנָיו וַיִּירָאוּ מִגִּישַׁת אֱלֹהֵי • תָּא חֲזִי

מַה כְּתִיב בְּקְדִמִּיתָא (n) וַיִּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה • וְכִלְהוּ
חָמָאן זְהַרִין עֲלַאִין, וְמִתְנַהֲרִין בְּאַסְפְּקִלְרִיא דְנַהֲרָא דְכְּתִיב (o) וְכָל

הָעַם רוֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת • וְעַל יָמָא דְהוּוּ חָמָאן וְלֹא דְחַלִּין דְכְּתִיב
זֶה

(f) מחסנן אֲחִינוּ כְּקִלְסִים שְׂכָם אִזְרַם הַמַּעֲסָם (ו'כ) הַרְדִּיק יוֹכַח מִחֲסַלְךָ מִרוּם שְׁמַעְטִיל עוֹר הַלִּיבָם יוֹרֵר עַל הַדְּאִיִּיכָם מִסְכְּלָךְ
זִימְעִירוּן מִלְכוּת עַם סְכוּלָל : (כ) מִכָּאֵן עַד מִסְסוּף בּוֹיכָם מִמַּסְסִיף דְנִ'ג חֲמַלְסוּס כְּפוּל כְּכִי חֲסָא קְלָב כ' וְעִינִין לְקַטְנִין ע' (א) :
(ג) כִּי חֲסָא קְלָב כ' : (ד) מִשְׁמַע אִזְרִי לֹא חֲטָאֵי לֹא סוּ וְיִבְלוּס לְסוּדוּוֹן עַם כְּזֹחֻסָם וְל' ע' ד'ה' הַקְּבִים שִׁיבִי לְכַס לֹאֲחִילִים! וְעִינִין בְּמַרְסַת
סִיכָהם ע' ח'ד קֶלֶת יוֹאֵב ע'ז' א'ס' וְכִנְיִים סֵס כְּכַדוּ דְאִמְרוּ כּוֹיַסִּר בַּח אֲלַמְלֵא לֹא חֲטָא חֲדָס לֹא עֲבִיד חִילְרוּת כְּנִיבֹאֵךְ דָּא דִּילְסָד אֲכַל
עֲבִיד מִסְטַרְפָּה דְרוּחַ קְדִישָׁא קְדִישִׁין ע'ג' וְכַסָּא כִּיחָא עֲכ'ד' (ו) אֲחִינוּ כְּעִינוּ אִף דְמַר כְּע' דָּק ס' ע'א רַחֵי לְקִרְיָה דְשִׁיבִי לְכַס לְאַתְחַת עִינִים אֲלַף
דְמַרְדִּיק עַלָּה וְמִסְתִּין דְסוּ מוּלְדוּ • וְעוֹר דְכַמְרָדָם סְנַעֲלַס וְיִרָא ק'ע' א' וְסִיִּדְרוּחֵי לֹכ סִאֲכִין דְמַחְסַעֲלַס יִלְהִי וְכַסְיָךְ קְלָב אֲמַר וְסִיִּדְרוּחֵי וְל'
וְיָרָא לְכַס לֹכ לְשִׁילְיָה בְּשַׁר וְלֹא לְכַרֵּךְ אֲחִיר וְסִינֵי ע'ד מ'ג בְּגַבֵּר בַּח סְנִי וְדוּקִי כִי קִלְסִי • מְקִינ' : (ס) חֲכִיִּים עַל אִיִּחִי • מְקִיִּש' :
פ' רל"ו

(cc ט"ו) זה אלי ואנוהו • לבתר דחטו פני הפרסור לא הוו יכלין למחמי
 דכתיב (cc ל"ג) וייראו מגשת אליו • תא חזי מה כתיב בהו (cc) ויתנצלו
 בני ישראל את עדים מהר חורב • דאתעבר מנייהו אינון מווינין
 דאתחברו בהו (cc) דאתחברו בהו) בטורא דסיני, בגין דלא ישלוט
 בהו ההוא חייא בישא • פיון דאתעברו מנייהו מה כתיב ומשה יקח את
 האהל ונטה לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה • אמר רבי אלעזר
 מאי האי קרא לגבי האי • אלא כיון דידע משה דאתעברו מנייהו
 דישראל אינון זיינין עלאין • אמר, הוה ודאי מכאן ולהלאה חייא
 בישא ייתי לדיירא בינייהו, ואי יקום מקדשא הכא בינייהו יסתאב •
 מיד (cc) (b) ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה הרחק מן
 המחנה • בגין דחמא משה דהא כדון ישלט חייא בישא מה דלא
 הוה מקדמת דנא • וקרא לו אהל מועד • וכי לא הוה בקדמיתא אהל
 מועד • אלא בקדמיתא אהל סתם, השתא אהל מועד • מאי מועד,
 רבי אלעזר אמר לטב ורבי אבא אמר לביש • רבי אלעזר אמר לטב,
 מה מועד דאיריהו יום חדורה דסיהרא דאתוספא • ביה קדושה,
 (פה מועד) לא שלטא ביה פגימותא • אוף הכא קרא לה בשמא דא
 לאחזאה דהא אתרחיק (חייא) אהל מבינייהו ולא אתפגים, ועל דא
 וקרא לו אהל מועד כתיב • ורבי אבא אמר לביש, דהא בקדמיתא
 הוה אהל סתם כמה דאת אמר (ישעיהו ל"ג) אהל בר יצען בר יסע
 יתדותיו לנצח, והשתא אהל מועד • בקדמיתא למירב חייין ארוכין
 לעלמין דלא ישלוט בהו מותא, מכאן ולהלאה אהל מועד כמה דאת
 אמר (איוב ל') ובית מועד לכל חי • השתא אתייהוב ביה זמנא
 (b) וחייין קצובין לעלמא • בקדמיתא לא אתפגים והשתא אתפגים •
 בקדמיתא, חברותא ווונגא דסיהרא בשמשא דלא יעדון • השתא
 אהל מועד ווונגא דילהון מזמן לזמן • ובגיני כך (שמות ל"ג) וקרא לו
 אהל מועד מה דלא הוה קודם (כאן טייך אל רבי אילנא ובאי קצוע שכלת לך קס"ב) • רבי
 שמעון הוה יתיב ליליא חד ולעי באורייתא והוה יתבי קמיה רבי יהודה
 ורבי יצחק ורבי יוסי • אמר רבי יהודה הא כתיב ויתנצלו בני ישראל

את

(א) ור"ל (ב) כשכח פ"ח ח' נחד לישאק רש"י ספול ל"ג אור ועמ"ס רמב"ם ספ"ר וכל' כפירוש יסמח ראש וס' ספ"ר: (כ) חייס ז"ע
 לו קלכס כמ"ס וז"ל שנותיכו כמס שבעים שנה:

את עדים מהר חורב • וקאמרינן דג'רמו מותא עליהו מההוא זמנא
 ולעילא, ושליט בהו ההוא חו"א בישא דאעדו ליה מנייהו בקדמיתא •
 ישראל תינח • יהושע דלא חטא, אעדי (ר"ב ע"ב) אתעדו מניה ההוא
 זיינא עלאה דקביל עמהון בטורא דסיני או לא • (דנ"ג ע"ב) אי תימא
 דלא אעדי (ר"ב אתעדו) מניה • אי הכי אמאי מית בשאר בני נשא •
 אי תימא דאתעדו מניה • אמאי, והא לא חטא, דהא איהו עם משה
 הוה בשעתא דחבו ישראל • ואי תימא (ר"ב ל"ג דהא) דלא קביל ההוא
 עטרא בטורא דסיני כמה דקבילו ישראל, אמאי • פרתח ויאמר
 (ז) (תהלים י"ח) כי צדיק יי צדקות אהב ישר יחונו פנימו • האי קרא אמרו
 ביה חבריאי מאי דקאמרו, אבל כי צדיק יי, צדיק הוא ושמייה צדיק
 ובגיני כך צדקות אהב • ישר, איהו ישר כמה דאת אמר צדיק וישר •
 ועל דא יחונו פנימו כל בני עלמא, ויתקנו ארתייהו למיהך בארח מישר
 פדקא יאות • תא חזי פד דאין קדשא בריך הוא עלמא לא דן ליה
 אלא לפום רובן דבני נשא • ותא חזי כד חב אדם באילנא דאכל
 מניה • גרם לההוא אילנא דשרי ביה מותא לכל עלמא • וגרים פנימו
 לאפרשא אתתא מבעלה • וקאים חובת דפנימו דא בסיהרא, עד
 דקיימו ישראל בטורא דסיני, (ז) כיון דקיימו ישראל בטורא דסיני,
 אתעבר ההוא פנימו דסיהרא וקיימא לאנהרא רדיר • (ח) כיון דחבו
 ישראל בעגלא, תבת במלקדמין סיהרא לאתפגמא, ושרטא חו"א
 בישא, ואחיד בה ומשיך לה לגביה • וכד ידע משה דחבו ישראל,
 ואתעבר מנייהו אינון זיינין קדישין עלאין • ידע וראי דהא חו"א אחיד
 בה כסיהרא, לאמשכא לה לגביה ואתפגימת • כדון אפיק לה לבר •
 וכיון דקיימא לאתפגמא, אף על גב דיהושע קאים בעטרא דזיינין
 דיליה • כיון דפנימו שרייא בה, ואתהדרת כמה דאתפגימת בחובא
 דאדם • לא יכיל פד נש לאתקיימא בר משה דהוה שליט בה •
 (ט) ומותיה הוה בסטרא אחרא עלאה • ועל דא לא הוה רשו בה

לקיימא

(א) סוסר ממנו : (ב) ויקרא ט"ו ה' : (ג) (כי אז סאיר התכמה וכתקן עון אד'ר' י"ב) ואפשר לרמזו כס' עם ככל ולא חסס שמלכר שלא
 זכו לחזרת חכמה כעלם גם פגמו וכמקי' סארת'ן ט"ב ול"ב כתכות ספכוס נכל סטול גי' חסיד חסד עם יו"ד חכמס ומס כמקיס חסיד
 פגמו ונעשה ככל • וכמקיס לטווח כמסס ענו כד'ס' עם נכל ולא נעשו אלס כס'ס' • מאין : (ד) שחוש לחטא אד'סר זכפרו כחורח מסס
 וכמדתו סס' יסוד אכא כסווחו כדעת ו'א' • ולס מקס'ו (ריכוע ס"ג) חסיד סאורס ס"ג יסאר ענל וכמולוו עי'ן נוסל למר' גי' עי"כ ר"ע
 סחיה: לחטא אד'ר' י"ב • ווס רמו קס'ו חוכיס כהלל ועיין מנח סלוי דף ק"ס שהאריך • מאין : (ס) כידוש ככר אחר סק'ס סלל נולס
 כאן • א"ס :

לקיימא ליהושעת דיר, ולא לאחרא • ועל כך אהל מועד קרי ליה דהא שרייא ביה זמן קציב לכל עלמא • ועל דא רזא דמלה, אירת ימינא לעילא ואית ימינא לתתא • אית שמאלא לעילא ואית שמאלא לתתא • אית ימינא לעילא בקרושה עלאה • ואית ימינא לתתא דאיהו בסטרא אחרא • אית שמאלא לעילא בקרושה עלאה, לאתערא רחימותא לאתקשרא סיהרא באתר קדישא לעילא לאתנהרא • ואית שמאלא לתתא, דאפריש רחימותא דלעילא, ואפריש לה מלאנהרא בשמישא ולא תקרבא בהדיה • ודא הוא סטרא דחוייא בישא • דבר שמאלא דא דלתתא אתערת • כדן משיך לה לסיהרא ואפריש לה מעילא, ואתחשבת נהורהא ואתדבקת בחוייא בישא • וכדן שאיבת מותא לתתא לכלא, ואתדבקת בחוייא ואתרחקת מאילנא דחי • ועל דא גרים מותא לכל עלמא • ודא הויא דכדן אסתאבת מקדשא עד זמן קציב, דאתקננה סיהרא ותבת לאנהרא, ודא הוא אהל מועד • ועל דא יהושע לא מית אלא (ה) בעיטא של נחש דא, דקריב ופגים משפנא כדקדמיתא • ודא הוא רזא דכתיב (שמות ל"ג) ויהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל • דאף על גב דאיהו נער לתתא לקבלא נהורא, לא ימיש מתוך האהל • וכמה דאתפגים דא הכי נמי אתפגים דא, אף על גב דזיינא קדישא הוה ליה • דכיון דאתפגים סיהרא, הכי הוא ודאי לא אשתויב בלחורוהי מניה, מההוא גוונא ממש • (ו) תא חזי כגוונא דא, כיון דחב אדם, נטל קדשא בריך הוא מניה אינון זייני אתוון נהירין קדישין דאעטר ליה קדשא בריך הוא • וכדן דחלו, וידעו דהא אתפשטו מנייהו דהא הוא דכתיב וידעו כי ערומים הם • בקדמיתא הוו מתלבשין באינון כתרי יקר מזיינין דאינון חירו מכלא • כיון דחבו, אתפשטו מנייהו, וכדן ידעו דהא מותא קרי לון, וידעו דאתפשטו מחירו דכלא, וגרמו מותא לון ולכל עלמא :

ויתפרו

(א) בקילמושי שנכתב בו המוח וי"מ כעלה שנתן הכחש סקדמינו לחוס לונע ולאכיל מעץ הדעת עיב ורע וכתפסא אדם על דם ועל ידו כגור מיתא לכל בני טעילס ומאיתו קנס המוסס מת יוסיע • ולא כחטאי כי לא סיס לו חטא כלל • ושיון כ"ג ויעוהא דתקא דא דתקני טנס רייקא : כס"ס לא טובר יבו • וכן כשכח דג"ס ע"כ ראונו דהתנא מכרויתא דמ"כש פליג אכרויתא דר' מנח כעטוי של נחש כי סוף טוסף מהם ואסרין וכן פליג התנא דוסר וטוסף יוסיע • ולקמן כ"ו כ' סוסר נופים לא קחשיב יוסיע • יוסיעתנות כאלם כמלאים כמ' וכמורס לייב מחד • (כסוכס מ"ס כ') לא פחית עלמא מל' דרוקי וככ"ר פל"א אויבא תלחין וכמ"כ כסס טירושלמי ארכעין וחמס וכמדוכר רכס כ' דרוקי וכן כיומל ע"א' שמנס כססס גדולים וכירוש' : ומת פ"א שמנס עשר • וכן כמ"ח כנואוס וכד' גסיס יסיפנות וכן לעטון סלכסא שכסס משקין. (מכשירין כ"ו ד') וכתדומת י"א כ' ל"ר אלס עשרס לועת ר"א' : (כ"ו) : ע"כ :

(כ"ג ע"ב) ויתפרו עלה (ה) תאנה, הא (ל"ב כ) אוקימנא דאוליפו כל זיני
 חרשין וקוסמין, ואחירו בהאי דלתתא כמה דאתמר •
 בההיא שעתא אתגרע זקיפו וקומה דאדם מאה אמן, וכדין אתעביד
 פרויך, וקאים אדם בדינא, ואתלטייא ארעא והא אוקימנא :
 וגרש את האדם • (ו) אמר רבי אלעזר לא ידענא מאן עבד תרוכין
 למאן • אי קדשא בריך הוא עבד תרוכין לאדם, אי לא • אבל מלה
 אתהפיק, וגרש את, א"ת דייקא • ומאן גרש את, האדם • האדם ודאי
 גרש את • ובגין דא כתיב וישלחהו יי אלהים מנגן עדן • אמאי וישלחהו,
 בגין דגרש אדם, את בדרקאמרן • וישבן, איהו אשרי לון באתר דא
 דאיהו גרים, וסתים אורחין ושבילין, ואשרי דינין על עלמא ואמשיך
 לווטין מההוי יומא ולעילא. ואת להט החרב המתהפכת • כל
 אינון דשריין (ג) בקופי דינין על עלמא, דמתהפכין לגונון סגיאין בגין
 לאתפרעא מעלמא, לזמנין גוברין לזמנין נשין, לזמנין אשה מלהטא,
 ולזמנין רוחין (ד) דלית מאן (מ"ד ס) דקאים בהו • וכל דא לשמור את
 דרך עין החיים, דלא יוסיפון לאבאשא כקדמיתא • להט החרב • אלן
 דמלהטן (ה) אשא וקוסטירי על ראשיהון דרשיעייא וחיבייא, ומתהפכין
 גונון לכמה זינין לפום ארחייהו דבני נשא • ועל דא להט כמה דאת
 אמר (מלאכי ג) ולהט אותם היום הבא וגומר, והא אתמר • החרב • דא
 חרב ליי כמה דאת אמר (ישעיהו ל"ד) חרב ליי מלאה דם וגומר • אמר
 רבי יהודה להט החרב, (אפילו) כל אינון (ו) קסטרין דלתתא דמתהפכין
 מדיוקנא לדיוקנא, בלהון ממנן על עלמא לאבאשא ולאסטאה לון
 לחיבי עלמא, דעברין על פקודי דמאריהון • תא חוי כיון דחב אדם
 אמשיך עליה כמה זינין בישין וכמה גרדיני נמוסין, ודחיל מפלהו ולא
 יביל לקיימא עלייהו • שלמה ידע חכמתא עלאה ושוי ליה קדשא בריך
 הוא עטרא דמלכותא, והוו דחלי מניה כל עלמא • כיון דחב, אמשיך
 עליה כמה זינין בישין וכמה גרדיני נמוסין ודחיל מפלהו, וכדין יבילו
 לאבאשא ליה, ומה דהוה בידיה נטלו מניה • ועל דא במה דאזיל בר

נש

(א) רמו חלנס למ' א שאי כמו זואכת • א"ס : (כ) א"ס מה שקסם על זם עיון כספר כחם פו : (ג) כחוקף סדיון שניתן לסם רשות לתכונת דין
 ולריוק על סעולב וסוף מלשון קוויפיתא דסמאט שפי' זריקת כליטין השמש ולכן נקרא בקלע שורקין כי כלכן קוספיתא : (ד) און מו שזינס
 לידע מס סכ לעיל מ' ד' : (ס) ומזשלוס כחוקף שלסכת שלכס על דחש רשעוס כנוהגס וסוף מענין קיסטויכר שפי' מליון : (ז) איתון
 מענינוס ומזשלוס שלמעט מעולס סעליון סמתספכוס מכיוור אל לזור כמ' כלס ממנינוס על סעילס לחרע ולססית לרשעוס שיעכרו על
 סמלות ואחר כך מענינוס אוסו :

ס כפסל

פ' אורגי דינין

נש, ובההוא ארחא דאתדבק ביה הכי משיך עליה חילא ממנא דאזיל לקבליה • כך אדם, הוה משיך עליה חילא אחרא מסאב דסאיב ליה ולכל בני עלמא • תא חזי, כד חב אדם משיך עליה חילא מסאבא וסאיב ליה ולכל בני עלמא, והאי הוא חיויא בישא דאיהו מסאב וסאיב עלמא • דתנינן כד אפיק נשמתין מבני נשא, אשתאר מניה גופא מסאב, וסאיב ביתא וסאיב לכל אינון דמקרבין ביה הדא הוא דכתיב (כמלכר י"ט) הנוגע במת וגומר • ועל דא כיון דאיהו נטיל נשמתא וסאיב גופא, כרין אתייהיב רשו לכל אינון סטרי מסאבן לשרייא עלוי • דהא ההוא גופא אסתאב, מסטרא דההוא חיויא בישא דשרייא עלוי, ועל דא בכל אתר דההוא חיויא בישא שארי, מסאב ליה ואסתאב ותא חזי כל בני עלמא בשעתא דניימי על ערסייהו בליליא, וליליא פריש גדפאה, כל בני עלמא טעמי טעמא דמותא • ומגו דטעמי טעמא דמותא, האי רוחא מסאבא שטייא על עלמא וסאיב (על) עלמא, (ר"ל ל"ג כגו (6) קפטירא דיליה) (7) ושרייא עליו דבר נשואסתאב וכד אתער ואתהדר ליה נשמתיה • בכל מה דיקרב בידוי בלהו מסאבי • בגין דשרייא עליהו רוח מסאבא • ועל דא לא יסב בר נש מנוי לאלבשא ממאן דלא נטיל ידוי • דהא אמשיך עליה ההוא רוח מסאבא ואסתאב, ואית ליה רשו להאי רוח מסאב לשרייא בכל אתר דאשבה רשימו מסטריה • ועל דא לא יטול ידוי בר נש, ממאן דלא נטיל ידוי • בגין דאמשיך עליה ההוא רוח מסאב, וקביל ליה מקאי דנטל מיא מיניה, ואית ליה רשו לשרייא עלוי (יכ"ד ע"6) דבר נש • בגין כך בעי בר נש לאסתמרא בכל סטרוי, מסטרא דהאי חיויא בישא דלא ישלוט עלוי, וזמין קדשא כריך הוא לעלמא דאתי לאעברא ליה מעלמא הדא הוא דכתיב (זכריה י"ג) ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ וכרין כתיב (ישעיה כ"ה)

(ג) והאדם ידע את הנה אשתו וגומר • רבי אבא פרתח ויאמר (קהלת ג') מי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה ורוח הבהמה היוורת היא למטה לארץ • האי קרא כמה גוונין אית ביה, והכי

(א) כאפל של אדם כעור שחיה טובה על מעוהו • (א"ס) כווסר פרשת וחי אוקינדא בקופערא י"מ כוודת) : (כ) לעיל י"ב לקמן קט"ו ב' : (ג) כאן שייך מקמר כחוקים כדף ק"ד ב' עד ק"ו א' וכי לא אשתערע וכי עד דתישף ללדת עם סאזאריס סנמטכיס אחרינו • סר"כ : א טרכוס

והכי הוא כל מלוי דאורייתא, כמה גוונין בכל חד וחד וכלהו יאות, והכי אינון • וכל אורייתא מתפרשא בשבעין אנפין, לקביל שבעין סטרין ושבעין ענפין • והכי הוא בכל מלה ומלה דאורייתא • וכל מאי דנפיק מכל מלה ומלה, כמה גוונין אתפרשן מניה לכל סטרין תא חזי בד בר נש אזיל בארע קשוט, הוא אזיל לימנא ואמשיך עליה רוחא קדישא עלאה מעלא • והאי רוח, סליק ברעותא קדישא לאתאחדא לעלא, ולא תדבקא בקדושה עלאה דלא אתעדי מניה • וכד בר נש אזיל בארע ביש וסטי אורחוי, הוא אמשיך עליה רוח מסאב דלסטור שמאלא, וסאיב ליה ואסתאב ביה כמה דאת אמר (ויקרא י"ב) ולא תטמאו בהם ונטמתם בכב, אתא לאסתאבא מסאבין ליה • ותא חזי בשעתא דבר נש אזיל בארע קשוט, ואמשיך עליה רוחא קדישא עלאה ואתדבק ביה • ברא דיוליד ויפוק מניה לעלמא, הוא משיך עליה קדושה עלאה, ויהא קדיש בקדושה דמאריה כמה דכתיב (ס"ד) והתקדשתם והייתם קדושים וגומר • וכד איהו אזיל בסטר שמאלא, ואמשיך עליה רוח מסאבא ואתדבק ביה • ברא דיפוק מניה לעלמא, הוא אמשיך עליה רוח מסאבא ויסתאב במסאבא דההוא סטרא • ועל דא כתיב מי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה • דכד איהו באתדבקותא ימינא, סלקא היא לעלא • וכד איהו באתדבקות שמאלא, ההוא סטר שמאלא דאיהו רוח מסאבא, נחית מעלא לתתא ושוי דיוריה בכר נש ולא אעדי מניה • וכרא (י"ח) דאוליד ביההוא (י"ח) מסאבא, איהו הוי כריה מההוא רוח מסאב, דאיהו ברא ההוא ברא • אדם אתדבק ביההוא רוח מסאב, ואתתיה אתדבקא ביה בקדמיתא, ונטלת וקבילת ההוא זוהמא מניה, אוליד בר • האי ברא ברא דרוח מסאבא איהו, ועל דא תרין בגין הוו • חד מההוא רוח מסאב, (ס"ו) וחד בד תב אדם בתיובתא • ובגני כך האי מסטרא מסאבא, (י"ג דא) והאי מסטרא דכ"א • רבי אלעזר אמר בשעתא דאטיל נחש ההוא זוהמא בה כחיה, קבילת ליה • וכד אשתמש עמה אדם אולידת תרין בגין • חד מההוא סטרא מסאבא וחד מסטרא דאדם • והוה דמי הבל בדיוקנא דלעלא, וקין בדיוקנא דלתתא • ובגין כך אתפרשו ארחייהו דא מן

דא

(פ) מוכרח לפרש דעל סס קפוי • י"ח :

דא ודאי קין ברא דרוח מסאבא הוה, דאיהו חיויא בישא (והבל ברא דאדם) הוה, ובגין דקין אתא מסטרא דמלאך המות, קטיל ליה לאחוי, דהוא בסטרא דיליה ומניה כל מדורין בישין ומזיקין ושדין ורוחין אתיין לעלמא. אמר רבי יוסי, קין, קינא דמדורין בישין דאתנו מסטרא דמסאבא לעלמא. ולבתר אייתיאו קרבנא. דא אקריב מסטרא דיליה, ודא אקריב מסטרא דיליה הוה דא הוא דכתיב ויהי מקץ ימים ויבא קין מפרי האדמה וגומר. רבי שמעון אמר ויהי מקץ ימים. מאי מקץ ימים, דא הוא (6) קין כל בשר. ומאן איהו, דא מלאך המות. וקין מהוהו קין ימים אייתי קרבנא. דייקא, דקאמר מקץ ימים ולא אמר מקץ ימין. ובגין כך (7) בתוב בדניאל (דניאל י"ב) ואתה לך לקץ ותנוח ותעמוד לגורלך. אמר ליה (8) לקץ הימים, או לקץ הימין. אמר ליה לקץ הימין, (י"ד ע"ב) וקין מקץ הימים אייתי :

ויבא קין מפרי האדמה כמה דאת אמר ומפרי העץ. אמר רבי אלעזר מפרי האדמה כמה דאת אמר (יסעים ג) אוי לרשע רע כי גמול ידיו וגומר. (כי פרי מעלליהם יאכלו. פרי מעלליהם יאכלו, דא מלאך המות, יאכלו) גמול ידיו, דא מלאך המות, יעשה לו, דאתמשך עליהו, ויתדבק בהו לקטלא לון ולסאבא לון. ועל דא קין אקריב מסטרא דיליה. והבל הביא גם הוא מכבודות, לאסנאה סטרא עלאה דאתייתא מסטר קרושתא, (י"ח מסטרא קדישא) ובגין כך וישע יי אל הבל ואל מנחתו ואל קין ואל מנחתו לא שעה, לא קביל (לון) ליה קדשא בריך הוא, ועל דא ויחר לקין מאד ויפלו פניו דהא לא אתקבילו אנפוי אינון אנפין דסטרוי, וקביל ליה להבל. ובגין כך כתיב ויהי בהיותם בשדה. (9) בשדה, דא אתתא כמה דאת אמר כי בשדה מצאה, וקין קני על נוקבא יתירה דאתילדת עם הבל דכתיב ותוסף ללדת והא אתמר :

הלא אם תטיב שאת כמה דאתמר. אבל שאת, כדאמר רבי אבא, שאת, תסתלק לעילא ולא תיחות לתתא. אמר רבי יוסי האי מלה השתא אתמר ויאות הוא. אבל הכי שמענא, שאת, יסלק מינד וישבוק

ע. ריש סקן ודף ר"כ : (כ) נח ס"ג א' ק"כ קל"ג א' ר"כ ב' : (ג) פירוט סהמלכות נקדחת קין ימין וקלובה כקדחת קין ימין : ו' : (ד) א"ס כיון לטול ל' ב' ימם שליוחיו סס

וישבוק לך אתדבקותא דא דרוח מסאבא • ואי לא, לפתח חטאת
 רובץ • מאי לפתח דא דינא עלאה דאיהו פתחא דכלא כמה דאת
 אמר (פסלס ק"ס) פתחו לי שערי צדק • חטאת רובץ, והוא סמל
 דאתדבקת ביה ואתמשכת עלך, יהי נטיר לך לאתפרעא מינך
 פתרגומו • אמר רבי יצחק (פ) תא חזי בשעתא דקטיל קין להבל, לא
 הוה ידע היך נפיק (ל"ה יפיק) נשמתיה מניה, והוה נשיך ליה בשניה
 כחויא, והא אוקמוה חבריאי • ביה שעתא לייט ליה קדשא בריך הוא,
 והוה אזיל לכל סטרי עלמא, ולא הוה אתר דמקבל ליה • עד (כ) דא שפת
 על רישיה ותב קמי מאריה, וקבילת ליה ארעא (ג) במדורא דלתתא •
 רבי יוסי אמר ארעא קבילת ליה למיהך בה דכתיב וישם י לקין אות •
 רבי יצחק אמר לאו הכי, אלא לתתא קבילת ליה ארעא במדורא
 חדא דתחותה דכתיב הן גרשת אותי היום מעל פני האדמה • מעל
 פני האדמה גורש, אבל לתתא לא גורש • ובאן אתר קבילת ליה
 ארעא • באר"קא, וכל אינון דדיירי תמן עליהון כתיב (ד) (יחמס י) יאברו

מוספתא

כיון דאמר קין גדול עוני כנשא, מחל ליה
 קדשא בריך הוא פלגו מעונשיה • בגין דגור
 עליה בקרמיתא ואמר ליה נע ונר תהיה
 בארץ • והשתא אשתאר בנוד בלחורוי דרא
 הוא דכתיב ויצא קין מלפני י וגומר בלומר
 דכר נפק מן קדם י הוה בגין למהוי נר בארעא,
 ולא נע • ועוד אמרו כד נפק קין מן קדם י,
 אמר לו אדם, ברי מה אתעביד על דינך • אמר
 לו קין, אבא כבר אתבשרית דמחל לי קדשא
 בריך הוא בנוד בלחורוי • אמר לו היאך הוא,
 אמר לו בגין דהבית ואודית קמיה, אמר אדם
 וכי כרין הוא רב ותקיף חילא דתשובה ואנא
 לא ידעית שרא לשבחא למאריה ולאודאה
 ליה פתח ואמר (פסלס כ"ג) סומור שיר ליום
 השבת טוב להודות ליי, בלומר טוב לשבחא
 ולאתבא ולאודאה קמיה קדשא בריך הוא • ט"ג

מארעא ומנתחות שמיא אלה, ותמן
 שוי מדוריה והיינו דכתיב וישב
 בארץ נוד קדמת עדן • ואמר רבי
 יצחק מההיא שעתא דקטל קין
 להבל דאתפרש (ד"ה א) אתפרש)
 אדם מאתתיה, תרין רוחין נוקבין
 הוו אתיין ומזדווגן עמיה, ואוליד
 רוחין ושדין דשאטן בעלמא • ולא
 תקשי לך האי, דהיא בר נש פד
 איהו בחלמיה, אתיין רוחין נוקבין
 וחיבן עמיה ומתחממן מניה ואולידן
 לבתר, ואלין אקרון נגעי בני אדם •
 ולא מתהפכן אלא לדיוקני בני
 נשא, ולית לון שעדין ברישא • ועל

דא

(א) א"ס סכסדנין פ' ר"מ כסס רב יסורס כריס דרכי חיון : (ב) טר סכסכ על ראשו ותפחית על מצויו : (ג) כמדה סתמין טיש
 כארץ : (ד) לטיל ט' א'

דא כתיב (א) בשלמה (שמולל כ' י) והוכחתו בשבט אנשים ובנגעי בני
 אדם ואפילו כהאי גוונא רוחין דכורין אתיין לנשי עלמא, ומתעברין
 מנייהו ואולידן רוחין • וכלהון נגעו בני אדם אקרון • ברת מאה
 ותלתין שנין, אתלביש אדם (דכ"ס ע"א) (ב) בקינויאי ואתחבר באתתיה
 ואוליד בר, וקרא שמייה ש"ת'רז"א דסופא דארזון (ג) בקיטרי גליפן •
 רבי יהודה אמר רזא דרוחא דאתאביד, דאתלביש כגופא (דארעא) אחרא
 בעלמא הרך הוא דכתיב כי שת לי אלהים זרע אחר תחת הכל •
 ואמר רבי יהודה כתיב ויולד בדמותו (עין כסימט) כצלמו, משמע דבנין
 אחרנין לא הוו (בדמותו כצלמו ומלה דא הוא) בדיוקנא דיליה, ודא בדמותו
 כצלמו, בתיקנא דגופא, ובתיקנא דנפשא בארץ מישר • (כ"א ומלה
 דא הוא כמה דאתמר ואמר רבי אבא משמיה דרבי ייסא) כמה דאמר
 רבי שמעון משמיה דרבי ייבא סבא, בנין אחרנין באתדבקותא
 דזוהמא דנחש וההוא דרכיב ביה דאיהו סמ"אל הוו, ובגיני כך לא
 הוו בדיוקנא דאדם • ואי תימא הא אמרת דהכל מסטרא אחרא הוה,
 הכי הוא, אבל תרנייהו לא הוו בדיוקנא דלתתא • אמר (י"ג ליה) רבי
 יוסי והא כתיב והאדם ידע את חוה אשתו ותהר ותלד את קין, ולא
 (י"ג אמר ליה הכי הוא אבל תרנייהו לא הוו בדיוקניה דלא) כתיב
 ויולד את קין • ואפילו בהכל לא כתיב ויולד, אלא ותוסף
 ללדת את אחיו את הבל, ודא הוה רזא דמלה • אבל
 בהאי מה כתיב ויולד בדמותו כצלמו • רבי שמעון אמר
 מאה ותלתין שנין אתפריש אדם מאתתיה, וכל אינון מאה
 ותלתין שנין הוה אוליד רוחין ושרין בעלמא, בגין ההוא חילא דזוהמא
 דהוה שאיב ביה • פיון (ד) דחסיל מניה ההוא זוהמא, (ס) רב וקני
 (ואעד) לאנתתיה ואוליד בר, כדן כתיב ויולד בדמותו כצלמו •
 תא חזי כל בר נש דאזיל לסטר שמאלא וסאיב ארחוי, כל רוחי
 מסאיב משיך על גרמיה, ורוח מסאב אתדבק ביה ולא אעדי מניה,
 ואתדבקותא (ד"ל) דההוא רוח מסאב הוי כהאי בר נש ולא באחרא •
 ובגיני כך אתדבקותא דילהון לאו איהו אלא באינון דמתדבקין בהו •
 זכאין

(א) לטול יט כ' : (ב) כקאלס באשור ואלדונג כה"ס : (ג) כקשרי איחיות סחיקים כסור א"כ ג"ר וכו' אי איחיות ס"ס סס
 ס"ף סאיחיות : (ד) א"ס סכלס ממנו ל כי וספלו סארכס : (ס) חד וקינא לאשור :

זכאין אינון צדיקיא דאזלי בארע מישר ואינון זכאי קשוטי ובניהון
 זכאין בעלמא ועלייהו כתיב כי ישרים (ב) ישבנו ארץ • אמר רבי חייא
 מאי דכתיב ואחורת תוכל קין נעמה • מאי איריא הוּבא דקאמר
 קרא דשמה נעמה • אלא בגין (ג) דטעין בני נשא אבתרה, ואפילו
 רוחין ושדין • רבי יצחק אמר אינון בני האלהים עזא ועזאל טעו
 בתרה • רבי שמעון אמר אימן של שדין הוות, דמסטרד דקין נפקת,
 והיא אתמנת על ליליא (עם לילית), באספרא דרבי • אמר ליה רבי
 אבא והא אמר מר דהיא אתמנת לחייבא בכני נשא • אמר ליה הכי
 הוא ודאי, דהא איהי אתיית וחייבת בהו בכני נשא, ולומנין דאולידת
 רוחין בעלמא מנייהו, (ד) ועד בען איהי קיימת לחייבא בהו בכני נשא •
 אמר ליה רבי אבא והא אינון מתין (ק"ג ב) כבני נשא, מאי טעמא
 איהי קיימת עד השתא • אמר ליה הכי הוא • אבל לילית ונעמה
 (ה) ואגרת בת מחלת, דנפק מסטרד דילהון כלהון קיימות, עד דיבער
 קדשא בריך הוא רוח מסאבא מעלמא דכתיב (וכייהו י"ג) ואת רוח
 הטומאה אעביר מן הארץ • אמר רבי שמעון ווי לון לבני נשא אינון
 דלא ידעין ולא משגיחין ולא מסתכלין, וכלהו אטימין, דלא ידעין
 כמה מלייא עלמא מברין משניין דלא אתחזון, וממלין סתימין. דאלמלא
 (ויהי) אתייהיב רשו לעינא למחזי, יתמהון בני נשא היך יכלין לאתקיימא
 בעלמא • תא חזי האי נעמה אימא דשדין הוות, ומסטרד אתיין כל
 אינון שדין, דמתחממן מבני נשא, ונטלי רוח תיאובתא מנייהו, וחייבת
 בהון דעבדי לון בעלי קריין • ובגין דבעלקרי אתי מסטרד דרוח מסאבא,
 בעי לאסחאה גרמיה, לאתדבאה מניה, והא אוקמוה חבריאי :

זה ספר תולדות אדם, לדיוקניה • אמר רבי יצחק אחמי קדשא בריך
 הוא לאדם, דיוקני דכל אינון דדין דיתון לעלמא, וכל חבימי עלמא
 (ז) ומלכי עלמא דזמינין לקיימא עלייהו דישראל. מטה למחמי דוד מלכא
 דישראל דאתיליד ומית, אמר ליה (ד"א ל"ג אמר וכולי) (ק"מ א' וקס"ה א') משנין
 דילי (אוסיד) אוזיף ליה שבעין שנין, וגרעו מאדם שבעין שנין, וסליק
 לון

(א) א"ס פבוניס כמ"ט כמדרש ע"ט זה וסני... יסכונה כארץ ספן: רוח מסאבא ומשיך וכו' כדלעיל: (ב) לטול ט' כ' ודף כ"ט: (ג) אחרי מוח
 ע"כ וכוונת מ"ח כ': (ד) מסרי' עזיזעלק ביאר ענין ו' סטוקס כס רוח אנרכיאל שכל על מחלת... ואח"כ מחלת היותה אשס עשי עיין
 באורך כספר מאור קטלית מומרי ל"א: כעלס זס ממרש"א כח"א ססחיס דף קי"א: מל"ן: (ס) כמלא כויסר כ"ו דלוינן עיקרד דלדס ולתיס
 כי סא דלוינא כספר ספליחס סארס אקנלבל ממלך למלך ער מלך סמסח:

לזן קדשא בריך הוא לרוד, ועל דא שבח דוד ואמר (תהלים ל"ב) כי
 (ה"ס ע"ב) שמחתני יי בפעליך במעשה ידיך ארנן, מאן גרים לי חדוה
 (בהאי) בעלמא * פעליך, דא הוא אדם קדמאה דאיהו פעלו דקדשא
 בריך הוא ולא פעלו דבשר ודם * מעשה ידיו דקדשא בריך הוא
 ולא מבני נשא, ועל דא גרעו אינון שבועין שנין מאדם מאלף שנין
 דהנה ליה לאתקיימא בהו * ואחמי ליה קדשא בריך הוא כל חבימי
 דרא ודדא, עד דמטא לדריה דרבי עקיבא, וחמי אורייתא. דידיה
 וחדי * חמא מיתתיה ועציב * פתח ואמר (תהלים קל"ט) ולי מה יקרו
 רעיק אל מה עצמו ראשיהם: זה ספר, ספר ודאי, והא (לעיל ל"ו ב) אוקימנא
 דכד הוה אדם בגנתא דעדן, נחית ליה קדשא בריך הוא ספרא על
 ידא דרזי"אל, מלאכא קדישא ממנא על רזי עלאין קדישין וביה גליפין
 גלופי עלאין וחכמה קדישא * ושבעין ותריין (ב) זיני דחכמתא הוו
 מתפרשין מניה, לשית מאה ושבעין גליפין דרזי עלאי. באמצעותא דספרא
 גליפא דחכמתא, למנדע אלף וחמש מאה מפתחן דלא אתמסרן
 לעלאי קדישי, וכלהו אסתמו ביה בספרא, עד (ב) דמטא (ה"ס) ליה
 לאדם בין דמטא לגבי דאדם, (מיניה) הוו מתכנשי מלאכי עלאי
 למנדע (ג) ולמשמע והוו אמרי (תהלים ל"ו) רומה על השמים אלהים על
 כל הארץ כבודך * בה שעתא אתרמיו לגביה הדרני"אל מלאכא
 קדישא ואמר ליה, אדם, אדם, הוי גניז יקרא דמארך, דלא אתייריב
 דשותא לעלאי למנדע ביקרא דמארך בר אנת * והוה עמיה טמיר
 וגניז ההוא ספרא, עד דנפק אדם מגנתא דעדן, דהא בקדמיתא הוה
 מעיין ביה, (ה) ומשתמש כל יומא בגינזי"א דמאריה, ואתגליין ליה רזין
 עלאין מה דלא ידעו שמישי עלאין * כיון דחטא ועבר על פקודא
 דמאריה, פרח ההוא ספרא מניה, והוה אדם טפח על רישוי ובכני ועאל
 במי גיחון עד (ו) קדליה, ומיין עברין גופיה חלדין חלדין ואשתני זיויה *
 בשעתא ההיא רמו קדשא בריך הוא לרפ"אל ואתיב ליה ההוא ספרא,
 וביה הוה משתדל אדם, ואנח ליה לשת בריה * וכן לכל אינון תולדות
 עד דמטא לאברהם, וביה הוה ידע לאסתכלא ביקרא דמאריה והא

אתמר

(א) מוכי חכמות מסור סס כן ע"כ אקויות: (ב) מירוש עד סמנינו סס' ליר אד' סר: (ג) משמע סמוס לטור בו כקול: (ד) ל"ט דהא לא סוס
 כידים רק כמס שעות רכי כיוס גורש סג'ע כדמסקי וכל קלאי אחר ססחוייר לו רפאל: א"כ סה דתמר כל יומת ר"ל כל אקויו סיוס שב
 נכרל: א"ס: (ס) עד ערפו וכו'

ארתמר • זבן (6) לחנוך אתייהוב ליה ספרא, ואסתבל מניה
ביקרא עלאה :

זכר ונקבה בראם • רבי שמעון אמר רזין עלאין אתגליין בהני תרי
קראי, זכר ונקבה בראם, למנדע יקרא עלאה רזא דמהימנותא,
דמגו רזא דנא אתברי אדם • תא חזי ברזא דאתבריוו שמים וארץ
אתברי אדם • בהו כתיב אלה תולדות השמים והארץ, (בהבראם) באדם
כתיב זה ספר תולדות אדם • בהו כתיב בהבראם, באדם כתיב ביום
הבראם זכר ונקבה בראם • מהכא כל דיוקנא דלא אשתכח ביה
דבר ונוקבא, לאו איהו דיוקנא עלאה בדקא חזי • וברזא דמתניתין
אוקימנא • תא חזי בכל אתר דלא אשתכחו דבר ונוקבא כחדא,
קדשא בריך הוא לא שוי מדוריה כההוא אתר • וברכאן לא אשתכחו
אלא באתר דאשתכח דבר ונוקבא דכתיב ויברך אותם ויקרא את
שםאדם ביום הבראם • ולא כתיב ויברך אותו ויקרא את שמו
אדם, דאפילו אדם לא אקרי, אלא דבר ונוקבא כחדא • רבי יהודה
אמר מיומא דאתחבר בי מקדשא ברכאן לא אשתכחו בעלמא,
ואתאכידו בכל יומא דכתיב (ישעיה כ"ז) הצדיק אבד • מאי אבד, אבד
ברכאן דהוו שריין ביה כמה דכתיב (משלי י') ברכות לראש צדיק •
וכתיב (ירמיה ו') אבדה האמונה • כגוונא דא כתיב ויברך אותם, וכתיב
ויברך אותם אלהים • מש"ת אתייחסו כל דרי עלמא, וכל אינון צדיקי
קשוט דהוו בעלמא • אמר רבי יוסי אלין (ב) אתון בתראין דהוו
באורייתא (לאשתכחא) אשתכחו, בתר דעבר אדם על אתון דאורייתא
כלהו, (בסדר תשר"ק • ובגין כך קרא לההוא ברא דאיהו בדמותו
(דכ"ו ע"ב) בצלמו ש"ת, דאינון קיומא דאתון) ובתיובתיה (ס"ב) ובתיאובתיה)
לקמי מאריה, אחיד באלין תרין • (ג) ומכדין אתהדרו אתון למפרע
בסדר תשר"ק • ובגין דא קרא לההוא ברא דאתייליד ליה דאיהו
בדמותו בצלמו ש"ת, דאינון סיומא דאתון • ולא אתתקנו אתון עד
דקי"מו ישראל על טורא דסיני • וכדין אהדרו אתון על תקונייהו
ביומא דאתבריוו שמים וארץ, ואתבסם עלמא וקיימא על קיומיה •
רבי

(א) פירוש לחנוך ניחן ג"כ ספר אחר ולא אותו ספר של אר"ס וכן משמע לקמן סוף ע' קפ"ו : (ב) פירוש ש"ת סס אחזית אחריכות • ע"ס
(ג) כחצי אחזית ש"ת מכוון :

רבי אבא אמר, יומא דעבר אדם על פקודא דמאריה, בעיין שמים וארץ (לא תגפא) לאתעקרא מאתריהו • מאי טעמא • כגין דאינון לא קיימו אלא על ברית דכתיב (ירמיה ל"ג) אם לא בריתי יומם ולילך חקות שמים וארץ לא שמתי • ואדם עבר ברית שנאמר (סו"ע ו') והמה כאדם עברו ברית • ואלמלא דגלי קמיה קדשא בריך הוא דומינין ישראל לקיימא על טורא דסיני, לקיימא האי ברית לא אתקיים עלמא (ד"ו) • רבי חזקיה אמר כל מאן דאודי על חטאיה, קדשא בריך הוא שביק ליה ומחיל על חוביה • תא חזי בד ברא קדשא בריך הוא עלמא, עבד האי ברית וקיים עליה עלמא • מנלן דכתיב בראשית ברא שית, דא ברית דעלמא קיימא עליה • (ב) שית, דמניה נגדין ונפקי כרבאן לעלמא ועליה אתברי עלמא • ואדם עבר על האי ברית ואעבר ליה מאתריה (ס"ט מעמיה) • (ג) האי ברית אתרמזת באת יו"ד, את זעירא עקרא ויסודא דעלמא • כד אוליד בר אודי על חטאוי וקרא שמה ש"ת, ולא אדכר ביה יו"ד למהוי שית, כגין דעבר עליה • וכגין פך קדשא בריך הוא (מדיא) מיניה אשתיל עלמא, ואתייחסו כל דרי זבאי דעלמא (משת) • ותא חזי בד קיימו ישראל על טורא דסיני, עאל בין תרין אתוון אלין (ד) הוא דברית, ומאן איהו, ביי"ת, ועאל בין תרין אתוון דאשתארו ויהיב ליה לישראל • וכד עאל ביי"ת הוא דברית בין תרין אתוון אלין, דאינון שי"ן תי"ו, (עאלו) ואתעבידו שב"ת כמה דאת אמר (שמע"ל ל"א) ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדורותם ברית עולם, כמה דהוה שירותא דעלמא לאתייחסא ברוו כל דרי עלמא מאלין תרין אתוון ש"ת הוו תליין עד דאשתכלל עלמא כדקא יאות, ועאל בנייהו ברית קדישא ואשתכלל בשלימות ואתעביד שב"ת אמר רבי יוסי אלין תרין אתוון אשתכללו באת ביי"ת • וכד אתהדרו אתוון למפרע מן יומא דאתיליד ש"ת, אהדרו אתוון בכל דרא ודרא עד דמטו ישראל לטורא דסיני ואתתקנו • אמר רבי יהודה לתא אתהדרו, וככל דרא ודרא הוה (ה) גפיף עלמא באתוון ולא מתיישכן בדוכתייהו. כד אתייהבת אורייתא לישראל אתתקן כלא

נ"א

(א) פ"ו כמו שזוה"ק שכתב דוד: (ב) פ"ו דקאמ' אח ועירא ל"ל ונ"ד מארז'ו לחסיקי יו"ד דסו"ס • א"ס: (ג) פ"ו ככרם ל"ו ב וסו"ס סוכרם: (ד) הכולל סו"ס מחובר על ידי לרופי החיותות ול"ל סו"ס העולם כקיימו ער מתן תורה: (ה) פ"ו כ"ו כפכך כמדרש ואמרו ש"ס כי פ"ו כשענים על חמקס לסכבי ער של מוס וזר של א"ז וסכ"ס כלכל עכמס וסחליף סכרס סעלוכוס):

(כ"ח) אַתּוֹן כִּלְהוּ אַתְתְּקִנוּ * (כ"א) שׂוּךְ מֵאִמֶר כְּסִתְרֵי אֱמוּנוֹת כִּי ר' יוֹדֵד וְכִדְפוּס וּבִינְיָא דִּבְנֵי כ' וַחֲוֵי אֲרִיס
 וְכוּ' ע"ג) * רבֵי אֲדַעְזוּר אֹמֵר, בְּיוֹמֵי אֲנוּשׁ הוּוּ חֲכִימִין בְּנֵי נֶשֶׁא בְּחֻכְמָה
 דְּחֶרְשִׁין וְקוֹסְמִין, וּבְחֻכְמָתָא לְמַעְצָר לְחִילֵי דְשִׁמְיָא, וְלֹא הוּוּ בְר נֶשׁ
 מִזִּזְמָא דְנִפְק אֲדָם מִגְּנִתָּא דְעָדָן וְאַפִּיק עֲמִיה חֻכְמָתָא (כ"ב) דְטֶרְפִי אֵילְנָא,
 דְאַשְׁתְּדַל בֵּה * דְהָא אֲדָם וְאַתְתִּיה וְאַיְנוֹן דְנִפְקוּ מִנִּיה עַד דְאַתָּא
 אֲנוּשׁ שְׂבִיקוּ לֵה * בְּד אַתָּא אֲנוּשׁ חֲמָא לֹן וְחֲמָא חֻכְמָתְהוֹן מִשְׁנִין
 (כ"ג) מִשְׁטִין) עֲלֵאִין וְאַשְׁתְּדִלוּ בְהוֹן, וְעַבְדִּין (כ"ד) עֲבִידִתִּין וְחֶרְשִׁין וְקוֹסְמִין,
 וְאוּלִּיפּוּ מִנְהוֹן. עַד דְאַתְפְּשִׁטָּת הֵהוּא חֻכְמָתָא בְּדָא דְמִבּוּל, וְכִלְהוּ
 הוּוּ עַבְדֵי עֲבִידִתִּיהוּ לְאַבְאִשָּׁא, וְהוּוּ מִתְתַּקְפִי לְגַבֵי נַח בְּאַיְנוֹן חֻכְמָתָן *
 וְאַמְרֵי דְלֹא יְכִיל דִּינָא דְעֵלְמָא לְאַשְׁרָאָה עֲלִיָּהוּ, דְהָא אֵינּוֹן עַבְדֵי
 חֻכְמָתָא לְדַחִיָּא לְכָל אֵינּוֹן מְאַרֵי דְדִינָא, וּמֵאֲנוּשׁ שְׂרִיָּאוּ כִלְהוּ
 לְאַשְׁתְּדִלָּא בְּאַלִּין חֻכְמָתָן דְהָא הוּוּ דְכְתִיב אִזּוּ הוּחַל לְקִרְוֹא בְשֵׁם
 " * רבֵי יִצְחָק אָמַר כָּל אֵינּוֹן זְבָאִין דְהוּוּ בְהוּ לְכֶתֶר בְּהֵהוּא דְרָא,
 כִּלְהוּ הוּוּ מִשְׁתְּדִלֵי לְמַחָאָה בְהוּ * (כ"ה) בְּגִין דְלֹא יִתְעַנְשׁוּ עֲלִיָּהוּ,
 כְּמוּ יִרְדּוּ מִתּוּשְׁלַח וְחֲנוּךְ, וְלֹא יְכִילוּ * עַד דְאַתְפְּשִׁטוּ חִיבִין מְרִדֵי
 בְּמֵאֲרִיהוֹן וְאַמְרֵי (כ"ו) מַה שְׂדֵי כִי נַעְבְּדִנוּ * וְכוּי הָאֵי טְפִשׁוּתָא הוּוּ
 קָא אָמְרֵי * אֵלֹא בְגִין דְהוּוּ יִדְעֵי כָּל אֵינּוֹן חֻכְמָתָן, וְכִלְהוּ מִמֵּן דְעֵלְמָא
 דְאַתְפְּקִדֵן עֲלִיָּהוּ, וְהוּוּ (כ"ז) מְרַחֲצֵן בְהוּ * עַד דְאַתִּיב קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּוּ
 עֵלְמָא כְּדָקָא הוּוּ, דְהָא (כ"ח) ע"כ) בְּקִדְמִיתָא הוּוּ מִים בְּמִים, וְלְבֶתֶר
 אֲתִיב לִיה לְעֵלְמָא כְּקִדְמִיתָא, וְלֹא אֲתַחְרִיב מְכֵלָא דְהָא בְּרַחֲמִין
 אֲשַׁנַּח עֲלִיָּהוּ דְכְתִיב (תְּהִלִּים כ"ט) " לְמִבּוּל יֵשֶׁב, וְלֹא כְתִיב אֱלֹהִים *
 בְּיוֹמוֹי דְאַנוּשׁ, אֲפִילוּ יִנּוּקֵי דְהֵהוּא (י"ט) דְרָא כִלְהוּ הוּוּ מִשְׁנַחֲן בְּחֻכְמָתָן
 עֲלֵאִין, וְהוּוּ (י) מִסְתַּכְלֵן בְהוּ * אָמַר רבֵי יִסָּא אֵי הֲבִי טְפִשִׁין הוּוּ דְלֹא
 הוּוּ יִדְעִין דְזִמִּין קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּוּ לְאַיִתָּאָה עֲלִיָּהוּ מִי טוֹפְנָא, וַיִּמּוּתוּן
 בְהוּ * אָמַר רבֵי יִצְחָק מְנַדַּע יִדְעֵי, אֲבָל אֲחִידוּ טְפִשׁוּתָא בְּלִבֵּיהוּ,
 דְאַיְנוֹן הוּוּ יִדְעֵי הֵהוּא מְלֹאכְהָ דְמִמְנָא עַל אִשָּׁא, וְהֵהוּא דְמִמְנָא עַל
 מִיָּא, וְהוּוּ יִדְעִין לְמַעְצָר לֹן, דְלֹא יְכִלִּין לְמַעְבַּד דִּינָא עֲלִיָּהוּ * וְאַיְנוֹן
 לֹא

(כ) גַּלְיָא סְלִילֵן וְסָס כְּחַת חוֹלְבוֹת : (ג) גִּרְסָא יוֹדְעֵי כוּכָס : (ד) אִלֵּם כְּחַס סְרַמְכִין מְרַשַׁח וְחֶרֶב ב' מוֹנִי ע"ז סוּר כְּעוֹלָם :
 סְרַלְשִׁין עֲבוּדָת סְמֵלָאָס סַנְק' כְּלָשׁוֹן סְפִיר אֲלֵמִס * וְסָכ' עֲבוּדָת לְכָא סְמֵסִים וְלִרְעוּהוּ ז' סְחִילֵי לְעֵנוֹת אַחַר ע"ז אוּ כוּמֵן סְפִלְגָס * וְסָכ'
 עֲבוּדָת סְרוּחַת וְסָדְרִין עֲלָן שְׁעוּס פְּרַאשׁוּסִים וְחֻדְשִׁים מְקִרוּכ כְּלוּ כְּמ"ט בְּחֹרֵס * וְדִכְרוּ סִרְכ ז' לְמַכוּנִים מֵאֵד לְדִכְרוּ סְסִיר סְרַלְשׁ סְכָלָא
 סְכָל עֲשׂוּס כְּדוּר סְמִבּוּל סוּס לְחֻשׁוּכ שְׂזוּכ ס' אִתְּ סִרְיָן כִּיד סְמִמוּנִים סְעִלְוִוּס :

לא הוּוּ ידְעֵי קְדוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁלִיט עַל אֲרֶעָא, וּמְנִיָּה יִתֵּי דִינָא
עַל עַלְמָא • אַלֵּא הוּוּ חֲמָאן דְּעַלְמָא אֲתַפְקֵד בִּידָא דַּאֲינוּן מִמֶּנּוּ
וּבְהוּ (6) כֹּל מְלֵי דְעַלְמָא • וּבְגִינֵי כֶךְ לֹא הוּוּ מִסְתַּפְלֵן בֵּיהּ בְּקִדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא מִשְׁגִּיחִין בְּעַבְדֵּיהּ • עַד דַּאֲרֶעָא אֲתַחְבְּלָא, וְרוּחַ
קִידְשָׁא אֲכַרְיוּ בְּכָל יוֹמָא וְאָמַר (סס ק"ה) יִתְמוּ חַטָּאִים מִן הָאָרֶץ וְרִשְׁעִים
עוֹד אֵינִם • (ס) וְאוּרִיךְ קְדוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹון, כֹּל הֵהוּא זְמַנָּא דַּאֲינוּן
זְכָאִין יָרֵד וּמְתוּשֶׁלַח וְחֲנוּךְ קִימִין בְּעַלְמָא • כִּיּוֹן דַּאֲסַתְלָקוּ מֵעַלְמָא,
כְּדִין אֲנַחִית קְדוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּנָּא עַלֵּיהּ וְאֲתַאכִידוּ • בְּמַה דַּאֲתַ
אָמַר (כְּרִאֲשִׁית ז') וַיִּמְחוּ מִן הָאָרֶץ • (כֵּלֵן שִׁיר מֵאֲמַר בּוֹס ר' ס'וּ וּבְדִטּוּס וּכְלִיאָס מִכ' א' ע"ג)

וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנוּךְ אֶת הָאֱלֹהִים וַאֲיִנְנוּ כִי לָקַח אוֹתוֹ אֱלֹהִים • רַבִּי יוֹסִי
פָּתַח (ש"ל א') עַד שֶׁהַמֶּלֶךְ בְּמַסְבּוֹ נִרְדֵּי נִתַּן רִחוֹ • הָאֵי קָרָא
אֲתַמַּר • אֲבָל תָּא חוּי כֶךְ אֲרַחוּי דְּקְדוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּשַׁעֲתָא דְּבַר
נֶשׁ אֲתַדְּבַק בֵּיהּ, וְהוּא אִשְׁרֵי דִּיּוֹרִיָּה עַלֵּיהּ, וַיִּרְעַ דְּלִבְתָּר יוֹמִין יִסְרַח,
אֲקִידִים וְלִקִּיט רִיחִיהּ טַב מְנִיָּה, וְסִלִּיק לִיהּ מֵעַלְמָא הֲדָא הוּא דְּכַתִּיב עַד
שֶׁהַמֶּלֶךְ בְּמַסְבּוֹ נִרְדֵּי נִתַּן רִחוֹ • עַד שֶׁהַמֶּלֶךְ דִּיָּא קְדוּשָׁא בְּרִיךְ
הוּא • בְּמַסְבּוֹ דִּיָּא הֵהוּא בַר נֶשׁ דַּאֲתַדְּבַק בֵּיהּ וְאִזֵּל בְּאַרְחוּי •
נִרְדֵּי נִתַּן רִחוֹ • אֲיִנּוּן עוֹבְדִין טְבִין דְּבִיָּה, דְּבִגְנִיָּהוּן יִסְתַּלֵּק
מֵעַלְמָא עַד דְּלֹא מְטָא זְמַנִּיָּה • וְעַד דָּא הוּוּהּ שְׁלֵמָה מְלַכָּא
אָמַר (קִסְלַת ח') יֵשׁ הַבַּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יֵשׁ צְדִיקִים וְגוֹמַר
יֵשׁ צְדִיקִים אֲשֶׁר מִגִּיעַ אֵלֵיהֶם בְּמַעֲשֵׂה הַרְשָׁעִים כְּמַה דַּאֲוִקִּימְנָא
דְּבִגִּין דְּעוֹבְדִיָּהוּן טְבִין, קְדוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא סִלִּיק לֹון מֵעַלְמָא (בְּגִין דְּלֹא
יִסְרַחוּ, וּמִגּוֹ רַחֲמוֹתֶיהּ בְּהוּ, מִסְלַק לֹון) עַד לֹא מְטָא זְמַנִּיָּהוּ, וְעַבִּיד
בְּהוּן דִּיגִין • וַיֵּשׁ רִשְׁעִים אֲשֶׁר מִגִּיעַ אֵלֵיהֶם בְּמַעֲשֵׂה הַצְּדִיקִים, דְּקְדוּשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אוּרִיךְ לֹון יוֹמִין וְאוּרִיךְ רוּגְזִיָּה בְּהוּ, וְכֹל דָּא כְּמַה דַּאֲתַמַּר,
(א) אֵלֵין בְּגִין דְּלֹא יִסְרַחוּ, וְאֵלֵין בְּגִין דְּלִיָּהֲדֵרוּ לְגַבִּיָּה, אוּ בְּגִין דִּיפּוּק
מְנִיָּיָהוּ בְּגִין דְּמַעְלוּ. (ב) תָּא חוּי חֲנוּךְ זְכָאֵה הוּוּ, וְקְדוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא
חֲמָא לִיָּה דִּיִּסְרַח לְבַתָּר, וְלִקִּיט לִיָּה עַד לֹא יִסְרַח הֲדָא הוּא דְּכַתִּיב

וּלְלִקוּט

(6) אִם כֹּל חֲסֵר מִלַּח אֲהַכְּנִין: (ב) וְסַמְחִין: (ג) סְלִיָּקִים שְׂמֵחִים קוֹדֵם זְמַנֵּס כִּדוּ שְׂמִיחוּ כֵּסֵס עוֹב כְּעוֹד שְׂמַעְתִּיס טוֹבִיס וְלֹא
מִמְחִין לִסְס עַד שִׁכְחוּ אַחַר כֶּךְ לִירוּ חֲטָא וְאֵלוּ טְרַשְׁעִים מְכִיחַ אִיחַס כְּחִיס כִּדוּ שִׁיחִירוּ כְּחִיכֵס אוּ כַּכּוֹל שִׁלְפוּ מַחֵס כְּנִיס סְגוּסֵס
אוּ אִיחַס סְלֵמָה לְטְרַשְׁלָא: (ד) אִם פְּלוּגְתָא כְּכִר פ' כ"ה יוֹר אִיכּוּ סוּף דַּאֲמַה חֲסִיךְ חֲסִף סִיס פְּעַמִּיס לְרִיק וּפְעַשִׁיס רַשַׁע וְלִסְס סְקֵלִיס
סִיסְרִיחַ וְלִקֵּט אִיחּוּ קוֹדֵם זְמַנּוּ וְכַתֵּל וַס שִׁיחִירוּ כְּסַחִיס:

(ס"ד ו') וּלְלִקוּט שׁוֹשְׁנִים, בְּגִין דִּיהִבִּי רִיחָא טַב לְקִיט לֹון קְדִישָׁא בְּרִיךְ
 הוּא עַד לֹא יִסְרְחוּ * וְאִינְנוּ כִי לְקַח אוֹתוֹ אֱלֹהִים, וְאִינְנוּ לְאַרְכָּא יוֹמִין
 כְּשֶׁאֵר בְּנֵי נִשָּׂא דְהוּוּ אֹרְכֵי יוֹמִין, מָאִי טַעְמָא, בְּגִין דְּלְקַח לִיהַּ קְדִישָׁא
 בְּרִיךְ הוּא עַד לֹא מְטִי זְמַנְיָה * רַבִּי אֲלֵעָזָר אָמַר חֲנוּךְ נְטִיל לִיהַּ קְדִישָׁא
 בְּרִיךְ הוּא מֵאַרְעָא, וְאַסְקִיָּה לְשִׁמִּי מְרוּמִים, וְאַמְסַר בִּידֵיהּ כָּל גְּנוּזֵי
 עֲלָאִין, (לְעֵיל ל"ב) וְחִמְשָׁה וְאַרְבָּעִים מִפְּתַחַן (ה) סְתָרֵי גְלִיפִין, דְּבָהוּ מִשְׁתַּמְשִׁי
 מִלְּאֲבֵי עֲלָאִי, וְכִלְהוּ אֶתְמַסְרוּ בִּידֵיהּ * וְהָא אֹקִימָנָא :

וַיֵּרָא יי כִי רַבָּה רַעַת הָאָדָם בְּאַרְצָן וְכָל יֵצֵר מַחֲשָׁבוֹת לְבוֹ * רַבִּי
 יְהוּדָה פָּתַח (תְּהִלָּתוֹ ה') כִּי לֹא אֵל חֲפִץ רָשָׁע אַתָּה לֹא יְגוּרְךָ
 רַע * הָאִי קְרָא אַתְמַר וְאֹקִמָוִיהּ * אֲבָל תָּא חוּי מָאן דְּאַתְדַּבֵּק בִּיצֵר
 הָרַע וְאַתְמַשִּׁיךְ אֲבַתְרִיָּה, יִסְתַּאֲב הוּא וְיִסְאָבוֹן לִיהַּ כְּמָה דְאַתְמַר *
 כִּי רַבָּה רַעַת הָאָדָם, כָּל בִּישִׁין הוּוּ עַבְדֵי וְלֹא אֲשַׁתְלִים חוֹבִיָּיהוּ עַד
 דְּהוּוּ (ג) אוֹשְׁרִין דְּמִין לְמַגְנָא עַל אַרְעָא * וּמָאן אִינוּן, דְּהוּוּ מַחְבְּלִין
 אֲרַחֲיָהוּ עַל אַרְעָא הִדָּא הוּא דְכָתִיב רַק רַע כָּל הַיּוֹם * כְּתִיב הִכָּא
 דְּק רַע, (דְּנִי ע"ה) וְכָתִיב הָתָם (לֹא יְגוּרְךָ רַע * וְכָתִיב) (כְּרַחֲשִׁית ל"ה) וַיְהִי עַר כְּבוֹד
 יְהוּדָה רַע בְּעֵינֵי יי * אָמַר רַבִּי יוֹסִי וְכִי (ג) רַע לָאוּ אִיהוּ רָשָׁע * אָמַר
 לִיהַּ לֹא * רָשָׁע אֲפִילוּ אָרִים יֵדִיהּ לְגַבֵּי חֲכָרִיָּה, אַף עַל גַּב דְּלֹא עֲבִיד
 לִיהַּ מִיָּדִי, אֲקָרִי רָשָׁע כְּמָה דְכָתִיב וַיֹּאמֶר לְרָשָׁע לְמָה תִּבְהַ רַעַךְ
 הַבַּיִת לֹא כְּתִיב, אֲלֵא תִבָּה * אֲבָל רַע לֹא אֲקָרִי אֲלֵא מָאן דְּמַחְבֵּל
 אֲרַחֲיָה, וְסָאִיב גְּרַמְיָה וְסָאִיב אַרְעָא, וַיְהִיב חִילָא וְתוֹקְפָא לְרוּחַ מְסָאֲבָא
 דְּאֲקָרִי רַע דְכָתִיב רַק רַע כָּל הַיּוֹם * (ו) וְלֹא עָאֵל (ס"ט ה') בְּפִלְטְרִין
 וְלֹא חֲמִי אֲפִי שְׂבִינְתָא, בְּגִין דְּבָהֵאִי אֲסַתְלַק שְׂבִינְתָא מֵעֲלָמָא * מְנַלָּן
 מִיעֲקָב, דְּכַד אֲסַתְלַק שְׂבִינְתָא מִנִּיהּ, חֲשִׁיב דְּבִבְנֵי הוּוּ פִּיסוּל, דְּכַגְּנִיָּהוּ
 אֲתַתְקַף בְּעֲלָמָא רוּחַ מְסָאֲבָא, וְגַרְע נְהוּרָא מִן סִיְהָרָא וּפְגִים לֵה * וְאִי
 חִימָא אֲמָאִי, בְּגִין דְּדָא סָאִיב מִקְדִּישָׁא, וְאַסְתְּלַקַּת שְׂבִינְתָא מֵעֲלוּרֵי
 דְּיעֲקָב * (ז) כָּל שְׂבִין הָהוּא דְּמִסָּאֲב אֲרַחֲיָה וְסָאִיב גְּרַמְיָה, דְּהוּוּ
 אֲתַקְף לִיהַּ לְרוּחָא מְסָאֲבָא, וּבְגִין כַּךְ כַּד אֲסַתַּאֲב אֲקָרִי רַע * תָּא

חזי

(א) סִידוּחַ חֲקוּקִים עַל לְרִיפֵי אִיחִיוּת טַעַם טַעַם מִשְׁתַּמְשִׁים מִלְּאֲבֵי הַשָּׁרֵת : (ב) שׁוֹשְׁנִים דְּמִים כְּחֹס וְסִינֵי כְּהַשְׁתַּח אֵעִים * (ג) לֵאמֹר כִּינֵי
 כְּנֹס יִבֵּי א' כְּאוֹמְרִים כָּל פְּלוֹחַ בְּחַמְסָא וְאַתְמַר כְּאֵל מְכִיל לְעוֹלָם וְכֵן רַמֵּז רַע' (שְׂבִינְתָא מ' א') לְפִי שְׂקֵל מְדַרְשׁוֹ מ' הוּוּר מְרִנְתָּו
 כְּעַ' (כ"י) : (ד) מִשְׁמַע דְּרָשָׁע חֲמוּר מְרַע * וְאִיכָּא לְמוּמַר אִיכָּא * א"כ (כְּוֹנֵחַ הוּוּר פְּשִׁיעַת * מִלִּין) : (ד) אִינוּן זֹכֵם לְכַף כְּהוֹכֵלוֹ שֶׁל
 פְּמִלָּן יַחֲכִיר כִּי ע"י שְׂחַחַח סוֹרַע מִשְׁחַלֵּק סִיכּוּנָה מִהַעוֹלָם וְכַשְׂכִּיל זֵם אִינוּן זֹכֵם לְרִיחָא כִּי פְּשִׁיעוּס כְּעוֹלָם אֵל טוֹפֵל כִּיִּר מְקַלְיוֹת כֵּן
 רַע כְּטוֹעַ : (ט) מְרַקְטָמַר כִּשׁ מִשְׁמַע פְּמִלִּין וְלֵב גְּרַע מְכַעַל כָּא אֵל לְכַד וְטוֹיִד עֲנַס כֵּן דְּסָא קְסָכֵר יַעֲקֵב שִׁט פִּיסוּל מְבַכִּי כְּכַד :

א' פִּירוּשׁ

חזי כד בר נש אסתאב, לא אתפקד מעם קדשא בריך הוה לטב,
 (ב) ובכל זמנא אתפקד מההוא דאתקרי רע לביש הדא הוא דכתיב
 (משלי י"ט) ושבע ילין כל יפקד רע, כד אזיל בארע מישר בדין כל
 יפקד רע • ועל דא כתיב רק רע כל היום • וכתיב לא יגורך רע •
 דא אקרי רע ולא אקרי רשע • וכתיב (חסלים כ"ג) גם כי אלך בגניא
 צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי :

וינחם יי כי עשה את האדם בארץ ויתעצב אל לבו • רבי יוסי פתח
 (ישעיהו ס) הוי מושכי העון בחבלי השוא וכעבות העגלה
 חטאה • הוי מושכי העון, אלין בני נשא דחטאן קמי מריהון בכל
 יומא, ואתדמן בעינייהו אינון חובין דאינון בחבלי השוא • וחשבין דההוא
 עובדא דעבדין, וההוא חובא דעבדין, דלאו איהו כלום, ולא אשגח
 בהו קדשא בריך הוא • עד דעבדין לההוא חובא תקיף ורבי בעבות
 העגלה, (ראיהו תקיף ורבי בעבות העגלה) דאיהו תקיף דלא יכיל
 לאשתצאה • ותא חזי כד עביר קדשא בריך הוא דינא בחייבי עלמא,
 אף על גב דאינון חטאן קמי קדשא בריך הוא ומרגיזין ליה כל
 יומא, לא בעי לאובדא להו מעלמא, וכד אשגח בעובדיהון אתנחם
 עלייהו, על דאינון עובדי ידוי ואוריך לון בעלמא, ובגין דאינון עובדי
 ידוי, נטיל נחמה ואתנחם עלייהו וחיים עלייהו, וכד בעי למעבד בהו
 דינא כב יכול עציב, (ר"ס ל"ג חזון לא אנעיל קדמויה) דכיון דעובדי ידוי אינון
 עציב עלייהו כמה דאת אמר (יחזקאל ו') ורחוון לא אנעיל קדמויהו. כתיב
 (ס"ט והא כתיב) (ר"ס ס' ט"ו) הוד והדר לפניו עוון וחדוה במקומו אמר
 רבי יוסי תא חזי ויתעצב אל לבו כתיב, (כ) אל לבו עציב ולא לאתר
 אחרא • לבו, כמה דאת אמר (שמואל ב' כ') כאשר בלבבי ובנפשי יעשה
 רבי יצחק אמר וינחם יי כמה דאת אמר (שמואל ל"ב) וינחם יי על הרעה
 אשר דבר לעשות לעמו. רבי ייסא אמר לטב, רבי חזקיה אמר לביש •
 רבי ייסא אמר לטב כמה דאתמר, דקדשא בריך הוא נחים על
 דאינון עובדי ידוי וחיים עלייהו. ויתעצב, בגין דאינון חטאן קמיהו ורבי
 חזקיה אמר לביש, דכד קדשא בריך הוא בעי לאובדא לחייבי עלמא,
 נטיל נחומין עלייהו וקביל נחומין, כב יכול כמאן דמקבל נחומין על מה

דאכיר

(6) פירוט שמעמא איתו כקדו כל פעם • פ"ס : (כ) פ"ס אמשר סגן סן רבוי סג"ס סא ככתי נולוי סא ככתי כרלי :

פ"ס

דאכיד • וכיין דקביל נחומין ודאי דינא אתעבד ולא תלייא מלתא
 בתשובה • אימתי תלייא בתשובה עד לא קביל תנחומין עלייהו, הא קביל
 תנחומין עלייהו, לא תלייא מלתא בתשובה כלל, ודינא אתעבד. וכדין
 אוסיף דינא על דינא, ואתקיף (לקמן ע' כ') לההוא אתר דדינא למעבד
 דינא, ואוביד לון לחייבייא מן עלמא • וכלא בקרא דכתיב וינחם יי
 קיבל תנחומין, ולבתר ויתעצב אל לבו • (6) יהב תוקפא לדינא למעבד
 דינא • רבי חייא אמר וינחם יי כי עשה את האדם בארץ • נטל
 תנחומין וחדוה בד עבד קדשא בריך הוא לאדם בארעא, דאירו
 בגוונא עלאה, וכל מלאכי עלאי שבחו ליה לקדשא בריך הוא, כד
 חמו ליה בדיוקנא עלאה ואמרו (יכ"ז ע"ב) (תהלים ה') ותחסררו מעט
 מאלהים וכבוד והדר תעטרו • לבתר בד חטא אדם, אתעצב קדשא
 בריך הוא על דחטא, דיהב פתחון פה למלאכי השרת, דאמרו קמיה
 בקדמיתא כד בעא למברי ליה מה אנוש כי תזכרנו וכן אדם כי
 תפקדנו • אמר רבי יהודה ויתעצב אל לבו, כגין דבעי למעבד בהו
 דינא שנאמר (ד"ס כ' כ') בצאת לפני החלון ואומרים הודו ליי כי
 לעולם חסדו • ואמר רבי יצחק אמאי לא כתיב הכא כי טוב, אליה
 כגין דאוביד עובדי ידוי קמיהו דישראל • כגוונא דא כד הוו ישראל
 עברין ימא, אתו מלאכי עלאי למימר שירה קמי קודשא בריך הוא
 בההוא ליליא, אמר ליהו קדשא בריך הוא, ומה עובדי ידי טבעין בימא
 ואתון אמרי שירה • כדין (סמות י"ד) ולא קרב זה אל כל הלילה •
 אוף הכא בכל זמנין דאיבוד רשיעייהו איהו מעלמיה, כדין עציבו
 אשתבח עלייהו • רבי אבא אמר בשעתא דחב קמי קדשא בריך הוא
 אדם, ועבר על פקודיו, כדין אשתבח עציבו קמיה • אמר ליה קדשא
 בריך הוא אדם, ווי דחלשת חילא עלאה • (7) כהאי שעתא אחחשבת
 נהורא חר, ומיר תריך ליה מגנתא דערן • אמר ליה אנא אעלית לך
 לגנתא דערן לקרבא קרבנא, ואת פגימת מדבחה דלא אתקרבא
 קרבנא, מבאן ודהלאה לעבוד את האדמה וגור עליה מיתה, וחס עליה
 קדשא בריך הוא וגניז ליה בשעתא דמית, סמיך לגנתא • מרה עבד

אדם

(6) ה"ס בראשית ט"ז: רמז: כהלת וקעבד דרלוי. מלבון ידוך טלכויי קון מעלכוני את קקון וסכוונה טחון חזיק וכת לסטויי קהל לרלוי
 סטויי לכו: (כ) סוינו וקרובי קלסא. קסכז עינו של עילב לפי עילם מעול לסרלי כ"ד כ"ט א"ס

אדם, עבד מערתא חדא ואתמר בה הווא ואתתיה * (ה) מנא ידע, אלא חמא חד נהורא דקיק עייל בההוא אתר דנפיק מגנתא דעדן ותאב תיאובתיה לקבריה * ותמן הוא אתר סמוך לטרע דגנתא דעדן * תא חזי לא אסתליק בר נש מעלמא עד דחמי ליה לאדם הראשון, ושאל ליה על מה אזיל מעלמא והיך נפיק * הוא אמר ליה ווי דבגינך נפקנא מעלמא * והוא אתיב ליה, ברי אנא עברית על פקודא חדא ואתענשית בגינה, חמי את במה חובין וכמה פקודין דמארך עברת * אמר רבי חייא עד הדין יומא, קאים אדם הראשון וחזי באכהן תרין זמנין ביומא, ואורי על חובוי, ואחמי לון ההוא אתר דהורה ביה ביקרא עלאה, ואזיל וחמי כל אינון צדיקי וחסירי דנפקו מניה, וירתו לההוא יקרא עלאה דבגנתא דעדן, ואכהן בלהון אודן ואמרין (מסלוס ל"ו) מה יקר חסדך אלהים ובני אדם בצל כנפיק יחסיון * רבי ייסא אמר בלהו בני עלמא חמאן ליה (ו) לאדם הראשון בשעתא דמסתלקי מן עלמא, לאחזאה סהדותא דבגין חובוי דבר נש איהו אסתלק מעלמא, ולא בגיניה דאדם, במה (ז) דתנינן אין מיתה בלא חטא * בר אינון תלתא דאסתלקו בגין ההוא עיטא דנחש הקדמוני ואלין אינון * עמרם לוי ובנימין * ואית דאמרי אוף נמי ישי, דלא חבו ולא אשתבח עלייהו חובא דימותון ביה, בר דאדבר עלייהו ההוא עיטא דנחש כדאמרין * תא חזי בלהון דרין דהוו ביומוי דנת, בלהו אפשיטו חובין על עלמא באתגלייא לעיניהון דכלא * רבי שמעון הוה אזיל יומא חד (ח) בפילי דטבריה, חמא בני נשא דהוו (ט) מקטרי בקיטרא דקשתא (י) בקולפא דקנסיר, אמר ומה חובא דא באתגלייא לארגזא למריהון, יהיב עינוי בהו ואתרמיו לגו ימא ומיתו * תא חזי כל חובא דאתעביד באתגלייא, דחי לה לשכינתא מארעא וסליקת דיורה מעלמא * ואלין הוו אזלין ברישא זקיף ועבדי חובייהו באתגלייא

ורחו

(ה) מסיכון ידע ארס שמערה שהיא שוכב בה היא כמובן לג' ע' ותו' לא חמא וכו' דאם איר' כחכלוח חרוקת ככנס להאי כמעט' ווי' וזו כוח מערה המכפלה ממש : (ב) נח ס' כ' ותוי גרם קב' א' : (ג) לעול כ' ה' מכויר שסיטע מחב'כ כעטוי של כחש ושס חמל' פירוש מלל עטוי' וכפ' כלק ר'ס כ' מכויר שלמחר מח ב'כ כעטוי של כחש * (לא רק כי פירושו שדבר ל'פר כחש תוי' כמדבר דכבוד וכשיטע כרס'כ) כשכח דל'ס הסקוי לר' המו דל' אין מוחם וכו' כחובכתא מהל דמתי כעטוי' וכפי סווגר סקדוס סל וסל איתא א'מ כלל חטא' כר וכו' וזו אמרין דכס מ'ש ה'ס' חיוכתא ד'ל למלוי דקכסויק וחזי' ויחסיכזי דכרי' סרמכ'ס' כלהגרות ודכרו סרל'ש פרשת וישלת ופרס'ש שיפטוס ויולחם א'ך קסס דמוכח סכל דסול חוספתא ור'ל ל'ש'ס' לחטויה * גס כש'ס' כמקיס לוי א'ו' כללכ גס סכל אמר כ' ומייתו ליכו כסס אית דלמרי וכס'ס קל' ד' יק' וססס יסו סול מקרל כח כחש ורוק כי קלמתי' מא'ין : (ד) כשערי : (ה) ססוי מקשרים כקשר סקסס לורות חלס : (ו) ככדוס של קים וסוף רמו סססחיתו ורעס כגלוי ולגן כחן עינוי ככס לטכס :

ורחו לה לשכינתא מעלמא עד דקדשא בריך הוא דחא לון ואעביר
 לון מניה ועל דא כתיב (משלי כ"ט) הגו רשע לפני מלך וגומר *
 הגו סגים מכסף וגומר :

ויאמר יי לא ידון רוחי באדם לעולם בשגם הוא בשר וגומר * אמר
 רבי אלעזר תא חזי כד ברא קדשא בריך הוא עלמא, עבד
 להאי עלמא לאשתמשא (רמ"ח ע"ה) בגוונא דלעילא * וכד בני עלמא
 אינון זכאין דאזלי בארע מישר, קדשא בריך הוא אתער רוחא דחיי
 דלעילא, עד דמטו אינון חייך לאתר דיעקב שרייא ביה * ומתמן נגדי
 אינון חייך, עד דאתמשיך ההוא רוחא להאי עולם דדוד מלכא שרייא
 ביה, ומתמן נגדי ברכאן לכלהו אינון תתאי * וההוא רוחא עלארה
 אתנגיד ואתמשיך לתתא, ויכלין לאתקיימא בעלמא, ובגיני כך לעלם
 חסדו, דא הוא עולם דדוד מלכא, ובגין כך כתיב לעלם בלא וא"ו.
 דהא כד (איהו) ההוא רוחא אתנגיד להאי עולם, מתמן נפקי ברכאן
 וחייך לכלא לאתקיימא * השתא דחבו בני נשא אסתלק בלא, בגין
 דלא ימטי ההוא רוחא דחיי להאי עולם, לאתהנאה מניה תתאי
 ולאתקיימא ביה * בשגם הוא בשר, בגין דלא יתרק האי רוחא להאי
 עולם, מאי טעמא, דלא לאסגאה נחש תתאה דדרגין, דיתתקף ביה,
 (ל"ט ל"ג) ובעינן רוחא דקודשא דלא יתערב ברוחא מסאבא * בשגם
 הוא בשר, (ה) דא נחש קדמאה דיתברך, בגין כך הוא בשר
 במה דאת אמר (בראשית ו') קץ כל בשר בא לפני * ואמר רבי שמעון
 דא מלאך המורת, והיו ימיו מארה ועשרים שנה (ז) אזריכו
 דקוסטירא (ח) דקיטרא :

הנפילים היו בארץ * תני רבי יוסי אלין עז"א ועז"אל, במה דאתמר
 דאפיק (ר"ח דאפיל) לון קדשא בריך הוא מקדושתא
 דלעילא, ואי תימא והיך יכלו לאתקיימא בהאי עלמא * אמר רבי
 חייא אלין הוו מאינון דכתיב ועוף יעופף על הארץ, והא אתמר
 דאלין אתחוו לבני נשא כחיוו דילהון * ואי תימא היך יכלין
 לאתהפכא

(א) פירוש שזכרנו גם כנחש מסרות קודשא סג'ל אס יחמשך למטו ובאמור כפניו למעלם כסמוך * א"ס : (ב) פי' אריכות אחרות תקשר
 של פנחסם עם חנוף * וכלן שוין רבו חינוף פתח שבו"ה ס"ג כ' ושל וינולף ל"ח כ' גרום רבו נחמוס * טרש"כ : (ג) סמכתא דשית דמות
 וללם כן כולמטו קטוריס של פשור לשון דמות וללם ורמו ככלן שטרשת וסמכתא כותן אל סרמות ופללם שיש לללם לחיות כותר * אס
 ועשרים שנה ולת"כ יחפרו וס מוס אף כללם וסלקך וגו' ובסמלקות פרמת ופללם וס מוס אוי סלקם סוככ כלכן דומס ואל עפר יסוכ :
 ק עטס

לאתדפכיה, הִיא אֶתְמַר דַּאתְהַפְכֵן לְכַמָּה גּוֹנוֹיִן, וּבִשְׁעַתָּא דִּנְחַתִּי
אֲגַלִּימוּ (א) בְּאוֹרָא דְעֵלְמָא וְאַתְחֻזֵּן בְּבִנֵי נֶשָׂא, וְרַהֲנִי עוֹיָא וְעוֹיָאֵל
דְּמַרְדּוֹ לְעֵילָא, וְאַפִּיל לֹון קְדֻשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאַגְלִימוּ בְּאַרְעָא וְאַחְקִימוּ
בֵּיהּ, וְלֹא יִכִּילוּ לְאַתְפְּשָׁטָא מִנִּיהּ • וּלְבַתֵּר טַעוּ בְּתַר נֶשִׂי עֵלְמָא • וְעַד
כַּעַן יוֹמָא דָּא אֵינֹון קִיִּימִי, וְאוֹלְפִי חֲרָשִׁין לְבִנֵי נֶשָׂא, וְאוֹלִידוּ בְּנִין וְקִרוּ
לְהוּ עֲנָקִים גְּבַרִין, וְאֵינֹון נְפִילִין אֲקִרוּן בְּנֵי אֱלֹהִים וְהִיא אֶתְמַר (ס"ב)

(תמלחמו כו"ח ר"ב עד ט"ז ל"א ולמחך אחריו סימן מ"ו ככ"ד ו"ב):

וַיֹּאמֶר יי אִמְחָה אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר בְּרָאתִי מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה • רַבִּי
יוֹסִי פָתַח (ישעיהו כ"ה) כִּי לֹא מַחְשְׁבוֹתַי מַחְשְׁבוֹתֵיכֶם • תָּא חֲזִי כַּד
בַּר נֶשׂ בְּעֵי לְנַקְמָא מֵאַחֲרָא שְׁתִּיק וְלֹא אָמַר מִיִּדִי, דְּאִילוּ אוֹדְעִיה
יִסְתַּמַּר וְלֹא יִכִּיל לִיה • אֲבַל קְדֻשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹאוּ הֲכִי עֵבִיד • לֹא
עֵבִיד דִּינָא בְּעֵלְמָא, עַד דְּאַכְרִיז וְאוֹדַע לְהוּ זְמַנָּא תְּרִין וְתַלְתָּא, בְּנִין
דְּלֹא אֵיתָאִי דִּימְחִי בִּידֵיהּ דִּימָא לִיה מַה עֵבַדְתָּ, וְלֹא יִסְתַּמַּר מִנִּיהּ וְלֹא
יִכִּיל לְקִיִּימָא קְמִיהּ • תָּא חֲזִי וַיֹּאמֶר יי אִמְחָה אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר בְּרָאתִי
מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה, אוֹדַע לֹון עַל יְדָא דְנַח, וְאַתְרִי כְּהוֹן כְּמָה זְמַנִּין וְלֹא
שְׁמַעוּ • בְּתַר דְּלֹא שְׁמַעוּ, אֵייתִי עֲלֵיהוֹן דִּינָא וְאוֹבִיד לֹון מֵעַל אֲפִי
אַרְעָא • תָּא חֲזִי מַה כְּתִיב בֵּיהּ בְּנַח וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ (ס"ג) נַח לְאֹמֶר
זֶה יִנְחַמְנוּ מִמַּעֲשֵׂינוּ] וְסִי מְקִימוּ כַּדִּף סִי וְכַתְּבִי כְּמַנְסַת כַּדִּף
זֶה, אֲלֵא לְאֹמֶר דָּא אֶתְתָּא, זֶה דָּא צְדִיק, רַמְזוּ דְקְדֻשָׁא בְּרִיךְ הוּא
קָרָא לִיה לְנַח נִיחָא דְאַרְעָא • לְאֹמֶר מָאִי לְאֹמֶר • אֲלֵא אֶתְרִי דָּא
קָרִי לִיה נַח, וּמָאִן אִיהוּ אַרְעָא קְדִישָׁא • לְאֹמֶר זֶה יִנְחַמְנוּ, עֵבִיד לִיה
קְדֻשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְתַתָּא כְּגוֹנוֹנָא עֵילָא, כְּתִיב הֲכֵא זֶה יִנְחַמְנוּ וּכְתִיב
הֲתָם (ישעיהו כ"ה) זֶה יי קוֹיִנוּ לוֹ, וְכֵאִין אֵינֹון (ג) צְדִיקִים דְּרִשִׁימִין בְּרִשְׁמוֹ
דְּגוֹשְׁפִּנְקָא דְּמַלְכָּא עֵילָא, לְמַהוּי בְּשִׁמְיָה רִשִׁימִין, וְאִיהוּ שׁוּי שְׁמַרְזֵן
בְּאַרְעָא כְּדָקָא יְאוֹתִיכְתִּיב וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ נַח וּכְתִיב (בראשית כ"ה)
וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב, אֲמָאִי לֹא כְּתִיב אֶת, אֲלֵא הֲתָם דְּרַגָּא (תְּדָא) וְהֲכֵא
דְּרַגָּא אַחֲרָא כְּמָה דָּאֵת אָמַר (ישעיהו ו') וְאַרְאֶה אֶת יי, וְאַרְאֶה יי לֵא
כְּתִיב, אֲלֵא אֶת יי, אוֹף הֲכֵא וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב דְּרַגָּא דִּלִּיהּ, קְדֻשָׁא
בְּרִיךְ

(א) כַּעֲשֵׂא וְחַר עֵבֶר וְגוֹלָם טוֹר רֹחֲמֵי שְׁלֵמָה עַד שְׁחַלְכְּבוּ כְּלוֹר גּוֹסְמֵי מִסּוּם הַעֵילָם וּבִשְׁאֲרוּ לְמַעַם כְּעֵילָם הוּם כַּשָּׂר כְּכִי אֲרַם יוֹם שְׁאֲרִי
וְעַד כַּעַן וְחַשׁ וְכִי פִירוּשׁ עוֹד סוּיָם הוּם סָס כְּמַר חֲסֵךְ וּמְלַמְדִים כַּסּוּסִים לְכַנּוּ אֲרַם • מַשְׁמַעוּס קִי'א וּפְנַחֵס רַל'ג א' : (ב) סְלִרִיקוּס רְשׁוּמִים
רְשׁוּמִיָּת חוּסָם טַעֲמָה סַמְלִךְ יוֹ וְיִתְּ כַּשָּׂר אִתְּ כִרִית קְדֻשׁ וְסוּף קוֹרָא לְסַם שְׁמַת כְּאֲרִין כְּמַכּוּלָּה :

א' רל"ח

פִּי שְׁבַעַת

ברוך הוא ממש קרי ליה יעקב, אבל הכא א"ת, לאבללא שכינתא
מנא הוה ידע, אלא בשעתא דלויט קדשא ברוך הוא עלמא דכתיב
ארורה האדמה בעבורך, אמר אדם (יכ"ח ע"ב) קמי קדשא ברוך הוא
רבנו של עולם עד מתי יהא עלמא בלטייתא • אמר ליה עד דיתיליד
לך בן מהול בגוונא דילך, והווי מחבאן עד שעתא דאתיליד נח, ובין
דאתיליד (ה) (כח כ"ט כ) חמא ליה גזיר רשים באת קדישא, וחמא שכינתא
מתדבקא בהדיה, כרין (ו) קרא שמייה על מה דעביד לבתר • פקדמיתא
לא הווי ידעי למזרע ולמחצר ולמחרש, והווי עבדי פולחנא דארעא
בידיהו • בין דאתא נח אתקין אומונתא להו, וכל מאנין (ז"י כ) דצריבין
לתקנא ארעא למעבד פירין • הדא הוא דכתיב זה ינחמנו ממעשינו
ומעצבון ירנו מן האדמה • דהא איהו אפיק ארעא ממה דאתלטייא,
דהווי זרעין חטיין וקצרין גובין ודרדרין, ובגני כך פתיב איש האדמה •
רבי יהודה אמר איש האדמה כמה דאת אמר (י"ח ה) איש געמי בגין
דאקרי צדיק, ואפיק לה לארעא כקרבנא דעבד ממרה דאתלטייא
דכתיב לא אוסיף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם, ובגין דא
אקרי (ג) איש האדמה • ועל דא קרא ליה שמא (ה) על מה דייתי •
רבי יהודה פתח (תהלים מ"ו) לכו (ו) חזו מפעלות אלהים אשר שם
שמות בארץ • האי קרא אוקמוה ואתמר, אבל לכו חזו וכולי
[מקמי כ"ד ס' מאי חזו, כמה דאת אמר (ישעיה כ"ה) חזות קשה הוגד לי,
בעובדוהי דקדשא ברוך הוא אתגלי נבואה עלאה לבני נשא • אשר
שם שמות בארץ, שמות ודאי דהא שמא גרים לכלא, (והוא לשון שמונין)
(י) דאילו הווי מפעלות יוד הא ואו הא שם קיום בארץ • אבל בגין
דהווי מפעלות שמא דאלהים, שם שמות בארץ • אמר ליה רבי חייא
השתא אתערת להאי, לאו, אנא הכי אמינא ליה, בגין דבין שמא דא
ובין שמא דא כלא הוא שבתא • אבל אנא אמינא ליה כמה דאתערו
חברייא דשוי שמיהן • שמות בארץ, (י) שמות ממש, (שם בארץ, ואמאי

בגין

(ה) ראלו סולר מחיל : (כ) פירוש קרא שמות אכיו : א"ס : (ג) כ"ט ויקרא ט"ו א' שמות ס' א' ס' א' : (ד) שקראו לו כסם נח על סם פתח
שיתקן מניחם ככלי אימנות המתירס : (ס) נח ס' כ"י וזר ארש י"ע א' : (ז) חמקני סמרי לא נמלא כספיק כוס סם אלמים כלל כי חס
סם כן ד' איתות וריק (עיין חזירין כמק"מ : סר"כ) פ"א חסם לפי הספרים ספשיטוס שנידונו : וכבר כל חסם פריכ מנחת ז' וטיכוח
כמיאזר ססוף טענת כספרינו וסעיקר כנסתח סוסר סק' מסעלות אלמים ע"כ : מא"ן : (י) לירופי איתות פקדושים לשמש כסם לפעול
איום סעולת לעת סלירך חלילס לפקוח כסם כמ"ס בעל סערי אורס כסקרמתי ע"ס :

ש' א"ע"ב

בגין לאשתמשא בהו עלמא ולמהוי קיומא בעלמא * רבי יצחק אמר
 בלא הוא ואפילו מה דאמר רבי יהודה שפיר קאמר, דאילו יהי
 עלמא בשמא דרחמי יתקיים עלמא, אבל בגין דאתברי עלמא
 על דינא וקיימא על דינא, שם שמורת בארץ ושפיר הוה,
 דאלמלא כך לא יכיל עלמא לאתקיימא מקמי חוביהון דבני נשא *
 תא חזי נח פד אתייליד קרון ליה על שמא דנחמא (נח, גייחא) ליה
 גייחא לעלמא גייחא לאבהן גייחא לבנין גייחא לעלאין גייחא לתתאין,
 גייחא לעלמא דין גייחא לעלמא דאתי ולהוי (י"ט ולמהוי) שמא גרים,
 (א) אבל (כ"ט לגבי) קדשא בריך הוא לאו הכי, נח בהפוך אתוון חן
 כמא דאת אמר ונח מצא חן * אמר רבי יוסי חן היינו נח * בצדיקייא
 שמייהון גרים לטב, בתייבייא שמייהון גרים לביש. בנח כתיב ונח מצא
 חן בעיני יי * בער בכור יהודה אתהפכו אתוון לביש * ער ריע * רע
 בעיני יי * תא חזי בין דאתייליד נח, חמא עובדיהון דבני נשא
 דאינון חטאן קמיה קדשא בריך הוא, והוה (י) גניז גרמיה ואשתדל
 בפולחנא דמאריה, (י) בגין דלא למהך בארחייהו * וכי תימא במה
 אשתדל, בהווא (ל"ז כ) ספרא דאדם וספרא דחנוך, והוה אשתדל
 בהו למפלח למריה * תא חזי דהכי הוא, דהא נח מנא הוה ידע
 לקרבא קרבנא למריה, אלא בגין דאשכח חכמתא על מה מתקיים
 עלמא, וידע דעל קרבנא מתקיים * ואלמלא קרבנא לא הוה קיימי
 עלאי ותתאי * רבי שמעון הוה אזיל בארחה והוה עמיה רבי אלעזר
 בריה ורבי יוסי ורבי חייא * עד דהוה אזלי אמר רבי אלעזר לאבוהי
 ארחה מתקנא קמן בעינן למשמע מלי דאורייתא * פתח רבי שמעון
 ואמר (קהלת י) וגם בדרך פשהסכל הולך לבו חסר וגומר * פד בר נש
 בעי לאתקנא ארחה קמי קדשא בריך הוא, עד לא יפוק לארחה בעי
 לאמלכא ביה, (י) ולצלי קמיה ער ארחה, במה דרנגין דכתיב
 (ס) (תהלים פ"ט) צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו, דהא שכינתא לא
 אתפרשא מגיה * ומאן דאיהו לא מהימנא במריה מה כתיב

ביה

(א) אע"פ שחן טוס ביוחא לבלא אבל לא ככנר סקכ"ס כמ"ט ובח מלא חן חכל סקכ"ס לא מלא: (ב) סטמיון אח עלמו כרו לנטיקו כחריש
 שברך: (ג) משמע דטוס ב' סטרוס א' של אר' סר וז' של חנוך * א"ס: (ד) א"ס כמ' טוס קורא דור' כל סמחמלל ואת' כ' יולא לדרך סכ"ס
 עושה לו חסלוו אכ" לרק לפניו וכו': (ה) לטול מ"ט כ' ויחוי ר"מ כ' מ"כ כ':

(א"ט ע"ב) ביה, ונס בדרך כשהסכל הולך לבו חסר * (ה) מאן לבו, דא
 קדשא בריך הוא דלא יהך עמיה בארחה, ונרע מן סיעתיה בארחה,
 בגין דההוא בר נש דלא מהימן ביה במריה, עד לא יפוק בארחה
 לא בעי סיעתא דמריה * ואפילו בארחה כד איהו אזיל, לא אשתדל
 במלי דאורייתא, ובגני כד לבו חסר, דלא אזיל בהדיה דמריה ולא
 אשתכח בארחה, ואמר לכל סכל הוא, אפילו כד שמע מלה
 דמהימנותא דמאריה, הוא אמר דטפשותא הוא לאשתדלא ביה *
 כהאי דשאלו לבר נש, על את קיימא דרשימא בכשריה דבר נש,
 ואמר לאו (ג) איהו מהימנותא, שמע רב יבא סבא ואסתכל ביה
 ואתעביד תלא דגרימי * ואנן כהאי אורחא בסיעתא דקדשא בריך
 הוא בעינן למימר מילי דאורייתא * פתח ואמר (תהלים פ"ו) דהורני יי
 דרכך אהלך באמתך יחד לבבי ליראה שמך * האי קרא קשייית,
 דהא תנינן כלא הוא בידי דקדשא בריך הוא, בר למהו זפאה או
 חייבא, ודוד היך תבע דא מעס קדשא בריך הוא, אלא דוד דהכי
 קאמר הורני יי דרכך ההוא אורח מישר ומתקנא לגלאה עיני ולמנדע
 ליה, ולבתר אהלך באמתך, איהך בארח קשוט ולא אסטי לימינא
 ולשמאלא * יחד לבבי, (ג) מאן לבבי כמה דאת אמר (ס"ט ע"ג) צור
 לבבי וחלקי * וכל דא אנא תבע ליראה את שמך, לאתדבקה
 בדחלתך לאסתמרא אורחי בדקא יאות * ליראה שמך, אתר חולקי
 דביה שרייא דחלתא למדחל * תא חזי כל בר נש דדחיל ליה לקדשא
 בריך הוא, שרייא עמיה מהימנותא בדקא יאות, דהא ההוא בר נש
 שלים בפולחנא דמריה, ומאן דלא שרייא ביה דחלא דמריה, לא
 שרייא עמיה מהימנותא, ולאן איהו כדאי למהו ליה חולקא בעלמא
 דאתי * תו פתח ואמר (משלי ד') וארח צדיקים כאור נוגה הולך ואור
 עד נכון היום * זפאין אינון צדיקייא בעלמא דין ובעלמא דארתי
 דקדשא בריך הוא בעי ביקריהון * תא חזי מה כתיב וארח צדיקים

כאור

(ה) ה"ס כך אמרו במדרש ומנין שה"ס לכן של וס' שאל' ליר לבבי וחלקי * וכעיקר חכמוו הוה ודוע לחכמי האמת כי סלכ ורמוו לשכינה
 כמ"ט סוטר בכמה מקומות ולטעם גכו וחטלכ אל לבו וכן אמרו במדרש משל לבנים פנערין ע"י אורוכל פ"י אומן על מי יו להחיתעס
 לא על סאורוכל * וסכל הולך אל מקיס ח' וכהנס רכות מעויות ומנוווס כי דכרו חול' כחלמור וכמדרש ורכרו סוקר כלס שדס ח' לסס
 אוס ח' אמרן חסוי ארון כל סמעשים כ"ס : (כ) חרס חסר הוס מהרטר עכ מלות מילס וחמר שתין זו מליות כלל ואינוס ככלל מליות סאמיכ
 וכסכול זוס נתן רכוייבא סכא עניו בר וענשי סנטעס גל עלמיות כמכואר : (ג) סירוש חסס לבכו סתיף חסכניס חסיוסר חסח עלי כרו
 סירלחק מסוס על עני וסו לירחס חס שמך וסמלא לס' חלס סירחס כעלמיו ולא כהקלס' : ה"ס :

כָּאוֹר נוֹגֵה • מְאִי כָּאוֹר נוֹגֵה, כִּהְהוּא נְהוּרָא דְנְרְהִיר דְבְרָא קְדָשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא כְּעוֹכְדָא דְבְרָאשִׁית, דָּא הוּא דְגִנְזוּ לֹון לְצַדִּיקֵיָא לְעֵלְמָא
 דָּאֲתִי • הוֹלֵךְ וְאוֹר, דְּאִיהוּ סְלִיק בְּנִהוּרִיה תְּדִיר וְלֹא נִרְע מְנִיה, אֲכַל
 בְּחַיִּיבֵיָא מַה כְּתִיב (ס) דְּרֶךְ רְשָׁעִים כְּאִפְלָה לֹא יִדְעוּ בְּמַה יִּכְשְׁלוּ • לֹא
 יִדְעוּ, וְכִי לֹא יִדְעוּ • אֵלֹא חַיִּיבֵיָא אֲזֻלִי כְּעַקִּמוּ דְאַרְחָא כִּהְאִי עֵלְמָא, וְלֹא
 כְּעֵאן לְאַסְתַּבְלָא דְזֻמִּין (ר"ס ל"ג לון) קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִירָן לְהוּ כִּהְהוּא
 עֵלְמָא, וְלֹא עֵלְמָא לֹון כְּדִינָא דְגִיְהֵנָם, וְאִינּוּן צוּחִין וְאִמְרִין וּוִי לֹן דְלֹא
 (ב) אֲרַכִּינָנָא אֲוֹדְגִין וְלֹא אֲצִיתָנָא כִּהְהוּא עֵלְמָא, וְכַכֵּל יוֹמָא אִמְרִי וּוִי דָּא •
 (ה' ל"ב) תָּא חַזִי זֻמִּין קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַנְהָרָא לֹון לְצַדִּיקֵיָא לְעֵלְמָא דָּאֲתִי,
 וְלִמְיָהֵב לֹון אֲגַר חוֹלְקֵהוֹן, אֲתֵר דְעִינָא לֹא שְׁלֻטָא לְמִיקָם עֲלִיהָ כְּמַה
 דָּאֲתִי אִמְר (י"ט ע"ד) עֵין לֹא רָאֲתָה אֱלֹהִים זֻלְתָךְ יַעֲשֶׂה לְמַחְפָּה לֹו •
 וְכְתִיב (ס"ו ע"ו) וַיֵּצְאוּ וַרְאוּ בְּפָנָי הָאֲנָשִׁים הַפּוֹשְׁעִים בִּי • וְכְתִיב (מלאכי ג')
 וְעַסּוֹתֶם רְשָׁעִים כִּי יִהְיוּ אִפְרַת תַּחַת כַּפּוֹת רְגְלֵיכֶם, זְכַאִין אִינּוּן צַדִּיקֵיָא
 כְּעֵלְמָא דִּין וְכְעֵלְמָא דָּאֲתִי עֲלִיָּהוּ כְּתִיב (י"ט ע"ס) צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירָשׁוּ
 אֶרֶץ • וְכְתִיב (תְּסֵלִים ק"מ) אֲךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יֹשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל אֶת
 פְּנֵיךְ : בְּרוּךְ יי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן : (תְּס"ר)

פרשת תולדות נח

אֱלֹהֵי תוֹלְדוֹת נֹחַ רַבִּי חַיִּיא פִּתַּח (י"ט ע"ס) וְעַמְךָ בְּלָם צַדִּיקִים לְעוֹלָם
 יִירָשׁוּ אֶרֶץ נֹצֵר מִטְּעֵי מַעֲשֶׂה יְדִי לְהַתְּפָאֵר • (כ) זְכַאִין אִינּוּן
 יִשְׂרָאֵל דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוֹרֵיָתָא וַיִּדְעוּ אֲרַחֲן דְּאוֹרֵיָתָא, דְּבִגְנֵה יִזְכּוּן
 לְעֵלְמָא דָּאֲתִי • תָּא חַזִי (ג) כֹּל יִשְׂרָאֵל אִית לֹון (ד) חוֹלְקָא לְעֵלְמָא
 דָּאֲתִי, מְאִי טַעְמָא, בְּגִין (ה) דְּנִטְרִין בְּרִית, דְּעֵלְמָא אֲתַקִּיָּם עֲלִיהָ כְּמַה
 דָּאֲתִי אִמְר (י"ט ע"ג) אִם לֹא כְּרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה חוֹקוֹת שָׁמַיִם וְאֶרֶץ לֹא
 שָׁמַתִי • וְעַל דָּא יִשְׂרָאֵל (ו) דְּנִטְרִי בְּרִית וְקִבְלוּ לִיה אִית לֹון חוֹלְקָא
 כְּעֵלְמָא דָּאֲתִי • וְלֹא עוֹר אֵלֹא (ז) בְּגִין כֶּךָ אֲקִרוּן צַדִּיקִים • מְכַאִין

אוּרִיפְנָא

(א) שלא טעינו אונינו ולא הכינו לשמיע דברי מוסר כש' יוס' דבר אשר מעוות לא יוכל לחקן לכן יע"ח ס'פ"ט כע"ט ס'פ"ט ע"ט' כדו
 ס'פ"ט לו' מס' לחבול בשבט ס'פ"ט כ'פ"ט כ'פ"ט ל' מי שערח כע"ט וכו' (ב) לדיקים הם י' כחידם וכמכית וע"י וכו' לחיו ס'ע"ט וע' לעול
 כ' כ' ולקמן דוס ויחי' (ג) פ' חסי' דלא ידעו ח'יריותח ח'ס' (ד) חלק דוקא משח'כ' כחידם כנינים יוכון לעלמ' : (ס) מלעתיחי ככ'אית
 חסידות סמיונס פ'יל מליוס ברונס דעלמ' ח'חקיס עליוס וכדו ס'ח' מקיוב כל פעולס כילו' : (ז) ח'ירי' וחכוכ' ליוס אקדמוס סמסקנלו ו'אזבו
 ז'ימרו כ'ק'לו' ל'ז קכלו' ח'נ' כ'י זמן הכסידס פ'יל מייס ס'ופו ל'א'יס ז'יליו מ'סככר עליו ו'זימרו ו'ח'כ' כ'ש'יסוס לו' כ'ן מ'קבל סמ'וס למולו' :
 (ז) ד'ח'ף ד'יכ'כ ל'דיקים ז'עטרו על ש'ר מ'ל'ח כ'יין ש'ז'ג'רוכ ח'יס' כ'כ ל'דיקים ס'יקרין :

אוליפנא כל מאן דנטיר האי ברית (א) דעלמא אתקיים עליה אקרי צדיק • מנא לן מיוסף, בגין דנטיר ליה לברית עלמא, זכר דאקרי צדיק ועל כד ועמד כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ • (ב) רבי אלעזר אמר אלה בכל אתר פסל את הראשונים תנינן וכולי • מה כתיב לעילא בפרשתא דבראשית (בראשית ב) ונהר יוצא מערן להשקות את הגן ומשם יפרד וגומר • ההוא נהר דנגיד ונפיק, ועייל לגנתא ואשקי ליה משקיו דלעילא, ועביד ליה נייחא ועביד (ג) איבין ורבי זרעין, והוא כדן נייחא לכלא, ודא נייחא ליה לגנתא, ודא עביד נייחא ביה (כ"א) לגנתא וגנתא נייחא ביה) כמה דאת אמר פי בו שבת וכתיב (סג) וישבות ביום השביעי, ודאי הוא דמלה (ד) דא עביד תולדות ולא אחרא • תא חזי (כ"ב) כגוונא דא נח לתתא, קיימא קדישא הוה דוגמא דלעילא, ועל דא אקרי איש האדמה • ורזא אוליפנא, דהא נח אצטריך לתיבנה, לאתחברא בה ולקיימא זרעא דכלא דכתיב לחיות זרע • מאן תיבנה, דא (דא ג"ג) ארון הברית, ונח ותיבנה (ה) לתתא, הכי הוה כדוגמא (דא) דלעילא • נח כתיב ביה ברית דכתיב והקימותי את בריתי אתך וגומר, ועד דאתקיים ביה ברית, לא עייל לתיבותא דכתיב והקימותי את בריתי אתך ובאת אר התיבה, וכדן הוה תיבה ארון הברית, (דא) תיבה ונח פלא כגוונא דלעילא, ובגין דהאי ברית לעילא הוא עביד תולדות, כגוונא דא נח (דא לתתא) איהו עביד תולדות, בגיני כד (כמה דאת אמר) אלה תולדות נח • נח איש צדיק, הכי הוא ודאי כגוונא דלעילא • ועל דא (משלי י) וצדיק יסוד עולם כתיב • וארעא על דא אתקיימא, דהא איהו עמודא דעלמא קיימא עליה, ומאן איהו דא צדיק, ונח אקרי צדיק לתתא, ורזא (כ"א דא) דכלא את האלהים התהלך נח בייקא, דלא אתפרש מניה לעלמין, ולמהני הוא בארעא כגוונא דלעילא, איש צדיק, יסודא דעלמא ברית שלום שלמא דעלמא • איש האדמה ודאי, ועל דא (בראשית י) ונח מצא חן בעיני יי • תמים היה בדורותיו •

מלעיל

מאי

(א) כל אמו שאין בו אלא מים זו ברית אקרו מחזק שכל העולם אתקיים עליו • יח: (ב) עיין בפירוש כספר סליטורות • וע' סוד נח ומיכתו כתי תיקון כ"א וק' מ"א וק' ל"ס מכיאר סס כל סס' כדרך כסתר: (ג) (איבין קאזי על כשמות ככראת וזרעין קאזי על מלאכים סככראים עם סכסמות: (ד) פירוש סיני אלם טוסל' ז"ס): (ס) פירוש נח עם פחינס כמנין חכנס ול"ע א"ס נלע"ר ול"ל נ"ח כמ"ה י"ג כמספר סיכ"ס כח"ק עם סכילל סס"א עילם י"ג:

מאי בדורותיו, אלין אינון דנפקו מניה • הוא אשלים לכלהו והוא הוה שלים מכלהו • תמים היה דאתייליד מהול דכתיב התהלך לפני והיה תמים • בדורותיו, ולא בדרין דעלמא דהא מניה נפקו (תולדות בעלמא) • תא חזי נח אתחזי מיומא דאתכרי עלמא, למהוי בתיבא בחבורא חד ולמיעל בה • ועד לא אתחברו כחדא לא הוה עלמא בדקא יאות, לבתר מה כתיב (ס ע ב) ומאלה נפצה כל הארץ, מרו נפצה כמה דאת אמר (ס ע ט) ומשם יפרד • דמתמן אשתכח פרודא

מוספתא

למה נח נח תרי זמני, אלא כל צדיק ועדיק הי בעלמא אית ליה תרין רוחין, רוחא חד בעלמא דין ורוחא חד בעלמא דאתי. והכי תשכח בכלהו צדיקי, משה משרה, יעקב יעקב, אברהם אברהם, שמואל שמואל, שם שם, בר מיצחק דלא כתיב ביה כמה דכתיב בהו, בגין דיצחק בשעתא דאתקרב על גבי מרבחא, נפקת נשמתיה דהות ביה כהאי עלמא, וכיון דאתמר ביה באברהם ברוך מחיה המתים, תבת ביה נשמתיה דעלמא דאתי, ובגין דא תשכח דלא יחד קדשא בריך הוא שמה אלא על יצחק, בגין דאתחשב כמת יועד דא רמו קרא ואמר הן בקדושי לא יאמין תומר • דבר אחר אלה תולדות, בגין דהוה צדיק שבח ליה תרי זמני, תמים היה בדורותיו, אבל בדרין אחרנין אינו נחשב לכלום, כמו דרא דאברהם ודרא דמשה ודרא דדוד • דבר אחר חמי מאי עבד בדרא דכלהו חייביא, קל וחומר אילו היה בדרא וכלהו צדיקים ע"כ :

ואתפרדו תולדות לכל סטרין. וכלא חד פרוגמא חדא בגיני כך אלה תולדות נח, אלה ודאי, דהא יסודא דעלמא איהו דעביד (ר"ס ע"ט) תולדות לקיימא בארעא אתא רבי אבא ונשקיה אמר (ב) ארץ בחיליה, טיגריה נקיב ותבר • כך הוא ודאי • ותא חזי (ג) משיעורא דתיבותא יהוה נמי הכי הוה • רבי אלעזר פתח (תפלים מ"ו) לכו חזו מפעלות יי (ד) אשר שם שמות בארץ, האי קרא הא אתמר ואוקמוה • אבל לכו חזו, מאי חזו, כמה דאת אמר (ישעיה כ"ב) חזרת קשה הוגד לי • בעובדוי דקדשא בריך הוא עביד אתגלי נבואה עלאה לבני נשא • אשר שם שמות • שמות ודאי, דהא שמא גרים לכלא • כתיב ויקרא את שמו נח לאמר זה וגומר, אמאי הכא לאמר • ואמאי זה • אליה (סוכא לגיל רכ"ח א' לשון יוס) לאמר, דא אתתא • זה דא צדיק, רמו כמו דקדשא בריך הוא קרא ליה נח, נייחא דארעא • לאמר, מאי לאמר אלא אתר

דא

(ב) רבי אבא קרא לר"א ארי על גדל פועלתו שכתוקף שכלו נוקב ומסכר סגטוס דכריס חוקים כאלו ומלילא סגטוס לאוים : א"ס ק' קרלי רכ"ג כרפואה כ"ס שמש רכזו סקרוש לכנו סוף רסחיו ר"א כרש"י ארי כן ארי ויאסם ארי כן שובל : (ג) שיעור וסוכת שרי ארזי יסוד מ' חקיקוס ס' ד' א' : (ג) לגיל כ"ס ב :

דא קרי ליה נח, ומאן איהו ארעא קדישא, לאמר זה ינחמנו ממעשנו
 וגומר, עבד ליה קדשא בריך הוא לתתא כגוונא עלאה) (כ"ה זה דא
 צדיק, וכן נח לאמר, נח דא צדיק, לאמר, דא נוקבא בגין דלג
 מתפרשן דא מן דא : אמר רבי יצחק לאמר דא ארעא קדישא
 (כ"ל כחתת כסנהת ד"ס סרס"כ : (וזה אמר) כתיב הכא זה ינחמנו, וכתיב התם
 (ישעיה כ"ה) וזה יי קוינו ג'ו • זכאין אינון צדיקיי • דרשימין ברשימו
 דגושפנקא דמלכא, למהוי כשמיה רשימין, ואיהו שוי שמיהן בארעא
 כדקא יאות • כתיב ויקרא את שמו נח, וכתיב (וישכ קפ"ו כ') ויקרא שמו
 יעקב, אמאי לא כתיב את • אלא התם דרגא אחרא, (ר"ה חדא) והכא
 דרגא אחרא. (כ"ה ארת, במרה דאת אמר ואראה את יי) כדכתיב
 (ישעיה ו') ואראה את יי, ואראה יי לא כתיב, אלא את יי, אוף הכא בנח
 ויקרא את שמו נח, ויקרא שמו יעקב, דרגא דיליה, קדשא בריך הוא
 ממש קרא ליה יעקב, אבל הכא את לאתבללא שכנתא (כ"ה דהיא)
 : דרגא אחרא לתתא :

אלה תולדות נח וגומר • רבי יהודה פתח (תהלים קי"ב) טוב איש חונן
 ומלוה יכלכל דבריו במשפט • טוב איש, דא קדשא בריך הוא
 דאקרי טוב כמה דכתיב (סס קמ"ה) טוב יי לכל, וכתיב יי איש מלחמה
 להאי כל, חונן ומלוה, לאתר דלית ליה מדיליה, וההוא ארתר מניה
 אתון • יכלכל דבריו במשפט • דהא ההוא דבר, לא אתון אלג
 במשפט כמה דאת אמר (סס פ"ט) צדק ומשפט מכון כסאך • דבר
 אחר טוב איש, דא צדיק דכתיב (ישעיה נ') אמרו צדיק כי טוב כי פרי
 מעלליהם יאכלו • רבי יוסי אמר דא נח, דכתיב נח איש צדיק • רבי
 יצחק אמר דא שבחא דשבת, דביה פתח טוב דכתיב (תהלים ס"ב) טוב
 להודות ליי • רבי חייא אמר פלא חר וכלהו מלה חדא אמרו, ודא
 עביד תולדות בעלמא • תולדות דעלמא מאן אינון • אלין נשמתהון
 דצדיקייא, דאינון איבא דעובדוי דקדשא בריך הוא • רבי שמעון אמר
 בשעתא דקדשא בריך הוא (ה) מתעטר בעטרוי, מתעטר מעילג
 ומתתא, מעילא מאתר דעמיקא דכלא, מתעטר מתתא במה, מנשמתהון
 דצדיקייא, כדין אתוסף חיים מעילא ומתתא, ואתבלל אתר מקדשא

מכר

(ה) מתעטר בכמרוי ססס מרוסוי יי ויי פדום רמוניס סטרמק עטר ה' ס'ו ד'ס :

פ'י טבעת

סג

מכל סטרין, ובידא אתמלייא וימא אשתלים, וכדין יהב לכלא * כתיב
 (משלי ט') שתה (ה) מים מבורך ונוזלים מתוך בארך, אמאי (הכא) בורך
 בקדמיתא ולבתר בארך, דהא בור לא אקרי אלא ריקנייא דלא נביע *
 באר, מיין דנביעין * אלא אחר חד הוא, אתר דמסכני (כ"ג דמסכנותא)
 אחידן ביה אקרי בור, דלית ליה מדיליה אלא מה דיהבין בגויה, ומאן איהו
 דליית לבתר אתעביד באר, דאיהו נביע ומלייא (דמלייא) מכל סטרין, ומאן
 איהו ה"א, אתמלייא מעילא (ר"ס ע"ב) ונביע (כ) מתתא * אתמלייא מעילא
 כמה דאמרן, ונביע מתתא מנשמתהון דצדיקייא * (ג) דבר אחר שתה
 מים מבורך, דא (ד) דוד מלכא דכתיב ביה (שמאל כ' כ"ג) מי ישקני מים
 מבור בית לחם * ונוזלים דא אברהם, מתוך דא יעקב, דאיהו באמצעיתא,
 בארך דא יצחק, דאקרי באר מים חיים * האי כהאי קרא אשתכח
 רתיבא קדישא עלאה מאברהן, אית מאן דיימר ונוזלים דא יצחק * מתוך דא
 ודוד מלכא ארתחבר עמהון * משה דאיהו באמצעיתא * בארך דא אהרן
 דאתקרי באר מים חיים, ודוד מלכא דאתחבר עמהון *
 (י) תיאובתא דנוקבא לגבי דבורא
 לאו איהו, אלא כד עייל רוחא בה,

ואשרת מיא לקפלא מיין עלאין דכורין * כך פנסת ישראל לא
 אתעררת תיאובתא לגבי קדישא בריך דהוא, אלא ברוחא דצדיקייא
 דעאלין בגויה * וכדין נביעין מיא מגויה, לקפלא מיין דדבורא, וכלא
 אתעביד תיאובתא חדא, וצוררא חדא, וקשורא חדא, ודא הוא רענא
 דכלא, וטיולא (י) דמטייל קדישא בריך הוא (י) בנשמתהון דצדיקייא *
 תא חזי כל אינון תולדות דגנתא דעדן לא נפקין מצדיק, אלא כד
 עייל כהאי תיבה בחבורא חדא, וכלא גניזין בה, ולבתר מינה נפקין *
 אוף הכא נח איש צדיק, לא אפיק תולדות (ט) למפרי בעלמא, עד
 דעאל לתיבה ואתכניש כלא בה והו גניזין בה * ולבתר מינה נפקין
 למפרי בעלמא ולא תקיימא בארעא * ואלמלא דנפקו מגו תיבה, לא
 אתקיימו בעלמא, וכלא כגוונא דלעילא, מגו תיבה נפקי לעילא, מגו
 תיבה נפקי לתתא דא כגוונא דא (מגו) והכא אתקייים עלמא ודא
 מקדמת

(א) מקן קל' ב' וחו' רל' ס' ז' : (ב) טוכס מלמטס אור כנשמית של כריקוס כמעטוסס פטוכוס : כקודו רכ' ט' : (ג) פרוס כשער מסח
 וטנכס ולקמן תולדות קנ'ס קל' : (ד) פו מלכות שריר סוף כחיכס זח : (ה) פרוכס קע'נ' כ' ולסכן רמ' כ' : (ו) י' כ' מ' כ' ע' כ' ח'
 ע' כ' ס' כ' ל' כ' ק' קל' כ' קע' ס' א' כ' ס' ח' : (ז) לקמן קל' כ' : (ח) לספרות ולסרינים כעולם :

מקדמת דנא, דבגיני כך כתיב ונחלים מתוך בארך, וכתיב ויולד נח
שלושה בנים (אמר רבי יהודה וגומר * ככתוב כדף ס"ב ס') :

ותשחת הארץ לפני האלהים * אמר רבי יהודה בין דכתיב ותשחת
הארץ, אמאי לפני האלהים * אלא בין דעבדו חוביהון
באתגלייא לעיניהון דכלא, (ו) כדן לפני האלהים כתיב * רבי יוסי
אמר אנא איפכא אמרית, ותשחת הארץ לפני האלהים, בקדמיותא
לפני האלהים, דלא הוה עבדי באתגלייא * לפני האלהים עבדו, ולא
לפני בני נשא * ולכסוף עבדו באתגלייא דלא הוה דכתיב ותמלא
הארץ חמס, דלא הוה אתר בכל ארעא דלא הוה באתגלייא, ובגין
כך בתרי גווגי אמר קרא אלה תולדות נח רבי אבא אמר מיומא
דעבר אדם על פקודא דמריה, כל בני עלמא דאתיילידו לבתר אקרון
בני האדם, ולא לשבחה אקרון הכי, אלא כמאן דאמר בנוי דההוא
דעבר על פקודא דמריה * בין דאתא נח, אקרון בני עלמא על שמייה
דנח, תולדות נח לשבחה, דקאים לון בעלמא, ולא תולדות דאדם
דאעבר לון מעלמא, וגרים מותא לכלהו * אמר ליה רבי יוסי אי הכי,
הא כתיב לבתר וירד * לראות את העיר ואת המגדל אשר בנו בני
האדם, בני האדם כתיב ולא כתיב בני נח * אמר ליה בגין דאדם
דחטא (ר"ס חטא) קמיה מריה, טב ליה דלא אכרי ולא יכתוב עליה
האי קרא * אלא תא חזי כתיב (משלי י') בן חכם ישמח אב, כד ברא
טב, כל בני עלמא דכרין ליה לאבוי לטב * וכד איהו ביש, כלא דכרין
ליה לאבוי לביש * אדם בגין דחטא ועבר על פקודא דמריה, כד אתו
אינון דמרדו במריהון מה כתיב אשר בנו בני האדם, בנוי (ע"ס ס') דאדם
קדמאה דמרד במריה ועבר על פקודיה, ובגיני כך אלה תולדות נח,
אלה ולא קדמאי * אלה דנפקו ועאלו גו תיבה ואפיקו תולדין לעלמין,
ולא תולדות אדם, דנפק מגנתא דערן ולא אפיק לון מתמן * תא חזי
אילו אפיק אדם תולדות מגנתא דערן, לא ישתצון לדרי דרין, ולא
אתחשך נהורא דסיהרא לעלמין, וכלהו הוה קיימין לעלמין * ואפירו
מלאכי עלאי, לא קיימי קמייירו בנהורא וזיווא וחככתא כמה דאת
דכ"ס ע"ב) אמר בצלם אלהים ברא אותו, אבל בין דגרים חטאה, ונפק

איהו

(א) ופכי כ"י סמיוח וקאח סקין כ"כ כפרספיה כמו סכל סרכוכים סם נליוס לפני חלפוס : ו'ח :

ס ע"א

אִיהוּ מִגְנַתָּא דְעָרָן וְעַבְדֵי תוֹלְדוֹת לְבָר, לֹא אֲתַקְיִימוּ בְעַלְמָא וְלֹא הוּוּ
 כְּדָקָא חַזי • אִמְר רַבִּי חִזְקִיָּה וְכִי אִיךְ יִכְלִין לְמַעְבַּד תוֹלְדוֹת תְּמוֹן, דְּהֵא
 אֲלִמְלָא לֹא אֲתַמְשִׁיךְ עֲלֶיהָ יִצְר הָרַע וְחַטָּא, אֲתַקְיִים אִיהוּ בְעַלְמָא
 בְּלַחֲדוּדֵי וְלֹא יַעֲבִיד תוֹלְדוֹת • כְּגוֹנָא דֵּא אֲלִמְלָא דְחָבוּ יִשְׂרָאֵל
 בְּעַנְיָא, וְאֲמַשִּׁיכוּ עֲלֵיהוּ יִצְר הָרַע, לֹא עֲבָדוּ (כַּמְדַּבֵּר קַפ"ט ה) תוֹלְדוֹת
 לְעַלְמִין, וְלֹא יִתּוֹן דְרִין אַחֲרָנִין לְעַלְמָא • אִמְר לִיה (ה) אֲלִמְלָא לִי
 חַטָּא אָדָם, לֹא עֲבִיד תוֹלְדוֹת כְּגוֹנָא דֵּא, מַסְטְרָא דִּיצְר הָרַע, אֲבָל
 עֲבִיד תוֹלְדוֹת מַסְטְרָא דְרוּחָא קְדִישָׁא, דְּהִשְׁתָּא לֹא עֲבִיד תוֹלְדוֹת
 אֲלֵא מַסְטְרָא דִּיצְר הָרַע • וּבְגִין דְּכָל תוֹלְדוֹת דְּבְנֵי נְשָׂא כְּלָהוּ
 מַסְטְרָא דִּיצְר הָרַע, בְּגִין כִּךְ לִית לוֹן קְיוּם, וְאִי אֲפִשֵׁר לוֹן לֹאֲתַקְיִימָא,
 דְּסַטְרָא אַחְרָא אֲתַעֲרַב בְּהוּ. (ו"ט ל"ג וְאֲפִשֵׁר לוֹן כְּסַטְרָא אַחְרָא) • אֲבָל
 אֲלִמְלָא לֹא חַטָּא אָדָם וְלֹא אֲתַתְרַךְ מִגְנַתָּא דְעָרָן, הוּוּ עֲבִיד תוֹלְדוֹת
 מַסְטְרָא דְרוּחַ קוֹדֶשְׁךָ דְקְדִישִׁין כְּמִלְאכֵי עֲלֵא, וְקִימִין לְדְרֵי דְרִין
 כְּגוֹנָא דְלַעֲלָא • כִּיּוֹן דְּחַטָּא וְאוֹלִיד בְּנִין לְבָר מִגְנַתָּא דְעָרָן, וְלֹא זָכָה
 לְאֲפָקָא לוֹן מִגְנַתָּא, לֹא אֲתַקְיִימוּ אֲפִילוּ לְאִשְׁתְּרִשָׁא בְעַלְמָא דֵּא, עַד
 דְּאֲתָא נַח דְּאִיהוּ צְדִיק וְעָאֵל בְּתִיבָה, וּמִן תִּיבָה נִפְקוּ כָל דְרִין דְעַלְמָא
 (כ) וּמִתְמָן אֲתַבְדְּרוּ לְכָל אַרְבַּע רוּחֵי עַלְמָא :

דְרִין

(א) שִׁיד לְקַמֵּן רִישׁ ס"ב) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה • (ג) אִמְרָא
 נִשְׁחָתָה • בְּגִין כִּי הִשְׁחִית כָּל בֶּשֶׂר אֶת דְרַכּוֹ
 כִּמָּה דְאֲתַמְר • רַבִּי חֲזִיא פְתַח קְרָא וְאִמְר (יִיבָה ב) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת
 מַעֲשֵׂיהֶם כִּי שָׁבוּ מִדְרָבָם הָרַעָה • תָּא חֲזִי כִשְׁעָתָא דְבְנֵי נְשָׂא זְכָרִין
 וְנָטְרֵי פְקוּדֵי דְאוֹרִייתָא, כְּדִין אַרְעָא אֲתַתְקַפַּת וְכָל חִידוֹ אֲשַׁתְּכַחַת
 בָּהּ, מְאִי טַעְמָא, בְּגִין דְּשִׁבְיַתָּא שְׂרִיָּא עַל אַרְעָא, וְכְדִין כָּלָא עֲלֵי
 וְתַתָּא בְחֻדוֹרָה • וְכִד בְּנֵי נְשָׂא מַחְבְּלִין אוֹרְחִיירוּ וְלֹא נָטְרֵי פְקוּדֵי
 אוֹרִייתָא, וְחַטָּאן קְמִי מְאִרִירוּן, כְּדִין כְּכִיבּוֹל דְחִיין לָהּ לְשִׁבְיַתָּא
 מְעַלְמָא, וְאֲשַׁתְּאַרְתַּת אַרְעָא מַחְבְּלָא, דְּהֵא שְׁבִינְתָּא אֲתַדְחִיֵּי וְלֹא
 שְׂרִיָּא עֲלָהּ, וְכְדִין אֲתַחְבְּלַת • מְאִי טַעְמָא אֲתַחְבְּלַת, בְּגִין דְּשְׂרִיָּא

רוּחָא

(א) עמ"ס כגמ' ע"ז דף ה' ועיין דף כ"ב ע"כ כספספס לאטעס וסרמ"ק הק' כגסון זש וכיאר יעס כל הלסון כלורך הכיאו יודעו כיגס • מאין ז
 (ב) יוגס כפילו • (אכל לא כימוחו כדור המכול הם סועיל לסס וילוח סקובס • ו'ח) ז (ג) סוגג אס סססססס כארץ לשחוק מכו ססססס כל
 כסר ולי סססססס מכל כסר לימא וירא אלסוס אי ססססס כל כסר ואס כן לימא וססססס ססר דלעכ"כ חלוקות אלס ז כ"ט ע"כ • ססססס
 סססס סססססס סקמוס סרמ"ק ד"כ :

רוחא אחרא עלה דמחבלא עלמא • ועל דא אמרינן דישראל יהכי
 עוז לאלהים, דמקיימין עלמא אלהים, דא שכנתא • ואם חס ושלום
 אי ישראל ישתכחו חייבין מה כתיב רומה על השמים אלהים וגומר.
 משום דרשת הכינו לפעמי כפף נפשי, בסבת חמס ושנאת חנם, כרו
 לפני שיחה וגומר • כגוונא דרור המבול, דבגין חמס דהוות בנייהון,
 הוה בנייהון שנאה ודבכו • יכול אף בארעא דישראל בן, והא תנינן
 ארעא דישראל לא שרייא עלה רוחא אחרא, ולא ממנא אחרא בר
 קדשא בריך הוא בלחודוי • תא חזי דארעא דישראל הכי הוא, דלא
 שרייא עלה (פ"ד ע"ב) ממנא ולא שליחא אחרא, בר קדשא בריך הוא
 בלחודוי • אבל שעמא חדא שרייא עלה לחבלא בני נשא • מנלן
 מדוד דכתיב (ל"ט ט' כ"ט) וירא דוד את מלאך יי וחרבו שלופה כידו
 גטויה על ירושלם, וכדין אתחבלת ארעא • אמר רבי אלעזר אפירו
 בההיא שעמא קדשא בריך הוא הוה • כתיב הכא מלאך יי וכתיב התם
 (כרמית ט"ח) המלאך הגואל אותי • וכתיב (שמות י"ד) ויסע מלאך האלהים,
 הן לטב והן לביש קדשא בריך הוא שליט עלה • לטב, בגין דלא
 אתמסרא תחות שאר ממנן, וכל דיירי עלמא (ט) יכספון מן עובדיהו •
 לביש, בגין דלא יחרון אינון לשלטאה עלה • ואי תימא (ד"ט ל"ג לא)
 והא כתיב (איכס"ט) כי ראתה גוים באו מקדשה וחרבו ביתא, ואי לא
 שלטין אינון ממנן לא אתחרב מקדשא • תא חזי כתיב כי אתה
 עשית, וכתיב (ס"ט כ') עשה יי אשר זמם • תא חזי כתיב וירא אלהים
 את הארץ והנה נשחתה • נשחתה ודאי כמה דאתמר, הכי נמי (יו"ט ג')
 וירא אלהים את מעשיהם כי שבו מדרבם הרעה, דהא כדין ארעא
 קראת לעילא, וסלקא בסליקו עלאה, ומקשטא אנפיהא כנוקבא
 דמתקשטא לגבי דכורא • הכא נמי ארעא, דהא גדלת בגין זכאין
 למלכא • והכא דלא תכו דרא דטופנא, מה כתיב וירא אלהים את
 הארץ והנה נשחתה וגומר. כאתתא דאסתאבא ואסתירת אנפיהא
 מבעלה, ובזמנא דאסגיא חובי בני נשא באתגרייא, ארעא שויארית
 אנפיהא כנוקבא דלית לה כסופא מבלא כמה דאת אמר (ישעיהו כ"ד)
 והארץ חנפה תחרת יושביה • ועל דא וירא וגומר, והנה נשחתה

וראי

(ט) יכוסו מסעיהם

ודאי מאי טעמא בגין בי השחית (דס"א ע"ב) כל בשר את דרכו על
 הארץ * (ה) רבי אלעזר אזל לגביה דרבי יוסי ברבי שמעון בן לקוניא
 חמוי, כיון דחמא ליה אתקין ליה (ב) תופסיתא (ס"א טופסיסא) (ג) דקומרא
 במטון (ד) דקולפא ויתבו. אמר ליה חמוי אפשר דשמעת מאבוכך האי
 דכתיב (היכה ב') עשה יי אשר זמס בצע אמרתו אשר צוה מימי קדם *
 אמר ליה הא אוקמוה חברייא, בצע אמרתו דבזע (ה) פורפירא דיליה *
 אשר צוה מימי קדם * דהא פורפירא פקיד לה מאינון יומי קדמאי
 עלאי, וכיומא דאתחרב בי מקדשא בזע לה, כגין דהאי פורפירא אייה
 יקרא דיליה ותקונא דיליה ובזע ליה * אמר ליה עשה יי אשר זמס *
 וכי מלכא חשיב קודם לאבאשא לבנוי עד לא ייתון למחטי * אמר
 ליה למלכא דהוה ליה מאן יקר, ובכל יומא הוה דחיל עליה דליא
 יתבר, והוה מסתבל ביה ותקין בעינוי * ליומין אתא כריה וארגיו ליה
 למלכא, נטל מלכא ההוא מאן יקר ותבר ליה הדא הוא דכתיב עשה
 יי אשר זמס * תא חזי מן יומא דאתבגי בי מקדשא, הוה קדשא בריך
 הוא מסתבל ביה וחביב עליה סג, והוה דחיל עלייהו דישאל דחטון
 ויחרב בי מקדשא * וכן בכל זמנא דהוה אתי לגבי בי מקדשא,
 (ו) הוה לביש ההוא פורפירא * לכתר דגרמו חוכין וארגיון קמי מלכא,
 אתחרב בי מקדשא ובזע ההוא פורפירא, (דכר אחר נריס סבי בזע ההוא
 פורפירא ואתחרב בי מקדשא) היינו דכתיב עשה יי אשר זמס בצע
 אמרתו וגומר * (ז) (האי אמרתו בקדמיתא יתבא כראש אמיר, והוא
 אתעטר עטרא לראשי ואילן נאה לפניו, ואיהי מימי קדם ודאי, וכדין
 עציבו קמיה כבתי כראי ודאי, והן (ישעיה ל"ג) אראלם צעקו חוצהי, (ס"א כ"ב)
 ויקרא יי צבאות ביום ההוא וגומר) היינו בזמנא דאתחרב בי
 מקדשא * אבל בזמנא אחרא, לית חדוה קמי קדשא בריך הוא בזמנא
 דאתאכידו חייבי עלמא, ואינון דארגיון קמיה הדא הוה דכתיב
 (מסלי י"ה) ובאבוד רשעים רנה * וכן בכל דרא ודרא דעביר דינא
 בחייבי עלמא, חדוה ותושבחה קמי קדשא בריך הוא * ואי תימא הא
 תנינן

(ה) עיון כפרדס סדר ט' פ' י"ב דף מ' ע"א: (כ) מרכזים: (ג) מכסס: (ד) מקלות עכוס ור"ל שחוקן כדמות חופה דחינו מרכזים אחוים
 כעלום ומכסס חוקן עליוס מלבעלע ויטבי טס כיוח לעטיק כתי: (ה) כולחתי לעויל פרשח כראשות וע' כפרדס שער מחית ומסנסג:
 (ו) כי מהיחוד עם סמ' כד' כגדו לכן ד' אוחיות סו"ס: כד' כגדו וסכ' ד' אוחיות אדנ' ככו' כתי: (ז) סלי אמרתו עד וגו' איבו מסומכ
 כ"א מ"ס סככיל כד' שמעקו נס כעבידין איתא כס"ג על פ' כפלה עערת דאשז ו"ל ע"כ:

תנינן דלית חדוה קמי קדשא בריך הוא כד אירו עביד דינא
 בחייביא • אלא תא חזי בשעתא דאתעביד דינא בחייביא, חדוון
 ותושבחן קמיה על דאתאכידו מעלמא • והני מילי כד מטא ההוא
 זמנא (ק"ג ב' ק"ג ב') דאוריך לון, ולא תאבן לגביה מחובייהו • אבל
 אי אתעביד בהו דינא, עד לא מטא זמנייהו (ועד) דלא אשתלים
 חובייהו כמה דאת אמר (בלהשית ט"ו) כי לא שלם עון האמורי עד הנה •
 כדן לית חדוה קמיה, ובאיש קמיה על דאתאכידו • ואי תימא איהו
 עד לא מטו זמנייהו אמאי עביד בהו דינא • אלא אינון גרמין בישא
 לגרמייהו • דהא קדשא בריך הוא לא עביד בהו דינא עד לא מטא
 זמנייהו, אלא כגין דמשתתפי בהדייהו דישראל לאבאשא לון • וכגין
 כך עביד בהו דינא, ואוכיד לון מעלמא בלא זמנא, ודא הוא
 (א) דאבאיש קמיה • וכגין כך אטבע מצראי בימא, ואוכיד שנאירוון
 דישראל בימי יהושפט, וכן כלהו, דהא בגיניהון דישראל אתאכידו
 בלא זמנא • אבל בד אשתלים זמנא דאוריך לון ולא תבו, כדן חדוה
 ותושבחתא קמיה על דאתאכידו מעלמא • כד זמנא דאתחרב בי
 מקדשא, דאף על גב דאשתלים זמנא דילהון דארגוון קמיה, לא הוה
 חדוה קמיה, ומההוא זמנא לא הוה חדוה לעילא ותתא :

כי לימים עוד שבעה אנכי ממטיר על הארץ ארבעים יום וארבעים
 לילה וגומר רבי יהודה אמר הני ארבעים יום וארבעים לילה
 מאי עבידתייהו • אלא ארבעים יום לאלקאה חייבי עלמא וכתיב
 (דברים כ"ה) ארבעים יבנו לא יוסיף • לקבל ארבע סטרי עלמא לכל חד
 עשרה, כגין דבר נש מארבע סטרי עלמא אתברי, ועל דא ומחיתי את
 כל היקום • ואצטריך ארבעים לאלקאה ולא תמחי עלמא • רבי יצחק
 הוה שביח קמיה דרבי שמעון אמר ליה האי קרא (דקאמרי) דכתיב
 ותשחת הארץ (רס כ ע"ה) לפני האלהים, אי בני נשא חטאין ארעא
 במה • אמר ליה כגין דכתיב כי השחית כל בשר את דרכו במה
 דאתמר • בגוונא דא (ייקרי י"ח) ותטמא הארץ ואפקוד עונה עליה •
 אלא ואי תימא אי בני נשא חטאין ארעא במה • אלא עיקרא דארעא
 בני נשא אינון • ואינון מחבלין ארעא והיא אתחבלא, וקרא אוכח

דכתיב

(ח) רבנן טוחא לפניו ללכד מעטס ודח קיום אתחבלא סלעס :

ב חמימין :

כח 98 בראשית

דכתיב וירא אלהים את הארץ והנה נשחתה כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ תא חזי כל חטאוי דכר נשוכלהו חבלותא דיליה, תלין בתשובה וחטאה דאושיד זרעא (על ארעא) ומחבלא ארחיה ואפיק זרעא על ארעא, מחבל ליה ומחבל ארעא ועליה כתיב (ירמיה כ') נכתם עונך לפני וכתיב ביה (תהלים ס') כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע, בר בתשובה סגי * וכתיב (בראשית ל"ח) ויהי ער בכור יהודה רע בעיני " וימיתו " והא אתמר * אמר ליה אמאי דאין קדשא בריך

הוא עלמא במי"א, ולא בא"ש * מיין עלאין בינדה, ומיין תתאין מלכות, היא ולא במלה אחרא * אמר ליה עלאה היא תתאה וכר אינון מחבלין, רזא הוא דהא אינון חבילו ארתיהו, אסתלק וי דהוא דכר, ואשתאר היא בהא בגין דמיין עלאין ומיין תתאין

לא אתחברו כדקא יאות, מה אינון חבילו ארתיהו כגונא דא, ומיין דכורין ונוקבין לא אתחברו * ועל דא אתרנו במי"א במה דאינון חבו, ומיין הוו רתיחן (ב) ופשטו משכא מנייהו, כמה דחבילו ארתיהו במיין רתיחן, דינא לקביל דינא דהא הוא דכתיב נבקעו כל מעינות תהום רבא, דא מיין תתאין * וארוכות השמים נפתחו, דא מיין עלאין * מיין עלאין ותתאין * רבי תי"א ורבי יהודה הוו אזלי בארחא ומטו לגבי טורין דכרבן, (ג) ואשכחו ביני טוריא גרמי בני נשא דהוו מאינון בני טופנא, ופסעו תלת מאה פסיען כגרמא חדא, תוהו אמרו היינו דאמרו חברנא, דאינון לא הוו מסתפו מדינא דקדשא בריך הוא כמה דכתיב (איוב כ"ב) ויאמרו לאל סור ממנו ודעת דרכיך לא חפצנו * מה עבדו, הוו סתימין ברגליהו מבוועי תהומא, ומיין נפקין רתיחן ולא יכילו למיקם בהו, עד דהוו נשמטין ונפלי בארעא ומייתין :

ויולד נח שלשה בנים וגומר אמר רבי חייא לרבי יהודה תא ואימא לך מילי דשמענא בהאי * מתל לבר נש דאעיל לנוקבא דמעריא (ד"ה איבא דמערה) בזמנא חדא, ונפקי תרין או תלתא בנין, וכל חד מתפרשא מאחרא באורחוי בעובדוי, דא זבאת, ודא חייבא, ודא בינוני, אוף דבא גמי תלת קטרי דרוחא אזלין ושטאן, ואתכלילן בתלת

עלמין
 (ה) חסומות מכול סמיס שבא עליוס סו כל כך רומחין עד אעורס נמק מכערס מרס כנגד מרס ססס סססיתו ורכס כשכח ויע רוחסם כליעוד כמס דמכילו וכו' : (ז) שמעלי פין ססריס סגרוליס עלמיות אכא דוד סמכול שבעטו לשס וסוד רחויס גורל קוטמס ע"י עלמיות סגרוליס שסיו סמחיס סס :

עלמין • תא חזי נשמתא נפקת ואעיל בין טורי פירודא, ואתחבר רוחא
בנשמתא, נחית לתתא אתחבר נפש ברוח, וכלהו אולי (ר"ה נחתין)
ומתחברין דא עם דא • אמר רבי יהודה נפש ורוח כלילין דא עם דא,
נשמתא שרייא בארחוי דבר נש, (והא) והיא מדורא טמירא דליל.
אתיידע אתרה • (ב) אתא בר נש לאתרכאה מסייעין ליה בנשמתא
קדישא, ודכאן ליה ומקדשין ליה ואקרי קדוש, לא זכה ולא אתי

סיפחא

לאתרכאה, תרין דרגין פתחין
דאינון נפ"ש ורו"ח ביה, נשמתא
קדישא לית ביה (סיועא דלעילא
ודא כפוס ארחיה) • ולא עוד אלא
דאי יסתאב מסאבין ליה, וסיועא
דלעילא יאעדיו מיניה, מפין
ולהלאה כל חד לפוס ארחיה :

שרייא (ס"א שויין) בגווייהו, לא עאלין בין ספרי קדישין • כל אינון דאימנא דא לא שרייא בגווייהו,
לא אכתיבו בספרי דברנייא, (ו) אתמחון מספרא דחיי (ספרי) כדא ימחו מספר חיים ועם צדיקים
אל יכתבו • ווי לון פד יפקון מהאי עלמא, ווי לון (לחיהו) מאן יתבע לון פד יתמטרון בידא
דדומה, ויתוקרן בנורא דדליק, ולא יפקון מיניה בר בריש ירחי ושפתי כמה דאת אמר (ישעיה ס"ו)
והיה מרי חדש בחדשו ומרי שבת בשבתו יבא כל בשר להשתחות לפני אמר " • לבתר
כדזא דבסטר צפון אכרין עלייהו ואמר (ספרי) ישוכו רשעים לשאולה וגומר • כפה (ו) חבילי
טריקין אתכנשו עלייהו, בארבע סטרין אשא מרהטא בני בן הגם • תלת זמנין ביומא מתפקדן,
(ס"א מתוקדן) ולא עוד אלא בזמנא דישראל אתיגד בקול רם אמן יהא שמה דבא מברך,
קדשא בריך הוא אתמלי רחמן וחיים על כלא, ורמז למלאכא דממנא על תרעי דגיהנם
סמריאל שמה, ותלת מפתחין בידיה, ופתח תלת תרעין (ח) דבסטר מדברא, וחמאן נהורא
דהאי עלמא • אתא תננא דנורא וסתים אורחין, פדין תלת ממנן דתחות ידיהו (ט) תלת
מנרופין, (י) מנשבן בידייהו ואתיבו הננא לאתרייהו, ורווחין לון (יא) שעתא ופלגות שעתא •

ולכתר

(א) משפטיו ל' ע"ב ויקרא ס"א ע"א : (ב) וענין מחתיחין והוספתו של הוי"ו סוד שמו כפלא ומסדר שוטר סודר
לכתיבה סודר שוטר כו' ז' וע"א פ"י חור' ו' כורך • וכמק' מ' קד' חוקים שלוחי סודן של אחו' ר' ור' סודר וילא מלמעלם כמטאז
לסכא וילחו כרוז סוד קשר אומין וחוק בין שליחי סודין של ל' סמאלי אשר מסס כשחלשות להוסיף כני ארז ואס לא ישנוקו או וענוהו
כל א' ו' כמעט ידיו : (ג) זו חלחל דכרי כעל כמאמר : (ד) קול א' מן סקולות של מעלם ויורד למטה ומכריו וחזו קול מסכר הרים
וסלעים ואמר מאן אינון וכו' • על אוסם שרוחין כשמחכ מסס כמעטוכס חרעיס : (ה) אומן על כל האומנים מלך שהכשם סוד מחתת כסא
סככר שלוח סכונס סקדאח אומן כמ' לעול כ' א' ע"א : (ו) היא חכונס ונגד שלח העיבו דרכוס כרי שחטרס סכונס עליוס לא יכתבו
כס' סוכרונות ססוד מ' וכבר שלח חמסוכו עליוס הנכסמ סכונס ימחו מ' החיוס שהיו כונס' ז' ח' (י) סכורוס אגודות סמכוס ומעניסוס
מתאכסוס עליוס • ומלח טריקין ל' סכאס כענין סכו כחענין טריק' כ' ססקי' על' אפי' שחמלאך סככו כמלכו וכן סוד ל' כשיכס כענין חוויא
דרכין טריקוס כמס' ע"ז ע"א וסכל ענין א' • (כנסחחינו דף כ"ס מחיין כ' ססקי' על' וכו' אך הערוך סכיוו כערך ערק • מא' (י) : (ח) אכן יס
ל' ג' פחסיס א' כמדכר ו' כוס ו' כירוסלוס • ז' ח' : (ט) כיוארתי לעול וסוד כמין כף סמנוסין כס חקדוס : (י) סירוס סכונסוס סרלוטוס
ומנוסין כידס לסרווח להס ז' ח' : (יא) י' כ' ויעין סלח קס' א' אחר כחפס' כלער גוהנס שנס ומחלס (ספרח' ז' ל' כיואר סכיוול סמדור ז'
סקס סכ' שעתא וסלג' אף אף רוכו גוהנס לא כטילו סכיוס וסחריין כוס • י' כ' וכסכו ל' ק' ק' מ' ס' כ' סככ ל' ע' למס סרווחי' סססל
ופלג' • אכנס סרס' סק' פ' ס' ספרס' וסוד דרך לעלשו וסאריין סאד ע"א וסרופס' ירלס פ' ס' סכוכ' על קיטיוסו מאין :

ולכתר תייבין לאשייהו, וכן הלית זמנין ביומא, ובכל זמנין (6) דאמרי ישראל אמן יהא שמיה
 רבא מברך וכו' אינון רווחין לון זכאין אינון צדיקיא דאורחיהון מנהרא בההוא עלמא
 לכל סטרין כמה דאה אמר (מטל ד) ואורח צדיקים כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום (עכ"ל
 סיסטמא) : (ב) רבי אבא אמר בניהנס אית מדורין על מדורין, הנינין תליתאין עד שבע, והא
 אוקמוה חבריא, וזכאין אינון צדיקיא דאינון מסתמרין מחובי חיבייא, ולא אזלי בארחהו ולא
 מסתאבי בהו, וכל מאן דאסתאב, כד אזיל לההוא עלמא נחית לניהנס, ונחית מדורא תתאה,
 וחרין מדורין אינון דסמיבין דא עם דא, שאול ואבדון : מאן דנחית לשאול דיינין ליה תמן
 ומקבל ענשיה, ופליקף ליה למדורא אחרא עלאה, וכן דרגא כתר דרגא עד דאינון סלקין ליה
 אבל מאן דנחית לאבדון לא סלקין ליה לעלמין, ובגין כך אקרי אבדון דהא אביד הוא
 מכלא : תא חזי נח זכאה הוה אתרי בכני דריה ולא הוה שמעי ליה, עד דקדשא בריך הוא
 אייתי עליהו דינא דניהנס, מאי דינא דניהנס, אשא ותלגא, מיא ואשא, דא צנינא ודא רתיחא,
 וכלהו בדינא דניהנס אתרנו ואתאכידו מעלמא, ולכתר אתקיים עלמא כדקא חזי ליה, ועאל
 נח בתיבה ואעיר בה כל זינא וזינא מברין דעלמא : ודאי נח עין עושה פרי הורה,
 ונפקו מן תיבה כל זייני עלמא כגוונא דלעילא : תא חזי כד (ג) האי עין עושה פרי
 אתחבר בעין פרי כל אינון זייני דלעילא חיוון רברבן וזעירן : וכמה זיינין וכל חד לזיניה
 כמה דאת אמר (סליס ק"ו) חיות קטנות עם גדולות : כגוונא דא נח בתיבה, וכלהו נפקו מן
 תיבותא ואתקיים עלמא כגוונא דלעילא, ובגין כך נח איש האדמה אקרי : נח איש צדיק אקרי
 והא אוקמוה : רבי חייא אמר תלת מאה שנין עד לא אתי טופנא, הוה נח אתרי בהו על
 עובדיהו ולא הוה שמעין ליה, עד דקדשא בריך הוא אשלים זמנא דאוריך לון, ואתאכידו
 מעלמא תא חזי מה בתיב לעילא (כדלשית ד) ויהי כי החר האדם לרוב על פני האדמה וכנות
 יולדו להם, והוה אזלין ערשילאין לעניהון דכלא : מה בתיב (ע) ויראו בני האלהים את בנות
 האדם וגומר, ודא הוה יסודא ועיקרא למינד בחוכיהון, עד דגרים לון לאשתצאה מעלמא, ובגין
 כך אתמשכאן בתר יצר הרע ובגזעו ושרשו, ודחו מהימנותא קדישא מבינייהו ואסתאבו,
 (כ) ואתאכידו כמה דאתמר, בגין כך קץ כל בשר בא לפני, לאלפא קטיגוריא עליהו :

א"ל

ויאמר אלהים לנח קץ כל בשר בא לפני (ד) (חסר) (טיון סוף חלק זה סימן ו' ובזמור
 תרס דף ל"ב ע"ב) (אהדרנא למלה קדמאה קץ כל בשר בא לפני :

בא לפני ודאי, בגין דאינון גרמו) : רבי יהודה פתח (תהלים ט"ג) הודיעני
 יי קצי ומדת ימי מה היא ארעה מה חדל אני : אמר (לעיל כ"ד ח') דוד
 קמי קדשא בריך הוא, תרין קצין אינון, חד לימינא וחד לשמאלא :
 ואינון תרין אורחין למהך בהו בני נשא לההוא עלמא : קץ לימינא
 דכתיב (דניאל י"ב) לקץ הימין : וקץ לשמאלא דכתיב (איוב כ"ח) קץ שם
 לחשך ולכל תכלית הוא חוקר (ואכן אופל וצלמות : מאי ולכל תכלית הוא
 חוקר, מאן הוא חוקר, אלא והוא קץ לשמאלא דמחשיך אפיהון דברייהא) : מאי ולכל

הכרית

(א) מכלן דאין סטגלס תקרא למינא קץ די סטגס מנינס ע"כ טול דוקא מסוגל למינא אכיו ולעט ולא קדושה או תמלס או קס"ס וכו'
 חס דאין מלמא ש"ס ס"ו וכו' ע"כ : ז"ס : (ב) יקיע יעטס סגנון רל"ו : (ג) עושס מרו סוכר טן פרו סנקבס געיון כסקרוס ס' ס' ודח
 רלס ו' סטס קט"ז כ' ולעיל ל"ב ס' : (ד) וכו' ל"ב כ' רכי סקיס קלד :

תכלית • בזמנא דדינא שרייא על עלמא לשיצאה אבן אופל וצלמות •
 קץ שם לחשך, דא מלאך המות דא נחש קץ כל בשר • קץ שם לחשך דהא
 מסטרא דהתובא דדהבא קאתי • ולכל תכלית • בזמנא דדינא שרייא על
 עלמא • הוא חוקר למהוי קטיגורייא לעלמא, לאחשכא אפיהון דבריייתא
 וכולי • (דס"ג ע"ב) קץ לימינא כדקאמרן דכתיב לקץ הימין • אמר ליה קדשא
 בריך הוא לדניאל ואתה לך לקץ ותנוח • אמר ליה מנוחה בהאי
 עלמא, או בההוא עלמא אמר ליה בההוא עלמא כמה דאת אמר
 ינוחו על משכבותם, (דס"ג ע"ב) ותעמוד לגורלך לקץ הימין • אמר ליה
 לאן אתר, דהא לא ידענא מה יהא עלי בההוא עלמא • אמר ליה
 ותנוח • אמר ליה בזמנא דיקומון מעפרא איקום בינייהו, או לאו אמר
 ליה ותעמוד, אמר ליה הא ידענא די יקומון כמות כמות, מנהון דזבאי
 קשוט, ומנהון דחייבי עלמא, ולא ידענא עם מאן מנהון איקום • אמר
 ליה לגורלך • אמר ליה הא אמרת ואתה לך לקץ, אית קץ לימינא
 ואית קץ לשמאלא, ולא ידענא לאן קץ, לקץ הימין או לקץ הימים •
 אמר ליה לקץ הימין • אוף הכא דוד אמר ליה לקדשא בריך הוא
 (ספ"ג ט"ז) הודיעני • קצי, מה איהו חולק עדכי, ולא נח דעתיה עד
 דאתבשר דיהוי לימינא דכתיב (ס"ק) שב לימיני • תא חזי אוף קדשא
 בריך הוא אמר ליה לנח קץ כל בשר בא לפני, מאן איהו • דא קץ
 דאחשך אנפיהו דבריייתא, דאיהו קץ כל בשר, בא לפני, מפאן
 אוליפנא חייבי עלמא מקדימין ליה ומשבן ליה עלייהו לאחשכא לון,
 דבין דיהבי ליה רשותא נטיל נשמתא, ולא נטיל עד דיהבי ליה
 רשותא • ועל דא בא לפני, למיטל רשו לאחשכא אנפיהו דבני עלמא,
 ובגיני כך והנני משחיתם את הארץ • ועל דא עשה לך תיבת עצי
 גופר, בגין לאשתזבא ולא יכול לשלטאה עלך • תא חזי תנינן בזמנא
 דמותא אירת כמתא או בעלמא, (כ"ה) דאתייהיב רשו למלאך המות
 לתכלא לא יתחזי בר נש בשוקא, בגין דאירת ליה רשות למחבלא
 לתכלא כלא • בגיני כך אמר ליה קדשא בריך הוא, בעי לך לאסתמרא
 ולא (ה) רתחזי גרמך קמי דמחבלא דלא ישלוט עלך, ואי תימא מאן

יהיב

(ה) סי פשוטת חקיקת של סגמט ואלחו כסס למכל לפי נריך לכסית סמחא כוסן סמנפה • ו'ח • (וסינו דסיס כל ומנל דלא אסתוי לכיס
 דכל ריקת) וכן נריך לכסית סמנח כסמלון סמח סמחי סעמי • ו'ח :

יהיב הכא מחבלא, דהא מיין הוו ואתגברו תא חזי לית לך דינא בעלמא, או בד אתמחי, או בד אתמסר עלמא כדינא, דלא אשתבח ההוא מחבלא דאזיל בגו אינון דינין דאתעבדו בעלמא * אוף הכי הכא, טופנא הוה, ומחבלא אזיל בגו טופנא, ואיהו אקרי הכי דאתכליל בשמא דא, ועל דא אמר קדשא בריך הוא לנח לטמרא גרמיה ולא יתחוי בעלמא * ואי תימא האי תיבורתא אתחזי בגו האי עלמא, ומחבלא אזיל בגויה * כל זמנא דלא יתחזי אנפי דבר נש קמיה מחבלא, לא יכיל לשלטאה עליה * מנלן ממצרים דכתיב (שמות י"ב) ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר * מאי טעמא, בגין דאיהו אשתבח ויכיל הוה לחבלא, ולא אצטריך לאתחזאה קמיה, בגין כך הוה גניז נח וכל אינון דעמיה בתיבורתא, ומחבלא לא יכיל לשלטאה עלייהו * רבי חייא ורבי יוסי הוו אזלי בארחה אערעו (6) כהני טורי דקרדון חמו רשימין בקיעין בארחה, דהוו מן יומי דטופנא אמר ליה רבי חייא לרבי יוסי הני בקיעין דהוו מימזי דטופנא, וקדשא בריך הוא שביק לון לדרי דרין, בגין (7) דלא יתמחי חוביריון דרשיעייא קמיה * דכך ארחוי דקדשא בריך הוא, לזכאין דעבדין רעותיה בעי דידכרון להו לעילא ותתא, ולא יתנשי דוברגיריון לדרי דרין לטב * כגזונא דא לרשיעייא דלא עבדין רעותיה, בגין דלא יתנשי חוביריון ולאדפרא עונשייהו ודוברגיריון לביש לדרי דרין היינו דכתיב (ירמיה כ') נכתם עונך לפני וגומר * פתח רבי יוסי ואמר (ישעיה י') צהלי קולך בת גלים הקשיבי (8) לישה עניה ענתורת * האי קרא אוקמוהו חכרייא, אבל האי קרא על כנסת ישראל אתמר, צהלי קולך בת גלים, ברתיה דאברהם אבינו, (9) הכי אוקמוהו בת גלים פדכתיב (סיר ר') גל נעול * גלים, אינון (10) נהורין דמתכנשי ואזלי ועאלין לגווה ומליין לה פדכתיב (11) שלחך פרדס רמונים, הקשיבי לישה כמה דאת אמר (חייב ד') ליש אובר מבלי טרף * ליש דבר * לישה נוקבא * אמאי אקרי ליש, אי משום דכתיב (משלי ל') ליש גבור כבהמה או משום דכתיב ליש אובר מבלי טרף * אלא כלא איהו, ליש, גבורה תתאה דאתי מגבורה

עלמא

(6) כמותו ברו חשך ססס גכוסים וחוקים : (7) פי' כ"כ גדלם ונחם וסחחח ורעם ססוי עושים כקיעים כארץ ודכוס סס א"ס : (8) ויחי רמ"ט סוף ע"א : (9) כפרסח ויחי דף רמ"ט' ורע"ג דסול"ל כח גולים : סכו אוקמוס ארע"ג דלך נחמל לי און רחוי לסעלוימו סכבר נחמל בין סחכרוס : (10) נסרין נרשיכן פירוש נפרות ונחלוס סעלוינוס סחולכוס אל מוס ססס ו'ק סכסעיטוכ כנחס י"ח :

עלאה • ליש אובר מבלי טרף • בשעתא דאינון נחלין מסתלקין ולא
עאלין לגווה כדון אתקרי לישרה, דאכידת מבלי טרף דכתיב ליש
אובר מבלי (דס"ג ע"ב) טרף ובני לכיא יתפרדו • ומה דאמר לישרה,
היינו עניה ענתורת, מסבנא דמסבנותא כמה דאת אמר (ירמיה' י) מן
הכהנים אשר בענתורת, וכתיב ענתורת לך על שרך • מאי איריא •
אלא כל זמנא דדור מלבא הוה קיים, אסתלק אכיתר בעותרא ובכלא,
(6) לבתר אמר ליה שלמה (מלכים ב' ח') ענתורת לך על שרך • אמאי
קרי ליה שלמה הכי • אלא אמר ליה ביומד הוה אבא במסבנו,
והשתא לך על שרך • השתא אית לומר אמאי אקרי אכיתר ענתות,
אי תימא דהוה מן ענתורת, הא תנינן דכתיב (סמואל ב' כ"ב) וימלט בן
אחד לאחימלך בן אחיטוב ושמו אכיתר והוא מנוב הוה, דהא נוב
עיר הכהנים הוה • ואף על פי דאמרו דהיא נוב היא ענתורת ואמאי
אקרי לה ענתות, בגין דנחתת למסבנו, ואתאכיד קרתא על ידא
דשאול, ואתאכידו כהני • אלא ענתות כפר הוה, ולאן היא נוב, ועל
דא קרי ליה לאכיתר ענתורת, בגין דאמר וכי התענית בכל אשר
התענה אבי, ומקרתא דנוב הוה, ועל מסבנו דדוד דהוה ביומוי, אקרי
ליה הכי אמר רבי חייא במסבנותא הוה עלמא, מיומא דעבר אדם
על פקודי קדשא בריך רהוא, עד דאתא נח וקריב קרבן ואתיישב
עלמא • אמר רבי יוסי לא אתיישב עלמא ולא נפקא ארעא מזוהמא
דנחש, עד דקיימו ישראל על טורא דסיני, ואתאחידו באילנא דתי
כדון אתיישב עלמא • ואלמלא דהדרו ישראל וחסבו קמי קדשא
ברוך רהוא, לא הוו מתין לעלמין, דהא אתפסק מנייהו זוהמא דנחש,
כיון דחסבו כדון אתפרו אינון לוחי קדמאי דהוו בהו חירו דכלא, חירו
דהווא נחש דאיהו קן כל בשר. ובר קמו ליואי לקטלא קטלא, כדון
אתער חייוא בישא והוה אזיל קמייהו, ולא יביל לשלטאה בהו, בגין
דהו ישראל מזדרזין כולרוו בחגירו מזינין, ולא יביל ההווא נחש
לשלטאה בהו • וכיון דאמר למשה (שמות ל"ג) ועתה הורד עדייך מעליך,
אתייהב רשו להאי נחש לשלטאה עלייהו • תה חזי מה כתיב
(cc) ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חרב • ויתנצלו • וינצלו מבעי

ליה

(b) כירוש א"ג דלו סים עשר סים מתקא טלמו לטנו ורל כמו סים כטא 356 דס"ג • וס :

6 ס"ד

ליה, אלא ויתנצלו על ידא דאחראי, בגין דאתייריב רשו לנחש
 לשלטאה * את עדים מהר חורב, דקבילו מטורא דחורב בר אתייריב
 אורייתא לישראל * אמר רבי חי'א נח דהוה צדיק, אמאי לא הוה
 בטיל מותא מעלמא, אלא (6) בגין דעד לא סלקת זוהמא מעלמא *
 ועוד דאינון לא הוו מהימנין ביה בקדשא בריך הוה, וכלהו אחידן
 (7) בטרפי אילנא לתתא, ומתלבשן ברוח מסאבא * ותו לבתר אוספו
 למחטי, ולמהך בתר יצר הרע כדבקרמיתא ואורייתא קדישא דאיהו
 אילנא דחי, אפתי לא נחית לה קדשא בריך הוא כארעא, ותו דאיהו
 אמשיך ליה בעלמא לבתר דכתיב וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך
 אהלה והא אתמר * עד דהוו אזלי חמו חד יודאי דהוה אתי אמר
 רבי יוסי האי בר נש יודאי איהו (8) ואתחזי, כד מטא גביהו שאילו
 ליה * אמר לון שליחא דמצוה אנא, דהא אנן דיירי בכפר דראמין,
 ומטי זמנא דחג ואנן צריכין לולב (9) וזינין דעמיה, ואנא אזיל לקטעא
 לון למצוה, אזלו כחדא * אמר ליהוה הוה יודאי, הני ארבע מינין
 דלולב דכלהו אתאן לרצויי עלמא, (10) על מ'א) שמעתון אמאי אנן
 צריכין לון בחג * אמרו ליה כבר אתערבו בהו חברי'א * אבל אי מלה
 חדתא איהו תחות ירך אימא לה * אמר לון ודאי הוה אתר דאנן
 דיירי ביה הוה זעיר, וכלהו עסקי באורייתא, ואית עלן צורבא מרבנן
 רבי יצחק בר יוסי מחוזארה שמה, ובכל יומא ויומא אמר לן מילין
 חדתין באורייתא, ואמר דהא בחג זמנא הוה לשלטאה, (ישראל שלטין
 בההוא זמנא, ונקיטנא לולב דמתחזי דאנן נצחנא עלייהו, על כל
 אינון דאיקרונ המון העם ולשלטאה עלייהו) אזי עבר על נפשנו המים
 הזדונים ברוך יי שלא נתננו טרף לשניהם, וכי אית שנים למים, אלא
 אינון שאר עמין, אינון רברבין ממנן על שאר עמים עובדי עבודה זרה,
 ומתברכאן (11) מסטרייהו דישראל, וקרינן לון מים הזדונים במה דאת
 אמר (תהלים קכ"ד) המים הזדונים, ובגין לשלטאה עלייהו אתינא ברזא
 (12) דשמא קדישא, באינון ארבעה מינין שבלולב, לרצויי ליה לקדשא

ברוך

(6) פקודי רכ"ז א' : (7) כעלי סאלין והם הקלופים חילגונות על דף ל"ז ב' : (8) פ"א וכן כראס : א"ס : (9) כדו פדס וערכה ואחריו
 סהס מניסם הפריכים אל לילב : (10) א"ס ספרי כל העולם כלו ככרף ועומר כסכול וזראל ועור סכעיס פרוס סמקריכוס וזראל כחג סס
 כדו לכפר על סכעיס אומיק כמ"ס כמדש סחח אסכתי וסטובי ואני ספלס ועוד דככלל ספלתו על כ"ג סיו סחכריכוס סאימות כ"ג :
 (11) ר"ל כי סו מיניס סס ככנר ד' סותות ססס : א"ס : א"ס א"ס סלום רמוו רנ"ל כאימס פרו עין סדר סס סכ"ס ספות סמרוס סו סכ"ס
 וכי סכל ס' סמס רומו נלסוס ס' סכסס :

ברוך הוא, (עלייהו) (וס'ד ע"ב) ולשלטאה עלייהו ברזא דשמא קדישא,
 ולא תערה עלן מיין קדישין, לנסכבא על גבי מדבחא • תו אמר לון
 (פ) בראש השנה אתערותא קדמאה איהו בעלמא • מאי אתערותא
 קדמאה, דא בי דינא דלתתא (כ"ה) דא ראש השנה ממש) דאתער
 למידן עלמא, וקדשא בריך הוא יתיב על עלמא בדינא ודאין עלמא
 ושלטא האי בי דינא^ו למידן עלמא עד יומא דכפורי, דנהרין אנפחא
 ולא אשתכח חוייא דלטורא בעלמא • דאיהו אתעסק במרה דאתיין
 ליה ההוא שעיר, דאיהו מסטרא דרוח מסאבא כדקא חזי ליה • וכגין
 דאתעסק בההוא שעיר לא קריב למקדשא • ושעיר דא כההוא שעיר
 דראש חדש דאתעסק ביה, ואנהירו אנפחא^ו (כך בראש השנה
 אנהירו אנפוי דמקדשא) • ועל דא ישראל בלרו אשבחין רחמי קמי
 קדשא בריך הוא, ואתעבר חובייהו • ורזא חדא אמר לן, ולא אתייהיב
 רשו לגלארה בר לחסידי קדישין עליוגין חכימין • אמר רבי יוסי מאי
 איהו • אמר לון עד לא בדיקנא ככו • אזלו, לבתר אמר לון כד
 סיהרא אתקריבת בשמשא, אתער קדשא בריך הוא סטרא דצפון,
 ואחיד בה ברחימו ומשיך לה לגביה, ודרום אתער מסטרא אחרא,
 וסיהרא סלקא ומתחברא במזרח, ובדין ינקא מתרין סטרין, ונטיל
 ברכאן (ג) בחשאי, ובדין (ג) ארתברכא סיהרא ואתמלייא, והכא
 אתקריבת אתתא כבעלה, כמה דאית רזא בדיוקנא שייפי (כ"ה) בתיקונא
 דשייפי) דאדם ותיקונוי, הכי נמי אית (כ"ה) איהו) רזא דדיוקנא דשייפי
 נוקבא ותיקוני דנוקבא, וכלא פריש בגוון • הכי נמי אית לעילא מאן
 דאחיד בה, ואתער לקבלה ברחימו, הכי נמי אית לתתא רזא ותיקונא
 דאדם תתאה אחרא תחות סיהרא, (כ"ה) ותיקונא דנוקבא) כמה דדרועא
 שמאלא (תס"ד קל"ד כ' פקורי רל"ב כ') לעילא אחיד בה, ואתער לקבלה
 ברחימו • הכי נמי אית לתתא (ווי העמודים בלרו קיימי שייפין לאתאחדא דא
 בדא ולאחקשרא דא בדא קשרי מהימנותא סטרא דקדושה מסטרא דרוח מסאבא דאיהו
 רזא דנחש לתתא) האי נחש, איהו דרועא שמאלא דרוח מסאבא, ואחיד
 ביה מאן דרכיב ביה, וקרבא לגבי דסיהרא ומשיך (י) לה בנייהו

דלתתא דסיגא
 דלתתא דסיגא

ניא

(ח) אשיר דף ז"ל ול"ט וסוף פנחס ר"ט כ' : (כ) כלתא : (ג) ע' לטרך טוחס ולעלמס ולתמטות ט"ז סמטעס לעלמסס א"כ ולתמלוח
 גמטעס לויסן לעלמס • ז"ת : (ד) ותשך את עלמט :

ז טו

בריטתא

(ה) בְּרִבְיוֹ (ה) דְּקוּטְפָא וְאַסְתָּאֲבַת • וּבְרִין יִשְׂרָאֵל לְתַמָּא מְקַרְבִין
 שְׁעִיר, וְהָהוּא נָחַשׁ אַתְמֶשֶׁךְ אַבְתְּרִיה דְּהָהוּא שְׁעִיר • וְסִיְהֵרָא אַתְדְּכִיֵּאת
 וְסַלְקַת לְעֵילָא, וְאַתְקַשְׁרַת לְעֵילָא לְאַתְבְּרָכָא, וְנִהְיִין אֲנַפְהָא מֵה
 דְּאַתְחֻשְׁבַּת לְתַמָּא • כְּרִין הָכָא בְּיוֹמָא דְכַפּוּרִי, כִּיּוֹן דְּהָהוּא חוּיָא בִישָׂא
 אַתְעַסְקַבְהָהוּא שְׁעִיר, סִיְהֵרָא אַתְפְּרִשְׁתָּ מְנִיה, וְאַתְעַסְקַת (בִּישְׂרָאֵל) לְאוּלְפָּא
 עֲלִיּהוּ סְנִיגוּרִיָּא, וְסוּכְכַת עֲלִיּהוּ כְּאִימָא עַל בְּנִין, וְקַדְשָׁא בְרִין הוּא
 בְּרִין לִין מְלַעֲלָא וּמְחִיל לִין • לְבַתֵּר יִשְׂרָאֵל כִּד מָטוּ לְחַג, מִתְעַרְי
 סְטְרָא דִּימִנָא לְעֵילָא, כְּגִין דִּיתְקַשְׁרַת בִּיה סִיְהֵרָא וִיתְנַהֲרִיו אֲנַפְהָא
 כְּדָקָא חֲזִי • וּבְרִין פְּלַגַּת (יִהֲב) חוּלְקָא דְכַרְכָּאן לְכָל אִינוּן מִמְנָן דְּלְתַמָּא
 דִּיתְעַסְקוֹן בְּחוּלְקִיהוֹן, וְלֹא יִיתוֹן לִינְקָא וְלְקַרְבָּא בְּסְטְרָא דְחוּלְקִיהוֹן
 דִּישְׂרָאֵל • כְּגוּוֹנָא דָּא לְתַמָּא כִּד שְׂאֵר עַמִּין מִתְבְּרַכִין, כּוּלְהוֹן אִינוּן
 מִתְעַסְקִין בְּאַחְסָנַת חוּלְקִיהוֹן, וְלֹא הוּוּ אַתִּין לְאַתְעַרְבָּא בְּהַדְרִיָּהוּ
 דִּישְׂרָאֵל, וְלַחְמָדָא חוּלְקִי אַחְסָנִתִּיהוֹן • וּבְגִין כִּד יִשְׂרָאֵל אִינוּן מְשַׁכִּין
 בְּרַכָּאן לְכָל אִינוּן מִמְנָן, כְּגִין דִּיתְעַסְקוֹן בְּחוּלְקִיהוֹן וְלֹא יִתְעַרְבוּן
 בְּהַדְרִיָּהוּ • וְכִד סִיְהֵרָא אַתְמְלִי כַרְכָּאן לְעֵילָא כְּדָקָא יְאוּרִת • יִשְׂרָאֵל
 אַתִּין וְיִנְקִין מִינָה בְּלַחוּדִיָּהוּ • וְעַל דָּא כְּתִיב (כְּמִדְבָר כ"ט) בְּיוֹם הַשְּׂמִינִי
 עֲצַרְתָּ תְהִיָּה לָכֶם • מֵאֵי עֲצַרְתָּ, בְּתַרְגוּמוֹ פְּגִישׁוֹ, כִּד מַה דְּכִנְשׁוֹ
 מֵאִינוּן בְּרַכָּאן עֲלֵאִין, לֹא יִנְקִין מְנִיה עַמִּין אַחְרִיָּן בְּרִישְׂרָאֵל
 בְּלַחוּדִיָּהוּ, וּכְגִין כִּד כְּתִיב עֲצַרְתָּ תְהִיָּה לָכֶם • לָכֶם, וְלֹא לְשְׂאֵר עַמִּין
 לָכֶם, וְלֹא לְשְׂאֵר מִמְנָן • וְעַל דָּא אִינוּן מְרַצִין עַל הַמִּים, לְמִיָּהב לִין
 חוּלְקִי בְּרַכָּאן דִּיתְעַסְקוֹן בִּיה, וְלֹא יִתְעַרְבוּן לְבַתֵּר בְּחַדוּתָא דִּישְׂרָאֵל
 כִּד יִנְקִין בְּרַכָּאן עֲלֵאִין. (כ) וְעַל הַרְוָא יוֹמָא כְּתִיב דוּרִי לִי וְאֲנִי לִו
 דָּלָא אַתְעַרְבִי אַחְרָא בְּהַרְן • לְמַלְכָּא דְזִמִּין רַחֲמִיָּה בְּסַעוּדָתָא עֲלֵאָת,
 דְּעֵבִיד לִיה לְיוֹמָא דְשִׁימָא • הָא רַחֲמִיָּה דְמַלְכָּא יַדַּע דְּמַלְכָּא
 (דִּס"ד ע"ב) אַתְרַעֵי בִיה • אֲמַר מַלְכָּא, הַשְׂתָּא אֲנָא בְּעֵי לְמַחְרֵי עִם
 רַחֲמֵאִי, וְדַחֲלִנָּא דְכִד אֲנָא בְּסַעוּדָתָא עִם רַחֲמֵאִי יַעֲלוֹן כִּל (ג) אִינוּן
 קְסָטוּרִי מִמְנָן, וְיִתִּיבוֹן עַמְנָא לְפַרְזוּרָא לְמַסְעַד סַעוּדָתָא דְחַדוּהָ עִם

רחימאי

(ה) כִּין סְפִירוֹתֵי שִׁם לְשָׁרִי לְמַעַל לְקִיּוֹת כִּרְבִין מְפִירִי אֶלְיָא אֶלְיָא שֶׁל עוֹלָם וְלֹא מִתְעַרְבִיר הַטּוֹמֵאָה תְּנִבּוּרָה סְקִילָא וְעִיּוֹן כְּמַרְסָה כְּשֶׁמֶת
 מִשְׁעוֹת הוֹרֵחַ • סִי קוּטְפָא סִיף אֶלְיָן הַנּוֹטֵף מַעֲלֵי סִקְטָא וְכִי לְרִי וְסִיף כְּרַכְכָּ כַּחוּק סְרַכְסָ כִּן סְקִילֵס רֹבֵס לִירְכָּב כְּקוּדֵס וְלִירִי לְסַכְדוּלָס
 וְיִשְׂרָאֵל קַס מֵאֲנָה • מְרַכָּב : (ב) ח' ה' ו' ק' א' אֶעֱלִית דּוּקָתָ סְפִירָא מִיּוֹחַר לְשִׁמְחַת יִשְׂרָאֵל עִם סְקִי' ס' כ' א' כְּמַרְסָה מֵאֵל לְמַלְכָּא שְׂעִסְטָה וְרָא
 וְשִׁכְכָּ אִחַ כְּנוּיֹס ס' וְכִי : (ג) כִּל אֶלְיָן עֲלִיחֵי סַמְלָךְ אֶסְם מַטְנִיֹס וְשׁוּעִרִיס עַל מְדוּבְתוֹ לְקִיּוֹס דְּטוּ

רחמיאי * מה עבר, אקדים ההוא רחמיא (ה) קוסטורין דירוקי ובשרא
 דתורי, ואקריב (ו) קמייהו דאינון קרוסוטי ממנן למיכל * לבתר יתיב
 מלכא עם רחמיה להדיא סעודתא עלאה מכל עדונין דעלמא, ובעוד
 דאיהו בלחודוי עם מלכא, שאיל ליה כל צרכוי ויהיב ליה, וחדוי מלכא
 עם רחמיה בלחודוי, ולא אתערבון אחרנין בינייהו, כך ישראל עם
 קדשא בריך הוא, בגין כך כתיב ביום השמיני עצרת תהיה לכם *
 אמרו רבי יוסי ורבי חייא קדשא בריך הוא אתקין אורחא קמן, זכאין
 אינון דמשתדלי באורייתא * ארתו נשקורוהו, קרא עליה רבי יוסי
 (ישעיהו כ"ד) וכל בניך לטודי יי ורב שלום בניך * כד מטו בי חקר
 יתיבו * אמר ההוא בר נש מאי שנא דכתיב (כדלשית י"ט) ויי המטיר על
 סדום ועל עמורה וגומר * ומאי שנא (ג) בטופנא דכתיב אלהים
 אלהים בכל אתר, (אמאי) ולא כתיב ויי, (בכלא) אלא תנינן בכל אתר
 דכתיב ויי, הוא ובית דינו, אלהים סתם, דינא בלחודוי * אלא כסדום
 אתעביד דינא ולא לשיצארה עלמא, ובגין כך אתערב איהו כהדי
 דינא * אבל בטופנא כל עלמא שצי וכל אינון דאשתכחו בעלמא *
 ואי רמיא הא נח ודעימיה אשתויכו, הא סתים
 (ז) מעינא הוה דלא אתחוי, ועל דא כל מרה דאשתכח בעלמא שצי
 ליה, ועל דא ויי באתגלייא ולא שצי כלא * אלהים, בעי סתימו ובעי ב'נ
 לאסתמרא, דהא כלא שצי, ועל דא אלהים בלחודוי הוה, ורזא דא
 (תהלים כ"ט) יי למבוגר ישב, מהו ישב, אלמלא קרא כתיב לא יכלינן
 למימר, ישב בלחודוי דלא אתייא עם דינא * כתיב הכא ישב, וכתיב
 התם (ייקרא י"ג) בדר ישב בלחודוי * ובגין דנח הוה סתים מעינא, לבתר
 כד אתעביד דינא ושצי עלמא, ונח רוגזיה, מה כתיב ויזכור אלהים
 את נח וגומר, דהא כד שצי עלמא לא אדפר, דסתים מעינא הוה,
 ורזא דא אוליפנא, קדשא בריך הוא סתים וגלייא * גלייא הוה בי
 דינא דלתתא * סתים הוא באתר דכל ברכאן נפקי מתמן, ובגין כך
 כל מלוי דבר נש דאינון בסתימו, ברכאן שריין עלוי, וכל דאינון
 באתגלייא ההוה אתר דבי דינא שריאן עלוי, בגין דאיהו אתר
 באתגלייא, וההוא דאקרי רע עין שליט עליה, וכלא הוא ברזא עלאה

כנוונא

(ה) מינו ודקוח ובשר חור כאלון שנתן להם מאכלו גסוס: (כ) לפני קוסם ממנוי' שלוחי סמלך סוכרי: (ג) כמכיל: (ד) סקורו רכ' ו"ח

סידוכ

כגוונא דלעילא • בכה רבי יוסי ואמר זכאה דרא דרבי שמעון שרייא
 בגויה, דהא זכותא דיליה אומין לן בטורי מילין עלאין כאילין, עד
 כאן • אמר רבי יוסי האי בר נש לאודעא לן מילין אלן קא אתי,
 ושרדיה קדשא בריך הוא לגבן, כד ארתו וסדרו מילין קמיה דרבי
 שמעון אמר ודאי שפיר קא אמר • (כפס נפקודי רס"ח כ) רבי אלעזר הוה
 יתיב יומא חד קמיה דרבי שמעון אבוי אמר ליה האי קין כל בשר,
 אתהני מאינון קרבנין דהוו ישראל מקרבין על גבי מדבחא אז לא
 אמר ליה כלא הוו מסתפקי כחדא לעילא ותתא • ותא חזי כהני
 וליואי וישראל, אינון אקרין אדם, בחבורא דאינון רעותין קדישין
 דסלקין מגווייהו • ההוא בשבה או אמרא אז ההיא בהמה דקרבין
 אצטריך עד לא יתקריב על גבי מדבחא, לפרשא עלה כל חטאין וכל
 רעותין בישין לאתוודאה עלה, וכדין ההיא אתקרי בהמה בכלא בנו
 אינון חטאין והרהורין בישין • כגוונא דקרבנא דעזאזל דכתיב
 (ויקרא י"ד) והתודה עליו את כל עונות בני ישראל וגומר, הכי נמי הבא,
 וכד סלקא על גבי מדבחא, (ה) מטולא על חד תרין • ובגין כך דא
 סלקא לאתריה, ודא סלקא לאתריה דא ברזא דאדם ודא ברזא
 דבהמה כמה דאת אמר (תהלים ל"ו) אדם ובהמה רשועים • חבירין
 וכל שאר מנחות, לאתעריה רוחא קדישא, ברעותא דכהני ושירתא
 דליואי ובצלורתא דישראל, ובההוא תננא ושמנא וקמחא דסליק
 מתרוון ומסתפקין (פ"ה ומתפנקין וס"ה ומתפשטין) (דס"ה ע"ה) כל שאר
 מארי דדינין, דלא יכלין לשלטאה בההוא דינא דאתמסר לון, וכלא
 בזמנא חדא • תא חזי כלא אתעביד ברזא דמהימנותא לאסתפקא
 דא כדא, ולאסתלקא לעילא מאן דאצטריך עד אין סוף • (כפס נפקודי
 רכ"ה ח' רס"ח ע"ב) אמר רבי שמעון ארימית ידאי בצלותין לעילא, דכד
 רעותא עלאה לעילא לעילא, קיימא על ההוא רעותא דלא אתיידע
 ולא אתפס כלל לעלמין, רישא דסתים יתיר לעילא, ונהוארישא אפיק
 מאי דאפיק ולא ידיע ונהיר מאי דנהיר כלא בסתימו • רעו דמחשבה
 עלאה למרדף אבתריה ולאנתהרא מניה • חד פריסו אתפריס, ומגו

ההוא

(ה) מירוש שני משאית משא סתתמם ומשא העינות יום: (כ) פקודי רבוי ח' ורס"ח כ' • מרש"כ עינין כפרדם כשער הלחכות מסת"ק שער
 לא פיק ר' •

ההוא פריסא ברדיפו דההיא מחשבה עלאה מטי ולא מטי, עד ההוא
 פריסא נהיר מאי דנהיר * וכדין קהוא מחשבה עלאה נהיר בנהירו
 (בסתים) סתים דלא ידיע, וההוא מחשבה לא ידע * כדין בטש האי
 נהירו דמחשבה דלא אתיידע, בנהירו דפרסא דקיימא דנהיר ממה
 דלא ידיע ולא אתיידע ולא אתגלייא * וכדין (כ"ה הא) דא נהירו
 דמחשבה דלא אתיידע בטש בנהירו דפריסא ונהרין כחדא ואתעבדו
 תשעה היכלין * והיכלין לאו אינון נהורין ולא אינון רוחין ולא אינון
 נשמתין, ולא אית (איהו) מאן דקיימא בהו * רעותא דכל תשעה נהורין
 דקיימי כלהו במחשבה, דאירו חד מנייהו בחושבנא, כלהו למרדף
 בתרייהו בשערתא דקיימי במחשבה ולא מתדבקן ולא אתיידעו *
 ואלין לא קיימי לא ברעותא ולא במחשבה עלאה (כ"ה עלאין) (6) תפסין
 בה ולא תפסין * באלין קיימי כל רזי דמהימנותא, וכל אינון נהורין
 מרזא דמחשבה עלאה, (דלתתא (ר"ה ולתתא) כלהו אקרון אין סוף, עד
 הכא מוטו נהורין ולא מטון ולא אתיידעו * לכו הכא רעותא ולא
 מחשבה, (כדין) כד נהיר מחשבה ולא אתיידע (ידע) ממאן דנהיר *
 כדין אתלבש ואסתים גו בינה ונהיר למאן דנהיר, ואעיל דא בדא
 עד דאתכלילו כלהו כחדא * וכרזא דקרבנא כד סליק, כלא אתקשר
 דא בדא ונהיר דא בדא, כדין קיימי כלהו בסליקו, ומחשבה אתעטר
 באין סוף * ההוא נהירו דאתנהיר מניה מחשבה עלאה, דלא אתיידע
 בה כלל אקרי אין סוף, ומניה אשתכת וקיימא ונהיר למאן דנהיר,
 ועל דא כולא קאים * זבאה חולקיהון דצדיקייא בעלמא דין ובעלמא
 דאתי * תא חזי האי קץ כל בשר, כמה דקשורא אשתכת לעילא
 בחידו, אוף הכי נמי לתתא, בחדוותא ורעותא לאסתפקא כלא לעילא
 ותתא, ואימא קיימא עליהו דישראל כדקא יאות * תא חזי בכל רישי
 ירחא וירחא כד סיהרא מתחדשא, (7) יהבין ליה להאי קץ כל בשר
 חולקא חדא יתיר על קרבנין, לאתעסקא ביה וישתמש בחולקיה *
 ויהא סטרא דישראל בלחודייהו, בגין דיתאחדון במלכירוון * ודא
 איהו שעיר, בגין דאירו בחולקא דעשו דכתיב ביה שעיר (כראשית כ"ו)
 הן עשו אחי איש שעיר * ועל דא איהו אשתמש בחולקיה, וישאל

אינון

(6) משונס וזינס משונס לרוכ סלמטו * עיין פקיו רכ"ו א' ורס"ט א' : (כ) כותנס לו שעיר של ר"ח :

א שלח

אינון משתמשין בחולקיהון • וכגין כך כתיב (ספלים ק"ה) כי יעקב בחר
 לו יה ישראל לסגלתו • תא חזי האי קין כל בשר כל רעותיה לאו
 איהו אלא בכשרא תדיר, (ה) וכגין כך תקונא דבשרא תדיר לגביה
 ועל דא אקרי קין כל בשר • וכד איהו שליט, שליט על גופא ולא על
 נשמתא • נשמתא סלקא לאתרה, ובשרא אתייהיב לאתר דא, כגוונא
 דא בקרבנא דרעותא סלקא לאתר חד, ובשרא לאתר חד • וכד נש
 דאיהו (כ) זבאה, איהו קרבנא ממש לכפרה • ואחרא דלאו איהו
 זבאה, לאו איהו קרבנא בגין דביה מומא דכתיב (ויקרא כ"ב) כי לא
 לרצון וגומר • ועל דא צדיקיא כפרה אינון דעלמא, וקרבנא אינון
 בעלמא (עד כאן) • תא חזי ויאמר אלהים לנח קין כל בשר בא לפני
 למיטל רשו, לאחשכא אנפייהו (י"ס ע"ב) דבני עלמא, ובגיני כך הנני
 משחיתם את הארץ • (ועל דא עשרה לך תיבת עצי גופר בגין
 לאשתובא בה, ולא יכול לשלטאה עלך • רבי חייא ורבי יוסי הוו
 אולי בארחה אמר חד כתיב ויעש נח ככל אשר צוהו יי) • (כ"ו ס"ד מ"ס
 עכ"ל) • תא חזי מה כתיב ונח בן שש מאות שנה וגומר • וכי אמאי
 אתא חושבנא דא לממני • אלא אילו לא הוה נח בן שש מאות שנה,
 לא ייעול לתיבותא ולא יתחבר בהדה • כיון דאשתלים בשש מאות
 שנה כדין אתחבר בהדה • ועל דא מן יומא דאשתלים חובייהו דבני
 עלמא, אודיך לון קדשא בריך הוא עד דאשתלים נח בשש מאות
 שנה, ואשתלים דרגיה כדקא יאורת, והוה צדיק שלים, וכדין עאל
 לתיבותא וכלא כגוונא דלעילא :

ונח בן שש מאות שנה כמה דאמרן • ובגיני כך לא אתמר כבן שש
 מאות שנה (ה"ה ל"ג) (ג) לקביל שירת סטרין דעלמא • רזו פתח
 ואמר ואני הנני מביא את המבול מים • מאי טעמא הנני, כיון דאמר
 ואני • אלא אני, אנכי, הנני, כלא מלה חדא היא • תא חזי בכל
 אתר אני, (ה) אתעביר גופא לנשמתא ודאי, דמקבלא ממה דלעילא,
 ובגין כך אתרמיז (ו) באת קיימא דכתיב אני הנה בריתי אתך, אני
 דקיימא באתגליי • מוזמנת למנדע, אני, כורסייא למה דלעילא, אני,

דעבידנא

(א) שלח ק"ע א' ומשפטיו ל"ב • (ב) פירוש הלויק טעמו וכשרו וגיבו כעס קרין למעלם • זח : (ג) פירוש כנדר וק וכל א' כלול
 מעשר עד עשר פ"י שש מאות א"ס : (ד) פירוש נכוש וסוכל אל הנשמת דמינו ח"ח סמקבל פספסעט סלעולא מסכונס : (ה) אית כרוח בק'
 מ' וסעטע שכטו ככרוח לריך שטיפס מנולס כך כמ' כלו שמיני' כס יחר מכל סספי' וסויו אני מוזמנ ומושב וז' אני דקיימא : אני כורסייא :
 פ פירוש

דעבידנא נוקמין לרבי דרין • ואני, (ה) כליל דבר ונוקבא כחדא •
 (ג) לבתר אתרשים בלחורוי דאזרמן למעבד דינא, הנני מביא את
 המכול מים • בין דאמר מביא את המכול לא ירענא דאיהו מים •
 אלא את המכול, לאסגאה מלאך המות, דאף על גב דמיא הון,
 (לחבלא בהון) מחבלא הוה אזיל בעלמא לשיצאה כאינן מין • אני •
 הכי תנינן נאמן אנא לשלמא אגר טב לצדיקייא, ולא תפרעא מרשיעיא,
 ובגין כך אכטח לון קדא לצדיקייא באני, לשלמא אגר טב דילהון
 לעלמא דאתי • ואגזים לרשיעיא לאתפרעא מנייהו לעלמא דאתי
 באני • לשחת כל בשר, כמה דאוקימנא דרא הוא מחבלא דעלמא •
 ועל דא כתיב (שמות י"ב) ולא יתן המשחית לבא אל בתיכם לנגוף, ודא
 הוה לשחת כל בשר, מסטרא דקין כל בשר בא לפני • דהא בין
 דמטא זמנא דאוריך לון קדשא בריך הוה, (ד"ה ל"ג ואוריך לון) עד
 דאשלים נח לשש מאור שנה, כדן לשחת כל בשר • אמר הכי
 אוליפנא משמיה דרבי יצחק (כ"ה בר רבי יוסי מחוזאה) דאמר לון
 האי דאמרי לבון פתח ואמר (ישעיה ל"ח) אמרתי לא אראה יה יה
 בארץ החיים לא אביש אדם עוד עם יושבי חרל • אמרתי לא אראה
 יה, כמה אטימין אינון בני נשא דלא ידעין ולא משגיחין במלי דאורייתא,
 אלא מסתכלי במלוי דעלמא, ואתנשי מנייהו רוחא דחכמתא • דכד
 בר נש אסתלק מהאי עלמא, ויהיב (ג) חושבנא למאריה מכל מה
 דעבד בהאי עלמא, בעוד דאיהו קאים רוחא וגופא כחדא • וחמי מה
 דחמי, עד דאזיל להווא עלמא ופגע ליה לאדם הראשון יתיב לתרעא
 דגנתא דעדן, למחמי כל אינון דנטרו פקודי דמאריהון וחדו כהו •
 וכמה צדיקייא סחרניה דאדם, אינון דאתמנעו מארחא דגיהנם וסטו
 לגבי ארחא דגן עדן, ואלין אקרון יושבי חרל • ולא כתיב יושבי חרל,
 בגין דלא הוה כמו חולדרה דגרא ומנחא, ולא ידעא למאן שבקא,
 אלא יושבי חרל כמה דאת אמר חרלו לכם מן האדם וגומר • (אלא
 יושבי חרל) דאתמנעו לון מארחא דגיהנם, ואתקיפו בהו לאעלא לרו
 כגנתא דעדן • דבר אחר יושבי חרל, אינון מאריהון דתשובה דמנעו
 גרמייהו

[ג] פירושו דבר אלו נוקבא : (ב) פירושו כמה רכזיב אח"כ חנני : (ג) פירושו כאלו דמחזירי פיס סדך למיתסס או מחטלניס או היא עת
 פקידה מחזיב וכו' וכו' וכו'

גַּרְמֵיהוּ מַאיִנוֹן חוֹבִין דְּחֵיבֵיִיא, וּבְגִין דְּאִדָּם הָרֵאשׁוֹן תָּב בְּתוֹכָתָא
 קָמִיה מְאִרְיָה יְתִיב עַל אִינוֹן דְּאִתְּמַנְעוּ מִחֻבֵיהוֹן, וְאִינוֹן בְּנֵי חֵדֵל כְּמָה
 דְּאִתְּ אָמַר (סְהֵלִים ל"ט) אֲדַעָה מָה חֵדֵל אָנִי • וּבְגִין כִּךְ אִיהוּ יְתִיב לְתַרְעָא
 דְּגִנְתָּא דְּעַדְן, וְחֵדֵי בְּרֵוּי בְּצַדִּיקֵיִיא דְּאִתִּין בְּהֵוֹי אֹרְחָא דְּגִנְתָּא
 דְּעַדְן • תָּא חֲזִי מָה כְּתִיב אֲמַרְתִּי לֹא אֲרָאָה יְה • וְכִי מֵאן יְכִיל לְמַחְמִי
 (6) יְה, אֲלֵא סוּפָא דְּקָרָא אוֹכַח דְּכְתִיב יְה בְּאַרְץ הַחַיִּים • תָּא חֲזִי כֵד
 (פְּרוּמָס קמ"6) סְלִקִין נִשְׁמַתִין לְאַתֵּר צְרוּרָא (7) דְּחֵי, תְּמֵן מִתְהַנֵּן בְּזוּהֲרָא
 דְּאַסְפְּקִלְרֵיִיא (8) דְּנִהֲרָא, (9) דְּנִהֲרָא (10) דְּנִהֲרָא (11) מֵאֲתֵר עֲלָאָה דְּכֵלָא • וְאִלוּ
 לֹא מִתְלַבְּשָׁא נִשְׁמַתָּא בְּזוּהֲרָא דְּלְבוּשָׁא אַחֲרָא, לֹא תִיכּוּל לְאַתְקַרְבָּא
 לְמַחְמִי הֵוֹא נְרוּרָא • וְרוּז דְּמִלְהָ, כְּמָה דִּיִּהְבִי לְנִשְׁמַתָּא לְבוּשָׁא
 דְּמִתְלַבְּשָׁא בִיה לְמִיקָם בְּהֵאֵי עֲלֵמָא, הֵכִי נְמִי יְהִיבִי לֵה לְבוּשָׁא דְּזוּהֲרָא
 עֲלָאָה, לְמִיקָם בִּיה בְּהֵוֹא עֲלֵמָא, וְלֹאֲסַתְכֵלָא בְּגוּ הֵוֹא אֲסְפְּקִלְרֵיִיא
 דְּנִהֲרָא, מְגוּ הֵוֹא אֲרִץ הַחַיִּים • תָּא חֲזִי מִשָּׁה לֹא יְכִיל לְקַרְבָּי
 לְאַסְתְּכֵלָא בְּמָה דְּאַסְתְּכֵל, אֲלֵא כֵד אֲתִלְבֵּשׁ בְּלְבוּשָׁא אַחֲרָא • כְּמָה
 דְּאִתְּ אָמַר (שְׁמִית כ"ד) וַיֵּבֵא מֹשֶׁה בְּרִתּוֹךְ הָעֵנָן וַיַּעַל אֶל הָהָר, וַתִּרְגַּם
 בְּמִצִּיעוֹת עֲנָנָא, וְאֲתִלְבֵּשׁ בֵּיה כְּמֵאן דְּאֲתִלְבֵּשׁ בְּלְבוּשָׁא • וּבְגִין דִּי
 (12) וּמִשָּׁה נִגַּשׁ אֶל הָעֶרְפֵּל אֲשֶׁר שָׁם הָאֱלֹהִים וְכְתִיב (13) וַיֵּבֵא
 מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הָעֵנָן וְגוֹמֵר, וַיְהִי מִשָּׁה בְּהַר אֲרָבַעִים יוֹסֵאֲרַבְעִים לֵילָה
 וַיְכִיל לְאַסְתְּכֵלָא בְּמָה דְּאַסְתְּכֵל • כְּגוֹנָא דָּא מִתְלַבֵּשׁ נִשְׁמַתְרוֹן
 דְּצַדִּיקֵיִיא בְּהֵוֹא עֲלֵמָא, בְּלְבוּשָׁא כְּגוֹנָא דְּהֵוֹא עֲלֵמָא, דְּלֹא יִתְנַהֵג
 אֲלֵא בְּלְבוּשָׁא כְּגוֹנָא דָּא, וְקִיִּמִי לְאַסְתְּכֵלָא כְּנִהֲרָא דְּנִהֲרָא בְּהֵוֹא
 אֲרִץ הַחַיִּים, וְהוּוּ יְה יְה בְּאַרְץ הַחַיִּים, דְּהוּוּ סְכִיר דְּלֹא יִזְכִּי לְהֵוֹי
 נְהוּרָא, וְלֵהוּוּ אֲסַתְכֵלוֹת, בְּגִין דְּנִהֲרָא דְּנִגִיד פְּסִיק לִיה וְלֹא אוֹלִיד •
 לֹא אֲבִישׁ אָדָם עוֹד, דָּא אָדָם קְדַמָּאָה כְּמָה דְּאַתְמַר • וְכֵל דָּא לְמָה
 בְּגִין דְּאָמַר לִיה נְבִיאָה בִּי מֵת אַתָּה בְּהֵאֵי עֲלֵמָא, וְלֹא יִחִיה לְהֵוֹא
 עֲלֵמָא • בְּגִין דְּמֵאן (14) דְּלֹא (15) אוֹלִיד בְּגִין בְּהֵאֵי עֲלֵמָא, כֵּד נְפִיק
 מְנִיה מִתְרַכִּין לִיה מְכַל מָה דְּאַמְרֵן, וְלֹא שְׂרִיִיא לְמַחְמִי בְּהֵוֹא נְהוּרָא
 דְּנִהֲרָא (כָּל שְׁכָן וְכָל שְׁכָן שְׂאֵר עֲלֵמָא וְשְׂאֵר בְּנֵי נְשָׂא) • וּמָה חֻקִּירוּ דְּהוּרָה לִיה

זכות

(א) דְּסִינּוּ סַחְמָס : (ב) סִינּוּ מ' : (ג) סִינּוּ ח' : (ד) סִינּוּ סֵלִין וְסִינּוּ ח' : (ה) פִּירוּשׁ עַל חוֹקִים קָאֵמַר סְמִיָּא תַּפְלֵל תַּפְלָה
 ע וְקָאֵמַר רַבִּי שְׁלָא יִסִּים לִי חֵלֶק לְעוֹלָם סַכָּא ח' :

זכות אבות ואיהו זכאה צדיקא וחסידיא, כך, כל שבן מאן דלית ליה
 זכות אבות וחטי קמי מאריה * האי לבושא דקאמרן, איהו (אינון) מה
 דאמרו חברייה חלוקא דרבנן, (ה) דאתלבישו בההוא עלמא * זכאה
 חולקיהון דצדיקייא דגניו לון קדשא בריך הוה כמה טבין ועידונין
 לההוא עלמא עלייהו כתיב (ישעיה ס"ה) עין לא ראתה אלהים וזלתך
 יעשה למחבה לו :

ואני הנני מביא את המבול מים על הארץ * רבי יהודה פתח
 (כמדר כ') המה מי מריבה אשר רבו בני ישראל את (ז) ויקדש
 בם * וכי באתר אחרא לא רבו בני ישראל את יי מאי שנא הכא
 דקאמר המה מי מריבה ולא אחרנין * אלא הני מי מריבה הוו ודאן
 דיהבו חילא ותוקפא למריהון דדינא לאתקפא * בגין דאית מיין
 מתיקן ואית מיין מרירן * אית מיין צלילן ואית מיין עכירן * אית מיין
 שלם ואית מיין קטטן * ועל דא המה מי מריבה אשר רבו בני ישראל
 את יי, דאמשיכו עלייהו למאן דלא אצטריך, ואסתאבו ביה הדא הוא
 דכתיב ויקדש בם * אמר ליה רבי חזקיה אי הכי מאי ויקדש, ויקדשו
 מבעי ליה * אלא מלה אסתליקת * ויקדש אתפגים מאן דלא אצטריך
 כב יכול, דאתפגמת סיהרא * ויקדש, לאו לשבחה איהו הכא * ואני
 הנני מביא את המבול, כמה דאזקימנא לאייתאה מחבלא עלייהו,
 במה דאינון אסתאבו ביה * אמר רבי יוסי ווי לון לרשיעייה, דלא
 בעאן לאתבא קמי קדשא בריך הוא על חוביהון בעוד דאינון בהאי
 עלמאידכר בר נש אתיב ואתנחם על חובי קדשא בריך הוא מחיל
 ליה * וכל אינון (ז) דמתקפין בחוביהו, ולא בעו לאתבא קמיה
 קדשא בריך הוא על (חובי) חוביהון, לבתר (נפול) ינפלו לגיהנם ולא
 יסקון להון מתמן לעלמין * תא תוי בגין דאתקיפו לפיירהו כל אלן
 דרא דנח, ובעו לאחזאה חוביהו באתגלייא, קדשא בריך הוא אייתי
 דינא עלייהו בההוא גוונא * אמר רבי יצחק ואפילו פד חטי בר נש
 באתכסייא, קדשא בריך הוא רחמן, ואי תב בר נש לגביה חפי עליה
 ומחיל ליה ושביק ליה * ואי לא, גלי ליה לעיני כלא * מגלן מסוטה *
 והכי

(ה) כתיבת טלבושים כשילם סכא יקרא חלוקא דרבנן : (ז) סיבוי חובות טעם : (ג) שמתחוקים ועימדות כתימאסם ולעבורות שטערו אינם
 אצטריקים כתימאסם :

והכי נמי אתמחון אלין חייבייא מארעא באתגלייא * והיך אתמחון
אלא דהוו נפקי מיין והוו רתיחן מן תהומא, וסלקי ואעבר מנייהו
משכא, וביון דאעבר מנייהו משכא הכי נמי בשרא, ולא אשתארו אלא
בגרמייהו לחוד, לקיימא דכתיב וימחו מן הארץ * וכל אינון גרמי
אתפרדן דא מן דא ולא אשתארו בחדא, ומכלא אתעברו מעלמא *
רבי יצחק אמר וימחו מן הארץ, מאי וימחו במה דאת אמר ימחו
מספר חיים, מכאן אוליפנא דלית לון תחיה לעלמין ולא יקומן
בדינא :

(דס"ו ע"ב) (f) והקימותי את בריתי אתך אמר רבי אלעזר מהכא
קיומא דברית לעילא, בקיומא דברית לתתא
משמע דכתיב אתך * ואמר רבי אלעזר מכאן אוליפנא דכד זכאן
אינון בעלמא, מתקיים עלמא לעילא ותתא * אמר רבי שמעון מלה
סתים איהו, כד אתערותא דדבורא לגבי נוקבא, כד איהו מקני לה *
תא חזי רזא דמלה, כד צדיקא איהו בעלמא מיד שכינתא לא אעדיאת
מניה ותיאובתא דילה ביה * כדן תיאובתא דלעילא לגבה ברחימו,
כתיאובתא דדבורא לנוקביה, כד איהו מקני לה ועל דא והקימותי
את בריתי אתך, אתער תיאובתא בגינה בגוונא דא (כרסית ט"ו) ואת
בריתי אקים את יצחק * והקימותי את בריתי אתך, למהוי את ברית
בעלמא, ולבתר ובאת אל התיבה * דאלמלא לאו איהו צדיק (ברית)
לא ייעול לתיבותא, דהא לא אתחבר לתיבה בר צדיק, ובגיני כך
ובאת אל התיבה והא אתמר * אמר רבי אלעזר בכל זמנא דבני
נשא יתאחדון בברית דא ולא ישבקון ליה, לית עם ולישן בעלמא
דייכול לאבאשא לון, ונח אתקיף בברית דא ונטר ליה, בגיני כך
קדשא בריך הוא נטר ליה (וגל דיליה) * וכל בני דריה לא נטרו ליה,
בגין כך קדשא בריך הוא אעבר לון מעלמא * והא אתמר בההוא
חובא ממש דאינון חאבו, בההוא גוונא אתמחון מעלמא * רבי יהודה
הורה שכיח קמיה דרבי שמעון והוו עסקי בהאי קרא דכתיב
(מלכים א' י"ח) וירפא את מזבח יי ההרוס, מאי וירפא * תא חזי בימי
אליהו ישראל בלהו שבקו ליה לקדשא בריך הוא, ושבקו ברית

קיימא

(f) מרדכי סטר ט"ז פ"ו :

קיימא דילהון • בד ארתא אליהו, חמא דקא שבקו בני ישראל ה"י ברית קיימא, ואעברו מנייהו האי ברית • כיון דחמא אליהו כך, אתא לאתקנא מלה לדוכתיה, כיון דקריב מלה לדוכתיה, אתסי כלא הדא הוא דכתיב וירפא את מזבח יי ההרוס, דא ברית קיימא (ל"ג ל"ג דאתא לאתקנא מזבח יי ההרוס, ברית קיימא) דהוה שביק מעלמא • וכתיב ויקח אליהו שתים עשרה אבנים למספר שבטי בני יעקב • דא הוא (ה) תקונא דמזבח יי • אשר היה דבר יי אליו לאמר ישראל יהיה שמך • מאי טעמא אדכר הכא ישראל • אלא ודאי (ו) ישראל יהיה שמך, וראי לאסתלקא לעילא ולא תבא ברית קיימא (ד) לאתריה, והיינו דכתיב כי עזבו בריתך בני ישראל, ובגין כך את מזבחותיך הרסו • תא חזי כל זמנא דישראל נטרי קיימא קדישא, כדין עבדי קיימא לעילא ותתא • וכד שבקי להאי ברית, כדין לא אשתבח קיום לעילא ותתא דכתיב (ירמיה ל"ג) אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי • ובגין כך וירפא את מזבח יי ההרוס • וכי רפואה אירון הכי הוא ודאי, דהא מקיים לההוא אתר דמהימנותא תלייא ביה. תא חזי אוף הכי פנחס, בשעתא דקני לעובדא דזמרי, אתקין ליה להאי ברית באתריה, ובגין כך כתיב (במדבר כ"ט) הגני נותן לו את בריתי שלום • וכי סלקא דעתך דבגין פנחס הורה • ומה קטטה הוה ליה לפנחס בהאי ברית • אלא הכא אתקשר מלה בדוכתיה • הגני נותן לו את בריתי, ומאי אתן לו שלום, (לא תחברא כל חד בדוכתיה) לאתחברא ברית באתריה, ועל דא הגני נותן לו את בריתי, ומה איהו שלום, דאירון אתריה לאתחברא בהדיה, מה דאתפדש מניה בחובייהו, בגיניה אתחבר ביה, ועל דא (ו) הואיל והוא אתקין מלה בדוכתיה, מכאן ולהלאה והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם תחת אשר קנא לאלהיו וגומר • אמר רבי שמעון לית לך מלה בעלמא דקדשא בריך הוא קני לה כמו חובא דברית כמה דאת אמר (ויקרא כ"ו) חרב נוקמת נקם ברית • ותא חזי לא אשתלים חובא דדרא דטופנא

אלא

(א) פ"י גבולו אכסין מאירוס כעטרם כעת שמתחברת עס בעלמא ועיין כיתרו פ"ו כ' ולפני כס"ח פ' ע"ב (פ"י החוקין הוא שמתחברו י"ב בקר ובמיתרו ובשני נקודם אחת בתוך סמל' ובסמנו סקליות שפרטו חתולגוס: (ב) סיינו לח"ח לקבל כססע: (ג) סיינו למלכות: א"ס: (ד) סכוונס שנקנו לו משלו וכן במדרש תנחומא ד' שמעון אימר יוסף משלו נתנו לו פס שלא נשק כימס ועל פ"ד וסך כל עמי נואר שלא סרכין וכו' ולפנין זס חסו רגיל כסו ר"ש סכן אמר ג"כ כדניו סכות ערוכין ק"ד כ' ולכי שסאמירא רכזי אכסו קכל דכרו ר"ש סכ"ל כמורס לכן דרס כזכמים ק"ח ע"ב כן פרס וכו' עין סלא רלחס לויין מרכר סאינו סלא הוכס וסכל כמל' עינים כ"י:

אֵלָא כַּגִּין דְּחִבּוּ בְּחִבּוּלוֹ דְּאַרְחִיּוּהוּ עַל אַרְעָא, וְאַף עַל גַּב דְּהוּוּ מְקַפְחִי
 (6) דָּא לְדָא דְכַתִּיב וּתְמַלֵּא הָאָרֶץ חֲמָס, (וּחֲמָס מְבַלָּא הוּוּ וּבְגִין כַּךְ) וְכַתִּיב
 כִּי (רס"ו ע"ב) מְלֵאָה הָאָרֶץ חֲמָס מִפְּנֵיהֶם • מְבַל מְקוֹם וּתְשַׁחֲרַת הָאָרֶץ
 לִפְנֵי הָאֱלֹהִים, וְהִנְנִי מִשְׁחִיתֶם, מְדָה כַּנְּגַד מְדָה, הִנְנִי מִשְׁחִיתֶם בְּחֹבָא
 דְּחַבְלוֹתָא • וְאִית דְּאִמְרִי, דְּלֵא אִשְׁתַּלִּים קַסְטִיּוּהוּ אֵלָא כְּחֹבָא דְּחֲמָס
 דְּהוּוּ מְקַפְחִין דָּא לְדָא, דְּהוּוּ בִישׁוּן לִשְׁמַיִם וּלְבְרִיּוֹת • תָּא חֲזִי כְּמָה
 אִינוּן מִמְּנָן מְלַעֲלֵא, דְּאִתְּפַקְדֵן עַל קְלִי דְּאִינוּן דְּמַסְרִי דִּינָא עַל חֲבְרִיהוּן
 עַל מַה דְּעַבְדִּי לוּן • וְעַל דָּא כְּתִיב כִּי מְלֵאָה הָאָרֶץ חֲמָס מִפְּנֵיהֶם •
 וּבְגִין כַּךְ כְּתִיב וְהִנְנִי מִשְׁחִיתֶם אֶת הָאָרֶץ :

וְאִמְר " לִנְח בָּא אִתָּהּ וְכֹל בֵּיתְךָ • אִמְר רַבִּי שְׁמַעוֹן אִמְרִי בְּכֹלְהוּ
 (ר"ב ל"ג אָמַר) אֱלֹהִים וְהִבָּא " מְרִי שְׁנָא הִבָּא דְּאִתְּמַר " שְׁמָא
 עֲלֵאָה דְּרַחֲמֵי • אֵלָא רְזָא אִיהוּ דְּאוֹלִיפְנָא, לְאוּ אֹרְחָא אַרְעָא לְקַבְּלָא
 אִתְּמָא אוֹשְׁפִיזָא בְּהֵרָה, אֵלָא כְּרִשׁוֹ דְּבַעֲלָה • אַוּף הִכִּי (נְמִי נַח) • נַח
 בְּעָא לְאֵעֲלָא כְּתִיבּוֹתָא לְאִתְּחַבְרָא בְּהֵרָה, וְלֵא הוּוּ (לִיָּה) יְאוּרֵת עַד
 דְּבַעֲלָה דְּתִיבָה יְהִיב לִיָּה רִשׁוֹ לְאֵעֲלָא (בְּהֵרָה) דְּכַתִּיב בָּא אִתָּהּ וְכֹל
 בֵּיתְךָ אֵל הַתִּיבָה • וּבְגִין כַּךְ אִקְרִי הִבָּא " בְּעֵלָה דְּתִיבָה, וּבְדִין עָאֵל
 נַח וְאִתְּחַבְרָא בְּהֵרָה • וְכֵן אֹלִיפְנָא דְּלִית לִיָּה רִשׁוֹ לְאוֹשְׁפִיזָא לְמִיעָאֵל
 לְבֵיתָא, אֵלָא כְּרִשׁוֹ בְּעֵלָה מְאֵרִיָּה דְּבֵיתָא הִדָּא הוּוּ דְּכַתִּיב לְבֵתֵךְ
 וְיָבֵא נַח וְגֹמֵר • תָּא חֲזִי מַה כְּתִיב כִּי אֹתְךָ רְאִיתִי צְדִיק לִפְנֵי בְּדוּר
 הַזֶּה • מִכָּאֵן אֹלִיפְנָא, דְּלֵא יְקַבֵּל בְּרַשׁ אוֹשְׁפִיזָא בְּבֵיתִיהָ אִי אִיהוּ
 חֲשִׁיד בֵּיה דְּאִירְהוּ חֲיִיבָא, אֵלָא אִי קֵאִים בְּעֵינֵי לִזְבָּאָה, דְּלֵא חֲשִׁיד
 בְּעֵינֵי כֹלֵל הִדָּא הוּוּ דְּכַתִּיב בָּא אִתָּהּ וְכֹל בֵּיתְךָ אֵל הַתִּיבָה • מְרִי
 טַעֲמָא, כַּגִּין כִּי אֹתְךָ רְאִיתִי צְדִיק לִפְנֵי בְּדוּר הַזֶּה • וְאוֹלִיפְנָא דְּאִי
 יְהִיב רִשׁוֹ בְּלַחֲדוּדִי, וְלֵא יְהִיב רִשׁוֹ לְכֹל אִינוּן דְּאִתִּין עַמִּיָּה, לֵא יִיעוּרֵל
 לוּן לְבֵיתָא הִדָּא הוּוּ דְּכַתִּיב בָּא אִתָּהּ וְכֹל בֵּיתְךָ אֵל הַתִּיבָה, לְכֹלֵא
 יְהִיב רִשׁוֹתָא לְמִיעָל • וּמְקַרָּא דָּא אֹלִיפְנָא רְזָא דְּאוֹרְחֵי דְּאַרְעָא.
 (ר"ב ל"ג אָמַר) בָּא אִתָּהּ וְכֹל בֵּיתְךָ אֵל הַתִּיבָה וְגֹמֵר) • רַבִּי יְהוּדָה פְּרַתַּח
 (תְּמַלֵּא כ"ה) לְדוּר מְזֻמּוֹר לִי הָאָרֶץ וּמְלוֹאָה תִּבֵּל וְיוֹשְׁבֵי בָּהּ • הָא תְּנִינָן
 לְדוּר מְזֻמּוֹר, דְּאִמְר שִׁירְתָּא וּלְבֵתֵךְ שְׁאֲרֵת עֲלֶיהָ רוּחַ קוֹדֶשְׁךָ •

מְזֻמּוֹר

(6) טַעֲמָא וְחֲמָס לֵא קִינָא טַעֲמָא אֵלָא כְּכֹלֵא אִתָּהּ עַמִּיָּה וְיָסֵא :

ח ט

(ה) מזמור לדוד, דשארית עליה רוח קודשא ולבתר אמר (לה) שירתא •
 ל"י הארץ ומלואה, האי קרא על ארעא דישראל אתמר, דאיהי ארעא
 קדישא • ומלואה, דא שכנתא כמה דאת אמר (מלכים א' ח') כי מלא
 כבוד יי את בית יי, ובתיב (שמו"ג מ') וכבוד יי מלא את המשכן • מאי
 מלא, ולא מילא • אלא מלא ודאי, דאתמלייא מכלא, דאתמלייא מן
 שמשא, סיהרא שלומא בכל סטרין • מלייא מכל טובא דלעילא,
 (ו) כאספוקא דא דאתמלייא מכל טובא דעלמא, ועל דא כתיב ל"י
 הארץ ומלואה יתכל ויושבי בה, דא שאר ארעא • דבר אחר ל"י
 הארץ ומלואה, דא ארעא קדישא עלאה, דקדשא בריך הוא אתרעו
 בה • ומלואה, אלין נשמתהון דצדיקייא (ד"ה ל"ג ג') דכלהוין מליין לה
 אתמלייא (ד"ה א') דאתמלייא מנייהו מחילא דעמידא חר, דעלמא קיימא
 עליה • ואי תימא על חר קיימא • (כ"ן ט"ד מה שכתבתי) : תא חזי מה כתיב
 (מלכים כ"ד) כי יהוא על ימים יסדה • פי הוא, מאן הוא • דא קדשא
 בריך הוא כמה דאת אמר הוא עשנו, ובתיב (איוב כ"ח) כי הוא לקצות
 הארץ יביט • על ימים יסדה ועל נהרות יבוננה, אלין שבעה עמודין
 דקיימא ארעא עליהו, ומליין לה והיא אתמלייא מנייהו • הך
 אתמלייא מנייהו, בשעתא דאסגיאו זכאין בעלמא, כדן ארעא דא
 עבדת פירין ואתמלייא מכלא • ובשעתא דאסגיאו חייבין בעלמא,
 כדן כתיב (ש"י י"ד) אולו מים מני ים ונהר יחרב ויבש • אולו מים מני
 ים, דא ארעא קדישא דאמרן דאשתקייא משקיו עלאה, ונהר יחרב
 ויבש, ההוא עמידא חר דקאים עלה לאתנהרא מניה • ונהר יחרב
 ויבש, כמה דאת אמר (ישעיהו ל"ו) הצדיק אבד • ואמר רבי יהודה
 בההוא זמנא דאתאבירו אינון חייבין מעלמא, קדשא בריך הוא (עצ"ב)
 אסתכל על עלמא, ולא חמא מאן דקאים דאגין עליה • ואי תימא הא
 נח דהוה ליה לאגנא על (דריה) גרמיה, ולאפקא מניה תולדין לעלמא •

הדא

(5) פי' מומיר דא רוח קודשא ככתיב כס' תרומם ק"מ ח' ולדוד מומיר הוא שדיר הוים מבין עלמו קודם לימר שירם ואח"כ שירם עליו רוח
 קודש דסינו מומיר (לשול דע"ל כ' רמזתי שכתבם סתתים ק"ו אחרו לספק ובעלם : מהגאון מהר"ר ועב"ן מא"ו) • א"ס אחרו נשקת
 כפי' דגלו עין ריחא כס' בן יוחאי שמכין דכרו בעב"ן ומשכיו עליהם יול נר' כי עטית כפל כס' סוחר' ויסי' כתיב בו כמ"ג הכדויה
 דכסחים שהיו כתיב בו ו"ל מומיר לדוד דשארית עליה רוחא קודשא ולנתת אמר שירחא לם הארץ ומלואם וסמקאל לה' סלרץ ומלואם כתיב
 כמזמור אשר החל לדוד מומיר ולא מומיר לדוד כנידע ואף א"ס נאמר דכלוג א"ס הל' א"ס ר"י ה"א חכרו של רש"י שכתב כלרו וסוף ר"י
 כן אלעזר ראש סמדרים חלמיר ר"ע וסנה מס ככך או פליג אהך כדויהא ולימא מסייע לים ממאי דחניא ככרכות ל"א ק' וכתום' א"ס כסס
 סירוב' ר"ס שכן ומלאתו ססתנא וינ"ע חלמיר הלל סתן סרנש ככתיבאום ויעש לבית חליוני וכו' פתחין מלנאו וסחמוון, מלכרא וסוף ספר
 ממ"ס כנמ' מנח' פ"ו כ' ועיין סתים ועקב ח"כ ס' קפ"ד כ"ו : (כ) אולר מלא מכל טוב : (ג) מליין לם סינו כוונת סקודס כידוע ואתמלייא
 מניינו סכתא כיכע מלמעט כססיו מקראות לפי' סמך כמעטס הדיוקים ומגדלם לו כניס כניסו ועיין לעיל ס' וכלקמן :

הָדָא הוּא דְכַתִּיב בִּי אוֹתָךְ רְאִיתִי צְדִיק לְפָנַי בְּדוֹר הַזֶּה, בְּדוֹר הַזֶּה
 דִּיּוֹקָא * רַבִּי יוֹסִי (דס"ז ע"ב) אָמַר בְּדוֹר הַזֶּה, דָּא שְׁכַחַא דִּלִּיה דְהוּרָה
 כְּהוּא דְרָא חֵיבָא, וְאִשְׁתַּכַּח כּוּלֵי הָאֵי אִישׁ צְדִיק תָּמִים (וּדְאִי וּלְאִי
 כְּדָא דִּלִּיה אֵלֵא) (ס"ה וְדָא דִּי לִיה) וְאִפִּילוּ בְּדָרָא דְמִשָּׁה * אֲבָל לָא הוּא
 יְכִיל לְאַגְנָא עַל עֵלְמָא, בְּגִין דְלָא אִשְׁתַּכַּחוּ עֲשָׂרָה בְּעֵלְמָא כְּמָה דָּאֵת
 אָמַר (כְּרַאשֵׁית י"ח) אוּלִי יִמְצְאוּן שֵׁם עֲשָׂרָה, וְלָא אִשְׁתַּכַּחוּ תַּמָּן. אוּף הֵכָא
 לָא אִשְׁתַּכַּחוּ עֲשָׂרָה, אֵלֵא הוּא וְתַלְתַּת בְּנָוֵי וְנוֹקְבֵייהוּ וְלָא הוּוּ עֲשָׂרָה
 (סִיד כֶּלֶן מִסְּזַכְסֵי ו"ב) רַבִּי אֲלֵעָזָר שְׁאִיל לִיה לְרַבִּי שְׁמַעוֹן אָבוּי, הָאֵ תְּנִינָן
 בְּשַׁעְתָּא דְעֵלְמָא אֲתַמְלִיִּיא חוּבֵי בְנֵי נִשְׂא, וְדִינָא נִפְקָ וּוֵי לְהַוּוּ
 זְכָאָה דְאִשְׁתַּכַּח בְּעֵלְמָא, דְאִיהוּ אֲתַפְס בְּחוּבֵי דְחֵיבֵיִיא בְּקַדְמִיתָא *
 וְנַח אִיךְ אִשְׁתַּזִּיב דְלָא אֲתַפְס בְּחוּבֵיִיהוּ * אָמַר לִיה הָא אֲתַמַּר, דְקַדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּעָא לְאַפְקָא מְנִיה תּוֹלְדִין לְעֵלְמָא מְגוּ תִיבּוּתָא * וְתוּ, דְהָא
 דִּינָא לָא יְכִיל לְשַׁלְטָאָה עֲלֵוֵי, בְּגִין דְהוּוּ טְמִיר וְגַנְזֵי בְּתִיבָה
 (א) וְאֲתַכְסִּיִּיא מְעִינָא * וְתָא חֲזִי כְּתִיב (פְּסִיכֵי כ') בְּקִשׁוּ צְדָק בְּקִשׁוּ עֲנוּהַ
 אוּלִי תִפְתְּרוּ בְיוֹם אָף * * וְנַח בְּקִשׁ צְדָק וְעָאֵל בְּגוּוּהַ דְתִיבּוּתָא
 וְאֲסַתְתֵּר בְיוֹם אָף * * וְעַל דָּא דִּינָא לָא יְכִיל לְשַׁלְטָאָה וּלְקַטְרָגָא לִיה *
 הֵכָא אֲתַרְמִיז לְאִינוּן קְדִישֵׁי עֲלִיוֹנִין, לְמַנְדַּע בְּרוּזָא דְאֲתוּוֹן קְדִישֵׁין
 עֲלָאִין, הַפּוֹכָא דְאֲתוּוֹן שְׁנַיִם וְעֵשְׂרִים (ג) לְאֲתַמְחֵי לְאִינוּן חֵיבֵיִיא * וְעַל
 דָּא וּיְמַחוּ מִן הָאָרֶץ כְּתִיב * בָּא אֲתָה וְכָל בֵּיתְךָ * רַבִּי יִצְחָק פִּתַּח
 (יִשְׁעֵיהֶם ס"ג) מוֹלִיךְ לִימִין מִשָּׁה זִרְעֵ תַפְאֲרָתוֹ בּוֹקַע מִים מִפְּנֵיהֶם לַעֲשׂוֹת
 לוֹ שֵׁם עוֹלָם * דָּא זְכוּתָא דְאֲבָרָהּ דְאִיהוּ יְמִינָא מְמִשׁ, תַּפְאֲרַת
 דְמִשָּׁה * וּבְגִין כֶּךָ בּוֹקַע מִים מִפְּנֵיהֶם, דְהָא זְכוּתָא דְאֲבָרָהּ בּוֹקַע
 מִים אִיהוּ, וְכָל דָּא לְמָה, לַעֲשׂוֹת לוֹ שֵׁם עוֹלָם * תָּא חֲזִי מַה בֵּין מִשָּׁה
 לְשָׂאֵר בְּנֵי עֵלְמָא * בְּשַׁעְתָּא דְאָמַר לִיה קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּוּ לְמִשָּׁה
 (שְׁמוֹת ל"ב) וְעַתָּה הִנֵּיחָה לִי וְגוֹמַר, וְאֵעִשָּׂה אוֹתָךְ לְגוּי גְדוֹל וְגוֹמַר * מִיָּד
 אָמַר מִשָּׁה וְכִי אֲשַׁבּוֹק דִּילְרֵוּן דִּישְׂרָאֵל בְּגִינֵי * הִשְׁתָּא יִמְרוּן כָּל
 אִינוּן בְּנֵי עֵלְמָא, דְאָנָּא קְטֻלִית לֵוִן לְיִשְׂרָאֵל כְּמָה דְעַבְדֵּי נַח * דְכִיּוֹן
 דְאָמַר לִיה קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא דִישְׁזִיב לִיה בְּתִיבּוּתָא (כְּמָה דְאֲתַמַּר) דְכַתִּיב

וְאֵנִי

(א) וְתָא נִטְלָם מִן עֵינֵין * כָּא לֹח ט"ל וְנִטְעִיט ס"ג א' : (ב) כְּסוּד סְאֵלְפָא כִּיּוֹתָא וְכּוּל לְכַרִּיא אֲרַב וְעַעֲסֵס סוּף וְסִים כְּחוּב כְּמַלְחוּ אֲתַת וְכּוּ
 שְׁלַח עֵשׂו כְּסִיבֵין לְכַרוּת חִקְנָס סוּף לְמַחֻק א' מִזְמַח יִכְשָׁא מַח וּו' לְאֲתַמְחֵי חֵיבָא * עַר סַפֵּר יִלְרֵם לְלִיבֵי סְלִירֵם כְּכ"ב אֲחוּיִת כְּיוֹשֵׁר *
 וְלַמְחִיק סְלִירֵם יִסְפִּיךְ סוּר סְאִיחוּתָא לְסַפֵּר לְמַפְרֵט כְּסַדֵּר תַּשְׁרִק סְרַשׁ' כ' :

ואני הנני מביא את המבול מים וגומר • וכתיב ומחיתי את כל
 היקום אשר עשיתי מעל פני האדמה ואני הנני מקים את בריתי
 וגומר, ובאת אל התיבה • כיון דאמר ליה דישתזיב הוא ובנוי, לא
 בעא רחמין על עלמא ואתאבדו • ובגין כך אקרוין מי המבול על
 שמייה כמה דאת אמר (שע"ס כ"ד) כי מי נח זאת לי אשר נשבעתי
 מעבור מי נח • אמר משה השתא ימרין בני עלמא דאנא קטלית
 לון, בגין דאמר לי ואעשה אותך לגוי גדול • השתא טב לי דאימות
 ולא ישתזון ישראל, מיד ויחל משה את פני " אלהיו • בעא רחמין
 עליהו ואתער רחמי על עלמא • ואמר רבי יצחק שירותא דבעא
 רחמי עליהו מאי קאמר • למה " יחרה אפך בעמך • וכי מלה דא
 איך אמר לה משה, למה • והא עבדו עבודה זרה במה דאת אמר
 עשו להם עגל מסכה וישתחוו לו ויאמרו אלה וגומר, ומשה אמר
 למה • אלא הכי אוליפנא, מאן דמרצה לאחרא לא בעי למעבד
 הרווא חובה (ראיהו) רב, אלא יזער ליה קמיה, ולבתר יסגי ליה קמי
 אחרא (ר"ס ל"ג ח"יבא) דכתיב אתם חטאתם חטאה גדולה, ולא שביק
 ליה לקדשא בריך הוא עד דמסר גרמיה למותא דכתיב ועתה אם
 תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת, וקדשא בריך
 הוא מחיל לון דכתיב וינחם " על הרעה וגומר • ונח לא עבד כן,
 אלא בעא לאשתזכא ושביק כל עלמא • ובכל זמנא דדינא שרייא
 על עלמא, רוח קודשא אמר ווי דלא אשתכח כמשה דכתיב ויזכור
 וגומר, (שע"ס ס"ג) איה המעלם מים וגומר • וכתיב (שע"ס י"ד) ויאמר " אל
 משה מה תצעק אלי • דהא איהו בצלותא סליק לון מן ימא • ובגין
 דשוי גרמיה בצלותא עליהו דישראל בימא, אקרי (על שמייה) המעלם
 מים, דאיהו אסיק לון מן ימא, איה השם בקרבן את רוח קדשו, דא
 איהו (ב) משה דאשרי (ר"ס ע"ב) שכנינתא בנייהו דישראל • מוליכס
 בתהומות, כד אתבקעו מיא ואזלו בגו תהומי ביבשתא, דגלודו מיא.
 (וכלא אתמר על משה) (כ"ב ועל דא איקרי משה עמו) בגין דאמסר גרמיה
 על ישראל אמר רבי יהודה אף על גב דזכאה הוה נח, לאו איהו
 כדאי (בגין) דקדשא בריך הוא יגין על עלמא כגניה • תא חזי משה

לא

(ב) ט"ס ארבעת מסע • ח"ס

לא תלה מלה בזכותיה, אלא בזכות אבהן קדמאי • אבל נח לא הוה
 (ס"ח ליה), במאן דיתלי זכותא כמשרה • אמר רבי יצחק ועם כל דא
 כיון דאמר ליה קדשא בריך הוא והקימותי את בריתי אתך, הוה ליה
 למבעי רחמי עליהו • וקרנא דאקריב לבתר דיקריב ליה מן קדמת
 דנא, דילמא ישכך רוגזא מעלמא • אמר רבי יהודה מאי הוה ליה
 למעבד, דהא חייבי עלמא הוו מרגזין קמי קדשא בריך הוא ואיהו
 יקריב קרבנא • אלא ודאי נח (ס"ח) דחיל על גרמיה הוה, בגין דלא
 יערע ביה מותא בנו חייבי עלמא, דהוה חמי עובדיהון בישין כל יומא,
 והיך מרגזין קמי קדשא בריך הוא כל יומא • רבי (אלער פתח) יצחק
 אמר כל זמנא דחייבי עלמא אסגיאן, זכאה דאשתכח ביניהו הוה
 אתפס בקדמיתא דכתיב (יסוקל ט) וממקדשי תחלו, ותנינן אל תקרי
 ממקדשי אלא ממקודשי • ונח היך שויב ליה קדשא בריך הוא בין
 כל אינון חייבייא • אלא בגין דיפקון מניה רזולדין בעלמא, דהוה
 צדיק פדקא יאות, ותו דאיהו אתרי בהו כל יומא ויומא ולא קבילו
 מניה, וקיים בנפשיה קרא דכתיב (ס"ח נ) ואתה כי הזהרת רשע וגומר,
 וכתיב ואתה את נפשך הצלת • מכאן, כל מאן דאזהר לחייבא, אף
 על גב דלא קביל מניה, הוא שויב ליה לגרמיה, וההוא חייבא אתפס
 בחוביה • ועד פמרה יזהר ליה, עד (ס"ח) דימחי ליה, והוא אוקמורה
 חברייה • רבי יוסי הוה שביח קמיה דרבי שמעון יומא חד, אמר ליה
 מאי חמא קדשא בריך הוא לשיצאה כל חיוורת ברא ועופי שמייא
 עמהון דחייבייא • אי בני נשא חטאן, בעירי ועופי שמייא ושאר בריין
 מה חטו • אמר ליה בגין דכתיב פי השחית כל בשר את דרכו על
 הארץ, בלדו הוה מחבלי ארחייהו, דשבקו זיגיהו (ס"ח) ודבקו בזיגיה
 אחריה • תא חזי אינון חייבי עלמא גרמו הכי לכל בריין, ובקעון
 (לאשכחא) לאכחשא עובדיה דבראשית, (ס"ח) ואינון גרמו לכל בריין
 לתבלא אורחיהו, כמו דאינון מחבלן • אמר קדשא בריך הוא אתון
 בעירחו (לאשכחא) לאכחשא עובדי ידי, אנא אשלים רעורתא דילכון

וסחית

(א) משמע דחסור לסתכל כפשת אדם • ותיא סכנה גב א"ס : (ב) כן פסק סרמכ"ס כ"ו מס דעות וקאחרונים חמטי עליו וחסרו לישב
 דכר ה' כפי סרמכ"ס • חמח דמכיו נחשו לזכר • מאין : (א"ס) וכחנחומא פ' כי חרובת אמרם מנת פרוין לפני סק"ס • מס נשחזו א"ל
 מחלו עד אע"פ כן סוים למס לסתכות על שמך ולקכך על טלמן סכחות וכו' וסיינו כרכ דס"ל כן כל"ס • ואשאר דנקט סבי סטרי סיא"ר • אכא
 סטרי ס' סוודר וכן קבל מסתכרוס : (ג) כי סדכק כליינו מונו בס טיא ככלל מסחית ו'ל א"ס : (ד) א"ס כסנסדרוין פו"ל מלמד אשכחא
 חיס על כפסס וכססס על חיס וזאוס על סכל :

ח חרוב

ומחיתי את כל היקום אשר עשיתי מעל פני האדמה • אהדר עלמא
למיין כמה דהוה בקדמיתא, מיין במיין והא אתמר, ומכאן ולהלאה
אעביד בריין אחרנין בעלמא כדקא יאות :

ויבא נח ובניו ואשתו ונשי בניו אתו • רבי חייא פתח ואמר (ירמיה כ"ג)
אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם יי • כמה אינון
בני נשא אטימי לבא וסתימי עיינין, דלא משגיחין ולא ידעין ביקרא
דמאריהון דכתיב ביה הלא את השמים ואת הארץ אני מלא, היך
בעון בני נשא לאסתתרא מחובייהו ואמרי מי רואנו ומי יודענו •
ובתיב (ישעיה כ"ט) והיה במחשך מעשיהם • לאן יתטמרון מקמיה •
למלכא דבגרה פלטרין ועבד תחות ארעא (6) טמירין פצירין, ליומין
מרדו בני פלטרין במלכא, אסחר (אצער) עלייהו מלכא בגייסוי, מה
עבדו עאלו וטמירו גרמייהו תחות נוקבי פסירין • אמר מלכא אנא
עבדית לון, ומקמאי אתון בעאן לאתטמרא הדא הוא דכתיב אם
יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם יי • אנא הוא דעבדית
נוקבי פצירין, ועבדית חשובא ונדהורא, ואתון היך יכלין לאתטמרא
מקמאי • תא חזי כד בר נש חטי קמי מאריה ואמשיך גרמיה
לאתבסייא • קדשא בריך הוא עביד ביה דינא (7) כאתגלייא • וכד
בר נש אדכי גרמיה, קדשא בריך הוא בעי לאסתרא ליה דלא יתחזי
ביום אף יי • דודאי אבעי ליה לאיניש, (רס"ח ע"ב) דלא יתחזי קמי
מחבלא כד שרייא על עלמא, דלא יסתכל ביה • דהא כד אינון
דיתחזון קמיה, אית ליה רשו לחבלא • והיינו דקאמר רבי שמעון כל
בר נש דעיניה ביישא, עינא דמחבלא שרייא עליו, ואיהו מחבלא
דעלמא (8) אקרי, ולבעי ליה לאיניש לאסתמרא מניה, ולא לאתקרבא
בהדיה דלא יתזק, (קמיה) ואסיר למקרב בהדיה כאתגלייא • ומשום
הכי מאיש רע עין בעי לאסתמרא מניה, מקמי מלאך המות על אחת
כמה וכמה • (ועל דא) מה כתיב בבלעם (כמרכי כ"ד) ונאם הגבר שתום
העין, דעינא ביישא הוה ליה, ובכל אתר דהוה מסתכל ביה הוה
אמשיך עליה רוח מחבלא • ובגין כך הוה בעי לאסתכלא בהו ביישראל,

בגין

(6) חזרום כפתרים וחוקים תחת הארץ • (עמיניוס סר"ב) (7) א"ס חייא מאמרם ו'ל כל סעוכר עכורם כסזר כפריעם ממנו כגליו :

(8) אחריו מית ס"ב :

בגין דישיצי בכל אתר דעיניה הוה מסתכל • מה כתיב וישא בלעם
את עיניו, רזקיף עינא חד (f) ומאיך עינא חד, בגין לאסתכלא ברהו
בישראל בעינא בישא • תא חזי מרה כתיב וירא את ישראל שוכן
לשבטיו • חמא דשכינתא חפייא עלייהו ורביעא עלייהו, מתתקנא
בתריסר שבטין תחותה, ולא יכיל לשלטאה עלייהו עיניה • אמר איך
איכול להון, דהא רוחא קדישא עלאה רביעא עלייהו וחפרת לון
בגדפאה, הדא הוא דכתיב פרע שכב כארי וכלביא מי יקימנו • מי
יקימנו מעלייהו, בגין דיתגליין ותשלוט עינא עלייהו • ועל דא קדשא
ברוך הוא בעא לחפייא לנח לאסתתרא מעינא, דלא יכול רוח
מסאבא לשלטאה עליה, בגין דלא יתחבל והא אתמר • ויבא נח
כמה דאתמר לאסתתרא מעינא, מפני מי המבול, (דהא) דמיין דחקו
ליה • אמר רבי יוסי חמא מלאך המות דהוה אתי (ד' 6 ל' ג' לגביה)
ובגין כך עאל לתיבותא, ואסתמר בה תריסר ירחי, (שיחא) ואמאי
תריסר ירחין • פליגי בה רבי יצחק ורבי יהודה חד אמר שנים עשר
ירחין, דכך אירי דנא דחייבייא • וחד אמר לאשלמא צריך דרגין
תריסר, ושאר דרגין דאתחזי לאפקא מן תיבה • רבי יהודה אמר
שיחא ירחי אינון במיאי, ושירחא ירחי באשאי • והא הכא מיאי הון
אמאי תריסר ירחי • אמר (ליה) רבי יוסי בתרין דינין דגיהנם אתדנו
במיאי ואשא • במיאי, דמיין דנחתו עלייהו מלעילא הון צניגין כתלגא •
באשא, דמיין דנפקי מתתא הון רתיחן באשא • ועל דא בדנא דגיהנם
אתדנו באשא ומיאי, (ובגין כך תריסר ירחי הון דאמר רבי אלעזר
דינא דחייבייא בגיהנם תריסר ירחי הון והא אוקמוה • ועל דא כל
אינון חייבי עלמא אתדנו בתרין דינין אלין, במיאי ואשא) עד דאשתציאו
מעלמא • ונח הוה מסתתר בתיבותא ואתכסי מעינא ומחבלא לא
קריב לגביה, ותיבותא איהי הוה שטייא על אנפי מיאי כמה דאת אמר
וישאו את התיבה ותרם מעל הארץ • ארבעים יום לקו דכתיב והי
המבול ארבעים יום על הארץ וגומר • וכל שאר זמנא אתמחון
מעלמא הדא הוה דכתיב וימחו מן הארץ • ווי לון לאינון חייבייא

תלמוד
דאורייתא

דהא

(א) כלק שינו כתיב ילא כן בספריי עיין בגליון כ"ג כ' [וכותו דבזר פרש כלק ר"ב אמרו וישא כלכס עיניו עובו עובו כתיב משא"כ בספדים
וכ"כ בספר מנחת שא' מא']

דהא לא יקומו לאחייא בעלמא ולמיקם כדינא דהא הוה דכתיב
 וימחו, כמה דאת אמר (תהלים ט') שמים מחית לעולם ועד דאפילו למיקם
 כדינא לא יקומו :

וישאו את התיבה ותרים מעל הארץ • רבי אבא פתח (סג ל"ז) רומה
 על השמים אלהים על כל הארץ כבודך • ווי לון לחייביי
 דאינון חטאן ומרגיזין למאריהון בכל יומא, ובחוביהו דחין לה
 לשכינתא מארעא, וגרמין דתסתלק מעלמא דשכינתא איקרי אלהים
 ועלה כתיב רומה על השמים אלהים • תא חזי מה כתיב וישאו את
 התיבה, דרחין לה לבר, ותרים מעל הארץ, ולא שרייא (ה) בעלמא,
 ואסתלקת מניה • וכד אסתלקת מעלמא, הא לית מאן דישיגה בעלמא,
 ודינא שלטא (כדינא) כדין עלוי • וכד יתמחון חייבי עלמא, ויסתלקון
 מניה, (דעלמא) שכינתא אהדרת מדורה בעלמא • אמר ליה רבי ייסא
 אי הכי, הא ארעא דישראל דאתמחון חייבייא דהוון בהרווא זמנא,
 (כ) אמאי לא אהדרת שכינתא לאתרה כדכקדמיתא • אמר ליה בגין
 דלא אשתארו בה שאר זבאי עלמא • אלא (אב"ד) בכל אתר דאזלו,
 נחתת ושויאת (דס"ט ע"ב) מדורה עמהון • ומה בארעא נוכראה אחרא
 לא אתפרשא מנייהו, כל שכן אי אשתארו בארעא קדישא • והי
 אתמר • בכל חובין דחייבי עלמא דחין לה לשכינתא, וחד מנייהו
 מאן דמחבל אורחיה על ארעא כדאמרן, ובגין כך לא חמי אנפי
 שכינתא (ג) ולא עאל בפלטרין, ועל דא כתיב באלין וימחו מן הארץ,
 אתמחון מן כלא • תא חזי בהרווא זמנא דזמין קדשא בריך הוה
 לאחייאה מתייא, כל אינון מתין דישתכחון לבר בשאר ארעין נוכראין,
 קדשא בריך הוא יברא לון גופייהו (כ"ה) יוקים לון בגופייהו) כדקא
 חזי • דהא גרמא חר דאשתאר ביה כבר נש תחורת ארעא, ההוה
 (ו) גרמא יתעביד פחמירא בעיסה, ועליה יבני קדשא בריך הוא כל
 גופא • ולא יהיב לון קדשא בריך הוא (ה) נשמתין, אלא בארעא
 דישראל דכתיב (יחזקאל ל"ז) בפתחי את קברותיכם ובהעלותי אתכם

מקברותיכם

(א) ובתקון כ' מ' ב' יס' רורח מס שאומר כלן כד יתמחון חייבי וכו' שכינתא אהדרת וכו' מפסיק ונתח חתיכם כחד סכינו ע"ס
 (ב) פו' כשגל וכו' חמכה למס לא שרחה סס אחר בטוח וכו' דסא כלמס אקול' שכינס לא ווה מכיחל מעירכו ק"ס (ויש ליישכ מזין):
 (ג) ולא נכנס בהוככ סס' יח כשאר נשמות עשירות: (ד) אוקו עלס כשססא שזס כזי שעינה לתשלם למעלה אף כן עלס חוס יתרכס
 כסויח נכנס הנ"ף ממנו (מכואר כויקרא רכס פ' ח' דסוף לוו של סררס • וכן סוף לקמן כמודס תנעלס דף קל"ז א' • מזין): (ה) וז' ס'
 נתון כשסס לעס עטלס • מזין:

מקברותיכם עמי והבאתי אתכם אל ארמת ישראל, ריתגלגלון תחות
 ארעא • ולבתר מיה כתיב ונתתי רוחי בכם וחיייתם וגומר • דהא
 בארעא דישראל יקבלון נשמתין כל אינון בני עלמא • בר אלן
 דאסתאבו וסאיבו ארעא, דבאלן כתיב וימחו מן הארץ • מן הארץ
 דייקא • ואף על גב דקשו ואפליגו קדמאי על דא, וימחו כמה דאת
 אמר (תפלים ס"ט) ימחו מספר חיים • אמר ליה רבי שמעון ודאי לית
 לון חולקא בעלמא דאתי דכתיב וימחו מן הארץ • ובתיב לעולם
 יירשו ארץ • אבל יקומון בדין ועלייהו כתיב (דמל י"ב) ורבים מישיני
 ארמת עפר יקיצו אלה לחיי עולם ואלה לחפזות לדראון עולם •
 ופלוגתא בהא • אבל כולא כמה דאוקמוה חכרייא •

וימח את כל היקום אשר על פני האדמה • רבי אבא אמר את כל
 לאכללא כל אינון שליטין דשלטין ממנן על ארעא, ודא הוא
 היקום אשר על פני האדמה • דכד עביד קדשא בריך הוא דינא
 בכני עלמא, אעבר לאינון שליטין דממנן עלייהו בקדמיתא • ולבתר
 לאינון דיתבי תחות גרפייהו דכתיב (ישעיה כ"ד) יפקוד יי על צבא
 המרום במרום, ולבתר ועל מלכי האדמה על האדמה • והיך מתעברן
 קמיה, אלא אעבר לון כגורא (ד) דדליק הדא הוא דכתיב (דכיים ר') כי
 יי אלהיך אש אוכלה הוא אל קנא, אישא (הוא) דאכיל אישא • ההוא
 יקום דעלייהו (כ"א מעבד) באישא, ואינון דיתבי תחותיהו במי'א, ובגני
 כך וימח את כל היקום אשר על פני האדמה • ולבתר מאדם עד
 בהמה עד רמש ועד עוף השמים וימחו מן הארץ, כל אלן דלתתא •
 וישאר אך נח, אך למעוטי דלא אשתארו בעלמא בר נח ודעמיה
 בתיבותא • רבי יוסי אמר חגיר הורה דאכיש ליה ארמיא, והא

אוקמוה :

ויזכור אלהים את נח ואת כל החיה ואת כל הבהמה אשר אתו
 בתיבה • רבי חייא פתח (משלי כ"ב) ערום ראה רעה ונסתר •
 האי קרא אתמר על נח, דעאל לתיבותא ואסתתר בה • ועאל לגו
 תיבותא בזמנא דמי'א דחקו ליה • והא אתמר דעד לא ייעול לתיבותא
 חמא ליה למלאך המות דאזיל בינייהו ואסתר לון • כיון דחמא ליה

עאל

(5) פירוש כנסת דונור :

עאל לתיבה ואסתתר בגווה הדא הוא דכתיב ערום ראה רעה
 ונסתר * ראה רעה, דא מלאך המות ונסתר מקמיה דדא הוא דכתיב
 מפני מי המבול * רבי יוסי אמר ערום ראה רעה ונסתר * (וינסתר לא
 כתיב) אהדר על מה דאתמר בזמנא דמותא שרייא בעלמא, בר נש
 חכים יסתר ולא יקום לכה ולא יתחזי קמי מחבלא, בגין דבין דאתייהיב
 ליה רשו, יחבל כל אינון דישתכחון קמיה, ויעברון קמיה באתגלייא *
 וסופא דקרא, ופתאים עברו ונענשו, עברין קמיה ואתחזיין קמיה
 ונענשו * דבר אחר עברו, עברו פקודא (ב) דא (כ"ג דמאריהון) ונענשו *
 דבר אחר ערום ראה רעה ונסתר, דא נח * ופתאים עברו ונענשו,
 אלן בני דריה * בין דאסתתר ואשתחי תמן כל ההוא זמנא, לבתר
 ויזכור (דס"ט ע"ב) אלהים את נח * אמר רבי שמעון (ויזכור אלהים את נח) *
 תא חזי בשעתא דדינא אתעביד, לא כתיב ביה (ג) זכירה * בין
 דאעביד (ביה) דינא ואתאבדו חיבי עלמא, כדן כתיב ביה זכירה *
 דהא בר דינא שרייא בעלמא, אתחברותא לא אשתבח, ומחבלא
 שרייא על עלמא * בין דאתעבר דינא ואשתכיד רוגזא, תב פלא
 לאתריה * ובגין כך כתיב הכא ויזכור אלהים את נח, דביה שרייא *
 זכור, דנח איש צדיק כתיב ביה * פתיב (תהלים פ"ט) אתה מושל בגאות
 הים בשווא גליו אתה תשבחם * בשעתא (ג) דימא (ד) קפיץ בגלגלוי,
 ותהומי סלקי ונחת, (ה) קודשא בריך הוא (ו) שדר חד חוטא מסטרא
 דימינא, ומשיך גלגלוי ושביך זעפיה, (ז) ולית מאן דידע ליה * יונה נחת
 לימא ואזדמן ליה ההוא גונא ובלע ליה, היך לא נפקת נשמתיה מגיה
 ולא פרחא מיד * אלא בגין דקדשא בריך הוא שליט בההוא גאותא
 דימא, וההוא גאותא דימא הוא חד (ח) חוטא דשמאלא, דסליק ליה
 לימא לעילא וביה אסתלק * ואי לאו ההוא חוטא דמטי ליה מסטרא
 דימינא, לא סלקא לעלמין, דבין דההוא חוטא נחית לימא, וימא
 אתאחיד בה, כדן מתערין גלגלוי ושאגן למטרף טרפא * עד דקדשא
 בריך הוא אתיב ליה (י) לאחורא ותבין לאתרייהו דדא הוא דכתיב

בשוא

(א) עירוש זו סמלוק עלמא שאזכר מסתוריים עלמא ונענשו א"ס : (ב) פי זכורס יסוד וכמסך חרין אינו מתחבר עם אלמס מ' ז"ח :
 (ג) שסיס קוץ בגלוי : מלכית : (ד) פירוש חוקף רגו מ' וסתומי קליפות דסלקי לגביה לאזיב חרין ונחתו לפעול חרין כהתחזיין :
 (ה) ח' ח' : (ו) פי יסוד חיע מחסר : (ז) פירוש כתיב פיה משמש כחשאי אלא ירעו הקליפות כסיד אחד וע"ד : (ח) יסוד סמלעל איתת
 לסתיחד סכ"ס : ז"ח :

בשוא גליו אתה תשבחם • תשבחם לאינון גלי ימא • תשבחם, תתבר
 לון לאתבא לאתרייהו • דבר אחר תשבחם ממש, שבחא הוא לון
 בגין דסלקין בתיאובתא למחמי • מבאן כל מאן דכסיף לאסתכלא
 ולמנדע, אף על גב דלא יכיל, (כ"ה ולא יהבי ליה רשותא) שבחא איהו
 דיליה וכלא משבחז ליה • אמר רבי יהודה נח כד הוה כתיבה, רחיל
 הוה דלא ידבר ליה קדשא בריך הוא לעלמין • וכיון דאתעכיד דינא
 ואתעברו חיבי עלמא, כדן מה כתיב ויזכור אלהים את נח • רבי
 אלעזר אמר תא חזי בשעתא דדינא שרייא בעלמא, לא ליבעי ליה
 לאיניש דידבר שמייה לעילא, (קמי קדשא בריך הוא בעלמא) דהא אי אדבר
 שמייה, ידברון חובוי (כלהו) וייתון לאשגחא ביה • מנלן מושגמית, דההוא
 ימא יום טוב (ה) דראש השנה הוה, וקדשא בריך הוא דאין עלמא,
 וכדן אמר לה אלישע (מלכים ב' ד') היש לדבר לך אל המלך, דא קדשא
 בריך הוא, דכדן אקרי מלך, מלך הקדוש מלך המשפט • ותאמר
 בתוך עמי אנכי יושבת, לא בעינא דיכדון לי וישגחון בי, אלא בתוך
 עמי • מאן דעייל רישיה בין עמא, לא ישגחון עליה למידן ליה לביש
 בגין כך אמרה בתוך עמי • תא חזי נח בשעתא דרוגא שרייא בעלמא
 לא אדבר • כיון דדינא אתעבר מה כתיב ויזכור אלהים את נח, השתא
 אדבר שמייה • דבר אחר ויזכר אלהים את נח, כמה דאת אמר ואזכור
 את בריתי • רבי חזקיה הוה אזיל מקפושטייא ללוד פגע ביה רבי ייסא •
 אמר ליה תוהנא עלך דאת בלהודך, דהא תנינן דלא יפוק בר נש
 יחידאי באורחא • אמר ליה רבייא חד אזיל בהדאי, ואירו ארתי
 אבתראי • אמר ליה ועל דא תוהנא, איך אזיל בהדך מאן דליא
 תשתעי ביה מלי דאורייתא • דהא תנינן כל מאן דאזיל בארחא ולא
 עמיה מלי דאורייתא, אסתכן בנפשיה אמר ליה הכי הוא ודאי, אדהכי
 מטא ההוא רבייא • אמר ליה רבי ייסא, כרי מאן אתר אנת אמר
 ליה מקרתא דלוד, ושמענא דהאי בר נש חכים אזיל תמן, וזמיננא
 גרמאי לפולחניה ולמיהך בהדיה • אמר ליה כרי ידעת מלי דאורייתא •
 אמר ליה ידענא • דהא אבא הוה אולף לי בפרשת קרבנות,

וארכינגא

(ה) ככלה מ ד א' וכלא קיס כ ופסחם רנ"ט ה' ר"ח אסיך כלן חמלא כסכחם רנ"ו ז' וזכר מאתה ר"מ רמזו כרף י"ו וכסיף וס ססר
 כסימן מ"ו חר"ט כ :

(ה) וְאֶרְכִּינָנָא אֹודְנָא לְמַאי דְהוּה אִמְר עִם אַחֵי, דְאִיהוּ (כ) קְשִׁישָׁא מְנַאי • אִמְר לִיה רְבִי יִיסָא בְרִי אִימָא לִי • פְתַח וְאִמְר :

וּבִן נַח מְזַבַּח לִי וְיִקַּח מִכָּל הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה וּמִכָּל הָעוֹף הַטְּהוֹר וְיַעַל עוֹלוֹת בְּמוֹזְבַּח • וּבִן נַח מְזַבַּח • דָּא אִיהוּ מְזַבַּח דְאֶקְרִיב בֵּיה אָדָם קְרַמָּא, נַח (ד"ע ע"ה) אִמָּא קְרִיב עוֹלָה • דְהָא עוֹלָה לְסַלְקָא אֵלָא בְּגִין הַרְהוּרָא וְרַעוּתָא דְלִבָּא, וְנַח בְּמָה חֵב, אֵלָא נַח הַרְהוּר וְאִמְר הָא קְרַשָׁא בְרִיךְ הוּא גֹוֵר דִּינָא עַל עַלְמָא דִּיתְחַרְוּב, דִּילְמָא (ג) בְּגִין דְשׁוּיב לִי כָּל זְכוּתָא פִּקְע לִי, וְלֹא יִשְׁתַּאֲר לִי זְכוּ בְעַלְמָא • מִיד וּבִן נַח (ד) מְזַבַּח לִי, הַהוּא מְזַבַּח דְאֶקְרִיב בֵּיה אָדָם הַרְאִשׁוֹן הוּה • אִי הֲכִי אִמָּא וּבִן, אֵלָא בְּגִין דְחַיִּיבִי עַלְמָא גְרַמּוּ דְלֹא קִימָא בְּדוּכְתִיָּה • כִּיּוֹן דָּאֲתָא נַח כְּתִיב בֵּיה וּבִן • וְיַעַל עוֹלוֹת, עַלְת כְּתִיב חֲדָא • כְּתִיב (וִיקְרִיב ה) עוֹלָה הוּא אִשָּׁה רִיח נִיחַח לִי, (לְעוֹלָם עוֹלָה סַלְקָא דְבַר) אִי עוֹלָה סַלְקָא דְבַר וְלֹא סַלְקָא נּוֹקְבָא דְכְּתִיב זְכַר תְּמִים יְקָרִיבִנְנִי אִמָּא כְּתִיב אִשָּׁה, דְהָא אִשׁ בְּעִי לְאִשְׁתַּכְחָא תְּמִן • אֵלָא אַף עַל גַּב דְעוֹלָה אֲתַקְרִיב דְבַר, וְלֹאֲתַרִּיה אֲתַקְרִיב • נּוֹקְבָא לֹא בְעִיָּא לְאֲתַפְרָשָׁא מְנִיָּה • אֵלָא כֹּה אֲתַקְרִיב, בְּגִין לְחַבְרָא דָּא כְּדָא, דְסַלְקָא נּוֹקְבָא לְגַבִּי דְכוּרָא לְאֲתַחְבְּרָא כְּחֲדָא • וְאַף עַל גַּב דְאִשָּׁה לְשׁוּם אִישִׁים, נַח אֲצַטְרִיךְ לִיה לְמַקְרַב עוֹלָה, דְאִיהוּ בְּאֲתַר דְדְכוּרָא עַבְד לִיה קְרַשָׁא בְרִיךְ הוּא, לְאֲתַחְבְּרָא וְלֹאֲעֲלָא כְּתִיבָה, וְעַל דָּא אֶקְרִיב עוֹלָה • עוֹלָה הוּא אִשָּׁה אִשׁ ה' דְאֲתַחְבְּרָא (ג) שְׂמָאלָא בְּנוֹקְבָא, דְהָא (כ) נּוֹקְבָא מְסַטְרָא דְשְׂמָאלָא קָא אֲתִיָּא, וְדְכוּרָא מְסַטְרָא דִימִינָא בְּאֲתַרְבְּקוּתָא דָּא כְּדָא, וּבְגִין כֶּךָ אֶקְרִי (עוֹלָה) נּוֹקְבָא אִשָּׁה • אִשָּׁה, קְטִירוּ דְרַחֲמִימוּ דְאֲחִיד בֵּה שְׂמָאלָא לְסַלְקָא לֵה לְעִילָא וְלֹאֲתַקְשְׂרָא כְּחֲדָא • וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב עוֹלָה הוּא אִשָּׁה, קְשִׁירוּ דְדְבַר וּנּוֹקְבָא דָּא כְּדָא •

וְיַרְח יי אֵת רִיח הַנִּיחַח • וְכְתִיב אִשָּׁה רִיח נִיחַח • אִשָּׁה, הֲכִי שְׂמַעְנָא (ה) תִּנְנָא וְאִשָּׁא מְחֻבְרִין כְּחֲדָא, דְהָא לִית חֲנִנָּא בְּלֹא אִשָּׁא כְּמָה דְכְּתִיב (שְׂמוֹת י"ט) וְהָרַסִינִי עֵשֶׂן כְּלוּ מִפְּנֵי אִשְׁר יָרַד עָלָיו יי בְּאִש • תָּא חַזִּי (כֹּשֶׁא קִלְ"ו קִלְ"ח) אִשׁ נִפִיק מִלְגִּיו וְאִיהוּ דְק, וְאֲחִיד בְּמִלָּה אַחְרָא לְבַר,

דלוא

(א) וּסְעוּתוֹ חֲזִי : (ב) זֶקֶן מְמַנִּי : (ג) מְסַמְעֵת חֲפִילוֹ דְרַסוּר חֲלִין כּו חֲטָא מְכִיל עוֹלָם : (ד) פִּירוּשׁ סְסִכָּתָם הוּא מ' סְנַקְרָח מְזַבַּח כְּמִכּוּלָּא לְעִיל פְּעוּמִים כְּרַכִּס אִיס : (ה) פִּירוּשׁ כְּשַׁעֲר מְטוּח וְסַבְבָּס (לְסַלְן דְּפ כ' א' כְּפִי דְחַכְנָא חִיסוּ דִּיבָא דְלַתְחָא)

דלאו איהו דק (הבי), ואתאחרן דא כדא וכדין תננא סלקא * מאי
טעמא, בגין דאתאחיד אישא במלה דרגיש * וסימנך, חוטמא דנפיק
ביה תננא מגו אישא * ועל דא כתיב (דברים ל"ג) ישימו קטורה (ה) באפך,
בגין דאהדר אישא לאתריה (כ) וחוטמא (אתרניש) אתכניש בההוא ריחא לגו
לגו, עד דאתאחיד בלא ותב לאתריה, ואתקריב בלא לגו מחשבה,
ואתעביד רעותא חדא, וכדין ריח (ג) ניחח, דנח רוגזא ואתעביד ניחח,
דהא תננא אתכניש ועייל וקמיט באישא, ואישא אחיד בתננא ועיילי
תרווייהו לגו לגו, עד דנח רוגזא, וכד אתאחיד בלא דא כדא ונח
רוגזא, כדין הוא ניחח וקשירו חד, ואתקרי ניחח * ניחח דרוחא
חדותא דכלא כחדא, נהירו דכוינין, נהירו דאנפין, ובגין כך כתיב
ורח יי את ריח הניחח, כמאן דארח וכניש בלא לגו אתריה * אתא
רבי ייסא ונשקיה אמר ומה כל הדין טבא אית תחות ירך ולא ידענא
ביה, אמר אהדרנא מן אורחא ונתחבר בהרך * אולו אמר רבי חזקיה
ארחא דא בהדי שכינתא נהך, דהא מתקנא קמן * אחיד בידיה
דההוא ינוקא ואולו * אמרו ליה אימא לן קרא חד מאינון דאמר לך
אבוך * פתח ההוא ינוקא ואמר (ס"ה) ישקני מנשיקות פיהו * דה
הוא תיאובתא עלאה דיפוק (דנפקא) רעותא מפומא לנשקא, ול
(ו) נפיק מחוטמא כד אישא נפקא, דהא כד אתחבר פומא לנשקא,
נפיק אישא ברעותא, בנהירו דאנפין, בחדוה דכלא, באתדכקותא,
דניחחא * ובגין כך כי טובים דודך מיין * מההוא יין דמחדי ונהיר
אנפין, וחייבין עיינין ועביד רעותא * ולא מיין דמשכר (דשכיר) ועביד
רוגזא, ואחשיך אנפין ולהטן עיינין, יין דרוגזא * ועל דא בגין דחמר
דא טב, נהיר אנפין וחדי עיינין, ועביד תיאובתא דרחימו, מקריבין ליה
כל יומא על גבי מדבחא. (ד"ע ע"כ) שיעורא דכאן דשתי ליה חדי ליה,
ועביד ליה ניחח דכתיב ונסכו יין רביעית ההין ובגין כך כי טובים דודך
מיין מההוא יין דאתער רחימותא ותיאובתא * וכלא כמה דלתתא אתער
רחימותא דלעילא * תרין שרגין, כד אתדעך נהורא דלעילא, בתננא
דסליק מההוא דלתתא, אתדליק ההוא דלעילא * אמר רבי חזקיה

הבי

(א) ולא קטורה כי סתוי כח אפי של סקכ"א וזו כרך ס חילוי : (ב) ופחוטס מייגוס חרות : (ג) פירוס ניחח חרי כוחו ממעט וטיין סלינו
דל"ר א : (ד) עיין בפירוס דמניס עטר ח פ כ"א דף ס"א :

הכי הוא ודאי, דעלמא עלאה תלייא בתתאה, ותתאה בעלאה, ומזמנא
 דאתחריב בי מקדשא ברכאן לא אשתכחו לעילא ותתא, לאחזאה
 דדא כדא תלייא * אמר רבי יוסי ברכאן לא אשתכחו ולווסין אשתכחו,
 דהא יניקו דכלא בההוא סטרא נפקי, (ד) וברכאן לא נפקי (מ"ו)
 טעמא, בגין דישראל לא שריין בארעא, ולא פלחי פולחנא דאצטריך,
 (ה) לאדלקא בוצינין ולאשתכחא ברכאן * ובגין כך לא משתכחי
 לעילא ותתא, ועלמא לא יתיב בקיומיה בדקא יאות * אמר רבי חזקיה
 לא אוסיף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם * מ"ו הוא,
 (ז) אמר רבי ייסא הכי שמענא מרבי שמעון דאמר, כל זמנא
 דאישא דלעילא אוסיף לאתקפא * תננא דאיהו דינא דלתתא
 אתקיף רוגזא ושצי כלא * בגין דכד נפיק אשוי, לית ליה פסק
 (קמיה) עד דישתלים דינא, וכד דינא דלתתא לא אוסיף לאתקפא
 בדינא דלעילא, עביד דינא ופסיק, ולא ישתלים דינא לשיצאה * ובגין
 כך כתיב לא אוסיף, למיהב תוספת לאתקפא דינא דלתתא * אמר
 ההוא ינוקא שמענא בגין דכתיב ארויה האדמה בעבורך * דהא
 בההיא שעתא דאתלטייא ארעא בחובא דאדם, אתייהיב רשו לשלטאה
 עלה ההוא חיויא בישא, דאיהו מחבלא דעלמא ושצי בני עלמא *
 מההוא יומא דקריב נח קרבנא, וארח ליה קדשא בריך הוא, אתייהיב
 רשו לארעא לנפקא מתחות ההוא נחש, ונפקא ממסאבו * ועל דא
 מקריבין ישראל קרבנא לקדשא בריך הוא, בגין לאנהרא אפי ארעא *
 (ח) אמר רבי חזקיה יאות הוא, (והיא) והאי הוה תלי עד
 דקיימו ישראל על טורא דסיני * אמר רבי ייסא קדשא בריך הוא
 אזער לה לסיהרא, ושלטא ההוא נחש, אבל בגין חובא דאדם אתלטייא,
 בגין למילט עלמא * ובההוא יומא נפקת ארעא מההיא קללה, וקיימא
 סיהרא בההיא גריעותא, בר בשעתא דקורבנייא אשתכחו בעלמא,
 וישראל יתבין על ארעהון * אמר רבי ייסא לההוא ינוקא מה שמך,
 אמר ליה אבא אמר ליה אבא תהא בכלא בחכמה ובשנין, קרא עליה
 (משלי כ"ג) ישמה אביו ואמך ותגל יולדתך * אמר רבי חזקיה זמין
 קדשא בריך הוא לאעברא רוח מסאבא מן עלמא כמה (ד) דאיתמר)

דכתיב

(ה) להלוק כרוח : (ב) כדכד עטר פ' י"ב :

6 ויזיק

בראשית 39 כב

דכתיב (זכריה ו'ג) ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ וכתיב (ישעיה כ"ה)
בלע המות לנצח ומחה יי אלהים דמעה מעל כל פנים וחרפת עמו
יסיר מעל כל הארץ כי יי דבר • וזמן קדשא בריך הוא לאנהרא
לסיהרא, ולאפקא לה מחשוכה בגין ההוא חו"א כישא כמה דכתיב
(ס"ג) והיה אור הלכנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים כאור
שבעת הימים, מאי אור, ההוא אור דגניז ליה קדשא בריך הוא
בעובדא דבראשית :

ויברך אלהים את נח ואת בניו ויאמר להם פרו ורבו וגומר, רבי
אבא פתח (משנ"י) ברכת יי היא תעשיר ולא יוסיף עצב עמה •
ברכת יי, דא שכינתא דאיהי אתפקדא על ברכאן דעלמא, ומינה
נפקי ברכאן לכלא • תא חזי מה כתיב בקדמיתא, ויאמר יי לנח
בא אתה וכל ביתך אל התיבה וגומר • כמה דאתמר דמאריה דביתא
יהב ליה רשו למיעאל, לבתר אתתא אמרה ליה לנפקא, בקדמיתא
עאל ברשותא דבעלה, לסוף נפק ברשו דאתתא • מכאן אוליפנא
מאריה (רע"א ע"ב) דביתא יעיל, ואתתא תפיק דרא הוא דכתיב וידבר
אלהים אל נח לאמר צא מן התיבה, דרשו הוה בידהא לאפקא ליה
לאושפיזא, ולא לאעלאה ליה • כיון דנפק, יהב מתנן לה, בגין דאיהי
בביתא וביתא בידהא • ואינון מתנן דיהב לה, בגין לאסגאה לה
רחימותא דבעלה • מכאן אוליפנא אורח ארעא לאושפיזא למיהב
בידא דבעלה כד נפיק יהב מתנן לאתתיה ולא כידה וכגין כך כיון
דיהב ליה מתנן, ועל דא לבתר דיהב לה מתנן לאסגאה לה רחימותא
דבעלה (כ"ה ט"ז) כיון דנפק יהב מתנן ונבזבזן בידא דבעלה למיהב
לאתתיה ולמחרי בה ולאסגאה לה רחימותא דבעלה דרא הוה
דכתיב ויקח מכל וגומר ויעל עולות במזבח, אלן מתנן דיהב בידא
דבעלה בגין לאסגאה לה רחימותא בעלמא • ומכאן אוליפנא אורח
ארעא לאושפיזא דיהב מתנן בידא דבעלה לאתתיה ולא בידהא
ועל דא ויעל עלת במזבח קורבנא לדכורא לאסגאה רחימותא דבעלה
ורבא ליה) ברבא ליה דכתיב ויברך אלהים את נח ואת בניו ויאמר להם

פרו

(ה) והוא לוח הטובח ויקח אכילתך ויתן לאברהם יכו • כרית מ"ו א' ארש"י בעל הכית כולע ואורח מברך • פי' שבעל פיות ילכז
כעין יכס והאורח יכיר לבעל הכית ועמ' פרח כסלח מ"כ א' ונאר סיטח מ"ג כחקינים סוף מקין מ"ו :

ט עין

פרו ורכו וגומר, ובגין כך כתיב (משלי י') בדבת יי היא תעשיר ודאי כמה דאתמר, ולא יוסיף עצב עמה • רזא דכתיב בעצבון תאכלנה • עצבון עצבו ורונגא כלא נהירו דאנפין • כד אתחשך סיהרא וברכאן לא משתכחי • בעצבון, סטרא דרוחא אחרא דאמנע ברכאן מעלמא, ובגין כך ולא יוסיף עצב עמה ודא הוא רזא דכתיב (בראשית ט) לא אוסיף לקלל עוד את האדמה :

ומוראכם וחתכם יהיה, מכאן ולהלאה יהא לבון דיוקנין דבני נשא • דהא בקדמיתא לא הוו דיוקנין דבני נשא • תא חזי חזי בקדמיתא כתיב (סע ט') כצלם אלהים עשה את האדם וכתיב (סע ה') בדמות אלהים עשה אותו, כיון דחטו, אשתנו דיוקנייהו מההוא דיוקנא עלאה, ואתהפכו אינון למדחל מקמי חיוון כרא • בקדמיתא כל בריין דעלמא זקפן עיינין, וחמאן דיוקנא קדישא עלאה, וזעאן ודחלין מקמיה • כיון דחטו, אתהפך דיוקנייהו מעינייהו לדיוקנא אחרא, ואתהפך דבני נשא זעין ודחלין מקמי שאר בריין • תא חזי כל אינון בני נשא דלא חטאן קמי מאריהון ולא עברין על פקודי אורייתא, זיו דיוקנא דילהון לא אשתני מחזיו דדיוקנא עלאה, וכל בריין דעלמא זעין ודחלין קמיה • וכשעתא דבני נשא עברין על פתגמי אורייתא, אתחלף דיוקנא דילהון, וכלהו זעין ודחלין מקמי בריין אחרנין, בגין דאתחלף דיוקנא עלאה ואתעבר מנייהו, ובדין שלטי כהו חיוות כרא, דהא לא חמו כהו ההוא דיוקנא עלאה בדקחזי • ועל כן השתא כיון דעלמא אתחדש במלקדמין, בריך לון ברכתא דא, ושליט לון על כלא כמה דאת אמר וכל דגני הים בידכם נתנו • ואפילו נוגי ימא רכי חייא אמר בידכם נתנו, מקדמת דנא, דכד כרא קדשא בריך הוא עלמא מסר כלא בידיהון דכתיב ורדו ברגת הים ובעוף השמים וגומר. ויכרך אלהים את נח • רבי חזקיה פתח (תהלים ל"ב) לדוד משביל אשרי נשוי פשע כסוי חטאה • האי קרא אוקמוה אבל קרא דא כרזא דחכמתא אתמר • דהא תנינן בעשרה זיני שכחה שבה דוד לקדשא בריך הוא, וחד מנייהו משביל והוא (ב) דרגא חד מאינון עשרה • ודוד אתקין גרמיה עד לא ישרי עלוהי האי דרגא • אשרי נשוי פשע, דהא בשעתא דקדשא בריך

הוא

(b) (ענין משפטים ק"י ח' ולעיל ט"ו כ')

א כ"ל

הוא אתקיל חובי וזכוון דכני נשא, דההוא (ר"ב בד ההוא) תיקלא
 דכסטר חובין מסתלקין • ואינון אוחרנין זכין דאינון בתיקלא אחרא
 מכריעין לתתא • דא הוא נשוי פשע כסוי חטאה • בשעתא דדינא
 שרייא בעלמא, דיהא מחפייא דלא ישרוט עלוהי מחבלא, כמה דהוה
 לנח דכסי ליה קדשא בריך הוא מההוא חטאה, דאמשיך עליה
 אדם על עלמא • דכיון דחטאה דא אנגיד אדם על עלמא, שאר בריין
 שלטאן ובר נש דחיל מנייהו, ועלמא לא אתקין בתיקוניה • ובגין כך
 בד נפק נח מתיבותא, קדשא בריך הוא כרכיה דכתיב ויכרך אלהים
 את נח ואת בניו וגומר :

ואתם פרו ורבו, בהני כרכאן לא אשתכחו נוקבי אלא את נח ואת
 בניו, אבל נוקבי לא אמר קרא • אמר רבי שמעון ואתם, כללא
 דדכורי ונוקבי בחדא • ותו את נח לאסגאה (רע"א ט"ב) נוקביה, ואת בניו,
 לאסגאה נוקבי דילהון, ובגין כך כתיב ואתם פרו ורבו למעבר תולדות
 מכאן ולהלאה שרצו בארץ • והכא יהיב לון קדשא בריך הוא שבע
 (ר"ב) פקודי אורייתא, לון ולכל דאתו אכתרייהו, עד דקיימו ישראל
 בטורא דסיני, ואתיהיב לון כל פקודי אורייתא בחדא : (ר"ב)

ויאמר אלהים לנח וגומר • זאת אות הברית אשר אני נותן ביני
 וביניכם וגומר • את קשתי נתתי בענן • נתתי מקדמת דנא •
 רבי שמעון פתח (יסק"ל ח') וממעל דרקיע אשר על ראשם במראה
 אבן ספיר דמות כסא • מה כתיב לעילא, ואשמע את קול כנפיהם
 בקול מים רבים בקול שדי כלכתן • אלין ארבע חיוון דכרכן עלאין
 קדישין, דההוא רקיע מתתקנא עלייהו, וכלהו גרפייהו (ר"ב ל"ג פרישן)
 מתחבראן דא כדא לחפייא גופייהו • ובשעתא דאינון פרשי גרפייהו,
 אשתמע קל גרפין דכלהו דאמרי שירתא • דדא הוא דכתיב בקול
 שדי, דלא אשתכיך לעלמין במה דכתיב (תהלים ל') למען יזמרה כבוד
 ולא ידם. ומאי אמרי (ר"ב ס"ח) הודיע יי ישועתו לעיני הגוים גלה צדקתו •
 קול המולה בקול מחנה • בקול משרייתא קדישא כד מתחברן כל
 חילין עלאין לעילא • ומאי אמרי קדוש קדוש קדוש יי צבאות מלא

כל

(ר"ב) ל"ג דסיני דכתיב בקד' עק סמור וכו' וקול סמור' שקבלו כסויי חר'ו מלות ה' אל אר"ס רס סריג' א"ס : (כ) שבתא רע"ו
 ר"מ טי"ד כ"א :

כל הארץ כבודו • אהדרו לרום אמרו קדוש, אהדרו לצפון אמרו
 קדוש, אהדרו למזרח אמרו קדוש, אהדרו למערב אמרו ברוך • והאי
 רקיע קאים על רישיהון, ובכל אתר דאיהי אזלא, אסחרו אנפין לההוא
 סטרא, ואתכלילו אנפין ביה, אסחרו אנפוי לארבע זויין, וכלהו מסתחרן
 לתתאי כרבועא דליה אתגליפא בארבע אנפין, אנפי אריה • אנפי
 נשרא • אנפי שור • אנפי אדם • גליף בכלהו אדם • אנפי אריה אדם •
 אנפי נשר אדם • אנפי שור • אדם, כלהו כלילן ביה • ובגין כך
 כתיב ודמות פניהם פני אדם. והאי רקיע דאתרבע, בלהו גוונין כלילן
 ביה • ארבע גוונין אתחזיין ביה, גליפין בארבע ארבע, בארבע גליפין
 רשימין טהירין עלאין ותתאין • בד מתפרשאן גוונין דאינון ארבע סלקין
 תריסר • גוון ירוק • גוון סומק • גוון חוור • גוון ספיר • דאתכלילו מכל
 גוונין הדא הוא דכתיב (יחזקאל ה') כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום
 הגשם כן מראה הנגה סביב הוא מראה דמות כבוד יי, חיוו דכל
 גוונין, ובגין כך את קשתי נתתי בענן • מאי קשתי, כמרה דאתמר
 ביוסף דכתיב (בראשית מט) ותשב באיתן קשתו, בגין דיוסף צדיק אקרי •
 ובגין כך קשתו, דא ברית דקשת דאתכליל בצדיק • דברית דא בדא
 אתאחיד • ובגין דנח הוה צדיק, קיימא דיליה קשת • ויפווו, מאי ויפווו
 אנהירו בחמידו דכלא כמה דאת אמר (תהלים יט) הנחמדים מזהב
 ומפז רב ומתוקים • אתנהירו בנהירו עלאה כד נטר ברית, ובגין כך
 אקרי (ה) יוסף הצדיק • ועל דא אקרי (ו) הקשת ברית כליל דא בדא
 זהרא יקרא עלאה, חיוו דכל חיוו, חיוו כחיוו טמירין, (ז) טמירא
 גוונין טמירין, גוונין דלא אתגליין, ולית רשו לאסתכלא בעינא בקשת
 כד אתחזי בעלמא, דלא יתחזי (ח) קלנא בשכינתא • וכן (ט) גוונין דקשת
 הוא חיוו סוסטיפא קטירא, כחיוו יקרא עלאה דלא לאסתכלא • ובין
 דארעא חמאת להאי קשת קיימא קדישא, אתקיימת בקיימא • ועל
 דא והיתה לאות ברית בין אלהים וגומר • האי דאמרן דאלין תלת
 גוונין וחד דאתכליל בנייהו, בלהו רוזא חדא • ובגו עננא סלקא
 לאתחזא • (יחזקאל ה') וממעל לרקיע אשר על ראשם במראה אבן

ספיר

(ה) סי' יוסף טרדוק יסוד ומקושר כו: (כ) מ' כרית כסס חוסיד ססס כלולוס: (ג) ס"ג פירוש מראשו כמראה הכעלס סוף טכניוס:
 (ד) כי כבוד אלטוס פסחור דכר י"ח: (ח) מראות סקשח סמחבלס כעילס סוף מראס מילק ורמות סקשור כמראס כבוד ס' ולכן אסוד לססחכל
 כקשח סמחבלס כעילס • ועיין כחיקיניוס סקין י"ח ומנחח יסודס רע"כ • סקייניוס ל"כ:

ספיר • האי היא אבן שתיה, דאיהי נקודה חדא דכל עלמא, וקיימא
עלה קדש הקדשים • ומאי היא, כורסייא קדישא עלאה דאיהי ממנא
על אלן ארבע דמות כסא בארבע סמכין, ודא הוא תורה שבעל
פה • ועל דמות הכסא דמות במראה אדם עליו מלמעלה, דא היא
תורה שבכתב, מכאן דתורה שבכתב ישוון (דע"כ ע"ה) יתה (ה) על תורה
שבעל פה • בגין דהאי כורסייא לדא • כמראה אדם, דאיהו דיוקנא
דיעקב דאיהו יתיב עליה • רבי יהודה קם לילי'א חד למלעי באורייתא
בפלגו לילי'א, כבי אושפיזא במתא מחסי'א • והוה תמן בביתא חד
יודאי דאתא (ג) בתרי קסירי (ג) דקטפירא • פתח רבי יהודה ואמר
(כהפסית כ"ח) והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלהים • דא
היא אבן שתיה דמתמן אשתיל עלמא, ועלה אתבני כי מקדשא •
זקה רישיה ההוא יודאי ואמר ליה, האי מלה איך אפשר, והא אבן
שתיה עד לא אתברי עלמא הוות, ומינה אשתיל עלמא, ואת אמרת
והאבן הזאת אשר שמתי מצבה, דמשמע דיעקב שוי ליה השתא
דכתיב (עב) ויקח את האבן אשר שם מראשותיו • ותו דיעקב בבית
אל הוה, והאי אבנא הוות בירושלם • רבי יהודה לא אסחר רישיה
לגביה • פתח ואמר (עמ"ס ל') הכון לקראת אלהיך ישראל וכתיב
(דכ"ו כ"י) הסכת ושמע ישראל, מלי דאורייתא בעיין כוונתה, ומילין
דאורייתא בעאן לאתתקנא בגופא ורעותא כחדא • קם ההוא יודאי
ואתלבשו'תיב לגביה דרבי יהודה ואמר, זכאין אתון צדיקיא דמשתדלי
באורייתא יומא ולילי • אמר ליה רבי יהודה השתא דכוונת גרמך
אימא מילך דנתחבר כחדא, דהא מלי דאורייתא בעיין תקונא
(י) דגופא ותקונא (י) דלבא • ואי לאו, בערסאי שכיבנא וכלבאי
אמרנא מלין • אלא הא תנינן דאפילו חד דיתבי ורעי באורייתא
שכינתא אתחברת בהדיה, ומרה שכינתא הכא ואנא שכיב
בערסאי • ולא עוד אלא דבעיין צחותא • ותו דכל בר נש דקם
למלעי באורייתא מפלגו לילי'א כד אתער רוח צפון, (בפלגו דלילי'א)
וקדשא בריך הוא אתי (אחרי מות ס' ו"א) לאשתעשעא עם צדיקיא (ו) בגנתא

דערן

(א) יוסר לבניו ספרו ס"ד למעלה ע"ב ספרו ט"ס ולא ויחוס לספר כי רומו לוי'ן סר"כ : (ב) סכא כשני חמחתי מלאים מלכוסים
למכור ולקחור : (ג) מלכוסים : (ד) סופים לכוס : (ה) סויכו סכונים ולריך סוסכ : (ו) טרוס סשעשעו גס כשטות פחיים ועמו
סלמר לעול דף ס"כ .

דעין, והוא וכל צדיקיא דבנינתא בלהו צייתין ליה, וצייתין לאינון
 מלין דנפקי מפומיה, ומה קדשא בריך הוא וכל צדיקיא מתעדנין
 למשמע מלי דאורייתא בשעתא דאואנא אהא שביב בערסאי אמר ליה
 השתא אימא מילך • אמר ליה שאילנא על מה דאמרת בפסוקא דא
 (דא דאבן שתייה דאמרת) והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית
 אלהים, דא אבן שתייה (השתא דציית למילי) היך אפשר, דהא אבן שתייה
 עד לא אתברי עלמא הוות, ומינה אשתיל עלמא, ואת אמרת אשר
 שמתי, דמשמע דיעקב שוי לה השתא ובתיב ויקח את האבן אשר
 שם מראשותיו • ותו דיעקב בבית אל הוה, ואבנא דא הוות
 בירושלם • אמר ליה כל ארעא דישראל אכפל תחותיו, וההיא אבן
 תחותיה הוות • אמר ליה אשר שם בתיב, ובתיב והאבן הזאת
 אשר שמתי מצבה • אמר ליה אי ידעת מלה אימא ליה •
 פתח ואמר (תסלס י"ו) אני בצדק אחזה פניך אשבועה בהקין תמונתך,
 דוד מלכא תביכותא ודבקותא דיליה בהאי (ה) אבן הורה, ועלה
 אמר (ס ק"ח) אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה • וכד בעי
 לאסתבלא (ג) בחיוו יקרא דמריה, נטל להאי אבן בידיה בקרמיתא,
 ולבתר עייל, בגין דכל מאן דבעי לאתחזאה קמי מריה, לא אעיל אלא
 בהאי אבן דכתיב (ויקרא ט"ו) בזאת יבא אהרן אל הקדש, ודוד משבח
 גרמיה ואמר אני (ג) בצדק אחזה פניך, וכל אשתדלותיה דדוד
 לאתחזאה בהאי אבן ברקא יאות לגביה דלעילא :

תא חזי אברהם אתקין צלותא דצפרא, ואודע טיבו דמריה בעלמא,
 ואתקין ההיא (ד) שעתא (ה) בתקונה, ברקא יאות דכתיב
 (בראשית כ"ג) וישכם אברהם בבקר • יצחק אתקין צלותא דמנחה,
 (ו) ואודע בעלמא דאית דין ואית דיין, דיביל לשווא ולמידן עלמא •
 יעקב אתקין צלותא דערבית, ובגין צלותא דא דאתקין מה דלג
 אתקין בר נש מקדמת דנא ברקא יאות, בגין כך שבח גרמיה ואמר
 (דעיב ע"כ) והאבן הזאת אשר שמתי מצבה • דעד ההיא שעתא לא

שוי

(א) מלכיות : (ב) חמלת : (ג) אבן כדק מלכות אחס פניו סני סתפלת : (ד) מ' כק' חסלס וככל חסלס חקיות שינות כס : (ה) פי' חיקון וקישוט כסיד חסילכות כסיד בחולות אחרים רעומים וז' חיקון חסלס חקיות חיקון וקשט סמ' ססוף ס"ג כסיכילוחים וכן יתקף לכל יעקב חיקון יתקף ססוף יתודע דבוסת כס שמעורו שלטום וז' סם דלא אתקין כ"כ חמלת : (ו) פי' עונש סעוכר על חמלות וז' יתקף כבכורים : ז' ס

שׁוֹי לֵה אַחְרָא בְּוֹתִיָּה • וּבְגִין בְּךָ וַיִּקַּח אֶת הָאֲבָן אֲשֶׁר שָׁם מִרְאִשׁוֹתָיו
וַיִּשֶׂם אוֹתָהּ מִצְבֵּה, מֵאֵי מִצְבֵּה, דְּהוּת נִפְלִיָּה וְאוּקִיָּים לֵה • וַיִּצְוֶק שְׁמֵן
עַל רֵאשָׁה • דְּהָא בִיעֻקֵּב תְּלִיָּא מִלְתָּא, לְמַעֲבַד יְתִיר מִכָּל בְּנֵי עֵלְמָא •
אַתָּא רַבִּי יְהוּדָה וְנִשְׁקִיָּה • (י) אָמַר לִיה וְכָל הָאֵי יָדַעְתָּ (יִיד) וְאַתָּ
מִשְׁתַּדֵּל בְּסַחֲוֹרְתָא, וּמִנַּח חֵי עֵלְמָא • אָמַר לִיה דְּהוּה דְחִיקָא לִי
שְׁעָתָא, וְאִית לִי תְרִין בְּנִין וְקִיִּימִין כָּל יוֹמָא כְּבִי רַב, וְאַנָּא אֲשִׁתְּדַלְנָא
עַל מְזוּנִיָּהוּ וְלִמְיָהֵב לֹון אֲנִי לְמוֹדִיָּהוּ, בְּגִין דִּישְׁתַּדְרֹון בְּאוֹרִיָּתָא •
פִּתַּח וְאָמַר (מִלְאֲכִיס ח' כ') וְשִׁלְמָה יֵשֵׁב עַל כֶּסֶף דְּוֹד אֲבִיו וְתַכּוֹן מַלְכוּתוֹ
מֵאֵד • מֵאֵי שְׁבַחָא דָא, אֲלֵיָּה דְאַתְקִין אֲבָן שְׁתִּיָּיה וְשׁוֹי עֲלֵהּ קִדְשׁ
הַקִּדְשִׁים, וּכְדִין וְתַכּוֹן מַלְכוּתוֹ מֵאֵד • בְּתִיב (כְּרִחֲסִית ט) וְרֵאִיתִיהּ לְזִכּוֹר
בְּרִית עוֹלָם, דְּהָא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תִיאֻבְתָּא דִּילִיה בְּהַ תְּדִיר • וּמֵאֵן
דְּלֵא אַתְחִזִּי בְּהַ, לֵא אַעִיל קָמִיהָ מֵאַרְיָה וְעַל דָּא כְּתִיב וְרֵאִיתִיהּ לְזִכּוֹר
בְּרִית עוֹלָם • וְרֵאִיתִיהּ, מֵאֵי וְרֵאִיתִיהּ, רִזָּא הוּא כְּמָה דְאַתָּ אָמַר
(יִסְתַּקֵּל ט) וְהַתּוּיָּת תִּיו עַל מִצְחֹוֹת וְגוֹמֵר, לְאַתְחֲזֹאֵה עֲלִיָּהוּ • וְאִיבָא
דְּאַמְרִי, דָּא רְשִׁימוּ דְאַתָּ קִדְשָׁא דִי כְּבִשְׂרָא • אָמַר רַבִּי יְהוּדָה וְרֵאִי
כְּלָא הוּא (י' ה' כ') אֲבָל הָאֵי קִשְׁתָּ דְאַתְחֲזִי בְּעֵלְמָא, (י) בְּרִזָּא עֲלֵאֵה
קִיָּמָא • וְכַד יִפְקֹון יִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא, זְמִינָא הָאֵי קִשְׁתָּ לְאַתְקִשְׁטָא
בְּגוֹוֹנִי, בְּכֻלָּה דָּא דְמִתְקִשְׁטָא לְבַעֲלָהּ אָמַר לִיה הֵהוּא יוֹדָאֵי כְךָ אָמַר
לִי אֲבָא כַד הוּה מִסְתַּלְק מֵעֵלְמָא, (אֲמַר ל') לֵא תִצְפִי לְרַגְלֵי דְמִשְׁיָחָא,
עַד דִּיתְחֲזִי הָאֵי קִשְׁתָּ בְּעֵלְמָא (י' ג' ב' עֲנִיָּא) מִתְקִשְׁטָא בְּגוֹוֹנִי (י) נְהִירִין,
וְיִתְנַהִיר לְעֵלְמָא, וּכְדִין צְפִי לִיה לְמִשְׁיָח • מְנַלֵּן • דְכְּתִיב וְרֵאִיתִיהּ
לְזִכּוֹר בְּרִית עוֹלָם, וְהִשְׁתָּא דְאַתְחֲזִיָּא בְּגוֹוֹנִין חֲשׁוּבִין, מִתְחֲזִיָּא לְדוּכְרָנָא
(וְהִיא לְזִכּוֹר) דְּלֵא יִיתִי מְכוּל. אֲבָל בְּהֵוּא זְמַנָּא אַתְחֲזִיָּא בְּגוֹוֹנִין נְהִירִין,
וּמִתְקִשְׁטָא כְּתִיבָנָאֵה כְּכֻלָּה דְמִתְקִשְׁטָא לְבַעֲלָהּ וּכְדִין לְזִכּוֹר בְּרִית
עוֹלָם • וַיְדַבֵּר קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְהָאֵי בְּרִית דְאַיְהִי בְּגְלוּתָא, וַיִּקִּים לֵה
מֵעַפְרָא דְהָא הוּא דְכְּתִיב (יִשַׁע ג') וּבְקִשְׁנוּ אֶת יְיָ אֱלֹהֵיהֶם וְאַתָּ דְּוֹד
מִלְכָּם • וּכְתִיב (יִרְמִיָּה ל') וְעַבְדוּ אֶת יְיָ אֱלֹהֵיהֶם וְאַתָּ דְּוֹד מִלְכָּם אֲשֶׁר

אָקִים

(6) כְּסִפְרוֹ רַבִּי אֹמַר אֵין לְרַבֵּד סִיף קִיָּר כְּשַׁעַת קִלְוִי וְחֹרֵשׁ כְּשַׁעַת חֲרוֹשׁ וְכִי אֹמְרִי לְמַד חֲרִטִּי (כ') : (ג) פִּירִישׁ מִירֵם סִיד יִחִיד
עֲלוּן וְקִשָּׁר חֲמֵי כְּלוּל כֵּן בְּגוֹוִין חֲמֵי וְעִלֵּי אֵין וְחֹדֵר זֶס שֵׁלֵם כִּי כּוֹס הַקִּלְוִי חֲוֹכְעִים חֲלָק וְלֵה כְּסִמְלִי בְּחֲסִי כֵּנִי • פ' הַרְוִיָּה וְלִכְּן נָח
בְּגוֹוִין חֲשׁוּבִין אֲכַל כְּנֵאֵלֵה הָאֵי קִשָּׁתָּ אֲתִקְשַׁעַת בְּגוֹוִין כְּלָחוּ חֲתֻלְכִּשְׁתָּ הַקִּלְבִּישׁ וְזִכּוֹ חֲנַלָּה וְחִרְאֵם מִלְכִּיתִי עֲלֵינוּ דּוּקָא וְכִי : יח
(ג) קִיָּר ח' וּכְסִיָּקִין יח ל' כ' :

אָקים להם • אִשֶּׁר אָקִים מַעֲפֵר כְּמָה דַּאת אָמַר (צמ"ט כ') אָקִים אַתְּ
 סַכַּת דּוּד הַנוּפֶלֶת, וְעַל דָּא וּרְאִיתִיהּ לּוֹכּוֹר פְּרִיַת עוֹלָם, לְאַקְמָא לֵה
 מַעֲפֵרָא • וְאָמַר הֲבֵי אָבָא, דְּבַגִּין בְּךָ אֲדַבֵּר בְּאוּרִיַתָּא פּוֹרְקָנָא דִישְׂרָאֵל
 וְדוּבְרָנָא דִּילֵהּ, וְדָא הוּא דְכַתִּיב (סע"ג כ') אִשֶּׁר נִשְׁבַּעְתִּי מִעֲבוּר מִי
 נַח עוֹד עַל הָאָרֶץ, בֶּן נִשְׁבַּעְתִּי מִקְצוֹף עֲלֶיךָ וּמִגֵּרֶיךָ :
 וַיְהִי בְנֵי נַח הַיּוֹצֵאִים מִן הַתִּיבָה • רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר בְּעֵין דְּכַתִּיב
 וַיְהִי בְנֵי נַח, אֲמַאי אָמַר הַיּוֹצֵאִים מִן הַתִּיבָה, וְכִי בְנֵין אַחֲרֵינִין
 הוּוּ לִיהּ דְּלֵא נִפְקוּ מִן תִּיבּוֹתָא • אָמַר לִיהּ רַבִּי אָבָא אִין • דְּהֵי
 לְבַתֵּר אוֹלִידוּ בְּנוֵי בְנֵין דְּכַתִּיב וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת שָׁם וְגוֹמַר, וְאִינּוּן לֵי
 נִפְקוּ מִגּוֹ תִיבּוֹתָא • וּבַגִּין בְּךָ כְּתִיב הַיּוֹצֵאִים מִן הַתִּיבָה שָׁם חָס
 וַיִּפֹּת • רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר אִירוּ הוּוּנָא שְׂכִיחַ בְּעַלְמָא, כַּד יֵהֵב קְדִישָׁא
 בְּרִיךְ הוּא סְפָרָא דְחַנוּךְ בְּעַלְמָא, וּסְפָרָא דְאָדָם, אֲתַקִּיפָנָא דְלֵי
 יִשְׁתַּכְּחוּן בְּנֵי אַנְשָׁא • בְּגִין דְּלֵא חֵיִישׁוּ כָל חַכְמָאן לְאַסְתַּכְּלָא בְּרוּ
 וְטַעֲן (ה) בְּמַלְיָן אַחֲרֵינִין, לְאַפְקָא (ו) מְרִישׁוּ עֲלָאָה לְרִישׁוּ אַחֲרָא • וְהִשְׁתָּא
 הָא חַכְמֵי עַלְמָא יַדְעִין מַלְיָן וּסְרַמִּין לֵוִין, וּמִתְרַקְפִי כְּפּוֹלְחָנָא
 דְּמֵאֲרִיִּהוֹן • וְהָאִי קְרָא אֲשַׁכְּחָנָא כְּרוּזָא דְרוּזִין, (תּוֹסְפְתָא) דְּכַד
 (ג) אֲרַתְעַר (ד) חֲדוּרָה (ה) דְּכָל חֲרוּן, טְמִירָא סְתִימָא (ו) סַבְתָּא
 דְּסַבְתִּין, אֲנַהִיר מְנִיָּה נְהִירוּ דְקִיק חֲדוּרָה דְכָל חֲרוּן • נְהִיר לִימִינָא
 כְּמִשַּׁח רַבּוֹת עֲלָאָה • וְנְהִיר לְשְׂמַאלָא כְּחֲדוּוּא דְחַמְרָא טַב • נְהִיר
 לְאַמְצַעִיתָא כְּחֲדוּרָה (ז) דְּאַרְגוֹנוּנָא דְתַרִּין סְטְרִין • רוּחַ אֲתַעַר וְרוּחַ
 סְלָקָא, וְאַתִּיִּיהִיב כְּרוּחָא דְבִקְן דָּא בְּדָא • תֵּלַת עָאֲלִין כְּתֵלַת • מִגּוֹ
 תֵּלַת נִפְקָא חַד כְּרִית דְּרַבְקָא כְּבִרִית, אֲתַעֲבַרְת רוּחַ דְּסְלָקָא, מִתַּעֲבַרָא
 מְנִיָּה • כַּד אֲתִיִּיהִיבַת כְּתַרִּין סְטְרִין, אֲתַדְבְּקוּ רוּחָא כְּרוּחָא וּמִתַּעֲבַרָא
 (דֵּעַ ע"ג ע"ב) מִתֵּלַת בְּנֵין, וְנַח וְתִיבָה נִפְקוּ מְנִיִּיהוּ תֵּלַתָא, בְּגוֹוְנָא דְתֵּלַתָא
 עֲלֵאִין, וְאִילִין אִינּוּן דְּנִפְקוּ מִגּוֹ תִיבּוֹתָא שָׁם חָס וַיִּפֹּת • שָׁם דְּכַסְטֵר
 יִמִּינָא • חָס דְּכַסְטֵר שְׂמַאלָא • יִפֹּת אֲרַגוֹנוּנָא דְכִלִּיל לֵוִין • וְחָס הוּוּ
 אֲבִי כְנַעַן, (י) זֹהֲמָא דְדִהֲכָא תַחּוֹרַת קַסְטִיפִין, אֲתַעֲרוּתָא דְרוּחָא

מסאבא

(ח) כַּסְטֵר מוֹלִיבְדִיּוּת וּסְכַעוּת לַחֲמִישִׁים כְּדוּר אֲנוּשׁ : (כ) מִקְצוֹף וּפְתִיר אֵל מִקִּיִּם פְּתִירוּ : (ג) עַל הַתַּעֲבָרוֹת מִן מַלְךְ סַחֲחֻוּבִים
 חֵן לְטוֹב סָן לְמִטְעָא : (ד) כְּבִישׁ : (ה) וְרוּחַ שָׁם וְשַׁחַח יִבְכִּינָה הוּא שַׁחַח כָּל הַשְּׂמִיחִים : וְחָ : (ו) עַל חֵן אֲרִיךְ טַמִּיר וְסַחֲסִים חֵן
 אִיִּשׁ שָׁם וְקִיָּם וְאִרִּיךְ חֵן וְקִיָּם עַל כַּתְּוִיבָא פִּי כָּל כַּתְּוִיבָא : חֵיִשׁ : (ז) יִיבֵב הוּוּכַּח שַׁחַח סְטִיבִין הַגִּסְפִּי מִסְרִי טוֹסַב וְרִישׁוּ הַל חֵיקֵף
 סְרִין הַגִּסְפִּי מִכְּבִירָה הַעֲלִיבִים :

מסאבא דנחש קדמא • וכגין כך רשים ואמר וחס הוא אבי כנען,
 דאייתי לווטין על עלמא, ההוא כנען דאתלטייא, ההוא כנען דאחשיך
 אנפי ברין, וכגין כך (כולהו) לא נפק מגו כלרא דכלהו אלא דא,
 דכתיב וחס הוא אבי כנען, ההוא דאחשיך עלמא • ולא כתיב
 בכללא דא ושם הוא אבי כך, או יפת הוא אבי כך, אלא מיד קפץ
 ואמר וחס הוא אבי כנען ודאי • ועל דא כד אתא אברהם מה כתיב
 ויעבור אברהם בארץ • דעד לא הוה קיומא דאבהו, ולא אתו זרעא
 דישראל בעלמא, דיפוק שמא דא, ויעורל שמא עלאה קדישא • כד
 הוו זכאן ישראל אקרי ארעא על שמא דא ארץ ישראל • כד לא זכו
 אקרי ארעא על שמא אחרא ארץ כנען • ועל דא כתיב (בראשית ט)
 ויאמר ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו, דאיהו אייתי לווטין על
 עלמא • ובנחש מה כתיב ארור אתה מכל הבהמה, היינו דכתיב
 עבד עבדים • ועל דא כתיב שם וחס ויפת, תלת אלן בני נח היוצאים
 מן התיבה כדקאמרינן :

שלישה אלה בני נח קיומא דכל עלמא, קיומא דרוא עלאה • ומאלה
 נפצה כל הארץ • היינו רוא (דא) דתלת גוונין עלאין • דבד
 ההוא נהר דנגיד ונפיק אשקי לגנתא בחילא דתלת אלן עלאין •
 ומתמן אתפרשן גוונין דלתתא, כל חד וחד כליל בחכריה, לאחזאה
 דיקרא דקדשא בריך הוא אתפשט לעילא ותתא, ואיהו חד בעלמי
 ותתאי • אמר רבי אלעזר תלת גוונין אלן בכל אינון דאתין מסטרא
 דקדושי • ומחזו דתלת גוונין אלן, מתפרשן לכל אינון דאתין
 מסטרא דרוחא אחרא • וכד תסתבל פרוזא דדרגין, תשבח היך
 מתפרשן גוונין לכל אינון סטרין, עד דעיילין לתתא ברזא דאינון
 (f) שכעה ועשרים צנורין (g) (סטרי) דדשי, דחפיין לתהומי, וכלא ידיעא
 לחבימין עליונן • זכאה חולקיהון דצדיקייא דקדשא בריך הוא אתרעי
 ביקריהון וגלי לון סטרין עלאין דחכמתא עלייהו כתיב (תהלים כ"ה) סוד
 י ליריאו ובריתו להודיעם • פתח רבי אלעזר ואמר (ישעיהו כ"ה) יי אלהי
 אתה ארוממך אודה שמך בי עשית פלא עצות מרחוק אמונה אומן •
 כמה אית לון לכני נשא לאסתכלא ביקרא דקדשא בריך הוא

ולשבחא

(f) אחרונה ע"ה כ"ו וינו מסאבא ורכינ וכו' : (g) פי' כדו סולתוס כי סרטי דת דסא סרטי :

ס פירוש

ולשבתא ליקריה, בגין דכל מאן (6) דידע לשבחא למאריה כדקא יאורת, קדשא בריך הוא עביד ליה רעותיה * ולא עוד אלא דאסני ברכאן לעילא ותתא * ועל דא מאן דידע לשבחא ליה למריה ולייחדא שמייה, חביב הוא לעילא וחמיד לתתא, קדשא בריך הוא משתבח ביה (כ"6 ביקריה) ועליה כתיב (ס"ט מ"ט) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר :

ויחל נח איש האדמה ויטע כרם * רבי יהודה ורבי יוסי חד אמר מנן עדן (אתרבת) אתתרבת, ונציב לה הכא * וחד אמר בארעא הוות, ועקר לה ושתל לה, ובההוא יומא עבדת איבין (7) ואניצרת לבלבין וענבין, והוה סחיט לה ושתי מן חמרא ורוי * רבי שמעון אמר רזא דחכמתא איהו הכא בהאי קרא * כד בעא נח למבדק בההוא חובא דבדק אדם הראשון, לאו לאתרבקא ביה * אלא למגדע ולא תקנא עלמא, ולא יכיר * סחט ענבין למבדק בההוא כרם, בין דמטא להאי (כ"6 כרין) וישכר ויתגל, ולא הוה ליה חילא למיקם * ובגין כך ויתגל גלי פרצא דעלמא דהוה סתים * בתוך אהלה, כתיב כה"א ועל דא כתיב ואל תקרב אל פתח ביתה, בתוך (דע"ג ע"ב) (ג) אהלה דההוא כרם * כגוונא דא בני אהרן, דתנינן שתויי יין הוו * וכי מאן יהיב לון חמרא בההוא אתר למשתי * אי סלקא דעתך דאינון חציפין הוו דרוו חמרא * לאו הכי, אלא ודאי מההוא חמרא רוו דכתיב (ייק"א י') ויקריבו לפניי יי אש זרה * כתיב הכא אש זרה, וכתיב התם (מס"י ז') לשמרך מאשה זרה, וכלא חד מלה * וכן כגוונא דא וישת מן היין וישכר ויתגל * ועל דא אתער חס אבי כנען כמה דאתמר, ואתייהיב אתר לכנען לשלטאה, ומאי דהוה הדין צדיק ברזא דברית, סרסו. ותניא דאעבר מניה ההוא קיזמא * ובגין כך אמר ארור, דהא לווטין אתערו בקרמיתא על ידיה בעלמא (ועל דא ויאמר ארור כנען דהא לווטין ייתון על עלמא כדקדמיתא) * עבד עבדים יהיה, במרה דאת אמר ארור אתה מכל הבהמה וגומר * בלא יתתקן לזמנא דאתי, והוא לא יתתקן, וכלא יפקון לחירו והוא לא יפוק * ורזא איהו לאינון

דירעי

(6) פירוש שורע לשבח ע"ד סמרות ולכן ק"ס עכור כוס וטומוס לפננו ו"א דאסנו ברכאן לכל שפיסא מקורי סכרכות כלס יכפ' זס שכת סכילא על סדר סמרות כנו ככלק קנ"ב ז"ח : (כ) סוס מלין לין ופרח מיר בלי עיכוב : (ג) ז"א פכטוב כלכרסס וועו אסלס אטיקן מס אפירן פס וסקיס סוס א"ס :

דִּירְעֵי אֲרַחוּי וּשְׂבִילוּי דְאֹרִייתָא * פִּתַּח וְאָמַר (תפלים כ"א) כִּי פִּשְׁעֵי אֲנִי
 אֲדַע וְחַטָּאתֵי נִגְדֵי תְּמִיד * בְּמָה אֵית לִוֵּן לְבַנֵּי נִשְׂא לְאִסְתְּמַרְיָא
 מְחֻבְּבֵיהוּ מִקְמֵי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּהָא לְבַתְר דְּחַטָּא בְּר נִשְׂ רִשִּׁים
 הוּא חֻבְבִּיה לְעִילָא וְלֹא אֲתַמְחַק, בְּר בְּתוּקְפָא דְתִיּוּבְתָא סָנְיָא כְּמָה
 דְּאֵת אָמַר (ירמיה כ') כִּי אִם תִּכְבַּסִּי בְּנִתְר וְתִרְבִּי לֶךְ בּוֹרִית (א) נִכְתָּם
 עֻנְךָ לִפְנֵי * תָּא חֲזִי כִּיּוֹן דְּחָב בְּר נִשְׂ קְמֵי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זְמַנָּא
 חֲדָא, עֵבִיר רִשִּׁמו, וְכַד חָב בִּיה זְמַנָּא תְּנִינָא, אֲתַתְּקַף הֵהוּא רִשִּׁמו
 יְתִיר, (ב) חָב בִּיה זְמַנָּא תְּלִיתָא, אֲתַפְשֵׁט הֵהוּא בְּתַמָּא מִסְטְרָא דְּאֵי
 לְסְטְרָא דְּאֵי כְּדִין כְּתִיב נִכְתָּם עֻנְךָ לִפְנֵי * תָּא חֲזִי דְּוֹד מְלַכָּא כִּיּוֹן
 דְּחָב קְמֵי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל עֶסְקָא דְּבַת שְׁבַע, חֲשִׁיב דְּהֵהוּא חֻבְבָּא
 אֲתַרְשִׁים עֲלֵיהּ לְעַלְמִין, מָה כְּתִיב (שמואל ב' י"ב) גַּם יֵי הָעֵבִיר חֲטָאתְךָ
 לֹא תָמוּת * אֲעֵבֵר הֵהוּא רִשִּׁמו מִקְמֵיה * אָמַר לִיה רַבִּי אַבָּא וְהָיָה
 תְּנִינָן, דְּבַת שְׁבַע דִּילִיה דְּדוֹד מְלַכָּא הוּוּת מִן יוֹמָא דְּאֲתַבְּרֵי עֲלֵמָא *
 אָמַאי יְהֵבָה קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאֹרִיָּה הַחֲתִי מִן קִדְמַת דְּנָא * אָמַר
 לִיה הֲכִי אֲרַחוּי דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אָף עַל גַּב דְּאֲתַתָּא אֲזַמְינָא לִיה
 לְבַר נִשְׂ לְמַהוּי דִּילִיה, אֲקִדִּים אַחֲרָיָא וְנָסִיב לָהּ עַד דְּמָטָא זְמַנִּיה
 דְּהָא * כִּיּוֹן דְּמָטָא זְמַנִּיה, אֲתַדְחִיָּיא הָאֵי דְּנָסִיב לָהּ מִקְמֵי הָאֵי אַחֲרָא
 דְּאֲתִי לְבַתְר, וְאִסְתְּלַק מְעֲלָמָא * וְקָשִׁי קְמֵי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאֲעֵבְרָא
 לִיה מְעֲלָמָא עַד לֹא מָטִי זְמַנִּיה, מִקְמֵי הָאֵי אַחֲרָא * וְרִזָּא דְּבַת שְׁבַע
 דְּאֲתִיָּהִיבַת לְאֹרִיָּה הַחֲתִי (כְּדָאמְרוּ) בְּקִדְמִיתָא * פּוֹק וְדוּק וְתִשְׁבַּח
 אָמַאי אֲתִיָּהִיבַת אַרְעָא קִדְשָׁא לְכַנְעַן, עַד לֹא יִיתוּן יִשְׂרָאֵל וְתִשְׁבַּח
 מְלָה דָּא * וְכֹלָא רִזָּא חֲדָא אִיהוּ וּמְלָה חֲדָא * תָּא חֲזִי דְּוֹד אָף עַל
 גַּב דְּאֹדֵי עַל חֻבְבִּיה וְתַכּ בְּתִיּוּבְתָא * לֹא אֲעִדִי לְבִיה וְרַעוּתִיה מְאִינִן
 חֻבְבִּין דְּחָב, וּמַהֲהוּא חֻבְבָּא דְּבַת שְׁבַע, בְּגִין דְּדָחִיל עֲלִיָּהוּ תְּדִיה,
 דִּילְמָא יִגְרוּם חֲד מְנִיָּהוּ וְיִקְטַרְגַּ עֲלֵיהּ בְּשַׁעְתָּא דְּסַכְנָה * וּבְגִין כֶּךָ
 לֹא אֲנִשִּׁי לִוֵּן מְנִיה וּמְרַעוּתִיה * דְּכֵר אַחַר כִּי פִּשְׁעֵי אֲנִי אֲדַע, (ג) כְּלָהוּ
 דְּרַגְזִין דְּתַלְיִין בְּהוּ חֻבְבִּי בְּנֵי נִשְׂא, אֲנִי אֲדַע * וְחַטָּאתֵי נִגְדֵי תְּמִיד דָּא

פנימו

(ו) חִימָא סְרַתָּא חֲסִי כְּחֻבְבָּא סְנֵי לֹא יִחְמַחַק * וְי' לִ רֹם אִיבֵי חֲסִיכָּם בְּמִרְסָא כִּיּוֹן שְׁלֵא כְּעִסְר סְלִכ מְכַסֵּס וְי' אֵ כְּכֹס מְרַעֵס לְכָךְ יִרֵי
 לְמַעַן חֲסִיעֵי * וְי' אֵ כֵר כְּחֻבְבָּא דְּחֻבְבָּא סְנֵי שְׁחֹא טַהֲרָח סְלִכ * אֵכ סְכָא קִי' גִּדְר אֲחִיסָא אַחֲרֵי גִדְר כְּכַסֵּס * וְי' : (ב) כִּי אֵכ וְי' בִּי רִשִּׁמוֹת
 כְּכַד כִּרְי' * חֲמִיסוּסֵי דְּסַח' חִי' כְּוֹכֵר דְּלִיח מְנִימו כְּכַסֵּס * אֵס' (וּלְקָט דְּכֵל אֵי כְּלוּל מִנ' * מֵאִין) : (ג) כְּמֵשׁ הֲרַשְׁכִּי כְּשִׁיר סְשִׁירִים כְּפִסְק
 אֵכ לֹא חֲרַעו לֶךְ סְרִיךְ לִירַע עֻיּוּבָחוּי כְּאִיִּם * מִרְסָא פִּנְס כְּרִי. לְחַקֵּן סְפִנְס עַל וִירֵי חֲשִׁיכָּם וְאֵל יַחְזִיר כְּנִלְגּוּל וְיִסֵּי לְאִין לְאִין כְּנִלְגּוּל וּס
 אֲטֵר כִּי פִּשְׁעֵי אֲנִי אֲדַע מְקִיִּם סְכַבֵּס זְמַחְקֵן כְּחֲשִׁיכָּם מְלַמְעֵס וְאִתָּם חֲטָר מְלַמְעֵס כְּמֵי שְׂכַס סִרְכ כְּכַסֵּי וְי' :

(א) פג'מו דס'הרא, דלא נפקא מסאובתא עד דאתא שלמה ואתנהירת באשלמותא • וכדין אתכסם עלמא ויתבו ישראל לרחצן דכתיב (מלכים א' ד') וישב יהודה וישראל לבטח איש תחת תחת גפנו ותחת האנתו • ועם כל דא והטאתי נגדי תמיד, ולא אתפסק מעלמא, עד דייטי מלכא משיחא לזמנא דאתי כמה דאתמר (וכריס י"ג) ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ :

הוא היה גבור ציד לפניי • על בן יאמר פנמרוד גבור ציד לפניי • תא חזי הוא היה גבר תקיף, לבושו דאדם הראשון היה לביש, והוה ידע למיצר צידה דברייתא כהו • אמר רבי אלעזר נמרוד הוה מפתי ברייתא למיהך בתר פולחן דעבודה זרה, והוה שליט באינון לבושין, ונצח בני עלמא, והוה אמר דאיהו שליטא בעלמא, ופלחין ליה בני נשא • ואמאי אקרי שמייה נמרוד, דמרד במלכא עלאה דלעילא, דמרד בעלא ומרד בתתאי • כאינון (דער ע"א) לבושין על כל (ד"א ל"ג שאר) בני עלמא, ומלך בהו ומרד במריה ואמר, דאיהו שליטא דעלמא, והוה מפתי לברייתא אבתריה, עד דמשך בני נשא למיפק מבתר פולחנא דמארי עלמא • (כ) אמר רבי שמעון כאלין לבושין ידעי בהו חברייה רזא עלאה :

לעילא

מתגיתין, ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחרים • רבי שמעון פתח (מלכים א' ו') והבית בהבנותו אבן שלמה מסע גבנרה ומקבות והגרזן כל כלי ברזל לא נשמע בבית בהבנותו • והבית בהבנותו • וכי לא הוה בני ליה שלמה וכלהו אומנין דהוו תמן, מהו בהבנותו • אלא כך הוא כמה דכתיב (שמות כ"ה) מקשה תעשה המנורה • אם היא מקשה, מהו תעשה, אלא ודאי כלא בארת וניסא (ג) אתעביד איהו מגרמיה • בין דשראן למעבד • עבידתא אוליה לאומנין למעבד בה, מה דלא הוה ידעין מקדמת דנא • מאי טעמא בגין דברכתא דקדשא בריך הוא שרא על ידיהו, ועל דא כתיב בהבנותו

(א) סודו טעמיה לשון חסרון דסייגו חסרון סלכנה כי מגמת דוד לפלגים סמלכות כמלחמותיו לסכניו ס"א וכשירוי מקטע ומקטע למלכות ועם כל זמ לא סגליס ו"ש ותטאתי נגרו חמיר כונתי לחקן חסרון שבמדתו חקן אח שלי כי כונתי לחקן אח שלך • (ז"ת) : (ב) ס' כשראם סרשכי ת"ק ור"א רס"ל לבושין דאר"ס לא סק' לסס אכל כרהו א"ל דתכרייה ידעי כהו רזא עלאה עומק סודו • אכל לא פס כי כפ' כל דחס סרשכי סכרת ר"א ות"ק וסכא ו"א' דלבושין דתחלבשו אדם ואחחוס לא תחלבש כהו כ"ג אחירא • ז"ת : (ג) א"ס כפסיקתא דכתי ילקוט מלכים רמו הק"כ וסכית כפכנותו וסכית כסוס נכנס אין כתיב כאן אלא כפכנותו מאלו סוחס המלאכה נכנית וסודתה ועולם דכתיב וכן אכן שלמס מסע נכנס א"ר כרכים סתכן כיסעת מעלמס ועילס וככית :

בהבנותו, איהו אתבני מגרמיה • דהוא אולפא אולפן לאומנין ריך
 שראן למעבד • ולא אסתלק מעינייהו רשימו דההוא עבדתא ממש,
 ומסתכלן ביה ועבדי, עד דאתבני כל ביתא • אבן שלמה מסע נבנה •
 שלמה כתיב חסר יוד, אבן שלמה ודאי • מסע, דאתנטיל' ואתי'א
 ושרי'א עלייהו ואתעביד עבדתא, (מסע דאתנטיל ידן ועבד עבדתא) מסע
 דאנטיל ידן למעבד דלא מדעתיהו, כתיב הכא מסע, וכתיב התם
 (כמדבר י') ולמסע את המחנות • ומקבות והגרזן כל כלי ברזל לא
 נשמע • (ב) בגין דשמיר בזע בלא ולא אשתמע מלה, דלא אצטריכו
 לשאר מאנין למעבד, וכלא באת וניסא הוה • אמר רבי שמעון פמה
 חביבין אינון מלי דאורייתא, זכאה חולקיה מאן דאתעסק בהו וידע
 למיהך (ביה) בארע קשוט • והפית בהבנותו • כד סלקא ברעותא
 דקדשא בריך הוא למעבד יקרא ליקריה, סלקא מגו מחשבה רעותא
 לאתפשטא, ואתפשט מאתר דאיהי מחשבה סתימא דלא אתיידע
 עד דאתפשט ושרי'א לבי גרון, אתר דאיהו נביע תדיר ברזא דאיהו
 רוח חיים • וכדין כד אתפשטת ההיא מחשבה ושרי'א כאתר דא
 אקרי ההיא מחשבה אלהים (כ) חיים דכתיב (ירמיה י') הוא אלהים חיים •
 עוד בעא לאתפשטא ולאנגלי'א, מתמן נפקו אש'א ורוח'א ומי'א
 כלילין כחדא, ונפק יעקב גבר שלים, ואיהו קול חר דנפיק ואשתמע •
 מהכא מחשבה דהוה סתימא בחשאי, אשתמע לאתנגלי'א • עוד
 אתפשטת האי מחשבה לאתנגלי'א, ובטש האי קול ואקיש בשפון
 וכדין נפקא דבור, דאשרים בלא וגלי בלא • אשתמע דכלא איהו
 ההיא מחשבה סתימא, דהוות לגו, וכלא חד • בין דמטא אתפשטותא
 דא, ואתעביד דבור בתקיפו דההוא קלא, כדין והפית בהבנותו •
 באשר נבנה לא כתיב, אלא בהבנותו ככל זמנא וזמנא, אבן שלמה
 כמה דאתמר • וכתיב (ס"ג ג') בעטרה שעטרה לו אמו • מסע דנפקא
 מלגו ושרי'א ונטיל רבר • נפקא מלעילא ושרי'א ונטיל לתתא,
 ומקבות והגרזן כל כלי ברזל • אלן שאר (ג) דרגין תתאין, דכלהו
 תליין

(א) ס' פלוגתא ר' יוסדס ורבי נחמיה כפ' פנלם מדיפס ויטור בר' דנקט בר' יוסדס דסכר דכריס ככסנן והכל כעסס טל ודי אסוד :
 (ב) ק"ל ס' מסערת דיוכלל רששו אלסס חיים וכו' : (ג) ע' קוליסס סטרסס ומשקיסס :

תליין ביה ולא (ו) אשתמעו ולא אתקבלן לגו, כד איהי סלקא לאתאחדא לעילא ולינקא מתמן * ודא הוא בהבנותו * וכדין פד איהי ינקא, כלהו קיימי כחדותא וינקין ואתמליין ברכאן * וכדין קיימין עלמין פלהו כרזא חדא ביהודא חד, ולא הוי בכלהו עלמין פרודא * לבתר דנטלי חולקיהון כל חד וחד, כלהו מתפשטן ומתפרשן לסטרייהו למה דאתמנן * תא חזי ויהי כל הארץ שפה אחת וגומר, (דעיד ע"ב) לבתר מה כתיב ויהי

סתרי תורה

בנסעם מקדם, מההוא קדמארה דעלמא * וימצאו בקעה בארץ שנער, דהא מתמן מתפרשן לכל אינון סטריין, ואיהו (ז) ריש מלכו לאתבדרא * ואי תימא הא כתיב (בראשית ל) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד * ודאי הכי הוא, דכיון דנטלי מתמן הוי פרודא * וכד אינון בנישין תמן לינקארה לא הוי פרודא * וכד נטלין הוי פרודא דכתיב ויהי כנסעם מקדם וימצאו בקעה כמה דאתמר * ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחרים, דהא כדון עלמא כיסודא ועיקרא ושרשא חדא ומהימנותא חדא, ביה בקדשא כריך הוא * מה כתיב ויהי בנסעם מקדם, מקדמארה עיקרא דעלמא מהימנותא דכלא * וימצאו בקעה מציאה אשכחו ונפקו בה מתחות מהימנותא עלאה * (וימצאו) * תא

(ב) קומטורא דהרמנא, ממלךין בלשון הקדש, (ג) דמלאכי השרת אשתמודעו ביה ולא הוו כמללין בלישן אחרא * בגין כך פתיב ועתה לא יבצר מהם וגומר * דאלמלא משתעאן בלישן אחרא, דמלאכי עלאי לא הוו אשתמודעאן ביה, גרע חשיבו דאינון חשבין למעבד, בגין דעוכדא דשרין לאו איהו אלא ברגעא חדא, לחיזו בני אנשא ולא יתיר * ודברים אחרים, דהוו ידעין דרגין עלאין כל חד וחד על בורייה, ולא אתחלף להו דרגא. (ד) ובגין כך פתיב ודברים אחרים, ובגין כך ארתייעטו בעיטא בישא, עיטא דחכמתא דכתיב הבה נבנה לנו: עיר ומגדל, כלא כרזא דחכמתא הוא ובעו לאתקפא בארעא סטרא אחרא, ולמפלח פולחנא

חזי

דיליה

(ג) כד וימצאו בקעה ל' קיבוץ ואסיפה טע ו"א ולא אהקבלי לא נחאספי ונחקבלי למעלה המקביות והגרון כפייה טולם ומחוייחוס כו לכך אנו אומרים ועד כמקום אחר כדו שלא ירגישו כחי וירטו ליעול חלק נחזור שזו הויה סכנין ספיה נכניח מ"ב כחי וסיה המשכן פ' ו"א ודא סיה כהכניחו: ו"ח: (כ) פי' שרים של הממשלה: הרש"ב: (ג) כך כך פ' ט' א' כס"ח: (ד) פי' ככל רשעא דרסנא חכ"ד דקלי שילם סמלוד כו מנס ספולס פ' ו"א לאהכררח חרנ' למנסן שנס כילע כק' עולם סטירוד: הרש"ב: (ה) פי' אחרים מלפזן אחיה סירועים סורבים. אחרים ומשאלא: וס מוק א"נ אחרים כמשמעו כל' סוחס סירועס להס כלי עורכו:

חזי נמרוד מה כתיב ביה, ותהי ראשית ממלכתו בכל, דהא מתמן נטל לאתאחדא ברשו אחרא • והבא וימצאו בקעה בארץ שנער, מתמן נטלו כלבייהו לאפקא מרשותא עלאה לרשו אחרא • ויאמרו הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים ונעשה לנו שם • רבי חייא פתח (יטעיה כ"ו) והרשעים כים נגרש וגומר • וכי אית ים נגרש • אין • דכד ימא נפקא מתקוניה ואזיל (בלא חבא) (א) בלא חבלא, כדין נגרשו ואתתרך מאתריה • כמאן דרוי חמרא, ולא יתיב על בורייה וסלקא ונחתא • מאי טעמא, כגין בי השקט לא יוכל ויגרשו מימיו רפש וטיט, דמפקי מימיו כל ההוא טינא דימא וכל טנופא לשפוותיה • בגוונא דא אינון רשעים, דנפקי מארחא מתתקנא, ואזלי כרוי חמרא כלא תקינא, דנפקי מאורח מישר לאורח עקים • מאי טעמא כגין בי השקט לא יוכל • דהא עקימו דארחיהו גרים לון, למהך כלא תקינא ובלא שכיבו • ולא עוד, אלא דכל רוגזא דידהו בשעתא דאמרי מלה מפומייהו, ההוא מלה רפש וטיט כלהו מפקי טנופא וגיעורא

דיליה, כגין דהוו ידעין דהא כל דינין בישין מתמן נחתין לעלמא, ובעיין לדחויי דרגא דקודשא • עייר ומגדל, דא חכמתא עלאה • (ר"א דהא) הוו ידעי דישמא קדישא לא אתתקף בארעא, אלא בעיר ומגדל • עייר, דכתיב (שמואל ב' ה') עיר דוד היא ציון וגומר • מגדל, דכתיב (סיר ל') כמגדל דוד צוארך ובחכמתא עבדו, למהוי שלטנא דסטרא אחרא בארעא, דדחייא (ר"א לדחייא) אדון כל הארץ מאתריה, ולמהוי דיורא לסטרא אחרא בארעא • ונעשה לנו שם, כמה דאחידא (ר"א דאחרא) איהו שם לעילא, נתקיף לה ביננא למהוי שם בארעא • פן נפויז • ידעא דהוו ידעין דיתבדרון מעל אפי ארעא • וכגין כך הוו מתיחדין למעבר עבדתא דא בחכמה, (ב) סטרא אחרא איהו דכר וניקבא, רתוקפא דזורהמא דדינא קשיא, וכמה דאדם חב (ב"ה) כהו, ואתקפו כגיניה על עלמא • אוף הכי אינון עבדו דאתתקף יתיר דכתיב אשר בנו בני האדם • בנוי דאדם קדמאה דאייתי ואשליט סטרא אחרא על עלמא סטרא בישא, כמה דסטרא דקדושא לאו שלטניה

מפומייהו

כהאי

(5) כהוא כמי וזי סודיכל : (2) הוקסס לי עיר ומגדל למה

ל"א לפי סקנלי סוף דכר וניקבא לך עשו עיר ומגדל י"ח

כ"ב

מפומייהו לבר, עד דמסתאבי
 (דע"ה ע"ה) ומסאבי לון * תא חזי
 ויאמרו הבה נבנה לנו עיר ומגדל
 וראשו בשמים, לית הברה אלא
 הזמנה בעלמא * נבנה לנו עיר
 ומגדל וראשו בשמים * בלהו
 בעיטא בישא אתו לסרבא ביה
 בקדשא בריך הוא, בשטותא אתו
 (איהו) בטפשו דלכא * אמר רבי
 אבא שטותא נסיבו בלבייהו, אבל
 בחכמה דרשיעו אתו, בגין לנפקא
 מרשו עלאה לרשו אחרא ולאחלפא
 יקריה ליקרא נוכראה, ובכלא אית
 רזא דחכמתא עלאה * הברה
 נבנה לנו עיר ומגדל * (ג) תא חזי
 כד מטו להאי בקעה דאיהו רישו
 נוכראה, וארנגלי ליהו ארתר
 דשלמנותא דא תקיע בגו נוני ימא
 אמרו הא אתר למיתב ולא תקפא
 לכא, לאתהנאה ביה תתאי. מיד
 אמרו הבה נבנה לנו עיר, נתקין
 באתר דא עיר ומגדל ונעשה לנו
 שם * אתר דא (יהיב לון) יהא לן
 לרחלא ולא אחרא, ונבנה לאתר
 דא עיר ומגדל * למה לן לסלקא

בהאי עלמא אלא בעיר ומגדל,
 אוף הכי חשיבו אינון למבני עיר
 ומגדל, למישלט האי סטרא בישא
 בעלמא: וירד יי לראות, נחת האי
 שמא דקרושא למחזי (על) עובדיהון
 דבניינא דבנו * ואינון הוו ממללן
 בלשון הקדש, לגבי כל אינון דרגין
 קדישין, והוו מצליחין. בין דנחתת
 קדושה ואתבלבלו כל אינון דרגין,
 (ה) עלאין נחתו ותתאין סליקו לא
 הוו קיימין באורח מישור כמה
 דהו * ולבתר בלבד ליישגיהון
 בשבעים לישן, ואתבדרו לכל
 סטרי עלמא. חד ממנא איהו
 (ז) ברקיעא, וביה קיימין כל (ה"ה ל"ג
 אינון) מפתחן דעובדי עלמא, ואיהו
 קיימא זמין * שעתי ורגעי דיומא *
 ואינון הוו ירעין ברזא דחכמתא
 גנזא דהאי ממנא, והוו פתחי וסגרי
 ומצליחי בעובדיהון, במימרא
 דפומיהון * בין (דאסתבלו) דאתבלבל
 מימרא דילהון, בלא ארתמנע
 מנייהו * וארתר מרתקן אשכחו
 בההוא בקעה סטרא דסתרין *
 וימצאו בקעה * אתר מרתקן

סבל

לעירא

דהאי

(ה) כפ' וילא מאיר סאז סלס וסלקין איכחו ממנו ע"ש קמ"ע כ': (ז) נראס סאוז מעצירן דייקא כמו דקאמר כס'פא וסוז פתחי וסגרי וסכו אקרי פתחי וסגרי'ן וסגרי'ן כדאיתא בתיקין ל' ע"ש: א': סיריה כז' כפ' סקידו רי"ג א' וכן עיקר: (ג) א"ה זס ל' סרמכין סוידע סו' שס וכו' כוונתס ממס סאמרי ונעס לנו סס וידע כמס סאעור סוומי כמבדל לעסותיו ווכין כל סענין כו' חשכו מחסכה רעס וסעיכס שכל עלוהס לספרודס בלסגניק ובאלרות מרה כנגד מרס כו סוי קילטס כנעועיות וחס תעזס דומה לחטא אכוסס וסמל כסכול זס דרשו אפר ככו ככו סאורס א"ר כרכוס מה ככו חמיות ככו נמלוא אלס ככוו דא"ס קדמאס וססתכל ככל ענין סמכול. סוכור אלחוס וככל ענין ספלגס סוכור סעס סמיותר כו סמכול כעכור ססתח סאזין וספלגס כעכור סקללי כנעועיות וחסס ענוסוס כשמי סנדול זוס עעס סוירודס וכן כמרס סרוס וסמסכול יכון וכחולין ס' כסוי סרס וככ"ר און סס אלס עכורס ורס יככ"ר ס"א ר' חייט עלמו סמדכר כספר סווסר * ויווכחן כן עיוולל קרנס וכעכור לג' סגורו כרויס וכסוי חרב'ס כרויס * סלד סאוס סכסס סללס מסכמיס סווח ערס'ס אכשו ספלגס כעכוי סאלחוס וזין קלקלו כרוס מעטוס * סארויס סמקיכלס:

לעילא, דלא ניכול לאתהנאה מיניה • הא הכא אתר מתקנא ונעשה לנו שם, דחלא למפלה תמן • פן נפויז לדרגין אחרנין ונתבדר לסטרי עלמא :

וידד " לראות את העיר ואת המגדל, דא הוא חד מאינון עשר זמנין דנחתת שכינתא לארעא • וכי מה הוה לראות, ולא הוה ידע מקדמת דנא • אלא לראות, לאשגחא בדיניה כמה דאת אמר (שמות ה') ירא " עליכם וישפוט, את העיר ואת המגדל • הכא אית לאסתכלא דהאלא כתיב לראות את בני האדם, אלא לראות את העיר ואת המגדל • אמאי • אלא בשעתא דאשגח קדשא בריך הוא בדינא, בקדמיתא משגח בדרגא דלעילא, ולכתר בדרגא דלתתא • בקדמיתא בעלאי ולכתר בתתאי • ובגין דהאי מלה מטא לעילא, אשגחיתא דלעילא הוה ביה בקדמיתא דכתיב לראות את העיר ואת המגדל אשר בנו בני האדם • מאי בני האדם, בנוי דאדם קדמא דמרד במריה וגרם מותא לעלמא, אשר בנו בני האדם, בניינא ודאי אמרו (ג'רמי) ובעו למבני לעילא • רבי שמעון פתח ואמר (יזקאל מ"ו) כה אמר יי אלהים שער (דע"ה ע"ב) החצר הפנימית הפונה קדים יהיה (ז) סגור ששת ימי

להוי (ד"ה ל"ג הווא) סטריא בישא, דבעו אינון לאתקפא ואתמנעו, תוקפא (ד"ה) דהווא סטרא הוה תל"יא לאתפרעא בההיא בקעה, עד דנטלא תמן חילין ומשיריין, כגוונא דאינון דבנו קרתא ומגדלא, ואתייהבו (כלא) כלהו בידהא ואתקטלו תמן. אינון דלא בעו למיפק בק"ץ הימין, אתבהילו ונפלו ובקץ הימין, ביהווא אתר דאתחלש תוקפא בקדמיתא כהאי בקעה • ועל דא כתיב (יזקאל ל"ז) והיה מלאה עצמות, ואתתקפת בהווא צולמא דאקים נבוכדנצר, ואתבר תוקפא לבתר באינון גרמין • ובהווא צולמא דאינון קדמאי קיימו, וקמו על גליהון. וההוה צולמא ארתבר, וכדין ידעו כל עמין דעלמא דלית אלוה בר קדשא בריך הוה בלחודוהי • ותו דאתקדש שמייה על ידא דחנניה מישאל ועזריה, וכלא כחד יומא ועל דא כתיב (ישעיה כ"ט) והקדישו את קדוש יעקב וגומר :

המעשה

(ז) טיין כסודם כשער א"כ"ע וכו' דף קפ"ז א' וכו' וכו' י"ב דף כ"א וכו' דף י"ג א' וכו' דף כ"א וכו' דף ע"ב :

המעשה וביום השבת יפתח וביום החדש יפתח • האי קרא אית
לאסתכלא ביה ואיהו רזא כמה דאתמר, יהיה סגור ששת ימי המעשה
אמאי (וביום השבת יפתח וביום החדש יפתח וגומר, אמאי יהיה סגור כל אינון יומין דששת
ימי המעשה) • אלא אלין ימי חול דתרעא דא יהיה סגור, דלא לאשתמשא
חול בקודשא • וביום השבת יפתח וביום החדש יפתח, דהא כדן
שמושא (דקדשא בריך הוא) דקודשא בקודשא • וכדן אתנהיר סיהרא
לאתחברא בשמשא • תא חזי תרעא דא לא אתפתח באינון שירתא
ימי דחול, בגין דהא באינון יומי דחול, עלמא תתאה אתון, ושלטין כל
אינון שית יומין דחול על עלמא, בר מארעא דישראל • דאינון דשלטי
לא שלטי בארעא קדישא, בגין דהשער הזה איהו סגור • אבל ביום
השבת וביום החדש בלרו מתעברן ולא שלטין, בגין דהשער הזה
איהו פתוח, ועלמא איהו בחדוה ואתון מתמן, ולא אתייהיב עלמא
לרשו אחרא • ואי תימא דכל אינון שית יומין אינון שלטין בלחודייהו •
תא חזי הפונה קדים, עד לא יקומון לשלטאה איהו (6) אסתכל תדיר
בעלמא, אבל לא אתפתח לאתונא עלמא מקודשא, בר ביומא דשבתא
וביומא דחדשא • ובלהו יומין בלרו אתדבקן ביומא דשבתא, ואתונו
מתמן, דהא (ר"ב ל"ג כדן) ביומא דשבתא בלרו תרעין פתיחן, ונייהא
אשתכח לכלא לעלא ותתאי • תא חזי וירד יי לראות נחת מקודשא
לחול, (ויריד פרישא) לאשגחא במה דבנו וקיימו קיומא לאתערא על
עלמא, לדחלא לרוזן • רבי יצחק הוה יתיב קמיה דרבי שמעון אמר
ליה מה חמו אלין דעברו שטותא דא, למרדא ביה בקדשא בריך
הוא, ובלרו בעיטא חדא אתקיימו בדא • אמר ליה הא אתמר דכתיב
ויהי בנסעם מקדם, אתנטלו מעילא לתתא, אתנטלו מארעא דישראל
ונחתו לבבל • אמרו הא הכא אתר למדבק, ונעשה לנו שם וגומר,
ויתדבק סיועא דלתתא באתר דא • בגין דכד דינא אתי לאשראה
בעלמא, הא אתר דא לקבליה, ומהכא יתהני עלמא ויתון • דהא
לעילא דחיקא איהו לאתונא עלמא מניה • ורא עוד אלא אנן נסק
לרקיעא ונגח ביה קרבא, דלא יחות טופנא בעלמא כדבבדמיתא :

ויאמר

(6) חיל פו ספינס קודם סחילוניוס ובלטי סקכ'ס סחניוח סלא יעשו כלים • א"כ סלא יחוס ככרעין כסא קלא כל 5 יא' כמי
מעשה י'ל' :

ויאמר יי הן עם אחד ושפה אחת לכלם • בגין דכלהו כחדא בייחודא,
 כלהון יעבדון ויצלחון בעובדיירו • יתבדרון דרגין כל חד
 לסטריה, ובגין כך יתבדרון כל הני דלתתא • מה כתיב ויפץ יי אותם
 משם • ואי תימא לישנהון אמאי אתכלבל, (אתבדר וכלבל לון קדשא בריך
 הוא) אלא בגין דכלהו ממללין בלשון הקדש, וההוא לישנא קא עביד
 לון סיועא • בגין דבעובדא ובמלודא דפומא, תליין מלין אלין לאדבקא
 כוונה דלפא • וכדא עבדי סיועא לההוא אתר דבעו לאקמא • ועל
 דא אתכלבל לישנהון, דלא יכילו לאתתקפא רעותהון בלשון הקדש,
 וביון דאתחלף לישנהון לא אצלחו בעובדא • (ע"ט ט' כס"ח) בגין דחילא
 דלעילא לא ידעי ולא אשתמודעי בר בלשון הקדש • וכד אתכלבל
 לישנא דילהון, אתחלש חיליהון ואתבר תוקפא דילהון • תא חזי דהא
 מלך (ד"א) דאמרי תתאי בלשון הקדש, כלהו חילי שמיא ידעי ביה
 ואתתקפו ביה, ולישן אחרא לא ידעין ולא אשתמודעי ביה • ועל דא
 אלין ביון דאתכלבל לישנא דילהון • מיד ויחדלו לבנות העיר, דהא
 אתבר תילייהו, ולא יכילו למעבד מידי ברעותא דילהון • (דניאל כ') להוי
 שמיא דאלהא מברך מן עלמא ועד עלמא די חכמתא וגבורתא
 דיליה היא • דהא בגין (ד"א) דאנחית קדשא בריך הוא רזי דחכמתא
 לעלמא, אתקלקלו ביה בני נשא, ובעו לאתגרא ביה • יהב חכמתא
 עלאה לאדם הראשון, ובההיא חכמה (דע"ו ע"ב) דאתגלי ליה ידע דרגין
 ואתדבק ביצר הרע עד דאסתלקו מניה מבועי דחכמתא • ולבתר
 תב קמי מאריה, ואתגליין ליה מנייהו ולא כקדמיתא • לבתר בההוא
 ספרא דיליה ידע חכמאן, ולבתר אתו בני נשא וארגיוזו קמיה • יהב
 חכמתא לנח ופלה בה לקדשא בריך הוא, לבתר מה כתיב וישת מן
 היין וישכר ויתגל כמה דאתמר • יהב חכמתא לאברהם ופלה בה
 לקדשא בריך הוא, לבתר נפק מניה ישמעאל, דארגיוזו קמי קדשא
 בריך הוא • ובן יצחק נפק מניה עשו • (ח) יעקב נסב תרין אחתן •
 יהב חכמתא למשה מה כתיב ביה (כמדבר י"ב) בכלל ביתי נאמן הוא,
 ולא הוה כמשה שמש מהימן בכלהו דרגין, ולא סטא לביה בתיאובתא

דחד

(ח) ופס"ג וכלל ניתבם רשעים מ"מ כבר סיס אדע אחרו עבודה לאיסרו וק' דמריש ס' קרומם מאמע אשקב מיכית לזאב כ' אחיות כסיר
 סכרוס סוכיון וזיך כללו כאן ככלל סעיות :

דעריין, דרא הוא מלה דקדשא בריך הוא מאיס בה (ה) יתיר מכלא *
 בין דאמר ולא יראה כך ערות, אמאי דבר * אלא הני חייבי עלמא,
 דגעלי ומסאכי גרמייהו במלה דילהון דנפקי מפומייהו, והא איהו
 ערות דבר * וכל כך למה * בנין דאיהו אזיל קמך * ואי את עביד
 כדן, מיר ושכ מאחריה דלא זיל כהדך וייתוב מאחריה * ואנן הא אזלינן
 קמיה בארחא נתעסק במלי דאורייתא * דהא אורייתא אתעטרא על
 רישיה דבר נש, (ו) ושכינתא לא אעדיאת מניה * פרתח רבי חייא
 ואמר ויאמר יי הן עם אחד ושפה אחת לכלם * תא חזי מה כתיב
 ויהי בנסעם מקדם * מאי מקדם, מקדמונו של עולם * וימצאו, ויראו
 מבעי ליה, מאי וימצאו * אלא מציאה אשכחו תמן, מרזי דחכמתא
 מקדמאי, דאתנער תמן מן בני טופנא, וכה אשתדלו למעבד בההיא
 עבדתא דעבדו, לסרפא ביה בקדשא בריך הוא * והו אמרי בפומא
 ועבדי (דע"ו ע"כ) עבדתא * חמי מה כתיב הן עם אחד ושפה אחת
 לכלם * בנין דאינון בלבא חד ורעותא חד, וממללי בלשון הקדש
 ועתה לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות * ולית מאן דימנע עובדא
 דילהון * אבל מאי אעביד, אבלבל לון דרגין דלעילא, ולישן דילהון
 לתתא, וכדן יתמנע עובדא דילהון * ומה בנין דהו ברעותא ולבא
 חד, וממללי בלשון הקדש כתיב לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות,
 ודינא דלעילא לא יכיל לשלטאה בהו * אנן או חברייא דמתעסקין
 באורייתא, ואנן בלבא חד ורעותא חד, על אחת כמה וכמה * אמר רבי יוסי
 מכאן לאינון מארי דמחלוקת דלית לון קיומא, דהא כל זמנא (דאלי"ו) דבני
 עלמא אלין עם אלין ברעותא חדא ולבא חד, אף על גב דמרדי ביה
 בקדשא בריך הוא, לא שלטא בהו דינא דלעילא * בין דאתפלגו
 מיד ויפין יי אותם משם וגומר * אמר רבי חייא אשתמע דכלא במלה
 דפומא תלייא * דהא בין דאתבלבל, מיד ויפין יי אותם משם. אבל
 בזמנא דאתי מה כתיב (שפסוק ג) בי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרא
 כלם בשם יי ולעבדו שכם אחד וכתיב (זכריה יד) והיה יי למלך על כל הארץ
 ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד * בריך יהוה לעולם אמן ואמן :

ד

(f) א"ה כמו אידעו כוס אויביו פלוס כלעס כסוכרנר וסמן וכל מנמחס לפסולנו כרש א כמ"ס ז"ל אלמסס של זכ"ל חז"ל יתוס
 ובי: (ג) כדו זימלל זכר וזקנס כחכוכ כפרשת בראשית מ"ט כ:

תאנא (ה) בהתקפא דהרמנו
 דמלכא, אנציב חד אילנא
 רבי ורתקו. גו נטיען עילאין
 נטיעא' אילנא דא, בהרסיס
 תחומין אסתחר • בארבע סטרין
 דעלמא פרישא רגליה • חמש
 מאורת פרסי מטלנוי • כל רעותין
 דאינון פרסין ביה תליין • כד אתער
 האי, כלרוו מתערין בהדיה, לית
 מאן דנפיק מרעותיה, לבתו פלהו
 ברעותא חדא בהדיה קם מלעילא
 נחית כמטלנוי לגו ימא • מניה
 ימא (אחגלי) אתמליא, איהו מקורא
 דכל (ר"ה לכל) מיין דנבעין, תחותיה
 מתפלגין כל מימיו דבראשית •
 שקיו דגנתא ביה תליין • כל
 נשמרתין דעלמא מניה פרחין •
 נשמתין אליו עאלין בגנתא לנחתא
 להאי עלמא • נשמתא כד נפקא
 אתברכא בשבע ברכאן, למהו
 אבא (ר"ה ל"ג לרוחא ורם) לגופא,
 ולמהו בסליקו (דדיוקנא) עלאה,
 הדא הוא דכתיב ויאמר יי אל
 אברם, הא נשמתא עלאה אבא
 (ר"ה ל"ג לרוחא ורם) לגופא בסליקו
 דדיוקנא

לך לך מארצך וגומר, רבי אבא
 פתח ואמר (יטעיה מ"ו) שמעו
 אלי אבירי לב הרחוקים מצדקה •
 שמעו אלי אבירי לב • כמה תקיפין
 לבייהו דחייבייא, דחמאן שבילי
 ואורחי דאורייתא ורא מסתבלן
 בהו, ולבייהו תקיפין דלא מהדרין
 בתיובתא לגבי מריהון, ויאקרון
 אבירי לב • הרחוקים מצדקה,
 דמתרחקי (ט) מאורייתא • רבי
 חזקיה אמר דמתרחקי מקדשה
 בריך הוא, ואינון רחיקין מניה, ובגין
 כך אקרון אבירי לב • הרחוקים
 מצדקה, דלא בעאן לקרבא לגבי
 קדשא בריך הוא, בגין כך אינון
 רחוקים מצדקה • כיון דאינון
 רחוקים מצדקה, רחוקים אינון
 משלום דלית לון שלום דכתיב
 (יטעיה מ"ט) אין שלום אמר יי
 לרשעים • מאי טעמא, בגין דאינון
 רחוקים מצדקה • תא חזי אברהם
 בעי לקרבא לקדשא בריך הוא
 ואתקרב הדא הוא דכתיב (תהלים
 מ"ט) אהבת צדק ותשנה רשע •
 בגין דאהב צדק ושנה רשע,
 אתקרב

(ה) כתיב ורשות ויבין המלך יתכרך נטע אילן גדול וחקי כמבואר פ"ו כהמלעט שלשנות המלך שהיה ולא נטיע אילן רב הוא יסוד זה
 כר"ב : (כ) א"ס כחא רבי אליהו נילקיש שמעיה דכ"ד א' ומנין שהחירה משי"ס ללוקח • ולוקח חסות לכו כי נאמר לכס' ח ונטעם
 סנק' חח כסס וזו אפסא משס שמלוקח חח ככריות ומכוחס לחוי העי' חב • א"כ ככ יכיל שמלוקח חח הכ' ח ולין כ"ס לו אילו ורענו ליתס
 קיימניה ח"כ כי סמורס מלכו יתכרך מחנת חסס וכן אול' על פסיק יוחן חל חכס שלל נחאיססח כידו עד שנתס לו כמחנס וענון המהכס
 חלל סחירס סטוכס כו' אילן חקח הסכל לקנות חסס דרך קנין כעמל ויגיעס כמו חירועיח הפיל סופיח' סוכינ סוכס חקס סקס כסכל סטלו
 מירס חך הארס חיא כעני סמקכל סקורס ממט וחקרך כחורס ליקס :

אתקרב לצדקה • ועל דא כתיב
 (יטעוה מ"ה) אברהם אברהם • מאי
 טעמא אברהם • כגין דכתיב אהבת
 צדק • רחימותא דקדשה בריך
 הוא דרחים (דע"ו ע"ה) ליה אברהם,
 מכל בני דריה, דהו אבירי לב
 ואינון רחוקים מצדקה במה
 דאתמר • (ה) רבי יוסי פתח (חכמים
 פ"ד) מה ידידות משפנותיה •
 צבאות • כמה אית לון לבני נשא
 לאסתכלא בפולחנה דקדשה
 בריך הוא • דהא כל בני נשא לא
 ידעי ולא מסתכלי על מה קאים
 עלמא, ואינון על מה קיימין • דבר
 ברא קדשא בריך הוא עלמא,
 עבד שמיא מאש וממים מתערבין
 בחדא, וליה הווי גלדי, ולבתר
 אנגידו וקיימי ברוחא עלאה,
 ומתמן שתיל עלמא לקיימא על
 סמכין • ואינון סמכין לא קיימין
 אלא בההוא רוחא • ובשעתא
 דההוא רוחא אסתלק, בלרו
 מרפפין וזעין ועלמא ארתת דרא
 הוא דכתיב (פייב ט) המרגיז ארץ

דדיוקנא עלאה • בר בעיא נפשא
 לנחתה להאי עלמא, אומי לה
 קדשה בריך הוא למיטר פקורי
 אורייתא ולמעבר רעותיה, ומסר
 לה מאה מפתחאן דברכאן דכל
 יומא, לאשלמא לדרגין עלהין
 כחושבן ל"ך ל"ך, דהא כלרו
 אתמסרן לה, בגין לאתתקנא בהו
 לגנתא ולמפלח לה ולנטרא לה •
 מהרצק, דה גנתא דערן •
 וממולדתך דה גופא דאתקרי
 אילנא דחי, דאיהו תריסר שבטין
 עלאין • ומבית אביך דא שבינתא •
 אביך דא קדשא בריך הוא שנאמר
 (מסלי כ"ח) גזור אביו ואמו והומר
 אין פשע וגומר • ואין אביו אלא
 קדשא בריך הוא • ואין אמו אלא
 כנסת ישראל • אל הארץ אשר
 אראך דא איהו האי עלמא, (כ"ח)
 וממולדתך דא אילנא דחי, ומבית
 אביך תריסר תחומין שבטין עלאין,
 אל הארץ אשר אראך דא איהו
 האי עלמא)

ממקומה ועמודיה יתפלצון • וכלא קאים על אורייתא, דבר ישראל
 משתדלי באורייתא מתקיים עלמא, ואינון קיימין וסמכין קיימין
 באתרייהו שלים • תא חזי בשעתא דאתער פלגות ליליא, וקדשה

כתיבא

(ה) ח"פ ר' יוסף זש חזק עכמו סוכר כמס' חגיגה אמר אי לנס לברות שרואות ואינס ונרעות מה רוחות עימדות ולין יונעית על מס
 עימדות סארץ על מס סוף עמדות על מעמדות סאלמר ועמדות וספלטון ועמדות על המים סאלמר לרוקע סארץ על סמים וס' דוח
 סערס טיטס דברו וסערס פלגוס כרועו של סכ"ס • ועור סס סארץ עימדות על י"ב עמודים ויא על סכעס סאל' סלכס עמדות סעסס ויא
 כן סמיט סמר על עמיר א' סוף סייקי סל סולס :

ברוך הוא עאל לגנתא דערן לאשתעשעא עם צדיקיא, בלהו אילנין
דבגנתא דערן מזמרן ומשבחן קמיה * דכתיב (ר"ס פ' י"ו) או ירננו עצי
היער מלפני " וגומר. וכרוזא קרי (ב) בחיל ואמר, לכוּן אמרין קדישין
עליונין * מאן מנכוּן דעייל רוחא באודנוי למשמע ועינוי פקחין למחמי
ולביה פתיח למנדע, בשעתא דרוחא דכל רוחין ארים בסומו
דנשמטא, ומתמן נפיק

קלא דקל"א, חילין
אתבדרו לארבע סטרי
עלמא : א' (ב) סליק
לסטרי חד : ב' חד נחית
להוא סטר : ג' (מקוים)
כ"ג לעיל ל"כ כ') חד עייל
בין תרין : ד' תרין
מתערין (ומתערין) בתלת:
ה' תלת עיירי בחד :
ו' חד אפיק גוונין : ו' שית
מנהון לסטר חד, ושית
מנהון נחתי להווא
סטר : ז' שית עיירי
בתריסר : ח' תריסר
מתערין בעשרין ותרין :
ט' שית כלילן בעשרה :
י' עשרה קאים בחד *
ווי לאינון דניימי שינתא
בחוריהון ולא ידעי ולא
מסתברין איך יקומו
בדינא דחושבן אתפקד

פ' פירוש בטר עליון הנקרא רוחא דכל רוחין
בשבא להריק מתיקת הנשמה ממקום הבינה ;
כ' פירוש הנפש אתדבק ברוח : ג' פירוש
הרוח יורד למטה להתחבר עם הנפש : ד' פירוש
הנשמה השוכנת בין רוח לנפש : ה' פירוש
שאז הרוח והנפש מתערין בנשמה : ו' פירוש
נפש רוח ונשמה כלם נכנסים בבינה ואז
הבינה מוציא ניצוצות : ז' פירוש אותן שש
ניצוצות הראשונות סובבות למקום התפארת
עולם הבנין שש קצוות ושש ניצוצות יורדות
למדת מלכות * רוצה לומר שבע היכלות
ממקום שהן באות : ח' פירוש אותן שש שהן
בששה ספירות עולם הבנין עולים לשם של
שנים עשר הוויות : ט' פירוש אותן שנים עשר
הוויות עולים למקום הבינה מקום מקור
שנים ועשרים אותיות : י' פירוש הששה ניצוצות
שבמלכות רוצה לומר שבעה היכלות כלילן
בעשר ספירות : י"א פירוש העשר ספירות עומדין
בחד נקודה עלאה * וכלל המאמר להודיענו
מעלת הנשמה ומעלת תורתנו הקדושה :

(יע"ז ע"כ) בד אסתאב גופא * ונשמטא (ג) שטי"א על אנפי דאורא

דסיהרא
(א) לפי סוף כסור סדן וסעת וסומן מנכוּרו על זר סדון ולכוּן קורא כחיל וכו' : ז' (כ) כ"ע עולה לעילת סעולות וע"ס יורד לכ"ע
ל"ע ככנס בין חכמה וכנס * כ"ע וחכמה מזעטערין ככנס ג"כ * כ"כ ככנסין כח"ת * כ"ע מוליף שש בווינון * ושש קלויות מחן לזר א' ושש
קלויות מסס יודוים לזיתו לר' שש ככנסין כ"כ סויות * ומשעטרוין ככ"כ אלויות * שש כליליים כ"ס * וע"ס עימרום כעילת סעולות :
ק"ו
ל'ה 35 בראשית

דאת ידע ועליהו אמר קרא (תהלים מ"ו) נדיבי עמים נאספו עם אלהי
אברהם • תא חזי מה כתיב ויקח תרח את אברהם בנו ואת לוט בן
הרן וגומר • ויצאו אתם מאור בשדים • ויצאו אתם, אתו מבעי ליה
דהא כתיב ויקח תרח וגומר, מאי ויצאו אתם • (ה) אלא תרח ולוט עם
אברהם ושרה נפקו, דאינון הוו עיקרא למיפק מגו אינון חייבייא •
דכיון דחמא תרח דאברהם בריה אשתויב מגו נורא, אתהדר למעבד
רעותיה דאברהם, ובגין כך ויצאו אתם תרח ולוט • ובשעתא דנפקו
מה כתיב ללכת ארצה כנען, דרעותא דילהון הוה למיהך תמן • מכאן
אוליפנא כל מאן דאתער לאתדבאה מסייעין ליה • תא חזי דהכי
הוא, דכיון דכתיב ללכת ארצה כנען מיד ויאמר " אל אברהם לך לך •
ועד דאיהו לא אתער בקדמיתא, לא כתיב לך לך • תא חזי מלה
דלעילא לא אתער, עד דאתער לתתא בקדמיתא על מה דתשרי
ההיא דלעילא • ורזא (ב) דמלה נהורא (ג) אובמא לא אתאחיד בנהורא
"לאה חוורא, עד דאיהו אתערת בקדמיתא • כיון דאיהו אתערת
בבקדמיתא, נהורא חוורא שרייא עלה ועל דא כתיב (סס כ"ג) אלהים
אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט אל, בגין דלא יתפסק גרוורא
חוורא מעלמא לעלמין, וכן (ישעיה ס"ב) המזכירים את " אל דמי לכם,
בגין לאתערא לתתא במה דישרי אתערותא דלעילא, (ה) וכן כיון
דאתער בר נש אתערותא בקדמיתא, כדן אתער אתערותא דלעילא
יה, תא חזי כיון דכתיב ויצאו אתם מאור בשדים וגומר, מיד ויאמר " אל
אברהם וגומר • ויאמר " אל אברהם לך לך • אמר רבי אלעזר לך לך
לגרמך, לאתקנא גרמך (לאתקפא) לאתקנא דרגא דילך • לך לך, לית
אנת כדאי למיקם הבא בין חייבין אלין • ורזא דמלה לך לך,
(רע"ח ע"ה) (י) דהא קדשא בריך הוא יהיב ליה לאברהם רוחא דחכמתא,
והוה

(א) א"ס רש"י והרמב"ן ו'ל פירשו חרות ואברהם יצאו עם לוט ושרי • ולפירושו מלת עם קשה להילמד דכ"מ מורה על הטפל • ולפיו מ"א
סוויטר כחן כרחם שחרת עשה חשוכה • ויכ"ר וחסם תכיא אל אכוחין כאלום כשרו שיש לאכיו חלק לעו"מכ וסנה רש"י כפיו סתומם כחכ
וחרת עשה חשוכה • והרמב"ן עינן ע"יו מהמדרש שבויות אברהם וכה תרח לעו"מכ ע"ש • וכן תקשם עליו סופם חזר רמב"ל לרש"י וסריכ
כעל ספר מלאכת הקדש חזר להלין כעור מאיר עיניו רש"י • ולוהעלום עיניו מדכדו סוויטר ורכרו רש"י מדוקדקוס און כחם כפסל יעקב
ע"פ דברי רש"י ככתן ויחה שקטת חמיתת חמשינים ו'ל ועיין לקמן דע"ת ע"ב • (נ) יסוד סרבר • ועיין לעיל כ"א א' וע"ב • ופקודו רכ"ו
(כ"ו) סור סרבר כאלילות ממע • (ג) מלכות • (ד) ח"ת • ו'ח • (ח) הנפס ולכן הכתיאיש יתעוררו למעט חחלם וחת"כ יתרה ענינה רוח
הקדש מלמעלה • (ו) א"ס סוף שאז"ל און סמכיתם זרם אלא על חכס וכו' • וכן אצור ספ' וכלכ כל חכס לב נתתי חכמם ככאו סכאם החשוכם
מתת ר"י לכת קוסר וו"ל סריב המורם ח"כ פ' ל"ב כמלאו כתיבוס רכוס וכו' כלס חולכוס ע"ו סוויטר וחוא סעסס יכוא לסככא מו סירלם מתו
סירלם חמסם לסלם סמטולס כחכלית אכל ספקתיי סמטוי סאירן אזי אסאר זם אללכיו וכו' יע"ש וכן א"ל ע"ס נתלמד ככל סתכמית כמ"ש וסוס
יעו ומלרף סערו דיאכיו וכו' ר"ל ססוס סוקל כל סתכית וסמכית סמלאוס כ"ל ספית סעולס וכו' עיין כספר כחם עו ח"א רכ"א י"ב

דמלתא כמה דאתמר • אל הארץ
אשר אראך • אראך מה דליא
יכילת למיקם עליה ולא יכילת
למנדע חילא דהיא ארעא דאיהו
עמיק וסתים :

ואעשה לגוי גדול וגומר • ואעשה
בגין דכתיב לך לך •
ואברכה, כגין דכתיב מארצך •
ואגדלה שמך, כגין דכתיב
וממולדתה יהיה ברכה, כגין דכתיב
ומבית אביך • רבי שמעון אמר
ואעשה לגוי גדול, מסטרא דימינא,
ואברכה, מסטרא דשמאל, ואגדלה
שמך, מסטרא דאמצעיתא • והיה
ברכה, מסטרא דארעא דישראי הא
הכא כורסייא דארבע סמכין דכלהו
כלילין ביה באברהם • מכאן
ולהלאה ברכאן לאחריני דמתוני
מהכא דכתיב ואברכה מכרכך
(דע"ח ע"ב) ומקללך אאור ונברכו

ואעשה לגוי גדול, האי ברכתא
חדא, ואברכה תרין •
ואגדלה שמך תלת • והיה ברכה
ארבע • ואברכה מכרכך חמש •
ומקללך אאור שית • ונברכו כך
כל משפחות האדמה הא שבע •
כיון דאתברכא באלין שבע ברכאן
מה כתיב, וילך אכרס כאשר דבר
אליו • לנחתא להאי עלמא כמה
דאתפקדא • מיד וילך אתו לוט,
דא איהו נחש דאתלט' יא ואתלט' יא
עלמא כג' ניה, דאיהו קאים לפתחא
לאסטאה לגופא, דלא תפעול
נשמתא פולחנא דאתפקדת • עד
דיעברון עלה כהאי עלמא שלשה
עשר שנין • דהא מתריסר שנין
ולעילא נשמתא אתערת למפלח
פולחנא דאתפקדת דהא רוא
דכתיב •

כך כל משפחות האדמה • רבי אלעזר הוה יתיב קמיה דרבי שמעון
אבוי והוה עמיה רבי יהודה ורבי יצחק ורבי חזקיה • אמר רבי אלעזר
לרבי שמעון אבוי, האי דכתיב לך לך מארצך וממולדתך • כיון
דכלהו נפקו למיהך, אמאי לא אתמר ליה דכלהו יפקון • דהא אף
על גב דתרח הוה פלח לעבודה זרה, כיון דאתער באתערותא טב
למיפק בהדיה דאברהם, וחמינן דקדשא בריך הוא אתרעי בתיוכתא
דחייבייא, (6) ושרא למיפק • אמאי לא כתיב לכו לכם • אמאי
לאברהם בלחודוי לך לך • אמר ליה רבי שמעון אי תימא דתרח כד
נפק מאור כשרים כגין לאהדרא בתשובה הוה לאוהביי אלא כד נפק

ראשתובא

(6) ופתחיל ללכת כע"ס ויפלו ללכת וכו' :

לאשתובא נפק, דהוּו כלהו בני ארעיה בעאן למקטליה • דכיון דהוּו
 דאשתויב אברהם, הוּו אמרי ליה לתרח אנת הוא דהוּו מטיע לן
 כאלין פסילן • ומנו דחלא דילהון נפק תרח • כיון דמטא לתרח לא
 נפק מתמן לבתר • דכתיב וילך אברהם באשר דבר אליו " וילך אתו
 לוט, ואילו תרח לא כתיב (בית וילך אלא ויצא) • פתח ואמר (אייב ל"ט) וימנע
 מרשעים אורם וזרוע רמה תשבר, האי קרא אוקמוה • אבל וימנע
 מרשעים אורם, דא נמרוד ובני דריה דנפק אברהם מנייהו דהוּו אורם,
 וזרוע רמה תשבר, דא נמרוד • דבר אחר וימנע מרשעים אורם, דא
 תרח ובני ביתיה • אורם, דא (ב) אברהם • האור לא כתיב אלא
 אורם, דהוּו עמרוון • וזרוע רמה תשבר, דא נמרוד דהוּו מטיע
 אבתריה כל בני עלמא, ובגין כך כתיב לך לך, בגין לאנהרא לך ולכל
 אינון דיפקון מינד מכאן ולהלאה • תו פתח ואמר (סס ל"ז) ועתה לא
 דאו אור בהיר הוא בשחקים ורוח עברה ותטהרם • ועתה לא דאו
 אור, אימתי • בשעתא דאמר קדשא בריך הוא לאברהם לך לך מארצך
 וממולדתך ומבית אביך • בהיר הוא בשחקים, דבעא קדשא בריך הוא
 לאדבקא ליה לאברהם בהוּו אור דלעילא ולאנתהרא תמן • ורוח
 עברה ותטהרם • דהא לבתר תבו בתיוכתא תרח וכל בני ביתיה,

(כ"ט וכל בני מאתיה) בני ביתיה,

(ל"א בני מאתיה) דכתיב ואת

הנפש אשר עשו בחרו • תרח,

דכתיב ואתה תבא אל אבותיך

בשלום וגומר •

וילך אברהם באשר דבר אליו " •

אמר רבי אלעזר ת"א חזי

דהא לא כתיב ויצא אברהם באשר

דבר אליו " , אלא וילך במה דאת

אמר לך לך, דהא יציאה בקדמיתא

עבדו דכתיב ויצאו אתם מאור

כשרים

סתרי תורה

ואברהם בן חמש שנים ושבעים

שנה, שבע וחמש תריסר

אינון, (ותרין עלאין עלייהו ארבע סרי אינון) •

וכדין אתחזיאת נשמתא כהאי

עלמא, דאיהי אתייה מחמש שנים

דאינון (כ) חמש מאות פרסי דאילנא

דח"י, ושבעים שנה, דא איהו ההוא

אילנא ממש, דאיהו שביעארה

לדרגין ושבעין שנה אתקרי • כדן

נפקת

(ב) אורם סס טכילנא אברהם • ומחזי אורם כי כלכחו טריון שמו אברהם • לך בני אברהם דמנע טילא מ'אר-כשרים חקן ס • ובכח רורי
 פיס שמו אברהם • מ'אר: (כ) ח'ק מ'רס'אום טל טז סח'ים ע'ז כ' כס'ת •

בשרים ללכת ארצה כנען, והשתא
 פתיב וילך ולא כתיב ויצא * באשר
 דבר אליו יי, דאבטח ליה בכלהו
 הבטחות * וילך אתו לוט, דאתחבד
 עמיה בגין למילף מעובדוי, ועם
 כל דא לא אוליף כולי האי * אמר
 רבי אלעזר זבאין אינון צדיקיא
 דאולפי ארחוי דקדשא בריך הוא
 בגין למיהך בהו, ולרחלא מניה
 מההוא יומא דדינא, דזמין בר נש
 למיהב דינא, וחושבנא לקדשא
 בריך הוא * פתח ואמר (סג) כיד
 כל אדם יחתום לדעת כל אנשי
 מעשהו * האי קרא אוקמוה * אבל
 (דע"ט ע"ה) תא חוי בההוא יומא
 דאשלימו יומוי דבר נש לאפקא
 מעלמא * ההוא יומא דגופא
 אתבר, ונפשא בעיית לאתפרשא
 מניה, כדין אתייהיב רשו לבר נש
 למחמי מה דלא הוה ליה רשו
 למחמי בזמנא דגופא שלטא
 (ג) וקאים על בוריה, וכדין קיימי
 עליה תלת שליחן וחשבי יומוי
 וחוכוי, וכל מה דעכד פהאי עלמא,
 והוא אודי על כלא כפומיה *
 ולבתר (ג) הוא חתים עליה בידיה
 הדא הוא דכתיב כיד כל אדם
 יחתום, וכידיה כלהו חתימין למידן
 ליה

נפקת מההוא זוהמא דנחשו ועאלת
 בפולחנא קדישא הדא הוא דכתיב
 בצאתו מחרן ימי שבעים שנה לא ספורות
 חיים מההוא ארבע סרי) מההוא רוגזא
 ותוקפא דההוא (שסז) נחש, דהוה
 אסטי ליה עד השתא לגופא ושלטא
 עלוי * כאילנא שלטא ערלה
 (ה) תלת שנין * בכר נש תלת
 סרי שנין, דאקרון שני ערלה * כיון
 דאעברו על גופא אינון שנין
 (ואתעברת ל"ה ואתערת) נשמתא
 למפלח פולחנא קדישא, פקידות
 לגופא לרעותא טכא, לכפוף לההוא
 נחש * דהא לא יכיל לשלטאה
 כמה דהוי דכתיב ויקח אברם את
 שרי אשתו וגומר (אברם דא י, את
 שרי דא ה, י דא נשמתא לנשמתא והוה
 זכר, ה דא נשמתא נוקבא) דא גופא,
 דאיהו לגבי נשמתא כנוקבא לגבי
 דכורא * ואת לוט בן אחיו, דא
 (יצר הרש נחש דלא אעדי כל כך מן
 גופא * בגין דדבקותא דגופא
 לא אעדיו כל כך (זמנא ההוא) מניה,
 אבל אתערותא דנשמתא אלקי
 ליה תדיר, ואתרי ביה ואזכח ליה
 וכפוף ליה על כרחיה ולא יכיל
 לשלטאה * ואת כל רכושם אשר
 רכשו, אלין עובדין טבין דעביד
 בר

(א) מ"ד דף קט"ב א וזהר פקידות דע"ב (ב) סמ"א עמוד על כריתותי כמנין ט"ס (ג) ח"ס כמורס חתומה אחא כהא גיזמא וכן אמרי
 ככ"א מהטעם על פ אל חתמה יחיו על כשעם כתיבתי של אדם כל משאני כפרעין לפני ואמריו לי חתים יחיהם סוף כוד כל אדם יחתים
 ומ"ס כנוכל ונפשא ימי כטין סמאל של הסניגור יחסימה כדאי כפ"ה הק"י

ליה בההוא (כ"ה בהאי) עלמא על
 קדמאי ועל בתראי על חדתי ועל
 עתיקי, לא אתנשי חר מנייהו דרא
 הוא דכתיב לדעת כל אנשי מעשהו,
 וכך אינון עובדין דעבד בהאי
 עלמא בגופא ורוח, הכי נמי יהיב
 חושבנא בגופא ורוחא עד לא יפוק
 מעלמא * תא חזי כמה דחייבא
 אקשי קדל בהאי עלמא הכי נמי אפי'
 (כ"ו) בשעתא דבעי לנפקא מהאי
 עלמא אקשי קדל, בגין כך זבאה הוא
 בר נש דיליף בהאי עלמא ארחוי
 דקדשא בריך הוא בגין למיריך
 בהו * וחייבא אף על גב דאסתכל
 בהני (כ"ז) דאשתדל בהדי צדיקיא
 אקשי קדל ולא בעי למילף * ובגין
 כך אית ליה לצדיקא למתקף ביה,
 ואף על גב דחייבא אקשי קדל הוא,
 לא ישבוק ליה, ואית ליה לאתקפא
 בידיה ולא ישבוק ליה, דאי ישבוק
 ליה יהך ויחריב עלמא * תא חזי

בר נש בהאי עלמא באתערותא
 דנשמתא * ואת הנפש אשר עשו
 בחרן, ההוא נפש דהוות בקדמיתא
 בדכקותא כחכרותא דההיא ערלה
 בהדי גופא, ואתקין לה לבתר *
 דהא לבתר תליסר שנין ולעילא
 דנשמתא אתערת לאתקנא לגופא,
 תרווייהו מתקנין לההוא נפש
 דמשרתתא בתוקפא דנחש
 ותיאובתיה בישא דהא הוא
 דכתיב ואת הנפש אשר עשו
 בחרן * ועם כל דא, נשמתא
 אתקיפת ביה כההוא נחש, לתברא
 ליה בתוקפא בשעבודא דתשובא
 (כ"ח) בשעבודא דאורייתא, ואמשיך
 ליה לגבי בתי כנסיות וכותי
 מדרשות, בגין דלא יתגבר על
 רוחא בדכדמיתא) הדא הוא
 דכתיב (כתיב כדף פ' ע"א חסר הנילין
 ויעבור :

מן אלישע דרחה לגחזי, וכן אכרס כל זמנא דהוה לוט כהדיה לא
 אתחבר בהדי רשיעיא, כיון דאתפרש מניה מה כתיב ויבחר לו לוט
 את כל פקר הירדן וכתיב ויאהל עד סדום * מה כתיב בתריה ואנשי
 סדום רעים וחטאים ליי מאד * אמר רבי אבא האי דאמרת וילך אכרס
 ולא כתיב ויצא אכרס, שפיר הוא * אבל סופה דקרא מה כתיב בצאתו
 מחרן : אמר רבי אלעזר מחרן כתיב, וההיא יציאה מארץ מולדתו
 הוות בקדמיתא

ויקח אכרס את שרי אשתו * מהו ויקח, אליא אמשיך ליה כמלי
 סעלייתא

מעלייתא, בנין (ה) דלית ליה רשו לבר גש לאפקא אתתיה למיהך בארעא אחרא, בלא רעותא דילה • וכן הוא אומר (כמ"ד כ) קח את אהרן, (ס"ג) קח את הלויים • ובגין כך ויקח אכרם, משיך לה במלין ואודע לה ארחיהון דאינון בני דרא כמה בישין, ובגין כך ויקח אכרם את שרי אשתו, ואת לוט בן אחיו • מה חמא אכרהם לדבקא עמיה לוט, אלא בגין דצפה ברוח הקדש דזמין (ו) למיפק מניה דוד • ואת הנפש אשר עשו בחרן • אלן גרים וגירות דאתקינו נפשיהו, אכרהם מגייר גוברין, ושרה מגיירת גשין, ומעלה עליהון כאילו עבדו ליהון • אמר רבי אבא אי הכי כמה בני נשא הוו, אי תימא דכלהו אזלו עמיה • אמר רבי אלעזר אין, ובגין כלהו (ר"ט) ובגין כך כלהו בני נשא דהוו אזלין עמיה, כלהו אקרונ (רע"ט ע"ב) עם אלהי אברהם • והורה מעבר בארעא ולא הוה דחיל דכתיב ויעבור אכרם בארץ • אמר ליה רבי אבא אי הוה כתיב והנפש אשר עשו בחרן, הוה אמינא הכי אלא ואת הנפש כתיב, את לאסגאה זכותא דכלהו נפשאן דהוו אזלי עמיה • דכל מאן דמזכה לאחרא, ההוא זכותא תליא ביה ולא אעדי מניה, מנלן דכתיב ואת הנפש אשר עשו בחרן • זכותא דאינון נפשן הוה אזיל עמיה דאברהם • לך לך • אמר רבי שמעון מאי טעמא דגלווייא קדמא דאתגלי קדשא בריך הוא עליה דאברהם פתח בלך לך • דהא עד הכא לא מליל עמיה קדשא בריך הוא • מאי טעמא פתח לך לך • אלא הא קאמרו דרמו בחושבניה מאה, דהא למאה שנין אתיליד ליה בר • אבל תא חזי כל מה דעביד קדשא בריך הוא בארעא, בלא רזא דחכמתא איהו, בגין דאברהם לא הוה דביק ביה בקדשא בריך הוא כדן בדקא חזי • אמר ליה לך לך, ודיא רמו (ג) ליהו אתר דבעי לאתקרבא בהדיה לקדשא בריך הוא • ואיהו דרגא קדמא לאעלא לקדשא בריך הוא, בגין כך לך לך • והאי דרגא לא יכיל אברהם לאתאחרא ביה, עד דייעיל לארעא דתמן יקבל

(א) ח"ס קמא דרין פשוט הוה דלעילוי בלן יארקליכיל לכופה חפ"י חנוס סופה לניח סרע יחרכ כ"פ רנ"ג לייכס דהכירס מחמו על עמ"ס ס"ס לפייסח ח"ס אעריין לטין לית ר"י וכו' קס לטילמי וחסר דום כעלמי ק"א חנוס או' לח חכרס לפייסח דלוח לום ר"י לכ"ג לאפקא יכו כ"דע"א אחרא דייקא כי חייב ס"א לעשות לס נסת רוח כמס אלוכו טבע לככיר ח ולירחמו חן לעלית לא' חן כירו לחליק לה ככור כי מלוח סחך ס"א מלכו סל טולם ונחמ נחשב ככור ח"ס: (כ) חסר לרמזי דלש לסין קללס ע"י חרמו כ"ס חקמו דך ר מ"ח וכו' וכל דסע ה וסלך סח"ס דכס חוקין או' ח"י וכו' ליש' ג"י לרס כס"ד ח"ס דוד מס"ח ח"י (ג) פייג' ח"י כס"ד סח"ח כס"ס ח"ח ו"ש לחעלא חק"ס ח"ס ח"ח

יִקְבַּל לִיּוֹהֵא דִרְגָא • כְּגֻוּנָא דָא כְּתִיב (שְׁמִי לֵב כ') וַיִּשְׁאַל דְּרֹד
 בִּי לֵאמֹר הָאֵעֵלָה בְּאַחַת עָרֵי יְהוּדָה וַיֹּאמֶר ייִ עֵלָה, וַיֹּאמֶר דְּרֹד אָנָּה
 אֵעֵלָה וַיֹּאמֶר חֲבֵרוּנָה • וְכִי כִּוֵּן דְּמִית שְׁאוּל וּמַלְכוּתָא אֲתַחְוֵי לְדְרֹד,
 אֲמַאי לֹא קָבִיל מַלְכוּתָא מִיַּד עַל כֹּל יִשְׂרָאֵל • אֲלֵא כְּלָא רִזָּא דְחַכְמַתָּא
 אִיְהוּ, בְּגִין דְּרֹד לִית לִיָּה לְקַבְּלָא מַלְכוּתָא, אֲלֵיָּה עַד (ב) דִּיתְחַבֵּר
 בְּאַכְהֵן דְּאִינוּן בְּחֲכָרוּן • וּבְדִין בְּהוּ יִקְבַּל מַלְכוּתָא, וְעַל דָּא אֲתַעְכַּב תְּמָן
 (ג) שְׁבַע שָׁנִין, בְּגִין דִּיקְבַּל מַלְכוּתָא כְּדָקָא יֵאוּת, וְכְלָא כְּרִזָּא דְחַכְמַתָּא,
 וּבְגִין דִּיתְקַן מַלְכוּתִיָּה • כְּגֻוּנָא דָא אֲכַרְהֶם, לֹא עָאֵל בְּקִיּוּמָא דְקִדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא עַד דְּעָאֵל לְאַרְעָא • חֲמִי מַה כְּתִיב וַיַּעֲבֹר אֲכָרְס בְּאַרְץ •
 וַיַּעֲבֹר, וַיֵּלֶךְ מִבְּעֵי לִיָּה • אֲלֵא הֵכָא הוּא רְמֵז שְׁמָא קְרִישָׁא, דְאַתְחַתִּים
 בִּיָּה עֲלֵמָא (ד) בְּשָׁנִים וּשְׁבַעִים אֲתוּוֹן גְּלִיפִן, דְכִלְרֵוּ בְשִׁמָּא דָּא •

אליו

סתרי תורה

(ג'ל"ח) קִדְשָׁא כְּרִיךְ הוּא רְמֵז
 חֲכַמְתָּא עֲלֵאָה
 בְּאַכְרְהֶם וּבִיִּצְחָק • אֲכַרְהֶם דָּא
 נִשְׁמַתָּא לְנִשְׁמַתָּא, וְאִיְהוּ (כ"ה) אֲב
 (וְרַם), נִשְׁמָ"ה דָּא הִיא שְׂרָה • לוֹט
 דָּא הוּא נַח"ש וּבֵת זִוְגִיָּה דִּהֵהוּא
 סְמָא"ל • רִוִּיחַ קְדִישָׁא דָּא יִצְחָק •
 נַפ"ש קְדִישָׁא דָּא רִבְקָה • יִצִּיד
 הָרַע דָּא רִוּחַ הַבְּהֵמָה, וְעַל דָּא
 אָמַר שְׁלֹמֹה בְּחַכְמַתִּיָּה (קְהֵלֵת ג') כִּי
 מִי יוֹרַע רִוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעוֹלָה
 הִיא וְגוֹמַר, נֶפֶשׁ הַבְּהֵמָה דָּא נֶפֶשׁ
 מִסְטֵרָא דִּיצֵר הָרַע • וְעַל דָּא
 אָמְרוּ דִּהִיא נִשְׁמַתָּא לְנִשְׁמַתָּא,
 אִתְּעֵרָא לְגַבְרָא כִּיִּזְרָאָה

כְּתִיב הֵכָא וַיַּעֲבֹר וּכְתִיב הֵתִם
 (שְׁמִי לֵב ד') וַיַּעֲבֹר ייִ עַל פְּנֵיו וַיִּקְרָא :
 בְּסִפְרָא דְרַב יִיסָא סְכָא, כְּתִיב
 הֵכָא וַיַּעֲבֹר אֲכָרְס
 בְּאַרְץ, וּכְתִיב הֵתִם (ס"ג ל"ג) אֲנִי
 אֵעֲבִיר כֹּל טוֹבִי • וְהוּא רְמֵז
 לְקִדְוִשָׁה דְאַרְעָא, דְאַתִּי מְאַרְתֵּר
 עֲלֵאָה כְּדָקָא חֲוִי • עַד מְקוּם שְׁכָם
 עַד אֵילוֹן מוֹרְדֵי, מִסְטֵרָא דָּא (ד"ה)
 לֵב דְלִתְתָּא) לִסְטֵרָא דָּא כְּדָקָא
 חֲוִי • וְהַכְּנַעֲנִי אִזְן בְּאַרְץ • דִּהִיא
 אֲרַמְרֵר דְּעַד כְּדִין שְׁלֵטָא חֲוִיָּא
 בִּישָׁא דְאַתְלִשְׁיָא, וְאִיִּרְתִּי לוֹוִטִין
 עַל עֲלֵמָא דְכְּתִיב (כְּרֵאשִׁית ט') אֲרוּר
 כְּנַעַן עַבְדֵּי עַבְדִּים יִהְיֶה לְאַחֵיו
 וּכְתִיב (ס"ג ג') אֲרוּר אֲתָה מְכַל
 הַבְּהֵמָה וְגוֹמֵר • וְתָמָן אֲרַתְקִיב

ובחכמתא

אכרהם

(א) ל"ט א' וקל"ו א' ורמ"ז ב' וזר"א ל"א א' שס"א רמו לרוד סעלין סימכר כח"ת : (כ) נכר ר'ק הח"ס עם הו' מלכות י"ח : (ג) כע"כ
 אריות במקרים כדורו או חיות כסוד ויסע וזכא ויע אשר ברעם ר"ז אריות וכללם ע"כ וסיני ועכר" ע"כ ר"ז : ועיין לקמן פ' בשלח
 ופ' כפעלוך מעטני י"ב :

אברהם לגבי קודשא בריך הוא, ובחכמתא • נשמתא, אתערבא
 מה כתיב וירא " אל אברהם, הכא אתגלי ליה מה דלא הוה
 ידע, ההוא חילא עמיקא דשלטא
 על ארעא • ובגין כך וירא, מה
 (ד' פ' ע"א) דהורה מתכסי מיניה •
 וכדון ויבן שם מזבח ל"י הנראה
 אליו • כיון דאמר ל"י, מהו הנראה
 אליו, אלא הכא אתגלי ליה ההוא
 דרגא דשלטא על ארעא, ועאל
 ביה ואתקיים ביה :

ויעתק משם ההרה • מתמן ידע
 הר " וכלהו דרגין דנטיעין
 בהאי ארתר • ויט אהלה, בהא
 כתיב • פריש פרישו וקביל מלכו
 שמיא, בכלהו דרגין דאחידן ביה •
 וכדון ידע דקדשא בריך הוא
 שליט על כלא, וכדון בנה מזבח •
 ותרין מדבחן הוו • בגין דהכא
 אתגלי ליה דהא קדשא בריך
 הוא שליט על כלא • וידע חכמה
 עלאה, מה דלא הוה ידע מקדמת
 דנא • ובגרה תרין מדבחן, חד
 לדרגא דאתגלייא וחד לדרגא
 דאתכסייא • תא חזי דהכי הורה,
 בקדמיתא כתיב ויבן שם מזבח
 ל"י הנראה אליו וגומר • ולכתר
 כתיב ויבן שם מזבח ל"י סתם,
 ולא כתיב הנראה אליו • וכלא
 רזא דחכמתא איהו, וכדון אתער

אברהם

דטלנת

אברהם מדרגה לדרגה עד
 דסליק לדרגיה הוה
 דכתיב ויסע אברהם הלך ונסוע
 הנגבה, דא דרום דהוא חולקיה
 דאברהם • הלך ונסוע, דרגה
 בתר דרגא עד דסליק לדרום,
 ותמן אתקשר בדקא יאות וסליק
 לדרגיה לדרום, כיון דארעטר
 אברהם בדרגוי בארעא קדישא
 ועאל (בארעא) בדרגא קדישא, כדן
 מה כתיב ויהי רעב בארץ, דלא
 הוה ידעי ידיעה לקרבה לגבי
 דקדשא כרין הוא :

ויהי רעב בארץ, רעד כען לא
 הוה חילא דעל ארעא יהיב
 תוקפא ומזונא על ארעא •
 בגין רעד כען לא אתקדשת
 (ג) (אתקנת) ולא קיימא בקיימא
 כיון דתמא אברהם דהא הוה
 חילא דממנא על ארעא, לא יהיב
 תוקפא וחילא קדישא, כדקחון
 כדן וירד אברהם מצרימה לגור
 שם • מנא ידע אברהם, דכתיב
 לזרעך נתתי את הארץ הזאת,
 כדן ידע אברהם דהא ארעא
 לא אתקנת בתקונא קדישא,
 אלא בדרגין (ד) (ד) קדישין
 דיפקון מניה • ובדן ידע אברהם

דטלנת זסשרין: (ע"כ גליון)

ויעבור אברהם בארץ עד מקום
 שכם, דהא כי כנשתא
 אתר דדיוורא דשכינתא רתמן
 כמה דאת אמר (כרמית מ"ח) ואני
 נתתי לך שכם אחר, דא שכינתא
 דאתחזי ליה הואיל ואתקרי צדיק,
 דהא צדק לאו דיוורא אלא כהדי
 צדיק, ודא הוא עד מקום שכם,
 עד אלון מורה, אלו כתי מדרשות
 דאולפין ומורים תמן תורה ברבים •
 והבנעני אז בארץ • כדן אתבסם
 ואתתקן יצר הרע בגופא בעל
 כרחיה, דסגיאין שמהן אית ליה •
 ובגני כך (אתהדר) אדבר בשמהן
 סגיאין • אז בארץ, ודאי ואתבפיא
 כהאי, בגין דכדן איהו גופא בזמנא
 דלא אתעבר מניה ההוה נחש
 כל כך, בגין דבקווא דגופא כדן
 הבנעני אז בארץ • אמאי אקרי
 כנעני, דאסחר גופא לדינין בישין,
 ונשמתא קיימא כהאי עלמא •
 כדקא יאות, בגין למזכי בה
 לבתר כד נפקת מהאי עלמא, אי
 זכאת סלקת לאתרה דנפקת
 מתמן דכתיב אל מקום המנוח
 אשר עשה שם בראשונה
 וכתיב אל המקום אשר היה שם

אהרה

רזא

(ה) גרסי: ופיוני וזתק ויועקב כדו סוסי כ' אכזב עליונים חנ"ח וכעור שעריון לא ילאי אלא לעולם ליון סת' מחחקי מטיסר' ממקור' דונום
 ופ"ט שלל החסלה על פרענז לפי סטוי כל פטילים שערפוס אחד כע"ז וזקן רזוי להחמל כלל הכיכס וז' :

זא דחכמתא דארעא לא תתקן אהרה בתחלה, אהלה כה"א •
 בקדושה אלא כדאמרן • והשתא איהי קיימת בין לסלקא
 לעילא ובין לנחתא לתתא דתבין

בית אל ובין העי, אי זבאת סלקא אל מקום המזבח אשר עשה שם
 וגומר • מאן עשה ומאן מזבח, אלא אשר עשה שם דא קדשא בריך
 הוא, דאיהו עבד תמן האי מזבח ואתקין ליה על תריסר אבנין, כמספר
 בני יעקב אשר היה דבר יי אליו לאמר ישראל יהיה שמך ודאי •
 ומזבח דא עשה שם בראשונה, כד אתברי עלמא עילאה טמירא
 לכל עלמין • ומיב"אל כהנא רבא קאים ומקריב עליה קרבנין דנשמתין,
 כיון (רפ ע"ב) דנשמתא סלקא תמן מה כתיב, ויקרא שם אכרם בשם
 יי • נשמתא קארי תמן ואציריא בצרורא דחיי • וכל דא אי זבאת
 כהאי עלמא לאתקנא גופא כדקא יאות, ולאכפייא (ולאספייא) תוקפא
 דההוא לטייא עד דאתפרשא מניה ימה כתיב ויהי ריב בין רועי מקנה
 אכרם ובין רועי מקנה לוט (דא יצר הרע), דבכל יומא ויומא כהאי
 עלמא, אינון סיען ומנהיגין דנשמתא, ואינון סיען ומנהיגין דיצר הרע
 אינון בקטרגא מקטרגין אלין כאלין • וכל שייפין דגופא כצערא
 בינייהו, בין נשמתא וההוא נחש רקא מגיחין קרבא בכל יומא.
 מה כתיב

ויאמר אכרם אל לוט, נשמתא אהררא לגבי יצר הרע ואמר ליה,
 אל נא תהי מריבה ביני וביניה ובין רועי ובין רועיה, סטרין
 דלי וסטרין דילך • כי אנשים אחים אנחנו, יצר טוב ויצר הרע קריבין
 דא כדא, דא לימינא ודא לשמאלא • הלא כל הארץ לפניך הפרד נא
 מעלי, סגיאין חייבייא אינון בעלמא זיל ושוט אבתרייהו, ואתפרש
 מעמי. אם השמאל ואימינה וגומר • ואזכח ליה ואעיק ליה ככמה
 קרבין דעביד כהדיה בכל יומא, עד דכתיב ויפרדו איש מעל
 אחיו • כיון דמתפרשין דא מן דא מה כתיב, אכרם ישב בארץ
 כנען • אתיישבת נשמתא באינון צדיקייא בישובא סב בשלם •
 ולוט ישב בערי הכבר, ההוא לטייא מקטרגא אזיל לקטרגא ולא תחברא
 באתר דחייבייא תמן דכתיב ויאהל עד סדום • מה כתיב בתריה
 ואנשי סדום רעים וחטאים ליי מאד • תמן שרייא ושוי דיוריה בינייהו,
 לאתחברא

לאתחברא בהו לאסטא לון ולאוכדא לון (ואכרהם בעוכדין טבין
 בתשובה באורייתא) (חסר) בעוכדין בישין. כיון דאשתארת נשמתא
 בלא מקטרנא, ואתרכי גופא מההוא זוהמא • מיד קדשא בריך
 הוא אשרי דזוריה בהדיה, וירית אחסנתא עלאה ותתאה, ואית ליה
 גייתא בין צדיקיא • וההוא לטייא בין אינון רשיעיא, חטאן בהדיה
 עד דלא הוה פורקנא לחוביהו • מה כתיב וישמע אברם כי נשבה
 אחיו • וישמע אברם, דא נשמתא דאשתארת ברכיו בגופא • כי
 נשבה אחיו • דא יצר הרע דנשבה בין אינון חייבייא בחובין סגיאין •
 וירק את חניכיו ילידי ביתו, אלן אינון צדיקיא דלעאן באורייתא,
 דאינון שייפין דגופא, ורזין למיהך בהדיה • שמונה עשר ושליש מאות,
 אלן שתי מאות ושמונה שייפין דגופא, ושבעין דרזא דנשמתא דנפקא
 מתמן • בכלא אודרו למיהך תמן לגבי אינון חייבייא לאתבא לון
 (סחובי) מחוביהון • מה כתיב וירדוף עד דן, רדף אכתריהו ואודע
 לון דינא דההוא עלמא ועינשא דגיהנם, ולא יהיב דמיכו לעניה ביממא
 ובלייליא • עד דאוכח לון לאינון חייבין, ואתיב לון בתיוכתא לגבי
 קדשא בריך הוא • מה כתיב וישב את כל הרכוש, אתיב לון בתיוכתא
 שלימא כדקא יאות, וגם את לוט אחיו וגומר • אפילו לההוא יצר הרע
 אתקיף בהדיה, עד דאכפיה בעל פרחיה (זא) ואמתיק ליה כדקא
 חזי • וכלא אתיב בתיוכתא שלימתא כדקא יאות, בגין דלא אשתבך
 יממא ולייליא עד דאוכח לון ורדף לון על ההוא חובא דתבו • עד
 דתאבו בתיוכתא שלימתא כדקחזי • אהדרנא למלי קדמאי דפרשתא:
 כתיב (ס"ג) מצאוני השומרים הסוככים בעיר וגומר • (ט) (תנן)
 בדונמא דרמיו באברהם ויצחק וישרה ורבקה יהוה • בדונמא
 דא רמיו בהאי קרא (י"ח) ושם האיש אלימלך ושם אשתו געמי ושם
 שני בניו מחלון וכליון אפרתים • אלימלך דא נשמתא לנשמתא •
 געמי דא נשמה, ואמאי אתקרי געמי משום (סהלס ל') ויהי נועם יי
 אלהינו • מחלון דא רוחא קדישא, ולמה אתקרי מחלון, דמחל ליה
 קדשא בריך הוא • רות דא נפש קדישא, ולמה אתקרי רות על

ואת
א
ב

ס

(6) כל פסוקי גמון דע"כ וכו' כסב פנורס סקטורטס כל א יסוף סניס יסקנו ע"א :

שם (6) תוֹר, כְּלוּן דַּא רוּחָא דְבַעֲרָא, וְעַל דַּא אִמַר שְׁלֵמָה עַלְיֵי
הַשְּׁלוּם (קַסְלַת ג') רוּחַ הַבְּהֵמָה דַּא יִצַר הַרְ"ע • עַרְפָּה דַּא נִפְשָׁא דְשִׁמְאֵלָא
בַת זִוְגִיָּה שֶׁל יִצַר הַרְע, וְלִמָּה אֲתִקְרִי עַרְפָּה מִשּׁוּם כִּי עִם קֶשֶׁה עוֹרְף
הוּא • אִי זָכָה כִּר נֶשׁ סִלְקָא נִשְׁמַתָּא עֲלָאָה • וְאִי לֹא, מִסְתַּלְקִי אִינוּן
דְּזִכְרֵי נִשְׁמַתָּא וְרוּחָא, וְאִשְׁתַּאֲר נִשְׁמַתָּא וּנְפִשׁ הַשְּׁכֵלִית • מַה כְּתִיב
(רִי"ט ב') וַתֵּצֵא מִן הַמְּקוֹם אֲשֶׁר הָיְתָה שָׁמָּה וְשֵׁתִי כְּלוּתִיָּה עִמָּה וַתֹּאמֶר
נַעֲמִי לְכָלוּתִיָּה שׁוֹכְנָה בְּנוּתִי וְגוֹמֵר • וַתֹּאמֶר רוּת אֶל תִּפְגַּעִי
כִּי וְגוֹמֵר • וְעַרְפָּה שְׂכָרָה לַעֲמָה וְלֹא־הָיְתָה) • תַּנּוּן עֲבַד קִדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא יְרוּשָׁלַם לַעֲלֵא, כְּגוֹזְנָא דִירוּשָׁלַם דְּלִתְתָּא בְּשׁוּרִין
וּמְגַדְלִין וּפְתַחֲחִין פְּתִיחִין • וְאִינוּן חוֹמוֹת דְּתַמְן, אִיתַּת עֲלִיָּדֵיהוּ נְטַרִין
(דפ"ט ע"ב) דְּנְטַרִי תַרְעֵי דֵאִינוּן חוֹמוֹת דְּכְתִיב (נִשְׁעִים ס"ב) עַל חוֹמוֹתֶיךָ
יְרוּשָׁלַם הִפְקַדְתִּי שׁוֹמְרִים וְגוֹמֵר, וּמִיִּבְאֵל בְּהֵנָּא רַבָּא עֲלָאָה מְכַלְהוּ
נְטַרִי תַרְעֵי דֵאִינוּן חוֹמוֹת • נִשְׁמָה (דֵאֲתִקְרִי נַעֲמִי) כִּד נִפְקַת מֵהָאֵי עֲלֵמָא,
אִי זָכָאָת עֲאֻלְתָּה בְּגִנְתָּא דְּעַדְן דֵאֲרַעָא דְּנִטְע קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְרוּחִיהוֹן דְּצַדִּיקֵיָא, כְּגוֹזְנָא דֵהוּא גִנְתָּא דְּעַדְן דְּלַעֲלָא • וְתַמְן כָּל
צַדִּיקֵיָא דְּעֵלְמָא • וְכִד נִשְׁמַתָּא נִפְקַת מֵהָאֵי עֲלֵמָא עֲאֻלְתָּה כְּמַעֲרַתָּא
דְּכַפְלַתָּא, דְּתַמְן אִיהוּ פְתַחַא דְּגֵן עַדְן • פְּגַעַת בְּאַדְם הַרְאִשׁוֹן וּבֵאִינוּן
אַכְהֵן דְּתַמְן • אִי זָכָאָת אִיהִי תְדַאן כַּה וּפְתַחֲחִין לָה פְתַחַא וְעֲאֻלְתָּה •
וְאִי לֹא, דְּחִיָּין לָה לְכַר (מַלְיִין) וּמָה הִיא אִמְרָה כִּד דְּחִיָּין לָה לְכַר
(שִׁי ג') מִצְאוּנֵי הַשׁוֹמְרִים וְגוֹמֵר, אֻזְלַת • לְכַרְר דֵאֻזְלַת תַּמְן מְקַמִּי
דֵאֲתֵיָא לַעֲלֵמָא דַּא, וְיַהֲיִבַת גַּר עַל רִשְׁיָה שְׁנֵאֲמַר (אֻזַּב כ"ט) כַּהֲלוּ נִרוֹ
עַלֵי רֵאשֵׁי • כָּל מֵאן דְּחֻזֵן לָה מְזַדְעוּזְעִין וְאִמְרֵי הַזֹּאת נַעֲמִי, אֲתִיבַת
הִיא וְאִמְרָה (רִי"ט ב') אֶל תִּקְרֵאן לִי נַעֲמִי קִרְאן לִי מְרָה וְגוֹמֵר • אֲנִי
מֵלָאָה הִלְכְתִי בַּהּ הוּא אֲרַתְר, וּרִיקָם הַשִּׁיבְנִי יי כִּלָּא תוֹרָה וּכְלָא
מַעֲשִׂים טוֹבִים • דֵאֲעִיל לִי כְּגוֹפָא בִישָׁא, לָמָּה תִקְרֵאן לִי נַעֲמִי וְי
עֵנָה ב') וְאִי זָכָאָת עֵיילַת לְגִנְתָּא דְּעַדְן, בִּיּוֹן דְּעֵיילַת יִתְכָּא תַמְן כְּגִנְתָּא
(אֻזְרוּגָתָּא בְּאֵלִימְלֶךְ דַּא מַחְלוֹן דְּדַא רוּחַ אֻזְרוּגָּ בְּרוּת דְּדַא נִפְשׁ
הַשְּׁכֵלִית) (וְאֲתַלְבִּישׁוּ רַ"ט זֹאת לְבַשְׁתִּי) תַמְן בְּלִבוּשָׁא דְּדִיוֹקְנָא דֵהָאֵי

עלמא

(6) חס' שרמז דסגסח חייבת כהגות וסרוס חייב לטעין כח' וכו' כורוז ואל' כפס קדושס כק' רית ע"ג תו"ר תר"ו מלות סגלטיית תו"ן מו
סטלנות לכל ובמקוטו סלרכמו כס' ד מל'ין:

עלמא ואתעדנת תמן • סתרא דסתרין לחבימי לבא אתמסר • (ארבע)
 תלת דרגין אינון דאחידן דא כדא • ואלין אינון נפש (נשמתא לנשמתא
 נשמתא עלאה דאתקרי יו"ד) רוח ונשמה, (נפש) נפש איהו חילא
 דגופא אתבני מניה • דכד בר נש אתער בהאי עלמא לאזדוונא
 בנוקביה • כל שייפוי מסתבמי (כ"ה מתבנשי) ומתתקני לאתהנאה
 (לנשמה) תמן • וההוא נפש ורעותא דיליה אסתבס ביה בההוא עובדא,
 (ממש) ומשיך ליה לההוא נפש, ואעיל ליה תמן בההוא זרעא
 דאוישיד • ומגו רעותא ומשיכו דנפשא דמשיך תמן, אתמשיך חילא
 אוחרא תמן, מאינון דרגין דאתקרון אישים ועאל כלא במשיכו דההוא
 זרעא ואתבני מניה גופא • ודא איהו חילא קדמאה תתאה דאינון
 (ארבע) תלת • ובגין דהאי (נשמתא לנשמתא) נפש אקריב בדבקורתא
 ויסודא דגופא, קרבנא דאתקריב לכפרא על נשמתא, אתייהבת
 חולקא לאינון דרגין דאישים, (דאתקרון רוח ונפש השכלית) בגין
 דמשיכו דחולקא דההוא (נשמה) נפש אתי מנייהו • והיינו דכתיב את
 קרבני לחמי לאשי (מהו לחמי לאשי, ד"היב מזונא לאשי, ודא הוא
 שפע מאור דאינון מתהנן מזיו השכינה) בגין דהוא כפרה דנפש נטלי
 חולקיהון וכד מית בר נש בהאי עלמא • ההיא נפש לא אתערי מן
 קברא לעלמין • ובחילא דא ידעי מתייא ומשתעני דא עם דא • רוח
 איהו דמקיים לנפש בהאי עלמא, ואיהו משיכו דאתערותא דנוקבא
 לגבי דכורא, כד אינון בתיאובתא חדא • וכדין אתערת לגבי דכורא
 בתיאובתא דילה להאי רוח • פגוונא דנוקבא דלתתא אשדיאת
 זרעא בתיאובתא לגבי דכורא, וסתרא דא (כד אשדיאת שפע בתיאובתיה
 לגבי נוקבא והכא רוא) (קהל י"ב) והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה •
 והאי רוח (ונפש ונשמה ונשמתא לנשמתא) כד נפקא מהאי עלמא
 ואתפרשת מנפש, (אתפרשן י"ה אסתלק לגנתא דערן בשמ"א עלאה •
 ומתלבש בדיוקנא עלאה מרקמא בכל גוונין) עאל לגנתא דערן
 דבהאי עלמא, (תתאה) ואתלבש תמן גו אוירא דגנתא, כמה דמתלבשי
 מלאכי עלאי כד נחתין להאי עלמא • בגין דאינון מההוא רוח הו
 דכתיב (תהלים ק"ה) עושה מלאכיו רוחות וגומר • אוף הכי רוחא מתלבש
 בגן עדן דארעא בדיוקנא דהאי עלמא, ותמן אתעדנת בכל עידונין •

בגן עדן דא אית ציורין ודיוקנין דהאי עלמא, ואירת ציורין ודיוקנין
 דעלמא עלאה • ותמן כל אינון צדיקייא אולין ומתעדנין תמן • וכריש
 ירחי ושכתי אינון בעאן לסלקא לעילא • (דיוקנא דא מרוח וא"ש
 דבהאי עלמא, ובדיוקנא דא אתעדנו בכל עדונין, ובכל זמני וירחי
 ושכתי • אסתלקו רוח ונפש ומתפשטי מהאי גופא, ומתלבשי בדיוקנא
 עלאה בגן עדן דלעילא מרקמא בכל גוונין, כאן אתר הוא יה בלבושא
 דיליה, ואזדווגו כחדא יהוה ואינון נהנין מאור השכינה) ובמציעות
 גנתא אית עמודא חדא מרקמא בכל גוונין • וההוא רוח כד בעא
 לסלקא, אתפשט תמן מההוא לבושא (ונפשא אשתארת תמן בגופא)
 ועאל גו ההוא עמודא, (וסלקא) לעילא גו ההוא אתר דנפק מניה
 כדכתיב והרוח תשוב וגומר • ונטיל לה מיכאל כהנא רבא, ומקריב
 לה קרבן בוסמין קמי קדשא בריך הוא, (ואתה) ויתבא תמן ומתעדנא
 בההוא צרורא דחיי (סעיפס"ד) דעין לא ראתה אלהים וזלתך וגומר • לבתר
 (ס"ב ע"ב) נחתא לגו גנתא דארעא ומתעדנא בכל עדונין, ואתלבשת
 בההוא לבושא (ואזדווגת בנפש דידיה) ויתבא תמן בעטורא על חד
 תרין מכמה דהוות בקדמיתא • (ודא הוא כחול, ואסתלקא בשיבות
 דגן עדן ומתעסקא באורייתא • ובכל רישי ירחי וזמני ושכתי נחתא
 ואזדווגת בנפש) נשמה היא חילא עלאה על כל אלין, ואיהי מחילא
 דכבורא רזא דאילנא דחיי, ודא סלקא לעילא מיד, וכל אינון תלתי
 דרגין מתקשרין כחדא דא בדא • וכד מתפרשן, בלהו סלקין ותבין
 ליההוא אתר דנפקו מניה, בד האי רוח נפקת מהאי עלמא, ועאלת בגו
 מערתא דארס ואבהן, תמן אינון יהבין לה פנקס סימנא ועאלת לגבי
 גנתא דעדן, קריבת תמן ואשכחת כרובים וההוא לרש החרב
 המתהפכת • אי זכאת, חמאן פנקס סימנא ופתחין לה פתחא ועאלת,
 ואי לא דחין לה לבר, ויתבא תמן כל ההוא זמנא דיתבא, מתלבשא
 תמן בדיוקנא דהאי עלמא יובריש ירחי ושכתי כד בעאת לסלקא •
 צדיקייא דבגנתא דעדן יהבין לה פנקס סימנא, וסלקת בההוא עמודא
 ופגעת באינון נטרי חומות ירושלם • אי זכאה, פתחין לה פתחא ועאלת,
 ואי לא, נטלין מינה ההוא פנקס ורחין לה לבר, תבת לגנתא ואמרה
 (ס"ג) מצאוני השומרים הסובבים בעיר וגומר, נשאו את רדיי מעלי

דא איהו פֿנגקס סימנא דְנַטְלִי מִינְהּ • שׁוֹמְרֵי הַחֻמּוֹת, אֲלֵיךְ אֵינוֹן נִטְרִי
 חֻמּוֹת יְרוּשָׁלַם • (בְּדוֹגְמָא דָא נִשְׁמַתָּא לְנִשְׁמַתָּא, אֲתַפְּשָׁטָא מֵהַהוּא
 לְבוּשָׁא דְלַעִילָא, וּמִסְתַּלְקָא לְעִילָא לְעִילָא וְאֲתַהֲנִי מֵאֹר הַשְׂכִּינָה •
 וְנִפְשָׁא אֲשַׁתְּאַרְתּ בְּגוֹפֵי, (סְמוּת קַמֵּ"ב כ') וּבְכָל רִישֵׁי יְרַחֵי חֻמְנֵי וְשַׁבְתֵּי
 נַחְתָּא (נִשְׁמָה לְנִשְׁמָה וּמִזְדוּגָא לְנִשְׁמָה דְאֲשַׁתְּאַרְתּ בְּגוֹפֵי) וּמִזְדוּגָא
 בְּנִשְׁמָה, וְדִיּוֹקְנָא דְנִגְתָּא דְעֵדֵן דְלַעִילָא הוּא מִן רוּחַ וְעַפְרָא, הַהוּא
 דְאֲשַׁתְּמוּדַע לְגַבֵּי עִילָא, וְרוּחַ יְקִירָא הוּא, וּבְלְבוּשָׁא דָא מִתְלַבֵּשׁ
 יְהוָה. לְבוּשָׁא דְנִגְתָּא דְעֵדֵן דְלַתְתָּא הוּא מֵאִשׁ וּמִים שְׁנֵאמַר שָׁמַיִם •
 עַד הַכֹּא: רוּחָא דְשְׁמַאלָא הַיּוֹרְדָתָ לְמַטָּה וְאוֹלֶת לְדִרְגָא דִּילֵיהּ • וְנִפְשׁ
 דִּילֵיהּ אֲשַׁתְּאַרְתּ בְּגוֹפֵי דְאַרְעָא דְכַתִּיב (זֵכֶר י"ד) אֶךְ בְּשֵׁרוֹ עָלָיו יִכָּאֵב
 וְנוֹמַר • וְעַל דָּא אָמְרוּ דְמַתִּיבָא יְדַעֵי בְּעַלְמָא דָּאֲתֵי מִיְקִרָא דְצַדִּיקִיבָא
 וּמַעֲלָמָא תַתָּא וּמִשְׁתַּעִּיבֵין דָּא עִם דָּא) : ע"כ ס"פ

זוהר

וַיְרַד אַבְרָם מִצְרִימָה לְגוֹר שָׁם • מֵאֵי טַעְמָא לְמִצְרַיִם, אֲלֵא בְּגִין
 דְשָׁקִיל לְגִין דְכַתִּיב בְּגִין י"ב כְּאֶרֶץ מִצְרַיִם • דְתַמֵּן שָׁקִיל וְנַחֲתֵי חַד
 גַּהֲרָא דְאִיהוּ לִימִינָא דְכַתִּיב (כְּרִאשִׁית כ') שֵׁם הָאֶחָד פִּישׁוֹן הוּא הַסּוֹכֵב
 אֶת כָּל אֶרֶץ חֲחִוּיָלָה אֲשֶׁר שָׁם הִזְהֵב • וְאַבְרָהָם בֵּינֵן דִּידַע וְעֵאֵל
 בְּמַהִימְנוּתָא שְׁלִימָתָא, בְּעָא לְמַנְדַּע כָּל אֵינוֹן דְרַגִּין דְאַתְאַחֲדֵן לְתַתָּא,
 וּמִצְרַיִם הוּא נְטִיל מִימִינָא (י"ב לִימִינָא) וּבְגִין כֵּךְ נַחַת לְמִצְרַיִם • וְתֵא
 חֻזֵי בְּפָנָא לָא אֲשַׁתְּכַח בְּאַרְעָא, אֲלֵא כַד מִסְתַּלְקֵי רַחֲמֵי מִן דִּינָא :
 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הִקְרִיב לְבָא מִצְרִימָה • אָמַר רַבִּי אֲלַעְזָר כַּאֲשֶׁר הִקְרִיב,
 כַּאֲשֶׁר קָרַב מִבְּעֵי לֵיהּ • מֵאֵי כַּאֲשֶׁר הִקְרִיב, אֲלֵא כְּדַכְתִּיב (מַטֵּה
 י"ד) וּפְרָעָה הִקְרִיב, דְאִיהוּ אֶקְרִיב לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל לְתִיבְכָתָא, אוּף הַכֹּא
 הִקְרִיב, דְאֶקְרִיב גְּרַמִּיָּה לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּדָקָא יְאוּת • לְבָא מִצְרִימָה,
 לְאַשְׁגַּחָא בְּאֵינוֹן דְרַגִּין וְלֵאֲתַרְחַקָא מִנִּיָּהוּ, וְלֵאֲתַרְחַקָא מֵעוֹבְדֵי מִצְרַיִם.
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה תֵּא חֻזֵי בֵּינֵן (ס"ב בְּגִין) דְנַחַת אַבְרָהָם לְמִצְרַיִם כִּלְא
 רֵשׁוֹ, אֲשַׁתְּעַבִּידוּ בְּנוֹי בְּמִצְרַיִם אַרְבַּע מֵאָה שָׁנִין, דְהָא כְּתִיב וַיְרַד
 אַבְרָם מִצְרִימָה, וְלֵא כְּתִיב רַד מִצְרַיִם, וְאַצְטַעַר כָּל הַהוּא לִילֵיא בְּגִינָה
 דְשָׁרָה • וַיֹּאמֶר אֵל שְׁרֵי אֲשַׁתּוֹ הִנֵּה נָא יְדַעְתִּי כִּי אִשָּׁה יִפֶּת מְרָאָה

את • וכי עד ההיא שעתא לא הוה ידע אברהם דאשה יפת מראה
 הוות • אלא הא אוקמוה דעד ההיא שעתא לא אסתכל בדיוקנא
 דשרה • מסגיאות צניעותא דהוות ביניהון, וכד קריב למצרים אתגלייא
 איהי וחמא בה • דבר אחר כמה ידע, אלא על ידא דטורח אורחא
 בר נש מתבזה, והאי קיימא בשפירו דילה ולא אשתני • דבר אחר
 הגה נא ידעתי, דחמא עמה שכינתא, ובגין כך אתרחיץ אברהם ואמר
 אחותי היא • ומלה דא אסתלק לתרי גוונין, חד כמשמעו וחד
 בדכתיב (משלי ו) אמור לחכמה אחותי את • וכתיב אמרי נא אתותי
 את וכתיב (דברים ט) ואת הדבר אלינו • למען ייטב לי בעבורך, כלפי
 שכינה אמר, בעבורך ייטב לי קדשא בריך הוא, וחיתה נפשי בגלגלך •
 בגין דבדא יסתלק בר נש ויזכה לאסתלקא לאורחא דחי:

אמרי נא אחותי וגומר • רבי ייסא אמר, ידע הוה אברהם דכלהו
 מצראי שטיפין אינון בזמה, וכיון דכל האי ידע, אמאי לא דחיל
 על אתתיה, דלא אהדר (דפ"ב ע"ב) מארחא ולא ייעול לתמן, אלא בגין
 דחמא שכינתא עמה • כאלו עיך מס שנסוי לך

ויהי כבא אברהם מצרימה ויראו המצרים את האשה כי יפה היא
 מאד • אמר רבי יהודה בתיבה אעיל לה, ופתחו לה למיסב
 מינה (f) קוסטינא • כיון דאתפתח, הוה נהורא כנהורא דשמשא
 הדא הוא דכתיב כי יפה היא מאד • מאי מאד, אלא דחמו בתיבה
 דיוקנא (g) נהורא) אחרא, אפיקו לה וחמו לה כמלקדמין הדא הוא
 דכתיב ויראו אותה שרי פרעה • כיון דכתיב ויראו המצרים את
 האשה, מאי ויראו אותה שרי פרעה, אלא דאפיקו לה וחמו לה
 כמלקדמין וכדין ויהללו אותה אל פרעה וגומר • (כאלו עיך מס שנסוי לך למ"ב)
 אמר רבי יצחק ויי לאינון חייבייא דעלמא, דלא ידעין ולא משגיחין
 בעבידתיה דקדשא בריך הוא, ואינון לא מסתכלי (ככלא) דכל מה
 דהוי בעלמא, מעם קדשא בריך הוא איהו, דאיהו ידע בקדמיתא מה
 דלהוי בסופא דכתיב (ישעיה מ"ו) מגיד מראשית אחרית, ואיהו אסתבי
 ועביד עבידן בקדמיתא, בגין לסלקא לון לבתר יומין • תא חוי אלמלא
 דאנסיבת

(f) פי' מכס • (א"ס בויקרא) רבא איחא קיסטוינא פי' מרה ואפסא סק' כך סמכתו לפי סמיו כ'ט'ל'ס איחוי על פי מדת בחסדן לוי סמיכס)
 (א"ס מדרש) מסיק לה מרכיב על דבר סמיה חלק' איחוי ע"פ דכורס:

דאנסיבת שרי לגבי פרעה, לא אלקי הוא ואלקאותא דא גרים
 אלקאותא לבתר כן, דילקון מצרים בנגעים גדולים • כתיב הכא
 נגעים גדולים, וכתיב התם (רביס י) ויתן יי אותות ומופתים גדולים
 ורעים במצרים • מה להלן עשר מכות אף באן עשר מכות • כמה
 דעביד קדשא בריך הוא ניסין וגבורין לישראל ליליא, אוף הכא עבד לה
 קדשא בריך הוא לשרה ניסין וגבורין ליליא • רבי יוסי פתח ואמר (מסילס ג)
 ואתה יי מגן בעדי כבודי ומרים ראשי אמר דוד אף על גב דכל בני עלמא
 ייתון לאגחא בי קרבא ואתה יי מגן בעדי • תא חזי כתיב מגן בעדי •
 אמר דוד לקדשא בריך הוא רבונו של עולם, מפני מה לא עבדי בי
 חתימה דברכה כמה דחתימי ברכה באברהם דכתיב אנכי מגן לך,
 ואמרי מגן אברהם • אמר ליה קדשא בריך הוא לדוד, אברהם כבר
 בחנתיו וצרפתיו וקאים קמאי בקיומא שלים • אמר ליה דוד אי הכי
 (י' ס' ס) בחנני יי ונסני צרפה כליותי ולבי • כיון דעבד ההוא מלה
 דבת שבע, אדפר דוד קמיה על מה דאמר • ואמר (י' ס' ס) בחנת לבי
 פקדת לילה צרפתני בל תמצא זמותי בל יעבר פי • אמר אנא אמינא
 בחנני יי ונסני, ואנת בחנת לבי • אנא אמינא צרפה כליותי, ואת צרפתני,
 בל תמצא, לא אשכחת לי כדקא יאות • זמותי בל יעבר פי • מאן יתן
 והאי מלה דחשבית דלא יעבר לפומאי, ועם כל דא חתמין ביה ברכה
 דקאמרן מגן דוד, וכגין כך אמר דוד ואתה יי מגן בעדי כבודי ומרים
 ראשי • (ר' ס' ס' והאי) (ודאי) דרגא דא יקרא דילי דאנא מתעטרנא ביה •
 ויצו עליו פרעה אנשים וישלחו אותו • תא חזי קדשא בריך הוא
 איהו מגן לצדיקייא, דלא ישלטון בהו בני נשא, וקדשא בריך
 הוא אגין על אברהם דלא ישלטון ביה ובאתתיה תא חזי שכינתא
 לא אתעדי מינה דשרה כל ההוא ליליא • אתא פרעה למקרב בהדה,
 אתא מלאך ואלקי ליה, בל אימת דאמרה שרה אלקי הוה מלקי •
 ואברהם הוה מתקיף במאריה, דהא שרה לא יכלין לשלטאה עלה
 דא הוא דכתיב וצדיקים בפיר יבטח, והכא נסיונא הוה דלא
 הרהר אבתריה דקדשא בריך הוא • אמר רבי יצחק תא חזי דכגין
 כך לא פקיד קדשא בריך הוא לנחתא למצרים, אללא הוה עצמו
 מגרמיה נחרת, כגין דלא יהא פתחון פה לכני עלמא, דאמר ליה

אברהם
 חתמין
 ביה
 ברכה

בן ולכתר אצטער על אתתיה • רבי יצחק פתח ואמר (ס"ג ז') צדיק
 בתמר יפרח (6) בארו בלבנון ישגא • צדיק בתמר יפרח • מפני מה
 אקיש צדיק לתמר, מה תמר בין דגזרין ליה לא סליק עד זמן סגיא,
 אוף הכי הצדיק בין דאתאביר מעלמא, לא סליק אחר (7) תחותוי
 עד זמן סגיא • (בארו בלבנון ישגא אוף הכי נמ') בתמר יפרח, מה
 תמר לא סליק אלא דכר ונוקבא, אוף הכי צדיק לא סליק אלא
 דכר ונוקבא, דכר צדיק ונוקבא צדקת, כגוונא דאברהם ושרה. בארו
 בלבנון ישגא, מה ארו בלבנון עלאה על כלא וכלא יתבי תחותוי, אוף הכי
 צדיק הוא עלאה על כלא וכלא יתבי תחותוי • ועלמא לא קיימא אלא על
 צדיק חד דכתיב (מס"י) וצדיק יסוד עולם, ועליה קאים עלמא,
 ובגניה אסתמיד ועליה אשתיל רבי יהודה אמר והא תנינן דער
 שבועה סמבין עלמא קיימא דכתיב (ס"ט ז') חצבה עמודיה שבועה •
 אמר ליה רבי יוסי הכי הוא ודאי, אבל (הכא) כלהו אחרנין בשביעאה
 (רפ"ב ע"ב) קיימי דאיהו סמבא דעלמא ואיהו צדיק, ודא (8) אשקי לעלמא
 ורזי עלמא וזן כלא ועליה כתיב (שע"ב) אמרו צדיק כי טוב כי פרי
 מעלליהם יאכלו • וכתיב (תהלים קמ"ב) טוב יי לכל ורחמיו על כל מעשיו
 אמר רבי יצחק הא כתיב (כראשית כ') ונהר יוצא מעדן להשקות את
 הגן, ודא הוא סמבא דעלמא קאים עליה, ואיהו אשקי לגנתא דעדן,
 וגנתא אתשקי מגיה, ומגיה עבידא פירין, וכלהו פירין פרחין בעלמא,
 ואינון קיומא דעלמא קיומא דאורייתא, ומאן גינהו, נשמתהון דצדיקייא
 דאינון פרי עובדוי דקדשא בריך הוא, וכגין כך בכל ליליא וליליא
 נשמתהון דצדיקייא סלקן, וכד אתפלג ליליא קדשא בריך הוא אתי
 לגנתא דעדן לאשתעשעא בהו • במאן, אמר רבי יוסי בכלהו, בין
 אינון דמדוריהון בההוא עלמא, ובין אינון דיתבי במדוריהון בהאי
 עלמא, בכלהו אשתעשע בהו קדשא בריך הוא כפלגות ליליא • תא
 חזי עלמא דלעילא, אצטריך לאתערותא דעלמא תתארה • וכד
 נשמתהון דצדיקייא נפקי מהאי עלמא וסלקי לעילא, בלהו מתלבשי

בנהורא

(א) א"ל' בני יצחק ובנ' בני אר' • (א"ס כ"ס) אטרו איסכא רזו כלמר חמר ולא כלמר ארו סייחו אימר מס חמר און נועי מחליף וכו' וסכטוס מניס לחורס) : (כ) ולא קסוף מס אחר'ל עד שלא מס וכו' כי אמת סטרוק כילד עד שלא מס סטרוק אכל אינו עדיין כסטטוס לסלואת מקימי עד זמן רב • (א"ס טו"ס) נקוט כמ' כש' חכס שמח און בני כיוולא כי • וסס קסס ע"ז ממ' ורה ססס וכו' טר שלא סקע פ' ככר חידט רלני רוקא אכל כמ' ככר כולד אחר כמ' • אי' כיוולא כי רוקא ס' דאין לנו אכל אחר סחיס סמנו לא יערט) : (ג) כס' : כטסין דסבי דכסס לכוסין אית לס לכוסין דחיל וכו' לכוסין דנט' עסיס לכוסין דסכס וי"ט כרוס ווסו ורזי עלמס כסיכט גרול י"ט

ב החטע

בְּהוֹרָא דְלַעֲלִיא בְּדִיּוּקְנָא יִקְרָא, וּבְהוֹ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִשְׁתַּעֲשַׁע,
 וְתֵאִיב לֹון דְּאִינְהוּ פְּרִי עֹבְדוּי, וְעַל דָּא אֶקְרוּן יִשְׂרָאֵל דְּאִית לֹון
 גִּשְׁמַתִּין קְדִישִׁין, בְּנִין לְקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּמָה דְּאִתְּ אִמְר (דְּכְרִים י"ד) בְּנִים
 אַתְּם לִי אֱלֹהֵיכֶם, וּבְנִים וְדָאִי אֵיכָא דְעֹבְדוּי • אִמְר רַבִּי יִסָּא וְאִפִּילוּ
 אִינּוּן דְּכֹהֲאִי עֲרָמָא (דְּאֶרְשָׁא) הֵיאֵר • אִמְר לִיה בְּגִין דִּי בְּפִלְגוֹת לִילִיא
 כָּל אִינּוּן זְבָאִי קִשּׁוּט, כְּלֵהוּ מִתַּעְרִי לְמַקְרִי בְּאוּרִייתָא, וְלִמְשַׁמְעַת וְתוֹשְׁבַחַן
 דְּאוּרִייתָא • וְהָא אַתְּמַר דְּקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכָל אִינּוּן צְדִיקֵיִיא דְּבָגוּ
 גִּתְּתָא דְּעַרְוֹן, כְּלֵהוּ צִיִּיתִין לְקִלְיָהוּן, וְחוּטְטָא דְּחֶסֶד אַתְּמַשְׁךְ עַלִּיִּיהוּ
 בִּימְמָא דְּכְתִיב (סְטֵלִים מ"ב) יוֹמָם יִצְוֶה יְיָ חֶסֶדוֹ וּבִלְיָלָה שִׁירָה עַמִּי • וְעַל
 דָּא (י) תוֹשְׁבַחַן דְּסַלְקִין בְּלִילִיא קְמִיָּה, דָּא תוֹשְׁבַחָא שְׁלִים • תָּא חֲוִי
 בְּשַׁעְתָּא דִּישְׂרָאֵל הוּוּ סְגִירִין בְּכַתְיָהוּן, בְּדִ קְטַל קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ
 בּוֹכְרִיהוּן דְּמִצְרָאִי, הוּוּ אִמְרִי הַלֵּילָא וְתוֹשְׁבַחַן קְמִיָּה • תָּא חֲוִי דְּרֹוד
 מִלְכָּא הוּוּ קַם בְּפִלְגוֹת לִילִיא, דְּרָאִי תִימָא דְּהוּרָה יְתִיב אִוּוּ שְׂכִיב
 בְּעַרְסִיָּה וְהוּוּ אִמְר שִׁירִין וְתוֹשְׁבַחַן, לָא, אֵלָא כְּמָה דְּכְתִיב (סָט ק"ט)
 חֲצוֹת לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת לְךָ, (כ) אָקוּם וְדָאִי בְּעַמִּידָה, לְאַתְעַסְקָא בְּשִׁירִין
 וְתוֹשְׁבַחַן דְּאוּרִייתָא • וּבְגִין בְּךָ דְּרֹוד מִלְכָּא (ג) חִי לְעַלְמִין, וְאִפִּילוּ בִּיּוֹמֵי
 מִלְכָּא מְשִׁיחָא אִיהוּ מִלְכָּא • דְּהָא תַּנּוּן מִלְכָּא מְשִׁיחָא אִי מִן חֲוִיָּא
 הוּוּ, דְּרֹוד שְׁמִיָּה, וְאִי מִן מְתִיָּא הוּוּ דְּרֹוד שְׁמִיָּה • וְאִיהוּ הוּוּ (ד) אַתְעַר
 בְּצַפְרָא עַד לָא יִתִּי דְּכְתִיב (סָט ל"ו) עוֹרָה כְּבוֹדִי עוֹרָה הַנֶּכֶל וּכְנוֹר
 אֶעִירָה שַׁחַר • תָּא חֲוִי כָּל הַהוּוּ לִילִיא דְּשַׁרְהָ הוּוּת לְגַבִּיָּה דְּפִרְעָה,
 אַתּוּ מִלְכָּאֵי עֲלָאִי לְזַמְרָה לִיה לְקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ בְּשִׁירִין וְתוֹשְׁבַחַן,
 אִמְר לִיהוּ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ, כְּלַכּוּ זִילּוּ וְעַבְדוּ מִכְּתָשִׁין רַבְרַבִּין
 בְּמִצְרַיִם, רְשִׁימוּ לְמָאן דְּאָנָּא זְמִין לְמַעַבְדָּה, לְכַתֵּר דָּא מַה כְּתִיב וַיִּנְגַע
 יְיָ אֶת פִּרְעֹה נְגַעִים גְּדוֹלִים וְגוֹמֵר • תָּא חֲוִי מַה כְּתִיב וַיִּקְרָא פִּרְעֹה
 לְאַבְרָם וְגוֹמֵר • מָנָא הוּוּ יַדְעַ, דְּהָא לָא כְּתִיב הֵכָּא כְּמָה דְּאַתְמַר
 בְּאַבְרָם לְךָ דְּכְתִיב וְעַתָּה הִשָּׁב אִשְׁתְּ הָאִישׁ כִּי נָבִיא הוּוּ וְגוֹמֵר •
 וְהֵכָּא לָא אִמְר לִיה מִיָּדִי • אִמְר רַבִּי יִצְחָק הָא כְּתִיב עַל דְּבַר שְׂרִי אִשְׁתְּ

אכרם

(א) מִשְׁתַּעֲשַׁע לְמִי אֵיכָּא אֲלִיָּס מִן מְחִיִּיכִים לְעַמּוֹר מַחְלָת לִילֵי לִטְרָה אֲדוּמָה וְיִחְסַחְתּוּן • אִם • כִּיכ סִרְכַּ ר'ם לְאַחִיקוּ מִסִּי • מִן מְחִיִּין :
 (ב) מַחְלָת כְּוָלָם לְעַמּוֹר נְעַמִּידָה כְּאַמּוֹר חֲסִידִים וְאַחַר צִירִים • אִם • (ג) כְּמֹה אֵלָּא מַסְטִיק כְּשִׁיבָה סִיר מְטוּ' לִכְךָ לֹא נִסְתַּקֵּם אֲלִימְכוּ וְלִשְׁלֹם
 עִימָהוּ (ד) מִיָּדִי דְּחִים קָם מַחְלָת לִילֵי גַב לֹא מִסִּי יָאן כָּל מְלִיגָה וְעַבְדָּא לֹא מִסִּי יָאן כְּמַגּוֹת כְּקַר כְּדוֹר • מִי אֲלִיָּס יָאן כְּלֵאָם וּבְכַבֵּד טִיכָה
 סִימְטָא וְאִם

אכרם, דהכי הוּו אמרי ליה על דבר שרי אשת אכרם, דהא לא
הוּו ממליל עמיה כמה דממליל באכימלך, אלא כמלה דא אתמר
ולא יתיר, מכתשא דא על דבר שרי אשת אכרם איהי, ולא הוּו
(א) מליל דא עמיה • כדן ידע הוא, דהא אתתיה דאכרם איהי מיד
ויקרא פרעה לאכרם ויאמר וגומר • ויצו עליו פרעה אנשים • למה,
בגין דלא יקרב בר נש בהו לאבאשא לון • וישלחו אורתו, לויה
עבדו ליה בכל ארעא למצרים • אמר ליה קדשא בריך הוא סהכי
אנת זמן למעבד לבנוי, את תוויף לון מארעך דכתיב (סמות יג) ויהי
בשלח פרעה את העם, (כ) דאזויף לון מכל ארעיה • אמר רבי אבא
כל כך למה אזדמן ליה לאכרם, ולמאי אצטריך, אלא בגין לגדלא
שמיה דאכרם ושרה בעלמא, (יג ע"ה) דאפילו במצרים דאינון חרשי
עלמא, ולא הוּו יביל בר נש לאשתזיב מנייהו, אתגדל אכרם
ואסתלק לעילא דרא הוא דכתיב ויעל אכרם ממצרים, לאן אתה,
הנגבה • (ומאי הוא ואשתו וכל אשר לו, אלא לאודעא דלא גלו
מניה מדעם, מאינון מתנן דיהבו ליה, בדיל שרה דתהא למלכא)
(ג) אמר רבי שמעון תא חזי כלא רזא דחכמתא איהו, וקא רמו
הכא בחכמתא ודרגין דלתתא דקא נחית אכרם לעימקייא דילהון
וידע לון, ולא אתדבק בהו ותב לקמי מאריה • ולא אתפתא בהו
כאדם, דכד מטא להווא דרגא אתפתא בנחש וגרים מותא לעלמא •
ולא אתפתא כנח, דכד נחרז ומטא להווא דרגא מרה כתיב
(כראסיה ט) וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלה • אהלה כתיב כהיא
אבל באכרם מה כתיב ויעל אכרם ממצרים, דסליק ולא נחית, ותב
לאתריה לדרגא עלאה דאתדבק ביה בקדמיתא • ועובדא דא הוּו
בגין לאחזאה הכמתא, דאתקיים בקיומא שלים בדקא חזי ליה, ולא
אתפתא וקם בקיומיה ותב לאתריה • הנגבה, דא דרום דרגא עלאה
דאתאחיד ביה בקדמיתא דכתיב הלוך ונסוע הנגבה • אוף הכא
הנגבה, אתר דאתדבק ביה בקדמיתא • תא חזי רזא דמלה, אי אכרם
לא זיחות למצרים ולא יצטרף תמן בקדמיתא, לא יהא חולק עדכיה

ס' תפ"ד

(א) כ' סמט פיעם קיל אימר כן וכל אליו : (ב) מסמט סרעם עסם ליהם ליש' איס' : (ג) ע' ודר אכרם וועל אכרם וכיולל דון דחכמתא
סדר לקי' כשטי לחקיר סמנתה ומסאלחס כנו' וכל נספחם ועלם כסלים ולים עליו פיעם חלס סקלי' סלל יגעו וכו' ו' וכו' :
ב' כשאר

בְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא • כְּגוֹנָנָא דְּאָ לְבָנוּי, כְּד בְּעָא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְמַעְבַּד לִיה (ר"ב לון) עֵמָא חֲדָא עֵמָא שְׁלִים, וְלִקְרָבָא לֹון לְנַבִּיָּה, אִי
 לֹא נַחְתוּ בְּקִדְמִיתָא לְמַצְרִים, וְלֹא יִצְטַרְפוּן תַּמָּן, לֹא הוּוּ עֵמָא יְחִידָא
 דִּילִיה • (ע"ב לון) כְּגוֹנָנָא דְּאָ, אִי לֹא אֲתִיִּיחֵבַת אַרְעָא קִדְשָׁא לְכַנְעַן
 בְּקִדְמִיתָא וּיְשֻׁלוּט בֵּהּ, לֹא הוּוּ אַרְעָא חוֹלְקִיה וְעַדְכִּיה דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, וְכֹלָא רוּזָא חֲדָא • רַבִּי שְׁמַעוֹן הוּוּ אֲזִיל בְּאַרְחָא וְהוּוּ עֵמִיה רַבִּי
 אֲלַעְזָר בְּרִיה וְרַבִּי אַבָּא וְרַבִּי יְהוֹרָה • עַד דְּהוּוּ אֲזִיל אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן
 תְּוֹהֵגָא הִיךְ בְּנֵי עֵלְמָא, לֹא מִשְׁגִּיחִין לְמַנְדַּע מְלִי דְּאוּרִייתָא וְעַל מַרְה
 קִימִי • פִּתַח וְאָמַר (ע"ג לון) גִּפְשֵׁי אוּרִייתִךְ בְּלִילְדָה אִיךְ רוּחִי בְּקִרְבִּי
 אֲשַׁחֲרֶךְ, הֵאִי קִרָא אוּקְמוּה וְאוּקִימָנָא לִיה • אֲבַל תָּא חֲזִי גִפְשָׁא דְּבַר
 נֶשׁ כְּד סְלִיק לְעַרְסִיה, גִּפְקָא מִנִּיה וְסִלְקָא לְעֵילָא • וְאִי תִימָא דְּכֹלְהוּ
 סִלְקוּן, לֹאוּ כֹל חֲד וְחֲד חֲמִי אִפִּי מִלְכָא, אֲלֵא גִפְשָׁא סִלְקָא וְלֹא אֲשַׁתְּאֵר
 בֵּהּ בְּחַדִּי גִפְשָׁא, כֹּר (ד) חֲד רִשִׁימוּ (נִשְׁימוּ) (ה) דְּקִסְטָא דְּחִוּתָא דְּלִבָּא •
 וְגִפְשָׁא אֲזֵלָא וּבְעֵיָא לְסִלְקָא, וּכְמָה דְּרַגִּין לְדְרַגִּין לְסִלְקָא, שְׁטָאֵת
 וְהִיא אֲתַעְרַעַת בְּהֵנִי (ו) קוּמְרִין טְהִירִין דְּמִסְאֲבוּתָא • אִי הִיא דְּבִיָּאֵת
 דְּלֹא אֲסַתְּאֵבַת בִּימָמָא, סִלְקָא לְעֵילָא • וְאִי לֹאוּ דְּבִיָּאֵת, אֲסַתְּאֵבַת
 בִּינִיָּהוּ וְאֲתַדְּבַקַת בְּהוּ וְלֹא סִלְקָא יְתִיר, וְתַמָּן מוֹדַעִי לֵה מְלִין, וְאִיהִי
 אֲתַדְּבַקַת מֵאִינוּן מְלִין דְּזִמְן קִרִּיב, וְלִזְמִנִּין (ז) דְּחִיִּיבִין בֵּהּ וּמוֹדַעִין לֵה
 מְלִין בְּדִיבִין • וְכַדִּין אֲזֵלָא בְּהֵאִי גוֹנָנָא כֹּל לִילָא, עַד דִּיתַעַר כֹּר נֶשׁ
 וְתֵאֵבַת לְאַתְרָה • זְכָאִין אִינוּן צְדִיקִיָּא דְּגִלִי לֹון קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 רוּזִין דִּילִיה בְּחֵלְמָא, כְּגִין דִּיסְתַּמְרוּן מִן דִּינָא • וְוִי לְאִינוּן חִיבִי עֵלְמָא
 דְּמִסְאֲבִין גְּרַמִּיָּהוּ וְנִפְשִׁיהוּ • תִּ"ח אִינוּן דְּלֹא אֲסַתְּאֵבוּ, כְּד סִרְקִי
 בְּעַרְסִיָּהוּ, גִּפְשָׁא סִלְקָא וְעֵאלַת בִּין כֹּל הֵנִי דְּרַגִּין בְּקִדְמִיתָא, וְסִלְקָא וְלֹא
 אֲתַדְּבַקַת בְּהוּ וְלִבְתֵּר אֲזֵלָא וְשְׁטָאֵת וְסִלְקַת בְּפֹוס אוּרְחָתָהּ, הֵיאִי גִפְשָׁא
 דְּזַבְּתָא לְסִלְקָא, אֲתַחֲזִיאַת קְמִי דְּסַבְּר אִפִּי יוֹמִין, וְאֲתַדְּבַקַת בְּרַעוּתָא
 לְאַתְחֻזָּא בְּתִיאֻבְתָּא עֵלָא, לְמַחְמִי בְּנוּעַם מִלְכָא וְלִבְקִרָא בְּהִיכְלִיה,
 וְדָא

(א) כַּשֵּׁל אֲזֵלָא כַּעַם שִׁינְחִי דְּרִימַת מִקִּיָּם כִּלְלִי כְּמִי הֵלֵךְ וְסַבְּכָא בִּי חֲמִיר (ב) מְרַב יִכְלִי מְרַב קִטְנָה דְּחִיָּי אֲזִילִים כֹּלֵךְ כְּמִי סִלְלָא וְנִרְמָא
 וְסַבְּכָא טִיבְעָה כְּכִיחָה חֲעִימָה וְכִי קִימְרִין קִימְרִין טַעֲמִיָּים וּמְכִיָּים כְּאִיזִר כְּמִי טִיב קִימְרִי • מְרַבִּי (א) כֹּפ עֲרִיבִי פְּסָזִים לְנִיחָת
 לְסַנְתִּים כֹּר יוּן וְקִימְרִין אִפִּי סִיָּא עֲבִין חִיקָק יִרְדוּ בְּסַחֲרִיבִי חִיבִי יוּן וְמוֹדוּ לִי קִימְרִי כְּמִי כְּבֹורֵם מוֹדוּ קִימְרִי כְּבֹורֵתוֹם וְיֵשׁ כֹּל מִשְׁנֵם כְּעִירֻכִין
 וְכֹלְהֵלִי וְכִי אִם כְּעִין כִּיפַת מְקִיָּתָא יִכְאֵב אִם סַחֲרִיט אֲחִירָא כְּמִי כְּפִין דְּסִינִי מְקִיָּים וְכִן כְּמִי דְּסוֹרִיָּתָא קִמְרָתָא יִלְכִין אֲזִיר וְקִנְרִים :
 (ג) כִּי תִיָּא חִילְטוּתָא אִם מְכַסֵּם וְקִיפֵס לְעִסְרִין אִם הֵאִירִים עֲזִיבִיתָא וְסִלְקָא קִימְרִין פִּי כְּסִיָּים אִם מְכַסֵּם סְאֹרֹתָא כְּעַם קִנְרִים
 כְּמִי אִם כְּסַחֲסָא כְּעִין (ד) אִם מְכַסֵּם עִם אִיחֵם כְּשִׁמְסָם וּמְגוֹדִיעִים לֵס דְּכִרִים כּוּכִים .

וְדָא הוּא בַר גִּישׁ דְּאִית לֵיהּ חוּלְקָא תְּרִיד בְּעֵלְמָא דְּאִתִּי, וְדָא הִיא נַפְשָׁא (א) דְּכַסּוּפָא דִּלְהּ בְּד סֻלְקָא בְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (תְּרִיד) וְלֵא אַתְּדַבְּקָא בְּהַנִּי זִינִן טְהִירִין אַחֲרֵנִין, וְהִיא אֹזְלַת בְּתַר זִנְא קְרִישָׁא בְּאַתְרָא (ב) בְּתַר אַתְרָא) דְּנַפְקָא מִתְּמִן * וּבְגִין כֵּךְ כְּתִיב נַפְשִׁי אֹוִיתִיךָ בְּלִילָה כְּגִין לְמַרְדֵּךְ בְּתַרְךָ, וְלֹא לְאַתְפְּתָאָה (ג) בְּתַר זִנְא אַחֲרָה נּוֹכְרָאָה, תָּא חֲזִי נַפְשִׁי, דָּא נַפְשִׁי דְּאִיהִי שְׁלֵטָא בְּלִילָה לְמַרְדֵּךְ בְּתַר דְּרָגָא * רּוּחַ בְּיוֹם, דְּכְתִיב נַפְשִׁי אֹוִיתִיךָ (ד) בְּלִילָה דָּא נַפְשִׁי דְּאִיהִי שְׁלֵטָא בְּלִילָה * אִף רּוּחִי בְּקֻרְבִי אֲשַׁחֲרֵךְ, דָּא רּוּחַ דְּאִירוּ שְׁלֵטָא בִּימָמָא * וְאִי תִימָא דְּתִרִין דְּרָגִין אִינוּן בְּפִירוּדָא, לֹאוּ הֲכִי, דְּהָא דְּרָגָא חָד אִינוּן וְאִינוּן תִּרִין כְּחִבּוּרָא חָד * וְחַר עֲלָאָה דְּשְׁלֵטָא עֲלֵיהּ וְאִתְּדַבֵּק בְּהוּ וְאִינוּן בֵּיהּ, (ו) וְאִתְּקִרִיאת נִשְׁמָה, וּכְלָהוּ דְּרָגִין סֻלְקָאן בְּרֹזָא דְּחֻכְמָתָא * דְּכַד מִסְתַּבְּלֵן אֲלִין דְּרָגִין, יִסְתַּבֵּל בְּרִישׁ בְּחֻכְמָה עֲלָאָה, וְהִיא נִשְׁמָה עֵייל בְּהוּ וּמִתְּדַבְּקֵן בְּהּ, וְכַד הָאִי שְׁלֵטָא, כְּדִין הִהוּא בְּרִישׁ אִתְּקִרִי קְרִישׁ שְׁלִים מְכֻלָּא, רְעוּתָא חָדָא לְגַבִּי קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא * נַפְשִׁי, אִיהִי אַתְּעֵרוּתָא תְּתָאָה, וְדָא סְמִיכָא בְּגוּפָא וּזְנַת לֵיהּ, וּגּוּפָא אֶחִיד בְּהּ וְהִיא אַתְּאֲחָדָא בְּגוּפָא * לְכַתְּרָא אַתְּתַקְנָא וְאַתְּעֵבִידת כּוּרְסִיָּא, לְאַשְׁרָאָה עֲלָה רּוּחַ בְּאַתְּעֵרוּתָא דְּהָאִי נַפְשִׁי, דְּאַתְּאֲחִידת בְּגוּפָא כְּמָה דְּכְתִיב (ז) עַד יַעֲרָה עֲלֵינוּ רּוּחַ מִמְרוֹם * לְכַתְּרָא דְּמִתְּתַקְנִי תְּרוּוִיָּהוּ, וּזְמִינִן לְקַבְּלָא נִשְׁמָה, דְּהָא רּוּחַ אַתְּעֵבִיד כּוּרְסִיָּא לְגַבִּי נִשְׁמָה לְאַשְׁרָאָה עֲלֵיהּ, וְהִיא (ח) נִשְׁמָה אִיהִי סְתִימָא עֲלָאָה עַל כְּלָא טְמִירָא דְּכָל טְמִירִין * אֲשַׁתְּכַח דְּאִירַת (ל) לֵיהּ (י) כּוּרְסִיָּא לְכוּרְסִיָּא, וּכּוּרְסִיָּא לְגַבִּי עֲלָאָה עֲלֵיהּ * וְכַד תְּסַתְּבֵל בְּדְרָגִין, תְּשַׁבַּח רּוּזָא דְּחֻכְמָתָא כְּהִיא מְלָה, וּכְלָא הוּא חֻכְמָתָא, לְאַתְּדַבְּקָא בְּהִיא גּוּנָא מְלִין סְתִימִין * תָּא חֲזִי (ל) נַפְשִׁי, אִיהִי אַתְּעֵרוּתָא תְּתָאָה דְּאַתְּדַבְּקַת בֵּיהּ בְּגוּפָא * כְּגוּנָא דְּנִהוּרָא דְּבוּצִינָא, דְּנִהוּרָא תְּתָאָה דְּאִיהִי (מ) אֹוּבְמָא וְאַתְּדַבְּקַת בְּפִתִּילָה, וְלֹא אַתְּפֻרֵשׁ מִינָהּ וְלֹא (נ) אַתְּתַקְנַת אֲלָא בְּהּ * וְכַד אַתְּתַקְנַת בְּפִתִּילָה, אַתְּעֵבִידת כּוּרְסִיָּא לְנִהוּרָא עֲלָאָה (ו) חוּרָא, דְּשְׁרִיָּא עַל הִהוּא נִהוּרָא אֹוּבְמָא * לְכַתְּרָא בְּרִישׁ מִתְּתַקְנֵן תְּרוּוִיָּהוּ, אַתְּעֵבִידת הִהוּא

נְהוּרָא

(א) תְּרִיד : (ב) מִינִי לִירוּחַ אֲחִירִים אֵלֵךְ מִדּוּ קִלְעוֹם הַיְיָסִים : (ג) לִמִּי אֲתַקִּירָה מִחִיבִים : (ד) סְמִיכָא הִיא כְּפִל לִירוּחַ וּמִנִּי טוֹב כְּפִל לְכַסּוּפָא וְלִירוּחַ כְּפִל לְנִשְׁמָה : (ה) מִלְּבַת : (ו) אִין לִמִּי חִיקִין יִקְרִישׁ כִּיָּן כְּמִטָּם וּמַעַס סְתִימִיָּים : (ז) חִיָּת : (ח) לְחַ 38 בְּרִאשִׁית

לך לך רפר ע"א

קנ

בית אל, אשתכח רזא דחכמתא (א) בדקא יאות • אל המקום אשר
היה שם אהלה בתחלה • אהלה^ב בה"א, מאן אהלה, דא בית אל •
אכן שלמה בדאמרן • תו רשים ואמר אל מקום המזבח אשר עשה
שם בראשונה, דכתיב ל" הנראה אליו • וכדן (ג) ויקרא שם אברם
בשם " • כדן אתדבק במהימנותא שלימתא • רזא חזי בקדמיתא
סליק מתתא לעילא דכתיב וירא " אל אברם • כתיב ל" הנראה
אליו • ודא הוא דרגא קדמא דאמרן אבו שלמה, (מסע נבנה •
וכתיב למסעו) ולבתר הלוך ונסוע הנגבה • דרגא בתר דרגא, עד
דאתעטר בדרום חולקיה וערביה, לבתר (ג) סתים מלה כד סליק
ואמר ל" סתם, דא עלמא עלאה • ומתמן נטיל בדרגין ונחית מעילא
לתתא, ואתדבק בלא באתריה כדקא יאות • ורהכא כד תסתכל
בדרגין, תשכח רזא דחכמתא עלאה • מה כתיב וילך למסעיו מנגב,
מסטרד דימינא, שירותא דעלמא עלאה סתימא עמיקא לעילא עד
אין סוף, ונחית דרגא בתר דרגא (עד) מנגב ועד בית אל, מעילא
לתתא. וכתיב ויקרא שם אברם בשם " , אדבק יחודא באתריה כדקא
יאות דכתיב אל מקום המזבח אשר עשה שם בראשונה • מאי אשר
עשה שם, דסליק לה מתתא לעילא • והשתא נחית בדרגין מעילא
לתתא, בגין דהיא לא תעדי מאינון דרגין עלאין, ואינון לא יעדון מינה,
ויתייחד בלא ביהודא דדא כדקא יאות • כדן אתעטר אברהם, והוה
חולק ערביה דקדשא בריך הוא ודאי • זכאין אינון צדיקיא דמתעטרי
ביה בקדשא בריך הוא, והוא מתעטר בהון, זכאין אינון בעלמא דין
וזכאין אינון בעלמא דאתי • עליהו כתיב (סע"ס) ועמד כלם צדיקים
לעולם יירשו ארץ • וכתיב (סע"ד) ואורח צדיקים כאור נוגה הולך
ואור עד נכון היום • אזלו כד מטו בחד בי חקל ירתבו • פרתח רבי
שמעון ואמר (סע"ס) פנה אלי וחנני וגומר • האי קרא אית לאסתכלא
ביה, והא אוקימנא ליה בכמה אתר • אבל בהאי קרא מילין סתימין
אית ביה • פנה אלי • וכי דוד אמר פנה אלי וחנני • אלא בגין
(ו) דרגא דיליה דאיהו אתעטר ביה קאמר • תנה עזך לעבדך • תנה

עזך
תשכח רזא דחכמתא דזא היינו סוד סביבס המעלים את חכמתא רזא דחכמתא ויחודא סלס : (א) רזא לבתר : (ב) ויקרא מל וקרא או אל
סס • סספי בסס וס ס אל טילס • ס ס"ח אל חסר • טילס כונס ב"מ מנ' קיים : (ג) אמר לס' סתס ויבן סס סוכח לס' סתס כ" ומתמן
כתיב : (ד) ומלח סלי ר"ל סל' י' • ססוף מרח' י' וטירח סכוס מחכני :

עוֹךְ, דא (6) עז עלאה כדכתיב (שמואל א' ב') ויתן עזו למלכו, מאן מלכו,
 דא מלך סתם מלכא משיחא • אוה הכא לעבדך, דא מלכא משיחא
 כדאמרן מלך סתם • והושיעה לבן אמתך, וכי לא הוה בריה דישי
 איהו, עד דאיהו אמר בשמא דאמיה ולא בשמא דאבוי, אלא דהא
 אוקימנא דכד ייתי בר נש לקבל מלה עלאה לאדכרא, בעי למיהך
 במלה דאיהו ודאי, ועל דא אדכר לאמיה ולא לאבוי • ורתו ה"ה
 תנינן (ד"ג ל"ג דהא דדא) מלך כדקאמרן • אמר רבי שמעון תא חזי
 מה כתיב

ויהי ריב בין רועי מקנה אכרם • (ז) רב כתיב, חסר יו"ד, דבעא לוט
 למהדר לפולחנא נוכראה דפרחי יתבי ארעא, וסופיה דקרא
 אוכח דכתיב והכנעני והפרזי אז יושב בארץ • ומנלן דלוט אהדר
 לסרחניה לפולחנא נוכראה, דכתיב ויסע לוט מקדם • מאי
 (לעיל ע"ד כ') מקדם, מקדמונו של עולם • כתיב הכא ויסע לוט מקדם,
 וכתיב ויהי בנסעם מקדם, מה להלן נטילו מקדמונו של עולם, אוף
 הכא פן • ביון דידע אכרם דלוט להכי נטי לביה, מיד ויאמר אכרם
 אל לוט וגומר • הפרד נא מעלי, לית אנת כדאי לאתחברא בהדאי •
 כדן אתפרש אכרם מניה, ור"א בעא למיהך ולא אתחברא עמיה •
 דכל מאן דיתחבר לחייבא, סופיה למיהך אכרתיה ולא אתענשא
 (דפ"ד ע"ב) בגיניה, מנלן מיהושפט דאתחבר עם אחאב • ואלמלא זכו
 דאבהן אתענש תמן, דכתיב ויזעק יהושפט וכדן אשתויב דכתיב
 (ד"ס כ"י"ח) ויסיתם אלהים ממנו • ועל דא לא בעא אכרם למיהך
 בתריה דלוט • ועם כל דא לא בעא לוט למהדר כסורחניה, אלא
 ויבחר לו לוט את כל כפר הירדן ויסע לוט מקדם • אתנטיל מן
 קדמאה דעלמא, ולא בעא לאתדבקא כמהימנותא שלימתא כאכרם:
 אכרם ישב בארץ כנען לאתדבקא באתרא דמהימנותא, ולמנדע
 חכמתא לאתדבקא במאריה • ולוט ישב בערי הכפר ויאהל
 עד סדום • עם אינון חייבין דעלמא דנפקו מגו מהימנותא דכתיב
 ואנשי סדום רעים וחטאים ליי מאד • כל חד אתפרש לארחה כדקא

יאות

(5) סי' רעו סתם נכ"י מ' משטע ומוקף חכמים שפ"ח כעלמא רחמים: (ב) שלח נדרש: וכדאמרו לוינסן לית מליחיותא ס' סוים ותינו נכנס
 ס' רמז דלון כאלן קדושא • וכן נרשז נחן פכרסס מקנת חסד שסטר לפס שגות סנימאס ו"ח:

לך לך דפיר עיב

קנא

יאות • בגין כך זכאין אינון חכרייא דמשתדלי באורייתא יממא ולידיא
וחברותא דילהון בקדשא בריך הוא ועלייהו כתיב (ירמיוס ד') ואתם
הדבקים בני אלהיכם חיים כלכם היום :

ו' אמר אל אכרם אחרי הפרד לוט מעמו וגומר • רבי אבא פתח
(יבס ב') ויקם יונה לברוח תרשישה מלפני י' וגומר • ווי למין
דאסתתר מקמי קדשא בריך הוא דכתיב ביה (ירמיוס כ"ג) הלא את
השמים ואת הארץ אני מלא נאם י' • והוא אתי למערק מקמיה •
אלא כתיב (סירג') יונתי בחגוי הסלע בסתר המדרגה • יונתי דל
כנסת ישראל • בחגוי הסלע דא ירושלים דאיהי סלקא על כל עלמא •
מה סלע איהי עלאה ותקיפא על כלא, אוף ירושלים איהי עלאה
ותקיפא על כלא • בסתר המדרגה דא (בית המקדש) אתר דאקרי בית
קדש הקדשים לבא דכל עלמא • ובגין כך כתיב בסתר המדרגה,
בגין דתמן הוות שכינתא מסתתרא, כאתתא דאיהי צנועה לבעלה
ולא נפקא מביתא לבר כמא דאת אמר (קהלים קכ"ח) אשתך כגפן פוריה
בידכתי ביתך וגומר • כך כנסת ישראל לא שרייא לבר מאתרהא
בסתירו דדרגא, אלא בזמנא דגלותא דאיהי בגו גלותא • ובגין דאיהי
בגלותא, שאר עמין אית לון טיבו ושלוח יתיר • תא חזי בזמנא דישראל
שריין על ארעא קדישא, כלא הוה מתתקן כדקא יאות, וכורסייא שלים
עליהו, ועבדי פולחנא, זבקע אוירין דעלמא, וסליק הרווא פולחנא
לעילא לאתריה, בגין דארעא לא אתתקנת לפולחנא אלא לישראל
בלחודייהו • ובגין כך שאר עמין עובדי עבודה זרה, הוו מתרחקי דלא
הוו שלטין בה כדשהשתא, בגין דלא אתזנו אלא מתמצית • ואי תימא
הא חמינן כמה מלכין הוו, דשליטין בזמנא דבית המקדש קיים על
עלמא • תא חזי בבית ראשון עד לא סאיבו ישראל ארעא, לא הוו
שלטין שאר עמין עובדי עבודה זרה, אלא אתזנו מתמצית, ובה הוו
שלטין ולאו כל כך • כיון דחכו ישראל וסאיבו ארעא, כרין בכ יכול
דחו לה לשכינתא מאתרה, ואתקרבת לדוכתא אחרא • וכדין שלטין
שאר עמין ואתייהיב לון רשו לשלטאה • תא חזי ארעא דישראל, לא
שליט עליה ממנא אחרא בר קדשא בריך הוא בלחודי • ובשעתא
דחכו ישראל, והוו מקטרין לטעון אחרנין בגו ארעא, בכיכול ארתייא

שכינתא

שכינתא מאתרה • ומשבי ומקטרי לאתקשרא טעון אחרן גו שכינתא,
 וכדין אתייהיב לון שלטנותא, (6) בגין דקטרת קטרא הוא לאתקטרא •
 וכדין שלטו שאר עמין ובטרו נביאים • וכל אינון דרגין עלאין לא
 שלטו בארעא • ולא אעדיו שולטנותא דשאר עמין, בגין דאינון משכו
 לשכינתא לגבייהו, ועל דא בבית שני, הא שולטנותא משאר עמין לא
 אעדיו, וכל שכן (7) בגלותא דשכינתא בשאר עמין אחר דשאר ממנן
 שלטין • ובגין כך כלהו ינקין מן שכינתא דאתקריבת גבייהו, ועל
 (רפ"ה ע"ב) דא בזמנא דישראל הוו שראן על ארעא, ופלחי פולחנא
 דקדשא בריך הוא • שכינתא הוות צנועה ביניהו ולא נפקת מגו ביתא
 לבר באתגלייא • ובגין כך כל אינון נביאים דהוו כההוא זמנא, לא
 גטלו נבואה אלא באתרה פדקאמרן • ובגין כך יונה הוה ערק לבר
 מארעא קדישא, דלא יתגלי עליה נבואה, ולא יהך בשליחותא דקדשא
 בריך הוא • ואי תימא הא חמינן דאתגלייא שכינתא בכבל, דאיהו
 לבר • הא אוקימנא דכתיב (יחזקאל 6) היה היה, דהוה מה דלא הוה
 מן קדמת דנא, מיומא דאתבני בי מקדשא • וההיא נבואה לשעתא
 הוות, וכתיב על נהר כבר • נהר דכבר הוה מיומא דאתברי עלמא,
 ושכינתא אתגלייא תדיר עליה דכתיב (כראשית 5) ונהר יוצא מעדן
 להשקות את הגן ומשם יפרד וגומר • (שם האחר וגומר) • ודא איהו חד
 מנייהו, ותמן אתגלי שכינתא לפום שעתא, דאצטריכו לה ישראל
 לפום צערייהו • אבל בזמנא אחרא לא אתגלייא • ובגין כך יונה בגין
 דלא תשרי עלוי שכינתא ולא אתגלי עליה, אזל מארעא קדישא וערק
 הדא הוה דכתיב מלפני • וכתיב (יונה 6) כי ידעו האנשים כי
 מלפני • הוא בורח • תא תוי כמה דשכינתא לא אתגלייא אלא
 באתרא דאתחזי לה, אוף הכי לא אתחזי ולא אתגלייא אלא כבר
 נש דאתחזי לה • דהא מן יומא דסליק על רעותיה דלוט לאתהפכא
 בסרחניה, אסתלקת רוחא קדישא מאברהם • וכד אסתלק לוט מניה,
 מיד שרא רוח קדישא בדוכתיה דדא הוא דכתיב וי אמר אל אברהם

אחרי

(א) לפי סקטורט סוף סקטור המדרגות יחד ולכן נק' כסא קטרת סוף לשון קדור כלשון חרנים • ומקרים טעון אחינן כסקטורט וזית
 חין פסקי • טרש כ • (ב) כל כי כחפירו יז כגלות לכל סלימות ולא חתח יז דא ח' כדו עלה חתים סספעט סקרוסם כילם לאומס אחת
 מאז כ כחיתים סספעט לישראל הוה כולה נחם ומדריגם רכס ודרו וזראן סמחלם סיו כעלי סארים של אימית מחסלי ישראל מאז כ טקס
 נועלים יז • מחסלת חלומות ולא מחסלת סארים וידרו ישראל כ' • מדרגות וז' יאחם חדר מטה מטה כ' • ס' • ואספר שחטור לכרל
 ע'ס סקקוים יכרגלים וזו סכא סג'ילם • מלין :

אחרי הפרד לוט מעמו וגומר • תא חזי כיון דחמא אברהם דלוט
הוה תב לסרחניה, הוה דחיל אברהם, אמר דילמא חס ושלום בגין
חברותא דדא, אכידנא בגיניה חולקא קדישא דאעטר לוי קדשא
ברוך הוא • כיון דאתפרש מניה, אמר ליה שא נא עניך וראה מן
המקום אשר אתה שם • מאי מן המקום אשר אתה שם • דאתדבקת
ביה בקדמיתא ואתעטרא במהימנותא שלימתא • (ה) צפונה (ו) ונגבה
(ז) וקדמה (ח) וימה • אלן אינון מסעיו דהוו בקדמיתא, דכתיב וילך
למסעיו וכתיב הלוך ונסוע הנגבה • אלן דרגין עלאין דאתעטר
במהימנותא שלימתא בקדמיתא • וכדן אתבשר, דלא יעדי מניה ומן
בנוי לעלמין דכתיב כי את כל הארץ אשר אתה רואה • מאי אשר
אתה רואה • דא דרגא קדמאה דאתגלייא ליה כמה דאת אמר לוי
הנראה אליו • ובגין כך אשר אתה רואה, בגין (ט) דדרגא דא קדמאה
אתכליל מכלהו דרגין, וכלהו אתחזון ביה ובגין כך כי את כל הארץ
אשר אתה רואה וגומר • רבי אלעזר אערע בבי אושפיזא בלוד ודוה
עמיה רבי חזקיה • קם בליליא למלעי באורייתא קם רבי חזקיה גביה
אמר ליה רבי אלעזר (י) בקיסטרא דקיסטא חברייתא שכיחי • פתח
רבי אלעזר ואמר (ס"ד כ) כתפוח בעצי היער וגומר • כתפוח, דא קדשא
ברוך הוא דאיהו חמיד (י) ומתעטר בגונוי מכל שאר אילנין, דלא
אית דרמי ליה • רשים איהו מכלא, רשים הוא דלית אחרא כוותיה •
בגיני כך בצלו חמדת, בצלו ולא בצלא אחרא, בצלו ולא בצלא דשאר
ממנן • חמדת, אימת, מן יומא דהוה אברהם בעלמא, דאיהו חמיד
ורחים ליה לקדשא בריך הוא באהבה כמה דאת אמר (ישעיה מ"ה) אברהם
אוהבי, ופריו מתוק לחבי, דא הוא יצחק דאיהו איבא קדישא • דבר
אחר בצלו חמדת וישבת, דא יעקב • ופריו מתוק לחבי, דא יוסף
הצדיק דעבד פירין קדישין בעלמא, ועל דא כתיב (כראסית ל"ז) אלה
תולדות יעקב יוסף, דכל אינון תולדות דיעקב (יוסף איהו דעביד
תולדות

(א) קי שמאל בטורס : (ב) קי ימין חסד : (ג) מסורת קי אטלעי ח"ח : (ד) מטרכ מסעו חזרין מלכות : (ה) חיקא לוי אס בן מה טיעול
כמעטוי מאחר שא כחן לוי אלא ואלו בגין יכו כלימר כוס כחן אה כולב כי כמרה טוהח כילס ככללים כס ו"ח (ו) כאלל שלנים כי
סאירחים וכמכר להם סכל כמרה סם מליים חמור חכרים אשר סם עיכרים וזכרים סכן סם כלי לואספיות אחר כלוד כמכואר : דקוטפא ס"ג
ופו קסר סאשכול קיסטרא סוה מל קסר כסו קסטרא סוה כרנגליי פ' סמוני : קוטפ סכול כערבו יכתיבה ט"ס ססור מחקשרים יחר
גמ' הנקרא אשכול טו עסקס כחיו יוסף חכרייתא שכיחי : (ז) סיינו סיר חרין עטין מחרין טויון חיוור יסמק חר עטיל מלך אלא סק
חסד : חר עטרא מלך אימא סק' בטורס כנו כפאיינו דף רל"א וס' .

לך דפיה עיא ועיב

תולדות) (כ"ג) ביוסף הצדיק קיימי, דעביד תולדות בעין בלהו (כ"ד)
 ל"ג שבטים) ובגין כך אקרוני ישראל על שמא דאפרים דכתיב (ירמיה ל"ה)
 הבן יקר לי אפרים וגומר דבר אחר כתפוח בעצי היער, דא אברהם
 דרמי ליה לתפוח דסליק ריחין, (ד"ס כ"ע כ) ואתרשים במהימנותא שלימתא
 על כל בני דריה. ואתרשים חד לעילא ואתרשים חד לתתא דכתיב
 אחר היה אברהם. מאי טעמא היה אחד, דלא היה אחרא בעלמא
 די סליק למהימנותא דקדשא בריך הוה בד איהו. אמר ליה רבי
 חזקיה והא כתיב ואת הנפש אשר עשו בחרן. אמר ליה עד בען
 אינון לא הוו (כ"ה) בדרגין עלאין דאתעטר בהו אברהם. לכתר אמר
 ליה תו שמענא, דלא אקרי אברהם אחר עד דאסתלק ביצחק ויעקב.
 ביון דאסתלק ביצחק ויעקב, והוו בלהו תלתהון אבהן דעלמא, כדון
 אקרי אברהם אחר, וכדון הוה תפוח בעלמא רשים מכל בני עלמא.
 אמר ליה (כ"ז) שפיר קא אמרת. דבר אחר כתפוח בעצי היער, דא

(ג) קדשא בריך הוא. בן דודי, דא קדשא בריך הוא. בצלון, דא
 קדשא בריך הוא. חמדתי וישבתי, ביומא דאתגלי קדשא בריך הוא
 על טורא דסיני, וקבילו ישראל אורייתא ואמרו (שמות כ"ד) נעשה ונשמע.
 (ד) ופריו מתוק לחכי, אלין מלין דאורייתא דכתיב בהו (תהלים י"ט) ומתוקים
 מדבש ונופת צופים. דבר אחר ופריו מתוק לחכי, אלין נשמתהון
 דצדיקיא דכלהו איבא דעובדוי דקדשא בריך הוה, וקיימי עמיה
 לעילא. תא חזי כל נשמתין דעלמא, דאינון איבא (ה) דעובדוי דקדשא
 בריך הוה, כלהו חד ברזא חד. וכד נחתי לעלמא, כלהון מתפרשין
 בגווני דבר ונוקבא, ואינון דבר ונוקבא מחוברין בחדא. ותא חזי
 תיאובתא דרכורא לגבי נוקבא ואתדבקותא דיליה בה אפיק נפש
 וכליל תיאובתא (כ"ח) תיאובתיה) דנוקבא ונטיל לה, ואתכליל תיאובתא
 תתאה בתיאובתא דלעילא, ואתעבירו רעיותא חדא בלא פרודא, וכדון
 (נטיל) כליל בלא נוקבא ואתעברת מן דכורא, ותיאובתין דתרווייהו

ונוקבא לגבי דכורא דלעילא דכורא דתתאה דכורא דתתאה דכורא דתתאה

מתרבקן

(א) כלי לא נחקרו כפרוס כלתוס דכתיב ויך למסעיו כנול ואם אכרסם לא ובה כסס ערין און ויכר סס : (ב) לימדנו רש"י כסר
 סאדים שכל פשעו ורוו סח"י קייטין לטכ"י ואלע"פ שא חול על סכורו הכל עושים קייטין ויהו א'מרס ססור קאמר אכל ח"ה וכו' ו'ח' כי
 ללו ואלו ואלו דכרו אלמס חיים כפשעו שהם אחת כמ"ש רבנו לרפת סכיאם פריט"ל פ"ק דעירובין ולין סכל קייטין לטכ"ס : מאין :
 (ג) סוכא דרכורא אריא ניק' לא סלק' כסמ' ו'ח' כהמ"ח כעלי ססור פ"י ככו : שהמ"ח ככיווה כעלמא רניקבל עילס סנדלפין : סח"ה כגמ'
 יע"ד כי סם לפטוי ניק' לא סלקא כמחא כנו' כן דודי ח' ח' רשום מכל סכניס ו'ק' ו'אני ככל ללו סס"א סכל כמ' וסמ' סכל כליפין ססות ססור
 פ"ס אכל לעבר סוסי וסכח כללו מסמ' ו'ח' : (ד) לעיל ס"כ כ' : (ה) עוין כפרוס רמיניס מסמ"ק עטר ח' פ' כ"כ ופקודי רמ"א פ' א"ס :
 אפסר עלוס רמוו חול' כליפוסם למס דרבי א' איס לקור על סאסס ו'אין וכו' משל לקרס אפכר אכרס סוי דרכ' לקור סארס על סאכוס וכו' :

מתדבקן בחדא, ועל דא כלא כליל דא כדא • וכד נשמתין נפקין,
 דבר ונוקבא בחדא נפקין • לבתר כיון דנחתי מתפרשן דא לסטרא
 דא ודא לסטרא דא, וקדשא בריך הוא מזווג לון לבתר, ולא אתייהיב
 זווגא לאחרא אלא לקדשא בריך הוא בלחודו, דאיהו ידע זווגא
 דילהון לחברא לון בדקא יאות • זבאה הוא בר נש דזכי בעוכדו
 ואזיל באורח קשוט, בגין דיתחבר נפש בנפש במה דהו מעיקרא •
 דהא אי זכי בעוכדו, דא הוא בר נש שלים בדקא יאות • ובגין כך
 בתיב ופריו מתוק לחבי, דהוא (6) בתקונא מברך לאתברכא מניה
 שלמא, בגין דכלא בעוכדין דבר נש תליא אי זכי אי לא זכי • אמר
 רבי חזקיה הכי שמענא דכתיב (חזק י"ח) כמני פריך נמצא • קדשא
 בריך הוא אמר לה לכנסת ישראל ממני ודאי פריך נמצא, פריי נמצא
 לא כתיב, אלא פרייך, דהוא תיאובתא דנוקבא דעביד נפש, ואתכליל
 בתוקפא דדכורא, ואתכליל נפש בנפש ואתעבידוחד, כליל דא כדא
 כדאמרן • לבתר אשתכחו תרווייהו בעלמא, ודאי כחילא דדכורא
 אשתכח איבא דנוקבא • דבר אחר בתיאובתא דנוקבא אשתכח
 איבא דדכורא דאי לאו תיאובתא דנוקבא לגבי דכורא, לא אתעבידו
 פירין לעלמין דדא הוא דכתיב ממני פריך נמצא :

ויהי בימי אמרפל מלך שנער וגומר • רבי יוסי פתח (ישעיה מ"ה) מי
 העיר ממזרח צדק יקראוהו לרגלו וגומר, האי קרא אוקמור
 חבריאי • אבל האי קרא ברזא דחכמתא איהו • דהא תנינן שבועה
 רקיעין עבד קדשא בריך הוא לעילא, ובלהו לאשתמודע יקרא
 דקדשא בריך הוא, ובלהו קיימין לאודעא רזא דמהימנותא עלאה •
 תא חזי אית רקיעא עלאה סתים לעילא מנייהו דאינון שבועה, ודא
 הוא (ג) רקיעא דרבר לון ונהור לון לבלהו • ודא לא אתיידע וקיימא
 בשאלתא דלא ידיעא • בגין דאיהו סתים ועמיק וכלא (ג) תוהין
 עליה, ובגין כך אקרי מי, במה דאוקמור דכתיב (איוב ל"ח) מבטן מי יצא
 הקרח ואתמר. (ד) והאי הוא רקיעא עלאה (ד"ו ע"ה) דקיימא על כל
 אינון שבועה • ואית לתתא רקיעא דאיהו תתאה מבלהו ולא נהיר •
 ובגין

(6) כי מתק שתי מחוקי כחם כחיל חוקן סכסס סתחכרטיס סטולמית פל ירס • וזייגין סזוכס עילוי יפון אינפי דאפסירי אנפשינו ו'ת'
 (כ) פל כחם סמכנת לחק'ס כמי'ס סח'ס ו' רקיע'ס וכיכ'ס כק'ס • מ'י' ס'ס' • (ג) ככלס מתמסוס • (ד) כקדמס • כ' ופרס'ס ווחו רל'ו כ' •
 בראשית
 ח כריט

ובגין דאיהו תתאה דלא נהיר, ההוא רקיעא דעליהו אתחבר ביה *
ואלין תרין אתוון כליל לון בגוויה, ואקרי ים, דההוא רקיעא עלאה
דאקרי מ"י, בגין דכל אינון רקיעין אחרנין אתעבידו נחל"ן ועאל"ן
לגביה, וכרין איהו ים עלאה, ועבד (ה) איבין (ו) ונונין לזנייהו * ועל
דא אמר דוד (תהלים ק"ה) זה הים גדול ורחב ימים שם רמש ואין מספר
חיות קטנות עם גדולות ועל דא כתיב (ג) (ישעיה מ"ה) מי העיר ממזרח
צדק יקראהו לרגלו * מי העיר ממזרח דא אברהם * צדק יקראהו
לרגלו (כ"ה) דא שרה * דבר אחר צדק יקראהו לרגלו וגומר) * דא
הוא רקיעא תתאה דכלהו רקיעין, דאתעביד ים * יתן לפניו גוים,
מאן האי, הוא רקיעא תתאה דאמרן, דעביד נוקמין ואפיל שנאין,
ובהאי אשתבח דוד ואמר (תהלים י"ח) ואויבי נתתה לי עורף ומשנאי
אצמיתם * יתן לפניו גוים * אלין אינון עמין דהוה רדיף עליהון אברהם,
וקדשא בריך הוא הוה קטיל לון * (ומלכים י"ד) * (מאי י"ד, אלא) אלין
מלכין דממנן לעלא עליהו * יתן לפניו גוים, אלין עמין דלתתא
ומלכים י"ד, (ה) אלין ממנן בכרבן דלעלא * דכד עביד קדשא בריך
הוא דינא בעלמא, (ה"ה בעמא) ככלא עביד דינא בעלא ותתא *
ירדפס יעבור שלום אורח ברגליו לא יבא * ירדפס, דא אברהם
דאברהם הוה רדיף לון, וקדשא בריך הוא הוה עבר קמיה וקטיל
לון דכתיב יעבור שלום דא קדשא בריך הוא, דאקרי שלום * אורח
ברגליו לא יבא * וכי סלקא דעתך דהוה אברהם אזיל בגו ענני או
בגו סוסון ורתיבין * אלא אורח ברגליו לא יבא, דלא הוה אזיל
קמיה דאברהם (ו) לא מלאכא ולא שליחא, אלא קדשא בריך הוא
בלהודוי דכתיב אורח ברגליו * (ו) מאן רגליו, אלין מלאכין דאינון
תחותוי דקדשא בריך הוא כמה דאת אמר (זכריה י"ד) ועמדו רגליו ביום
ההוא וגומר * דבר אחר מי העיר ממזרח * תא חזי בשעתא דקדשא
ברוך הוא אתער עלמא לאייתאה לאברהם ולקרבא ליה לגביה *

האי

(א) טיובו כשמות חלוקים שמספעת לעולם: (ב) כדפי' ו' וז"ל דל' אינון נוכין אינון שיתון בעלמון וכו' כדכתיב שמים וכו' וכו' לעיני רבין
קייס ו'ח: (ג) א"ה זה לשון הכרזתם רבא' ע"כ ס' ס' עמוני סודות הי"ח חסיון וכו' כמסכתא ככף: ויכס וירדס וכו' יס לך א"ה
ירדף חרוגים: וירדפו של א"ה חרוגים חיי שנאמר כי את אשר הכית דרפי חס' מי העיר ממזרח צדק וקראו לרגלו חו' עילמים הים תליר
כו' ככל מקיס שהיו חייך: א"ר ברכיה מול צדק הוה מאיר לו (ו) וזו מקביל לט"ה הוה דא רקיעא תתאה וכו'): צדק סתם ליתת יתמית
אח א"ן אברהם עיש איתו לון מי אעטת איתו: (ד) אלו שרי מעלה בע' אומות שבעולם: (ה) יוס' וירפס יעבר שלום דא ק"ה ולא ס'ס
מלאך ס'ס רגליו לעבור וכאילו א' רגליו כאורת לא יבא י"ח: (ו) א"ה יוכן כט"ה סרס האורה כחלתא סכרו על שחיף מלח רגל סכעיים
מירס על סרס העלול והמסוכך ולוה וקראו המלאכים רגל לחותם עליוהו רזאזנים מתאו ית' וישעיהו רזאזנים כמ'יבות:

האי אתערותא בגין דזמין יעקב למיפק מגיה, ולקיימא תריסר שבטין בלהו זבאין קמיה דקדשא בריך הוא * צדק יקראהו לרגלו, דקדשא בריך הוא הוה קרי ליה תדיר מן יומא דאתברי עלמא במה דאת אמר (ישע' מ"ב) קורא הדורות מראש * ובגין כך צדק יקראהו ודאי לרגלו, לאתחברא ביה בפולחניה, ולקרבא ליה לגביה במה דאת אמר (שמות י"ב) העם אשר ברגליך * דבר אחר מי העיר ממזרח, דמתמן שירותא דנהורא לאנהרא * בגין דדרום, ההוא תוקפא דנהורא דיליה מגו מזרח איהו * ועל דא מי העיר ההוא גהורא דדרום * ממזרח, בגין דאיהו נטיל ואתון בקדמיתא, ותיאובתא דההוא (י) רקיעא עלאה למיהב ליה (י) למזרח * צדק יקראהו לרגלו, דא מערב דאיהו קרי ליה תדיר ולא שכיך במה דאת אמר (תהלים פ"ג) אלהים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט אל * בגין דמערב אתער תדיר לגביה * יתן לפניו גוים ומלכים ירד, דהא מגיה קביל תוקפא לאכנעא כל אינון עמין דעלמא * רבי יהודה אמר (ישע' מ"ה) מי העיר ממזרח דא אכרהם, דלא נטיר אתערותא לגבי קדשא בריך הוא אלא ממזרח * בגין דחמא שמשא דנפיק בצפרא מסטרא דמזרח, נטיל אתערותא לנפשיה דאיהו קדשא בריך הוא * אמר דא הוא מלכא דברא יתי, ופלח ליה כל ההוא יומא, לרמשא חמא שמשא דאתכניש * (יירחא נפקא) וסיהרא גהרא * אמר דא הוא ודאי, דשליט על ההוא פולחנא דפלחית כל האי יומא, דהא אתחשך קמיה ולא נהיר, פלח ליה כל ההוא ליליא * לצפרא חמא דאזלא חשוכא ואתנהיר סטרא דמזרח * אמר ודאי כל אלין מלכא אית עלייהו ושליט דאנהוג לון * בין דחמא קדשא בריך הוא תיאובתא דאכרהם לגביה, בדין אתגלי עלוי ומליל עמיה דכתיב צדק יקראהו לרגלו, דמליל עמיה ואתגלי עליה * רבי יצחק פתח (ש"ס מ"ב) דובר צדק מגיד מישרים, (ד"פ ע"ב) קדשא בריך הוא כל מלוי אינון בקושטא * ועביד מישרים, במה עביד מישרים, בגין דבר ברא קדשא בריך הוא עלמא לא הוה (י) קאים, והוה מתמוטט להכא ולהכא * אמר ליה קדשא בריך הוא לעלמא, מה לך דאת מתמוטט *

אמר

(ה) כירוב טיבס : (ב) פירוש ח"ח ל"ס : (ג) כל דום משמים הסמעת דין ארץ וירח וסקנה ר"ל חחלם עלם כרבינו לברא פעיל כמר"ב מה
 טס מ"כ יתו מיטע הקמי-עטה ארץ ורח"כ כחלנירף הקנ"ס מרת פסס"ד סה"ק טס ע"כ ככל"ל שיש בר"ו אוחיות כמכין ורל"ס או סקנ"ס :
 ח לטוב

אמר ליה רבוננו של עולם, לא יבילנא למיקם דלית בי יסודא על מה
 דאתקיים • אמר ליה הא אנא זמין למיקם בך חד צדיק, דאיהו אברהם
 די ירחים לי • מיד קאים עלמא כקיומיה דרא הוא דכתיב (כראשית כ)
 אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, (6) אל תקרי בהבראם אלא
 באברהם, באברהם מתקיים עלמא • אמר רבי חייא ומגיד מישרים,
 דהא אתיב ליה עלמא לקדשא כריך הוא, ההוא אברהם זמין הוה
 דיפקון מניה בנין דיחריבו מקדשא ויזקידו אורייתא • (כ"א לנפק
 מניה ישמעאל, אמר ליה הא יצחק, אמר ליה זמין למיפק מניה עשו
 חיבא דיחרב בי מקדשא ויזקיד אורייתא) • אמר ליה זמין חד בר
 נש למיפק מניה דאיהו יעקב, ויפקון מניה תריסר שבטין כלהו זבאין •
 מיד אתקיים עלמא כגיניה דרא הוא דכתיב מגיד (7) מישרים • רבי
 אלעזר אמר הא אתערנא, וידבר, ויגד, ויאמר, כלהו לטעמייהו מתפרשן,
 וידבר, איהו באתגלייא דרגא לבר, דלאו איהו דרגא פנימאה באינן
 דרגין עלאין, ורא איהו דובר צדקי ויגד, איהו רמו לדרגא פנימאה
 עלאה דשלטא על דבור, ודא הוא מגיד מישרים, (8) מאן מישרים, דא
 ורגא עלאה דיעקב שרייא ביה דרא הוה דכתיב (תהלים ל"ט) אתה
 כוננת מישרים • ובגין כך מגיד כתיב, ולגא כתיב דובר אמר רבי
 יצחק והא כתיב (דברים ד) ויגד לכם את (-) ברירתו • אמר ליה הכי
 הוא ודאי, איהו דרגא דשלטא על תתאה דאיהו דובר צדק, וכלגא
 (כה) איהו לאסתכלא אחיא (כ"ח לאשתלא איבא) • תא חזי דאף על
 גב דדבור איהו תתאה, לא תימא דלאו עלאה איהו, אלא ודאי דבר
 מלייא איהו מכלא, ודרגא עלאה איהו, וסימניך (ס"ב) בי לא דבר
 רק הוא מבס • רבי אלעזר הוה אזיל לבי חמוי והוה עמיה רבי חייא
 ורבי יוסי ורבי חוקיה אמר רבי אלעזר הוה חמינא דאתערותא
 דלעילא, לאו איהו אלא כד אתער לתתא, דהא אתערותא דעילא
 בתיאובתא דלתתא תלייא (מלתיא) • פתח ואמר (תהלים פ"ג) אלהים אל
 דמי לך אל תחרש ואל תשקוט אל, דא הוא אתערותא דלתתא בגין
 לשלטאה • אמר דוד אלהים אל דמי לך, לאתערנא לגבי עלאה

ולאתחברא

(6) לנבילנא זכ וכו' ח : (7) ל רבים ה' : (8) כוסר אר האריות מאן מישרים חילין ים דרמתי דולסין לגבי וכו' וכו' פירוש ח"א
 (ד) מי יסוד ה' :

ולאתחברא גבי ימינא * מאי טעמא, בגין (cc) כי הגה אויביך יהמיון
 וגומר, (וכתיב) כי נועצו לב יחדיו עליך ברית יכרותו * ובגין כך אלהים
 אל דמי לך, לאתערא לגבי עליא, דהא כדן אתערת ימינא וקטירת
 לה ברהרה * וכד אתקשרת בימינא, כדן אתזכר שנאין דכתיב
 (שמיט ט"ו) ימינך יי נאדרי בכח ימינך יי תרעץ אויב * ותא חזי בשעתא
 דאתחברו כל אינון מלכין, לאגחא קרבא עליה דאברהם, אתיעשו
 לאעברא ליה מן עלמא, ובין דשלטו בלוט בר אחוה דאברהם, מיד
 אזלו דכתיב ויקחו את לוט ואת רכושו בן אחי אברם וילכו, מאי טעמא
 לכך בגין דריוקניה דלוט הוה דמי לאברהם, ובגין כך וילכו, דכל ההוי
 קרבא בגיניה הוה, מאי טעמא, בגין דהוה אברהם אפיק בני עלמא
 מפולחנא נוכראה, ואעיל לון בפולחנא דקדשא כריך הוא ותו קדשא
 כריך הוא אתער לון בעלמא, בגין לגדלא שמא דאברהם בעלמא
 ולקרבא ליה לפולחניה * ורזא דמלה בין דאברהם אתער למרדף
 אבתרייהו, כדן אלהים אל דמי לך עד דאתקשר כולא באברהם *
 וכד אתקשר כולא באברהם, כדן אתברו כולהו מלכין מקמיה כדקא
 אמרן דכתיב * (6) ימינך יי תרעץ אויב וגומר :

ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין * רבי שמעון פתח ואמר
 (תהלים ס"ב) ויהי בשלם סכו וגומר * תא חזי כד סליק ברעיותא
 דקדשא כריך הוא למברי עלמא, (3) אפיק חד שלהובא דבוצינא
 דקרדינותא * (4) ונשף זיקא בזיקא חשכאת ואוקידת, ואפיק מגו סטרי
 (5) תהומא חד (7) טיף וחבר לון בחד וברא בהו עלמא * ההוא
 שלהובא סליק ואתעטרא בשמאלא, וההוא טיף סליק ואתעטרי בימינא *
 סלקו חד בחד, אחלפו דוכתי דא לסטרא דא ודא לסטרא דא, דנחית
 סליק ודסליק נחירת * אתקטרו דא כדא נפיק מבינייהו רוח שלים,
 כדן אינון תרין סטרין אתעבידו חד, ואתייהיב בינייהו, ואתעטרו חד
 בחד, כדן אשתכח שלם לעילא ושלם לתתא, ודרגא אתקיים *
 אתעטרת ה"א בוא"ו, וא"ו בה"א כדן סלקא ה"א ואתקשרא בקשורא

שרים

(א) כאן איך ער דמי אזלי חכמי כדף אחר זס כאלפע הרף : (ב) סיליא מטעלב אל כנילוו שלמכת אחז וסוף מלואיה קי הרין סכחאלל
 מכיליכל דקרדינותא סוכר לטול כריש רף ע"א : (ג) יהיה מכשכ ומכס רוח עליון כרות החזון סיליא סכך אש הייסרוי (יפו) זיקא כי
 נכו' דעתיק סנקלאת כילינא דקרדינותא כר חוק נפת כס' גכ לרות וסלירו הנכרות ו' כו' ונחמוקי ונחמכי ונכערו כלס ו'ס וזוקדת
 אחר עיף סס' ספרים : (ד) ס' כסף כמי כסף כו סכ' והס' מחתלפים כמכטל וכן פיר כקן כור עמיה) : (ה) עיפס אחז וסוף קי
 אחר סוף כמכס סור אית יור' סיליא עיפס אחז :

שלים • כרין ומלכי צדק מלך שלם • מלך שלם ודאי, מלך איהו
 רשליט בשלימו, אימתי איהו מלך שלם, ביומא דכפורי דכל (ה) אנפן
 נהירין (ג) (דבר אחר ומלכי צדק מלך שלם אמר רבי שמעון בעי
 קדשא כריך הוא למיפק כהונתא משם, כמא דאת אמר ברוך אברם
 לאל עליון, כיון דאקדים ברכתא דאברהם לברכתא דמאריה אמר
 ליה אברהם, וכי מקדימין ברכתא דעבדא לברכתא דמריה, מיד
 אתיהיב כהונתא לאברהם דכתיב (מלכים ק"י) נאם " לאדוני שב לימיני
 וכתיב בתריה נשבע " ולא ינחם אתה כהן לעולם על דברתי מלכי
 צדק, דכתיב והוא כהן לאל עליון ואין זרעו כהן) • דבר אחר ומלכי
 צדק דא עלמא בתראה • מלך שלם, דא עלמא עלאה דאתעטר חד
 בחד בלא פרוזא, תרין עלמין בחדא, ואפירו עלמא תתאה כלא הוא
 חד, וחד מלה איהו • הוציא לחם ויין, דתריין אלין ביה • והוא כהן
 לאל עליון, משמש עלמא לקבל עלמא • והוא כהן דא ימינא • לאל
 עליון (ו) עלמא עלאה, ובגין כך בעי כהנא לברכא עלמא • תא חזי
 ברכאן (ר"ה ל"ג כד) נטל האי עלמא תתאה, כד אתחבר בכהנא רבא,
 כדן ויברכהו ויאמר ברוך אברם וגומר, לאל עליון, הכי הוא ודאי •
 כגוונא דא בעי כהנא לתתא לקשרא קשרין, ולברכא האי דוכתא,
 בגין דיתקשר בימינא, לאתקשרא תרין עלמין בחד • ברוך אברם, רוא
 דמלה תקונא דברכאן איהו • ברוך אברם, כמה דאמרינן ברוך אתה •
 לאל עליון, " אלהינו • קונה שמים וארץ, מלך העולם • והאי קריא
 רוא דברכאן איהו, ובגין כך ויברכהו מתתא לעילא, וברוך אל עליון
 (אשר מן צדד בידו) מעילא לתתא • ויתן לו מעשר מכל, לאתדבקא באתר
 דקשורא אתקשר לתתא • עד דהוו אזלי אערע בהו רבי ייסא וחד
 יודאי כהדיה, והוה אמר ההוא יודאי (ע"ה כ"ה) לדוד אליך " נפשי
 אשא • לדוד • וכי אמאי לא כתיב מזמור לדוד, אלו לדוד מזמור •
 אלא בגין דרגיה קאמר לדוד, תושבחתא דאמר בגיניה • אליך " דז
 נפשי אשא • אליך " (ז) לעילא • נפשי, מאן נפשי (אשא) דא דוד,
 הוא דרגא קדמאה דקאמרן • אשא, אסלק כמה דאת אמר (ע"ה ק"א)

אשא

וה' תפסה דמחך מא' דא' ויטו שלם ב' ט' - מל'ין : (כ) יום אפן בירמין איהו עד ר"ה פסני וכו' עיקר סדרה קמא סוף ר"ה יולל
 סוף לאמר ר"ה ימלכו כדק וכו' אר"ה פלג ר"ה לכד ותו דררשס תנויכה סוף מעין דרשס קמיהת ומס לו לפסוקי כאלנה • ו"ח (ג) פי
 כוכב ועיין פ' סרומס קכ"ב ח' : (ד) אל סוף להעליהם בין חרון דרועין : ע

אשא עיני אל ההרים • בגין דכל יומו דרוד, הוה משתדל לסלקא
דרגיה (6) לאתעטרא לעילא, ולא תקשרא תמן בקשורא שלים בדקא
יאות • כגוונא דא (6 ק) לרוד ברכי נפשי את יי, בגין דרגיה קאמר
ומאי אמר, ברכי נפשי את יי • את, לאתקשרא בקשורא לעילא, וכל
קרבי, מאן קרבי, אלן שאר חיוון ברא דאקרין קרבים כמה דאת אמר
(סר ה) ומעי (6) המו עליו • דבר אחר ברכי נפשי, בגיניה קאמר • (3) את
יי, דא שלימו דכלא. את יי, כללא דכלא • אמר ליה רבי אלעזר לרבי
ייסא חמינא לך דהא עם (7) שכינתא קאתית ואתחברת. אמר ליה
הבי הוא ודאי, ותלת פרסי הוא דאזילנא בהדיה ואמר לי כמה מלי
מעלייתא, ואנא אנירנא ליה ליומא דא, ולא ידענא דאיהו בוצינא דנהיר
בדחמינא השתא • אמר ליה רבי אלעזר לההוא • יודאי מה שמך
אמר ליה יועזר • אמר ליה יועזר ואלעזר (מלה חדא) יתיבן פחדא.
יתבו גבי חד טנרא (8) ביהוה חקל • פתח ההוא יודאי ואמר
(טעיף מ) אנכי אנכי הוא מוחה פשעך למעני וחטאתיך לא אזכור •
מאי טעמא תרי זמני אנכי אנכי, אלא חד (9) בסיני וחד (10) בשעתא
דברא עלמא דכתיב (11) אנכי יי אלהיך דא הוא בסיני • וחד כד
ברא עלמא דכתיב (12) אנכי עשיתי ארץ ואדם עליה בראתי •
הוא, בגין לאחזאה דלא הוי פרודא בין עילא ותתא • מוחה פשעך •
מעביר פשעך לא כתיב, אלא מוחה • בגין דלא יתחזון לעלמין •
למעני • מאי למעני, בגין אינון רחמין דתליין כי דכתיב (13) כי
אל רחום יי אלהיך וגומר • דבר אחר מוחה פשעך למעני • תא חוי
(לעיל פ"ד כ) חיבי עלמא עבדין פגימותא לעילא • דבר אינון חובין
סלקין, רחמין ונהירו עלאה ויניקו דברפאן לא נחית לתתא • והאי
דרגא לא נטיל ברפאן דלעילא, לינקא לתתא • ובגין כך למעני, בגין
דלא יתמנעון ברפאן לינקא (14) לכלא • כגוונא דא (15) דא
עתה בי אני הוא • לאחזאה דלא הוי פרודא בין עילא ותתא

כמה

(א) טע' פעליה סב הוא מחייתה עם פתח ופתח סוף מעיט כהפלין דהיוכו הטריח טעעטרס לו חמו וכעליותה סס עילם עמי
ומטעמיה כסר יחס הטעיות חרין עטרין דוריה מתי' ו' : (ב) עיין בפרקמא יג א' כי סס אמר כי נאמת יסדאל מן סאטם לני נני
ול'ע (י"ל וסס אמר יסתחן מוסר ד'א' ססיל גופא דחילת' : פרחון המעו כסתחון לנו מטסא רמ' כיווני טמח א"כ סס חכוסף דחילתא
וחיון כרא סס קרבים סל מ' עלמה : הרש"כ) : (ג) ע"א ס' מ' ס' ת"ח חו"ל סלמי דכלא זכר ונקבס ויקרא' א"ח סמס' ארס' סלס' :
(ד) כי העוסק בחורם טעסא מרבכס אל פתח סתן סוף נק' חירס סככס' וסככינה מחלית ומחכרת עשו' וסמחכר עמו' מחכר עס'
כטכוכס' : ו' : (ס) סיני אנכי מ' כנו כפ' יתרו רס' : (ז) איינו כינה סבל סמללס' כעס' ע"ו סכינה כסודיף סחכמס' ו'ל' סס ס"ל' :
ל"א סוף כנין ללח"ס וכו' :

כמה דאתמר • תא חזי כגוונא דא פד אשתכחו זכאין בעלמא, אתערו
ברכאן לעלמין פלהו • פיון דאתא אברהם אתער ברכאן לעלמא
דכתיב ואברכה והיה ברכה • מאי והיה ברכה • רמז דישתכחו
בגיניה ברכאן לעילא ולתתא דכתיב ונברכו בך וגומר וכתיב
ואברכה מברכך • אתא יצחק אודע לכלא, דאית דין ואית דין
לעילא לאתפרעא מרשיעיא, ואיהו אתער דינא בעלמא, בגין דידחלו
ליה לקדשא בריך הוא כל בני עלמא • אתא יעקב ואתער רחמי
בעלמא, ואשלים מהימנותא בעלמא כדקא חזי. ביומי דאברהם מה
כתיב, ומלכי צדק מלך שלם דאתעטרת בורסיא ברוכתיה, וכדן
אשתכח מלך שלם בלא פגימו כלל • הוציא לחם ויין, דאפיק מזונין
לעלמין בלהו כדקא חזי • הוציא לחם ויין, דלא אתמנעו ברכאן
מכלהו עלמין • הוציא, כמה דאת אמר (בראשית א) תוצא הארץ, מדרגין
דלעילא אפיק מזונין וברכאן לעלמין פלהו • והוה בהן לאל עליון
דאשתכח בלא בשלימו עלאה כדקא חזי • לאחזאה כמה דחייביא
עבדי פגימו בעלמא ומנעי ברכאן • הכי גמי בגין זכאין אתיין ברכאן
לעלמא, ובגינייהו אתברכאן כל בני עלמא :

ויתן לו מעשר מכל • מאי מעשר מכל • מאינון ברכאן דנפקי (א) מכל,
בגין דאיהו אתר דכל ברכאן דנחתי לעלמא מתמן נפקי • דבר
אחר ויתן לו מעשר מכל • קדשא בריך הוא יהב ליה מעשרא, ומאן
איהו, דא (ב) דרגא דכל פתחין דמהימנותא וברכאן דעלמא ביה קיימי,
ואיהו מעשר, ואיהו חד מעשרה, ואיהו עשרה ממאה • (ג) מכאן
ולהלאה עאל אברהם בקיומא דלעילא כדקא חזי • אמר ליה רבי
אלעזר שפיר קא אמרת • אמר ליה רבי אלעזר מאי עבדתך אמר
ליה קרינא דרדקי באתרי, והשתא אתא רבי יוסי דכפר חנין למתא,
וסליקו לון מגבאי ואותבו לון לגביה • (ד) והוה יהבין לי כל בני מתא
אגרא, כההוה זמנא דדרדקי הוו גבאי, ואסתפלגא בנפשאי דלי •

אתחזי

(א) טיילאוס מסיים ככך כל וסניחן סיא מלכו לרק סנו דחיינו כמ' וסמקכל סיא אכרסס כעלמו : (ב) סיינו סת' וסח' ראכנס זכבס כס
אכרסס יוס ויתן לו הקנ'ס לאכרסס. כמרס סח'ס סח'ס מעשר מכל וכו' סיא נכקא ליה ממלח מעשר מכל סיא סמרס סיס כירס ח'סער סכל
כמרסו כו סיא כמסלמח כל ס' ו'א לעשר ח'ס ו'אכ' מעשר כ' ויתן לו כמרס ח' סככל סעשר לאס'יקי ממ' ססספי סכ עשר וולת סס' ויתן
לו מעשר מכל א'סס סיס לס כלליה מכל ס' : א'ס לסס כ'וכו ח'ול כל'מ'ס וס' ככך את אכרסס ככל כח סוחס לו לא' א' וכלל סח' : (ג) עלס
סמרסו סרס ססמר סממ' זכבסר סלע ס' סס' ס'ס ח'ולך ו'כיסע מ'ס לא כוחסס לו כמחנסס א'ל' עסס' : ז'ח' : (ד) א'ס כך א'סס'יק' סלכ'ס
ד'סן סלמר כר'ן א'וכל'ס'י : סמח'ו' ר'ז'י לא עכ'ו סל'ס'י כד'יק'ס' כס'ס' ס'ו' סלסס א'וכס ו'כ'ס'ס' מניע לסס כוק וס'ל'ס' ו'כ'ס' סע'ר ו'כ'יל'ר סע'סס
כמלמר ססכעלס נורס לסס סכסס סיון כס'ס' ס'ס' ס'ס' ס'ל' ס'כ' י'ס'ל'ס' ס'א :

אתחזי לי לאתהני מנייהו למגנא, ואגירנא גרמאי בהדי (רההוא) דהאי חכים • אמר רבי אלעזר ברכאן דאבא אצטריכו הכא • קמו ארתו קמיה דרבי שמעון, (לכתר) והוה יתיב ולעי כל יומא קמיה דרבי שמעון • ויומא חד הוה עסיק בנטילת ידים קמיה • אמר כל מאן דלא נטיל ידוי כדקא יאות, אף על גב דאתענש לעילא, אתענש לתתא, ומאי עונשיה לתתא, דגרים ליה לגרמיה מסכנותא • וכמה דעונשיה כך, הכי הוה זכי מאן דנטיל ידוי כדקא יאות, דגרים לגרמיה כרכאן דלעילא, דשראן ברכאן על ידוי כדקא יאות, ואתברך (א) בעותרא • (רפ"ח ע"ב) לבתר אקדים רבי שמעון, חמא ליה דאנטל ידוי במיאי ונטיל לון בשיעורא סגייא דמיין • אמר רבי שמעון (ב) מלא ידוי מברכותיך • וכך הוה, מההוי יומא ולהלאה אתעתר ואשבח סימא, והוה לעי באורייתא, ויהיב מזונא למסבני כל יומא, והוה חדי עמהון ומספר לון אנפין נהירין • קרא עליה רבי שמעון ואתה תגיל ביי בקדוש

וגומר : (חסד)

סתרי תורה

אחר הדברים האלה וגומר אליו פתנמי אוריייתא דכתיב (דברים ח) את הדברים האלה דבר יי אל כל קהלכם • מה להלן פהנמי אוריייתא, אוף הכא פהנמי אוריייתא • כתר דאשתרל בד נש פהאי עלמא כדברים האלה, קרשא כרף הוא כבשר ליה ואקדים לה לנשמתא שלם • (כשורות טובות) הדא הוא דכתיב אל תירא אנכם אנכי מגן לך מכל זיינין בישין דגיהנם, שכרף הרבה מאד בגין דכל מאן ראשתרל באורייתא כהאי עלמא זכי ואחסין ירותת אחסנתא בעלמא דאתי כמה דכתיב (מגילת) להנחיל אוהבי ייש מאי ייש (ג) ייש מאין דא הלח עשר נהרי דאפרסמונא דכיא (מכילין) • ריהבי ליה אחסנתא עלאה בעלמא דאתי • דא עלמא דאתי ואוצרותיהם אמרא

אחר הדברים האלה היה דבר יי אל אכרים וגומר • רבי יהודה פתח (סיר ו) אני לדודי ועלי תשוקתו • הוה אוקמורה אכל באתערותא דלתתא אשתכח אתערותא לעילא, דהא לא אתער לעילא עד דאתער לתתא • וברכאן דלעילא לא משתכחי, אלא במה דאית ביה ממשא ולאו איהו ריקנייא, מנלן (ג) מאשת עובדיהו דאמר לה אלישע (מלכים כ"ד) הגידי לי מה יש לך בבית • דהא ברכאן רלעירא

(א) א"ס סס דכרי רב חסדא כג"ס אלא ממלא חפני מוא ומן שמוית יסכו לי מלא חפני טיכיתא ימה שאמרו מוא ולא מוא ליה לן כח פניו לאסוקי גרמיו מסככי עניוח אכל לסעזור סכל לפו רוב סמעס : (ב) ר"ח מיש ורלם לכרכו מטין מלוחו סוף מלא ריוו מיש מלא ידוי מברכותיך • ר"ח • פי מיש חסר לסספיע לו כחסדו וס"ח גי סו"ס עס סכילל • מאין : (ג) יתרו פ"א כ' וקרימס ק"ג כ' ופירס רמיוס סער ח' פרק כ' א"ס סעס לפו כסען של דכריס סאין כח כור סכניא לחדס אלא וס מיש • ואלן עיר מלכו • ככיל סוכל לסמלות וס סאין : (ד) י"ס פ"ג כ"י סס' כמ"ק סוף ג' פירוש סלרס י"ג מרות של רמיוס סכילל סמליי"ס כעכמ"ל דלתי • סמיל סכניס ווקו וס סאין • סל סערס מרות סכאכיס סאין סעליון •

דלעילת לא שריין על פתורא
 ריקנייא, ולא באתר ריקנייא * מה
 כתיב ותאמר אין לשפחתך כל
 בכית כי אם אסוך שמן, מאי אסוך *
 אלא אמרה ליה, שיעורא דהאי
 משחא לאו איהו אלא כדי משיחת
 אצבעא זעירא * אמר לה נחמתני,
 דהא לא ידענא היאך ישרון
 ברכאן דלעילא בדוכתא ריקנייא,
 אבל השתא דאית לך שמן, דה
 הוא אתר לאשתכחא ביה ברכאן *
 מנלן, דכתיב בשמן הטוב וגומר
 וסיפיה מה כתיב (ספלים ק"ג) כי שם
 צוה י את הברכה חיים עד העולם.
 ובאתרא דא שראן ברכאן ואתמרי *
 ואי תימא בטל חרמון שיורד על
 הררי ציון, ולא כתיב שמן אלה
 טל * אלא איהו שמן ואיהו טל
 ההוא טל הוא איהו דאטיל קדשא
 בריך הוא ממשחא עלאה, דההוא
 שמן נפק לסטרא דימינא, ורתרין
 אינון יין ושמן, ואולי לתרין סטרין
 יין לסטר שמאלא שמן לסטר ימינא
 ומסטרא דימינא נפקי ברכאן
 לעלמא, ומתמן אתמישח מלכותא
 קדישא * ובגין דשמן הוה אתתקן
 לתתא בקדמיתא, שמן אזדמן
 לעילא אריקו דברכאן * תא חזי
 מאתערוהא

אמלא כהאי עלמא, מעותרא ומכל טיבו
 דעלמא * מאן דאזיל לימינא וכי לעלמא דארץ,
 ומאן דאזיל לשמאלא הא עותרא בעלמא דין
 (א) דאית שמאלא קדישא ואית שמאלא
 מסאבא * ודא הוא דאמרינן, מאן דמתעסק
 באורייתא יהבי ליה אורך ימים בעלמא דארץ,
 ויהבי ליה עושר וכבוד בעלמא דין שנאמר
 (משלי ג) אורך ימים בימינה וגומר * ומאן
 דיתרעי דיתרני נופא בעלמא דין, ולא אתעסק
 באורייתא וכעובדין טבין, יהבי ליה עותרא
 בעלמא דין מסטרא דשמאלא, מסטרא דיצר
 הרע, ובעותרא דא עביד ביש וירית ניהנם *
 ואי תימא וכי לא אית בעלמא דין עותרא
 מסטרא דקרושה, אין דכל המקיים את התורה
 מעוני סופו לקיימה מעושר, ודא הוא עותרא
 טבא דמסטרא דקרושה רבי אבא בד אתא
 מההם הוה מכרין, מאן בעי עותרא, ומאן בעי
 אורכא דחי בעלמא דאתי, ייתי וישתדל
 באורייתא, הוה מתכנשין כולי עלמא לגביה *
 ריוק חד הוה כשכיכותיה, יומא חד אתא
 לגביה אמר ליה, רבי בעינא למלעי באורייתא
 כרי שיהיה ליה עותרא * אמר ליה הא וראי *
 אמר ליה מה שמך אמר ליה יוסי, אמר לין
 להלמירוי דיקרון ליה רבי יוסי מארי * עותרא
 ויקרא, יהיב ואתעסק באורייתא * ליומין הוה
 קאים קמיה אמר ליה רבי, אן הוה עותרא,
 אמר שמע מינה דלאו לשם שמים קא עביד,
 (ב) עאל לאדריה שמע חד קלא דהוה אמר
 לא הענשיה, (תוב לגביה) דגברא רבא ליהוי *
 תב לגביה אמר ליה תיב כרי תיב ואנא
 יהיבנא לך עותרא, אדהכי אתא גברא חד
 ומאנא דפו בידיה, אפקיה ונפל נהורא בכיתא *
 אמר ליה רבי בעינא למזכי באורייתא, ואנא
 לא זכינא, ובעינא מאן דישתדל באורייתא
 בניני * דהא אית לי עותרא סני, דקא שבק
 לי

(א) ל"א ובעיל ע"כ ד' וקראו כ' וכו' ל"א ואתרי פ"ח ב' : (ב) כל שכינתו סיחם בספולל או לפתורו או לפיל ע"כ כרי סימית
 איתו תלמוד כיון שסיים עיסק שלל בשמם כפיין לא דר"ס : וז"ל :

מאתערותא (יפ"ס ע"כ) דהאי שמן
 דלעילא, קאים לארקא על דוד
 ושלמה לאתברכה (על) בנוי. מנא
 לן, דכתיב ויעמוד השמן, כתיב
 הכא ויעמוד, וכתיב התם (ישעיהו י"ח)
 שורש ישי אשר עומד לנס עמים.
 תא חזי (ה) משלחן דלחם הפנים
 דכרפאן נפקין מתמן ומזונא
 לעלמא. לא בעי לאשתכחא
 ריקניא אפילו רגעא חדא, בגין
 דלא יסתלקון כרבאן מתמן, איהו
 הכי לא מברכין על שלחן ריקניא,
 דהא ברבאן דלעילא לא שריין על
 שלחן ריקניא. תא חזי מה כתיב
 אני לדודי ועלי תשוקתו. אני לדודי
 בקדמיתא, ולבתר ועלי תשוקתו,
 אני לדודי, לאתקנא ליה דוכתא
 בקדמיתא, ולבתר ועלי תשוקתו.
 דבר אחר אני לדודי. דהא תנינן
 שכינתא ליה אשתכחת עמהון
 דחייביא. כיון דאתי פר נש
 לאתדפאה ולמקרב גביה דקדשא
 כריך הוא, כדן שכינתא שרייא
 עליה הדא הוא דכתיב אני לדודי
 בקדמיתא, ועלי תשוקתו לבתר אתי
 בר נש לאתרכאה מדבאין ליה. תא
 חזי אחר הדברים האלה, דרדף
 אברהם בחר אלן מלכין וקטיל לון
 קדשא כריך הוא, והוא אברהם תורה

אמר

לי אבא, דכד יתיב על פתוריה הורה מסר
 עליה תליסר בסי מאלין, ובעינא למזכי
 באורייתא ואנא יהיבנא עותרא. אמר ליה
 לההוא רווק, תשתדל באורייתא ודא יהיב לך
 עותרא. יהיב ליה ההוא כסא דפז, קרא עליה
 רבי אבא (לויכ כ"ח) לא יערכנר זהב וזכוכית
 ותמורתה כלי פז. יתיב ולעא באורייתא,
 וההוא בר נש הוה יהיב ליה עותרא. ליומין
 עאל חמידו דאורייתא כמעיו. יומא חד הוה
 יתיב והוה ככי. אשכחיה רביה דהורא בכי,
 אמר ליה על מה קא ככית. אמר ליה זמרה
 מנחנא חיי דעלמא דאתי בגין האי, לא בעינא
 אלא למזכי לגבאי. אמר השתא שמע מינה
 דהא לשם שמים קא עבד, קרא ליה לההוא
 גברא, אמר ליה טול עותרך והב ליה ליתמי
 ולמסכני, ואנא יהיבנא לך חילק יתיר באורייתא
 ככל מה דאנן לעאן. אהדר ליה רבי יוסי
 ההוא כסא דפז, ועד יומא לא אעדי שמיה ומן
 בנוי בן פזי. והיינו רבי יוסי בן פזי, וזכה לכמה
 אורייתא הוא ובנוי (בגין דלעא באורייתא)
 דלית לך אנר טב בעלמא כמאן דלעא באורייתא
 ומקיימה:

אחר הדברים האלה היה דבר יי אל אברהם
 במחזה לאמר וגומר. בכל אתר דכתיב
 באורייתא במחזה, דא שמא דאהגלייא לאכהן
 ומאן איהו שרי שנאמר (שמי"ו) וארא אר
 אברהם אל יצחק ואל יעקב כאל שרי, כמרה
 דאת אמר (במרכ כ"ו) אשר מחזה שרי יחזה.
 ודא איהו חיוג דכל חוונן עלאין אתחווין
 מנוה. כהאי מראה מחזה חד הוא, דא תרגום
 ודא לשון הקדש. אמר רבי יוסי סגיאין אינן
 באורייתא, ועל דא הורה ליה רשו לאנקלוס
 לתרגם כההוא לישנא דגלי קודשא כריך הוא
 באורייתא, ולישנא דא סתים איהו מנו מלאכי
 עלאי. במחזה (דהא) דהוה סתים ממלאכי
 עלאי

(ה) טיין נכחיי פרשת תרומה מ"א ע"ב כמ"ב בארש :

אמר דילמא חס ושלום גרענא
 ההוא אנרא, דהוינא אהדר בני
 נשא לגבי קדשא בריך הוא,
 ואחידנא בהו לקרבא לון לגביה,
 והשתא אתקטילו בני נשא על
 ידי מיד אמר ליה קדשא בריך
 הוא אל תירא אברם אנכי מגן
 לך שכרך הרבה וגומר, אנרא
 קבילת עליהו, דהא כלהו לא זיבון
 לעלמין. היה דבר יי אל אברם
 במחזה לאמר, מאי במחזה אלי,
 בהווא חיזו דדרגא דכל דיוקנין
 אתחזין ביה. אמר רבי שמעון
 תא חזי ער לא אתגזר אברהם,
 הוה חד דרגא מליל עמיה, ומאן
 איהו, דא מחזה דכתיב (כמלכר כ"ד)
 (ה) מחזה שדי יחזה. כיון דאתגזר,
 הוה כלרוו דרגין שראן על האי
 דרגא, וכדין מליל עמיה דא הוא
 דכתיב (סמות י) וארא (דפ"ט ע"ה) אל
 אברהם אל יצחק ואל יעקב באל
 שדי. ועד לא אתגזר לא הוה אינון
 דרגין שראן עלוי למלגא. ואי
 תימא דהא בקדמיתא כתיב וירא
 יי אל אברם, וכתיב ויסע אברם
 הלוך ונסוע הנגבה וכתיב ויבן
 שם מזבח, הא הכא אינון דרגין
 עלאין, והשתא אפרן דער לא

אתגזר

עלאי דלא ידעי כדא כד מסליל ביה באברהם,
 מאי טעמא. בגין דאברהם לא הוה מהול
 ודוה ערל סתים בשרא. ובגין כך הוה סתים
 מנייהו כלשון תרגום. בנונא דא כלעם דכתיב
 אשר מחזה שדי יחזה. יחזה, סתים הוה מלה
 מגו מלאכי השרת, בגין דלא יחא לון (ה) פטרא
 דקדשא בריך הוא מסלל בהווא ערל מסאבא,
 (ער כ"ג ע"ב) דהא מלאכי קדישי לא (יקרון)
 נזקקין כלשון תרגום. אי תימא דלא ידעי
 והא גבריאל אוליה ליוסף שכעיס לשון, והתגום
 חד משבעים לשון הוא, אלא מנדע ידעי אבל
 לא נזקקין תגן דלא חיישי ולא משגיחין עליה,
 דהא מאים איהו קמיהו מכל שאר לשון, ואי
 תימא הואיל ומאים איהו ממלאכי עלאי, אמאי
 תרגם אנקלוס אורייתא בהאי לשון, (ב) וינתן
 בן עזריאל חמקרא. אלא (ג) סתים הוא
 קמיהו, והכי אצטריך דלית קנאה למלאכי
 עלאי כהדיהו דישאל יתיר ועל דא תרגום
 תורה ומקרא כך ולאן מאים איהו דהא ככמה לוג
 דוכתי קדשא בריך הוא כתיב כאורייתא הכי
 ובגין כך סתים איהו מגו מלאכי עלאי קדישי
 ועל דא אהגלי ביה באברהם כאורח סתים,
 דלא ישגחין ביה מלאכין קדישין. ולא יהא
 לון פטרא דקדשא בריך הוא אהגלי על כר
 נש ערל. אימתי אתגלי ליה באתגלייא
 דמלאכי עלאי. כד יהיב ליה ברית קיימא
 קדישא דכתיב וידבר אתו אלהים לאמר
 אלהים שמא דקודשא ולא כתיב במחזה, שמא
 באתגלייא, לאמר, מאי לאמר, לאמר ולאכרזא
 בכל לשון דלא תהא כאתפסיא, ולאן בלישנא
 אחרא, אלא בלישנא דכלא משתעין בה
 דיכלי למימר דא דלא ולא יכלי לקטרגא
 ודמימר פטרא. ועל דא וידבר אתו אלהים
 לאמר, אלהים ולא מחזה בגין דהוה מעייל ליה
 בכרית קיימא קדישא וקריב ליה לגביה. רפי

יהודה

(א) פתחין פס' (א"ה פתחין לשון פתיחה פטר רחם מיט' מיכ) : (ב) מכאן מוכח דתרגום וכו' על תרגום אונקלוס וכו' כדאזר סוכתי במקומן
 בראיות כדורות : מאין : (ג) א"ה ס"ף כלע"ר על"ל סתים כדאזר ודלמ עין פקודא כמ"ל לקמן ולאו מאים אים וכו' וכנ"כ סתים אים וכו' :
 (ד) פירוש מ' דאדוי יס"ד ולא סתים כלעס מאי מ' עלמס ח'ו אלף סיני כדכ"ח ח' מסת' תאפסע אל סתיו' ככו' כפרתא יתירו דעי'
 א כ

אתגור, לא הוּו אינון דרגין עלאין
 שראן על רואי דרגא למללא
 עמיה • תא חזי בקדמיתא ירהב
 קדשא בריך הוא חכמה לאכרהם,
 למנדע חכמה לאתדבקא ביה,
 זרע רזא דמהימנותא • אבל
 למללא עמיה, לא הוה אלא האי
 דרגא תתאה כלחודוי, כיון דאתגור,
 בלהו דרגין עלאין הוּו שראן על
 האי דרגא תתאה כגין למללא
 עמיה • וכדין אסתלק אברהם
 בכלא כמה דאתמר • תא חזי עד
 לא אתגור בר נש, לא אתאחיד
 בשמא דקדשא בריך הוא, כיון
 דאתגור עיל בשמיה ואתאחיד
 ביה • ואי תימא אברהם אתאחיד
 ביה עד לא אתגור, רהי הוא
 דאתאחיד ביה ולא בדקא יאות.
 דהא מגו רחמותא עלאה דרחים
 ליה קדשא בריך הוא קריב ליה •
 לבתר פקיד ליה דיתגור ואתייהיב
 ליה ברית, קשורא דכלהו דרגין
 עלאין • ברית, קשורא לאתקשרא
 כלא כחדא, לאכללא דא בדא •
 ברית, קשורא דכלא אתקשר ביה •
 וכגין כך אברהם עד לא אתגור,
 מלוי לא הוה עמיה אלא כמחזה
 כמרה דאתמר • תא חזי בשעתא
 דברא קדשא בריך הוא עלמא,
 לא אתברי אלא על ברית כמרה
 דאת

יהודה אמר כגין כך ארת היא לא אתייהיב
 ליה עד דאתגור, מאי טעמא, דאיהי ממש
 בריה אקרי, ועל דא כיון דעאל בכרית כרין
 אתייהיבת ליה ארת היא • דכתיב אני הנרה
 כריתי אתך והיית לאב המון גוים ולא יקרא
 עוד את שמך אברהם וגומר •
 אחר הדברים האלה • דכי חייא הוה אויל
 למחמי לרבי אלעזר פגע ביה רבי
 חנאי • אמר ליה האי ארחא דמתקנא קמיה
 דמר לאן איהו אויל, אמר ליה למחמי לרבי
 אלעזר • אמר ליה ואנא נמי אויל כהדרך,
 אמר ליה אי היכור למספר סכרא למאי
 דחשמע זיל, ואי לאו ריוב אבחרך אמר ליה
 לא ליחוש מר להאי, דהא אנא שמענא כמה
 רוי דאורייתא ויכילנא למיקם בהו • פתח רבי
 חנאי ואמר מאי דכתיב (מסעי כ"א) את קרבני
 לחמי לאשי (דפ"ט ע"ב) וגומר את קרבני דא קרבן
 כשרא דאתקרב לכפרא, דמא על דמא כשרא על
 כשרא • כגין דכל קרבנין לא מתקרבין אלא
 על כשרא, לכפרא על כשרא • והכי שמענא
 אי בר נש חטא כהמרה מה חטאה דקדשא
 בריך הוא אמר (ייקרא ה') אדם כי יקריב מכם
 קרבן וגומר. אמאי • אלא קדשא בריך הוא
 עבד רוח בני נשא ורוח הבהמה, ואפריש דא
 מן דא, ובגין כך (קטל"ג) רוח בני האדם העולה
 היא למעלה ורוח הבהמה וגומר ודאי מהפרישן
 דא מן דא • עד לא חטא אדם מה כתיב
 (בראשית ה') ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את
 כל עשב זרע זרע וגומר, וכתיב לכם יהיה
 לאכלה ולא יתיר • כיון דחטא ויצר הרע
 אשתאיב בגופא דיליה, ובכל אינון תולדין,
 עבד כהו דינא • ולבתר אתא נח וחמא דהא
 גופא אתכני מאתרא דיצר הרע, אקריב קרבן
 כמה דאקריב אדם, מה כתיב (ויקרא י') וירח י'
 את ריח הניחח וגומר, וכתיב כי יצר לב האדם
 רע מעוריו • אמר קדשא בריך הוא מכאן
 ולהלאה, הואיל וגופא אשתאיב מההוא יצר
 הרע, יתענג גופא כמרה דאתחזי ליה ויכול
 כשרא

דאת אמר כבד אשית ברא אלהים
והיינו (ד"ס ל"ג ברית), דעל ברית
קיים קדשא בריך הוא עלמא,
וכתיב (וימס ל"ג) אם לא בריתי
יומם ולילה הקות שמים וארץ לא
שמתי. דהא ברית קשורא איהו
דיומא וליליא, ולא מתפרשן. אמר
רבי אלעזר כד ברא קדשא בריך
הוא עלמא על תנאי הורה, דכד
ייתון ישראל אם יקבלון אורייתא
יאורו, ואם לאו הרי אנא אהדר
לכולתוהו וכהו, ועלמא לא אתקיים
עד דקיימו ישראל על טורא דסיני
וקבירו אורייתא וכדן אתקיים
עלמא. ומהרוא יומא ולהלאה
קדשא בריך הוא ברי עלמין, ומאן
אינון, זווגין דבני נשא, דהא מההוא
זמנא קדשא בריך הוא מזווג זווגין
והומר בת פלוני לפלוני, ואלין
אינון עלמין דהוא ברי. תא חזי
אנכי מגן לך. אנכי דא הוה
דרגא קדמאה דארטאחיד ביה
בקדמיתא :

בשרא דרא הוא דכתיב בירק עשב נתתי לכם
את כל. כד אכיל בשרא מהרוא בשרא
אתענג בשרא דיליה ואתערב דא כרא ואתרפי
נופא מיניה, ומההוא ענג נופא חטא בכמה
חטאין. אמר קדשא בריך הוא כפרא על
נופא בשרא. בשרא אכיל, ובשרא אתרפי
מיניה וביה חטא, כגין כן לכפרא על נופיה
בשרא. ובשרא דאכיל בשרא, עביד דמא
לנופא (כגין כן דמא דאשתאר מההוא בשרא
דאכיל בשרא עביד דמא לנופא) כגין כן דמא
דאשתאר מההוא בשרא לבר, אהעתד לכפרא
על דמא דאתעביד מההוא בשרא דיליה
דכתיב (ויקרא י"ז) כי הדם הוא בנפש יכפר.
כתיב קרבני, וכתיב קרבנכם, דכתיב (ס"ב)
תקריבו את קרבנכם, מה בין האי להאי. אלא
קרבני כגון שלמים דאתיין על שלום. קרבנכם,
כגון חטאות ואשמות דאתיין על חטא ואשם.
כגין כן את קרבני בשרא, לחמי נהמא וחמרא.
רית דא קטרת. ניהח, דא נחת רוח דעביד
כהנא (ב) ברעותא דשמא קדישא, וליואי
ברעותא דשיר ושכחה. תשמרו להקריב לי
במועדו. במועדו מאי הוי, אי תימא בכל יומא
בפקר וכערב מאי איהו במועדו (כ"ג) מאי ארייא
דאיהו מועדו) אלא מועדו, דשלטא בההוא
זמנא רעוה, רעו דאשתכח לעילא בדרגא
דיעוה, ועל דא כתיב במועדו. כד קרבן
אתקריב בלא נטלין חולקא, ואתכדרן קליפין
לכל סטרא, ויחודא אתקריב ואתיחד, וכופינין
אתנדרון, ואשתכח רעוה ורעו בכל עלמין.
וקדשא בריך הוא אשתכח כרזא דיחודא

דא כדקא חזי. אתא רבי חייא וגשקיה, אמר ליה יאות אנת ברי מיני למיהך למחמי ליה.
(תו פתח ואמר דוד מלכא דאיהו רביעאה ואיהו אבן מאסו הבונים) (כ"ג) אמא דוד מלכא
אחסין מלכותא דאיהו רביעאה, דאיהו אבן מאסו הבונים) לסבר אנפין דיומין, אזלו בד מטון
לנביה, חמא לון יהבי על תרעא, אמר ליה לשמשא זיל ואימא לון האי בורסייא דהלת קיימין
מהו כל אחד. אמרו ליה זיל ואימא ליה למה דלאו למננא אמר דוד מלכא דאיהו רביעאה
אבן מאסו הבונים. אמר ליה זיל ואימא לון דאן געלו ביה בדרוד, דאיהו אמר אבן מאסו

הבונים
(א) כ' כרס מניסם ס"ג א"ס"ס כ"ס מזכיר סכנה על סמכות לפעולות עמיר סכנה דרך מיסר וט"ז נרמו כ"ג א"ת ס"כל ו"סקטור סמכות
ואפ"ה ט"ז כ"ככותה דמ"ח קדוש" ו"ס :

בארעא (ה) חברים בהדיינו בכלא • לית לכו רשו לקדשא שמי עד דישראל יתחברון בהדיינו בארעא, וכלכו תהוון פחדא חברים לקדשא שמי, בנין דאקרימו עשייה לשמיעה, כגוזנא דמלאכי עלאי עברי כרקיעא דכתיב ברכו " מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו, עושי דברו בקרמיתא, ולכתר לשמוע :

דבר אחר ברכו " מלאכיו, אלין אינון (ו) צדיקיא בארעא, דאינון חשובין קמי קדשא בריך הוא כמלאכי עלאי ברקיעא, בנין דאינון גבורי כח, דמתגברי על יצרהון כגבר טב דמתגבר על שנאיה • לשמוע בקול דברו, דזכאן בכל יומא למשמע קלא מלעילא בשעתא דאצטריכו, השהא טאן יכיל למיקם בהדיהו דאינון קרישין עלינון • זכאין אינון דיכלי למיקם קמייהו, זכאין אינון דיכלי (ו"ג ל"ג למאן דייכול) לאשתזבא מקמיהו • אשגחיתא דקדשא בריך הוא עלייהו בכל יומא, היך אנון יכלין למיעל קמיהו ועל דא כתיב (ע"ב ס"ה) אשרי הבחר ותקרב ישכון חצריך וכתיב (ע"ב ס"ו) אשרי אדם עוז לו בה וגומר :

זוהר

ויאמר אברם אדני יהוה מה תתן לי • אדני אלף דלת נון יויד • אלהים (ג) יו"ד ה"א וי"ו ה"א • אלא רזא דמלה חבורא דתרין עלמין פחדא, עלמא תתאה ועלמא עלאה • מה תתן לי ואנכי הולך עירי, דלית לי בר • ואוליפנא דכל מאן דלית ליה בר א בהאי עלמא, אקרי עירי כמה דאת אמר (ויקרא כ) עירדים יהיו • ואברהם על מרה אמר מלה דא, דאמר מרה תתן לי, כביכול כאילו לא האמין ביה בקדשא בריך הוא • אלא אמר ליה קדשא בריך הוא אנכי מגן לך בהאי עלמא, שכרך הרבה מאד בעלמא דאתי • מיד אתער אברהם ברזא דחכמתא ואמר, מה תתן לי, דהא ידענא, דלא קביל אגר למיעל ביה בההוא עלמא בר נש דלא אוליד בר • ועל דא אמר מה תתן לי ואנכי הולך עירי, דהא לא תתן לי דלא זכינא ביה • מכאן דבר נש דלא זכי בכנין בהאי עלמא, לא זכי בההוא • עלמא לאערי • גו פרגודא • ואברהם הוה חמי באצטגנינות דיליה דלא יוליד • מה כתיב ויוצא אותו החוצה (ד"ג ע"ב) וגומר, (אמר ליה קדשא בריך הוא) צא מאצטגנינות דילך, אברם אינו מוליד, אברהם מוליד • אמר ליה קדשא בריך הוא לא תסתכל בהאי, אלא ברזא דשמי יהא לך בר דלא הוא דכתיב בה יהיה זרעך רזא דשמא קדישא, דמתמן אתקשר ליה

(ה) א"ס טו"א אשר דברו חו"ל כשעה סקודימו וכי א"ל מקדוש כריך טו"א כני מי נלם לכס רז זס שמי"ש משמשים כו שג"ל כרכי"ס וכו' עושם דברו לשמוע בקול דברו : (ג) א"ס טו"א אומרם מאן מ"ס רכנן וכן מנתינו כמקראית שכיניו לכינאי ולתכמים כסס מלאכים : (ב) ג"ל רכ"ל יו"ד ס"ו וא"ו ס"ו ע"ב כככים וארנ"י כמ' עלמא עלמא ועלמא תתאה • א"ס :

ליה ברא, (בדא) ולא מסטרא אחרא • כה, דהיא תרעא לצרותא, כה
 ישכח ברכה, כה ישכח בר נש שאלתיה כה, הרווא סטרא דאתי •
 מסטרא דגבורה, דהא מסטרא דגבורה קא אתא יצחק • והווי •
 סטרא דגבורה כה אקרי, דמתמן אתיין איבין ופירי לעלמא, ולה
 מסטרא דלתתא דכוכבייא ומזלי • בדין והאמין ביי, אתדבק לעילא
 ולא אתדבק לתתא, והאמין ביי ולא ככוכבייא ומזלי • והאמין ביי
 דאכטח ליה דיסני אנריה לעלמא דאתי • והאמין ביי בהווא דרנא
 דאתייהיב ליה, דמתמן ייתי ליה זרעא לאולדא בעלמא • ויחשבה לו
 צדקה, ויחשבה לו, דאף על גב דאיהי דינא, כאילו היא רחמי האי
 כה • דבר אחר ויחשבה לו צדקה, דקשיר קשרא עלאה בתתאה
 לחברא לון כחדא • תא חזי הא אתערו, אברהם מוליד אברהם אינו
 מוליד • וכי תימא דהא אוליד ישמעאל בעוד דאיהו אברהם • אלא
 הווא ברא דאכטח ליה קדשא בריך הווא לא אוליד, בעוד דאיהו
 אברהם • דהא בעוד דאיהו אברהם אוליד לתתא, בין דאתקרי אברהם
 ועאל בכרית, כדין אוליד לעילא • ובגין כך אברהם אינו מוליד בקשורא
 עלאה • אברהם מוליד כמה דאמרן, ואתקשר לעילא ביצחק •

דאיתר

ויהי אברהם בן תשעים שנה ותשע שנים וגומר • רבי אבא פרתח
 (שמיאל כ' כ"ב) בי מי אל מבלעדי • ומי צור וגומר • דוד מלכא
 אמר האי קרא בי מי אל מבלעדי • מאן הוא שליטא • לו ממנא
 דיביל למעבד מידי מבלעדי • אלא מה דאתפקד מעם קדשא בריך
 הוא, בגין דכלהו לא ברשותיהו קיימי ולא יכלי למעבד מידי • ומי
 צור, ומאן איהו תקיף דיביל למעבד תוקפא וגבורה מגרמיה מבלעדי
 אלהינו • אלא כלהו בידי דקדשא בריך הווא • ולא יבילי למעבד
 מידי מרשותיה • דבר אחר בי מי אל מבלעדי • דקדשא בריך הווא
 כלא ברשותיה ולא כמאן דאתחזי בחיו דכוכבייא ומזלי, דכלהו אחזין
 טלה וקדשא בריך הווא אחדף ליה לגוונא אחרא • ומי צור זולתי
 אלהינו, הא אוקמוה דלית צייר כמה דקדשא בריך הווא, דאיהו צייר
 שלים עביד וצייר דיוקנא גו דיוקנא, ואשלים להווא דיוקנא בכל
 תקוניה, ואעיל בה גפש עלאה דדמי לתקונא עלאה, בגין כך לית צייר
 בקדשא בריך הווא • תא חזי מהווא זרעא דבר נש כד אתער

ת'אובתיה

סא 11 כראשית

תיאובתיה לגבי נוקביה, ונוקביה אתערת לגביה, כרין מתחברין
 תרוייהו כחדא ונפק מינייהו בר חד, דכליל מתרין דיוקנין כחד • בגין
 דקדשא בריך הוא צייר ליה כציורא דאתכליל מתרוייהו, ועל דא בעי
 בר נש לקדשא גרמיה בההוא זמנא, בגין דישתכח דההוא דיוקנא
 כציורא שלים כדקא חזי • אמר רבי חייה תא חזי כמה אינון רברבין
 עובדוהי דקדשא בריך הוא, דהא אומנותא (א) וציורא דבר נש איהו
 כגוונא דעלמא • ובכל יומא ויומא קדשא בריך הוא כרי עלמין ומזונג
 זונגין, כל חד וחד כדקא חזי ליה • והוא צייר דיוקניהון עד לא יתון
 לעלמא • (ב) תא חזי דאמר רבי שמעון כתיב זה ספר תולדות אדם •
 וכי ספר הוה ליה • אלא אוקמוה דקדשא בריך הוא אחמי ליה
 לאדם הראשון דור דור ודורשין וכולי, היאך אחמי ליה, האי תימא
 דחמא ברוח קודשא דאינון זמינין למיתי לעלמא, כמאן דחמי בחכמתא
 מה דייטי לעלמא • לאו הכי, אלא חמא בעינא כלהו, וההוא דיוקנא
 דזמינין למיקם ביה בעלמא, כלהו חמא בעינא • מאי טעמא, בגין
 דמיומא דאתברי עלמא, כלהו נפשאן דזמינין למיקם בכני נשא, כלהו
 קיימין קמי קדשא בריך הוא, בההוא דיוקנא ממיש דזמינין למיקם ביה
 (ג"כ ע"ב) בעלמא • כגוונא דא כל אינון צדיקיא בתר דנפקין מהאי
 עלמא, כלהו נפשאן סלקן, וקדשא בריך הוא אזמין לון דיוקנא אחרא
 לאתלבשא בהו, כגוונא דהו כהאי עלמא • בגין כך כלהו קיימין
 קמיה וחמא לון אדם הראשון בעינא • ואי תימא בתר דחמא לון לא
 קיימו בקיומיהו • תא חזי כל מלוי דקדשא בריך הוא בקיומא אינון,
 וקיימו קמיה עד דנחת לעלמא • כגוונא דא כתיב (יכרס כ"ט) כי את
 אשר ישנו פה וגומר, הא אוקמוה דכלהו בני נשא דזמינין למהוי
 בעלמא כלהו אשתכחו תמן • הכא אית לאסתכלא דהא כתיב את
 אשר איננו פה וגומר • ומשמע הנהו (כליה) דיפקון מאינון דקיימו תמן,
 בגין דכתיב עמנו היום, ולא כתיב עמנו עומד היום • אלא ודאי (הכא)
 כלהו קיימו תמן, אלא דלא אתחוו לעינא, בגין כך כתיב עמנו היום

אף

(א) פ"ו כי טעולס יא לי רשא ושאז איכרס כבורע • א"כ סרשא של סארס כנגד עילס סמלאכס ומליאר עד סטכור כנגד עילס סנלנלס
 ומטכור ולמעס כנגד עילס סספל יוסי אלארו סכס ק"ח • כ" על ר' סקריס אלא סניח ורו מטכורו למעס • אלא רכס לסניח מטעולס סספל •
 ז"ח (וכ"ל דהיינו סוקק רכי עשר אלכטיחיו וואחר לא כמכיתו אפי' • אלכטע קענס יכו' אלא סניח אפי' אלכטע קענס מחתח לטכור • א"ס) (כ"ר)
 סכונתו לע"ס סמחייחס מטכור ולמעס וסאטע וסאסר טכור ג"ו וי"ר לויכס • מא"ן) • א"ס כמדרס סאריכו להוכיח כי כל מס י"ס כלאס י"ס
 כנגדו כלא"ן ולום לקי"ל סארס עילס קען : (כ) עיין כפרדס כסיף עשר מסין וסיכנס ולעיל כ"ס א' :

אף על גב דלא אתחזון • ואי תימא מאי טעמא לא אתחזון הכא
כמה דאתחזון לאדם הראשון דחמא לון עינא בעינא, והא הכא
אתחזו יתיר • אלא הכא כד אתייהיב יאורייתא לישראל, חזיו אחרא
ודרגין עלאין הוו חמאן ומסתכלן עינא בעינא, והוו תאיבין לאסתכלא
ולמחמי ביקרא דמרהון • ובגין כך חמו יקרא עלאה דקדשא בריך
הוא בלחודוי ולא מאחרא • ועל דא כלהו בני נשא דזמינן לקיימא
בעלמא, כלהו קיימיקמי קדשא בריך הוא באיגון דיוקנין ממש דזמינן
לקיימא ביה הדא הוא דכתיב (חללים קל"ט) גלמי ראו עיניך ועל ספרך
וגומר • גלמי ראו עיניך, מאי טעמא, בגין דדיוקנא אחרא עלאה הוי
כהאי, ובגין כך כתיב (ס"ח י"ח) ומי צור זולתי אלהינו • מאן צייר טב
דצייר (פלד) כלא (רא כדא) בקדשא בריך הוא • דכר אחר כי מי אל
דא רוא דמלה, דהא אל (ה) כללא הוא דאתכליל מכלהו דרגין • ואי
תימא דהא איהו דרגא אחרא בגין דכתיב (ס"ו) ואל זועם בכל יום •
תא חזי דהא לית אל (ג) מבלעדן, דלאו איהו בלחודוהי ולא אתפרש
לעלמין ועל דא כתיב כי מי אל מבלעדן • וגומר • ומי צור וגומר,
דהא צור לאו איהו בלחודוי, אלא כלא חר בדכתיב (דכריס ד) וידעת
היום והשבות אל לבבך כי יי הוא האלהים וגומר • תא חזי עד לא
אתגור אברהם, הוה ממליל עמיה מנו מחזה בלחודוי כמה דאתמר,
דכתיב היה דבר יי אל אברהם במחזה וגומר • במחזה • כהרוא חזיו
דרגא דכל (ג) דיוקנין אתחזין ביה כמה דאתמר, והאי מחזה איהו
רוא דכרית • ואי תימא דבגין כך אקרי מחזה, בגין דאיהו דרגא חזיו
דכל דיוקנין אתחזין ביה, וכדין אקרי מחזה • הא אמרת בקדמיתא,
דעד לא אתגור אברהם, לא הוה ממליל עמיה בר האי דרגא דלא
שראן עלוי דרגין אחרנין • והשתא אמרת במחזה, חזיו דכל דרגין
עילאין, (איהו) והא עד לא אתגור כתיב היה דבר יי אל אברהם במחזה •
אלא האי דרגא חזיו דכל דרגין עלאין איהו, ובחזיו דדרגין עלאין
אתתקן • ואף על גב דכההוא זמנא אברהם לא הוה גזיר, האי דרגא
בחזיו דדרגין עלאין איהו, ובכל איגון גווגין איהו קאים, (ה) וחזיו דאיגון

ק"א
(א) במקדש ח' א' סיני מ' : (ב) ס' ואל זועם ק'ו על מ' ואל' ח'ך א' שכלות ק'וי על מ' שכולל כל דרגין ויש נסח דמס' וק'ו דלע' א'
מבלעדן ס' שמיר מח'כר אל עט' ס' שס' ח' מ' א' ס' : (ג) קמ'ט כ' ר'ג א' וקל' א' א' : (ד) ס' דמיה חנ'ח' שסס על סמ' ס'וי דמס'ס
יש חתמ' סמ' מרכסס. שנס שסס מוכאל בכרואל דעאל וע' ס' וורא' עמור רכ'ט' א' ס' :

(ד' א' ו' ב') גוֹנֵן קִיּוּמֵי תַחֲוֹתֶיהָ • חֵד מִיּוֹנֵי גוֹן וְחֵד מִשְׁמַאֲלָא
 גוֹן סוּמְקָא, חֵד דְכֻלִּיל מִכָּל גוֹנֵן • וְאִיהוּ חִיּוּ דְכָל גוֹנֵן עֲלֵאִין דְקִיּוּמֵי
 עֲלֵיהָ, וְעַל דָּא בְהַאי חִיּוּ קֵאִים עֲלֵיהָ דְאִכְרְהִים וּמְלִיל עֲמִיהָ, וְאָף עַל
 גַּב דְלֵא אֲתַגּוֹר • (א) בִּין דְאֲתַגּוֹר מַה כְּתִיב וִירָא יי אַל אִכְרַם • תֵּא
 חִזִּי מַחֲזָה שְׂרִי (אִסְרָא) כְּתִיב כְּכַלְעָם, וּבְאִכְרְהִים כְּתִיב מַחֲזָה סַתֵּם • מַה
 בִּין הָאִי לְהָאִי • אֵלֵא מַחֲזָה שְׂרִי, אֲלֵין דְלִתְתָא (דְנַפְקָא) מְנִיה וְאִינוּן חִיּוּ
 דִּילֵיהָ • מַחֲזָה סַתֵּם, מַחֲזָה דָּא הוּא ה' (דְכֻלִּיל חִיּוּ) דְכָל דִּיוֹקְנֵן עֲלֵאִין
 אֲתַחֲזִין בֵּיהָ • וּבְגִין כֵּךְ כְּתִיב בְּאִכְרְהִים מַחֲזָה סַתֵּם, (ב) וּבְכַלְעָם
 מַחֲזָה שְׂרִי • וְעַל דָּא עַד לֵא אֲתַגּוֹר אִכְרְהִים הוּא לִיהָ הָאִי דְרַגָּא
 כְּדִאֲמַרְן • בִּין דְאֲתַגּוֹר מִיד וִירָא אֲלֵיוּ יי וְגוֹמֵר, אֲתַחֲזוּן כְּלָהּוּ (שְׂאֵר)
 (ד' א' ע' ב') דְרַגִּין עַל הָאִי דְרַגָּא, וְהָאִי דְרַגָּא מְלִיר עֲמִיהָ כְּדָקָא חִזִּי
 בְּשִׁלְמוֹ • וְאִכְרְהִים אֲתַקְטֵר מְדַרְגָּא לְדַרְגָּא, וְעֵאל בְּכִרִית קִיּוּמֵי
 קְדִישָׁא כְּדָקָא חִזִּי בְּשִׁלְמוֹ • (כִּאֵן שִׁיר מִסְּסִיף סִסְרִי חִיּוּן מ' ח') • תֵּא חִזִּי כִּיּוּן
 דְאֲתַגּוֹר אִכְרְהִים, נְפַק מְעַרְלָה וְעֵאל בְּקִיּוּמֵי קְדִישָׁא וְאֲתַעְטֵר בְּעַטְרָא
 קְדִישָׁא, וְעֵאל בְּקִיּוּמֵי דְעֵלְמָא קֵאִים עֲלֵיהָ • וּכְדִין אֲתַקִּיִּים עֲלְמָא
 בְּגִינֵיהָ בְּגִין דְכְּתִיב (יִרְמִיָּה ל"ג) אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמֵם וְלִילָה חֲקוֹת שָׁמַיִם
 וְאָרֶץ לֹא שָׁמַתִּי • וּכְתִיב (כְּרִאשִׁית ב') אֱלֹהֵי תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ
 בְּהִבְרָאָם • (ג) בְּהָא בְּרָאָם, בְּאִכְרְהִים • וּכְלֵא בְּרֹזָא חֵדָּא קֵאִים
 וּבְשַׁעְתָּא דְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחְמִי לִיהָ לְאָדָם כָּל אִינוּן דְרִין דְעֵלְמָא,
 וְחַמָּא לֹון כָּל חֵד וְחֵד, כָּל דְרָא וְדְרָא, כְּלָהּוּ קִיּוּמֵי בְּגַנְתָּא דְעַדן בְּהָהוּא
 דִּיוֹקְנָא דְזַמִּינִין לְקִיּוּמֵי בְּהָאִי עֲלְמָא • וְתֵא חִזִּי הָא אֲתַמֵּר, בִּין דְחַמָּא
 לִיהָ לְדוֹד דְלֵאוּ בֵּיהָ חִיִּים כָּלֵל, תּוֹוה וְאִיהוּ יְהִיב לִיהָ מְדִילֵיהָ שְׁבַעִין
 שְׁנַיִן, בְּגִין כֵּךְ הוּוּ לִיהָ לְאָדָם תְּשַׁע מְאוֹת וְתִלְתִּין שְׁנַיִן, וְאִינוּן שְׁבַעִין
 אֲסַתְּלָקוּ לִיהָ לְדוֹד • וּמֵלָה דָּא רֹזָא דְחַכְמַתָּא אִיהוּ, (ד) דְדוֹד לִית לִיהָ
 (ה) (יִזְמִין) בְּר (ו) שְׁבַעִין שְׁנַיִן מְאָדָם קְדִמָּא, וּכְלֵא רֹזָא (ו) דְחַכְמַתָּא
 אִיהוּ, וּכְלֵא מַה דְלִתְתָא כְּלֵא אִיהוּ בְּרֹזָא דְלַעֲרָא • וְתֵא חִזִּי כְּכָל אִינוּן
 דִּיוֹקְנֵן דְנִשְׁמַתִּין דְעֵלְמָא, כְּלָהּוּ זִוּגִין וְזִוּגִין קָמִיהָ • לְבַתֵּר בְּרֵי אֲתִין

עֲלֵאִין

דְהָא

(א) בִּין שְׁנַיִם לְעַל ס' ח' וְכִיךְ ר' ח' א' : (ב) ל' כְּלַעַם ר' ח' הַיְיִוִּים סַחֲחִינִים דְסִינֵי מְכִיר וְלֵא אֲחִים מִמֵּן חִילָא אֲלֵא כִּיּוּן א'
 קִדְשָׁא מִחֲסֵט מִזֵּס כְּלַעֲלֵל א' כ' ל' מִחוּס שְׂרִי חוּס קְלַעַס סִינֵי עִיָּא וְעוֹאֵל כֵּךְ כֵּן כְּרִאשִׁיתָא כְּמַשְׁתַּר בְּלַק א' ס' : (ג) סִינֵי רִבָּא א'
 (ד) מִלִּכְתִּיב : (ה) אִין לֵא סִינֵי כִּיבוּי אֵל סִינֵי : (ו) סו סִינֵי וְס' מַשְׁכִּינִים וְלַמַּעַס כְּלִילִית מִיָּד, וְכֵאִין לֵא סִינֵי קְדִמָּא חַכְמַתָּא : וְס' :
 (ז) סו מִלִּכְתִּיב לֵא לֵא מְדִילֵס וְכֵר אֲתַחֲכַרְתָּ בִּי יוֹסֵן עֵילָאִין פִּתְחָס רִבָּע כ' :

להאי עלמא, קדשא בריך הוא מווג זוגין • אמר רבי (יהודה) יצחק
 קדשא בריך הוא (מווג זוגין ואמר) אמר בת פלוני לפלוני • אמר רבי
 יוסי מאי קא מיירי, והא כתיב (קלמ' ט') אין כל חדש תחת השמש •
 אמר רבי יהודה תחת השמש כתיב, שאני לעילא • אמר רבי יוסי
 מאי כרוזא הבא • והא אמר רבי חזקיה אמר רבי חייא בההיא שעתא
 ממש דנפיק בר נש לעלמא, בת זוגו אודמנת ליה • אמר רבי אבהו
 זבאין אינון צדיקיא דנשמתהון מתעטרין קמי מלכא קדישא, עד לא
 ייתון לעלמא • דהכי תנינן בההיא שעתא דאפיק קדשא בריך הוא
 נשמתין לעלמא, כל אינון רוחין ונשמתין בלרוו כלילין דבר ונוקבא
 דמתחברין בחדא, ואתמסרין בידא דההוא ממנא שליחא דאתפקד על
 (ט) עדואיהון דבני נשא, ולילה שמייה • ובשעתא דנחתין ואתמסרין
 בידוי, מתפרשין • ולזמנין דא אקדים מן דא, ואחית לרוו בבני נשא,
 וכד (פחא) מטא עידן דזווגא דילהון, קדשא בריך הוא דידיע אינון רוחין
 ונשמתין, מחבר לון כדפקדמיתא ומכרוזא עלייהו • וכד מתחברין
 אתעבדו חד גופא וחד נשמתא, ימינא ושמאלא בדקא חזי ובגין כך
 אין כל חדש תחת השמש • ואי תימא הא תנינן לית זווגא אלא לפום
 עובדוי וארחוי דבר נש, הכי הוא ודאי • דאי זכי (ט) ועובדוי אתכשרין,
 זכי לההוא דיליה לאתחברא ביה כמה דנפיק • אמר רבי חייא מאן
 דאתכשרין עובדוי, באן אתר יתבע ההוא זווגא דיליה • אמר ליה הא
 תנינן לעולם ימכור אדם וכולי, וישא בת תלמיד חכם (יג ות"י חזי)
 דתלמיד חכם פקדונא דמאריה אתפקדן בידיה • תאנא כרוזא דמתניתא,
 כל אינון דאתו בגלגולא דנשמתין, יכלין לאקדמא ברחמי זווגא
 דילהון • ועל האי אתערו חברייה אין נושאין נשים כמועד, אבל
 מקדשין, שמא יקדמנו אחר ברחמים • ושפיר קאמרו, אחר (ג) דייקא,
 ועל בן קשין זווגין קמיה דקדשא בריך הוא, ועל כל פנים ודאי כי
 ישרים דרכי יי כתיב • רבי יהודה שלח ליה לרבי אלעזר אמר ה"י
 רזא דמלה ידענא, אינון דאתו בגלגולא דנשמתין, מאן אתר לרוו
 זווגא • שרח ליה כתיב (סופטים כ"ט) מה נעשה להם לגותרים לנשים

וגומר

(6) על מיתוהיס (כ) עמ"ס ס"ג ענלי סלקט ח"כ כ"י סכאטוי כפ"ע סנסרין דכ כ מאין • (א) ס' כ"ט ספגני כה זוג ראין לחד
 עני : (ג) ספספוס ק"א ט :

וגומר • ובתיב לכו וחטפתם לכם וגומר • פרשתא דכני בנימן אוכת,
ועל האי תנינן שמא יקדמנו אחר ברחמים • וכי אתו אחר אין לו בת
זוגו, אבל (6) תשכח דא כגון בר נש דנסיב בת זוגיה, ולא הוה ליה
מינה בנין ומת • ייתי אחוהי ויבס אתתיה ויתיליד ליה (ר"כ ע"6) מינה
בר • האי בר, הוא מיתא דאהדרת נשמתיה לעלמא • דא הוא אחר
דאין לו בת זוג אלא אמיה, ודא הוא שמא יקדמנו אחר ברחמים,
דיכיל לאקדמא אחרא למיסב אתתיה ברחמי ובצלותא • ואף על גב
דאמינא לך דיכיל לאקדמא ברחמי, לא יכיל אלא אם (הוא) בעלה
חייבא איהו, ואיהו זבאה • אמר רבי יהודה (השתא) האי הוה ודאי
דקשין זוגין קמי קדשא בריך הוא • זבאה חולקיהון דישראל דאורייתא
אוליף להו אורחוי דקדשא בריך הוא, וכל טמירין וגנזייתא דגנזין
קמיה ודאי • בתיב (ספלים י"ט) תורת יי תמימה וגומר • זבאה חולקיה
מאן דישתדל באורייתא ולא יתפרש מינה, דכל מאן דיתפרש מאורייתא
אפילו שעתיא דא, כמה דאתפרש מחיי דעלמא דכתיב (רכים 3) כי
הוא חייך ואורך יסוף • ובתיב (מסלי ג) אורך ימים ושנות חיים ושלום
יוסיפו לך :

ר"א

ויהי אברם בן תשעים שנה וגומר • רבי יוסי פתח (ישעים ס) ועמד
כלם צדיקים לעולם ידשו ארץ וגומר, זבאין אינון ישראל מכל
שאר עמין דקדשא בריך הוא קרא לון צדיקים • דתניא מארה ועשרין
(6 ב"ג וחמש) ותמניא אלפי מארי דגרפיין, דאולין וטאסין כל עלמא,
ושמעין קלא ואחרין ליה לההוא קלא • כמה דתנינן לית לך מלה
בעלמא דלית לה קלא, ואולא וטאסא ברקיעא, ואחרין לה (כ) מארי
דגרפיין וסלקין ההוא קלא, (כ"6 למאריהון דאמרין. כ"6 דמדיו) ודיינין
לה הן לטב הן לביש דכתיב (ספלים 1) כי עוף השמים יוליד את הקול
וגומר • אימתי דיינין לההוא קלא • רבי חייא אמר בשעתא דבר נש
שכיב וגאים ונשמתיה נפקת מגיה, והיא אסהידת ביה בכר נש •
וכדין דיינין לההוא קלא דא הוה דכתיב (מכה 1) משוכבת חיקך
שמור פתחי פיך • מאי טעמא, משום דהיא אסהידת בכר נש • רבי

יהודה

(6) דא זכי מי דנער טפס קדמאס ודא לאו נדום דנעיל לס אחר ועיין כחצוי מית ע"כ ברור וכן בחוקין יד : (כ) מלאכוס כעלי
כנמים סמא טעמים ככל טעילס כחכוס :

יהודה אמר כל מה דבר נש עביד בכל יומא נשמתיא אסהידת ביה
בבר נש בליליא • תאנא אמר רבי אלעזר בתחלת שעתא קמייתא
בליליא, כד (א) נשף ימא ועאל שמשא, מארי דמפתחן דממנא על
שמשא, עאל כתרסר תרעין דפתיחן ביממא • בתר דעאל בכלהו
כל אינון תרעין סתימין, (ב) פתחין ברוזא קאים ושרי לאכרוזא, קאים
מאן דקאים, ואחיד לאינון מפתחן • בתר דסיים ברוזא, כל אינון נטורי
עלמא מתבגשין וסלקין, ולית (ג) מאן דפתח (פוטא) פטרה בלא
משתככי • כדן דינין דלתתא מתערין, ואזלין ושאיין בעלמא וסיהרא
שארי לאנהרא, ומארי דיבבא תקעין ומייללין • תקעין תניינות, כדן
מתערי שירתא ומזמרין קמי מאריהון • כמרה מארי תריסין קיימי
בקיימיהו ואתערון דינין בעלמא • כדן בני נשא ניימין ונשמתא נפקת
ואסהידת סהדותא, ואתחייבת כדנא • וקדשא בריך הוא עביד חסד
בבר נש, ונשמתא תבת לאתרה • בפלגות ליליא כד צפורין מתערין,
סטרא דצפון אתער ברוחא • קם בקיומיה (ד) שרביטא דכסטר דרום,
ובטש בההוא רוחא ושכיך ואתבסס • כדן אתער קדשא בריך הוא
בנימוסוי, לאשתעשעא עם צדיקייא כגנתא דערן • בההיא שעתא
זבאה חולקיה דבר נש דקאים לאשתעשעא באורייתא, דהא קדשא
ברוך הוא וכל צדיקייא דכגנתא דערן, כלהו צייתין לקליה דהא הוא
דכתיב (ה) היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני • ולא
עוד אלא דקדשא בריך הוא משך עליה חד חוטא דחסד, למהוי
(ו) תדיר נטיר בעלמא • דהא עלאין ותתאין נטרין ליה דהא הוא
דכתיב (ז) יומם יצוה יי חסדו וכלילה שירה עמי • אמר רבי
חזקיה כל מאן דאשתדל בהאי שעתא ודאי אית ליה חולקא תדיר
בעלמא דאתי • אמר רבי יוסי מאי טעמא תדיר • אמר ליה הכי
אוליפנא, דכל פלגות ליליא כד קדשא בריך הוא אתער כגנתא
דערן • כל אינון נטיען דגנתא אשתקיין יתיר מההוא נחלא דאקרי
(ח) נחל קדומים, נחל עדנים, דלא פסקן מימיו לעלמין • בכיכול
ההוא דקאים ואשתדל באורייתא, כאילו ההוא נחלא אתרק על רישיה

ואשקי
(א) כשמים ה. מתקמו וסמח ריעה לסקיע • (א"ס מ"ב) ככף כערכ ווס וסוף נ"כ לטון פ"ס כס"ק דכריתות ככף ליליא וזתי וממח ככף
ומחל וזתי ליליא) • (ב) א"י: מי שמתח סוף אב"ז סכל כספיק וכתח • (ג) ח"ט של חס"ד ספוט כסריכו • סוף מחסירר וזו שצנעו כסמח
פלגוקים כ"כ • מקץ ר"ב ט"ב :

ואשקי ליה כגו אינון נטיען דבגנתא דערן • (אמר רבי יוסי) ולא עוד
 אלא הואיל וכלהו צדיקיא דבגו גנתא דערן צייתין ליה, חולקא שוין
 ליה כההוא שקיו דנחלא • אשתכח דאית ליה חולקא תדיר בעלמא
 דאתי • רבי אבא הוה אתי מטבריה (ה) לבי טרוניא דחמוי, ורבי
 יעקב כריה הוה עמיה • אערעו בכפר טרשא • כד בעו למשכב,
 אמר רבי אבא למריה דביתא, אית הכא תרנגולי אמר ליה מאריה
 דביתא אמאי • אמר ליה כגין דקאימנא בפלגות ליליא ממש • אמר
 ליה לא אצטריך, דהא סימנא לי בביתא, דהדין (ו) טקלא דקמי ערסאי
 מלינא ליה מיין, (ז) ונטיף טיף טיף, ובפלגות ליליא ממש אתרקו
 כלהו מיא, (ח) ואתגלגל האי קיטפא ונהים, ואשתמע קליה בכל ביתא,
 וכדין הוא פלגות ליליא ממש • וחר סבא הוה לי, דהוה קם בכל
 פלגות ליליא ואשתדל באורייתא וכגיני כך עבד האי • אמר רבי
 אבא בריך רחמנא דשדרני הכא • בפלגות ליליא נהים ההוא גלגלא
 דקיטפא • קמו רבי אבא ורבי יעקב שמעו לההוא גברא דהוה יתיב
 בשפולי ביתא, וחרין בנוי עמיה והוה אמר, כתיב (סהלס ק"ט) חצות
 לילה אקום להודות לך על משפטי צדקך • מאי קא חמא דוד דאיהו
 אמר חצות לילה, ולא בחצות לילה, אלא חצות לילה ודאי לקדשא
 בריך הוא אמר הכי, וכי קדשא בריך הוה הכי אקרי • אין • דהא
 חצות לילה ממש, קדשא בריך הוא אשתכח וסיעתא דיליה • וכדין
 היא שעתא דעייר בגנתא דערן, לאשתעשעא עם צדיקיא אמר רבי
 אבא לרבי יעקב ודאי נשתתף בשכינתא ונתחבר בחדא • קריבו
 ותיבו עמיה, אמרו ליה אימא מלה דפומך דשפיר קאמרת • מנא לך
 האי • אמר לון מלה דא אוליפנא מסכאי, ורנו הוה אמר דתחלת
 שעתא קמייתא דליליא, כל דינין דלתתא מתערין ואזלין ושאיין
 בעלמא, ובפלגות ליליא ממש קדשא בריך הוא אתער בגנתא דערן,
 ודינין דלתתא לא משתכחין • וכל נימוסין דלעילא בליליא לא אשתכחו
 אלא בפלגות ליליא ממש • מנלן מאברהם, דכתיב ויחלק עליהם
 לילה • במצרים, (שמות י"ב) ויהי בחצי הלילה, ובאתרין סגיאין באורייתא

הכי
 (ה) א"ס מקום אסיפה גדולה וזרוע קרנים סינים סדויא : (כ) פסקל אחר זכ א' לפני מטמו וממלא אנו אוקי מוס : (ג) וניעף מסקל חוס
 עם ממוס טיטין טיטין עד אכלו מיטיו ילו ודרר כמסורה מסקל מסוף כח למסס מכון בחלית מלולם ומכח וירוח מסקל מסוף למטה
 מסקל למשמיש קול ככית : (ד) ומתגלגל וירר למעט מסקל מסוף סדוק סכ ולי סיו יודעים ססוף זמן חטוק לולם ממש
 ח כמרוס

הכי אשתכח • ודוד הורה ידע • (ויסח) ומנא הוה ידע אלא הכי אמר
 סבא • דמלכותא דיליה כהאי (דלייא) תלייא, ועל דא קאים כהאי
 שעתא ואמר שירתא • ולהכי קרייה לקדשא בריך הוא חצורת לילה
 ממש אקום להודות לך וגומר, דהא כל דינין תליין מהכא, ודינין
 דמלכותא מרהבא משתכחין • וההיא שעתא אתקטיר בה דוד וקם
 ואמר שירתא • אתא רבי אבא ונשקיה אמר ליה ודאי הכי הוא בריך
 רחמנא דשרדני הבא • תא חזי לילה דינא בכל אתר, והא אוקימנא
 מלי והכי הוא ודאי, והא אתעררת קמי דרבי שמעון • אמר ההוא
 ינוקא בריה דההוא גברא, אי הכי אמאי כתיב חצורת לילה • אמר
 ליה הא אתמר, בפלגות ליליא מלכותא דשמייא אתעררת, אמר אנא
 שמענא מלה • אמר ליה רבי אבא אימא ברי טב, (ה) דהא מלה
 דפומך קלא דבוצינא להוי • אמר אנא שמענא דהא לילה דינא
 דמלכותא איהו, ובכל אתר דינא הוא, והאי דקאמר חצורת, בגין דינא
 כתרי גווני (חצות) בדינא וחסד • וודאי פלגותא קרמיתא דינא הוא,
 דהא פלגותא אחרא נהירו אנפיה כסטרא דחסד • ועל דא חצורת
 לילה כתיב ודאי • קם רבי אבא ושוי ידוי ברישיה וברכיה • אמר
 ודאי חשיבנא, דחכמתא לא אשתכח בר באינן זכאי דוכו בה • השתא
 חמינא דאפילו ינוקי בדרא דרבי שמעון זכו לחכמתא עלאה • זבאה
 אנת רבי שמעון • ווי לדרה דאנת תסתלק מניה • יתבו עד צפרא
 (ג' ע"ב) ואשתדרו באורייתא • פתח רבי אבא ואמר (טעיה ס) ועמך
 כלם צדיקים וגומר • מלה דא הא אוקמוה חברייא, מאי טעמא
 כתיב ועמך כלם צדיקים, וכי בלהו ישראל צדיקי גיגרהו, והא במרה
 חיבין אית בהו בישראל, כמה חטאין וכמה רשיעין דעבדין על פקודי
 אורייתא • אלא הכי חנא כרזא דמתניתין • זבאין אינן ישראל
 דעבדין קרבנא דרעוא לקדשא בריך הוא, דמקריבין בנייהו לתמניא
 יומין לקרבנא, וכד אתגורו עאלו בהאי חולקא טבא דקדשא בריך
 הוא דכתיב (משלי י) וצדיק יסוד עולם • וכיון דעאלו בהאי חולקא
 דצדיק, אקרון צדיקים, ודאי כלם צדיקים, ועל כן לעולם יירשו ארץ •
 בדכתיב (תהלים ק"ח) פתחו לי שערי צדק אבא כס • וכתיב זה השער

ל"י

(ה) כמזמרה לו עמך ויסים קול תריי סיסב"י סק"ב ב' כ' אלה קריית לכן סגור וברוך :

ה ט

ל"י צדיקים יבאו בו, אינן דאתגורו ואקרון צדיקים • נצר מטעי •
 נצר מאינן נטיען דנטע קדשא בריך הוא כגנתא דעדן, האי ארץ חר
 מנייהו, ועל כן אית להו לישראל חולקא טבא בעלמא דאתי • ובתיב
 צדיקים ירשו ארץ, לעולם ירשו ארץ, מהו לעולם • כמה דאוקימנא
 במתניתא דילן והא אתמר האי מלה בין חברייה • (ולאנא מאי קא
 קמא קרא דלא אקרי אברהם עד השתא) (א) תא חזי קדשא בריך
 הוא לא קרא לאברהם אברהם עד השתא, (ב) מאי טעמא • אלא הכי
 אוקימנא דעד השתא לא אתגור, וכד אתגור אתחבר ביה האי הא
 ושרייה ביה) אלא הכי אוקימנא, דעד השתא לא אתגור, וכד אתגור
 אתחבר בהאי ה', ושכינתא שרייה ביה וכדין אקרי אברהם, והיינו
 דכתיב (בראשית כ') אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, ותנא בה'
 בראם • ותנא באברהם • מאי קאמרי, אלא דא חסד ודא שכינתא,
 וכלא נחית כחדא ולא קשייה מלה, והאי והאי הוי • אמר רבי יעקב
 לרבי אבא האי ה' דהבראם זעירא, וה' דהלוי רברבא, מה בין האי
 להאי • אמר ליה (ג) דא (שכינתא) שמיטתה ודא יובלא, (ואית דמתני
 דכלא חר, דכד מנהרא מצדיק כדין קיימא באשלמותא וה' רברבא,
 דהא מתנהרא כדקא יאות • ולזמנין דלא קיימא באשלמותא וינקא
 מסטרא אחריה, כדין ה' זעירא) ובגין כך זמנין דסיהרא קיימא
 באשלמותא וזמנין בפגימותא • וכאנפאה אשתכח ואשתמודע וכלא
 שפיר • והאי איהו כירא דמלה • אמר רבי אבא זכאין אינון ישראל
 דקדשא בריך הוא אתרעי בהון מכל שאר עמין, ויהיב לון את קיימא
 דא, דכל מאן דאית ביה האי את, לא נחית לגיהנם אי איהו נטיר
 ליה כדקא יאות, דלא עייל ליה ברשותא אחרא, ודא משקר בשמיה
 דמלכא, דכל מאן דמשקר בהאי, כמאן דמשקר בשמיה דקדשא בריך
 הוא דכתיב (סוטה ה') ב"י בגרו כי בנים זרים ילדו • תו אמר רבי אבא
 בזמנא דבר נש אסיק בריה לאעליה להאי ברית, קרי קדשא בריך
 הוא לפמלייה דיליה ואמר, חמו מאי בריה עבדית בעלמא, ביה שעתא
 אזדמן (ליה) אליהו (ג) וטאם (מ"ו כ') עלמא כארבעה טאסין, ואזדמן

הסן

(א) פי' מתאר דמאיר כשרים סקן ס' כמ"ט סתרי' וז"ל מ"ט לא נק' חקך חכמם ותשני רלף אתגור פי' דם רזא רגיוס כמ"ט כס"ח דף גשי' פי' מלין: (כ) לתוון שילין רברכין ככתיב בסקדסס ג' ב': (ג) שמעיקף ככל חטובס בר' שפיסות מטעס ססכולר ח נתתי

תמין ועל דא תנינן דבעי בר נש לתקנא כורסייא אחרא ליקרא דיליה,
 ויימא (י"ג ט) דא כורסייא דאליהו • ואי לאו, לא שרי תמן, והוא סליק
 ואסהיד קמי קדשא בריך הוא • תא חזי בקדמיתא כתיב (מלכים א' י"ט)
 מה לך פה אליהו וגומר • וכתיב קנא קנאתי ל"י כי עזבו בריתך בני
 ישראל וגומר • אמר ליה ח"יך, בכל אתר דהאי רשימא קדישא ירשמון
 ליה בני בבשרהון אנת תודמן תמן • ופומא דאסהיד דישראל עזבו,
 הוא יסהיד דישראל מקיימין האי קיימא • והא תנינן על מה אתענש
 אליהו קמי קדשא בריך הוא, על דאמר דלטורא על בני אדהכי הוה
 אתי גהורא דיומא, והוה אמרי מלי דאורייתא • קמו למיזל • אמר ליהו
 ההוא גברא, במה דעסקיתו בהאי ליליא אשלימו • אמרו מאי דהוא,
 אמר ליהו (א) דתחמון למחר אנפוי דמריה דקיימא, דהא דביתאי בעאת
 בעותא דא מנייכו, (ב) וגזר קיימא דברי דאתייליד לי, למחר ליהוי
 הלולא דיליה • אמר רבי אבא האי בעותא דמצוה איהו, ולמחמי אפי
 שכינתא נתיב • אוריכו כל ההוא יומא. (ד"ג ע"ב) בההוא ליליא כנש
 ההוא גברא כל אינון רחימוי, וכל ההוא ליליא אשתדרו באורייתא
 ולא הוה מאן דנייס • אמר לון ההוא גברא במטו מנייכו כל חד וחד
 לימא מלה חדתא דאורייתא :

פתח חדא (רבי אבא) ואמר (סופטים ט') בפרוע פרעות בישראל
 בהתנדב עם ברכו יי • מאי קא חמו דבורה וברק דפתחו בהאי
 קרא • אלא הכי תנינן, לירת עלמא מתקיימא אלא על האי ברית
 דכתיב (יחזקאל ל"ב) אם לא בריתי יומם ולילה וגומר • דהא שמייא וארעא
 על דא קיימין, בגין כך כל זמנא דישראל מקיימין האי ברית, נמוסי
 שמייא וארעא קיימין בקיימיהו, וכל זמנא דחס ושלום ישראל מבטלין
 האי ברית, שמייא וארעא לא מתקיימין וברכאן לא משתכחין בעלמא •
 תא חזי לא שליטו שאר עמין על ישראל, אלא כד בטירו מנייהו
 קיימא דא • ומה בטילו מנייהו, דלא אתפרען ולא אתגליין, ועל דא
 כתיב ויעזבו בני ישראל את יי וגומר, וימכור אותם ביד סיסרא, ויעזבו
 את יי ממש • עד דאתת דבורה ואתנדבת לכל ישראל במלך דא,
 כדין

(א) למחר הילי אלת חסינו י"ל בעל הכותב כי אשתי יורם ובר : (ב) יברקת חילתו יוסט למחר כגן העשב כש : כפלים וכדוכים טעקתד
 כ"ס סד חס :

כדין אתכנעו שנאיהון תחותיהו, והיינו דתנינן דאמר קדשא בריך
הווא ליהושע וכי ישראל אטימין אינון, ולא (כא מ' ס) אחפרעו ולא
אתגליין, ולא קיימין קיימא דילי, ואת בעי לאעלא להו לארעא ולאכנעא
שנאיהון, (יפוסג ס) שוב מול את בני ישראל שנית * ועד דאתפרעו
ואתגלייא האי ברית, לא עאלו לארעא ולא אתכנעו שנאיהון * אוף
הכא כיון דמתנדבין ישראל בהאי את, מתכנעין שנאיהון תחותיהו
וכרבאן אתחזרו לעלמא הדא הוא דכתיב (שופטים ס) בפרוע פרעור
בישראל בהתנדב עם ברכו " :

קם אחרא ופתח ואמר ויהי בדרך במלון ויפגשהו " ויבקש המיתו *
(ז) למאן למישרה * אמר ליה קדשא בריך הוא, וכי את אזיל
לאפקא ית ישראל ממצרים, ולאכנעא מלכא רב ושליטא, ואת אנשיית
מינדך קיימא, דברך ליה אתגזר * מיר ויבקש המיתו * תאנא נחרת
גבריאל בשלרהובא דאשא לאוקדיה, ואתרמיז חד חיויא מתוקדא
(ג) לשאפא ליה בגויה * אמאי חיויא, אמר ליה קדשא בריך הוא את
אזיל לקטלא חיויא רברבא ותקיפא, וכרך לא אתגזר * מד אתרמיז
לחד חיויא לקטלא ליה * עד דחמת צפורה וגזרת לברה ואשתזיב
הדא הוא דכתיב ותקח צפורה צור * (ג) מהו צור, אלא אסוותא, ומאי
אסוותא דכתיב ותכרות את ערלת בנה דנצנצא בה רוח קודשא :

קם אחרא ואמר (כראשית מ' ס) ויאמר יוסף אל אחיו גשו נא אלי ויגשו
ויאמר וגומר * וכי אמאי קרי להו, והא קריבין הוו גביה * אלא
בשעתא דאמר לון אני יוסף אחיכם תוהו, דחמו ליה במלכו עלאה,
אמר יוסף מלכו דא, בגין דא רוחנא ליה * גשו נא אלי ויגשו דאחוי
להו האי קיימא דמילה, אמר דא גרמת לי מלכו דא, בגין דנטרית
לה * מכאן אוליפנא מאן דנטיר להאי את קיימא, מלכו אתנטרת
ליה * מגלן מבעז דכתיב (רות ג) חי " שכבי עד הבקר דהוה מקטרג
ליה יצדיה, עד דאזמי אומאה ונטיר להאי ברית * בגין כך זכה דנפקו
מניה מלכין שליטין על כל שאר מלכין, ומלכא משיחא דאתקרי בשמא
דקדשא בריך הוא :

פתח

(א) ובפירוי רס"ו כ' לברות דמסא ח"ל הכא והא ליחנסו שרלס שמלך למיוג שניסס ולכך סכונס סכחתיכוכו שניסס כעין סמילת * הכ"כ :
(ב) לבלוע איתו * (ג) כחילס אס טול סלט סול"ל כשורק כמז וסכית כבור ומשני ססיותא * מ"ך * (ס) כד ס סלרי זין כנלעד) :
ס כשעט

פתח אידך ואמר כתיב (תהלים כ"ו) אם תחנה עלי מחנה וגומר * הכי
 תאנא, בזאת אני בוטח, מרוו בזאת * דא את קיימא, דומינא
 תדיר נכי בר נש ואתרמיזא לעילא ובניני כך אתמר בזאת, כמרה
 דכתיב זאת אות הברית * זאת בריתי * וכלא כחד דרגא * ותאנא
 זה וזאת, כחד דרגא אינון ולא מתפרשן * ואי תימא אי הכי הא שאר
 בני עלמא הכי * אמאי דוד בלחודוי ולא אחרא * אלא בני דאחידא
 ביה ואתרמיזא ביה, והיא כתר דמלכותא * תא חזי בני דהאי זאת
 לא נטר ליה דוד מלכא כדקא חזי, מלכותא (דלד כ"ה) אתעדו מניה
 כל ההוא זמנא * והכי אוליפנא האי זאת אתרמיז' במלכותא דלעילא,
 ואתרמיזא בירושלם קרתא קדישא, (ה) בהאי שעתא דדוד עבר
 עליה, נפק קלא ואמר דוד, כמרה (כ) דאתקטרת תשתב, לך טרדין
 מירושלם ומלכותא אתעדו מינד * מנא לן דכתיב הנני מקים עליך
 רעה מביתך, מביתך דייקא, והכי הוה, במה דעבר ביה אתענש, ומרה
 דוד מלכא הכי, שאר בני עלמא על אחת כמה וכמה :

פתח אידך ואמר (תהלים כ"ד) רולי " עזרתה לי כמעט שכננה דומה
 נפשי * תאנא במה זכאן ישראל דלא נחתי לגיהנם כשאר
 עמין עובדי עבודה זרה, ולא אתמסרן בידוי דדומה, אלא כהאי את *
 דהכי תאנא כשעתא דבר נש נפיק מעלמא, במה (ג) חבילי מלאכי
 חבלה טהירין אתפקדן עליה * זקפין שינא וחמאן האי את דהוה
 קיימא דקודשא, אתפרשן מניה, ולא אתייהיב בידוי דדומה לנחתא
 לגיהנם, דכל מאן דאתמסר בידוי נחית לגיהנם ודאי, ומהאי את דחלין
 עלאין ותתאין, ודינין בישין ליה שלטין ביה ככר נש, אי אירו זכי
 לנטורי ליה להאי את, בני דהוה אתאחיד בשמא דקדשא בריך
 הוא * ביון (ד) דדוד מלכא לא נטר את קיימא דא כדקא חזי, אתעדו
 מניה מלכותא ואתטריד מירושלם * מיד דחיל, דסבר דייחרתון ליה
 מיד וימסרון ליה בידוי דדומה, וימות בהוה עלמא * עד דאתבשר
 ביה דכתיב (שמאל כ"ו) גם " העביר חטאתך לא תמות * ביה שעתא
 פתח ואמר לולי " עזרתה לי כמעט שכננה דומה נפשי :

פתח

(א) כשעט מעט מעט כח אכט : (ב) כמה טחה מקישר חטים ניחר ומקיסר מן
 (ג) חכמת חכמים ופטרות כל כעלו דמיס
 (ד) כמלכות מתיקף פנין : (ה) כמלכות ח' א' ו' :

פתח אידך ואמר מאי האי דכתיב דאמר דוד והראני אורתו ואת נורהו • (מאי והראני אורתו ואחר כך ואת נורהו) • מאן יביל למחמי ליה

לקדשא בריך הוא, אלא הכי תנינן כההיא שעתה דאחגור עליה ההוא עונשא, ודוד ידע דעל דלא נטר האי (א) את כדקא יאות אתענש בהאי, דכלא כחדא אחידא, וכלא אתרמיז בהאי ארת, ולא אקרי צדיק מאן דלא נטר ליה כדקא יאות • הוה בעי בעותיה ואמר (cc ע"ו) והראני אותו ואת נורהו • מאי אותו, (אות דיליה, אות הכרית, דהא אות

דקדשא בריך הוא אות דיליה) דא (ב) את קיימא (דיליה) קדישא, דהא דחילנא דאתאכיד מנאי • מאי טעמא, בגין דתריז אלין מלכותא וירושלם בהאי אחידן, ובגין כך תלי בבעותיה אותו ואת נורהו, דיתהדר מלכותא דהאי את לאתריה וכלא חד מלה :

פתח אידך ואמר (אויב י"ט) ומבשרי אחזה אלוה • מאי ומבשרי, ומעצמי מבעי ליה, אלא (ג) מבשרי ממש, ומאי הוה דכתיב (ירמיהו י"א)

ובשר קדש יעברו מעליך וכתיב (כרמי' י"ז) והיתה בריתי בבשרכם • דתניא בכל זמנא דאתרשים בר נש בהאי רשומא קדישא דהאי את, מניה חמי לקדשא בריך הוא, מניה ממש ונשמתא (ד) קדישא אתאחידת ביה, ואי לא זכי דלא נטיר האי את מה כתיב (אויב י"ד) מנשמת אלוה יאבדו, דהא רשימא דקדשא בריך הוא לא אתנטיר • ואי זכי ונטיר ליה, שכינתא לא אתפריש כניה • אימתי מתקיימא ביה, כד אתנסיב והאי את עייל באתריה (מל"ג) דתניא מאי טעמא ואזו היא אזלין כחדא אלא חר דכר וחר נוקבא) אשתתפו כחדא, ואקרי חר שמא כדן חסד עלאה שרייא עליהו • באן אתר שרייא, בסטרא דדכורא • ומאן חס"ד, חס"ד א"ל דאתי ונפיק מחכמה עלאה, ואתעטר בדכורא, בגין כך (ה) אתבסמת נוקבא • (ו) דתנן רזא דניו היא אזלין כחדא כגונגא דדכר ונוקבא, אשתתפו כחדא ואינון חר, כדן חסד עלאה שרייא עליהו, ואתעטר בדכורא ואתבסמת נוקבא) • תו תנינן אלוה הכי הוא, (ז) א"ל גהירו דחכמתא • ו' דכר, ה' נוקבא, אשתתפו כחדא אלוה

(א) איז כרית מילה : (ב) איז בעין יוד דמי חול אלא אל חרית אזלי דכתיב נבו עיב שמרישו על איז כרית מילה : (ג) איז כן סוף סטט פסוק איז כי יסיה וכ מנשרי אי מחזים כשרו כלם סורוה אז לבס : (ד) כעת הולכת הזרם כליון לנפש ורוח ינשמה וכסמיל וזכב לבין כדו לסלומת כליות מליס אך ספחלקים עד אסכר קליפה ויכ"ד כספחכחם כמליס : (ה) ג"ו ס"י דלח סיו וזינח כחטריניחא אלא כומחל דכרית מלכא : ועיין כפ' אמיר ק"ב ככביק ונב' חנפס לחיתוי כת' איזי סוף וכ' : (ו) ס"י חסד ס"ף ענף ספחכחם ספחכ' ח' א"ס

אלוה אקרי, ונשמתא קדישא מהאי אתר אתאחדא, וכלא תלייא כהאי את, ועל דא כתיב ומבשרי אחזה אלוה. דא שלימותא דכלא, מבשרי ממש, מהאי את ממש. ועל דא זכאין אינון ישראל קדישין דאחידין ביה בקדשא כריך הוא, זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי עלייהו כתיב (דברים ה) ואתם הדבקים ביי וגומר כגין כך חיים פלכם היום. אמר רבי אבא ומה בכל כך אתון חבימין ואתון יתבין הבא אמרו ליה אי (ז) צפוראה יתעקרו מאתריהו, (ולד ע"כ) לא ידעין לאן טאסן הדא הויה דכתיב (משלי כ"ז) בצפור נודדת מן קנה פן איש נודד ממקומו ואתרא דא זכי לן לאורייתא. והאי אורחא דילן בכל ליליא, פלגותא ניימין ופלגותא אנן עסקין באורייתא. וכד אנן קיימין בצפרא, ריחי חקלא ונהרי מיה נהרין לן אורייתא, ואתיישבת כלבן. ואתר דא (י) הא דינורה לעילא זמנא חדא. (י) וכמה סרכי תריסין אסתלקו בהווא דינא, על עונשא (פ"ק א"ב) דאורייתא, וכדין אשתדלותא דילן ימא וליליא באורייתא הוא. ואתרא דא קא מסייע לן, ומאן דאחפרש סכאן כמאן דאתפרש מחיי עלמא. זקיף ידוי רבי אבא וכריך לון יתבו עד דנהר ימא. בתר דנהר ימא אמרו לאינון דרדקי דקמיייהו, פוקו וחמו אי נהר ימא. וכל חר לימא מילה חדתא דאורייתא להאי גברא רבא. נפקו וחמו דנהר ימא. אמר חר מנייהו זמין האי יומא אשא מלעילא. אמר אחרא ובהך ביתא. אמר אחרא חד סבא הבא דזמין האי יומא לאתוקדא בנורא דא. אמר רבי אבא רחמנא לישזבן. תווה ולא יביל למללא, אמר (י) קוטרד דהורמנא בארעא אתפסת, וכך הוה דהווא יומא חמו חברייה אפי שכינתא ואסתחרו באשא. ורבי אבא (י) אתלהיטו אנפוי כנורא מחרוותא דאורייתא. תנא כל הרהוא יומא לא נפקו כלרהו מביתא, (י) וביתא אתקטר בקיטרד, והוה חרתן מילי בגווייהו כאילו קבלו ההוא יומא אורייתא מטורד דסיני. בתר דאסתלקו, לא הוו ידעי אי הוה ימא ואי הוה

ליליא

(א) חכ ספרים נקריים ממקומם ר' סקן שלום או אינם וידעו לחיוב יעופי גם כן אכתובי אש אלו בעקרים מסכך סמוך קן שלני מקיס מיכן ללמוד תורם או לא נרע לחיוב אלו פניב אש עלמינו כמכור: (ב) כחפסע על מקיס וס פעם א' סיון ומחו סכאן למדו מורח גדולו סווד (עין לקמן ק"א א' כמדע סעעלס כל סמעס דכפר ערשא וס עס רבי אחא סרש"כ): (ג) וכסס סריכ גדוליס כעלי מיוסן שמו סכאן באיסוי פעס כשכול כעיל קורס: (ד) קטר ויוקף סרש"ח מלמעלס כספס כארץ ססס וידעיס כל סס סיוסו סאסרו סודר אש סלמעלס ככיס ססוד וכן סיס באיסוי יוס: (ה) סכניו סיס לופט כלש סריכ סמחם: (ו) וסכית סיס קשיר וחסיס סכיס קיעיר עשן וסש ססיס מסככ איה: יוחי רי"ט ס"א.

ליליא • אמר רבי אבא בעוד דאנן קיימין לימא כל חד מינן מלה
 חדתא דחכמתא, לאקשרא טיבו למאריה דביתא מריה דהלולא :
 פתח חד ואמר (תלמי ס"ה) אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך וגומר •
 בקדמיתא חצריך, לבתר ביתך, ולבתר היכלך • דא פנימאה
 מן דא ודא לעילא (כ"ט רגו) מן דא • ישכון חצריך בקדמיתא, במה
 דאת אמר (ישעיה ה') והיה הנשאר כציון והנותר בירושלם קדוש יאמר
 לו • נשבעה בטיב ביתך לבתך, כמה דאת אמר (תנ"י כ"ד) בחכמה
 יבנה בית • החכמה יבנה בית לא כתיב, דאי כתיב הכי, הוה משמע
 דחכמה בירת אקרי, אלא כתיב בחכמה יבנה בית היינו דכתיב
 (כרמית כ) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן וגומר • קדוש היכלך
 לבתר, דא הוא שלימו דכלא, דהכי תנינן מהו היכל • כלומר ה"י כל
 האי והאי וכלא אשתלים כחדא • רישא דקרא מרה מוכח דכתיב
 אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך • האי מאן דאקריב בריה קרבנא
 קמיה קדשא בריך הוה, רעוא דקדשא בריך הוה כההוא קרבנא,
 ואתרעו ביה וקריב ליה, ושוו מדוריה בתרין אדרין ואחיד להאי ולהאי,
 דאינון תרין אתקשרו כחדא דכתיב ישכון חצריך • חצריך ודאי תרי •
 בגיני כך חסידי קדמאי סבאן דהכנא, כד מקריבין בנייהו לקרבנא
 דא • פתחי ואמרי אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך, אינון דקיימי
 עלייהו אמרי נשבעה בטיב ביתך קדוש היכלך • לבתר מכרך אשר
 קדשנו במצותיו וצונו להכניסו בכריתו של אכרהם אינו • ואינון
 דקיימי עלייהו אמרי, בשם שהכנסתו לברית וכולי • ותנינן בקדמיתא
 לבעי בר נש רחמין עליה, ולבתר על אחרא דכתיב (יחזקאל כ"ז) וכפר
 בעדו בקדמיתא, ולבתר ובעד כל קהל ישראל, ואנן אורחא דא
 נקטינן והכי שפיר וחזי לקמן • אמר רבי אבא ודאי כך הוה ויאורת
 מלה, ומאן דלא אמר הכי, אפיק גרמיה מעשרה חופות דומין קדשא
 בריך הוה למעבד לצדיקיא בעלמא דאתי, וכלהו מתקשרן כהאי,
 ובגיני כך עשרה מילי דמהימנותא אית בהאי קדא אשרי תבחר
 ותקרב וגומר • וכל מלה ומלה חד חופה אתעביד מינה וכא
 חולקיבון בעלמא דין ובעלמא דאתי • דהא אורחיתא מתקשרא
 בלביבו, כאילו קיימיתו (כ"ט ע"ה) בגופיבו בטורא דסיני בשעתא

דאתייה בה

דאטייהיבת אורייתא לישראל :

פתח אידך ואמר (סמות כ) מזבח אדמה תעשה לי וזבחת עליו את
עולותיך ואת שלמיך וגומר * תאנא כל מאן דקריב בריה
לקרבנא דא, כאילו אקריב כל קרבנין דעלמא לקמיה דקדשא בריך
הוא, וכאילו בני מדבחא שלימתא קמיה * בגיני כך, בעי לסדרה
מדבחא (f) במאנא חד מלייא ארעא, למגזר עליה האי קיימא קדישא
ואתחשיב קמי קדשא בריך הוא, כאילו אדבח עליה עלוון וקרבנין
עאנא ותורי * וניחא ליה יתיר מבלהו דכתיב וזבחת עליו את עולותיך
ואת שלמיך וגומר * בכל המקום אשר אזכיר את שמי, מהו אזכיר
(כ) את שמי, דא (אה) מילה דכתיב בה (ספלים כ"ה) סוד יי לידאיו ובריתו
להודיעם, האי מזבח אדמה ודאי כמה דאמינא * בתריה מה כתיב
ואם מזבח אבנים תעשה לי * רמז לגיורא פד אתגזיר, דאיהו מעם
קשי קדל וקשי לבא, האי אקרי מזבח אבנים * לא תבנה אתהן גזית *
מאי הוא * דבעי לאעלא ליה בפולחנא דקדשא בריך הוא, (בניו) ולא
יגזר יתיה עד דינשי פולחנא אחרא דעבד עד הבא, ויעדי מניה ההוא
קשיו דלבא * ואי אתגזר ולא אעדי מניה ההוא קשיו דלבא למיער
בפולחנא קדישא דקדשא בריך הוא * הרי הוא כהאי פסילא דאבנא,
דגזרי ליה מהאי גיסא ומהאי גיסא, ואשתאר אבנא כדבקרמיתא,
בגין כך לא תבנה אתהן גזית, דאי אשתאר בקשיותיה, בי חרבך
הנפת עליה ותחלליה * כלומר ההוא גזירו דאתגזר לא מהנייא ליה,
בגיני כך (ג) זכארה חולקיה דמאן דאקריב האי קרבנא בחדוותא
ברענא קמי קדשא בריך הוא, ובעי למחדי ברהאי חולקא כל
(ה"א ל"ג ההוא) יומא דכתיב (ס"ה) וישמחו כל חוסי בך לעולם ירננו
ותסך עלימו ויעלצו בך אוהבי שמך :

פתח אידך ואמר ויהי אכרם בן תשעים שנה ותשע שנים וירא יי
וגומר, אני אל שדי התהלך לפני וגומר * האי קרא אית לעינא
ביה וקשייא בכמה אורחין * וכי עד השתא לא אתגלי ליה קדשא
ברוך

(f) ככלי אחר מלא עטר לסגית כי העולם : (כ) ה"א סמ"ו נמ"ק מילס : (ג) מירס כהנא סי רס"ה ס"א כהנא יוספ כח הספוק סכת סמיה
וכי ניכע משם כהרובות כוסר אשר לפנינו גם מכלל מקור הסוד כחוכ כוס של שנתם יכמית פ"ו סימן ר' ע"ש ימדרש סנהדרין פ"א פ"ד ח"ב
אדש"א ט"ו וה"א ח"א ח"ב לפני הארץ ויחר מכני ופול מל חומו כרו לעשות רצון כוראן ירושא דכ בני סיפך ממילתו ומקבל עליו
בשמתם (כ"ו) (כגום דל"א ע"כ רש"י יומ"י עטס מילס לשמתם כרו סיפוי חניו ולתנו שמתים
בראשית

ברוך הויה לאברהם, אלא (עד) האידנא כד מטא להני יומין וירא יי אל אברם ולא קודם • והכתיב ויאמר יי אל אברם • ויי אמר אל אברם, ויאמר לאברם ידוע תדע וגומר • והאידנא מני חושבן יומין וכד מני להו כתיב וירא יי אל אברם, אשתמע דעד השתא לא אתגלי עלוי • ועוד דכתיב בן תשעים שנה ותשע שנים, בקדמיתא שנה ולבסוף שנים • אלא הכי תאנא כל אינון יומין לא כתיב וירא • מאי טעמא, אלא כל כמה דהוה אטום וסתים, (כד) קדישא בריך הויה לא אתגלי עליה כדקחוי, והאידנא אתגלי עליה דכתיב וירא • מאי טעמא, משום דבעא לגלייא ביה האי את כתר קדישא, ועוד דבעא קדישא בריך הויה לאפקא מניה זרעא קדישא • וקדישא לא ליהוי בעוד דאיהו אטום בשרא, אלא אמר השתא דהוה בן תשעים שנה ותשע שנים, וזמן קריב הוה דינפוק מניה זרעא קדישא, ליהוי הוה קדישא בקדמיתא, ולכתר ינפוק מניה זרעא קדישא • בגין כך מני יומיו בהאי ולא בכל הני זמני קדמיתא • תו תשעים שנה, דכל יומי קדמאי לא הוו שנים אלא כחד שנה, דלא הוו יומיו יומין, השתא דמטא להאי שנים אינון ולא שנה :

ויאמר אליו אני אל שדי, מאי משמע, דעד השתא לא קאמר אני אל שדי, אלא הכי תאנא עבד קדישא בריך הוה (6) בתרין תתאין דלא קדישין לתתא • וכל אינון דלא אתגורו יסתאבון בהון ורשימין בהון • ומאי רישומא אית ברהון, דאתחוי בהו שיין דלית ולא יתיר, ובגין כך אסתאבון בהו ואתדבקון בהו • פתר דאתגורו, נפקין כאלין ועאלין בגרפוי (7) דשכינתא, ואתגליא בהו יוד רשומא (8) קדישא את קיימא שלים, ואתרשים בהו שדי, ואשתלים בקיימא שלים • ועל דא כתיב בהאי, אני אל שדי התהלך לפני והיה תמים, שלים • דהשתא את הסר ברשימא דשיין ודלית, גזר גרמך והו שלים ברשימא דיוד, ומאן דאיהו ברשומא דא אתחוי לאתברכא בשמא דא דכתיב (9) ואל שדי יברך אותך • מהו אל שדי, ההוא דברכאן נפקן מניה, הויה דשליט על כל בתרין תתאין, וכלא מדחלתיה דחלין ומודעזעין • בגיני כך מאן דאתגור, כל אינון דלא קדישין אתרחקן

מניה

(6) מדרשא דל כתיב תיביתא דסס למען מניח סקרוש חס לעומה וס כסס האלפס : (כ) כסדרמס יב

מניה ולא שלטין ביה • ולא עוד אלא דלא נחירת לגיהנם דכתיב
 (ספרי ס) ועמד כלם צדיקים וגומר, (מליון) (כל אינון) (כ"ג ס) דאתגורו
 איקרו צדיקים, ובגין כך לעולם ירשו ארץ • דלא ירית האי ארץ אלא
 ההוא דאקרי צדיק • אוף הכא ועמד כלם צדיקים לעולם ירשו ארץ
 וגומר) • אמר רבי אבא זבאין אתון בעלמא דין ובעלמא דאתי, זבא
 חולקי דאתינא למשמע מלין אלין מפומיכון, בלכו קדישין בלכו בני
 אלהא קדישא עלייכו כתיב (סס מד) זה יאמר לוי אני וזה יקרא בשם
 יעקב וזה יכתוב ירו לוי ובשם ישראל יבנה • כל חד כנכון אחיד
 ואתקשר במלכא קדישא עלאה, ואתון רברבין ממנן תריסין מדהיא
 ארץ דאקרי ארץ החיים, דרברבנוי אכלין ממנא דטלא קדישא :

פתח אידך ואמר (ה) (קסלס י) אשריך ארץ שמלכך בן חורין ושריך
 בעת יאכלו • וכתיב אי לך ארץ שמלכך גער ושריך בבקר
 יאכלו, הני קראי קשיין אהדר, ולא קשיין • האי דכתיב אשריך ארץ
 דא ארץ דלעילא דשלטא על כל אינון חייין דלעילא, ובגיני כך אקרי
 ארץ החיים, ועלה כתיב (דברים י"ב) ארץ אשר יי אלהיך דורש אותה
 תמיד וכתיב ארץ אשר לא במסכנות תאכל בה לחם לא תחסר
 כל בה • לא תחסר כל בה דייקא, וכל כך למה משום דכתיב
 שמלכך בן חורין, דא קדשא בריך הוא כמה דאת אמר (שמות ד) בני
 בכורי ישראל • בן חורין, מהו בן חורין כמה דאת אמר (ויקרא כ"ט) יובל
 היא קדש תהיה לכם וכתיב וקראתם דרור בארץ, דהא כל חירו
 מיובלא קא אתי, בגיני כך בן חורין • ואי תימא בן חורין, ולא כתיב
 בן חירות • הכי הוא ודאי, דבן חירות מבעי ליה • אלא במתניתא
 סתימאה דילן תנינא • פד מתחברן יוד בה"א ברין פתיב (בראשית כ)
 ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן • ולא תימא פד מתחברן, אלא
 מתחברן (ג) ודאי • ובגיני כך בן חורין כתיב, ועד דא אשריך ארץ
 שמלכך בן חורין ושריך בעת יאכלו, בחדוותא בשלימו ברענא • אי
 לך ארץ שמלכך גער, האי ארץ דלתתא דתניא כל שאר ארעי דישאר
 עמין עובדי עבודה זרה, אתייהבו לרברבין תריסין דממנן עלייהו •
 ועילא

(א) קכ"ד כ' תריסס קכ"ד כ' : (ב) אפרי סות פ"ס א' ופרשם שלח לך קט"ר א' ובלן קל"ג א' וקל"ג כ' : (ג) מירוש חז"ל רומן לאבא ו
 לכאס פל"ג א' שפיר כוונס יפסי מילין :

ועילא מכלהו ההוא דכתיב ביה (חפלים ל"ו) נער הייתי גם זקנתי ותאנא
 האי קרא ישרו של עולם אמרו, ועל דא כתיב אי לך ארץ שמלכך
 נער, ווי לעלמא דמסטרא דא ינקא וכד ישראל בגלותא ינקין כמא
 דיניק מרשותא אחרא, וישריך בבקר יאכלו, ולא ככולי יומא * בבקר
 ולא בזמנא אחרא דיומא, דתניא בשעתא דחמה זורחת ואתיין וסגדין
 ליה לשמשא, רוגזא תלי בעלמא * בשעתא דמנחה, רוגזא תלייה
 בעלמא, מאן גרים האי, משום דמלכך נער, ההוא דאקרי נער * ואתון
 זבאי קשוט קדישי עליוני בני מלכא קדישא, לא ינקין מהאי סטרא,
 אלא מההוא אתר קדישא דלעילא * עליכו כתיב (דברים ד') ואתם
 הדבקים בני אלהיכם חיים כלכם היום :

פתח רבי אבא ואמר (ה) (טעמיה ה) אשירה נא לידי שירת דודי
 לכרמו וגומר * ויעזקהו ויסקלהו וגומר, הני קראי אית לאסתכלא
 בהו * אמאי כתיב שירה, תוכחה מבעי ליה * לידידי, לדודי מבעי ליה
 כמה דכתיב שירת דודי * פרס היה לידידי בקרן בן שמן * אסתכלנא
 בכל יאורייתא ולא אשבחנא אתריא דאקרי (ל"ו ע"ה) קרן בן שמן *
 אלא הני קראי הא אוקמוה חברייה בכמה גוונים, וכלהו שפיר והכי
 הוא * אבל אשירה נא לידידי, דא יצחק דהורה ידיד, ואקרי ידיד עד
 לא יפוק לעלמא * אמאי ידיד, דתנינן רחימו סגי הוה ליה לקדשא
 בריך הוא ביה, דלא אתעביד עד דלא אתגזר אברהם אבוה, ואקרי
 שלים ואתוסף ליה היא (ו) לאשלמותא, וכן לשרה האי היא אתייהיבת
 לה, הכא אית לאסתכלא, ה' לשרה שפיר, אבל לאברהם אמאי היא
 ולא יויד, יוד מבעי ליה דהא הוא דכר הוה * אלא רוא עלאה הורה
 (ד"ה הוא) סתים בגוון, אברהם סליק לעילא ונטייל רוא (ד"ה ה) מהיא
 עלאה, דאירו עלמא דדכורא * (ז) היא עלאה והיא תתאה, האי
 תלייה בדכורא, והאי בנוקבא ודאי * ובגין כך אברהם סליק בהיא
 דלעילא

(ה) מלכו דכרו סוריסלמו מכוניס מאר למאמר סודי אשר לפנינו כו"ס כחוכ (ירושלמי חגיגה ד"ג) טעמא שכתבי כבקעת דימון
 (נראה דל"ל מורין) ר"מ ור"י ורבי יוסף ורבי שמעון ורבי כלסין דרשין פן שבע לפנין חרון פסיקא אפרים כל ליתריו וכו' וקלסין לאתריס מה
 השכח אשוי כניס אמרו ר"ס בן ווחאן פוס (א"ס כראם של"ל שכתו לאחרון שכתא אמלא לדרוש כו' פניס חדשים והוא חיה רס"ל) וס' לא
 נילו לני כלל עניני סדרות סדרות כפסיק וס יקלסיו וכוסר חמלא כמה איפניס מרמי סידות כס' וס ולכסיף גור ר"ס על רכי אלא
 אלא וכלל סידות פסיק וס לכנו ככל * כראיס מתאזימת דכרו סורוס' כדכרו סידה וסכן וכן כיוויי כס' ככלל פסחים ק"ט רט"א למכסח
 עזיק וכו' סחרו תירס ועיון רש"י שכת קל"ב כ' כד"ס ככור אלסיס ויתניס יב' א' וס"ס מ"ט כע"כ וסכת ל"ה סע"א יסכסיס * סע"א יס"ע
 ד' רע"כ ורש"י מ"ק י"ו רע"כ כד"ס אף ד"ח' (כ"ו) : (כ) פירוש לרמ"ח איכרס : (ג) ר"ל כינס ס' עילאס יא"ע"ג דגס כ"א כיקבל לנכו דכורא
 חכסס ס"מ ל' כ"ו כלחו דלמעס דכורא ליהי כ"ו ס' ייקר' א"ס :

דלעילא, ושרה נחתת כהא דלתתא • תו דכתיב כה יהיה זרעך ותנא
 זרעך, זרעה ממש, דהורה שארי למיעל בהאי קיים • ומאן דשארי
 למיעל, בהאי קיים עאל • ובגין כך גיורא דאתגור (סלס קס"ה ב) גר
 צדק אקרי, בגין דלא אתא מגועא קדישא דאתגורו • ועל דא מין
 דעאל בהאי, שמיה כהאי (ה) אברהם • בגין כך כתיב ביה כה יהיה
 זרעך, זרעה ממש, ואתמסר ליה הא • ואי לאו דאתמסר הא לשרה,
 הוה ליה לאברהם לאוליד לתתא, כמה דהאי כה אולידת לתתא בתר
 דאתמסרת הא לשרה, אתחברו תרין ההין בחדא ואולידו לעילא,
 ומאי דנפק מנייהו הוא יוד, בגין כך (ו) יוד את רישא דיצחק, דכר •
 מכאן (ז) שארי דכודא לאתפשטא ועל דא כתיב (בראשית כ"ה) כי ביצחק
 יקרא לך זרע, ביצחק ולא כך • יצחק אוליד לעילא דכתיב (מכה ו) תתן
 אמת ליעקב • יעקב אשלים בלא • ואי תימא וכי אברהם בהאי
 אתאחיד ולא יתיר • והא כתיב חסד לאברהם אלא חולקא דיליה כך
 הוא, בגין דעביד חסד עם בני עלמא • אבל לאולדא, הכא אחיד
 ומהכא שרייא • ועל דא (ח) לא אתגור אברהם אלא בן תשעים ותשע
 שנה, וזוא דמלה הא אתידע ואוקימנא כמתניתא דילן • ובגין כך
 יצחק דינא קשיא נפק, לאחדא לחולקיה ולאולדא, וחסד אקרי • ועל
 דא יעקב אשלים בלא מהאי סטרא ומהאי סטרא, מסטרא דאחידו
 אברהם ויצחק לחולקיהון לעילא, הוא שלימותא, מסטרא דאתייהב
 להו לאולדא מתתא לעילא, הוא שלימותא ועל דא כתיב (ישעיה מ"ט)
 ישראל אשר בק אתפאר • ביה אתאחידו גוונין מעילא ומתתא • ועל
 דא כתיב הכא שירה דכתיב (ס"ה) אשירה נא לידי, שירה ודאי
 דהא אקרי לאולדא דכר, דהא אקרי יוד עד לא יפוק לעלמא • ואית
 דאמרי (ד"א) אשירה נא לידי, דא אברהם כמה דאת אמר (ירמיה י"ב)
 מה לידי בבית • ואברהם ירית ירותא דאחסנת חולקא דא • אבל
 (ע"ה) מה דאמינא דדא יצחק הכי הוא • שירת דודי לכרמן, דא קדשא
 בריך הוא דאקרי דודי דכתיב (שיר ה') דודי צח ואדום • יודי, אחיד
 כדודי

(f) סכאן כסגו לקרא לנרו אכרסס: (כ) ככ"ד רש"י אמר ו"ר שנטול סק"ס משרי סיס פורח לפני כסא של סכ"ס ואמר רכש"ע כגביל
 סאני קונס סכאומות סכאחני מסס סרס סלרקינס אמר סכ"ס לשעבר סיות כס"ף סס נקנס ועכשוי אהנך כראש סס ובר סכאמר ויקרא
 מסס לסיסע כך כן וסיסע וגיורוי סעכין כוסר אש"ר לפניו כ"י: (ג) פי סתחיל (ד) פי סחילנס אכרסס כ"י וס"א סגורו סלס כך ס
 סגורו סמיס כ"לס ט"י וכל אסת כ"לס מ"י סס ק' ולפי טסו על סמילס סנס קירס י"ח:

בדודי דבר, ומניה אתנטע פרס דכתיב כרם היה לידידי בקרן בן שמן *
 מאי בקרן בן שמן, אלא במה נפיק האי כרם ובמה אתנטע חזר ואמר
 בקרן * מאי קרן, דכתיב (יט"ז ע"ו) בקרן היוכל, בקרן היוכל שארי * והאי
 קרן אתאחיד בההוא דבר דאקרי בן שמן * מהו בן שמן, במה דאת
 אמר בן חורין, ותרנוייהו חר מלר * שמן דמתמן נגיד משחא ורבו
 (ט) לאדלקא בוצינין, ובגין כך בן שמן * ודא שמן ורבו נגיד ונפיק ואדליק
 בוצינין, עד דנטיל ליה וכניש ליה האי קרן, ודא אקרי קרן היוכל, בגין
 כך לית משיחותא דמלכותא אלא בקרן * ועל דא אתמשך מלכותא
 דדוד, דאתמשח בקרן ואתאחיד ביה * ויעזקה (ויסקלה) כהאי (ט) עוקא
 דאסתחר לכל סטרין. (ל"ו ע"ב) ויסקלהו, דאעדי מניה ומחולקיה כל אינון
 דברכין, כל אינון (ט) תריסין, כל אינון (ט) כתרין תתאין, והוא נסיב ליה
 להאי (קרו) פרס לחולקיה דכתיב (דברים ל"ב) כי חלק יי עמו יעקב חבל
 נחלתו * ויטעהו שורק במה דאת אמר (ירמיה כ) ואנכי נמעתך שורק
 כלה זרע אמרת * כלה כתיב בה"א, מכאן שארי אברהם לאולדא
 לעילא, ומהאי נפק זרע אמת, כלה זרע אמת ודא, היינו דכתיב כה
 יהיה זרעה וכלא חר מלר * זכאה חולקיהון דישראל דירתו ירותא
 קדישא דא * סופיה דקרא (יט"ז ע"ד) ויבן מגדל בתוכו, מהו מגדל, במה
 דאת אמר (מט"ו ע"ג) מגדל עז ישם יי בו ירוץ צדיק ונשגב * בו ירוץ צדיק
 ודא, ונגם יקב חצב בו, דא תרעא דצדק במה דאת אמר (תהלים ק"ח)
 פתחו לי שערי צדק * מאי משמע, דכל בר ישראל דאתגזר עייל
 בתרוייהו (ט) וזכי לתרוייהו * ומאן דקריב בריה לקרבנא דא, עייל ליה
 בשמא קדישא, ועל את דא מתקיימין שמיא וארעא דכתיב (ירמיה ל"ג)
 אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי * והאי מאריה
 דהלולא דא, זכה לכלא (י) למחוי קדשא בריך הוא אנפין באנפין כהאי
 יומא * זכאה חולקנא דזכינא להאי יומא וזכאה חולקך עמנא, ודהאי
 ברא דאתיליד לך קרינא עליה (יט"ז ע"ג) כל הנקרא בשמי וגומר *
 יצרתיו אף עשיתיו * וכתיב (ס"ד ע"ד) וכל בניך למודי יי וגומר. (י) אוזפוהו
 לרבי אבא תלת מילין * אמרו ליה האי מריה דהלולא אושפיך זכה

לכורי

(ח) לכדלוק כרוה סוף כחשירות מדרגות בקרוסא יאירו סכמטא כסמט : (ב) כעכטא זי סמטיכ ככל לר : (ג) ערו ט' קימות :
 (ד) כילדחיס כסמין : (ה) מולס ככ'ו ופריעס כלרוק אמור ל"ב כ' : (ו) זח זח אש סכמטת סכמטת סכמטת והוא לבורות בילב סמ' סמין
 סאש ממין ד' ז' ז' : (ז) היו טיחין ל' ליה :

לכולי האי • בגין דקיים קיימא דמצוה • אמר מאי היא • אמר ליה
ההוא גברא, דביתאי אתת אחי הוות, ומית בלא בגין, ונסיבנא לה ודא
הווא ברא קדמאה דהוה לי מינה, וקרניא ליה בשמא דאחי דאתפטר •
אמר ליה מפאן ולהלאה קרי ליה איד, והיינו אידו בר יעקב בריך לון
רבי אבא ואזיל לארחה • כד אתא סדר מלין קמיה דרבי אלעזר
ודחיל למימר דרבי שמעון • יומא חד הוה קמיה דרבי שמעון • ואמר
רבי שמעון (ה) מאי דכתיב ויפול אכרם על פניו וידבר אתו אלהים
לאמר אני הנה בריתי אתך • משמע דער דלא אתגזר הוה נפיל על
אנפוי ומליל עמיה, ובתת דאתגזר קאים בקיומיה ולא דחיל • אני
הנה בריתי אתך, (ו) דאשפח גרמיה גזיר • אמר ליה רבי אבא זי
ניחא קמיה דמר, דלימא קמיה מאינזן מלי מעלייתא דשמענא בהאי •
אמר ליה אימא • אמר ליה דחילנא דלא יתענשו על ידי • אמר
ליה חס ושלום (מכלים ק"כ) משמועה רעה לא יירא נכון לבו בטוח
בין • סח ליה עובדא וסדר קמיה פל אינזן מלין • אמר ליה וכי כל
הני מלי מעלייתא הוו טמירין גבך, ולא אמרת להו • גזרנא ערך
(ג) דכל תלתין יומין אלין תלעי ותנשי • ולא כתיב (מסלי ג) אל תמנע
טוב מבעליו בהיות לאל ידך לעשות • וכך הוה, אמר גזרנא
(ד) דבאורייתא דא (ה) יגלון לככל (ויגלון בככל) ביני חבריא • חדש
דעתיה דרבי אבא • יומא חד חמא ליה רבי שמעון אמר ליה
(ו) טופסרא דלכך באנפך שביח • אמר ליה (ז) לא על ידי הוא אלא
על ידיהו • אמר ליה חס ושלום דאתענשו, אלא בגין דמלין אתגליין
בינייהו כל כך • יגלון ביני חבריא וילפון אינזן ארחין, (ואתבסמין
מלין בגווייהו • דהא מלין לא אתגליין אלא ביננא, דהא קדשא בריך
הוא (ח) אסתכים עמנא ועל דנא אתגליין מלין • אמר רבי יוסי כתיב

או

(א) ק"ל דחזקו ונראים ונפלא אחר שבהחיל דרבי יי' מ"ט לכפיל: ו' יעיד למח לא נפל קודם לכך פי' דויפיל ע"פ פי' כל מח סדר עמו עור
הנס א"ל לו אזי אל שרי וגו' וזרעם אחר גו' הכל סוף נכבדוה בניו ובעיר: וס' אקיה ניפל מל' חזקו הקב"ס ג' ר' נס ימוד היה סדוכור חמו
מסס סתים על עימדי ו' חלמה: וס' אלה עימד כי כריחי אהך יוסי דאשכח גרמיה נזיר: ו' ח' (כ) א"ח א"ף נלע"ד מלאך רמו למכרז"ל ע"ס
בעלם כווס חוס נימיל אכרס: יג' בעל' ר'ק נבשיח עקרב כדוק מל' יו"ש דאשכח גרמיה גזיר בהוסח סודעת: וכסדרז"ל ג"ד כלום
כספ"ס ס' מליח עקרב מוח: (ג) סגור עליו שיערוח ל' יום: (ד) כלמיר ספ"א לנכחס כדו' אלא יגלוס לחזיוס: (ס) סתגלו סוכרים
לככל כין סתכמים כלס (לא דק כי פי' יגלון ילכו בגלות לככל וס' ילמרו לסתוב ולהסחור ססידות ולא יתגלו לכל' ת"ש"כ) וס' רבי
אבא מלטער על: ס' (עין מה מלינקו כדך ל"ס ע"כ וכשמים רכא פנ"כ אובא דרסנ"י קיף על חלמיר אחר אילא מתי' לח' לימס סקריבו
ע"ס כלריבית ועין ס'ס חככ לכו סימן מ"ל' כ"ל': (ו) דפ"ס זכיר סללך נע"ד: כסות ימכו ר"ל כוכר כפנך סועעפס וזריקוס שס
כלך חוס רחנה וכער ככניל וס' יסזכ לו: (ז) לא אהני מלטער על עלמו אלא כסניל סתכמים סתא יקענא ע"י לימוד וס' כסחנלס
ציוסס: בלך דק ופי' על יודסי סגורק, עולוס סיגלון, לככל יוסס לסס לער' סר"כ: (ח) מסכוס עמנו עין פ' וחי דך רכד ע"כ
ורכ"ס ע"א:

ויסעיק ב"ח) אז יבקע בשחר אורח וגומר • זמין קדשא בריך הוא לאכרוז
על בנוי וימא, אז יבקע בשחר אורח וארוכתה מהרה תצמח והלך
לפניו צדקה כבוד • יאספך • ברוך • לעולם אמן ואמן :

פרשת וירא

מדרש הנעלם

זוהר

רַבָּנָן פתחי כהאי קרא (א"ר ט) לריח (ל"ט כ)
שמניך טובים שמן תורק שמך וגומר •
תנו רבנן האי נשמתא דבר איניש בשעתא
דסלקא מארעא לרקיעא, וקיימא כההוא
ויהרא עלאה דאמין, קדשא בריך הוא מבקר
לה • תא שמע אמר רבי שמעון בן יוחאי כל
נשמתא דצדיקא, בין רקיימא כאחר שכינתא
יקרא רחויא למיחב, קדשא בריך הוא קרי
לאכהתא ואמר לון, זילו ובקרו לפלגייא צדיקא
דאתא ואקריטו ליה שלמא מן שמי • ואינן
אמדין מארי עלמא לא אתחזי לאבא למיזל
למיחמי לכרא • פרא אתחזי למיחמי ולמחזי
ולמתבע לאבוי • והוא קרי ליעקב ואמר ליה
אנת דהוה לך צערא דבנין זיל וקביל (אולפניה)
פני דפלגייא צדיקא דאתא הכא, ואנא איזיל
עמך הרא הוא דכתיב (ספ"ט כ"ו) מבקשי פניך
יעקב סלה, מבקש לא נאמר אליא מבקשי •
אמר רבי חייא מרישיה דקרא משמע דכתיב
זה דוד דורשיו וגומר • אמר רבי יעקב אמר
רבי חייא (כ"א עקיבא) יעקב איניו הוא כסא
הכבוד, וכן תאנא רבי אליהו יעקב איניו הוא
כסא כפני עצמו דכתיב (ויקרא כ"ו) וזכרתי את
בריתי יעקב • ברית פרת קדשא בריך הוא
ליעקב לבדו יותר מכל אבותיו, דעביד ליה
כסא הכבוד, בר מן קדמאה :

(ל"ט ט"ו) רבי חייא פתח (ט"ד כ') הנצנים
נראו בארץ עת הזמיר הגיע
וקול התור נשמע בארצנו • הנצנים
נראו בארץ, כד ברא קדשא בריך
הוא עלמא יתב בארעא כל חילא
דאתחזי לה • וכלא הוה בארעא,
ולא אפיקת איבין בעלמא עד
דאתברי אדם • כיון דאתברי אדם
כלא אתחזי (ר"א ל"ג למיפק) בעלמא
וארעא גליאת איפיהא וחילאיה
דאתפקדו בה • כגוונא דא שמים,
לא יהבו חילין לארעא עד דאתא
אדם הדא הוא דכתיב (כ"ה ט"ז)
וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ
וכל עשב השדה טרם יצמח כי
לא המטיר • אלהים על הארץ
ואדם אין לעבוד את האדמה,
אטמרו כל אינון תולדין ולא
אתגלין, ושמים אתעכבו דלא
אמטירו על ארעא, כגין דאדם
אין דלא אשתכח ולא אתברי
וכלא אתעכב בגיניה, כיון דאתחזי
אדם, מיד הנצנים נראו בארץ
וכל חילין דאתטמרו אתגליאו
ואתייהו

ואתייהבו בה • עת הזמיר הגיע
 דאתתקן תקינא דתושבחין לזמרא
 קמי קדשא בריך הוא, מה דלא
 אשתכח עד לא אתברי אדם •
 וקול התור נשמע בארצנו • (דהא)
 דא (ד"ה ל"ג ב"ר) מלה דקדשא
 בריך הוא (ד"ה ל"ג דעבד) דלא
 (ל"ז ב"ר) אשתכח בעלמא עד דאתברי
 אדם • בין דאשתכח אדם בלא
 אשתכח • בתר דחטא, בלא
 אסתלק מעלמא ואתלטייא ארעא
 הדא הוא דכתיב (כ"ה ס"ג) ארודה
 האדמה בעבורך וגומר • וכתיב
 כי תעבוד את האדמה לא תוסף
 תת פחה לך וגומר • וכתיב
 (ה) וקוץ ודרדר תצמיח לך • אתא
 גח ורתקין קרדומין (ו) ופצירי
 בעלמא • ולביתר וישת מן היין
 וישכר ויתגל בתוך אהלה • אתו
 בני עלמא וחבו קמיה דקדשא
 בריך הוא, ואסתלקו חילין דארעא
 (רעמא) כמלקרמין, והוון קיימי עד
 דאתא

בורסי יקר בלחודוי, לקבלא אולפן נשמתא
 דצדיקייא • וקדשא בריך הוא אזיל עמיה
 בכל ריש ירחא וירחא • וכד חמי נשמתא
 יקר אספקלרייא דשכינתא דמאריה, מברכא
 וסגדת קמי קדשא בריך הוא הדא הוא
 דכתיב (מס"ס ק"ו) כרכי נפשי וגומר • אמר רבי
 עקיבא קדשא בריך הוא קאים עלוהי ונשמתא
 פתח ואמר "אלהי גדלה מאד וגומר" כל
 הפרשה עד סיומא דקאמר יתמו חטאים
 וגומר • ועוד אמר רבי עקיבא ולא דא
 בלחודוי אלא משכחת ליה על גופא דאשתאר
 בעלמא דין ואמר (ס"ג ק"ג) כרכי נפשי את "י
 וכל קרבי וגומר, וקדשא בריך הוא אזיל • מנא
 לן האי מהאי קרא דכתיב וירא אליו "י
 באלוני ממרא זה יעקב • מהו ממרא משום
 דאחסין מאתן עלמין מעון והוא כסא • אמר
 רבי יצחק ממרא בנימטרייא מאתן ותמנין
 וחד הוה • מאתן דערן דכתיב (ס"ג ט"ו) ומאתים
 לנוטרים את פריי, ותמנין וחד דהוא כסא
 ובנין כך אתקרי וירא אליו "י באלוני ממרא •
 ועל שום דא נקרא סמרא • אמר רבי יהודה
 מהו באלוני, רוצה לומר תוקפי הדא הוא
 דכתיב (כ"ה ס"ג) אביר יעקב • והוא יושב
 פתח האהל הדא הוא דכתיב (מס"ס ט"ו) "י מי
 יגור באהלך וגומר, פחוס היזם דכתיב (מס"ס ג'
 וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא
 בבגפיה • אמר רבן יוחנן בן זכאי כההיא
 שעתא אזיל קדשא בריך הוא • ובנין דשמעין
 אבהא

סתרי תורה

(מס"ו ג') הורמנותא דמלכא אתחוי בתלת גוונין • גוון חד חיזו דאתחוי לעינא מרחיק.
 (ד) ועינא לא יכיל לקיימא בכרירו דחוי (ס) בנין דאיהי מרחוק • עד
 הנטיל עינא חיזו זעיר (ו) בקמיטו דיליה ועל דא כתיב (ויק"ט ל"א) מרחוק יי נראה לי • גוון
 תנין חיזו דהאי (כ"ג דחד) עינא בסתימא דיליה • דהאי גוון לא אתחוי לעינא בר בסתימו
 זעיר

(ה) מ"ב ק"ן כמלך עשו וירד ר' ע"ס כמלס כמ קי ושמעאל ואפסר אזר ה"ר הנגנב כלכרכס וילחק כנוקע ונחקלל כשיחננגל זילוף כהס
 עשו ושמעאל • ו"ח : (כ) סוף מלשון ויקים סטורס פיס : (ג) פי' ממלכת מלכו של עולם וע' מקמ' פי' ככל • הר"כ לעיל ט"ו א' (ד) פי'
 מ' אלוס מקבלת סארס לכני' אלף מעט מסעיל דנשמה פכני' סחוקס כמסו וו וזין כחי' נשמה וכולס נקבל ויהר : (ס) חיינו סחסד או
 מחכמס • א"ס : (ו) כשקומט עיניו כי מי דרילס לרזוח דכ' מ"חיק קימט עיניו מעט כענין שכ' כעל סעקידס כפ' ככפ עין ס' ירוחיי
 בראשית

אכהתא אברהם ויצחק וקדשא בריך הוא
אויל לגביה תבעין מן יעקב למיזל עמרוון
ולאקדמא ליה שלם ואינון קיימין עלויה סמאי
דכתיב

וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים
נצבים עליו • שלשה אנשים (דקיימין)
אלין אכהתא אברהם יצחק ויעקב דקיימין
עלוי • וחמו עובדין טבין דעבד • וירא וירץ
לקראתם מפתח האהל וישתחו ארצה משום
דחמי שכנית יקרא עמהון • הרא הוא דכתיב
(צ"ג א) על פן עלמות אהבוך (אלו הן
האבות) :

דבר אחר וירא אליו יי כאלוני ממרא •
רבנן פתחי כהאי קרא בשעת פטירתו
של אדם • דתניא אמר רבי יהודה בשעת
פטירתו של אדם הוא יום הדין הגדול שהנשמה
מתפררת מן הגוף • ולא נפטר אדם מן העולם
עד שרואה את השכינה הרא הוא דכתיב
(צמח ל"ג) כי לא יראני האדם וחי • וכאין עם
השכינה שלשה מלאכי השרת לקבל נשמתו
של צדיק הרא הוא דכתיב וירא אליו יי
וגומר • כחום היום • זה יום הדין הנוער בתגור
להפריד הנשמה מן הגוף • וישא עיניו וירא
והנה שלשה אנשים המבקרים מעשה פד
שעשה והוא מודה עליהם בפניו וכיון שהנשמה
רואה

דאתא אברהם • כיון דאתא
אברהם לעלמא מיד הנצנים נראו
בארץ • אתתקנו ואתגלו כל
חילין בארעא • עת הזמיר הגיע •
בשעתא דאמר ליה קדשא בריך
הוא (ב) דיתגור, כיון דמטא ההוא
זמנא דברית אשתכח ביה באברהם
ואתגור • כדון אתקיים ביה כל
האי קרא ואתקיים עלמא • ומלה
דקדשא בריך הוא הוה באתגליא
ביה הרא הוא דכתיב וירא אליו
יי • רבי אלעזר פתח האי קרא
(בשעתא) בתר דאתגור אברהם •
דער לא אתגור לא הוה מליל
עמיה אלא מגו דרגא תתאה,
ודרגין עלאין לא הוו קיימי על
ההוא דרגא • כיון דאתגור, מיד
הנצנים נראו בארץ, אלין דרגין
תתאין דאפיקת ואתקינת האי
דרגא תתאה, עת (ג) הזמיר הגיע

ארין

סתרי תורה

זעיר דנקיש ולא קיימא בבירור סתים עינא נפתח זעיר (ג) ונקיש ההוא חיון וגוון דא (כ"א גוון
ודא) אצטריך לפתרונא לקיימא על מה דנקיש עינא • ועל דא כתיב (cc b) מה אתה רואה •
(ה) גוון תליתאה הוא זהר אספקלרייא דלא אתחוי ביה כלל • בר בגלגולא דעינא • בר
איהו סתים בסתמו • ומגלגלין ליה בגלגולא • ואתחוייא בהאי גלגולא אספקלרייא דנהרא •
ולא יכיל לקיימא כההוא גוון • בר דחוי זוהר מנהרא (ס) כסתיו דעינא • ועל דא כתיב
(מחלל ל"ו) היתה עלי יד יי • (cc ל"ג) ויד יי • עלי חזקה וכלהו מתפרשין לגביאי קשוט • בר משה
סהימא

(א) יסוף רמו כמלת ומיר שפי' כיתום : (ב) פירוש לבין לא חומר עת כח למכרית הקלופס חיליות מן כעילס המעכבים לבת ריב טובס
כעולם • פירוש כומולס סכריתא מסכרית כן סעיל' מן סמילס וחס' כ כוון פאלון פירוש וע' מק'מ' כיום סכל סרס'כ : (ג) חיונו מספר :
(ד) חיונו מס' א' ס' : (ה) כמקסכס שמתעורר כלום כמסור עיניו ואז פועל כח סככלי ויתר מכעת שעיניו פתיחם מר'כלל חזי'
ר'חז' סכמתי ע"ס מסיר סלו פוח מניאר כתיק'כיס ככסס מקומיס עיני סח'מו רעיינין ופתיחו דעיינין :

אלין ענפוי דערלה, וקול דהתור
 נשמע בארצנו, דא קול דנפיק מגו
 (ר"ס ע"ה) הרהוא פנימאה דכ"א
 (ה) וההוא קול נשמע, ודא קול
 דגזר מלה למלא ועביר לה
 שלימו • תא חזי דעד לא אתגזר
 אברהם, לא הוה עליה אלא האי
 דרגא (כ"ח כ) כדאמרן • בין (לכתה)
 דאתגזר מה כתיב וירא אליו •
 למאן • דהא לה כתיב וירא •
 אל אברהם, דאי לאברהם, מאי
 שבחא הקא יתיר מבקדמיתא עד
 לא אתגזר דכתיב וירא • אל
 אברהם • אלא רזא סתימא איהו,
 וירא אליו •, לההוא דרגא דמליל
 עמיה, מה דלא הוה מקדמת דנא
 עד לא אתגזר, דהשתא אתגלי
 קול ואתחבר בדבור כד מליל
 עמיה • והוא יושב פתח האהל •
 והוא, ולא גלי מאן • אלא הכא
 גלי חכמתא, דכלהו דרגין שרו
 עלהאי דרגא תתאה בתר דאתגזר

אברהם

רואה כן, יוצאת מן הגוף עד פתח בית
 הכליעה, ועומדת שם עד שמהורה כל מה
 שעשה הגוף עמה בעולם הזה • ואז נשמת
 הצדיק היא שמחה במעשיה ושמחה על
 פקדונה • דתאנא אמר רבי יצחק נשמתא של
 צדיק מתאוה אימתי תצא מן העולם הזה
 שהוא הבל, כדי להתענג בעולם הבא • הנו
 רבנן בשחלה רבי אליעזר הגדול ההוא יומא
 ערב שבת הוה, ואותיב לימיניה הורקנוס בריה
 והוה מגלי ליה עמיקתא ומסרתא, והוא לא
 הוה מקבל בדעתיה מלה, רחשיב דמטורף
 בדעתיה הוה • בין דחמא דדעתא דאבוי
 מתישבא עלוי, קביל מניה מאה ותמנין ותשעה
 רזין עלאין • כד מטא לאבני שיש דמתערבי
 כמיא עלאה ככה רבי אליעזר ופסק למימר
 אמר קום התם ברי • אמר ליה אבא למה •
 אמר ליה חזינא (ג) דאוחית חלף מן עלמא •
 אמר ליה זיל ואימא לאמך דתסתלק תפלאי
 באתר עלאה, ובתר דאסתלק מן עלמא ואיתי
 הבא למחמי להון, לא תבני • דאינון קריבין
 עלאין ולא תתאין • ודעתא דבר נש לא ידע
 בהו • עד דהוו יתבי עאלו חכמי דרא
 למבקר ליה, אוליט להו על דלא אהו לשמשא
 ליה דתנינן גדולה שמושה יותר מלימודה, עד
 דאתא רבי עקיבא • אמר ליה עקיבא עקיבא
 למה לא אתית לשמשא לי, (דהא אתא עתא
 לאצטרף) אמר ליה רבי לא הוה לי פנאי •
 ארתח, אמר אתמהא עקף אי תמות מיתר

עצמך

סתרי תורה

מהימנא עלאה-דזבא לאסתכלא לעילא כמא דלא אתחוי כלל • עליה פתיב (ממלכ' י"ג) לא כן
 עבדי משה וגומר :

וירא אליו (ג) אתחוי ואתגלי ליה שכינתא נו אינון דרגין דאתחברו כסטרוי • מיכאל
 לסטר ימינא • גבריאל לסטר שמאלא • (ו) רפ"אל לקמא • אוריאל לאחורא-ועל
 דא אתגלייא עליה שכינתא בהני אלוני בוסמין (ג' צורטין) דעלמא • בגין לאחזאה קמייהו
 ברית (ד' צ"ג) קדמאה רשימו) קדישא-דהוה בכל עלמא כרזא דמהימנותא • והוא יושב פתח
 האהל

(א) ר"ס ע"ב : (ב) שחמ"ד לפיות עכ"ר וחלף מן העולם וסעלה כעולם כה"ל למוריס סגל-יונס : (ג) ק"ו כ"ח : (ד) ולקמן פרשה כדרכו
 ע' דכ"ח לא אצטע הכי ע"כ ה"ס :

עצמך לטייה דיהא קשה מכלהון מיתתיה .
 כבי רבי עקיבא ואמר ליה רבי אולף לי
 אורייתא . אפתח פומיה רבי אליעזר במעשה
 מרכבה . אתא אשא ואסחר לתרויהון . אמרו
 חכימיא שמע מנה דלית אנן חזין וכדאין
 לכן . נפקו לפתחא דכרא וייתכו תמן . הורה
 מה דהוה ואזל אשא . ואולף בבהרת ערה
 תלת מאה הלכות פסוקות . ואולף ליה באתים
 וששה עשר טעמים דפסוקי דשיר השירים .
 והוו עניו דרבי עקיבא נחתין מיא . ואתחור
 אשא כדקרמיתא . כד מטא להאי פסוקא
 (ע"כ) סמכוני באשישות רפרוני בתפוחים כי
 חולה ארבה אני . לא יביל למסבל רבי עקיבא .
 וארים קליה בכבייתא ונע . ולא הוה ממלד
 מדחילו דשכינתא דהוות תמן . אורי ליה כל
 עמיקתא ורזין עלאין דהורה ביה בשיר
 השירים . ואומי ליה אומא דלא לישתמש בשום
 חדפסוק מניה כי היכידלא ליחריב עלמא קדשא
 בריך הוא כגנייה ולא בעי קמיה דישתמשון ביה
 כריתתו . כסגיאנות קדושחא דאית ביה . לכתר
 נפק רבי עקיבא ונע . ונבעין עניו מיא . והורה
 אמר ווי רבי ווי רבי דאשתאר עלמא יתים
 מנך עאלו כל שאר חכימיא גביה ושאלו ליה
 ואתיב להון . והוה דחיק ליה (שעתא) לרבי
 אליעזר . אפיק הרי דרועיו ושוינון על לביה .
 פתח ואמר אי עלמא , עלמא עלמא עלאה הורת
 לאעלא ולאגנזא מן התאי כל נהירו וכוצינא .
 ווי לבון הרי דרועיו ווי לבון הרי תודות
 דישתכחון יומא דין מן עלמא . דאמר רבי
 יצחק כל יומי רבי אליעזר הוה נהירא
 שמעהא כפומיה כימא דאתייהיב כטורא
 דסיני . אמר אורייתא סכרית . נמרא גמריה .
 וחכמתא

אברהם . תה חזי וירא אליו .
 דא הוא רזא דקור דאשתמע
 דאתחבר כדבור ואתגלי ביה והוא
 יושב פתח האהל דא עלמא עלאה
 דקאים לאנהרא עליה . כחוס
 היום . דהא אתנהיר ימינא , דרגא
 דאברהם אתדבק ביה . דבר
 אחר כחוס היום , בשעתא דאתקריב
 דרגא לדרגא , כתיאובתא דדא
 לקבל דא :

(ד"ט ע"כ) וירא יו"א אמר רבי אבא עד
 לא אתגזר אברהם הוה
 אטיס , כיון דאתגזר אתגלי בלא
 ושרא עליה שכינתא בשלימו כדקא

יאות . תא חזי
 והוא יושב פתח
 האהל , והוא . דא
 עלמא עלאה
 דשרי על האי
 עלמא תתאה .
 אימתי , כחוס
 היום כומנא
 דתיאובתא דחד
 צדיק למשרי
 ביה , מיר

וירא אליו יי כאלוני
 ממרא , אמאי
 כאלוני ממרא ולא
 כאתר אחרא . אלא
 בגין דיהיב ליה עיטא
 על גזרו דקיימא
 דליה , בשעתא דאמר
 קדשא בריך הוא
 לאברהם למגור , אזל
 אברהם לימלק עם
 חברוי . אמר ליה
 ענר אנת בן השען
 שנין ואת מעיק גרמך
 אמר

סתרי תורה

האהל . מאן פתח האהל . דא אתר דאקרי כרית רזא דמהמנותא . כחוס היום . דא
 הוא דאתרבק ביה אברהם . תוקפא דסמרא דימינא דרגא ריליה , פתח האהל רזא דתרענא
 דצדק פתחא דמהימנותא . (ט) דכדין עאל ביה אברהם בהווא רשימא קדישא . כחוס היום
 דא
 (ט) פי' אשכ כפסם סגל מ' כתיב שם יסיר ולדק ופי' יושב וכו' דכרין עזל וכו' :
 ט ק"ס

אמר ליה ממרא דכרת יומא דרמו לך פשראי
 באחון דנורא, וההוא כפנא דעבר על עלמא
 דכתיב (נלשום יכ) ויהי רעב בארץ וירד אברם
 מצרימה, ואינון מלכין דרדפתא בתריהון ומחית
 יתהון, וקדשא ברך הוא שוכינג מכלא, ולא
 יכיל בר נש למעבר לך ביש, קום עביד פקודא
 דמרך. אמר ליה קדשא ברך הוא ממרא,
 אנת יהבת ליה עיטא למגור, חייך לית
 אנא מתגלי עליה אלא כפלטרין דיקך
 הדא הוא דכתיב באלוני ממרא :

זהר

וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים
 נצבים עליו. מאן אינון שלשה
 אנשים, אלין אברהם יצחק ויעקב
 דקיימי עליה דהאי ררגא ומנייהו
 (דף ל"ט ע"ב) יניק (יסודא דעלמא)
 ואתון, בדין וירא וירץ לקראתם.
 דתיאובתא דהאי ררגא תתאה
 לאתחברא בהו, וחדוותא דילה
 לאתמשבא אבתריהו. וישתחו
 ארצה, לאתתקנא כורסייא לגבייהו.

הא

סתרי תורה

דא צדיק ררגא דחבורא חדא. רעאל ביה מאן דאתגור (כ) ואתרשים ביה רשימא קדישא
 דהא אתעבר מערלה ועאל בקיומא דתרין ררגין אליו. דאינון רזא דמהימנותא :
 והנה שלשה אנשים ונומר. תלת מלאכין שליחן דמתלבשן באורא, ונחתי להאי עלמא
 ואתחווין (ג' ע"ב) בחיזו דבר נש, ותלת הון כנוונא דלעילא. בגין דקשת לא אתהו
 אלא בנונין תלתא. חוור וסומק וירוק. והכי הוא ודאי. ואלין אינון שלשה אנשים. תלתא
 גוונין גוון חוור גוון סומק גוון ירוק. גוון חוור דא מיב"אל בגין דאיהו סטרא ימינא. גוון
 סומק דא גברי"אל סטרא דשמאלא. גוון ירוק דא רפ"אל. והני אינון
 תלת גוונין דקשת. (ג) דקשת לא אתחוייא אלא עמהון ובגין כך
 וירא

(א) א"ס ומשום ורעב לכנס לא מיוש ולכבוד קודם הוא דקעכיד כמו שחילוי תוספות : (ב) פירוש שדו סדאכ בארם חסר י' אשתלים
 כו"ד דמולט ככו"ד רוב פ' וחקי דף ר"ד. וז"ל קדושא דירד לא אחרשים כוס וז"ל כוס עד אכל כסרסס כו"ד או פסס קדושא דסיוכו שני. א"כ
 שצ"ג פמילס סאדס קדוש ולינו סולך אחר ביאות חסירות דמטא קדישא סוף קדוש גורס קדושם לארס. ז"ל : (ג) דיש פכחס דף רע"ז ולעיל
 כת דף ע"ח ע"כ :

תא חזי עבד קדשא בריך הוה
 לרוד מלכא (ג) חד סמכא
 מפורסייא עלאה באכהן • ואף על
 נב דאיהו פורסייא לגבייהו • אבל
 בזמנא דאתחבר בהו, איהו חד
 סמכא לאתתקנא בכורסייא עלאה,
 ובגין כך נטר מלכותה (ע"ט כ')
 בחכרון דוד מלכא שבע שגין
 לאתחברא בהו והא אתמר • רבי
 אבא פתח ואמר (תהלים כ"ד) מי יעלה
 בהר יי ומי יקום במקום קדשו •
 תא חזי כל בני עלמא לא (ג) חמאן
 על מה קיימי בעלמא, ויומין אזלין
 וסלקין, וקיימי קמי קדשא בריך
 הוא כל אינון יומין דבני נשא
 קיימי בהו בהאי עלמא, דהא בלהו
 אתבריא (ג) וכלהו קיימי לעילא •
 ומנלן דאתבריא דכתיב (ס"ק ק"ט)
 ימים יוצרו • וכד מטאן יומין
 לאסתלקא מהאי עלמא, בלהו
 קריבין

פעמים וגומר • כיום המיתה כל מה שחיה
 נחשב כיום אחד אצלו • אמר רבי שמעון
 נשמחו של אדם מתרה בו ואומרת עד
 שיפוח היום, (ונסו הצללים) וידמה בעיניך
 כהרף עין בעורף בעולם הזה • ונסו הצללים
 הדא הוא דכתיב (פייס ס) כי על ימינו עלי
 ארץ • בבקשה ממה סוב דמה לה דודי לצבי
 וגומר • דבר אחר עד שיפוח היום וגומר •
 אמר רבי שמעון בן פוי זו אזהרה לאדם בעודו
 בעולם הזה שהוא כהרף עין • מה הצבי קל
 ברגליו אף אתה היה קל בצבי או כעופר
 האילים לעשות רצון בוראך, כדי שתנחל
 העולם הבא שהוא הרי בשמים הנקרא הר יי
 הר התענוג והר הטוב • אמר רבי חייה אמר
 רב אי הוינא מסתכלין בפרשתא דא נסתכל
 בחכמתא, אי עניינא דנשמתא היא, לאו רישא
 סופא ולא סופא רישא ואי עניינא לפטירת
 איניש מעלמא היא נסתור כל פרשתא • או
 נוקים פרשתא בהאי או בהאי • מהו יקח נא
 מעט מים ורחצו רגליכם וגומר ואקחה פת
 לחם וגומר • ויסהר אברהם האהלה אל שרה
 וגומר, ואל הבקר רץ אברהם וגומר, ויקח
 חמאה וחלב וגומר • כד אתא רב דימי אמר,
 לא מצאה הנשמה תועלת לגוף אלמלא מה
 שרמו בכאן רמו הקרבנות, בטלו הקרבנות

דא

סתרי תורה

וירא אליו גלוי שכינה בתלת גוונין אלין • וכלהו אצטריכו, חד לאסיא מן הפילה ודא (ו) רפיאל
 סאריה דאסון • וחד לבשרא לשרה על ברא, דא איהו סיכאל בגין דאיהו אתמנא לימינא,
 וכל טבין וברכאן בידיה אהמטרן מסטרא דימינא • וחד להפכא לסדום ודא איהו גבריאל
 דאיהו לשמאלא, ואיהו ממנא על כל דינין דעלמא מסטרא (רדינא) דשמאלא, למידן ולמעבד
 על ידא ומלאך המות דאיהו מארי דקטולא רבי מלכא • וכלהו עבדו שליחותהון, וכל חד
 וחד פדקא חזי ליה • מלאך גבריאל בשליחותיה לנשמתא קדישא • ומלאך המות
 בשליחותיה לנפשא דיצר הרע, ועם כל דא נשמתא קדישא לא נפיק עד דחזי שכינתא •
 כד חמא לון מתחבך כהרא ברין חמא שכינתא (בגוונא דא) בגוונא דא) וסגיד דכתיב (בראשית לג) וישתחו

ארצה

(א) ע"ד אחד לפסל סכנו: (ב) ואלת כ"כ: (ג) לך לב ע"א ע"ב: (ד) דאסו מארו דאסון וכו' כלל' וכדא' בר"מ שרבי'ל מסנכ כל
 פעולם כדו לקיח קיטס אל חוליס כדו לרפתא ס' ז"ח:

קריבין קמי מלכא עלאה הדרא הוא
 דכתיב (מלכים א' כ') ויקרבו ימי דוד
 למות, (כרמסית מ' י) ויקרבו ימי ישראל
 למות. בגין דבר בר נש איהו
 בהאי עלמא, לא אשגח ולי
 אסתכל על מה קאים. אלא כל
 יומא ויומא השיב באילו הוא אויל
 בדיקנייא. דהא בד נשמתא נפקא
 מהאי עלמא, לא ידעת לאן אורחא
 סלקין לה, דהא (ב) אורחא לסלקא
 לעילא לאתר דנהירו דנשמתין
 עלאין נהרין, לא (ק' ט' ע"ב) אתייהוב
 לכלהו נשמתין דהא כגוונא דאיהו
 אמשיך עליה בהאי עלמא, הכי

לא בטלה התורה. האי דלא אעסק בקרבנות.
 ליעסק בתורה ויתהני ליה יתיר. דאמר רבי
 יוחנן בשפירש הקדוש ברוך הוא הקרבנות אמר
 משה רבנו של עולם הינח בזמן שהיה ישרא על
 אדמתם, בין שיגלו מעל אדמתם מה יעשו.
 אמר לו משה יעסקו בתורה ואני מוחל להם
 בשבילה יותר מכל הקרבנות שבעולם.
 שנאמר (ויקרא י) זאת התורה לעולה ולמנחה
 וגומר. כלומר זאת התורה כשביל עולה
 כשביל מנחה כשביל חטאה כשביל אשם.
 אמר רבי ברוספדיא האי מאן דמדכר בפומיה
 בכתי בנסיוור ובכתי מדרשות. עניינא
 דקרבניא ותקרוכתא וכוון בהו. ברית כרותה
 הוא דאינון מלאכים דמדכרין חוביה לאבאשא
 ליה. דלא יכלין למעפד ליה אלא טיבו
 ומאן

אתמשכרת לבתר דנפיק מניה.
 תא חזי אי בר נש אתמשך בתר חדשא בריך הוא, ותיאובתא דיליה
 אבתריה בהאי עלמא. לבתר כד נפיק מניה, איהו אתמשך אבתריה
 ויהבין ליה אורח לאסתלקא לעילא, בתר ההוי. משיכו דאתמשך
 ברעותא כל יומא בהאי עלמא. אמר רבי אבא יומא חד אערענא
 בחד מתא, מאינון דהוו מן בני קדם, ואמרו לי מההיא חכמתא
 דהוו ידעין מיומי קדמאי, ודהוו אשכחן ספרין דחכמתא דילהון,
 וקריבו לי חד ספרא, והוה כתיב ביה. דהא כגוונא דרעותא דבר
 נש איכוון ביה בהאי עלמא. הכי אמשיך עליה רוחא מלעילא.

כגוונא

סתרי תורה

ארצה, כגוונא דיעקב שנאמר (ס' מ' ד') וישתחו ישראל על ראש המטה, לשכינה. ולגבי שבתתא אמר
 בשמא אדוני. ולגבי צדיק אדוני. דהא כדון אקרי אדון כל הארץ כד אהנהרא מצדיק ואהנהרא
 כגוונא, אהיה בנין (דא איהו כגוונא דא כדון דא אשתלים לעילא. מהכא דחיוו דלתתא משך
 משיכו מלעילא. דהא גוונין אלון משכין משיכא מלעילא מאינון מקורין עלאין. אדוני, משכא
 מלעילא באלון תלת גוונין דאתלבש בהו. ובהו נטלא כל מה דנטלא מלעילא. ובגין דאינון
 חסרה

(א) מחסע מכאן ט"ס דרך לעגים לכססם של כדרך ניכנס ולא מחסע פכי ככל הספרים דגם דטע"פ אמר נ"ס כי אלקי כניף ליתת וכו'
 דמחסע וירע דמ"מ מוכרח ללכת דרך ס"ב. יסודתו ר"ל שפניו ספרתו ככ"י נ"ל פשיע שיש דרך יסד לג"ע ומ"ש דטע"כ ט"ס אפילו
 א"ס נגיד ש"עבורי מל"ן:

כגוונא דהווא רעווא דאתרבק
 ביה אי רעוואתיה איכוון במלה
 עלאה קדישא, איהו אמישך עליה
 להווא מלה מלעילא לתתא
 לגביה ואי רעוואתיה לאתרבקא
 בסטרא אחרא ואיכוון ביה, איהו
 אמישך להווא מלה מלעילא
 לתתא לגביה, והווא אמרי דעקרא

ומאן יוכח האי פרשתא יוכח רמון דאמר
 והנה שלשה אנשים נצבים עליוימהו עליו
 לעין כריניה כיון דחמא נשכחא דצדקא
 כך מה כתיב ומהר אכרהם האהלה ונומר
 מהו האהלה ביה המדרש יומהו אומר מהרי
 שלש סאים ענין הקרבנות ונשמתא מהכוונת
 כהו דרא הוא דכתיב ואל הבקר רץ אכרהם
 וכדון נייחא להו ולא יכלין לאכאשא ליה
 רבי

דמלתא תליא במלין ובעובדא וברעוואתא לאתרבקא ויכדא
 אתמשך מלעילא לתתא, הווא סטרא דאתרבק בה ואשכחנא
 ביה כל אינון עובדין ופולחנין דכוכבייא ומזלי (א) ומלין דאצטריכו
 לון, והיאך רעווא לאתכוונא כהו בגין (ב) ע"ה) לאמישכא לון לגבייהו
 כגוונא דא מאן דבעי לאתרבקא לעילא ברוחקדשא דהא בעובדא
 ובמלין וברעוואתא דלכא לכוונא כהויה מלה תליא מלתא
 לאמישכא ליה לגביה מעילא לתתא, ולא אתרבקא כהויה מלה
 והווא אמרי כמה דבר נש אתמשך בהאי עלמא, הכי גמי משכין ליה
 כד נפיק מהאי עלמא ובהו דאתרבק בהאי עלמא ואתמשך
 אכתריה, הכי אתרבק כהווא עלמא אי בקודשא בקודשא, ואי
 במסאבא במסאבא אי בקודשא משכין ליה לגבי הווא סטרא
 ואתרבק

דליתיהו
 ס

סתרי תורה

חבורה דילה וסמכין דילה ככלא אהמר שמה ארוני דהא שמה דא אתגלי ליה רכיל
 דרין עלאין אתגלי ליה כאתגליא מה דלא הווא מקדמת דנא דלא הווא גזיר (ג) ועד
 דאתגזר לא בעא קודשא כריך הוא לאפקא מניה ורעא קדישא כיון דאתגזר מיד נפק מניה
 ורעא קדישא ובגין כך אתגלי עליה שכינתא באינון רגנין קדישין יחיאל (ד) והמשכילים
 יזהירו כוהר הרקיעיני זהיר זהיר דהרין כדליקו זהיר זהיר דאנהר דאדליק ונצין לכמה
 סטרין זהיר סלק ונחית זהיר נצין לכל עיבר זהיר נגיד ונפיק זהיר דלא פסיק לעלמין
 זהיר דעבד תולדין זהיר טמיר ונגין נציצו רכל נציצין ושרגין כלא ביה נפיק וטמיר סתים
 ונרי

(א) סיניו שלמסאבא וקטורסם וכשכטסם יעבורות טעובדוס לסם : (ב) ים מיכוד וזר דמיוכ ט"ם מלמעלה למטה וע"ל ריש פ' שמות ס"ב :
 (ג) פ' קידש שמייל כל סוס מוסימ : ק' ללא ממו און רחי שחנלם מ' לקיט טוס כעירו כעירו ילאו לינס נקראם ארבי כי כל
 נקטקטס בקיטוטס סלא נעסס יחיר סכל אחר שנטמל מיד נפק מיכוס פ"י סוס מוסימ ללאם וק' וכב"כ אתגלי עליה שכינה כחזון רגנין
 קדישין ונק' ארבי כרפי : ו"ח :

ואתדבק בה לעילא, ואתעביד
 ממנא שמשא, לשמשא קמי קדשא
 בריך הוא בין אינון שאר מלאכין,
 כמה דהכי אתדבק לעילא וקאים
 בין אינון קדישין דכתיב (זכריה ג)
 ונתתי לך מהלכים בין העומדים
 האלה. הכי נמי כגוונא דא אי
 במסאבא, משכין לה לגבי ההוא
 סטר, ואתעביד כחד מנייהו
 לאתדבקא בהו. ואינון אקרין
 גזקי בני נשא, ובההיא שעתא

רבי פנחס פתח קרא דכתיב (כמונר י) והנה
 החל הנגף בעם. וכתיב ויאמר משה אל
 אהרן קח את המחטה וגומר. וכתיב ותעצר
 המגפה יכתיב הכא מהרה. וכתיב התם מהרו
 שלש סאיסימה להלן קרבן לאשתזבא. אף
 כאן קרבן לאשתזבא. אמר רבי פנחס
 זמנא חדא הוינא אולו בארחה
 וערעית ביה באליהו, אמינא ליה לימא
 לי מר מלה דמעלא לכרייתא. אמר
 לי קיים גזר קדשא בריך הוא, ועאלו
 קמיה כל אלין מלאכיא דמסנן לאדכרא
 חוכי דבר נש, די בעידנא דידכרון בני אנשא
 קרבנין דמני משה, ושוי לביה ורעוניה בהו.
 דכלהו

דנפיק מהאי עלמא, נטלין ליה (א) ושאיבין ליה בגיהנם, בההוא
 אתר דדייני לון לבני מסאבא, דסאיכו גרמייהו ורוחיהו, לבתר
 אתדבק בהו, ואיהו גזקא (כ ט ה) כחד מאינון גזקי דעלמא. אמינא
 לון בני קריבא דא למלין דאורייתא, אבל אית לכו לאתרחקא (מנ)
 מאינון ספרין, (אלין) בגין דלא (ל"ק ע"כ) יסטי לבייכו לאלין פולחנין
 ולכל אינון סטרין דקאמר הבא. דלמא חס ושלום (לא) תסטון מבתר
 פולחנא דקדשא בריך הוא, דהא כל ספרים אלין אטעיין לון לבני
 נשא. בגין דבני קדם חכימין הוו, וירותא דחכמתא דא ירתו
 מאברהם, דיהב לבני פלגשים דכתיב (כ"אסית כ"ב) ולבני הפלגשים

אשר

סתרי תורה

וגלי חזי ולא חזי. זהר ספרא דא מבוועא דבירא. נפיק כיממא טמיר בליליא (ג) אשתעשע
 כפלגות ליליא כתולדין דאפיק. זהר דזהיר ואנהיר לכלא כללא דאורייתא. ודא איהו
 דאתחזי. וכל גוונין סתימין ביה ואתקרי בשמא דאדוני. תלת גוונין אתחזי לתתא מהאי תלת
 גוונין דלעילא. מאלין עלאין אחטשך כלא (לכ"ב אינון עלאין. זהיר) דלא אתהוין. ונציין
 (ג) בתריסר נציצין, וזהירן דנציצין מניה (ו) תליסר אינון ברזא דשמא קדישא וגומר. רזא דאין
 סוף

(א) סך קס וכו' טוס אחזכ כנופז דתלכז שמתחו חלק אליה וחזיק הכניחה לעלמים הכוסת כנו פ יומי ררי וכו' א יספחז ילא
 זכס אחזכז כניסכס וכעסח חלק הכי טמה ונדל לערו י"ח : (כ) הויכו סיר יחמך טכ אל נכח הכיזן רהיינו ח ח טכ כיכ י מתגנה
 ככ"ט כחליק לילס והט מחבלה קר יקרקע הנו מנגן וחס"ב מחבלה חיר כח"א ימחיללטס מחירוקוסס ינסטוס ככ הכי"ס חזיו כס
 סוסיר וססכ"ו וסיו השעשעי ככ"ט ככל לילס אשתעשע חק"ס כחיו. החכיללית החזיר כחילדיהו סכנ"ט טוס הכי"קוס יכו כינו יב
 נכוליס סכ"ו וכדא"ו כס יכ"ס : (ד) ס"ג אינון מנגן דרמזו סמסכוס"ס מ"א ל"א סכוס סח"ת סכו יכ נכיליס ככו כס טלסל כח
 טסס יכ לירשוי ס"ס וסכילל ו"ס גרוז דסכ"א קדישורכי . ח :

רכלהו ידכרון ליה לטב ועור בעידנא ריערע
 מוהנא בבני אנשא קיימא אהנור וכרווא
 אעבר על כל חילא דשמיא דאי ייעלון בנורתי
 בארעא בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ויזמרון
 ברעות נפשא ולבא ענינא דקטרת פוסטין
 דהוו להו לישראל ריתבטל כותנא כנייהו
 אמר רבי יצחק בא וראה מה כתוב ויאמר
 משה אל אהרן קח את הפחתה ותן עליה
 אש מעל המזבח ושים קטרת אמר לו אהרן
 למה אמר פי יצא הקצף מלפני י ונוכו מה
 כתיב וירץ אל הוך הקהל והנה החל הנגף
 בעם וכתוב ויעמד בין המתים ובין החיים
 ותעצר המגפה ולא יכיל מלאכא דמחבלא
 לשלטה ונתבטלה כותנא רבי אחא אול
 לכפר טרשא אתא לגבי אושפזיה לחישו
 עליה כל בני מתא אמרו גברא רבא אתא
 הכא ניזיל לגביה אהו לגביה אמרו ליה
 לא חס על (א) אוכדנא אמר להו מהו אמרו
 ליה דאית שבעה יוסין דשאר מותנא כמתא
 וכל יומא אתתקף ולא אתבטל אמר להו
 ניזיל לגבי כנישתא ונתבע רחמי מן קדם
 קדישא ברין הוא עד דהוו אזלי אתו ואמרו
 פלוני ופלוני מיהו ופלוני ופלוני נטו לכבוד
 אמר להו רבי אחא לית עתא לקיימא הכי
 דשעתא דחיקא אבל אפרישו מנכון ארבעין
 בני נשא כאינן דזכאין יתיר עשרה עשרה
 לארבעה חולקין ואנא עמכון עשרה לזויתא
 דמתא

אשר לאברהם נתן אברהם
 מתנות וישלחם מעל יצחק בנו
 בעורנו חי קדמה אל ארץ קדם
 ולכתר אתמשכו כהיה חכמה
 לכמה סטרין אבל זרעא דיצחק
 חולקא דיעקב לאו הכי דכתיב
 (בראשית כ"ה) ויתן אברהם את כל
 אשר לו ליצחק דא חולקא קדישא
 דמרימנותא דאתדבק ביה
 אברהם ונפק מההוא ערכא
 ומההוא שטרא יעקב מה כתיב
 ביה (ע"כ) והנה י נצב עליו
 ובתיב ואתה יעקב עבדי וגומר
 בגיני כך בעי ליה לבר נש
 לאתמשכא בתר קדישא ברין
 הוא ולא אתדבקא ביה תדיר דכתיב
 (דברים י) ובו תדבק תא הוי
 (תהלים כ"ד) מי יעלה בהר י וגומר
 ולכתר אהדר ופירש נקי בפיו
 דלא עביר (ג) בידוי טופסא ולא
 אתתקף בהו במה דלא אצטריך
 והו

סתי תורה

סוף יהוה אקר כד אתחבר זהר תתאה אדוני בזהר עלאה יהוה אתעביר שמא סתים
 רביה ירעי נביאי קשוש ומסהכל לגו זהרא עלאה ודא יאהרזנהי חיזו טמירין
 (א) (ג) חיון טמירין (ד) דכתיב (ה) קעין החשמל מתוך האש
 עילאין רמאין טבין דימינא תשע (ו) נקודין דאורייתא נפקין ומתפלגין באתון

ואתון

(א) אורית חכום ותמנפס סביבם כדח מס לעשות כמחולר נסמך ולא חס על אוכדנא למס לא חסם עליבם שזכירי כמנפס סתי (ב) ס' דמים טרות חייבים מס' לא עשם כידיו דכר שמעמלו כרש' (ג) ח' ח' חייב' איתיות חיי' סס' ד חסם עליונית נזכר
 כתיב ר' ד טמירין כסוף ד איתיות ארבו ו' (ד) חקייס חיקין דק כ' סוף ע'כ יפנחם רכח ע'א כרעית מסימנא סס' יס' ה מחוד
 התא ארבי' אי' חסמל סס' ו'אדריכס' עכבא מחוד סלש סיכיו חס מתקנח קני' ח' מ' קייבית יום מסיב כנולחמו כחשמל מתוך נקיעת
 סלש ו' (ס) לעיל ע' ע'כ וס' כעין מטלטלן מתנועעים חלופית כי אורם קטן מתקדמות סס' חסכיס יסר כרו ככני' סס' י'
 חסכיס הי' כ' :

ותו דלא אסתאב בהו, ולא סאיב
 כהו לגופיה, באינן דמסאיבין
 גרמייהו בידין לאסתאבא * ודא
 הוא נקי בפיו ובר לכב * כגוונא
 דא דלא אמשיך רעותיה ולביה
 לסטרא אחריה, אלא לאתמשבא
 בתר פולחנא דקדשא כריך הוא *
 אשר לא נשא לשוא נפשי, נפשו
 כתיב נפשי קרי, והיה אוקמוה *
 (ד' ע"א) נפשי, דא נפש דוד סטרא
 דמהימנותא נפשו, דא נפש דבר נש
 ממש * בגין דכד יפוק מהאי עלמא,
 ונפשיה יסתלק בעובדין דכשרין
 על מה דיתקיים בהו למיהך בין
 בל אינן קדישין כמה דהיה
 אמר (תהלים ק"ו) אתהלך לפני יי
 בארצות החיים * וכגין דלא נשא
 לשוא נפשו, ישא כרבה מאת יי
 וגומר ת אחוי בתר דאתגור אברהם
 הוה

דמתא ועשרה לזווייחא דמתא * וכן לארכע
 זווייחא דמתא * ואמרו (ה) כרעורה נפשכון
 עניינא דקטרת כוסמין דקדשא כריך הוה
 יהב למשה * ועניינא דקרבנא עמיה, עכדו בן
 תלת זמני, ואעברו ככל מתא לארכע זווייחא
 והו אמרין בן * לכתר אמר להו ניזיל לאינן
 דאזשיטו למימח * ואפרישו מנייכו לבתיהון
 ואמרו כריך * וכד תסימו רמרון אלין
 פסוקיא * ויאמר משה אל אהרן קח את
 המחטה ותן עליה אש וגומר ויקח אהרן
 וגומר ויעמד בין המתים וגומר * וכן עכדו
 ואתבטל מנייהו שמעו ההוא קלא דאמר סטרא
 (ג) סטרא קמיתא אוחילו לעילא * דהא דינא
 דשמיא לא אשרי הכא * דהא ידעי לבטלא
 ליה * חלש לביה דרבי אחא אדמוך, שמע
 דאמרי ליה בד עבדת דא עביד דא * זיל
 ואימא לון דיחורון כתשובה דחייבין אינן
 קמאי * קם ואחור להו בתשובה שלמתא *
 וקבילו עלייהו דלא יהבטלון (ד' ע"א) כאורייתא
 לעלם, ואחליפו שמא דקרתא וקארון לה
 מתא מחסייא * אמר רבי יהודה לא די להם
 לצדיקים שמבטלון את הגזרה, אלא לאחר
 בן שמברכין להם * הרע לך שכן הוא, רביין
 שהנשמה אומרת לגוף מהרי שלש סאים
 וגומר

ס חלת זמני

סתרי תורה

ואתוון בהו נטלון ומטלטלון מטלנו דקיקין כרוין ופלטין (א) פליגין אלין תשע שליטין על אתוון אתוון
 מנייהו אתפשטו, אשהארו נקדין לאעראה לון, לא נטלין בר כד אינן נפקין * אלין אינן כרזא
 דאין סוף (ב) כלהו אתוון ומטלון מטלנין כרזא דאין סוף, כמה דאינן נטלי לון הכי נמי נטלי
 אדון סתימין * אתוון גליין ולא גליין, הני טמירין על מה דשריין (ג) אתוון תשע שמהן גליפן
 בעשר, ואינן קדמאה אהי יוד הא, (ד) אהיה אשר אהיה, יהוה אלהים * יהוה צבאות,
 (ה) אדון שרי, (ו) (מן דא שמא יוד הא ואו הא) מתפשט עשרים וששים אותיות.

ורזא

א כתיבה גדינה ורין לככס : (ב) חילם חולם ואזניה המחוי למעלם ולא חדרו למטס בין כיו פטיר סרוו סרוו מלמעלם איני אדם
 כח מהרי סה יידעם נטל חולי הכר כ' מלמ סהר חול מל מסחוריתא כ' אלי טרופח ספי חולם (הויאס ויאס סס דף ס דלא
 חוכה סכי יהודה העריך כ בשון מחלה וכ' קרמ' כ' ראינו מוכן וכי ער' כ' אורן ועיון כמוסף טערוך דמנוסחא סס מעולה מח' (ג)
 כי סליחו המנפס סהס עו נסחריס למעלם סמחוי סס ולא סחוי וז' אוחילו סמחוי סר' (ד) : (ג) פירוש כסורוח מחלקיכ
 ירמי נטעמיס סרימויס לכחס וסס מחלקיס סה כ' סחנח וכיולא וסנקידוח כח וסאוחוח כ' (ד) פ' אט' דנקידוח מחכסס מ' סר' סר' ס
 ג' ס' קייח כסס קייס עיון כסאינו דס' א' : (ס) סקייס סקין כ' ד' וחקין ע' דכ' וסכקדח סקייס דף ע' וסחקין יט' ולקמן ס
 יי' ק' ס' : (י) סיינו סחר' ז' (ז) מכלן ער אסח ליחוס כס' וכ' סטוח כנסס מנח' ז' ז'

ונומה וכל אותו הענין ומכטל את הדין מה כתיב ויאמר שוב אשוב אליך כעת חיה הרי ברכה כיון שרואים אותה המלאכים שזרה לקח עצה לנפשו מה עושים הולכים אצל הרשעים לעיני כרינם ולעשות בהם משפט הדין הוא דכתיב ויקמו משם האנשים וישקיפו על פני סדום למקום הרשעים לעשות בהם משפט הדין הוא דאמר רבי יהודה כך דרכו של צדיק כיון שרואה שמעינין כרינו אינו מתאחר לשוב ולהתפלל ולהקריב (על) חלבו ודמו לפני צורו עד שמסתלקו בעלי הדין ממנו דכיון שאמר וישא עינו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו מה כתיב בנשמה וימהר אברהם האלה אל שרה כהפזון וכמהירות בלא שום העכבה מיד ממהרת הנשמה אצל הגוף להחזירו למוטב ולבקט כמה שיתכפר לו עד שמסתלקו ממנו בעלי הדין רבי אליעזר אומר מאי דכתיב ואברהם ושרה זקנים באים כומים חרל להיות לשרה ארץ בנשים אלא כיון שהנשמה עומדת במעלתה והגוף נשאר בארץ כמנה שנים באים בימים שנים ומים הרבה וחדל לצאת ולבא ולעבור ארץ כשאר כל אדם אתבישר להחיות הגוף מהו אומר אחרי בלותי היתה לי עדנה אחרי בלותי בעפר מהיום כפרה שנים היתה לי עדנה וחרוש ואדוני זקן שהיום כמה שנים שיצא ממני ולא הפקירני וקדשא כריך

הוה יתיב וכאיב וקדשא כריך הוא שדר לגביה התלת מלאכין באתגליא לאקדמא ליה שלמואי תימא דהא באתגלייא וכי מאן יכיל למחמי מלאכין והא כתיב (ספלים ק"ה) עושה מלאכיו רוחות וגומר אלא ודאי חמא לון דנחתי לארעא כגוונא דבני נשא (ב) ולא יקשה לך האי דהא ודאי אינון רוחין קדישין בשעתא דנחתי לעלמא מתלבשין (זמר ה') באורין וביסודי דגולמין ואתחזו לבני נשא ממש כחזיו דיוקנא דילהון ותא חזי אברהם חמא לון כחזיו בני נשא ואף על גב דהוה כאיב ממילה נפק ורהט אבתרייהו בגין דלא למגרע מה דהוה עביד מקדמת דנא אמר רבי שמעון ודאי כחזיו דמלאכין חמא לון כמה דכתיב ויאמר אדני באדף דלת שכינתא הוה אתייא ואלין הוו סמיכין דילה ובורסייא לגבה בני דאינון גוונין (ב) (ב) הלכה

סתרי תורה

ורוא דשמא כנצפ"ך (ג) הרי שכעה ועשרים אותיות ורא הוא חא יהוה אלהינו יהוה אחד יהוה אלהינו יהוה הרי ארבעה עשר אותיות אחד רוא שלשה עשר אהוון ומנהון יתפשטו מאתים ושמנה וארבעים אכרים שם בן מיב ושם בן ע"ב מנצפ"ך חמשה נבורות ומניה יתפשט רוא דחמשין שערי בינה ומנהון אתפשטון שנים ושבעים הרי מאתים ושמנה וארבעים אכרים עם אלהיכם אמת אלין אינון (ג) עשר שמחן גלפן בסטריהון וכל הני שמחן אתגליפו (מאתים ושמנה וארבעים) ועאלין בחד ארון הכרית ומאן איהו

(ב) כעיל כ"ח ע"ב : (ג) רוס פ' שלח לך : (ד) פ"ט ט' סמות סבו' וסס מנס שקוי דאולנא סמחים ליחס : איהו

תלת דתחותא, וחמא הישתא בנין
 דאתגזר, מה דלא הוה חמי מקדמת
 דננה עד לא (ק"א ע"ב) ארתגזר,
 בקדמיתא לא הוה ידע אלא דאינון
 בני נשוא. ולבתר ידע דאינון
 מלאכין קדישין, ואתו בשליחותא
 לגביה בשעתא דאמרו ליה איה
 שרה אשתך, וכשרו ליה בשורת
 יצחק. אליו, אתוון נקודות א"י, וסימן
 א"י, רמז למר דלעילא (י) רמז
 לקדשא בריך הוא. ויאמר הנה
 באהל. כתיב הכא הנה באהל
 וכתיב התם (סעיף ל"ג) אהל בר
 יצען וגומר. תא חזי כיון דנקוד
 א"י, אמאי כתיב לבתר איה.

אלא

סתרי תורה

איהו שמא דאתקרי אדני. ודא (ד"א רזא) אתגלי השתא לאברהם (כ"א יהוה צבאות י"א אל
 אדני) מיכ"אל שמא דימינא דקא אחיד ומשמשא (כ) לשמארא יהיר מאינון אחרנין בכל אתר
 דרזא דהאי שמא תמן, מיכ"אל תמן. אסתליק האי מיכ"אל. אסתליק אלהים
 כהרי שדי בקדמיתא שלשה אנשים. ואגלימו בצירא דאוריאל. ויהו
 אכלי. אכלי ודאי ראשא דילהו אכל ושצי פלא ואעביד נחת רוח לאברהם אינון אשא ודאי וההוא
 אשא אתכסי בצירא דאוריאל ולא אתחזי. וההוא מיכלא אשא מלהטא ואכלא ליה, ואברהם
 מקבל נחת רוח מהאי. כיון דאסתלק שכינתא מה כתיב ויעל אלהים מעל אברהם. מיד
 מסתלק כהריה מיכ"אל דכתיב ויבאו שני המלאכים סדומה וגומר. שלשה כתיב בקדמיתא
 והשתא תרין. אלא מיכ"אל דאיהו ימינא (ק"ב) אסתליק כהרי שכינתא. מלאך
 דאתחזי למנוח נחת ואיגלים (ליה) באורא ואתחזי ליה יורא איהו אוריאל. מר
 דלא נחת באלין דאברהם, נחת הכא בלחורוי לבשרא למנוח דאתי מדן ובנין
 דלא חשיב כאברהם, לא כתיב דאכל. דהא כתיב (סעיף י"ג) אם תעצרני לא אוכל בלחמך.
 וכתיב ויהי בעלות הלהב מעל המזבח ויעל מלאך יי בלתיב המזבח וגומר. והכא ויעל
 אלהים

(א) כ"י שרם עד עתם סיחא קארם כקליפס דלא עברי פירי כנו כוסר (למח שלח לך ד"ק כ') אלל ודורני זקן ועסם כתיב במלאכים
 לבשר ואמרו חיי שרם אשחך פי בעקרם שרם מאקיס סקלי ונקשרם כתיב דסוינו ג"ר י חכמה א' כינס ו' דעח כליל חרוויסו וז' רמז כמה
 דנשילא ג"ר חכ"ד ופאיכ אכרסם ויאמר סנס כאלל כלו זס ק"ח ח"ח סוף מוחד כמ' חק' אלל שנחנלנס סכנס אללו מיוחדה עכ"ב אכ"ח
 כנו כנס' ו' ח. (ב) סיניב סס ארנ"ו וכן מוכאל כמ"ן ג"י ארנ"ו ומיכאל כמילוי נימטריול סכנס וז' סככל מקיס שיש סוכאל יס גילוי
 סכנס ו' ח' :

אלא בגין דחבורה דדבר ונוקבא כחדה רזא דמהימנותא, כרין
אמר ויאמר הנה באהל • תמן הוא קשורה דכלא ותמן אשתבת
(ויאמר הנה באהל) • איה וגומר • וכי לא הוו ידעי מלאכי עלאי
דשרה הנה באהל, אמאי כתיב איה, אלא (ה) לא ידעי בהאי
עלמא אלא מה דאתמסר להו למנדע • תא חזי (שמות יב) ועברתי
בארץ מצרים אני • וכי כמה שליחין ומלאכין אית ליה לקדשא
ברוך הוא • אלא כגין דאינון לא ידעין בין טפה דבוברא, לההוא דלאו
בוברא בר קדשא בריך הוא כלחודוי • כגוונא דא (יחזקאל ט) והתוית תו על
מצחות האנשים • ואמאי צדיכין, אלא כגין דאינון לא ידעי אלא מה
דאתמסר לון למנדע (ידע) כגון כל אלין מילין דזמין קדשא בריך הוא
לאייתאה עד עלמא • ומאי טעמא, כגין דקדשא בריך הוא אעבר דר
כרוזיה בכלהו רקיעין בהרהיא מלה דזמין לאייתאה על עלמא •
(ז) כגוונא דא בשעתא דמחבלא אשתכח (יהי ע"ה) בעלמא • בעי
בר נש לאתכסייא בביתיה ולא יתחוי בשוקא, כגין דלא יתחבל כמה
דאת אמר (סמית יב) ואתם לא תצאו איש מפרתח ביתו עד כקר •
(ג) כגין דאינון דיכיל לאסתתרא, אין • אבל מקמי קדשא בריך הוא לא
(ה) יכיל בעי לאסתתרא • מה כתיב (ירמיה כג) אם יסתר איש במסתרים
ואני לא אראנו נאם • איה שרה אשתך, דלא בעו לומר קמה,
ביון דאמר הנה באהל, מיד ויאמר שוב אשוב אליך בעת חיה והנה
בן לשרה אשתך וגומר • תא חזי אורח ארעא דעד דלא אזמין אברהם
קמיייהו למיכל, לא אמרו ליה מירי • כגין דלא יתחוי דכגין ההייה
כשורה קא אזמין להו למיכל, ברתר דכתיב ויאכלו, כרין אמרו ליה

ההיא

סתרי תורה

אלהים מעל אברהם כגין דביה אסתריק מיכ"אל. ואשתארו רפ"אל וגבריאל •
ועלייהו כתיב שני המלאכים סדוקה בערב בשעתא דדינא הליא
על עלמא • לבתר אסתלק חד. ואשתכח גברי"אל כלחודיה. בזכותיה דאברהם אשתזיב
לוט, ואיהו אוף הכי זכה כהו ועל דא אתו לגביה

ויער

(1) ימ"ש סלוקס וירעוס מחסבה בני חרב שנת' דא כהנים ירמ'א סמטך אחריהם לא סג לבו נס נולח סחוסר לא ס'ל כאלמר
ה'ס'ג • כ'כ סרסכ"א סניו סחיה סוכה על סהי • וכ'כ הרב ורע ברך ח'ג יוסטעין ורלח דאין רלחיה דסוסר איורי כרית כע'ס • אך וכרי
סחי (כח י"ג) סני' וסכילס סרה'ס כססקוי ס סוס קירל ק'ס דכמה כתיבוס לכסך כמ'ס כמק'ס • מל'ן : (כ) נח ס'ג ע'ג : (ג) סירוס
מסאחכלוס ברך לססמר כיון סניחן לסס רסיח אלל סק'ס דלסוס ורע סכל אל' לססמר וכמל'וס דכתיב ועכרתי סני וכל מללך וכתיב ולסס
כל סלחי סטעס דהתר ססיכי ססל'וס כסל'וס כסל'וס על כסמות סמוכוס אל'ס :

ההיא בשורה * ויאכלו סלקא דעתך, וכי מלאכי עילאי אכלי, אליה
 בגין יקרא דאברהם אתחוי הכי * אמר רבי אלעזר ויאכלו ודאי, בגין
 דאינון (ק"ד ס) אשא דאכיל אשא ולא אתחוי * וכל מה דיהב לון
 אברהם אכלי, בגין דמסטרא דאברהם אכלי לעילא (ב) (דאכלי
 מההוא סטרא דלעילא) תא חזי כל מה דאכיל אברהם בטורה
 איהו קא אכיל, ובגין כך אקריב קמיהו ואכלי, ונטיר אברהם בביתיה
 דכייא ומסאבותא * דאפילו בר נש דאיהו מסאב (רא יביל לקרבא
 לביתיה ברין ידע אברהם דהא מסאב איהו ועבד) לא הוה
 משמש בביתיה, עד דעביד ליה טבילה, או עביד ליה לנטרא שבעה
 יומין כדקא חזי ליה בביתיה, והכי הוא ודאי * תא חזי כתיב (דברים כ"ג)
 ואיש אשר לא יהיה טהור מקרה לילה וגומר * מאי תקנתיה, והיה
 לפנות ערב ירחץ במים, אערע ביה (ק"כ ע"ב) טומאה אחרא בגין
 זיבה, או סגירת גדה, דהוה תרי מסאבו, לא סגייא ליה בההיא טבילה,
 (כ"ג) בין דאערע ביה קרי קודם דקביל טומאה אחרא, (כ"ג) בין
 דאערע ביה לבתר * ואברהם ושרה הוו מתתקני טבילה לבלהו, איהו
 לגברי ואיהו לגשי * מאי טעמא אעסק אברהם לדכאה לבני נשא,
 בגין דאיהו טהור ואקרי טהור * דכתיב (ויק"ד) מי יתן טהור מטמא
 לא אחר * (ב) טהור, דא אברהם דנפק מתרח * רבי שמעון אמר בגין
 לתקנא ההוא דרגא דאברהם, ומאן איהו מי, בגין כך ארתקין
 (ג) לדכאה בני עלמא כמייא * ובשעתא דאזמין למלאכין שירותיה
 דמלוי מה כתיב יקח נא מעט מים, בגין לאתקפא בההוא דרגא
 דמיין שראן בה * ובגין כך הוה מדכי לכל בני נשא מכולא, מדכי
 לון מסטרא דעבודה זרה, ומדכי לון מסטרא דמסאבא * ובמה דאיהו
 מדכי לגוברין, הכי נמי שרה מדבאת לנשין, ואשתכחו כלהו דאתיין
 לגבייהו דכין מבלא * תא חזי אילנא נטע אברהם בכל אתר דדיווריה
 תמן, ולא הוה סליק בכל אתר כדקא יאות * בר בשעתא דדיווריה
 בארעא דכנען, ובההוא אילנא הוה ידע מאן דאתאחיד ביה בקדשא
 בריך הוא, ומאן דאתאחיד בעבודה זרה, מאן דאתאחיד בקדשא

ברוך

(ב) מי כי מלו חסר מרח אכרס וירד מיון ממנו ונמטה וזה למרות ה"ה מסתב כ"ס לעולם במלפניו * ו"ח: (ג) קרח ק"ל כ"ל:
 (ג) ו"ש כחנמיתא אשם אפרים ויקח כל אלו כותף לבניך כסח וסוף מכוזה דפסח לכפרוש מע"ז מל"ן:

ברוך הוא, אילנא הוה פריש ענפוי וחפי על רישיה, ועביד עליה
 צלא יאה • ומאן דאתאחיד בסטרא דעבודה זרה, ההוא אילנא הוה
 אסתלק וענפוי הוה סליקין לעילא • כדן הוה ידע אברהם ואזהיר ליה,
 ולא אעדי מתמן, עד דאתאחיד במהימנותא דקדשא בריך הוה •
 והכי מאן דאיהו דכ"א (ד"ה לג הכי) מקבל ליה אילנא • מאן דאיהו
 מסאב לא מקבל ליה • כדן ידע אברהם ומדכי לון במ"א • ומעיינא
 דמ"א הוה תחות ההוא אילנא • ומאן דצריך טבילה מיד מיין סלקין
 לגביה, ואילנא אסתלקו ענפוי, כדן ידע אברהם דאיהו מסאבא
 ובעי טבילה מיד • ואם לאו, מ"א נגיבן כדן ידע דבעי לאסתאבא
 ולאסתמרא שבעה יומין • ת"ה חזי דאפילו בשעתא דאזמין לון
 למלאכין אמר לון והשענו תחת העץ בגין למחמי ולמבדק בהו, ובההוא
 אילנא הוה בדיק לכל בני עלמא • ורוא דא בגין קדשא בריך הוא
 קא (עבד) אמר דאיהו אילנא דחיי לכלא, ובגין כך והשענו תחת העץ,
 ולא תחת עבודה זרה ותא חזי כד חב אדם, בעץ הדעת טוב ורע
 חב, דכתיב ומעץ הדעת וגומר, ואיהו ביה חב וגרם מותא לכל בני
 עלמא, מה כתיב ועתה פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים וגומר •
 וכד אתא אברהם כאילנא אחרא אתקין (ה) עלמא, דהוא אילנא דחיי
 ואודע מהימנותא לכל בני עלמא :

ויאמר שוב אישוב אליך כעת חיה • אמר רבי יצחק שוב אישוב, שוב
 ישוב מבעי ליה, דהא מפתחא דא למפקד עקרית בידא
 דקדשא בריך הוא איהו, ולא בידא דשליחא אחרא • כמרה דתנינן
 תלת מפתחות אינון דלא אתמסרו בידא דשליחא, דחירה. ותחירת
 המתים. וגשמים • והואיל דלא אתמסרו בידא דשליחא אמאי כתיב
 שוב אישוב • אלא ודאי קדשא בריך הוא דהוה קאים עליהו אמר
 לההיא מלה, בגין כך כתיב ויאמר שוב אישוב אליך • (ו) ות"ה חזי
 בכל אתר דכתיב ויאמר סתם, או ויקרא סתם, הוא מלאכא דכרית
 ולא אחרא • ויאמר, דכתיב (שמע ט"ו) ויאמר אם שמוע תשמע וגומר
 ויאמר, ולא קאמר מאן הוא • ויקרא, דכתיב (ויקרא ט"ז) ויקרא אל משה
 ולא קאמר מאן הוה אמר, וכתיב (שמע כ"ד) ואל משה אמר וגומר

ולא

(ה) ס"ו סתמנבל כיו ועיין בקרח קט"ו א' כנולין (כ) קל"ח א' וקט"ב כ' וקט"ג א' וקט"ד א' ומרובס קל"ח א' וענחס דכ"ב

ולא אמר מאן הוה • (אוף הכא, דכתיב ויאמר שוב אשוב, f) ויאמר סתם ולא קאמר מאן (ד'ג' ע"ה) הוה • אלא בכל הני מלאכא דברית הוה, וכלא נקדשא בריך הוה אתמר, ובגין כך כתיב ויאמר שוב אשוב אליך וגומר והנה בן וגומר :

והנה בן לשרה אשתך • מאי טעמא לא כתיב והנה בן לך • אלא בגין דלא יחשוב דהא מן הגר איהו בדפקדמיתא • רבי שמעון פתח ואמר (ג'ל"ג ע"ה) בן יכבד אב ועבד אדניו • בן יכבד אב דא יצחק לאברהם, אימתי כביד ליה, בשעתא דעקר ליה על גבי מדבחה ובעא למקרב ליה קרבנא, ויצחק בר תלחין ושבע שנין הוה, ואברהם הוה סבא, דאילו הוה בעיט ביה ברגלא חר, לא יכיל למיקם קמיה, ואיהו אוקיר ליה לאבוי ועקר ליה כחד אימרא, בגין למעבד רעותיה דאבוי • (דמ"ו ע"ה) ועבד אדניו, דא אליעזר לאברהם, כד שדר ליה לחרו ועבד כל רעותיה דאברהם ואוקיר ליה במרה דכתיב (כ"ח ע"ה) וי ברך את אדוני וגומר וכתיב (ע"ה) ויאמר עבד אברהם אנכי, בגין לאוקיר ליה לאברהם • דהא בר גש דהוה מייתי כסף וזהב ואבני יקר וגמלין, ואיהו כדקא יאות שפיר בחיזו, לא אמר דאיהו רחימא דאברהם, או קריבא דיליה • אלא אמר עבד אברהם אנכי, בגין לסלקא בשבחה דאברהם ולאוקיר ליה בעינייהו, ועל דא בן יכבד אב ועבד אדניו, ויהתון ישראל בני, הלנה בעיניכו לומר דאנה אבוכון או דאתון עבדין לי • ואם אב אני איה כבודי וגומר • בגין כך והנה בן דא^א בן ודאי, ולא ישמעאל, דא הוה בן דאוקיר לאבוי כדקא חזי • והנה בן לשרה אשתך, בן לשרה, דכניניה מיתת, דכניניה באיבת נפשה, עד דנפקת מינה והנה בן לשרה • (ז' לאסתלקא בגיניה בשעתא דקדשא בריך הוא יתיב בדינא על עלמא • דכדין וי פקד את שרה וגומר. דהא מדברי לשרה בגיניה דיצחק, ועל דא איהו בן לשרה (אינהו מלאכי אמר) • והנה בן לשרה, (ד"ו) דהא נוקבא נטלא (ד"ה) לברא מן דכודא :

ושרה

(א) קט"ח (ב) ע"ה למעילי עכום כדא ית' סקד'ל כל מקום שנ' ית' הוה יכ' או יכר שם יתרחם וכו' דמסוי' דין נוק' נטלה ליה כי כסילו הנקום שיה שנטעירי כרנם כיה מרתם על סכניב וענ'ה המל נוק' מקבלת סמחו יתחק חן מלה כי כמסקנא ע"ה ח'ה הו דמחסי ביכרי' ע"כ כתיב כח כן לרס' א"ס וע' למום כלי' סחזרין יוס' לחסיב עליו ילי סרל א"ס כקדשם ויריעש דכעביר' חזר לזקא נילד ילזק כשחם דנוק' ותיכנס סעוקים שפחה נשתק יתחק סניק' יכנסת כאלו יכשע' יע' ויחם זרם ילספלק ככניוס וי"ס כן כסום דתל כסכל נטלה לכר סן וכו' כמלחיה סיסם נקיבוס וירק בני קדומי יבולין

ושרה שומעת פתח האהל והוא אחריו • מאי והוא אחריו, והיא
 אחריו מבעי ליה • אלא רזא איהו, ושרה שומעת מה דהורה
 אמר (פתח האהל דא קרשא בריך הוא • והוא אחריו מאן דהורה
 אמר) פתח האהל, דא דרגא תתאה • פתחא דמהימנותא • והוא
 אחריו, (ד"א) דאורי ליה דרגא עלאה. (כ"א פתח האהל והוא אחריו, דא
 קרשא בריך הוא, פתח האהל דא דרגא תתאה, והוא אחריו, דא
 דרגא עלאה) מן יומא דהות שרה בעלמא, לא שמעת מלה דקרשא בריך
 הוא בר ההיא שעתא דבר אחר דהות יתבא שרה פתח האהל
 בגין למשמע כלין • והיא שמעת האי מלה דאתבשר בה אברהם •
 דבר אחר והוא אחריו • אברהם דהוה יתיב אחורוי דשכינתא •
 ואברהם ושרה זקנים באים בימים • מאי באים בימים, שעורין
 דיומין דאתחזי כדן להו, חד מאה וחד חשעים, עאלו ביומין
 שיעורא דיומין כדקא יאות • באים בימים, במה דאת אמר כי בא היום,
 דאערב יומא למיעל, וחדל להיות לשרה ארח בנשים • והיא
 שעתא חמאת גרמה בעדונא אחרא • ובגין כך אמרה ואדני זקן,
 דהא איהו לאו כדאי לאולדא בגין דאיהו סבא • לפי יהודה פתח
 (מ"א ל"ב) נודע בשערים בעלה בשבתו עם זקני ארץ • הא חזי קרשא
 בריך הוא אסתלק ביקריה, דאיהו גניז וסתים בעלוייא סניא, ולא
 איתי בעלמא ולא הוה מן יומא דאתברי עלמא דיכיל לקיימא על
 חכמתא דליה, ולא יכיל לקיימא ביה, בגין (כ"א) דאיהו גניז וסתים
 ואסתלק לעילא לעילא, וכלהו עלאי ותתאי לא יכלין לאתדבקא עד
 דכלהו אמרין (יסודא ג) ברוך כבוד יי ממקומו, תתאי אמרי דאיהו
 לעילא דכתיב (ספ"א ק"ב) על השמים כבודו • עלאי אמרי דאיהו לתתא
 דכתיב על כל הארץ כבודו, עד דכלהו עלאי ותתאי אמרי ברוך
 כבוד יי ממקומו, בגין דלא אתיידע ולא הוה מאן דיכיל לקיימא ביה,
 ואת אמרת נודע בשערים בעלה, (ק"ג ע"ב) אלא ודאי נודע בשערים
 בעלה דא קרשא בריך הוא, דאיהו אתיידע ואתדבק לפוס מה
 דמשער בלביה כל חד, במה דיכיל לאדבקא ברוחא דחכמתא •
 ולפוס מה דמשער בלביה דהכי אתיידע בלביה ובגנייה, כך נודע
 בשערים

[6] מלה כניס ומדיק מלה סוכמה ואסתלק לגיזא לטילא בקמרי כדפי' ז"ח :

למאן דרחים ליה למזכי כמלה, עד לא יירתי ההוא דינא לעלמא •
 דתנינן בשעתא דקדשא בריך הוא רחים ליה לבר נש, משרר ליה
 דורונא, ומאן איהו מסכנא, בגין דיוכי ביה, וכיון דיוכי ביה איהו אמשיך
 עליה חר חושא דחסד, דאתמשך מסטר ימינא ופריש ארישיה ורשים
 ליה • כגין כך בד ייתי דינא לעלמא, ההוא מהבלא יזדהר ביה, וזקיף עינוי
 וחמא לההוא רשימו, כרין אסתלק מניה ואזדהר ביה, כגין כך אקדים
 ליה קדשא בריך הוא במה דיוכי • ותא חזי כד בעא קדשא בריך
 הוא לאייתאה דינא על סדום, אזכי קודם לאברהם ושרר ליה דורונא
 למזכי עמהון, (ב) בגין לשוכא ללוט בר אחיה מתמן הדא הוא דכתיב
 ויזכור אלהים את אברהם וישלח את לוט מתוך ההפכה • ולא
 כתיב ויזכור אלהים את לוט, דהא בזכותיה דאברהם אשתויב • ומאי
 ויזכור, דדכיר ליה מאי דאזכי קודם עם אינון תלת מלאכין • כגוונא
 דא בר נש דיוכי בצדקה עם בני נשא, בשעתא דדינא שרייא בעלמא,
 קדשא בריך הוא אדבר ליה לההיא צדקה דעבר, כגין דבכל שעתא
 דזכי בר נש, הכי אכתיב עליה לעילא, ואפילו בשעתא דדינא שרייא
 עלוהי, קדשא בריך הוא אדבר ליה לההוא שיכו דעבר וזכה עם
 בני נשא כמה דאת אמר (משלי י"ב) וצדקה תציל ממות • כגניי כך
 אקדים ליה קדשא בריך הוא לאברהם כגין דיוכי וישויב ללוט •
 וישקיפו על פני סדום • תא חזי ויקומו משכ האנשים, מההיא סעודה
 דאתקין לון אברהם וזכה בהו • דאף על גב דמלאכין הון, זכה בהו,
 וכל ההוא מיכלא לא אשתאר מניה כלום כגנייה דאברהם, ולמזכי
 ביה, דהא כתיב ויאכלו, באשא דילהון (דכ"ה) אתאכיל, ואי תימא דא
 תלת מלאכין הון, האי אשא • והאי מי"א • והאי רות"א • אלא כל
 חד וחד כליל בתכריה, וכגניי כך ויאכלו, כגוונא דא (סמות כ"ד) ויחזו
 את האלהים ויאכלו וישתו • אכילה ודאית אכלו דאתגו מן שכנתא •
 אוף הבא ויאכלו, גרמו (כ"ב) גרמו דמזו) לאתונא (נעיה) מההוא סטרא
 דאברהם אתדבק ביה, וכגין כך לא אשארו ממה דיהיב לון אברהם
 כלום. כגוונא דא בעי ליה לבר נש (ג) למשתי מההוא בסא דברכה,
 כגין דיוכי לההיא ברכה דלעילא, אוף אינון אכלו ממה דאתקין לון

אברהם

(ח) פשטא כי נזכר שכלו המלאכה וכל סכרם ניפל ליה • (ג) משנה דכ"ב פירש ק"ס אהם וזר פירש כדכ"ב לפלתי ז

ה סי

אברהם, כגין דיזכון לאתזנא מסטרא דאברהם, דהא מהווא סטרא
 נפיק מזונא לכלהו מלאכי עלאי • וישקיפו, אתערותא דרחמי לשובא
 ללוז • כתיב הכא וישקיפו, וכתיב התם • (יכ"ט כ"ג) השקיפה ממעון
 קדשך • מה להלן לרחמי אוף הכא לרחמי • ואברהם הולך עמם
 לשלחם • למעבר לון לוייה • אמר רבי י"סא אי תימא דאברהם ידע
 דמלאכין אינון, אמאי אעביד לון לוייה • אלא אמר רבי אלעזר (י) אף
 על גב דהוה ידע • (הגיל הוה למעבר לכלהו בני נשא דזמינין עמיה
 למעבר לון לוייה) • מה דהוה רגיל למעבר עם בני נשא עבד כהו
 ואריו לון, כגין דכך אצטריך ליה לכר נש למעבר לוייה לאושפיזין,
 דהא בלא כהאי תלייא • ובעור דאיהו הוה אויל עמהון, אחגלי קדשא
 בריך הוא עליה דאברהם דכתיב וי אמר המכסה אני מאברהם
 אשר אני עושה • וי, הוא ובית דיניה, כגין דקדשא בריך הוא הוה אויל
 (קד"ע"ג) עמהון • תא חזי כד בר נש עביד לוייה (לבר נש) לחבריה, איהו
 אמשך לשכינתא לאתחברא בהדיה ולמהך עמיה כאורחא, לשובא
 ליה • וכגין כך בעי ליה לכר נש ללווי לאושפיזא, כגין להכרא ליה
 לשכינתא ואמשך עליה לאתחברא בהדיה כגין כך

מדרש הנעלם

וי אמר המכסה אני מאברהם וגומר. מה
 כתיב למעלה ויקומי משם האנשים
 וישקיפו על פני סדום לעשות דין ברשעים
 מה כתיב אחריו המכסה אני מאברהם
 אמר רבי הסרא אין הקדוש ברוך הוא
 עושה דין ברשעים, עד שנמלך בנשמתו של
 צדיקים הדא הוה דכתיב (אי"ג) כנשכר
 אלוה יאברו, וכתיב המכסה אני מאברהם.
 אמר הקדוש ברוך הוא כלום יש לי לעשות
 דין ברשעים עד שאמלך בנשמת הצדיקים
 ואמר להם הרשעים חטאו לפניי אעשה בהם
 דין דכתיב ויאמר יי זעקה סדום ועמורה כי
 רבה וחטאתם וגומר • אמר רבי אבהו רנשמה
 עומדת במקומה, והיא יראה להתקרב אליי
 וליכר

וי אמר המכסה אני מאברהם
 אשר אני עושה • רבי חייא
 פתח (עמ"ס ג) כי לא יעשה יי אלהים
 דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו
 הנביאים • זכאין אינון זכאי עלמא
 דקדשא בריך הוא אתרעי בהו,
 וכל מה דאיהו עביד ברקיעא
 וזמין למעבר בעלמא, על ידי
 דזכאין עביד ליה, ולא כסי מנייהו
 לעלמין כלום, כגין דקדשא כה
 בעי לשחפא בהדיה (לצדיקיייה)
 דלא תהא פתחון פה לרשיעייה
 בכל מה דאיהו עביד • תא חזי
 כ"א

(6) כ"א חזי מי אצטריך ליה לוייה • ע"א

בלא גרלי קדשא בריך הוה
 לצדיקייא, בגין דאינון ארתיין
 ומזוהירין לבני נשא לאתכל
 מחובייהו, ולא יתענשון מגו דינא
 עלאה, ולא יהא לון פתחא דפומא
 לגביה. בגין כך קדשא בריך הוה
 אודע לון רזא, דאיהו עביר בהו
 דינא. תו בגין דלא ימרון דהא
 בלא דינא עביר בהו דינא. אמר
 רבי אלעזר ווי לון לחייבייא דלא
 ידעין ולא משגיחין וליה ידעין
 לאסתמרא מחובייהו, ומה קדשא
 בריך הוה די כל עובדוהי קשוט
 ואורחתייה דין, לא עביר כל מיה
 דעביר בעלמא, עד דגלי ליהו
 לצדיקייא, בגין דלא יהא לון
 פתחא דפומא לבני נשא יגבי
 בני נשא לא כל שכן דאית לון
 למעבד מילייהו דלא ימללון בני
 נשא סטיא עליהון. וכן כריב
 (כמריב ל ד) והייתם נקיים מיי ומישראל.
 ואית לון למעבד דלא יהא לון
 פתחון פה לבני נשא ויתרון בהון
 אי אינון חטאין ולא משגיחין
 לאסתמרא, דלא יהא ליה למדת
 דינא דקדשא בריך הוה פתחא
 דפומא לגבייהו. וכמה בתשובה
 ועובדין דבשרן. תא חזי ווי אמר
 המכסה אני מאברהם. אמר רבי

יהודה

ולומר לפניו כלום. עד שאומר למשמרו
 שיגשגה לפניו וחאמר מה שתוצה. קדשא
 הוה דכתיב (א) ויגש אברהם ויאמר האף
 חספה צחק עם רשע היללה לך וגומר. אולי
 יש חמשים צדיקים וגומר. הנשמה פותחת
 ואומרת רבוננו של עולם שמה נתעסקו בהמשים
 פרשיות של תורה, ואף על פי שלא נתעסקו
 לשמה שכר יש להם לעולם הבא ולא יכנסו
 לגיהנם, מה כתיב בתורה ויאמר יי אם אמצא
 נסדום חמשים צדיקים וגומר. והא (הנינו)
 יתיר אינון שלשה וחמשים פרשיות הוה
 אלא אמר רבי אבהו המשה ספרים הם
 בתורה, ובכל אחד ואחד נכללים עשרת
 הדברות, עשרה מאמרות שבהם נברא העולם.
 חשוב עשרה בכל חר מנהון הם חמשים.
 (כלו יין מה מספ ספרי סמון טו) עוד פותחת
 הנשמה ואומרת רבוננו של עולם אף על פי
 שלא נתעסקו בתורה שמה קבלו עונשם על
 מה שחטאו כבית דין ונתחבר להם שנאמר
 (דברים כה) ארבעים יכני לא יוסף, ומה
 שנחביישו לפנייהם דיים להתכפר (לפניהם)
 להם שלא יכנסו לגיהנם. מה כתיב אחרון
 לא אעשה בעבור הארבעים, (כלו יין מה מספ
 ספרי סמון טו) עוד פותחת ואומרת אולי יש שם
 שלשים, אולי יש ביניהם צדיקים שרה שיגו
 שלשים מעלות הרמוזים בפסוק ויהי
 בשלשים שנה, והם כלולים בשלשים ושתים
 נתיבות, שהם שנים ועשרים אותיות, ועשרה
 ספירות, ולפעמים הם כלולים לשמונה. עוד
 פותחת ואומרת אולי ימצאנון שם עשרים,
 שמה יגדלו בנים להלמוד תורה ויש להם
 שכר לעשרת הדברות שתי פעמים בכל יום.
 דאמר רבי יצחק כל המגדל בנו לתלמוד תורה
 וכורכו לבית רבו נבקר ובערב מעלה עדין
 הכתיב כאילו קיים (עליו) תורה שתי פעמים
 בכל יום, מה כתיב ויאמר לא אשחית בעבור
 העשרים

(א) כתיב אברהם ויאמר האף חספה צחק עם רשע היללה לך וגומר. אמר רבי יהודה (ב) חסר מ"ס. ואז יבין שמה קיימים כלוקם כמס מוציא אף אדם סמ"א מ"ס. א"כ: פ' מספ

יהודה קרשא בריך הוא יהב כל
 ארעא לאברהם • (ק"ס ע"ה) למהו
 ליה אחסנת יותא לעלמין דכתיב
 פי את כל הארץ אשר אתה רואה
 לך אתננה וגומר • וכתיב שא נא
 עניך וראה • ולבתר קרשא בריך
 הוא אצטריך להעקרא אתרין
 אלין • אמר קרשא בריך הוא
 כבר יהבית ית ארעא לאברהם,
 והוא אבא לפולא דכתיב פי אב
 המון גוים נתתיך, ולא יאות לי
 לממחי בנין, ולא אודע לאבוהון
 דקרית ליה אברהם אוריבי, ובגין
 כך אצטריך להודע ליה כגין כך
 (אמר) ויי אמר המכסה אני מאברהם
 אשר אני עושה • אמר רבי אבא
 תא חזי ענוותנותא דאברהם, דאף
 על גב דאמר ליה קרשא בריך
 הוא זעקת סרום ועמורה כי רפה •
 ועם כל דא דאוריך עמיה ואודע

העשרים עוד פותחת ואמרת אנלי ימצאון
 שם עשרה, אומרת רכוננו של עולם שמא היו
 מאותם העשרה הראשונים של בית הכנסת,
 שנוטל שכר כנגד כלם שבאים אחריהם, מה
 כתיב (וביה) ויאמר לא אשחית בעבור
 העשרה כל זה יש לנשמת הצדיק לומר
 על הרשעים כיון שלא נמצא בידם כלום, מה
 כתיב וילך יי פאשר כלה לדבר אל אברהם
 ואברהם שב למקומו • מהו למקומו, למקום
 מעלתו הירועה • אמר רבי (ו) מצוה לו
 לאדם להתפלל על הרשעים כדי שיחזרו
 למיטב, ולא יכנסו לניהנם דכתיב (ויסס לפ)
 ואני כחלותם לבושי שק וגומר • ואמר רבי
 אסור לו לאדם להתפלל על הרשעים
 שיסתלקו מן העולם שאמלא סלקו
 קרשא בריך הוא לתרם מן העולם כשהיה
 עובר עבודה זרה, לא בא אברהם אבינו
 לעולם ושכטו ישראל לא היו, והמלך דוד
 ומלך המשיח והחורה לא ניהנה, וכל אותם
 הצדיקים והחסידים והנביאים לא היו בעולם •
 אמר רבי יהודה כיון שרואה הקדוש ברוך
 הוא שלא נמצא ברשעים כלום מכל אותם
 העניינים מה כתיב ויבאו שני המלאכים
 סרומה וגומר :

רבי

ליה דכעי למעכד דינא בסרום, לא בעא קמיה לשזבא ליה ללוט
 ולא יעביד ביה דינא • כאי טעמא, כגין דלא למתבע אנגרא מן
 עובדוהי • ועל דא שלח קרשא בריך הוא ללוט ושויב ליה כגיניה
 דאברהם דכתיב ויזכור אלהים את אברהם וישלח את לוט מתוך
 ההפכה וגומר מאי אשר ישב בהן לוט היה אתמר • אבל בגין
 דכולהו חייבין, ולא אשתבח (בינייהו) מכולהו דאית ליה מידי זכו, בר
 לוט • מכאן אוליפנא בכל אתר דדירין ביה חייבין חרוב אידהו •
 אשר ישב בהן לוט • (ק"ס ט"ו) וכי בכלהו הוה יתיב לוט • אלא בגיניה

הו

(א) מסע חסלם מיעלה לחזיר כח ייכס לח חרש • ה"ס (ינכרי סבי) ראוי מבריוו דהו כנכוחים דר"ש וכו' ודמא דאנלי ל"מ אכל
 סכס קלי פכס פוס, סלי נחמי חיל' ונרתיב' • ד' ר' מוכיז' דכסו' ור' סמי' ור' ילי' מלי לכתובל דס' סר'ס למהכל ולסיר וכו' • מלין
 א' ב"ס

וירד יי על הר סיני • וירדתי ודברתי עמך שם • ירדה לכיש ארדה
נא בגין לאשגחא עלייהו כדינא • ועל דא אמר קדשא בריך הוא
המבסה אני מאברהם :

ואברהם היו יהיה לגוי גדול ועצום • מאי טעמא ברכה דא הכא •
אלא בגין לאודעא דאפילו בשעתא דקדשא בריך הוא
יתיב כדינא על עלמא, לא אשתני • דהא יתיב כדינא על ד' •
(ה"א ל"ג ויתיב) וברחמי על דא, ובלא (ה) ברגעא חדא ובשעתא חדא •
אמר רבי יהודה והא בתיב (קהלות ס"ט) ואני תפלתי לך יי עת רצון •
זמנין דאיהו עת רצון, וזמנין דלאו איהו עת רצון, וזמנין דשמע וזמנין
דלא שמע • זמנין דאשתכח וזמנין דלא אשתכח דכתיב (ישעיה כ"ה)
דרשו יי בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב • אמר רבי אלעזר כהן
ליחיד כאן לצבור, כאן לאתר חד וכאן לכולי עלמא • בגיני כך בריך
ליה לאברהם דאיהו שקיל ככל עלמא דכתיב (בראשית כ') אלה תולדות
השמים והארץ בהבראם, (וכתיב) ותנינן באברהם • יהיה, בגימטריא
שלשים • הכי תנינן תלתין צדיקים אזמין קדשא בריך הוא בכל
דרא ודרא לעלמא, כמה דאזמין לאברהם (כאן שייך מס שבטימין י') • פתח ואמר
(שמואל ב' כ"ג) מן (ב) השלשים נכבד ואל השלשה לא בא וגומר • מן
השלשים נכבד, אלן אינון תלתין צדיקים דאזמין קדשא בריך הוא
לעלמא ולא יבטל לון מניה • ובניהו בן יהוידע בתיב ביה מן השלשים
נכבד, איהו חד מנייהו • ואל השלשה לא בא, דלא שקיל לתלתא אחרנין
דעלמא קאים עלייהו • ואל השלשה לא בא, למהוי במניינא כחד
מנייהו • באינון תלתין זכאין, זכה למיעל בחושבנא • אבל ואל
השלשה לא בא, דלא זכה לאתחברא בהו ולמהוי עמהון בחולקא
חדא • יהיה, כמה דתנינן תלתין דהוו, ובגין כך קדשא בריך הוא
ברביה באינון תלתין צדיקים • תא חזי אמר ליה קדשא בריך הוא
לאברהם זעקת סדום ועמורה כי רבה, דהא סליקת קדמי מה דאינון
עבדין לכל עלמא • דכל עלמא מנעי רגלייהו דלא למיעל בסדום
ועמורה דכתיב (איוב כ"ח) פרץ נחל מעם גר הנשכחים מני רגל דלו

מאנוש

(א) מכאן קשה טלף זעם תק"ס כומן כלעס לפי שסוס וכול לכויז סרנע סכונס סק"ס וסוס אום כלס כדמי' פחוס וסא כלחיו סרנע נוסיו'
ספא נרה' וז'ע א"ס ולק"ס דיכול סוס לכויז כומן סועס וסוס דין על ישראל אף סוסס כרנע סח"א רחמיס על אמר ודיון כי קלרתי' מל"ן :

(ב) כסדקמח ר' ב'

מאנוש נעו • פריץ נחל מעם גר, פרצה הוה פריץ נחל לאינון בני עלמא
 דעאלו לתמן • דכלהו חסאן למאן דהוו יהבי למיכל ולמשתי לבר
 נש אחרא, שדיין ליה (בניקבא דנקרי) בעומקא דנהרא, ואיהו דנטיל ליה
 הכי נמי, ועל דא כלרוו בני עלמא דהוו נשכחים מני רגל, דמנעי
 רגלייהו דלא למיעל תמן • ומאן דעאל, דלו מאנוש נעו דהוו דלי
 גופא בכפנא, דלא דהוו יהבי ליה למיכל ולמשתי, ואשתני
 דיוקניה משאר בני עלמא דכתיב דלו מאנוש נעו • כתיב הכא
 נעו וכתיב התם (משלי ה') נעו מעגלותיה, הכי נמי הוה סטאן מעגלין
 ואורחין דלא למיעל תמן • ואפילו עופי שמייא דהוו מנעי
 (ד' ק' ע"ב) למיעל תמן דכתיב (איוב כ"ח) נתיב לא ידעו עיט וגומר •
 ובגיני כך כולי עלמא הוו צווחין על סדום ועל עמורה ועל בלהו
 קרתי, דכלהו בגוונא חרא הוו • זעקת סדום ועמורה פי רבה • אמר
 ליה אברהם, אמאי • אמר ליה וחסאתם פי כבדה מאד • בגיני כך
 ארדה נא ואראה הפצעקתה • הפצעקתם מכעי ליה, דהא כתיב
 זעקת סדום ועמורה ותרי קרתי הוו, אמאי הפצעקתה • אלא הא אוקמוה •
 תא חזי (ב) בסטרא דתותי קלא דברדא, סלקין קוטרי (ג) כלהו בכתפא,
 מתבנשי בחד טיף, ועאלין בגו נוקבי דתהומא רבא ואתעבידו חמש
 בחד חד איהו בד (צ' לין קל) איבא צלילין קלין, דכלהו אהעבידו
 חד • (ד) קלא דסליק מתתא, עאל בינייהו ואתמשכאן פחד • וההוא
 קלא סלקא ונחתא, תבעא דינא לאתמשכא לתתא, בד האי קלא
 סלקא למתבע דינא, כדון אתגלי לאשגחא קדשא בריך הוא
 פדינא • אמר רבי שמעון הפצעקתה, מאן הפצעקתה, דא (ה) גזרת
 דינא דתבעא דינא כל יומא • דהכי תנינן פמה שנין קיימא גזרת
 דינא, ותבעא מקמי קדשא בריך הוא על דזבינו אחוי דיוסף ליוסף •
 בגין דגזרת דינא צווחת על דינא, ועל דא הפצעקתה הפאה אלי •
 מאי (ק"ז ע"ב) הפאה אלי • דא הוא רזא פמה דאת אמר (אסתר כ') בפערב
 היא באה ובכקר היא שבה • ודא הוא הפאה אלי תדיר, בגוונא דא

קז

(א) באינו בר של מעט מאכן סכרד סע עולם עשן • עשן פקלי כחוקרי סכח ונאספס לינק כחר טופס של חסדוים • וז' נבדורות כעשו
 א' וקלין לטול לחכוע דין • וקלא של טלודס דסיק' מתתא עולה לחבר' דין ומחכבר עמסס ואל' כדון חתננו וכו' וע' מק"מ ט"ל בכל • חרש"כ •
 (ב) כלל סמס כסיד שרין וחסוים ככתפוסים ספוא אחור' של פניס מני מרחמי' כולם מחאספס כמיוסס אחס אסוא מד טיף לעורר דין כעולם •
 (ג) קלא בני' ס"מ אע"גס מנוק' וחסימא רכא ותוכע דין • (ד) ט"ל לילית נקראת כן •

קין כל בשר בא לפני והא אתמר • עישו בלה הא אתמר :

ויגש אברהם ויאמר האף תספה צדיק עם רשע • אמר רבי יהודה
מאן חמא אבא דרחמנותא כאברהם • תא חזי בנח כרתיב
ויאמר אלהים לנח קין כל בשר בא לפני וגומר, עשה לך תיבת עצי
גפר • ואשתיק ולא אמר ליה מידי ולא בעא רחמי • אבל אברהם
בשעתא דאמר ליה קדשא בריך הוא זעקת סדום ועמורה כי רבה
וגומר, ארדה נא ואראה וגומר • מיך כתיב ויגש אברהם ויאמר, האף
תספה צדיק עם רשע אמר רבי ארעור אוף אברהם לא עבד שלימו
בדקא יאות • נח לא עבד מידי לא האי ולא האי, אברהם תבע
דינא בדקא יאות דלא ימות זכאה עם הייבא, ושאר ממששים עד
עשרה • עבד ולא אשלים, דלא בעא רחמי בין כך ובין כך • דאמר
אברהם לא בעינא למתבע (6) אגר עובדי • אבל מאן עבד שלימו
בדקא יאות דא משה, דבין דאמר קדשא בריך הוא (סמות ל"ב) סרו
מהר מן הדרך וגומר • עשו להם עגל מסכה וישתחוו לו, מיד מה
כתיב ויחל משה את פניו • אלהיו וגומר, עד דאמר ועתה אם תשא
חטאתם ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת • ואף על גב דכלהו
הטו, לא זו מתמן עד דאמר ליה סלחתי בדברך, אבל אברהם לא
אשגח אלא אי אשתכח בהו זכאי, ואם לאו לא • ועל דא לא הוה
בעלמא בר נש דיגין על דריה כמשה, דאיהו רעיא מהימנא • ויגש
אברהם ויאמר, אתקין גרמיה למתבע דא • אולי ימצאון שם חמשים,
(7) שרא מחמשים דאיהו שירותא למנדע, עד עשרה, דאיהו עשיראה
סופא דכל דרגין • אמר רבי יצחק עד עשרה, אלון עשרה יומין דבין
ראש השנה ליום הכפורים, בגין כך שרא מחמשים עד עשרה (8) סיד מס
כסיתן (9) ובין דמטא לעשרה, אמר מכאן ולתתא לאו הוא אתר דקיימא
בתשובה, בגין כך לא נחת לתתא מעשרה :

מדרש הנעלם

פתח בהאי קרא (סופטוס ג') ואלה הגוים
אשר הניח לנפות במ את ישראל •
אמר

ויבאו שני המלאכים סדומה
בערב וגומר • אמר רבי
יוסי תא חזי מה כתיב לעילא וילך

(7) משמע אבל מסך כקס כגון ספר לרקוחו וכל ד'ש מחבו נא מ' מחס זכויותו ומחול לסם: (8) פי' מכונה שיש כס' שטרות או מחסד
ורגל דילות עד היר וזאת כ' יסוד ומ' כחדא אילין וחס סס כל א' כחשכ ל' או מת' ער מ' סס' ן' עד עשר

אמר רבי חזי הוית בההוא עלמא ולית עלמא קאים אלא (כ"א ולית מעלה) באינן דשליטין על רעותא דלבהון שנאמר (תהלים ס"ב) עדות ביהוסף שמו ונוכר • אמר רב יהודה למה זכה יוסף לאותה המעלה והמלכות בשביל שכבש יצרו רתנין כל הכובש את יצרו מלכותא דשמיא אחיל עליה • דאמר רבי אחא לא ברא הקדוש ברוך הוא ליצר הרע אלא לנסות בו בני אדם • ומי בעי קדשא בריך הוא לנסותא לבני נשא אין • דאמר רבי אחא מנא לן טדכתיב (דברים י"ג) כי יקום בקרבך נביא וגומה וכו' האות והמופת וגומר כי מנסה יי אלהיכם וגומר ולמה בעי נסותא דהא כל עובדיו דבר נש אהגלי קמיה • אלא שלא לתת פתחון פה לבני אדם • ראה מה כתיב ולוט יושב בשער סדום • דהוה יתיב לנסותא לברייתא • אמר רבי יצחק מאי דכתיב (ישעיה כ"ז) והרשעים כים נגרש וגומר • אפילו בשעת דינו של רשע הוא מעיז פניו ואזי הוא ברשעתו קיים • ראה מה כתיב טרם ישכנו וגומר • אמר רבי יצחק בשם שברא קדשא בריך הוא גן עדן בארץ כף ברא גיהנם בארץ וכשם שברא גן עדן למעלה כף ברא גיהנם למעלה גן עדן בארץ דכתיב (בראשית כ') וישע יי אלהים גן בעדן וגומר • גיהנם בארץ דכתיב (איוב י') ארץ עיפתה כמו אופל וגומר • גן עדן למעלה דכתיב (שם ס"א כ"א) והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים את יי אלהיך וכתיב (קהלת י"ב) והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה גיהנם למעלה דכתיב ואת נפש אויבך יקלענה בתוך כף הקלע • גן עדן למטה כדקאמרן גן עדן למעלה לנשמתן של צדיקים גמורים להיות נזונים מאור הגדול של מעלה • גיהנם למטה לאותם הרשעים (דישראל) שלא קבלו ברית מילה ולא האמינו בהקדוש ברוך הוא ודתו ולא שמרו שבת • ואלו הם שכדי עבודה זרה

זרה

יי כאשר (יק"ו ע"ב) בלה לדבר אל אברהם • דהא כיון דאתפרש שכנתא מאברהם, ואברהם תב לאתריה בדין ויבאו שני המלאכים סדומה בערב • דהא חד אסתלק בשכנתא ואשתארו אינון תרין • כיון דחמא לוט לון רהט בתרייהו מאי טעמא, וכי כל אינון דרהו אתיין, איהו (ב) אעיל לון לביתיה ויהיב לון למיכל ולמשתי, וכני מתא היך לא קטלין ליה, דהא לברתיה עבדו דינא, ומאי הוא • דברתיה דלוט יתבת פתא דנהמא לחד עניא ידעו בה, שפוח דובשא ואורתבוה בריש איגרא, עד דאכלוה צרעי • אלא בגין דהוה בליליא, חשיב דלא יסתכלון ביה בני מתא • ועם כל דא כיון דעאלו לביתא, אתכנשו בלרו וסחרו לביתא • אמר רבי יצחק אמאי רהט לוט אבתרייהו (אלא בגין) דכתיב וירא לוט (ב) וירץ לקראתם • רבי חזקיה ורבי ייסא חד אמר דיוקנא דאברהם חמא עמהון וחד אמר שכנתא אתייא עלייהו • כתיב הכה וירי לוט וירץ לקראתם, וכתיב התם וירץ לקראתם מפרתח האהל • מה דהלן חמא שכנתא, אופי הכא

חמא

(ח) לטל ס"כ פ"ב : (ב) כפסדתי כתיב ויקס :

חמא שכניתא • וירא לוט וירץ לקראתם ויאמר הנה נא אדני באליף דלית נוץ יו"ד • סורו נא גשו נא מבעי ליה, מאי סורו נא • אלא לאהדרא לון סחרניה דכיתא, בגין דלא יחמון לון בני מתא, ולא יעדון באורח מישר לכיתא, ובגין כך סורו נא • רבי חזקיה פתח (הייב כ"ח) כי הוא לקצות הארץ יביט תחת כל השמים יראה • כמה אית לון לכני נשא לאסתכלא בעובדוי דקדשא בריך הוא, ולאשתדלא באורייתא ימא ולילי, דכל מאן דאשתדל באורייתא, קדשא בריך הוא אשתבח ביה לעילא ואשתבח ביה לתתא • בגין דאורייתא אילנא דחיי איהי לכל אינון דעסקין בה למיהב לון חיינ בעלמא דין ולמיהב (הק"ו ע"ה) לון חיינ בעלמא דאתי • תא חזי כי הוא לקצות הארץ יביט למיהב לון מזונא ולספקא לון מבל מה דאצטריכו • בגין דאיהו אשגח בה תדיר דכתיב (דברים י"ד) תמיד עיניי אללהך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה • בגין דארץ דא מה כתיב בה, ממרחק תביא לחמה,

זרה, שנרונים באש שנאמר מהאש יצאו והאש האכלם וכוריי וכתיב (עצום ס) ויצאו וראו כפגרי האנשים ונומר, גיהנם למעלה, לאותם פושעי ישראל שעברו על מצות התורה ולא חזרו בתשובה, שרוחים אותם לחוץ ער שקבלו ענשם, והולכים וסובכים כל העולם שנאמר (משלי י"ב) סביב רשעים יתהלכון, ושם נרונים שנים עשר חרש. לאחר בן מדרס עם אותם שקבלו ענשם במותם, כל אחר ואחד כפי המקום הראוי לו, והרשעים של אומות העולם עובדי עבודה זרה, נרונים תמיד באש וכמים ושוב אינם עולים שנאמר ואשם לא תכבה • משפט הרשעים בנהגם, כמה דכתיב ויי המטיר ער סרום ועל עמורה גפרית ואש ונומר • ושוב אינם עולים ולא יקומו ליום הרין שנאמר (ע"ה כ"ט) אשר החפץ יי כאפו ובחמתו, כאפו בעולם הזה, ובחמתו בעולם הבא • אמר רבי יצחק להאי גוונא אית גן עדן למעלה, ואית גן עדן למטה • אית גיהנם למטה • ואית גיהנם למעלה • אמר רבי יעקב הרשעים שקלקלו ברית מילה שבהם וחללו שבת כפרהסא, וחללו את המועדות ושכפרו בתורה, ושכפרו בתחיית המתים, וכדומה להם, יורדים לגיהנם של מטה ונרונים שם ושוב אינם עולים • אבל יקומו ליום הרין ויקומו לתחיית המתים ועליהם נאמר (דברים י"ב) ורבים מישני ארמת עפר יקיצו אלה לחיי עולם ונומר • ועליהם נאמר (עצום ס) והיו דראון לכל בשר, מאי דראון, די ראון • שהכל יאמרו די בראיתם ועל הצדיקים שבישראל נאמר (ע"ה ע"ה) ועמך כלם צדיקים ונומר •

ולברתו איהי יהבת מזונא וטרפיה (ה) לכל אינון חיינ כריא דכתיב (משלי ל"ב) ותקם בעוד ריליה ותתן טרף לביתה וחק לגדותיה • ועל דא כי הוא לקצות הארץ יביט תחת כל

השמים (ה) לכל אינון חיינ חיינ חסדס : 636 א

השמים יראה, לכלהו בני עלמא למיהב לון מזונא וספוקא לכל מה דאצטריך כל חד וחד רכתיב (תקלים קמ"ה) פותח את ידי ומשביע לכל חי רצון • דבר אחר כי הוא לקצות הארץ יביט, לאסתכלא בעובדיו דבר נש, ולאשנחא בכל מה דעבדי בני נשא בעלמא. תחת כל השמים יראה, מסתכל וחמי לכל חד וחד • תא חזי כיון דחמא קדשא בריך הוא עובדין דסרום ועמורה, שדר לון לאינון מלאכין לחבלא לסרום מה כתיב וירא לוט, חמא לשכינתא • וכי מאן יכיל למחמי שכינתא, אלא חמא זהרא חד דנהיר דקא סלקא על רישיהו, וכדין ויאמר הנה נא אדני בא"ף דל"ת כמה דאתמר • ובגין שכינתא ההוא נהירו דנהיר, קאמר סורו נא אל בית עבדיכם ולינו ורחצו רגליכם • לא עבד הכי אברהם • אלא בקרמיתא אמר ורחצו רגליכם, ולבתר ואקחה פת לחם וגומר • אבל לוט אמר סורו נא אל בית עבדכם ולינו ולבתר ורחצו רגליכם והשכמתם והלכתם לדרככם, בגין דלא (ה) ישתמודעו בהו בני נשא • ויאמרו לא כי ברחוב גלין, בגין דכך הו עבדי אורחין דעאלין תמן, דלא הוה בר נש דיכנוש לון לביתא, ועל דא אמרו לא כי ברחוב גלין • מה כתיב ויפצר בס מאד וגומרי • תא חזי בר קדשא בריך הוא עביד דינא בעלמא, שליחא חדא עביד ליה, והשתא חמינן תרי שלוחי, אמאי וכי לא סגי בחד • אלא חד הוה, ומה דאמר תרי, (הכי הוא וירא בגין דחד) חד הוה לאפקא ליה ללוט ולשובא ליה, וחד למיהפך לקרתא ולחבלא ארעא, ובגין כך אשתאר חד :

ו"י המטיר על סרום ועל עמורה וגומר • רבי חייא פתח (יטעום י"ג) הנה יום י" בא אכזרי וגומר. הנה יום י" בא, דא כי דינא לתתא • בא במרה דאתמר (ה"י) הבאה אר"י עשו, בגין דלא עביד דינא עד (כ) דעאל ונטיל רשו, כגוונא דא קץ כל בשר בא לפני • דבר אחר הנה יום י" בא, דא הוא מחבלא לתתא כד נטיר נשמתא • בגיני כך אכזרי ועברה, לשום הארץ לשמה, דא סרום ועמורה • וחטאיה דק"ו ע"כ) ישמיד ממנה, אלין יתבי ארעא, מה כתיב בתריה כי כוכבי השמים וכסיליהם וגומר. דהא מן שמיא אמטר עליהון אשא ואעבר

לון

(ה) ט"ל ימרו כסס : (כ) טו' לילית ובחזות סגורום סדין סיל תוכעח דין ו'א סגלעקתה סבלת א"ס :

ב יר"ג

לון מן עלמא • לבתר מה כתיב אוקיר אנוש מפז וגומר דא אברהם
 דקדשא בריך הוא סליק ליה על כל בני עלמא • רבי יהודה אוקים לון להני
 קראי כיומא דאתחרב בי מקדשא, דבההוא יומא אתחשכו עלאי ותתאי
 ואתחשכו שמייא וכוכבייא • רבי אלעזר מוקים להני קראי כיומא דיוקים
 קדשא בריך הוא לכנסת ישראל מעפרא, וההוא יומא יתיידע לעילא ותתא
 דכתיב (וכינס י"ה) והיה יום אחד הוא יודע ליי, וההוא יומא יומא דנוקמא
 איהו, דזמין קדשא בריך הוא לנקמא משאר עמין עובדי עבודה זרה •
 ובר קדשא בריך הוא יעביד נוקמין בשאר עמין עובדי עבודה זרה •
 בדין אוקיר אנוש מפז, דא מלכא משיחא דיסתלק ויתיקר על כל
 בני עלמא, וכל בני עלמא יפלחון ויסגדון קמיה דכתיב (תהלים ע"ב) לפניו
 יברעו צי"ם וגומר. מלכי תרשיש וגומר • תא חזי אף על גב דנבואה
 דא אתמר על בבל, בכללא אתמר. דהא חמינן בהאי פרשתא דכתיב
 כי ירחם יי את יעקב, וכתיב ולקחום עמים והביאום אל מקומם • ויי
 המטיר על סרום, דא דרגא דבי דינא דלתתא, דנטיל רשו מלעילא •
 רבי יצחק אמר דעבד דינא ברחמי דכתיב מאת יי מן השמים, בגין
 לאשתכחא דינא ברחמי • ואי תימא מאי רחמי הכא, דכתיב וירחי
 בשחת אלהים את ערי הכנען ויזכור אלהים את אברהם • וגומר •
 ולבתר נפקו מניה תרין אומין שלמין, וזכה דנפיק מניה דוד ושלמה
 מלכא • חמי מה כתיב ויהי כהוציאם אותם החוצה ויאמר וגומר •
 תא חזי (ס"ה) בשעתא דדינא שרייא בעלמא, הא אתמר דלא ליבעי
 ליה לבר נש לאשתכחא בשוקא, בגין דביון דשרייא דינא לא אשגח
 בין זכאה וחייבא, ולא בעי (לאסתכלא) לאשתכחא תמן • והא אתמר
 דבגין כך אסתים נח בתיבה, ולא ישגח בעלמא בשעתא דדינא
 יתעביר, וכתיב (עמית י"ב) ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר,
 עד דיתעביר דינא • ובגין כך ויאמר המלט על נפשך אל תביט
 אחריך וגומר • רבי יצחק ורבי יהודה הוו אזלי בארחה אמר רבי
 יהודה לרבי יצחק דינא דעבד קדשא בריך הוא במבול, ודינא דסרום,
 תרווייהו דינן דגיהנם הוו, כגין דתייבי גיהנם אתרנו כמייא וכאשא •
 אמר רבי יצחק סרום בדינא דגיהנם אתרן דכתיב ויי המטיר על סרום
 ועל עמורה נפרית ואש מאת יי מן השמים, דא מסטרא דמייא ודא

סתרי תורה

תוספתא

(ב) קטורי רמאי הורמני (טיו ס"ד)
 סספי סימן כ) דבורי, (כ"ג דבורי
 וכל דבוריני) חפמין בסכלתנו יסתכלון למנדע
 כשעתא דרישא חורא אתקין כורסייא על
 גבי סמכין דאבנין דמרגליתא טבן • בין אינן
 אבנין אית חד (ג) מרגליתא שפירא בחיזו
 יאה כריוא, קומטרא דקיטרא (כ"ג דקיטרא)
 דמלהטא בשבעים גונוי, אינן שבעים גונוי
 מדהטן לכל סטר, אלין שבעים מהפרשן כגו
 תלתא גונוי, אלין זיקין בזיקין דנציצין לארבעא
 סטרי עלמא, הכא איתא זיקא תקיפא דסטר
 שמאלא דאתאחיד בשמים, אינן גונוי שבעין
 דינא יתיב וספרין פתיחו, מהכא נפקי גירין
 וסייפין ורומחין ואשא דקומטרא, ואתאחיד
 אשא תקיפא דנפקא משמיא ביה, כד אתאחד
 אשא עלאה כאלין דלתתא, לית מאן דיכיל
 לאתכא דוגוא ודינא, עיינין להטין כטיסין
 דגורא ונחית בהו לעלמא • ווי מאן דאערע
 ביה חגיר חרכין, איהו חרבא שגנא כידיה,
 לא חיים על טב ועל ביש, דהא פסקא דאינון
 שבעין, ברשו דאתאחיד ההוא סטרא דשמים
 נחית כידא שמאלא • בכמה דינין אתהרפך
 בכמה גונוי הפוך בכל יומא, איהו אקרי
 כרום זלות, דמתקנא לגבי בני אדם • כל
 גונוי דכלי זעטו דקדשא בריך הוה ביה
 אתחזין, ואינן יתבין כרומו דעלמא ובני נשא
 בסכלותא דילהון לא משנחי בהון • גפרית
 ואש, התוכא דמיא ואשא רמתהתלי מן שמים,
 אתאחדו דא כדא ונחת על סדום • ווי
 לחיבייא דא משנחין על יקדא דמאריהון •
 עשרה שמהן גליפא | פירוש השם במילואו
 בהורמנותא דמלכא • עשר אותיות יוד היא
 עשר אינון וסקקין | ויין היא • כ פירוש
 לחושבן סני • כ שבעין | יוד עולה עשרין יוד
 גונוי
 היא

מסטרא דאשא, דא ודא הוא דינא
 דגיהנם וחיבין דגיהנם בתרי דינין
 אלין אתדנו • אמר ליה דינא
 דחיבי דגיהנם תריסר ירחי, וקדשא
 בריך הוה סליק לון מגיהנם •
 ותמן מתלבגין ויתבין לתרעה
 דגיהנם, וחמאן אינון חיבין דעאלין
 ודינין לון תמן, ואינון תבעי רחמי
 עליהו • ולבתר קדשא בריך הוא
 חיים עליהו, ואעיל לון לדוכתא
 דאצטריך לון • מההוה יומא
 ולהלאה גופא אשתבך בעפרא
 ונשמחא ירתא (דק"ח ע"ב) אתרה
 כדחזי לה • (כ"ח ס"ט ב') תא חזי דהא
 אתמר, דאפילו אינון בני טופנא
 לא אתדנו אלא באשא ומיא •
 מיה קרירן נחתי מלעילא, ומיה
 דתיחן סלקי מתתא באשא •
 ואתדנו בתרי דינין, בגין דדינא
 דלעילא הכי הוי, בגין כך בסדום
 גפרית ואש • אמר ליה אי יקומון
 ליום דינא • אמר ליה הא אתמר •
 אבל אלין דסדום ועמורה לא
 יקומון, וקדא אוכח דכתיב (דברים כ"ט)
 גפרית ומלח שריפה כל ארצה
 לא תזרע ולא תצמיח וגומר •
 אשר הפך יי באפו ובחמתו • אשר
 הפך יי בעלמא דין, באפו בעלמא
 דאתי

(ב) פירוש קדוש רמז שלטוטס סכרוריס תמזס כססכל וע' מק"ב : (כ) סוף סג' ופס' חסר ופס' מרלס ססוף קצר קטורה הכשמים
 מאירס כע' סכסדרין סיונקיס מנו ב' גונוי' ססס קב' וניללוס לר' רוחיס סכסס רוחיס תמס' ירות תקיפס וקלל סל כד סמלל סת'תפי
 כ"ג סניק שססס סס גונוי' ע' רוחיס • ועיין כס' ר' ס' וקל סתוספתא • סר"כ :

דאתי • ובחמתו, בזמנא דזמין
 קדשא בריך הוא לאחייא מתייא •
 אמר ליה תא חזי כמה דארעא
 דיהוון אתאביד לעלם ולעלמי
 עלמיא, הכי נמי אתאבידו אינון
 לעלם ולעלמי עלמיא • ותא חזי
 דינא דקדשא בריך הוא דינא
 לקבל דינא, אינון לא הוו תייבין
 נפשא דמסכנא במיכלא אובמשתיא
 אוף הכי קדשא בריך הוא ל
 אתיב לון נפשייהו לעלמא דאתי •
 ותא חזי אינון אתמנעו מצדקה
 דאקרו חיים • אוף קדשא בריך
 הוא מנע מנייהו חיים בעלמא דין
 ובעלמא דאתי • וכמה דאינון
 מנעו אורחין ושבילין מפני עלמא
 הכי נמי קדשא בריך הוא מנע
 מנייהו אורחין ושבילין דרחמי
 לרחמא עלייהו בעלמא דין ובעלמא
 דאתי • רבי אבא אמר פלהו בני
 עלמא יקומון ויקומון לדינא ועלייהו
 כתיב (דניאל י"ב) ואלה לחרפות
 ולדראין עולם • וקדשא בריך הוא
 מארי דרחמין איהו, וכיון דדן להו
 בדינא עלמא וקבילו דינא, ל
 אתדנו בכלהו דינין • אמר רבי
 חייא כתיב וישלח את לוט מתוך
 ההפכה (ק"ה ט) וגומר • מהו בהפוך
 את הערים אשר ישב בהן לוט
 אלא

גזונו מלהטי לכל
 סטר, נפקי מגו שמיהן
 דאגליף רוא דשבעין
 שמיהן דמלאכי
 דאינון כרוא דשמיה
 ואינון :
 מיכאל גבריאל רפאל
 גוריאק, קמ"ץ קדומיא
 "מלכיאל" צרקיאל, פתח "פראל" תומיאל
 "חסדיאל" צר"י "צוריאל" רזיאר "יופיאל"
 סגול "סטוטריה" גזריאל "נתריאל" (כ"א ודיאל)
 "למואל" חר"ק "חזקיאל" רהטיאל "קדשיאל"
 שב"א "שמעאל" ברביאל (כ"א סכניאל ונ"א כרקיאל)
 "אהיאל" חל"ם "חניאל" דהדיאל "מחניאל"
 (כ"א סניאל לגדילאל מלטיאל) עניאל ענאל אהניאל
 רחמיאל עזריאל (כ"א סכניאל רומיאל קדומיאל, שרק)
 (תכמיאל רמ"אל קדמיאל חרק) סנניה ודרגזיה רסיאל
 דומיאל סניה טהריאל עזריאל נריה סמכיאל
 רמיאל ברקיאל (ב) "חסוריה" שבניאל "רביאל"
 "קנוניה" צוריה "פסיסתה" (צורטק) "עדיאל"
 "סמכיאל" גריאל "מרוניה" לסני "כמוסיה" ידיאל
 "טטרוסיה" חוניאל "זכריאל" זאריאל "הינאל"
 "דגדאל" גריאל "בדאל" אנפיאל, ועדיאל
 אדני על כלהו
 י פד מתחברן כלהו
 כחדא כרוא חרא
 כחילא עלאה, ברין
 אקרי ויהודה כלא
 ככללא חרא, מאת יי
 מן השמים • שמא
 קדישא דאתגדף
 בשבעין שמיהן אחרנין
 רזא דשמיסואלין אינון
 שבעין רשלין על
 אלין שבעין דינין רזא
 דיהויה, ואלין שבעין
 שמיהן

היא עולה ששה
 ועשרים • יוד היה וז
 עולה שנים וארבעים
 ייה יהז יהויה עולה
 שנים ושבעים • ג הם
 עב ונקדאים ארבע
 סחנות שכינה, והם
 למטה ממלכות :
 "תומיאל"
 "רזיאר" "יופיאל"
 "קדשיאל"
 "מחניאל"
 "עדיאל"
 "רביאל"
 "הינאל"
 "אנפיאל", ועדיאל
 י פירוש כלשבעים
 ושנים מלאכים
 מתחברין במלכות או
 נקרא מלכות הוא
 זביה דינו כלשון יי •
 פירוש שם של
 שבעים ושנים גשרים
 היצא מפסוק ויסע
 ויבא ויט אלו הם
 נקראים שמים ואותם
 שבעים ושנים מלאכים
 של מטה כמל מקבלין
 משבעים

(ג) ל"ח סדר חזק" (ועיין סוף הספר כפיטן ט"ט) :

אלא בכולדו עבד דיוריה לוט
 דכתיב ולוט ישב בערי הכפר
 ויאהל על סדום, וכתיב אשר ישב
 בהן לוט • אלא ודאי בכלהו עבד
 דיוריה) ולא קבילו ליה, בר דמלך
 סדום קביל ליה (ק"ס ע"ב) בסדום
 בגיניה דאברהם • ותבט אשתו
 מאחריו • מאחריה מבעי ליה, אלא
 מבתר שכינתא • רבי יוסי אמר
 מבתריה דלוט, דמחבלא אויל
 אבתריה • וכי אבתריה אויל, והא
 הוא שדר ליה • אלא בכל אתר
 דהוה אויל לוט, אתעקב מחבלא
 לחבלא • וכל אתר דאויל כבר
 ושביק לאחוריה, הוה מהפך ליה
 מחבלא • ובגין כך אמר ליה אל
 תבט אחריך, דהא אנא אחבל
 בתך • ועל דא פתיב ותבט
 אשתו מאחריו, וחמת מחבלא ברין
 ותהי נציב מלח • דהא בכל זמנא
 דמחבלא לא חמי אנפוי דבר נש
 (כ"ח אחמי אנפי לבר נש) לא מחביל
 ליה • בין דאתרניה אהדרת
 אנפאה לאסתבלא אבתריה, מיד
 ותהי נציב מלח • רבי אלעזר ורבי
 יוסי הוו קיימי יומא חד ועסקי בהאי
 קרא אמר רבי אלעזר כתיב (לכריס ח')
 ארץ אשר לא במסכנות תאכל
 בה לחם לא תחסר כל בה • האי
 בה בה תרי זמני אמאי • אלא הא

אתמר

שמהן בקרושה יהויה
 שמים • אליו נטליו
 מאליו יהויה • נטיל
 סאת יהויה דא מן
 דא • ואליו תליון
 מאליו תתאין בעליון
 וכלא קשורא חדא
 וכהאי קדשא בריך
 הוא אשתמודעביקריה
 שמים דאינון
 שבעים רוא יהויה דא
 איהו ברוא דשבעין
 ותרון שמהן ואליו
 אינון דנפקי מן ויסע
 ויבא ויט

והיו יליו סייט ערים מה"ש לר"ה אביא כה"ח
 חז"י אל"ד לא"ז הה"ע • חלק ראשון יו"ל
 מביה חר"י הק"ם לא"ז כל"י לוי פה"ל גל"ד
 י"י מ"ה חה"ו • חלק שני נ"תיה הא"א יר"ת
 שא"ה רי"י או"ם לכ"ב וש"ד יחו"ל לה"ח כו"ק
 מנ"ד • חלק שלישי "אנ"י חע"ם רה"ע י"ז
 הה"ה מ"ך ו"ל יל"ה סא"ל ער"י עש"ל מ"ה
 חלק רביעי יוה"ז דנ"י הח"ש עמ"ם נניא נ"ח
 מביה פו"י נמ"ם י"ל הר"ח מצ"ר • חלק חמשי
 ימ"ב יה"ה ענ"ז מח"י דמ"ב מניק אי"ע חכ"ז
 רא"ה יב"ם הו"י מו"ם • חלק ששי כרוך ש"ם
 כבוד מלכותו לעולם ועד :

אליו אינון שבעין שמהן דשלטין על שבעין
 דרגין תתאין רוא ויהויה, אליו שבעין שמהן
 יהויה רוא דאקרי שמים • שבעה רקיעין אינון
 דסלקין לשבעין שמהן, שמא קדושא, ודא איהו
 ויהויה המטיר סאת יהויה מן השמים סתרא
 דסתרון לחימין אתמסר, שמא דא דאקרי
 שמים, מניה אתברי סתרא דאקרי אדם, חושבן
 שייפי גופא דאינון חושבן סאתן וארבעין
 ותמניא שייפין, חושבן אתוודי מאתן ושית סרי
 שמא דא דאיהו רוא וסתרא כללא דכל
 אורייתא

אורייתא כעשרים ושנים אתון ועשר אמירן
 בגין דהא שמא דא סאתן ושית סרי אתון,
 ותלתין וחמין שכלין דאתכלילן ביה, היא
 סאתן וארכעין ותמניא שייפין דגופא. וזו
 דאקרי ארס שליט על כורסייא. וזו דשבעין
 דלהתא, וסתרא דא דכתיב ועל דמות הכסא
 רמות (ויקרא א) כמראה ארס עליו מלמעלה,
 ודא הוא סתרא דכתיב וי המטיר על סרום
 וגומר. מאת יי מן השמים, וכלא חד ומלה
 חדא וסתרא חדא לחכימי לכא אתמסר זכאה
 (דא ל"ג איהו) חולקהון בעלמא דין ובעלמא
 דאתי. סרום גזר דינא דילהון על דמנעו
 צדקה מנייהו. כמה דאת אמר (ע"ג) ויד
 עני ואביון לא החזיקה, ובגין כך דינא לא
 הוה אלא מן שמים. צדקה ושמים כללא חד
 וכתיב (תהלים קמ"ב) כי גדול מעל שמים חסדך,
 ובגין דהליא צדקה כשמיה (ד"א) בשמים, דינא
 הוה משמים, דכתיב מאת יי מן השמים. דינא
 דישראל מהאי אתר דכתיב ויגדל עון בתי
 עמי מחשאת סרום. ואקרי ירושלם אחות
 לסרום כמה דאת אמר (ויקרא י"ג) הנה זה היה
 עון סרום אחותך, ורינהון הוה מן שמים, דינא
 חדא כסרום על דמנעו צדקה מנייהו. כד
 דרא אתהפך ודא אתהרכב דא אית לה תקומה
 ודא לית לה (א) תקומה :

מדרש הנעלם

ויעל לוט מצוער וגומר. אמר רבי אבהו
 בא וראה מה כתיב כיצר הרע, תדע
 לך שאינו מתכטל לעולם מבני אדם עד אותו
 זמן דכתיב (ויקרא ל"ג) והסירותי את לב האבן
 וגומר. שאף על פי שרואה בני אדם גידונין
 כנייהנם, הוא בא וחוזר לו אצל בני אדם הדא
 הוא

אתמר דקדשא בריך הוא פליג
 כל עמין וארעאן לממנן שליחן,
 וארעא דישראל לא שליט בה
 מלאכא ולא ממנא אחרא אלא
 איהו בלחודו, בגין כך אעיל לעמא
 דלא שליט בהו אחרא לארעא
 דלא שליט בה אחרא. תא חזי
 קדשא בריך הוא יהיב מוזנא תמן
 בקדמיתא, ולבחר לכל עלמא.
 כל שאר עמין עובדי עבודה זרה
 במסכנות, וארעא דישראל לאו
 הכי, אלא ארץ ישראל אתון
 בקדמיתא ולבחר כל עלמא.
 ובגין כך ארץ אשר לא במסכנות
 תאכל בה לחם, אלא בעתירו
 בספוקא דכלא, תאכל בה ודא
 באתר אחרא. בה, בקדישו דארעא
 בה, שרייא מהימנותא עלאה. בה,
 שרייא ברכתא דלעילא ודא
 באתר אחרא. תא חזי כתיב כגן
 יי כארץ מצרים, עד הכא ליה
 התיידע גן יי, הוי הוה ארץ
 מצרים, וזו איהו ארץ סרום
 (רקט ע"ג) ואי איהו גן יי דאקרי גן
 עדן. אלא כגן יי, דאית ביה ספוקא
 ועדונא דכלא, הכי נמי הוה סרום
 והכי

(א) תנ"ך דלכא' ז' מחננד למקרא מלא כמ"ג ושכחו אח שכווחן ואחוחך סרום וככווח' תזוכן לקדמתן כראם שזוסר ביוון למ"ג כששנס
 סנסוריון ק"ו סע"כ ח"ז: סרום אין לחס חלק לע"כ ר' נחמיה אומר אין עימדין כדון ש"י על כן לא יקומו רשעים וכו' וכן נראה לבין ל'
 חוסר ודא לוח לסון תקימת מל' המקרא על כן לא יקומו ועיון ככנין זה ר"ס כ"ב סע"כ וכן ככתיבות י"ב א' דלוח מרכזה מלוי מרכזה
 לושנא מעלוי וכן ג' פורש טראכ"ד כס' חמוס רעוס סי' קס"א אח דכרי חנמ' כר"ס וול' אמרו אווסו חב שחחדש מחכסס כו סוי לומר ז'ס
 ר"ס' ע"י אווס' חב שר"ח חל' כו וסויא מחכסס לושנא דקרא בכסס סי' קס"א אח דכרי חנמ' וילין חנראוס' מעשוען כאלו סוחרין כמס מקראית מפורש
 אס נאמר שו סחורס ככר כשאל אכינו קדש"א כחש' קמ"ח על דכרי חנמ' וילין חנראוס' מעשוען כאלו סוחרין כמס מקראית מפורש
 נחו' ע"ש מס שארין וזמז' פליסין ז'ס מלאנו כנמרא עניתי ס' כ' אר"י יעקב אכינו לך מח א"ל' כחכס (פסוק מפרש) וכו' (כ"ג) :

ת א"ס

והכי נמי מצרים • מה נן יי לא
 אצטריך בר נש לאשקאה ליה,
 אופ מצרים לא אצטריך אחרא
 לאשקאה ליה, בגין דנילום
 איהו אפיק ואשקי לכל ארעא
 דמצרים • תא חוי מה כתיב
 (וכיסי יד) והיה אשר לא יעלה מאת
 משפחות הארץ אל ירושלם וגומר.
 דא הוא ענשא דילהון דאתמנעא
 מנהון מטרא, מה כתיב ואם
 משפחת מצרים לא תעלה ולא
 באה וגומר • חמי דלא כתיב ולא
 עליהם יהיה הגשם, בגין דלא
 נחית מטרא למצרים ולא אצטרכין
 ליה, אלא עונשא דילהון מה הוא
 דכתיב וזאת תהיה המגפה אשר
 יגוף יי את כל העמים וגומר. בגין
 דמצרים לא צריכין למטרא, אופ
 סדום מה כתיב ביה בי כלה
 משקה כל עדונין דעלמא הוו בה,
 ועל דא לא בעאן דבני נשא
 אחרנין יתעדנן בה • רבי חייא
 אמר אינון הוו חייבין מגרמיהו
 ומממוניהון, דכל בר נש דאיהו צר
 עינא

הוא דכתיב ויעל לוט מצוער, מצוערא של
 גיהנם משם עולה לפתות בני אדם • אמר
 רבי יהודה שלושה הנהגות יש באדם הנהגת
 השכל והחכמה וזו היא כח הנשמה הקרושה •
 והנהגת התאוה שהיא מתאוה ככל תאוות
 רעות • וזהו כח התאוה והנהגה המנהגת
 לבני אדם ומחוקת הגוף, והיא נקראת נפש
 הגוף אמר רב דימי זהו כח המחזיק • אמר
 רבי יהודה בא גראה לעולם אין יצר הרע
 שולט אלא באלו שתי כחות אלין דאמרן נפש
 המתאוה היא הרודפת אחר יצר הרע לעולם
 משמע דכתיב ותאמר הפכירה אל הצעירה
 אבינו זקן • נפש המתאוה היא מעוררת את
 האחרת ומפתה אותה עם הגוף, להרבה ביצר
 הרע • והיא אומרת לכה נשקרה ארת אבינו
 יין ונשככה עמו • מה יש לנו בעולם הבא,
 גלד ונדרוף אחר יצר הרע ואחר תשוקת חמדת
 העולם הזה • ומה עושות שתיהן מסכימות
 להרבה בו • מה כתיב ותשקן את אביהן יין
 מתפטמות להתעורר ליצר הרע באכילה
 וכשתיה :

ותקם הפכירה ותשכב את אביה, כשאדם
 שוכב על מטהו כלילה, נפש המתאוה
 היא המעוררת ליצר הרע ומתהרת בו, והוא
 רבק ככל הרהור רע עד שמתעברת מעט •
 (ר"ל ל"ג ע"ל) (ל"א ע"ל) שמכיא בלב האדם אותה
 המחשבה הרעה ודבקה בו • ועדיין יש בלבו
 ולא נגמר לעשות ער שזאת התאוה מעוררת
 לבח הגוף כמתחלה להרבה ביצר הרע • ואז
 הוא תשלוס הרעה הראה הוא דכתיב ותהרן
 שתי

סתרי תורה

ויעל לוט מצוער וגומר, מנו הורמנותא דמלכא, אתפרשא מסטרא דימינא, חד התוכא
 דקטורא דגולפא, מתרבקא בנו התוכא דרהבא מסטרא דשמאלא, בנו מסאכו (דיצריה)
 (ג"ל דיוריה) ואתעביד דקטורא דרא דאילנא • בר בעא יצחק לאתערא בעלמא, בתוקפיה
 דדינא קשייא אתתקף, ופריש דרגין מקיומיהו, ואתתקף אברהם ופריש ההוא דקטורא דרא
 דאילנא מנו ההוא מסאכו • ההוא נחש קרמא עאל באינפיה דההוא אילנא, ואיהו חטרא
 צורה חקוקה

דשתה

שתי כנות לוט מאניהן • אמר רבי יצחק מעולם אין יצר הרע מתפתה אלא באכילה ושתיה ומתוך שמחת היין או שולט באדם • בצדיק מה כתיב ביה (מס' י"ג) צדיק אוכל לשוכע (ג) נפשו ואינו משתכר לעולם • דאמר רבי יהודה האי צורבא מרבנן דמרוי, קרינא עליה (ס' י"א) גזם זהב באף חזיר ולא עור אלא שמחלל שם שמים • מנהג הרשעים מרה (ס' י"ב) והנה שישון ושמחה, היין או שולט באדם הרוג בקר ושחוט צאן וגומר עליהם אמר הכתוב (ס' י"ג) הוי משכימי בבקר שחר ירופו וגומר • ברי לעורר ליצר הרע, שאין יצר הרע מתעורר אלא סתוף היין הדא הוא רכתיבות שקין את אביהן יין • אמר רבי אבהו מה כתיב ולא ידע בשכבה ובקומה • כלומר יצר הרע אינו משגיח בה בשכבה בעולם הזה ובקומה לעולם הבא • אלא מתעורר עם פת הגוף לעבוד תאותו בעולם הזה • דאמר רבי אבהו בשעה שנכנסין הרשעים בניהגס, מכניסין ליצר הרע לראות בהן הדא הוא דכתיב ולוט בא צערה לצערה של גיהנם • ונפק ליה מתמן לנסותא לבריותא כדקאמרן הרא הוא דכתיב ויעל לוט מצער מצערה של גיהנם • וישב בהר אמר רבי יצחק משמע דכתיב בהר מלמד שהוא שם מושבו במקום הר, גוף שהוא חרב בהר, רלית ביה טיבוחא • ושתי בנותיו עמו אלו השתי בחורת כדאמרן • כי ר' רא לשבת בצער • יראה וחרדה נופלת עליו בשעה

עניא לגבי מסכנא, יאות הוא דלא יתקיים בעלמא ולא עוד אלא דלית ליה חיים לעלמא דאתי • וכל מאן דאיהו וותרן לגבי מסכנא, יאות הוא דיתקיים בעלמא, ויתקיים עלמא בגיניה ואית ליה חיים ואורכא דחיי לעלמא דאתי • ויעל לוט מצוער וישב בהר ושתי בנותיו עמו וגומר • מאי טעמא, בגין דחמא דהורה קריב לסדום ואסתלק מתמן • רבי יצחק פתח (חייב ל"ז) והוא מסיבות מתהפך בתחבולותיו לפעלם וגומר • קדשא בריך הוא מסכב סבובין דעלמא, ואייתי (ה) קומרין טהירין למעבד עובדוהי, ולברת מהפך לון ועביד לון בגוונא אחרא ובמה, בתחבולותיו. עביד תחבולין ומסכב סבובין לאפכא לון, ול'או באינון קדמא, (דק"ט ע"ב) לפעלם, בגין פעלם דבני נשא, כמה דאינון עבדין עובדין הכי מהפך לון • כל אשר

סתרי תורה

דשתה ואוליד תרין רגזין קטירין דא כדא • ואינון רגזין רסחרן בסטר מסאבו חר אקרי מלכום, וחד אקרי פעור • דא עיטא דאתכסייא ורא עיטא דאתגלייא • פעור דאתגלייא איהו וכל עובדיו באתגלייא, איהו וכל עובדיו באתכסייא • מאלין שנים אתפרשן זינין סגיאין לזנייהו, וסחרן ימא רבא ולכל אלין סטרי מסאבו • וכל חד וחד שף (כ"א נזף) לדוכתיה

(א) ל'ם וס'ם זם מכיון למ' כ'ס'ם סחלל סוקן כסמים רעכ סיס אומר אלק לגמול חסד עם סרין עליוכחא וסיר'ס' סוכחו לאכלל לקוים כפשו לעבודת כורחו • סזסי מסר'ל וכל מעשך וסוי כ'ס' מעשך ויקא ר'ל אסי סכינעיס לגי' ולסכסחך סמכיון כסס ל'ס' וכנ' ככלל • וימ' סוסר מפסוק לרוק אוכל לאוכע בסא וכנ' וסרו סוף כסכו • (ב) פורסתי לעיל דף פ"ג ע"א • (ג) רכריס סמכוסים ועומנוס כמו ביכ הקמור דסיונו סרין סעמון כקרקע סר'ס' (ד)

אשר יצום על פני תכל ארצה •
 בגין דעובדין דבני נשא, מהפך
 לאינון מסכות בכל מרה דאיהו
 פקיד לון על פני תכל וגומר •
 רבי אלעזר אמר והוא מסכות
 מתהפך • הקדוש ברוך הוא
 (א) מסבב סבובין ודייטתי עובדין
 בעלמא לאתקיימא, ולכתר דחשיבו
 בני נשא דיתקיימון אינון עובדין,
 קדשא בריך הוא מהפך לון לאינון
 עובדין מבמה דהוו בקדמיתא •
 בתחבולותיו, בתחבולתו כתיב,
 (ב) בהאי אומנא דעביד מאנין
 דחרסא • בעור דהיא טיקלא
 אסתחרת קמיה • חשיב למעבד
 פגוונא דא עביד • חשיב למעבד
 פגוונא אחרא עביד • מהפך
 מאנא דא למאנא דא, בגין דההוא
 טיקלא אסתחרת קמיה • כך קדשא
 בריך הוא מהפך עובדיו דאיהו
 עביד • בתחבולתו, חסר יו"ד, ומאן
 איהו

בשעה שרואה צער ניהנם שמצערין לרשעים,
 וחושב ששם ידון • כיון שרואה שאינו נידון
 שם, יוצא והולך לפתות בני אדם אחריו • רב
 הונא כד הוה דריש לאזהרא לבני אדם, הוה
 אמר ליה בני, אסתמר משליחא של ניהנם
 ומאן הוא, זריו יצר הרע שהווא שליח של
 ניהנם • רבי אבא אמר מאי דכתיב (מכ"ב ז')
 לעלוקה שתי בנות הב הב, אלו שתי בנות
 לוט דאמרן, שהיא נפש המתאורה ונפש
 המשתחפת בנגף הרודפת אחר יצר הרע
 לעולם • אמר רבי יהושע כתיב הבא בלוט כי
 ירא לשבת בצער, וכתיב התם לעלוקה שתי
 בנות הב הב • ירא בנימטריא הוא עלוקה •
 אמר רבי יצחק אי ירא הוא למאי אתי למטעי
 ברייתא • אלא כן דרך כל עושה עולה בשרואה
 הרע מתיירא לפי שעה, ומיד חוזר לרשעתו
 ואינו חושש לבלום • כך יצר הרע בשעה שרואה
 דין ברשעים ירא • כיון שיוצא לחוץ (לעשות)
 אינו חושש לבלום • רבי אבא אמר מאי דכתיב
 ותאמר הבכירה אל הצעירה אכינו זקן • מאי
 אכינו זקן זהו יצר הרע שנקרא זקן שנאמר
 (קל"ח ז') ממלך זקן וכסיל, שהוא זקן שניולד עם
 האדם • דהנינו אמר רבי יהודה אמר רבי יוסי
 אותה נפש המתאורה אומרת לאחרת אכינו זקן
 נרדוף אחריו ונדבק בו בשאר כל הרשעים
 שבועולם • ואיש אין בארץ לכא עלינו, אין
 איש

סתרי תורה

לדוכמיה • פגוונא דא איהו לחתא • לוט אתפרש מאברהם ושוי דיוריה כאנשי סדום • כד
 אהער דינא בהו, אדכר לאברהם ושלח ליה מתמן ואתפרש מניהו • יין אשקיאן ליה בנתיה
 ואולידו בהו תרין אומין, חד אקרי עמון וחד אקרי מואב • חד באתגלייא וחד באתכסייא •
 עמון דרגא (ק"ג ב) דיליה מלכום עיטא דאתכסייא • מואב דרגא דיליה פעודי כלא באתגלייא •
 פגוונא דא בנתיה, דא אמרת בן עמי כרא אית לי מעמי ולא אמרת מפאן הוא, בגין כך איהו
 הוה באתכסייא • דא אמרת מואב, מאב הוא דנא מאבא אולידת ליה, דרגא דיליה פעודי
 מלה באתגלייא • ובתרין אלין אחיד דוד מלכא • לכתר מן מואב אתת רות • ונפק מינה
 דוד

(ב) מנלגל נלגולס : (א) סו"ר ס"ס. שש"ס כלי חרס יצפוד סתקלל כו"ו ס"ס פלכנס שש"ס כלי חרס עליו ככח נלגול סלכן ססוף
 קן ס"י מנלגל נלגולס ככ וסן סתקלל ססוף כ ד סטלון לפניו למחלף סלף מעוכם כמלך סמוכס אחר :

איהו, דא כי דינא דלתתא דאיהו
 טיקלא דאסתחרת קמיה • ועל
 דהי מהפך מאנין ממאנא דהי
 למאנא אחרא, וכל דא כפי פעלם
 דבני נשא • אי מטיבין בני נשא
 עובדיהון, ההוא טיקלא דסחרא
 אסחרת לון לימינא, וכדין אתעבידו
 עובדין בעלמא לאוטבא לון בדקא
 יאות • וטיקלא אסחרת תדיר ולא
 שכיך בההוא סטרא דימינא, ועלמא
 מתגלגלא ביה • אתו בני נשא
 לאבאשא, (רקי" ע"ב) תחבולתו
 דאסחר תדיר והורה קיימא
 באסחרותא דימינא • קדשא בריך
 הוא אסחר ליה בסטרא דשמאלא,
 ומרהפך מסבורת ומאנין דהו
 בקדמיתא לההוא סטר שמאלא •
 וכדין טיקלא אסחרת, ואתעבידו
 עובדין בעלמא לאבאשא לון לבני
 נשא, וטיקלא אסחר לההוא סטרא •
 עד דבני נשא רתייבין לאוטבא
 עובדיהון • וטיקלא קיימא בעובדין
 דבני נשא, ועל דא בתחבולתו
 דפעלם

איש צדיק בארץ, ואין איש שליט על יצרו •
 הרבה רשעים בארץ, לית אנו בלחורנא חייבין
 נעשה כדרך כל הארץ שהם חייבים, שעד
 היום דרך כל הארץ הוא • לכה נשקה את
 אבינו י"ן, נשמח בעולם הזה נאכל ונשתה
 ונרוה חמר, ונרבק באבינו כיצר הרע ונשככה
 עמו • ורוח הקדש צווחת ואומרת (ישעים כ"ח) גם
 אלה בניי שגו וכשכר תעו • אמר רבי יהודה
 תא חזי מה כתיב ותשקין את אביהו י"ן, דרך
 הרשעים לטעות אחרי היין לפנק ליצר הרע
 ולעוררו • ועד שהוא שמח בשכרותו ושוכב
 על מטתו • מיד ותקם הבכירה ותשכב את
 אביה, היא מוזמנת עמו ומתאוה ומהרהרת
 בכל הרהורים רעים, ויצר הרע מתחבר עמה
 ונרבק בה, (ב) ואינו משניח בה מה הוא ממנה •
 בשככה ובקומה, בשככה בעולם הזה ובקומה
 לעתיד לבא • בשככה בעולם הבא בשההן
 דין וחשבון, ובקומה, ליום הדין דכתיב (ויאלל י"ג)
 ורבים משני ארמת עפר יקיצו וגומר • בשום
 ענין מאלו אין משניח בה יצר הרע, אלא רבק
 בה והיא נרבקת בו • ולאחר כן מעוררת
 לאחרת, לאחר שהרהור גרול נרבק ביצר
 הרע, באה האחרת ונרבקת בו, ותשקין את
 אביהו י"ן, כמו כן לעורר ליצר הרע ונרבקה
 בו • ואז השלום הרעה לעשות, ומתעברות
 שתייהן מיצר הרע • הרא הוא דכתיב ותהרין •
 שתי כנות לוט מאביהן • ער שיצא לפועל
 מעשיהן, זו יולדת רשעתה וזו יולדת רשעתה,
 וכן דרכם של רשעים בענין זה עם יצר הרע
 ער

סתרי תורה

דוד מלכא • ומן עמון אתעטר דוד מלכא כהאי עטרא, דאיהי סהרותא לזרעא דרוד דכתיב
 (מלכים ב' י"א) ויתן עליו את הנזר ואת הערות • והאי הווה מן מלכום דרנא רבני עמון דכתיב
 ויקח את עטרת מלכום • מלכום דרנא רבני עמון הוא דכתיב ותהי על ראש דוד • ומתמן
 הוה סהרותא לבנוי לעלמין, ובה אשתמורע מאן דאיהו מן בנוי דרוד דאתחזי למלכא וראי •
 דאמרין מן דוד הוא, (הגוף) דאפילו אתיליד כההוא יומא יביל הוא למסבל ההיא עטרא על
 רישיה

(ב) משנית כח: סו ילף ירע וכו' ככל ותיבות מסו ממנו: כחתי' ח"כ

לפעלים ולא קיימא תדיר • תא חזי
 קדשא בריך הוא גרם סבוכין
 ועוכרין בעלמא, בגין למעבד כלא
 כדקא יאות, וכלא נפקא מעיקרא
 ושרשא דלעילא • אקריב אברהם
 לגביה, נפק מניה ישמעאל דלא
 הוה אברהם גזיר, בד נפק מניה •
 בגין דאיהו לתתא, ולא אשתלים
 באת קיימא קדישא, לבתר קדשא
 בריך הוא סבכ סבוכין בתחבולותיו,
 ואתגזר אברהם ועאל בבירת
 ואשתלים בשמיה ואקרי אברהם
 וה' (ו' ב') עלאה אעטרת ליה כרוא
 דמיא (ג' ב') מרוח • כיון דרזיא
 דא אשתלים ואתגזר, נפק מניה יצחק
 והוה זרעא קדישא, ואתקשר לעילא
 ברזא דאש ממים • ועל דא כתיב
 (ירמיה כ') ואנכי נטעתיד שורק בלה
 זרע אמת • ולא אתקשר בההוא
 סטרא אחרא • תא חזי לוט נפקו
 מניה ומבנתיה (ב) תרין אומין
 מתפרשין • ואתקשרו בההוא סטרא
 דאתחזי לזין • ועל דא קדשא בריך

עד שהורג לאדם ומוליכו לניהנם ומכניסו
 שם ואחר כך עולה משם לפהזה לבני אדם כמו
 כן • ומי שמכיר בו נצול ממנו ואינו מתחבר
 עמו • אמר רבי יצחק משל למה הדכר דומה
 לכת לסטים שהיו אורבים בדרכים לגזול
 ולהרוג לבני אדם, ומפרישים מהם אחד
 שיודע להסית לבני אדם ולשוננו רך • כה עבד,
 מקדים והולך לקבלם ונעשה כעבד לפניהם,
 עד שמאמינים הטפשים בו ובוטחים באהבתו
 וכשיחתו ושמחים עמו, ומוליכם בחלק דבריו
 באותו הדרך שהלסטים שם • כיון שפניע
 עמהם לשם, הוא הראשון שהורג כם לאחר
 שנותנם ביד הלסטים להורגם ולקחת ממנם,
 ואינן צוחין ואמרין ווי דא ציתנא לדין ולרכיבה
 דלישניה • לאחר שהרגו אלה, עולה משם ויוצא
 לפתות לבני אדם כמתחלה • הפקחים מה הם
 עושים, כשרואים לזה יוצא לקראתם ומפתה
 להם • מכירין בו שהוא צודה את נפשם והורגים
 אותו והולכים בדרך אחרת • כך הוא יצר הרע
 יוצא מכת הלסטים, עולה מניהנם לקבלא
 דבני נשא, ולפתות להם בחלק מהק דבריו
 הדא הוא דכתיב ועל לוט מצוער וישב
 כהר וגומר כמו לסטים לארוב לבני אדם • מה
 עושה, עובר לפנייהם והטפשים מאמינים
 בו באהבתו, שהוא הולך לפתותם, ועובד
 להם כעבד, שנותן להם נשים יפות אסורות,
 נותן להם בני אדם לזרע • מפרק מהם
 עול תורה ועול מלכות שמים • הטפשים
 רואים כך בוטחים באהבתו, עד שהולך עמהם
 ומוליכם

סתרי תורה

רישיה, (דהא איהו) דהוות משקל ככר זהב ואבן יקרה הוות • ובר נש אחרא לא יכיל
 למסבלא • ורא הוא דכתיב ביואש ויתן עליו את הנזר ואת העדות • ובתרין דרגין אתאחיד
 דוד סלבא, ואינן תוקפא דמלכותיה לאתתקפא על שאר עמין • דאי לא אתכליל בסטרא
 דילחזן לא יכיל לאתתקפא עליהו • כל (גווינין) דרגין דשאר עמין כלילין ביה בדוד לאתגברא
 ולאיתתקפא עליהו • (כ) ויעל לוט מצוער וישב כהר • כתיב (עט ג') לעל יקרה שתי בנות
 דב הב • אליו שתי בנות • דיצר הרע דאינון מתערין ליה (י"ג ל"ג) לשלטאה בנופא •

חודא

(6) עמין וסלב : (כ) רש מדרש סנעלס טול :

בראשית

ומוליכס באותו הדרך שהלסטים שם, בדרך גיהנם אשר אין דרך לנסות מיין ושמאל, כיון שמוניע עמהם לשם, הוא הראשון שהורג בהם ונעשה להם מלאך המות, ומכניסן לגיהנם ומירדין להון מלאכי חבלה, ואינן צוחין ואמרין ווי דאצתנא לדין ולא מהנייא ליון, לאחר כן עולה משם ויוצא לפתות לבני אדם הפקחין כשרואין אותו מכירים אותו ומתגברין עליו, עד ששולטין עליו, וסאטין מזה הדרך ולוקחין דרך אחרת להנצל ממנו, רב יוסף בר הוה נחית לבבל חמא אינגן (א) רווקיא דהון עיילי ונפקי כינינשי שפירן ולא חטאן, אמר לון לא מסהפו אלין מיצר הרע אמרו ליה לא (ב) מקונדיטון בישא קאתינא, מקדושתא דקדישא אתגזרנא דאמר רבי יהודה אמר רב צריך אדם לקדש עצמו בשעת תשמיש ונפקי מניה בני קדישי בני מעלי דלא מסתפו מיצר הרע שנאמר (ויקרא כ) והתקדשתם והייתם קדושים, רבי אבא אמר מאי דכתיב (סוף) ואת שבתותי קדשו, אלא אין עונתן של חלטידי חכמים אלא משבת לשבת, ומהר גהו דהואיל דתשמיש המטה רמזוהו הוא קדוש, כלומר קדשו עצמכם בשבתותי בההוא השמיש רמזוהו, אמר רבי יהודה אמר רב האי מאן דעייל לקרתא וחמי נשי שפירן (ג) ירכין עינו וימא הכי, כך (ד) (א' סך) ספאן איגוד איגזרנא קרדינא

הויה מסבב (דף ק"י ע"ב) סבונין ומגלגל גלגולין בעלמא דיעביד כלא בדקא יאות, ויתקשר כלא באתריה, תא חזי יאות הוה ליה ללוט דקדשא בריך הוא יפיק מניה (וסכנתיה) ומאתריה תרין אומין אלין, אלא בגין לאתקשרא באתריהו דאתחזי להו, ואתעבידו מגו ינא, וההוא ינא אודמן להון במערתא ההיא ליליא, ודא הוא רזא דאתעבידו כמה דאת אמר וישת מן היין וישכר, והא אתמר ויאוקמוהו, תא חזי מואב ועמון אינן קראן לון שמהן, מואב מאב, רבי יוסי אמר בכירה בחציפו אמרה מואב, מאבא הוא, והציערה גם היא ילדה בן ותקרא שמו בן עמי, בצניעו אמרה בן עמי, כרא עמי ולא אמרה ממאן הוה, תא חזי בקדמיתא כתיב ולא ידע בשכבה ובקומה בואיו, ונקוד על וא"ו

סתרי תורה

חדא איהי נפש דאתרביאת תדיר בגופה, וחדא איהי נפש דכסיפת כתיאובותין בישין (א' ל"ג דהאי עלמא), ובכל כסופין בישין דהאי עלמא, דא היא בכירה ודא (א' ואחרא) איהי צעירה, ויצר הרע לא אתחבר תדיר אלא בתרין אלין בגין לפתאה לבני נשא, וכנין דיהמנן ליה (א) לאובלא להו לאהר גירין דמותאין פלחון ליה כמה דאת אמר (א' ו) עד יפלה חץ בכדו, ללסטים דמקפחי בשוריא, וכמירור ושמירו גרמיהו באתר דחיל דשוריא, איודיעין דהא

(א) כנו אדם פנוים כלל אדם: (ב) הוא משקם מעורב כארז' מה קונדיטון יש בו יין רבש ופלפלן אף דכתיב חורס וכו' והאמר כאן שאינם כאים ויגלדו מקונדיטון בישין ר"ל ממחשבה רעם אלא לודקס וסורחם כקדושס והוינו קינדטון עונוס ולא רעוס ולכן לא סו חיששם לחטוא שאין סו'טר גבול לשלוט כספ' כ"כ: (ג) ועם עינוו לארץ שלא יסתכל כנשים לכא לירו סרסור ח'ו: (ד) זה הוא לחש שלא יכא לירו סרסור עכורס ועו סך סכט וראם יתחשוכוס ואכזי מעשם הוא סרסור וליודחי ומלת סך הוא כהרנים סכטס ולאווי ומלת סמאן סוף ל' תשיכות כענין ר"ס אלו מנלחין און פנווס ספנווס: (ה) כי' לטולכס למקוס חלס ומות סרש' כ': א תוספ

וא"ו • בגין דסייעא דעילא הורה
 אשתכח בההוא עובדא, דזמין
 מלכא משיחא לנפקא מניה • ובגין
 כך (ב) אשתלים הבא בוא"ו •

ובאחרא כתיב ובקומה, חסר וא"ו, בגין (ג) דלא נפק מנה חולקא
 לקודשא בריך הוא כהאי אחרא, ועל דא כתיב בהאי אחרא קשישא
 ובקומה, בוא"ו מלא, ונקוד עלה • רבי שמעון אמר לא ידע, דזמין
 קדשא בריך הוא לאוקמא מניה דוד מלכא ושלמה וכל שאר מלכין
 כמ"ה ומלכא משיחא, תו ובקומה דכתיב ברות (רות ג) ותקם בטרם יביר איש
 את רעהו וגומה ובההוא ימא הוה לה קימה, דודאי (ה קי"א ע"ה) אתחבר
 עמה בעו להקים שם המת על נחלתו, ואתקם מניה כל הני מלכין
 וכל עלוייא דישראל, ולא ידע בשכבה, דכתיב ותשכב מרגלותיו עד
 הבקר • ובקומה, דכתיב ותקם (ו) בטרם יביר איש את רעהו וגומה,
 ובגין כך ובקומה נקוד וא"ו • תא חזי (ה"ס ע"ה) ענותנותא דאברהם,
 דהא אפילו בקדמיתא פד בעא קדשא בריך הוא למעבד דינא
 בסדום, לא בעא מניה רחמי על לוט, (דהא) לבתר דכתיב וירא והנה
 עלה קיטור הארץ פקיטור הכבשן, לא תבע עליה דלוט ולא אמר
 עליה לקדשא בריך הוא כלום • אוף הכי קדשא בריך הוא לא אמר ליה
 מידי, בגין דלא יחשב אברהם דקדשא בריך הוא גרע מזכותיה כלום •
 ואי תימא דאברהם לא הוה חשיב ליה ללוט בלביה כלום • הא

מסד

סתרי תורה

דהא בני נשא אתמרן גרמייהו למיהך באינון דוכתי • מה עברי בדרגמנייהוההוא דחדידא
 בלישניה מכלא, ההוא רידע למפתי בני נשא • ויפוק מכינייהו ויחיב באורח מישר דכל בני
 ערמא עכרין תמן • כיון דמטא לנבייהו שרי לאתחברא תמן :

(ג) חוקק וחוק סתקם לברוח לא לא ולא חכמים כי להכתיבו לירי סרסוד עבירה • ומלח קרדינה טיא לשון חוקק • וחוק כמ"ס לעיל רש
 דף ע"ז ע"א ורמו סלחא היא כנגד לילית ובחתיים סתא גירמח לזרפך לבא לירי קרי כלילס ולכן ל"ל בסוף סלחא דאכנו קרשא דסכחא •
 פי' אין בירחי מי ימי סחיל י"ט לבחי' חילוניס קלח אחיס ססדרון ססוא מלך הקל' סכילעח כחיל אכל מקדוש סכח אטי שאז אי' לקליסס
 ש"ס כח וחסיס כוונ ססוא עיין כס' ויקרא דף י"ט ע"א לחס ג"כ אל כוונ לחרתיק ממני לילית וכח הו"ס : (כ) פירוש סככל מקיס קריסס
 נחיסף ח' מאיחוס ססס לסיווה על סקרוסח ויס סיה רחיי לסיוח כי אית ח' מלא וססר רומו שאין סס קרוסס וכאן סעל מסס ח' יא"ו
 סרומו לקרוסס : ח' : (ג) מכאן רמי סלא ולי' מסית מנעמס ועיין פ' סלח ק"י ק"ג ע"כ ותימס סלח' כ' אמר וכל שאר מלכין ומלכא משיחא
 ומספלי כס לא ולא' מלכין ולי' (ג) וס טעיה וסכיס כי לאיקמח מנס קאי על רוח מסכסירס מנס דוד וסלמס ושאר מלכין ומלכא משיחא
 כן נחן כן דוד ולא קאי אספל' כח כמי סכבין איס חלמיר ע"ע סכיס קיסיחי כל"ט ווס פסיט וע' סה"מ ולקיסן קפ"ח כ' חמר ורות סרס"כ
 לא ידע ססתקס סיא רכי מסיתו כמכואר כהניח כס' י"ב ותי' ח'ן כחפייס וס"ס ק' דכעסח אסח סלמס ודחכטס כח וסיא סלסלס סילא
 סמסית' אסמס סרמ"ז סס כ"כ סרין וסוי כאודך וסודך דנרו כי סטיקר דס"ס : ונעמס לא סלקא כח' סכנא פמי סאר כמי מלכי כד
 ע"כ : מאין : (ד) כערוס כתיב כ"א' כיספח :

ח' יחיבי

מסר נפשיה למיהך לאנחא קרבא בחמישה מלכין תקיפין כמה דאת
 אמר (בראשית י"ד) וישמע אברם כי נשבה אחיו וגומר. ובתיב ויחלק
 עליהם לילה ובתיב וישב את כל הרכוש וגם את לוט אחיו ורכושו
 השיב וגומר. אבל כרחימותא דרחים לקדשא בריך הוא, וחמא עובדוי
 דלוט דלא בשראן בדקא יאות, לא בעא אברהם דבגיניה ישבוק
 קדשא בריך הוא כלום מדיליה, ובגיני כך לא תבע עליה רחמי לא
 בקדמיתא ולא בסופא :

ויסע משם אברהם ארצה הנגב, כל מטלנוי הוו לסטרא דדרומא
 (דף ק"א ע"ב) יתיר מסטרא אחרא * בגין דהא בחכמתא עבד
 לאתדבקה כדרומא :

ויאמר אברהם אל שרה אשתו אחותי היא * תנינן (פיון) לא ליבעי
 ליה לבר נש לסמכא על ניסא ואי קדשא בריך הוא ארחיש
 ניסא לבר נש, לא אית ליה לסמכא תדיר על ניסא זמנא אחרא *
 בגין דלאו בכל שעתא ושעתא אתרחיש ניסא * ואי ייעול בר נש
 גרמיה באתר דנזקא אשתבח לעינא, הא פקע כל זכותיה דעבד
 בקדמיתא ואוקמוה כמה דאת אמר (בראשית ל"ב) קמונתי מכל החסדים
 ומכל האמת וגומר. ואברהם ביון דסליק ממצרים ואשתויב זמנא
 חדא * השתא אמאי אעיל גרמיה כצערא בקדמיתא ואמר אחותי
 היא * אלא אברהם לא סמיך על גרמיה כלום דחמא שכינתא תדיר
 בדיוורה דשרה ולא אעדי מתמן * ובגין דהות תמן אסמיך אברהם
 ואמר אחותי היא כמה דבתיב (משלי ו') אמור לחכמה אחותי את *
 ובגין כך אמר אחותי היא :

ויבא אלהים אל אבימלך וגומר * וכי קדשא בריך הוא אתא
 לגבייהו דרשיעייא כמה דבתיב (כמרכ כ"ב) ויבא אלהים אל
 בלעם (בראשית ל"ה) ויבא אלהים אל לבן * אלא ההוא ממנא שליחא
 דאתפקדא עלייהו הוה, בגין דכלהו כד עבדי שליחותא נטלי שמא
 דא, ומסטרא דדינא קא אתיין * ועל דא ויבא אלהים אל אבימלך
 בחלום הלילה ויאמר לו הנך מת על האשרה אשר לקחת וגומר *
 רבי שמעון פתח ואמר (משלי ו"ב) שפת אמת וגומר * שפת אמת תכון
 לעד דא אברהם דכל מלוי בקדמיתא ובסופא הוו כאמת * ועד ארגיעה

לשון שקר, דא אבימלך • באברהם נאמר ויאמר אברהם אל שרה
 אשתו אחותי היא, דא בקדמיתא דאמר בגין שכינתא דהות
 עמה דשרה, אחותי היא, ואברהם בחכמתא עבד מאי טעמא
 (דקי"ב ע"ב) בגין דאברהם מסטרא דימינא איהו, אמר אחותי היא, ודא
 כמה דאת אמר (ט"ז ה') אחותי רעיתי יונתי תמתי, ועל דא אברהם
 קרא לה תדיר אחותי, בגין דאתדבק בהדה ולא יתעדון (ויקרא ק"ב) דא
 מן דא לעלמין • לסוף מה כתיב וגם אמנה אחותי בת אבי היא אך
 לא בת אמי, וכי הכי הוה, אלא כלא בגין שכינתא קאמר, אחותי היא
 בקדמיתא דכתיב אמור לחכמה אחותי את • ולכתר וגם אמנה •
 מאי וגם, לאתוספא על מה דקאמר בקדמיתא • אחותי בת אבי היא,
 ברתיא דחכמה עלאה, ובגין כך אתקרי אחותי ואתקרי חכמה, אך
 לא בת אמי, (ט"ז ה') מאתר דשירותא דכלא סתימא עלאה, ועל דא ותהי
 לי לאשה כאחיה בחיכותא דכתיב (ט"ז כ') וימינו תחבקני, וכלא רזא
 דחכמתא איהו • תא חזי בקדמיתא כד נחתו למצרים הכי קאמר,
 בגין לאתדבקא בגו מהימנותא, וקרא לה אחותי בגין דלא יטעון גו
 אינון דרגין דלבר • אוף הכא אחותי, בגין דלא אתעדי מגו מהימנותא
 כדקא יאות, דהא אבימלך וכל אינון יתבי ארעא הוו אזלי ברת
 פולחנא נוכראה, ואיהו אתדבק גו מהימנותא, ובגין כך עאל לתמן
 ואמר אחותי • מה אחות לא אתפרש מאחא לעלמין, אוף הכא דהא
 אתתא יכולת לאתפרשא, אבל אחות לא אתפרש • דהא
 תרין אחין לא יכלין לאתפרשא לעלמין ולעלמי עלמין • ובגין כך
 אמר אברהם אחותי היא, דהא כלרוון (כ) הוו להוטין גו טהרי
 כבביא ומזלי ופלחי לון, ואברהם הוה מתדבק גו מהימנותא, ואמר
 אחותי דלא נתפרש לעלמין • וסימניך (ויקרא כ"ט) ולאחותו הבתולה
 דאתמר לכהן, אתרא דאברהם שרייא ביה • כתיב (דברים י') את יי
 אלהיך תירא אותו תעבוד וכו' תדבק ובשמו תשבע, ה"י קרא
 אוקמוה • אבל תא חזי ליי אלהיך תירא לא כתיב, אלא את יי •
 (דקי"ב ע"ב) מאי את, דא דרגא קדמאה, אתר דחליא דקדשא כריך
 הוה

(א) וסימו כח אביו קחמס ואלע"ג שמשק ראשון בולט סללי איהו מושב אלא סוף סתום • ז"ל : (ב) סלכמלך בשיו סיו לטועים סע סוהח
 כוכבא ומלות לעכרם ולקער לסס ואכרסם סיס מתדבק כחמנוהו וסכרן ויטעלם :

הוא, ובגין כך כתיב (ה) תירא. דתמן בעי בר נש לרחלא קמי מאריה
 (קדשא בריך הוא) • בגין דאיהו בי דינא • ואותו תעבוד, דא דרגא
 עלאה דקיימא על האי דרגא תתאה ולא (כ) מתפרשן לעלמין • את
 ואותו, דא ברא דבקין ולא מתפרשן • מאי ואותו • דא אתר ברית
 קדישא אות לעלמין, דהא (ג) פולחנא לא שרייא באת, ולאן אירו
 למפלה אלא למרחל, אבל פולחנא איהי (קטו ה) לעילא ובגין כך
 ואותו תעבוד • וכו' תדבק, באתר דאיהו דבקותא לאתדבקה, דאיהו
 גופא דשרי באמצעיתא • ובשמו תשבוע, (ו) אתר שביעאה דדרגין,
 וסימניך (ירמיוס ב) ואת דוד מלכס אשר אקים להם • בגין כך אתדבק
 אברהם במהימנותא, כד נחת למצרים וכד אזל לארעא דפלשתים •
 לבר נש דבעא לנחתא גו גובא עמיקא, דחיל דלא יכיר לסלקא
 מגו גובא • מה עבר, קשר חד קשרא דחבל לעילא מן גובא • אמר
 הואיל דקשירנא קשרא דא, מבאן ולהלאה אעול תמן • כך אברהם
 בשעתא דבעא לנחתא למצרים, עד לא ייחות תמן קשר קשרא
 דמהימנותא בקרמיתא לאתתקפא ביה, ולבתר נחת • אוף הכי נמי בד
 עאל לארעא דפלשתים • בגין כך (מסלי י"ב) שפת אמת תבון לעד ועד
 ארגיעה לשון שקר, דא אכימלך דאמר בתום לבכי ובנקיון כפי • וכד
 אהדרו ליה מה כתיב גם אנכי ידעתי כי בתום לבכך עשית זאת
 ולא כתיב נקיון בפים :

דא אברהם

ועתה השב אשת האיש כי נביא הוא • רבי יהודה פתח ויאמר
 (שמואל ה' ב') רגלי חסידיו ישמור וגומר. (ה) חסידו כתיב חד, ודא
 אברהם דקדשא בריך הוא נטיר ליה תדיר ולא אעדי נטירו מניה
 לעלמין • ומה דאמר רגלי, דא אתתיה, דקדשא בריך הוא שדר
 שכינתיה עמה ונטר לה תדיר. דבר אחר רגלי חסידו ישמור, חד •
 דא אברהם דקדשא בריך הוא אזיל עמיה תדיר, בגין דלא יכלון
 לנוקא

(ה) כל דרגא כי חורא כוונתין חוקיו רעיו ונקי חמחו וסוף החורם שבע' שלמד משם כמ' וס' למעלה ע"כ ר"ח של ד' כניסו אלי
 כני' חורם וס' כני' מ' ועיר סדרך א"כ : (ב) וחייאל דאמר דמתקשרן כניגון מפירו אל ק' וז"ע א"כ כמלכות דאלימות וכדקאמרין
 כדכשח כי חלף רע' ע"כ רמלכות דאלימות עלם אחמב' הני ס' טוא שמו וכי' ועיון בקדמה' א' כ' וכרעיו' מתימנא פינחס רכ"א א' לחיון
 דהוי' דגלי' לית בסין פרודא ובס רכ"א כ' ל' ח"כ אבנו לירק דנרתח שטוא חירוף אחר לקיטא אהנס חסר חי' ה' וסיכא כ"כ ויהס
 שרמ' גס חי' וס' וטוא חירוף דכל ספרליפין מכחי' מ' וכו' ומכחי' מ' לית כרודא ומסיק' כמ' כשער חיקין פנוק וס' כריס' עתיקין
 עש"כ : מאיין : (ג) ס' מ' רמוס כתיבית אח ס' חורא אכל הסכורס היא לוא' כמ' ש' והואו חעבור וחסד' עמו שכינתו ועיון כס' סמ' כחפ'ת
 א"הו סכנא מפירס כחורף הרש"כ : (ד) סינו חכי' סרוככ' עלוסס כשמו סיא סמ' סתשפיע למ' סק' סס סיד' הסכניעות סכניס
 וס' ו' מ'ט' סערוס כמ'ל' רף מ' ו'ח' : (ה) קמ'ע' א'

לנזקא ליה • ורשעים בחשך ידמו • אלן אינון מלכין דקטל קדשא
 בריך הוא בהווא ליליא דרדף בתרייהו, הדא הוא דכתיב בחשך
 ידמו. דא ליליא דאתקשר בחשוכא וקטל לון, ואברהם רדיף וליליא
 קטיל לון הדא הוא דכתיב ויחלק עליהם לילה הוא ועבדיו ויכס •
 ויחלק עליהם לילא, דא קדשא בריך הוא דפליג דחמי מן דינא, בגין
 למעבד נוקמין לאברהם, ובגין כך ורשעים בחשך ידמו • ויכס, ויכוס
 מכעי ליה • אלא דא קדשא בריך הוא • כי לא ככח יגבר איש
 דאיהו ואליעזר הוּו בלחודייהו • רבי יצחק אמר והא תנינן באתר
 דנזקא שביח לא יסמוך בר נש על ניסא • ולא הוה אתר דנזקא
 אשתכח כהאי, דאברהם אזל בתר חמשה מלכין למרדף בתרייהו
 ולאנחא קרבא • אמר רבי יהודה כד אזל אברהם להאי, לא אזר
 לאנחא קרבא ולא סמך על ניסא • אלא צערא דלוט אפקיה מביתיה,
 ונטל ממונא למפרק ליה, ואי לאו דימות בהדיה גו שביח • כיון דנפק
 חמא שכינתא דנהרא קמיה וכמה חילין סחרניה • בההיא שעתא
 רדף בתרייהו, וקדשא בריך הוא קטיל לון הדא הוא דכתיב ורשעים
 בחשך ידמו • רבי ישמעון אמר רזא איהו, רגלי חסידו ישמור, דא
 אברהם • וכד נפק אשתתף יצחק בהדיה ונפלו קמיה, ואי לאו דאשתתף
 יצחק בהדיה דאברהם לא אשתצאו הדא הוא דכתיב ורשעים
 בחשך ידמו, כי לא ככח יגבר איש, אף על גב דחילא אשתכח תדיר
 בימינא, אי לא הוה בסטרא דשמאלא לא אתרחיין קמיה • דא רגלי
 חסידו ישמור, בשעתא דבר נש רחים ליה לקדשא בריך הוא, קדשא
 בריך הוא רחים ליה בכל מה דאיהו עבד, ונטיר ארחיו כמה דאת
 אמר (תהלים קכ"ה) " ישמור צאתך וכואך מעתה ועד עולם • תא חוי
 כמה חביבותיה דאברהם לגבי קדשא בריך הוא • דבכל אתר דהוה
 אזיל, לא הוה חייש על דידיה כלום, (דקי"ג ע"ב) אלא בגין לאתדכקא ביה
 בקדשא בריך הוא, ובגין כך רגלי חסידו ישמור, ודא היא (ה) אחתיה
 דכתיב ואכימלך לא קרב אליה • וכתיב כי על כן לא נתתיך לנגע
 אליה • בפרעה מה כתיב וינגע " את פרעה וגומר על דבר © איהו
 אמרה וקדשא בריך הוא הוה מחי • ובגין כך רגלי חסידו ישמור
 ורשעים

ורשעים בחשך ידמו, אלין פרעה ואבימלך דקדשא בריך הוא עבד
בהו דיגין בריליא • כי לא בכח יגבר איש, מאן איש, דא אברהם
דכתיב ועתה השב אשת האיש וגומר :

מדרש הנעלם

ויי פקד את שרה כאשר אמר • רפי יוחנן
פתח בהאי קרא (סי י) ראשך עליך
כפרמל ודלת ראשך בארגמן מלך אסור
ברהטים • עשה קרשא בריך הוא שלטונים
למעלה ושלטונים למטה, בשניהן קרשא בריך
הוא מעלה לשרים של מעלה, נוטלים מעלה
המלכים של מטה • נתן מעלה לשרו של
ככל, נטל מעלה נכוברנצר הרשע דכתיב ביה
(דניאל כ) אנת הוא רישא די רהבא • והיו כל
העולם משועבדים תחת ירו ובנו ובנו בנו •
הרא הוא דכתיב ראשך עליך כפרמל, זהו
נכוברנצר הרא הוא דכתיב (ס ד) תחותיה
תטל חיות פרא • ודלת ראשך בארגמן, זהו
כלשאצר דאמר ארגוונא ילבש • מלך אסור
ברהטים זהו אויל מרודך שהיה אסור עד
שמת אביו נכוברנצר ומלך תחתיו • אמר רבי
יהודה למאי אתא האי טעם בשיר השירים •
אלא אמר רבי יהודה שבעה דברים נכראו
קורם שנכרא העולם ואלו הן וכולי, כסא
הכבוד שנאמר (תהלים ל"ג) נכון כסאך מאז
מעולם אתה וכתיב (ירמיה י"ז) כסא כבוד טרום
מראשון • שהוא היה ראש הנקדם לכל, ונטל
הקרוש ברוך הוא את הנשמה הטהורה
מכסא הכבוד להיות מאורה לגוף • הרא הוא
דכתיב ראשך עליך כפרמל, זהו כסא הכבוד
שהוא ראש על הכל, ודלת ראשך בארגמן, זו
היא הנשמה הניטלת ממנו • מלך אסור
ברהטים, זהו הגוף, שהוא אסור פקבר ובלדה
בעפר ולא נשאר ממנו אלא כמלא הרווד
רקב, וממנו יבנה כל הגוף • ובשפוקר הקרוש
ברוך הוא את הגוף, הוא אומר לארץ שתפליט

ויי פקד את שרה כאשר אמר
וגומר רבי חייא פתח ואמר
(בבב"ס ג) ויראני ארת יהושע הכהן
הגדול עומד לפני מלאך יי והשטן
עומד על ימינו לשטנו • האי קרא
אית לאסתכלא ביה, ויראני ארת
יהושע הכהן הגדול, דא יהושע בן
יהווצדק, עומד לפני מלאך יי, מאן
מלאך יי, דא ארת צדורא
(ס) דנשמתי דצדיק צריא ביה,
וכל אינון נשמתי דצדיקיא קיימן
תמן, ודא (כ) הוא מלאך יי • והשטן
עומד על ימינו לשטנו, דא יצר
הרע, דאיהו משוטט ואזיל בעלמא
לנטלא נשמתי, ולאפקא רוחין,
ולמסטי לון לברייתא לעילא ותתא,
ודא הוא בשעתא דאטיר ליה
נכוברנצר לאשא, עם אינון נביאי
השקר • והאי הוה מסטין לעילא בגין
דיתוקד עמהון • דהכי הוא אורחוי
דלאו איהו מקטרג אלא בזמנא
דסכנה, ובזמנא דצערא שרייא
בעלמא • ואית ליה רשו למסטי
ולמעבד דינא אפילו בלא דינא
כמה דאת אמר (משלי י"ג) ויש נספה
בלא משפט, מהו לשטנו, דהורה

אמר

(ה) כטמר סוף טסכינט ס' : (כ) דל טכינתא קס' ס

עליה

אותו
ס ר

אמר או כלהו ישתזבון או כלהו
 יתוקרון דהא בשעתא דאתייהיב
 רשותא למחבלא לחבלא, לא
 אשתזיב זכאה מן חייבא, ובגין כך
 (ה) בשעתא דדינא שרייא כמתא,
 בעי בר נש (ו) לערקא עד לא
 אתפס תמן דהא מחבלא בין
 דשרי, הכי נמי עביד לזכאה
 כחייבא וכל שכן דהו תלתיהון
 כחד, והוה תבע דיתוקרון כלהו
 אזו ישתזבון כלהו, בגין דכד
 אתעביד (יג קיג ע"כ) ניסא, לא
 אתעביד פלגו ניסא ופלגו דינא,
 אלא פלא כחדא או ניסא אזו
 דינא אמר ליה רבי יוסי ולא, והא
 בזמנא דבקע קדשא בריך הוא
 ימא לישראל, הוה קרע ימא לאלין
 ואזלין ביבשתא, ומיאי הוו תבין
 מסטרא אחרא וטבעין לאלין
 ומתין, ואשתכח ניסא הכא ודינא
 הכא כלא (ג) כחדא אמר ליה
 ודא הוא דקשייא קמיה דכד
 קדשא בריך הוא עביד דינא וניסא
 כחדא, לאו באתר חד ולא בביתא
 חדא דאשתכח כלא כחדא ואי
 אתעביד, קשיא קמיה, דהא לעילא
 לא אתעביד כלא אלא בשלימו
 כחדא, או ניסא או דינא באתר

חד

אותו לחזין דכתיב (יטעום לו) וארץ רפאים
 תפיל אמר רבי יוחנן המתיים שבארץ הם
 חיים תחלה הרא הוא דכתיב (ע) יחיו מתיך
 נבלתי יקומון אלו שבחגיגה לארץ, הקיצו ורננו
 שוכני עפר, אלו המתיים שבמדרב ר דאמר
 רבי יוחנן למר משה סרת כחגיגה לארץ
 להראות לכל באי עולם כשם שעמיד הקדוש
 ברוך הוא להחיות למשה, כך עמיד להחיות
 לדורו (דפנה) שהם קבלו התורה, (דאמר רבי
 יוחנן) ועליהם נאמר (יטעום כ) זכרתי לך חסד
 נעריך אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדרב
 בארץ לא זרועה דבר אחר הקיצו ורננו
 שוכני עפר, אלו הם האבות והמתיים בחגיגה
 לארץ יבנה נופם, ומתנוללים תחת הארץ עד
 ארץ ישראל, ושם יקבלו נשפתם ולא בחגיגה
 לארץ הרא הוא דכתיב (יטעום לו) לכן הנבא
 ואמרת אליהם הנה אנכי פותח את קברותיכ
 והעלתי אתכם מקברותיכם עמי והבאתי
 אתכם אל אדמת ישראל מה כתיב אחריו
 ונתתי רוחי בכם וחייתם רבי פנחס אמר
 הנשמה נטלה מכסא הכבוד שהיא הראש
 כדקאמר ראשך עליך כפרמל, ודלת ראשך
 כארנמן, זו היא הנשמה שהיא דלת הראש
 מלך אסור ברהטים, הוא הגוף, שהיא אסור
 בקברים, והו הגוף והו שרה והו מלך וקדשא
 בריך הוא פוקרה למועד אשר דבר אליו הרא
 הוא דכתיב ויפקד את שרה כאשר אמר
 פוקד את הגוף, לזמן הירוע שכו יפקוד
 הצדיקים אמר רבי פנחס עתיד הקדוש
 ברוך הוא ליפות לגוף הצדיקים לעתיד לבא
 כיופי של אדם הראשון בשנכנס לגן עדן
 שנאמר (יטעום לה) ונחך יי תמיד וגימר, והייר
 כגן רוה אמר רבי לוי הנשמה בעורח
 במעלתה, ניוזנת באור שלמעלה ומתלבשר
 בו וכשתכנס לגוף לעתיד לבא, באותו האור

ממש

(א) רש"י מדרש ד"ר אחא שר"ך לערקא מכל סיחרי מחא : (ב) כס ויבש קפ"כ כר דינא אחר ע"ס : (ג) מכא משמע דכו
 סלא עכו ושרקל מן פסיס נטככו מלחום א"ס משרש כר"ל דזראל עילום ומלחום נטכעום וכפסחולו נטככו ערוין כוו סלר זרעלן
 כוס וכל זשירקל עולום קס נטכעום מל"ן :

ממש תכנס, ואזי הנוף יאיר כזהר הרקיע. הריא הוא דכתיב (דמסל י"ב) והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע. וישנו בני אדם דעה שלימה שנאמר כי מלאה הארץ דעה את " מנא לן היא, ממה דכתיב ונחך " תמיד והשביע כצחצחות נפשך, זה אור של מעלה, ועצמותיך יחליץ זה פקירת הנוף. והייה כגן הור וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימי, והו דעור הכורא יתברך. ואזי ידעו הכריות שהנשמה הנכנסת בהם, שהיא נשמת התיים, נשמת התענוגים, שהיא קבלה תענוגים מלמעלה ומעדת לנוף. והכל מהים בה ואומרים, (ס"ו ז) מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים, זו היא הנשמה לעתיד לכא אמר רבי יהודה הא חזי שפך הוא דכתיב מלך אסור ברה"טם וכתיב כהריו מה יפית ומר נעמת. ואמר רבי יהודה באותו זמן עתיד הקדוש ברוך הוא לשמח עורמו ולשמח בכריותיו שנאמר (הפ"ס ק"ו) ישמח " כמעשיו ואזי יהיה שחוק בעולם, מה שאין עכשיו דכתיב (ס"ק ק"ו) אז ימלא שחוק פיגו וגומר. הריא הוא דכתיב והאמר שרה צחוק עשה לי אלהים, שאזי עתידים בני אדם לומר שירה שהוא עת שחוק. רבי אבא אמר היום שישמח הקדוש ברוך הוא עם בריותיו, לא היתה שמחה כמותה מיום שנברא העולם, והצדיקים הנשאים בירושלם לא ישונו עוד לעפרם דכתיב (ס"ט ז) והיה הנשאר בציון והנוהר בירושלם קדוש יאמר לו, הנוהר בציון ובירושלם דייקא אמר רבי אחא אס כן ועירין אינון, אלא כל אינון ראשתארו כארעא קדישא דישראל, הינא דילהון בירושלם וכציון לכל דבר. מלמד דכל ארץ ישראל בכלל ירושלם היא ממשמע דכתיב (יק"ד י"ט) וכי תבאו אל הארץ הכל בכלל. רבי יהודה רבי אלעזר שאל לרבי חזקיה אמר ליה, מהים שעתיר הקדוש ברוך הוא להחיות למה לא יהיב נשמתהון בארור דאתקברו תמן ויתון לאחיא כארעא דישראל

אמר

חד ולא כפלגו. בגין כך לא עביד קדשא בריך הוא דינא בחייבייא, עד דאשתלימו בחובייהו הריא הוא דכתיב (כ"ה ט"ו) כי לא שלם עון האמורי עד הנרה. וכתיב (ט"ו כ"ו) בסאסארה בשלחה תריבנה. ועל דא הוה אסטין ליה ליהושע דיתוקד בהו. עד דאמר ליה יגער " כך השטן. מאן אמר ליה, דא מלאך יי ואמר ויאמר " אל השטן ואי תימא ויאמר " אל השטן יגער " כך וגומר. תא חזי הכי נמי למשה בסנה דכתיב (ס"ח ג) וירא מלאך " אליו בלבת אש, וכתיב וירא " כי סר לראות. לזמנין מלאך " ולזמנין מלאך, וזמנין " ובגין כך אמר ליה (זכריה ג) יגער " כך השטן, וליא אמר הנני גוער בך. תא חזי כנוונא דא כיומא דאשתכח דינא בעלמא, וקדשא בריך הוא יתיב על בורסייא דדינא. כדין אשתכח האי שטן דאסטין לעילא ותתא, ואשתכח איהו לחבלא עלמא וליטול נשמתין. רבי שמעון הוה יתיב ולעי באורייתא והוה משתדל בהאי קרא (דכ"ח כ"ב) ולקחו זקני העיר ההיא עגלת בקר וגומר, וערפו שם את העגלה בנחל. ודינא איהו בקופיץ לערפא לה.

אמר

אמר ליה רבי אלעזר האי למאי
 אצטריך • בכה רבי שמעון ואמר
 ווי לעלמא דאתמשך בתר דא, דהא
 מן ההוא יומא דההוא חיויי •
 (דף ק"ד ע"ב) בישא דאתפתא ביה
 אדם, שליט על אדם ושליט על
 בני עלמא, איהו קאים למסטי
 עלמא • ועלמא לא יכיר לנפקא
 מעונשיה • עד דייתי מלכא משיחא
 ויוקים קדשא ברוך הוא לרמיכי
 עפרא דכתיב (ישעיה כ"ה) בלע המות
 לנצח וגומר, וכתיב (זכריה י"ג) ואת
 רוח הטומאה אעביר מן הארץ •
 ואיהו קאים על עלמא דא למיטל
 נשמתי דכל בני נשא • ותא חזי
 מה כתיב פי ימצא חלל וגומר •
 תא חזי כר בני עלמא על ידי
 מלאך המות נפקת נשמתייהו, אי
 תימא דבר נשרא על ידא דההוא
 מלאך המות נפק נשמתייהו, לאו
 הכי • אלא מאן דקטיל ליה אפיק
 נשמתייהו, עד לא מטא זמניה
 לשלטאה ביה ההוא מלאך המות,
 ובגין כך ולארץ לא יכפר וגומר
 ולארץ דילו • ולא די לון דקאים
 איהו למסטי עלמא למגנא
 ולקטרנא תדיר, כל שכן דגולין
 מניה מר דאית ליה לנטלא •
 וקדשא ברוך הוא חיים על בנו
 ובגין כך קרבין להאי עגלה,
 בגין

אמר ליה נשבע הקדוש ברוך הוא לכנות
 ירושלם ושלא תהרס לעולמים • דאמר רבי
 ירמיה עתיד הקדוש ברוך הוא לחדש עולמו
 ולכנות ירושלם ולהורידה בנויה מלמעלה
 כגין שלא תהרס • ונשבע שלא תגלה עוד
 כנסת ישראל • ונשבע שלא יהרס כגין ירושלם
 שנאמר (ישעיה ס"ב) לא יאמר לך עוד עוברי
 ולארץ לא יאמר עוד שממה, ובכל מקום
 שאתה מוצא לא לא, היא שכועה הרא הוא
 דכתיב (כזכריה ט) ולא יהיה עוד הפים למבול
 ולא יברת כל בשר עוד מימי המבול, וכתיב
 (ישעיה כ"ד) אשר נשבעתי מעבור טי נח • מפאן
 שלא לא שכועה, ומן לאו אתה שומע הן,
 ועתיד הקדוש ברוך הוא לקיים עולמו, קיום
 שלא הגלה כנסת ישראל ולא יהרס כגין בית
 הפקדש, לפיכך אין מקבלין נשמתין אלא
 במקום קיים לעולמים, כרי שתהיה הנשמתי
 קיימת בנוף לעולמים ודא הוא דכתיב (ע"ב)
 הנשאר בציון והנותר בירושלם קדוש יאמר
 לו וגומר • אמר רבי חזקיה מהכא, (מקרא הוא)
 הוא קדוש • ירושלם קדוש, הנותר בה קדוש.
 הוא קדוש דכתיב (ישעיה י"ז) קדוש י צבאות
 ובתיב (ישעיה י"ט) בקרבך קדוש • ירושלם קדוש
 דכתיב (קבלה ה) וממקום קדוש יהלכו • הנותר
 בה קדוש דכתיב (ישעיה ז) והיה הנשאר בציון
 והנותר בירושלם קדוש יאמר לו, מר קדוש
 הראשון קיים אף השאר קדוש, קדוש קיים •
 אמר רבי יצחק מאי דכתיב (זכריה ט) עוד ישבו
 זקנים וזקנות ברחובות ירושלם ואיש משענתו
 כידו מרוכ ימים • מאי סיבותא דא (זכרי)
 למיזל כדון, דכתיב ואיש משענתו כידו, אלא
 אמר רבי יצחק (קל"ט ב) עתידים הצדיקים
 לעתיד לבא להחיות מתים כאלישע הנביא
 דכתיב (מלכים כ"ד) וקח משענתי בידך וליך,
 וכתיב ושמת משענתי על פני הנער, אמר ליה
 קדשא ברוך הוא דבר שעתידין לעשות
 הצדיקים לעתיד לבא, אתה רוצה עכשיו
 לעשות, מה כתיב וישם את המשענת על פני
 הנער

הנער ואין קול ואין עונה ואין קשב אבל הצדיקים לעתיד לבא, עלה בידם הבטחה זו דכתיב ואיש משענתו בידו כרי להחיות בו את המתים מאן מתים, אותם מהגרים שנתגירו מאומות העולם דכתיב בהו (יט"ז ס"ט) כי הנער בן מאה שנה ימור והחוטא בן מאה שנה יקולל. אמר רבי יצחק סיפיה דקרא מוכח דכתיב מרוב ימים דבר אחר ותאמר שרה צחוק עשה לי אלהים כתיב (יט"ז ס"ט) שמחו את ירושלים וגילו בה כל אוהביה שישו אתה משוש כל הפתאבלים עליה. אמר רבי יהודה לא היתה שמחה לפני הקדוש ברוך הוא מיום שנברא העולם, כאותה שמחה שעתיד לשמח עם הצדיקים לעתיד לבא וכל אחר ואחר מראה כאצבע ואומר (יט"ז ס"ט) הנה אלהינו זה קינו לו ויושענו זה יי קינו לו ננילה ונשמחה בישועתו, וכתיב (ע"ג י"ג) ופרו יי כי גאור עשה מורעת זאת בכל הארץ. רבי יוחנן אמר לא חזינו מאן דפריש האי מלה כדור מלכא, דאמר (מסליס ק"ג) תסתיד פניך יבהלון וגומר. מכאן שאין הקדוש ברוך הוא עושה רעה לשום אדם, אלא כשאנו משגיח בו הוא כלדו מאליו דכתיב תסתיד פניך יבהלון תוסף רוחם יגיעון וגומר. ואחר כך (מסליס ק"ג) תשלח רוחך יבראון וגומר. ואחר כך יהי כבוד יי לעולם ישמח יי במעשיו ואין השחוק בעולם דכתיב (ע"ג קל"ו) אז ימלא שחוק פיגו ולשוננו רנה. הדא הוא דכתיב ותאמר שרה צחוק עשה לי אלהים, לשמח בישועתו רבי חייא אמר תא חזו, עד שהגוף עומד בעולם הזה הוא חסר מן התשלום, לאחר שהוא צדיק והורף בדרבי יושר ומת ביושרו, נקרא שרה בתשלומי הגיע לתחיית המתים הוא שרה כדי שלא יאמרו שאחר הוא שהחיה קדשא ברוך הוא, לאחר שהוא חי ושמח עם השכינה ומעביר הקדוש ברוך הוא היגון מן העולם

בגין לתקנא עמיה מה דאתנטיל
היא נישמתא דבר נש מניה, ולא
ישתבח מקטרגא על (ר"ט ל"ג קריבין
בה"א) עלמא. ורזא עלאה תנינן
הכא. שור פרה, עגל עגלה, כלהו
ברזא עלאה אשתכחו, ובגין כך
בדא מתקנין ליה ודא הוא דכתיב
ידינו לא שפכה את הדם הזה
וגומר, לא שפכה, ולא גרימניה
מיתתיה. ובדא לא אשתכח
מקטרגא עליהו, ובכלא יחיב
קדשא ברוך הוא עיטא לעלמא.
תא חזו (ט"ז) כגוונא דא כיום ראש
השנה ויום הכפורים, דינינא
אשתכח בעלמא, איהו קאים
לקטרגא. וישראל בעיין לאתערא
בשופר, ולא אתערא קול דכליל
באש"א ומי"א ורוח"א, ואתעבידו
חד, ולא שמעא ההוי קול מגו
שופר, וההוא קול סלקא עד אתר
דכורסי"א דיניא יתבא, ובטש בה
וסלקא. כיון דמטא האי קול
מתתא, קול דיעקב אתתקן לעילא
וקדשא ברוך הוא (ר"ד ק"ד ע"ב) אתער
רחמי. דהא כגוונא דישראל
מתערי לתתא קול חד כליל באש"א
ורוח"א ומי"א, דנפקי כחדא מגו
שופר, הכי נמי אתער לעילא שופר.
וההוא קול דכליל באש"א ומי"א

ורוח"א

(ט"ז) לטול ס"ד ע"א ולקחון ס' פטור כל ע"א:

וְרוחָא אַתְתָּקֵן, וְנִפְיָא דְאָ מִתְתָּא
וְדָא מְעִילָא, וְאַתְתָּקֵן עֵלְמָא וְרַחְמִי
אַשְׁתַּכְּחוּ. וְהָהוּא מְקַטְרָגָא אַעֲרַכְבּ,
דְּחָשִׁיב לְשִׁלְטָאָה בְּדִינָא וּלְקַטְרָגָא
בְּעֵלְמָא, וְרַחְמִי דְמִתְעֵרִי רַחְמִי, כְּדִין
אַתְעַרְכְּבּ וְאַתְשֵׁשׁ חִילִּיה וְלֹא יְכִיל
לְמַעַבְדּ מִיְדִי. וְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
דְּאִין עֵלְמָא בְּרַחְמִי, דְּאִי חֵימָא
דְּדִינָא אַתְעַכִּיד, לֹאֵו הִכִּי, אֵלָא
אַתְחַבְרוּ רַחְמִי בְּדִינָא וְעֵלְמָא
אַתְרֵן בְּרַחְמִי. תָּה חֲזִי כְּתִיב
(תְּהִלִּים פ"ו) תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר בְּכֶסֶה
לְיוֹם חַגְנוֹ, דְּאַתְכַסִּיָּא סִיְהָרָא.
דְּהָא (ב) כְּדִין שִׁלְטָא הָאִי חֲזִינִי
בִישָׂא וְיְכִיל לְנִזְקָא עֵלְמָא. וְכֵד
מִהַעֲרִי רַחְמִי, סִלְקֵיה סִיְהָרָא
וְאַתְעַבְרָא מִתְמָן, וְאִיהוּ אַתְעַרְכְּבּ
וְלֹא יְכִיל לְשִׁלְטָאָה, וְאַתְעַבְרָא דְלֹא
יִתְקַרֵב תְּמָן. וְעַל דָּא בְּיוֹם רֵאשׁ
הַשָּׁנָה בְּעִינֵן לְעַרְכַּכָּא לִיְהִי, בְּמָאן
דְּאַתְעַר מִשְׁנַתִּיה וְלֹא יְדַע כְּלוּם.
בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, בְּעִינֵן לְנִיחָא
וְלְמַעַבְדּ לִיְהִי נִיחָא דְרוּחָא בְּשַׁעֲרֵי
דְּקַרְבִּין לִיְהוּכְדִין אַתְהַפֵּךְ סְנִיגוּרִיָּא
עֲלִייהוּ דִישְׂרָאֵל. אֲבָל בְּיוֹמָא
דְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, אַתְעַרְכְּבּ דְלֹא יְדַע
וְלֹא יְכִיל לְמַעַבְדּ כְּלוּם. חֲמִי
אַתְעַרוּתָא דְרַחְמִי סִלְקֵן מִתְתָּא,
וְרַחְמִי מְלַעֲלֵיא, וְסִיְהָרָא סִלְקֵיה

בנייהו

הַעוֹלָם דְּכְתִיב (יִצְחָק כ"ט) כִּלְעַ הַמּוֹת לְנִצְחָ
וּמַחַה יי אֱלֹהִים רַמְעָה מַעַל כָּל פְּנִים וְנִמְרָ,
אַזִּי נִקְרָא יִצְחָק, בְּשִׁבִיל הַצְּחֹק וְהַשְּׂמֵחָה
שִׁיְהִי לְצַדִּיקִים לְעֵתִיד לְבָנֵי רַבִּי יְהוּדָה
אַתָּא לְהַהוּא אַתְר דְּכַפֵּר חַנּוּן, שְׂרָוֵן לִיְהִי
הַקְּרוּבָתָא כָּל בְּנֵי מִתָּא. עֵאל לְגַבְהַרְכִּי אֲבָא
אֲמַר לִיְהִי אִימְתִי לְיוֹזֵל מֵר, אֲמַר לִיְהִי אֲפִרְע
מִה דִּיהִבּוּ לִי בְּנֵי מִתָּא וְאִיוֹזֵל. אֲמַר לִיְהִי לֹא
לִיחֻשׁ מֵר לְהָאִי, תְּקַרְבַּתָּא לְאַוּרִיָּתָא הוּא
דְּעַבְדּוֹ, וְלֹא יִקְבְּלוּ מִנֵּן כְּלוּם אֲמַר לִיְהִי וְלֹא
מִקְבְּלֵי מְלִי דְאַוּרִיָּתָא, אֲמַר אִין. אֲתוּן כֵּל
בְּנֵי מִתָּא. אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּלַהֲוֵן כְּרִי
מִתִּיבָתָא, אֲמַר לִיְהִי אִי אִית מָאן דְּלֹא יֵאוּת
לְמִיתָב הִכָּא לִיקוּם וְלִיוֹזֵל. קָם רַבִּי אַבְבָּא
וְאַבְדִּיל מְנִיְהוּ עוּשְׂרָה דִּי יִקְבְּלֵן מְנִיָּה. אֲמַר
לִיְהוּדִיבּוּ כְּהָרִי גְבַרָא רַבָּא דְנָא, וְאַנָּא וְאַיְנוּן
נִקְבַּל לְמַחַר וְנִתִּיב עֲמִיָּה. אֲזִלוּן וְאַיְנוּן עוּשְׂרָה
דְּאַשְׁתְּאַרוּ עֲמִיָּה יִתִּיבוּ וְלֹא אֲמַר לְהוּ כְּלוּם.
אֲמַרוּ לִיְהִי אִי רְעוּתִיה דְּמֵר נִקְבַּל אֲפִי שְׂכִינְתָּא.
אֲמַר לְהוּ וְהָא רַבִּי אֲבָא לִיְהִי הִכָּא, שְׂרָוֵן
כְּהָרִיָּה וְאַתָּא. פְּתַח וְאַמַּר וְיִי פִקְדֵּן אַתְּ שְׂרָה
כְּאַשֶׁר אֲמַר, מֵאִי שְׂנֵיָּא הוּא הִכָּא, הוּרָה לִיְהִי
לְמִימְרֵי וְיִי זְכַר אַתְּ שְׂרָה, כְּמָה דְּאַמַּר (יִצְחָק ג')
וְיִזְכּוּר אֱלֹהִים אַתְּ רַחֵל, דְּאִין פְּקִידָה אֵלָא עַל
מִה דְּהוּא בְּקַדְמִיתָּהָ. אֵלָא בְּקַדְמִיתָּא הוּרָה
דְּכְתִיב שׁוּב אֲשׁוּב אֵלֶיךָ כַּעַת חַיָּה, וְעַל אֲוִרָא
עִנִּין נִאֲמַר שְׁפָקֵד עֲבִישׁוּי. מִשְׁמַע דְּכְתִיב כְּאַשֶׁר
אֲמַר, דְּאַלְמֵלֵא לֹא נִאֲמַר כְּאַשֶׁר אֲמַר, לִימָא
זְכִירָה, אֲבָל פִּקְדֵּן הָיָא מְלֵה דְּאַמַּר לְפִוְעַד
אֲשׁוּב אֵלֶיךָ, לְכַהֵר אֲמַר הִכִּי. הָאִי צַדִּיק רֹכֵב
לְמִסְקָא לְהָהוּא יִקְרַע עֲלָאָה, דִּיזְקִינָה מִתְּפַתַּח
בְּכּוּרְסֵי יְקָרִיָּה, וְכֵן לְכָל צַדִּיק וְצַדִּיק דִּיזְקִינָה
לְעֵילָא כְּדִהוּוּ לְחַתָּא לְאַבְסַחָא לְהָיָא נְשַׁמְתָּא
קְדִישָׁא. וְהָיְינוּ דְּאַמַּר רַבִּי יוֹחָנָן מֵאִי דְּכְתִיב
(מִכְתָּב ג') שֶׁמֶשׁ יָרַח עֲמֵד וְזֹלָה, דְּזַחְרֵן גּוֹפָא
וְנִשְׁמַחָא, דְּקִיָּסִין בְּאַדְרָא קְדִישָׁא עֲלָאָה

דלערא

(6) ח"ו 6

בנייהו • בדין אתערבב, ולא ידע כלום ולא יכיל לשלטאה, וקדשא בריך הוא דן להו לישראל ברחמי וחיים עלייהו, ואשתכח להו זמנא כל אינון עשרה יומין דבין ראש השנה ליום הכפורים, לקבלא כל אינון דתיבין קמיה, ולכפרא לון מחובייהו, וסליק לון ליומא דכפורי • ועל דא בכלא קדשא בריך הוא פקיד לון לישראל למעבד עובדא, בגין דלא ישלוט עלייהו מהן דלא אצטריך • ולא ישלוט עלייהו דינא, ויהון בלהון זכאין בארעא (רקט"ו ע"ב) ברחימו דאבא על בנין וכלא בעובדא ובמלין תלייא והא אוקימנא מלין • ויי פקד את שרה כאשר אמר, דכתיב למועד אשוב אליך בעת חיה ולשרה בן • ותנינן פקד את שרה, פקידה לנוקבא זכירה לרכורא, ובגין כך ויי פקד את שרה כאשר אמר דכתיב שוב אשוב אליך בעת חיה וגומר, מהבא משמע דאמר (ק"כ) ויאמר שוב אשוב אליך, ויאמר סתם דאיהו הוה ולא שליחא אחרא : **ועש** " לשרה וגומר, פיון דאמר ויי פקד את שרה, מהו ועש " לשרה • אלא הכי תנינן דאיבא דעובדוי דקדשא בריך הוא, מההוא

דלעילא, כדיוקנא דהוה קאים בארעא, וההיא דיוקנא מתזנא מהנאת נשמתא, וההיא עתידה לאתלבשא כהאי גרמא דאשתאר בארעא • וארעא מתעבר מניה (א) ומפל מיניה לכרא, ודא הוא דאתקרי קדישא • וכר קיימא כההיא דיוקנא דלעילא, אתא בכל ירחא לסגרא קמי מלכא קדישא בריך הוא דכתיב (שעים ס"ו) והיה מדי חדש בחדשו • והוא מבשר ליה ואמר למועד אשוב אליך, לההוא זמן דעתיד לאחייא מיתייא • עד דאתפקדת לההוא זמנא כמה דאתבשר הדר הוא דכתיב ויי פקד את שרה כאשר אמר, וההוא יומא דחדש קדשא בריך הוא בעובדוי הדר הוא דכתיב (מסליס ק"ד) ישמח " כמעשיו • אמר ליה רבי אבא לימא לן מר על פרשתא, לבתר אמר יאזר לבון למפתח פרשתא דא • פתח ואמר ויהי אחר הרברים האלה והאלהים נסרה את אברהם וגומר, ויאמר קח נא את בנה את יחידך אשר אהבת וגומר • הכא אית לאסתכלא, האי אומנא דאפיק כספא ממקורא דארעא, מאי עבר • פקדמיתא מעייל ליה בגור דליק, עד דנפיק מניה כל זוזמא דארעא, והא אשתאר כספא, אכל לא כספא שלימתא, לבתר מאי עביר, מעייל ליה בגורא כדבבדמיתא, ומפיק מניה (ב) סטייפי כמה דאת אמר (מכ"ב) הגו סינים מכסף וגומר, וכדין הוא כספא שלימתא בלא ערכובייהו, כך הקדוש ברוך הוא מעייל האי גופא תחות ארעא, עד דמתרקב בוליה ונפיק מניה בל זוזמא בישא, ואשתאר ההוא (ג) תרוור רקב, ואתבני גופא מניה, וער כען ההוא גופא לא שלים • לבתר ההוא יומא רבא דכתיב (ויכ"ד) והיה יום אחד הוא ידע ליי לא יום ולא לילה, מתטמרן כלהו בעפרא כדבבדמיתא, מן קדם דחילו ותקיפו דקדשא בריך הוא הדר הוא דכתיב (ד) ונבאו במשרות צורים ובמחלות עפר מפני פחד " ומדר

נהר

(א) ז' דל' סילע סניף לחץ : א"ס : (ב) סניו סויכ : (ג) כף מלג דקכ :

נהר דנגיד ונפיק מעדן איהו, ואיהו
 נשמתהון דצדיקיא, ואיהו מזל אדכל
 ברכאן טבאן וגשמי ברכאן גזלי
 מניה ומתמן נפקי, דכתיב לה שקות
 את הגן, דאיהו מזיל ומשקה
 מעילא לתתא, בגין דבני (נשא) כהאי
 (ק"פ ס"ב) מזל לא תליין ולא באתר
 אחרא. ועל דא כתיב ויפקד
 את שרה, פקידה בלחודוי. ויעש
 לשרה עשייה איהו לעילא מהאי
 דרגא כמה דאתמר, דהא במזלא
 תלייא, ועל דא כאן פקידה וכאן
 עשייה, ובגין כך אמר וי וכלא
 חד. רבי אלעזר פתח ואמר
 (תהלים קכ"ז) הנה נחלת יי בנים שבר
 פרי הבטן. הנה נחלת יי אחסנתא
 לאתאחרא ביי דלא יתעבר מינה
 לעלמין. דבר נש דזכי לבנין בהאי
 עלמא, זכי בהו למיעל לפרגודי.
 בעלמא דאתי. בגין דההוא ברא
 דשביק בר נש וזכי ביה בעלמא
 דא, איהו זכי ליה לעלמא דאתי,
 וזכי לאעלא ביה לנחלת יי. מאן
 נחלת יי דא ארץ החיים והכי קרא
 לה לארץ ישראל דאיהי ארץ
 החיים. דוד מלכא קרי ליה נחלת
 יי דכתיב (שמואל א' כ"ו) כי גרשוני
 היום מהסתפח בנחלת יי לאמר
 לך עבוד אלהים אחרים. ובגין

כד

ומהדר גאונו וגומר ונפיק נשמתיהו ומתעכל
 ההוא תרווד רקנ, ואשתאר גופא דאתבני
 תמן, דנהורא דיליה כנהורא דשמשא וכנהורא
 דרקיעא דכתיב (דניאל י"ב) והמשכילים יזהירו
 כזהר הרקיע וגומר. וכרין כספא שלים, גופא
 שלימא כלא ערכובייה אחרניתא. (ב) דאמר
 רבי יעקב גופא דנהיר, ירמי קדשא כריך הוא
 מלעילא דכתיב (ישעיה כ"ו) כי טל אורות טליה
 וכתיב (ס' כ"ב) הגדה יי מטלטלק וגומר, וכרין
 יהקרון קרישין עלאין דכתיב (ס' ד) קדוש
 יאמר לו, ודא הוא דאהקרי תחית המתים
 דכתיבתיא. ודא הוא (כספא שלים) גופא
 שלימא. נסיונא כתיבתיא, ולא ישעמן עוד
 טעמא דמותא דכתיב ביי נשבעתי נאם יי כי
 יען אשר עשיר וגומר. כי כרך אכרך וגימר
 ובההוא זמנא מצלו צדיקיא דלא יהנסון כדא
 יתיר. מה כתיב וישא אברהם את עיניו וירא
 והנה איל וגומר, אילן שאר חיבי עלמא
 דאהקרון אלים כמה דאת אמר (ישעיה ס') אילי
 נביות ישראל, ומתרגמינן רכרבי נביות.
 אחר נאחו כסכך וגומר, כמה דאת אמר
 (תהלים ע"ה) וכל קרני רשעים אנדע. וישלח
 אברהם וגומר, וילך אברהם ויקח את האיל
 וגומר, דאינון מזומנין לאתנסאה בכל נסיונא
 כישא, וישתארוני הצדיקים לעלמא דאתי
 כמלאכין עלאין קרישין ליחדא שמיא ובגין
 כך כתיב (זכריה י"ד) ביום ההוא יהיה יי אחד
 ושמו אחד וגומר. אמר ליה (כ"א) אמר לון,
 רבי יהודה מכאן ולהלאה (ב) אצלחו פתחא.
 עאל יומא אחרא, עאלו קמיה כל בני סתא
 אמת, ליה לימא לן מר מילייה דאורייתא
 בפרשתא דקרינן בה. יומא דשבתא ויי פקד
 את שרה. קס ביני עמודי פתח ואמר ויי פקד
 את שרה וגומר, שלש מפתחות בידו של
 הקדוש ברוך הוא, ולא מסרם לא ביד מלאך
 ולא ביד שרף, מפתח של חיה, ושל נשמים.

ושל

(ב) סהסר כ"ג תמל"ג ז"ק: (כ) פי פתחו פטער וחסו פתח פתוח לכל סיועם לוכסם לשמוע ד"ה ויכס: סר"כ:

בך הנה נחלת יי (דקט"ז ע"ב) בנים
 מאן אזכי ליה לבר נש, בנין, אי
 זכי בהו בהאי עלמא. שכר פרי
 הבטן, אגרא וחולקא טבא בההוא
 עלמא בההוא איבא דמעו' איהו,
 דזכי בר נש בההוא עלמא בהו.
 תא חזי הנה נחלת יי בנים, ירוחא
 ואחסנתא דאיבין דעובדוי דקדשא
 בריך הוא מלעילא, איהו מאילנא
 דחיי, דהא מתמן זכי בר נש לכנין
 במה דאת אמר (הו"ע י"ד) ממני
 פריך נמצא. מה כתיב אשרי
 הגבר אשר מלא את אשפתו מהם
 לא יבושו וגומר. אשרי בעלמא
 דין ואשרי בעלמא דאתי. לא
 יבושו כי ידברו את אויבים בשער.
 מאן אויבים בשער, אלין מאריהון
 דרינין. דכד נשמתא נפקת כהאי
 עלמא, במה אינון מאריהון דרינין
 דומינין קמיה עד לא ייעול לדוכתיה,
 בשער, בההוא תרעא דייעול תמן
 בגין דמשכונין שביק כהאי עלמא
 ובגינהון יזכי בההוא עלמא. ועל
 דא לא יבושו כי ידברו את אויבים
 בשער. רבי יהודה ורבי יוסי הוו
 אזלי בארחא. אמר ליה רבי יהודה
 לרבי יוסי פתח פומך ולעי באורייתא
 דהא שכינתא אשתכחא גבך,
 דכל זמן דבמלי דאורייתא לעיאן
 שכינתא אתי' ומתחברא, וכל
 שכן

ושל תחית המתים. בא אליהו ונטל השנים,
 של נשמים ושל תחית המתים. ואמר רבי
 יוחנן לא נמסר ביד אליהו אלא אחד, דאמר
 רבי יוחנן כשבקש אליהו להחיות כן הצרפית.
 אמר ליה קרשא בריך הוא, לא יאורי לך
 למיסב בידך שני מפתחות, אלא תן לי מפתח
 הנשמים, ותחית המת, והיינו דכתיב (מלכים ב' ח')
 לך הגאה אל אחאב ואתנה מטר, לא אמר
 וכן מטר, אלא ואתנה * אלישע הווי ליה, אין
 לקיים פי שנים ברוחו של אליהו, אלא שלשתם לא
 מסרם הקדוש בריך הוא כיד שליח. דאמר
 רבי סימון בא וראה, כחו של הקדוש ברוך
 הוא, כפעם אחת סחיה מתים, מוריד שאול
 ועל, מוריה מאודות, ומיריד נשמים, מצמיח
 חציר, מרשן יכולים, פוקד עקרות, נותן פרנסה,
 עוזר דלים, סומך נופלים, זוקף כפופים, מהעדא
 מלכין ומהקם מלכין, והכל בזמן אחד ובכנע
 אחד ובכח אחת, מה שאין שליח לעולם יכול
 לעשותו תניא אמר רבי יוסי כל מה שעושה
 הקדוש ברוך הוא, אינו צריך לעשות אלא
 בדבור רבין דאמר ממקום קרושהו יהא כח
 מיר געשה. בא וראה כח נבורהו של
 הקדוש ברוך הוא דכתיב (חפ"ט ל"ג) בדבר יי
 שמים געשו. דאמר רבי יוחנן ויהודה מאי
 דכתיב (ע"ט י"ב) ועברתי בארץ מצרים אני ולא
 מלאך וגומר, אי הכי יקרא סניאיה הוא למצראי,
 דלא דמי מאן דתפש מלכא, למאן דתפש
 הדו'טא. ועוד אין לך אומה מזרחית בכל
 טימאה כמו המצרים דכתיב בהו (יחזקאל כ"ג)
 אשר בשר חמורים בשרם וגומר, שהם חמורים
 על משכב זכור, והם באים מחס שעשה מה
 שעשה לאבין, וקלל אותו ולכנעו בנו. וכי לא
 הית להקדוש ברוך הוא מלאך או שליח
 לשגר לעשות נקמה במצרים כמו שעשה
 באשור, שהיה בנו של שם דכתיב (כנע"ט י')
 ובני שם עילם ואשור, ושם היה כהן גדול
 ונתברך שנאמר (ע"ט ע"ג) ברוך יי אלהי שם והיה
 לשם הגדולה והכרבת על אחיו. וכתיב כם
 ויצא

זהר וירא דקט"ו ע"ב ודקט"ז ע"א מדרש הנערס רא

(ישעים ל"ו) ויצא מלאך יי ויבה במחנה אשור, ועל ידי שליח נעשה. כל שכן המצרים שהם מזהמים יותר מכל אומה, ואמר אני ולא מלאך. אלא אמר רבי יהודה מכאן למדנו (ג) כח גבורתו של הקדוש ברוך הוא ומעלתו, שהויה גבוה על הכל. אמר הקדוש ברוך הוא, אומה זו של מצרים מזהמת ומטונפת, ואין ראוי לשגר מלאך ולא שרף דבר קדוש בין רשעים ארורים מטונפים, אלא אני עושה מה שאין יכול לעשות מלאך ולא שרף ולא שליח. שאני אומר ממקום קדושתו יהא כך ומיר נעשה, מה שאין המלאך יכול לעשותו. אבל הקדוש ברוך הוא ממקום קדושתו אומר יהא כך, ומיד נעשה מה שהוא רוצה לעשות. ולפיכך לא נעשית נקמה זו על ידי מלאך ושליח בשביל קלון המצרים. ולהראות גרולתו של מקום, שלא רצה שיכנס בנייהם דבר קדוש, ועל הדרך הזה נאמר אני ולא מלאך. אני יכול לעשותו ולא מלאך. וכיצא בו אמר רבי יהודה מאי דכתיב (ישעים כ) ויאמר יי לדג, וכמה צדיקים והסידים מישראל שלא דבר עמהם הקדוש ברוך הוא, ובה לדבר עם הדג, דבר שאינו מכיר ויודע. אלא אמר רבי יהודה בין שעלה הגה הפלחיו של יונה לפני הקדוש ברוך הוא, ממקום קדושתו אמר בשביל שיקיא הדג את יונה אל היבשה, למד לדג כמו בשביל. כלומר ויאמר יי בשביל הדג שיקיא את יונה אל היבשה, ממקום קדושתו אמר הקדוש ברוך הוא יהא כך, ומיד נעשה מה שאין שליח יכול לעשותו. תניא אמר רבי שמעון מפתח של חיה כירו של הקדוש ברוך הוא הוא, ובעוד שהיא יושבת על המשבב הקדוש ברוך הוא מעיין באותו הולד, אם ראוי הוא לצאת לעולם יוצא, ופותח דלתות בטנה ויוצא

שכן באורחא, (כ"ט כ') דשכינתא קדמא ואתי"א ואזלא קמייהו דבני נשא, דזבאן במהימנותא דקדשא בריך הוא. פתח רבי יוסי ואמר. אשתך כגפן פוריה בירפתי ביתך בניך כשתילי זתים סביב לשלחנך. אשתך כגפן פוריה, כל זמנא דאתתא בירפתי ביתא ולא נפקא לבר, היא צנועה ואתחזי לאולדא בניך דכשרן, כגפן. מה גפן ליה אתנטעא אלא בזינה ולא בזינא אחרא. כך אתתא דבשרא לא תעבד נטיען בכר נש אחרא. מה גפן לא אית ביה רכיבה מאילנא אחרא. אוף הכא אתתא דבשרא רכיבי נמי. חמי מה אנגרה (דקט"ז ע"ב) בניך כשתילי זתים. מה זתים (ה) לא נפלי טרפיהו כל יומי שתא, וכלהו קשירין (כ"ט בסירי) תדיר, אוף הכי כניך כשתילי זתים סביב לשלחנך, מה כתיב בתריה הנה פי בן יבורך גבר ירא. מאי הנה פי בן יבורך גבר. הנה בן מבעי ליה. אלא לאסגאה מלה אחרא דאוליפנא דא מינה, דכל זמנא דשכינתא הוית צניעא באתרה בדקא חזי לה, בבבולך בניך

(6) אין עליו שלטן כופלון אלא סס חמוד ורוקין וכוסר כמ"ש וכלמו כסורו ר"ל שסס אכזיב כי חרנוס של הבעורס אכזיב חוץ כוסר. (כ) א"ס וש"ס וחתיא כמסרו ל כ"ס חנא מסו' ריב"ק פרעה שחירף בעלמו להקב"ה שאמר מי ס' וכו' כפרע ממנו הקב"ה בעלמו שחמיר ויעבר ה' את ארצו וכו'. סכחוכ שחירף ע"ו שליח וכו' כפרע ממנו סק"ס ע"ו שליח וכו' והיא מרס ככנר מרס. וכנן ל"ק מם סק"ס פ"ה דקשיש דכרו ש"ס עס הווסר ופכלל מכיון. וכמ"ס ג"כ הווסר לקמן.

ויוצא, ואם לאו סוגר דלתותיה ומתו שניהם •
 אי הכי לא יצא רשע לעולם • אלא הכי תנינן
 על שלשה עבירות גשים מתור וכו' (אמר
 רבי שמעון והא) ואמר רבי יצחק למה אשה
 מפלגת פרי בטנה • אלא אמר רבי יצחק
 הקדוש ברוך הוא דואה אותו העובר שאינו
 ראוי לצאת לעולם, ומקרים להמיתו כמעט אמו
 שנאמר (בראשית ו) הנפילים היו בארץ כימים
 ההם, נפלים כתיב בלא יוד ראשונה • ולמה
 כשכיל שאחרי כן באו בני האלהים אל בנות
 האדם וילדו להם בנות, וירבו ממורים בעולם •
 המה הנבזרים אשר מעולם, שאין גבור ופריץ
 ועריץ כמו הממזר • אנשי השם, שהכל יכירו
 לקרורו השם הירוע ממור, דכיון שרואים
 מעשיו שהוא פריץ ועריץ וגבור, הכל יקראוהו
 אורח שם • ומה דאמר רבי שמעון הקדוש
 ברוך הוא מעיין באורח הולד • אין לה רשע
 בעולם מאותם הרשעים היוצאים לעולם, שאין
 הקדוש ברוך הוא מעיין בו ורואה אם אורח
 הנורף יניח בן צדיק וכשר, או שיציל לאדם
 מישראל ממתה משונה, או שיעשה טובה
 אחת, וכשכיל כך הקדוש ברוך הוא מוציא
 לעולם • כיומו דרבי יוסי הוה אינון פריצי, דהוה
 משרדי בטוריא עם פריצי אומות העולם, וכד
 משכחי בר נש ותפסי ליה לקטליה, הוה אמרין
 ליה מה שמך, אי הוה יודאי, הוה אולין עמיה
 ומפקין ליה מן טוריא, ואי הוה בר נש אחרינא
 קטלי ליה (והא) והוה אמר רבי יוסי אתחזון אינון
 בכל האי למיעל לעלמא דאתי • הנו רבנן
 שלשה דברים הללו אינון באין לעולם אלא
 בקולות, קול חיה דכתיב (בראשית ג) בעצב תלדי
 בנים וכתיב (ס' ג) וישמע אליה אלהים • קול
 גשמים דכתיב (תנאים כ"ט) קול יי ענן הצמים
 וכתיב (מלכים ב' י"ז) פי קול המון הגשם • קול
 החיית המתים דכתיב (ישעיה מ) קול קורא
 במדבר • מאי כעו הכא קלא כמדברא • אלא
 אמר רבי זיקא אלן אינון קלייא לאתערא

מתי

בניך כשתילי זיתים, אלן ישראל
 כד שראן בארעא • סביב לשלחנה
 דאכלי ושתאין וקרביין קרבנין, וחדאן
 קמי קדשא בריך הוא, ומתברכן
 עלאין ותתאין בגינייהו. לבתר
 דשכינתא נפקת אתגלו ישראל
 מעל פתורא דאבוהון, והוה בני
 עממיא, וצווחין כל יומא ולילת
 דאשנת בהו בר קדשא בריך הוא
 דכתיב (ויקרא כ"ו) ואף גם זאת
 בהיותם בארץ אויביהם וגומר •
 וחמינן כמה קדישין עלאין מיתו
 בגזרין תקיפין, וכל דא בגין עונשא
 דאורייתא דלא קיימו ישראל כד
 הוה שראן בארעא קדישא • חמי
 מה כתיב (דברים כ"ט) תחת אשר
 לא עבדת את יי אלהיך בשמחה
 ובטוב לבב מרוב כל • האי קרא
 איהו רזא, תחת אשר לא
 עבדת בשמחה, בזמן דכהני הוה
 קריבין קרבנין ועדוון ודא הוה
 בשמחה • ובטוב לבב, אילין
 ליואי • מרוב כל, אלו ישראל דהוה
 אמצעיים בינייהו, ונטלי ברבאן
 מכל סטרין דכתיב (ישעיה ט') הרבית
 הגוי לך, הגדלת השמחה, אלן
 בהני • שמחו לפניך בשמחת בקציר
 אלו ישראל • דקדשא בריך הוא
 בריך לון עיבורא דחקלא ויהבי
 מעשרה מכלא • באשר יגילו

בחקם

מתי מדבר, ומכאן שהוא הדין לכל העולם
אמר רבי יוחנן האי הנן כשנבנס אדם לקבר
נכנס בקולות כשיקומו בתחית המתים אינו
דין שיקומו בקול קולות אמר רבי יעקב
עתידה בת קול להיות מתפוצצת כבתי קברות
ואומר הקיצו ורננו שוכני עפר, ועתידין לחיות
בטל של אור גדול של מעלה דכתיב (ישעי' כ"ו)
כי טל אורות טליך וארץ רפאים תפיל אמן
כך יהי רצון :

בחלקם, שלר, אלין ליואי דנטלי
מעשרא (6) מגו אדרא • דבר אחר
הרבית היגוי, אלין ישראל
דמהימנותא דקדשא בריך הוא
עלייהו כדקא חזי • לו הגדלת
(כ) השמחה, דא איהו דרגא רישא
עילאה דאברהם דאתדבק בה
דאיהו גדול, וחדוה ביה אשתכח •

שמחו לפניך, (דקט"ז ע"כ) בשעתא דסלקין לאתדבקה בך, כשמחת בקציר, דא
כנסת ישראל דשמחת בקציר דילה הוה • כאשר יגילו בחלקם שלר • כאשר
יגילו, אלין שאר חילין ורתיבין לתתא, בזמנא דמחלקי שלר (ג) וטרפי טרפא
כראשיתא דכלא • רבי יהודה פתח ואמר (תהלים ק"ט) עת לעשות ליי
הפרו תורתך, עת לעשות ליי מהו, אלא הא אוקמוה • אבל עת, דא
כנסת ישראל דאקרי עת כמה דאת אמר (ויקרא ט"ז) ואל יבא בכל
עת אל הקדש • מאי ואל יבא בכל עת כמה דאת אמר (תהלים י) לשמרך
מאשה זרה, ודא הוא ויקריבו לפניי • אש זרה וגומר • מאי טעמא
עת, בגין דאית לה עת וזמן לכלא, לקרבא לאתנהרא לאתחברא
כדקא יאות במא דאת אמר (תהלים מ"ט) ואני תפילתי לך • עת רצון •
לעשות ליי, כמה דכתיב (שמואל ב"ח) ויעש דוד שם, דכל מאן דאשתדר
באורייתא באירו עביד ותקן האי עת לחברא לה בקדשא בריך הוא •
וכל כך למה, בגין דהפרו תורתך • דאילו לא הפרו תורתך, לא
אשתכח פרודא דקדשא בריך הוא מישראל לעלמין • אמר רבי יוסי
כגוונא דא כתיב (ישעי' ס') אני • בעתה אחישנה • מהו בעתה, בעת
ה' דתקום מעפרא, כדן אחישנה • אמר רבי יוסי ועם כל דא יומא חד
(ד) איהי כנסת ישראל (ה) גו עפרא ולא יתיר אמר רבי יהודה הכי
אמרו • אבל תא חזי רזא דאוליפנא, בשעתא דכנסת ישראל אתגלייא
מאתרה, כדן אתון דשמא קדישא כביכול אתפרשו, דאתפרשה היא
מן וא"ו • ובגין דאתפרשו מה כתיב (תהלים ט"ז) נאלמתי דומיה, בגין
דאסתלק וא"ו מן היא, וקול לא אשתכח, וכדן דבור אתאלס • ובגין

(6) ממין סבורין : (כ) ויקרא ח' א' כמאן זכ"ל : (ג) וטורפיס טרף : (ד) פקודו וכו' כ' : (ה) חוד עפר שפלים כנלות :
כך

כך היא שכיבא בעפרא כל ההוא יומא (דנ"א) דה"א, ומאן איהו, אלף
 (ה) חמישאה • ואף על גב דאקדימא בגלותא עד לא יעול ההוא
 אלף חמישאה רזא דה"א • וכד יירתי אלף שתיתאה דאיהו רזא
 (דק"ז ע"ב) דוא"ו, כד"ן וא"ו יוקים לה"א, (שמות ע' ב') בזמנא שית זמנין עשר,
 כד"ן שלימו שיתין נפש וא"ו עשר זמנין, וא"ו שית זמנין עשר • (דוא"ו)
 וא"ו סלקא (כעשר) ב"ו, וא"ו נחתא בה"א, אשתלים וא"ו גו עשר שית
 זמנין, כד"ן הוו שיתין לאקמא מעפרא • ובכל שתין (ט) ושתיין מההוא
 אלף שתיתאה, אתתקף ה"א וסלקא בדרגוי לאתתקפא • ובשית
 מארה שנין לשתיתארה, יתפתחון תרעי דחכמתא לעילא, ומבועי
 דחכמתא לתתא, ויתתקן עלמא לאעלא בשביעאה, כבר נש דמתתקן
 ביומא שתיתאה מבי ערב שמשא, לאעלא בשבתא • אוף הכי נמי
 וסימניך (כרמשיט ו') בשנת שש מאות שנה לחיי נח וגומר נבקעו כל
 מעינות תהום רבה • אמר ליה רבי יוסי כל דא אריכו זמנא יתיר
 מכמה דאוקמוה חברי"א, דאיהו יומא חד גלותא דכנסת ישראל ולא
 יתיר דכתיב (איכה ה') נתנני שוממרה כל היום דורה • אמר ליה הכי
 אוריפנא מאבא ברזין דארטון דשמא קדישא, וביומי דשני עלמא
 וביומי דבראשית וכלא רזא חדא איהו • וכד"ן יתחוי קשתא בעננא
 בגוונאי (ע"כ ב') נהירין, כאתרתא דמתקשטא לבעלה דכתיב וראיתיה
 לזכור ברית עולם, והא אוקמוה ושפיר הוא • וראיתיה, בגוונין נהירין
 כדקא יאות, וכד"ן לזכור ברית עולם • מאן ברית עולם, דא כנסת
 ישראל, ויתחבר וא"ו בה"א ויוקים לה מעפרא כמא דאת אמר ויזכור
 אלהים את בריתו, דא כנסת ישראל, דאיהי ברית כמרה דאת אמר
 והיתה לאות ברית וגומר. כד יתער וא"ו לגבי ה"א, כד"ן אתין עלאין
 יתערון בעלמא, (ל"ו ב') ובנוי דראובן זמינין דיתערון קרבין בכל עלמא,
 וכנסת ישראל יוקים לה מעפרא, וידבר לה קדשא בריך הוא, וישתכח
 קדשא בריך הוא לגבה גו גלותא, כחושבן וא"ו שית זמנין • עשר
 זמנין שית שנין, וכד"ן תקום ויתפקד עלמא למעבד נוקמין, ומאן דאיהו
 מאיך יתרמי • אמר ליה רבי יוסי שפיר קאמרת, בגין דאיהו גו רזא
 (דק"ז ע"ב) דאתון ולית לן לאתערא חושבן וקיצין אחרגין • דהא בספרא

דרכ

(ט) ד"ל סיד סמכו למסר ח"ס כל סמס דח"ס כסימך סוד • ח"ס : (כ"ג) ד"ל וכל סחין דאי' וד"ס ושיין כמדת סמות עמוד ט"ו

ח כשונתוכס

דרב ייבא סבא אשכחן חושבן דא דכתיב (ייקרא כ"ו) אז תרצה הארץ,
 והוא רזא דואו דכתיב (ס) וזכרתי את בריתי יעקוב, ודא דהוא ואו
 כלא פחדא, ועל דא אזכור, ולבתר והארץ אזכור, דא פנסת ישראל.
 תרצה, תתרעי ארעא לגבי קדשא בריך הוא. אבל יומא חד דאמרו
 חברייא, ודאי כלא דהוא גניו קמי קדשא בריך הוא, וכלא אשתבח
 ברזא דאתון דשמא קדישא, דהא גלותא באינון אתון גלי לון רבי
 ייסא הבא, והשתא באינון אתון אתגליין וגלי לון. אמר ליה תא חזי
 דאפילו בר אתפקדא שרה מהאי דרגא, לא פקיד לה אלף ברזא
 דואו דכתיב ויפקד את שרה וגומר. בגין דכלא ברזא דואו איהו,
 ובהא כליל כלא, וביה אתגליא כלא, בגין דכל מלה דאיהי סתימא
 איהו גלי כל סתים, ולא אתי מאן דאיהו באתגלייא וגלי מה דאיהו
 סתים. אמר רבי יוסי כמה אית לן לאתמשכא גו גלותא עד ההוא
 זמנא, וכלא תלי ליה קדשא בריך הוא כד יתובון בתויבתא, אי יזבו.
 ואי לא יזבו, כמה דאתמר בהאי קרא דכתיב אני י בעתה אחישנה,
 זכו אחישנה לא זכו בעתה. אזלו עד דהוו אזלי אמר רבי יוסי
 אדכרנא השתא, דהא באתר דא יתיבנא יומא חד עם אבא ואמר
 לי בר, זמין אנת כד (א) מטון יומך לשיתין שנין לאשכחא בהאי אתר
 סימא דחכמתא עלאדי, והא זכינא לאינון יומין ולא אשכחנא ולא
 ידענא אי הני מלין דקאמרן, או ההיא חכמתא דאיהו אמר. ואמר לי
 כד ימטון (ב) קולפון דנורא גו טהירי ירך יתאביד מינך. אמינא ליה
 אבא כמה ידעת. אמר לי בהני תרין צפורין דאעברו על רישך
 ידענא. אדהכי אתפרש רבי יוסי ועאל גו מערתא (דקיי"ח ע"א) חדא,
 (ג) ואשכח ספרא חד דהוה נעיץ גו נוקבא דטנרא כסיפי מערתא,
 נפק ביה. כיון דפתח ליה, חמא שבועין ותרין גליפין דאתון דאתמסרו
 לאדם הראשון, ובהו הוה ידע כל חכמתא דעלאין קדישין. (ד) וכל
 אינון דבתר ריחייא, דמתגלגלן בתר פרוכתא גו (ה) טהירין עלאין, וכל
 אינון מילין דזמינין למיתי לעלמא, עד יומא דיקום (ו) עננא דבסטר

מערב

(א) כסובו ומיך לשזים שנס לון חמלא סימא וכו' אולר מחכמא. עליונס כסוד סאלולות. (ב) כסובונו סלסכא אש כין. אירוח יורד דסיני
 כין אורו אלכשוחרין או יוסיס סס ססול נאכד מיורך לבטרו. וס' קולפון מקל ר'ל כוחוס סלס סירוח סכספיר מחור ססח כף ירך יאכדו
 ממך. סרש' : (ג) ומלא ספר אחר שזים נעוץ בחור נקבו סמערס כסוף סמערס : (ד) סקלי אפר מקום לחיותס סול אחורי סריחיים אפר
 ר' זחנגליוס אחריו סמרוכס סמיל סמחילס מסך מכדול ועיין פרשת כל ל' ע"כ : (ה) חוך סלורוס סעלייכות סכל חיס מכורר סס :
 (ו) אפרס סמ סלג זום מכותל מערכו :

מערכ (ה) ויחשיך עלמא • קרא לרבי יהודה ושרו למלעי בהרווא ספרא, לא ספיקו למלעי תרי או תלתא סתרין דאינון אתוון, עד דהוו מסתכלין בההיא חכמה עלאה • בין (ו) דמטו למלעי בסתירו דספרא, ומשתעו דא עם דא, נפק שביבא דאשא ועלעולא דרוחא ובטש ביריהון ואתאביד מנייהו בכרה רבי יוסי ואמר דילמא חס ושלום חובה איהו גבן, או דלאו אנן זכאין למנדע ליה • בד אתו לגבי דרבי שמעון אשתעו ליה עובדא דא • אמר לון דילמא בקץ משיחא דאינון אתוון היתון משתדלי • אמרו ליה דא לא ידעין, דהא בלא אתנשי מינן • אמר לון רבי שמעון לית רעותא דקדשא בריך הוא בדא דיתגלי כל כך לעלמא, וכד יהא קריב ליומי משיחא, אפילו (ז) רבי דעלמא זמינן לאשכחא טמירין דחכמתא, ולמנדע ביה קצין וחושבנן, ובההוא זמנא אתגלייא לכלא דהא הוא דכתיב (פסחים ג) כי אז אהפוך אל עמים וגומר • מהו (ח) אז, בזמנא דתיקום כנסת ישראל מעפרא ויוקים לה קדשא בריך הוא, כדן אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם יי ולעברו שבם אחר • תא חזי אף על גב דאברהם כתיב ביה ויסע אברהם הלוך ונסוע הנגבר, וכל מטלנוי הוו לדרומא ואתקשר ביה, לא סליק לדוכתיה כדקא יאות עד דאתיליד יצחק • בין דאתיליד יצחק אסתלק לאתריה, ואיהו אשתתף בהדיה ואתקשרו (קייח ע"ב) דא בדא, בגין כך איהו קרי ליה יצחק ולא אחרא, כגין לשתפא מיא באשא דכתיב ויקרא אברהם את שם בנו הנולד לו אשר ילדה לו שרה יצחק • מאן הנולד לו, אש ממים :

ותרא שרה את בן הגר המצרית אשר ילדה לאברהם מצחק • אמר רבי חייא מיומא דאתיליד יצחק, ודורה ישמעאל בביתא דאברהם, לא אסתלק ישמעאל בשמא • (ט) באתר דדהבא שרייא, סוספיתא לא אדבר קמיה, ובגין כך את בן הגר המצרית, גבר דלא יתחזי לאדברא קמיה דיצחק • אמר רבי יצחק ותרא שרה, בעינא דקרינא

(א) כיוון דאחגור אכן דילא כידון ומחה ללמלא כיעיל סקני ומסכתהס יכאזי כי חסס מתעד וגו' ו' : (ב) כיוון שנוטרי לעסיק בסירות הספר תהות יסוי מספרים וזו עם וס אז ילא שלסכה אז יסופס יסערס יחכס כודיסס יע"י וס נאכר הספר מיריסס (ג) כעירוס קטניס שבעולס ימלאו אולרות ספריס חסוכיס מסורות סתו כי אז חתמלא חלירן רשח סי למכדע קלין רבאלינת ית שכיין שז ימי חכנות שיהגלס אזי כעירוס סרש"ב : (ד) סוינו יתור ולסרונס י כמנין א'ו אחיית ו' : (ה) כמקיס שז וסכ לריב א"י סיני סוסכ לא נחשכ שס ככלוס יח כאן כמקוס ונחק ססור רמו גוון סוסכ סור סרין סכל מלכון כמ' מלכון וסכ יתחס אוי סיסימיתא סחיל סיני סוסכ מעירוס סרין סחלו כו ישמעאל לא נחשכ כגור כלוס יס"ת מכו"ה :

דקלנא חמאת ליה שרה, דלא חמאת ליה בעינא דאיהו בריה
 דאברהם, אלא דאיהו ברא דהגר המצרית * וכגין כך ותרא שרה *
 דשרה חמאת ליה בעינא דא ולא אברהם * דאילו באברהם ל
 כתיב את בן הגר אלא את בנו * תא חזי לכתר מה כתיב, וירע
 הדבר מאד בעיני אברהם על אודות בנו, ולא כתיב על אודות בן
 הגר המצרית * בגין כך ותרא שרה את בן הגר המצרית, ולא חמאת
 דאיהו בריה דאברהם * רבי שמעון אמר האי קרא תושבחתא דשרה
 איהו * כגין דחמאת ליה דקא מצחק לעבודה זרה, אמרה ודאי לאו ברא
 דא ברא דאברהם, למעבר עוברוי דאברהם, אלא ברא דהגר המצרית
 איהו, אהרר לחולקא דאמיה * כגין כך ותאמר לאברהם גרש האמה
 הזאת ואת בנה כי לא יירש בן האמה הזאת עם בני עם יצחק *
 וכי סלקא דעתך דקני לה שרה או לברה, אי הכי לא אודי קדשה
 בריך הוה עמה דכתיב כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה *
 אלא כגין דחמאת ליה בעבודה זרה, ואימיה אולפא ליה נמוסי
 דעבודה זרה, כגין כך אמרה שרה כי לא יירש בן האמה הזאת, אנא
 ידענא דלא ירית לעלמין חולקא דמהימנותא, ולא יהא ליה עם ברי
 חולקא לא בעלמא דין ולא בעלמא דאתי, וכגין כך אודי עמה קדשא
 בריך הוא * וקדשא בריך הוא בעא לאפרשא בלחודוי זרעא קדישא
 בדקא יאורת, דכגין כך ברא עלמא, דהיא ישראל סליק ברעיותא
 דקדשא בריך הוא עד לא יברי עלמא * וכגין כך נפק אברהם לעלמא,
 ועלמא מתקיים כגיניה, ואברהם ויצחק קיימו ולא אתי ישובו בדוכתייהו
 עד דנפק יעקב לעלמא, ביון דנפק יעקב לעלמא, אתקיימו אברהם
 ויצחק ואתקיים כל עלמא, ומתמן נפק עמא קדישא לעלמא, ואתקיים
 כלא כגוונא קדישא בדקא יאורת * וכגין כך אמר ליה קדשא בריך
 הוא כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה כי ביצחק יקרא לך
 זרע, ולא בישמעאל * מה כתיב לכתר ותלך ותחזע במדבר באר
 שבע * (מיד כן מה נספח י"ט) כתיב הכא ותחזע, וכתיב התם (וייטיח י) הכל
 המה מעשה תעהועים, וקדשא בריך הוא כגיניה דאברהם לא שביק
 לה ולברה * תא חזי בקדמיתא כד אזלת מקמה דשרה מה כתיב כי
 שמע יי אל עניך * והשתא דטעארז בתר עבודה זרה, אף על גב

דכתיב ותשא את קולה ותבך, מה כתיב בי שמע אלהים את קול הנער, ולא כתיב בי שמע אלהים את קולך. באשר הוא שם, הוא אוקמוה דלאו בר עונשא הוא לגבי בי דינא דלעילא. דהא בי דינא דלתתא ענשין (ה) מתליסר שנין ולעילא, ובי דינא דלעילא מעשרים שנין ולהלאה, ואף על גב דחייבא הוה, לאו (ו) בר עונשא איהו, והא אוקמוה דהא הוא דכתיב באשר הוא שם. אמר רבי אלעזר אי הכי מאן דאסתלק מעלמא עד לא מטון יומי לעשרין שנין, מאן ארתר אתענש, בגין דהא מתליסר שנין ולתתא לאו בר עונשא איהו, אלא בחטאי דאבוי. אבל מתליסר שנין ולעילא מהו. אמר ליה קדשא בריך דהוא חס עליה דלימורת זכאי ולא לימורת חייב, ויהיב ליה אגר טב בההוא עלמא, ולא לימורת חייב דירענש בההוא עלמא (אוקמוה אמר ליה אי חייבא הוא ולא מטון יומי דק"ט ע"ה) לעשרין שנין מהו, בין דאסתלק מעלמא במאי הוא עונשיה אמר ליה בדא אתקיים (משני י"ג) ויש נספה בלא משפט, דבר עונשא נחית לעלמא, איהו (דינא) אערע בלא כוונה לעילא ותתא בההוא מחבלא ויתענש, בד לא אשגחו עליה מלעילא ועליה כתיב (סס ס) עונותיו ילכדנו את הרשע את לאסנאה מאן דלא מטון יומי לאתענשא עונותיו ילכדנו את הרשע, ולא בי דינא דלעילא, ובחבלי חטאתו יתמך, ולא בי דינא דלתתא, בגין כך כתיב בי שמע אלהים את קול הנער באשר הוא שם. רבי שמעון פתח ואמר. (ויקרא כ"ו) וזכרתי את בריתי יעקוב, מלא בואו אמאי. אלא כתרין סטרין איהו (איגון) רזא דחכמתא, חדא דאיהו רזא דרנא דחכמתא אתר דשרי ביה יעקב. אבל האי קרא על גלותא דישראל אתמר, דכד אינון גו גלותא, ההוא זמנא דיתפקדון (בית יעקב) יתפקדון ברזא דואו, ואיהו באלף שתיתאה, (ואסתחן ר"מ ט') ופקידה ברזא דואו שירת רגעי ופלג עידן, ובזמנא דשתין שנין (ג) לעבורא דדשא באלף שתיתאה, יקים אלה

שמיא

(ה) לכך סמלקות שבכ"ר תחזון טיא ט"ל ג"ע ו"ג כמנין שנחוו כל לוקה אכל כ"ר של מעלה שסס מ"ך שסס לכך סמלקות שחין טולמו דטורא נ"כ ד' י"ט כ"כ סתים כחנינם דט"ו א' סוכא כעון יעקב ע"ס. מאין: (כ) משמע רלחו כר עונשון פו ורשע פו ויכנמי רילן משמע כגשר סוף שס דלרוק חיס אזי ימשמ כמי דבכר סוס כר עיכשין. א"ס: כ"ס כ"ס דף י' און רלום משס ויכול לסתפרס כווסר אכל מכ"ר מעט קלמ לחר שבייל דהאר"ס וסופ"ת אכל לשבייל אחריכא מה רבות לרוק כלוסה שעס פוינו כענין סלמא. גס און רלום רסוס כר עינשין ד"ל דלעשות לו כס אוכו רלון סס חוס רשע כלוסה שעס. מאין: (ג) לכרות סדלה דרמו אל סרעוירלות סוט ו' משס סקדוש וסופ"ס סקדול כרוח סחיכוין כמ"ס כמ"ס חרומס קע"ס ע"כ:

שמיא פקידו לברתיה דיעקב, ומההוא זמנא עד דיהא לה זכירה שית
 שנין ופלגא • ומההוא זמנא שית שנין אחרנין, ואינון שבועין (ותלת) ותרין
 ופלגא • בשיתין ושית יתגלי מלכא משיחא בארעא (שמית ו' כ' ט' כ') דגליל,
 וחד בוככא דכסטר מזרח יכלע שבע בוככיא מסטר צפון, ושלחובא
 ראשא אוכמא תהא תלייא ברקיעא שיתין יומין, וקרבין יתערון
 בעלמא לסטר צפון, ותרין מלכין יפלון באינון קרבין, ויזדווגון בלהון
 עממיא על ברתיה דיעקב, לאדחייא לה (ויו) מעלמא • ועל ההוא
 זמנא כתיב (יהיתא) (ירמיהו ל') ועת צרה היא ליעקב וממנה יושע (א) וכדין
 יסתיומון נפשין מגופא, ובעיין לאתחדשא • וסימניך (כל הנפש לבית יעקב
 הבאה מצרימה שבעים וכתוב) (כראשית מ') כל הנפש הבאה ליעקב מצרימה
 וגומר כל נפש ששים ושש בשבעין ותלת, כל מלכי עלמא יתכנשון
 לגו קרתא רבתא דרומי, וקדשא בריך הוא יתער עליהו אשא וכרדא
 ואכני אלגביש ויתאכדון מעלמא • בר אינון מלכין דלא ימטון לתמן,
 ויהדרון לאנחא קרבין אחרנין • ומההוא זמנא מלכא משיחא יתער
 בכל עלמא, ויתכנשון עמיה כמה עמין וכמה חילין מכל סייפי עלמא •
 וכל בני ישראל יתכנשון בכל אינון אתרי, עד דאשתלימו אינון שנין
 למאתכדין וא' ויתחבר כה' א, וכדין והביאו את כל אחיכם מכל הגוים
 מנחה ליי וגומר וכני ישמעאל (ישראל) זמינין בההוא זמנא לאתערא (עליהו)
 עם כל עמין דעלמא, למיתי על ירושלם דכתיב (זכריה יד) ואספתי את
 כל הגוים אל ירושלם למלחמה וגומר, וכתיב (תהלים כ') יתיצבו מלכי
 ארץ ורוזנים נוסדו יחד על יי ועל משיחו, וכתיב יושב בשמים ישחק
 יי ילעג למו • לבתר (כ) וא' זעירא יתער, לאתחברא ולחדשא נשמתין
 (ג) דהוו עתיקין, כגין לחדתא עלמא כמה דכתיב (סס ק"ד) ישמח יי
 במעשיו, וכתיב יהי כבוד יי לעולם לאתחברא בדקא יאות ישמח יי
 במעשיו, לנחתא לון לעלמא, ולמהוי כלהון ברין חדתין לחברא עלמין
 כלהו כחד • זכאין אינון כל אינון דישתארון בעלמא בסייפי אלף
 שתיתאה, למיעל בשבתא • דהא כדין איהו יומא חד לקדשא בריך
 הוא בלחודו, לאזדווגא כדקא יאות, ולמלקט נשמתין חדתין, למהוי
 בעלמא

(א) פ' יבטו פנשמות שכולר וז' וחילו לירד נשמות חדשות כעולם ישוין כפקודו דכ'ט' א' : (ב) פ' פיל יסוד כו פ' ס' סוף ו' : דולק
 ומשך ו' סוף יסוד יתעורר לאתחברא עם מ' פ' כ' : (ג) נשמות שס' וזכות כנלול :

בעלמא עם אינון דאשתארו בקדמיתא דכתיב (טעמ' ד') והיה הנשאר
 בציון והנותר בירושלם קדוש יאמר לו כל הכתוב לחיים בירושלם:
 ויהי אחר הדברים האלה והאלהים נסה את אברהם ויאמר אליו
 אברהם ויאמר הנני • רבי יהודה פתח ואמר (תקלים מ"ד) אתה
 הוא מלכי וגומר. דא הוא שלימו דכל דרגין כחדא דא כדא • צורה
 ישועות יעקב, כל אינון שליחן דעבדי שליחותא (דקי"ט ע"ב) בעלמא,
 דליהו כללו מסטרא (ה) דרחמי, ולא להו מסטרא דדינא, בגין דאית
 מארי שליחן מסטרא דרחמי, ומסטרא דדינא קשיא • אינון שליחן
 דאתיין מסטרא דרחמי, לא עבדי שליחותא דדינא בעלמא כלל •
 ואי תימא הא מלאכא דאתגלי ליה לבלעם, הא תנינן שליחא דרחמי
 הוה ואתהפך לדינא • לא לעולם לא אשתני, אלא שליחא דרחמי
 הוה לאגנא עליהו דישראל, ולמהו סניגוריא עליהו, ולקפליה הוה
 דינא, וכך ארחוי דקדשא בריך הוא כד אוטיב לדא, ההוא טיבו דינא
 לדא, כך הא שליחא דרחמי הוה ליה לישראל, ולבלעם אתהפך
 לדינא • בגין כך צוה ישועות יעקב אמר דוד פקיד על עלמא כד
 ישתלחון שליחי, די להוין מסטרא דרחמי • רבי אבא אמר צורה
 ישועות יעקב, דאינון גו גלותא, וישתכח פורקנא לרהוין גו גלותהוין •
 תא חזי תושבחן דאבהן יעקב הוה, ואלמלא יצחק לא אתא יעקב
 לעלמא, ובגין כך צוה ישועות יעקב דא יצחק דכין דאשתויב יצחק,
 ישועות יעקב הו • ויהי אחר הדברים האלה, רפי שמעון אמר הא
 תנינן ויהי בימי, על צערא אתמר, ויהי אף על גב דלא כתיב בימי,
 (ט) טפסי דצערא אית ביה • ויהי אחר, בתר דרגא תתאה דכל דרגין
 עלאין, ומאן איהו, דברים כמה דאת אמר (סמות ד') לא איש דברים
 אנכי, ומאן הוה בתר דרגא דא, והאלהים נסה את אברהם, דאתיין
 יצר הרע לקטרגא קמי קדשא בריך הוא • הכא אית לאסתכלא
 והאלהים נסה את אברהם, את יצחק מבעי (ג) ליה, דהא יצחק בר
 תלתין ושבע שנין הוה, והא אבוי לאו בר עונשא דיליה הוה, דאלמלא
 אמר יצחק לא בעינא, לא אתענש אבוי עליה, מאי טעמא, והאלהים

נסה

(ה) פ' טקו המלכות מסטרא דרחמי כו כרחמי יס דין ויש רחמי סוף רחמי כדון ולכן רחמי כולל סוף ונכנס כו ל"ח עולה
 יצחק ימים סיניו סוף אף ומכאן מעולם כחמד חיים רחמי וסם כנבו לכך יצחק העולם אלה סוף מהערה דרחמי רחמי כדון כנו
 ו' (כ) טיפס סעור וס כו סכל פסגן לקטרג עליו: (ג) ל"ב ופקודי רכ"ה ה'

נסה את אברהם, ולא כתיב נסה את יצחק • אלא את אברהם ודא
 דבעי לאתכללא בדינא, דהא אברהם לא הוה ביה דינא כלל
 מקדמת דנא, והשתא אתכליל מייא באשא, ואברהם לא הוה שלים
 עד השתא, דאתעטר למעבר דינא ולתקנא ליה (ה) באתריה, וכל יזמוי
 לא הוה שלים עד השתא, דאתכליל (ו) מייא באשא ואשא במייא,
 ובגין כך והאלהים נסה את אברהם ולא את יצחק, דאזמין לאברהם
 לאתכללא בדינא, וכד עביד דא, עאל (קל"ג כ) אשא במיא ואשתלים
 דא עם דא • ודא עביד דינא לאתכללא דא כדא, וכדין יצר הרע
 אתא לקטרגא עליה דאברהם דלא אשתלים כדקא יאות עד דיעביד
 דינא ביצחק, דיצר הרע אחר הדברים איהו, ואתא לקטרגא • ותא חזי
 רזא דמלה, אף על גב דקאמרן דאברהם כתיב ולא יצחק, יצחק נמי
 אתכליל ביה כהאי קרא • רזא דכתיב והאלהים נסה את אברהם •
 נסה לאברהם לא כתיב, אלא את אברהם, (ז) את די"קא, ודא יצחק •
 דהא כההיא (ח) שעתא כגבורה תתאה שרייא, בין דאתעקד ואזמין
 בדינא על ידא דאברהם כדקא יאות • כדין אתעטר באתריה כהדיה
 דאברהם, ואתכלילו אשא במייא וסליקו לעילא • וכדין אשתכח
 מחלוקת כדקא יאות מייא באשא, מאן (ע"ד) חמא אבא רחמנא
 דאתעביד אכזר, אלא בגין לאשתכחא מחלוקת מייא באשא, ולא תעטר
 באתריהו (קל"ג ל"ג) כדקא יאות, עד דאתא יעקב ואתתקן כלא כדקא
 יאות, ואתעבידו תלתא אבהן שלמין, ואתתקנו (ל) עלאי ותתאי •
 ויאמר קח נא את בנג • וכי היאך יכיל אברהם דאיהו סבא • אי
 תימא בגין דיצחק לא נפק מרשותיה כלל, יאות, אבל כמה
 דאת אמר (כמזכר כ) קח את אהרן ואת אלעזר בנו, אלא בגין לאמשבא
 לון במלין, ולא דברא לון לרענא דקדשא בריך הוא, אוף הבא קח
 במלין את בנג את יחידך אשר אהבת והא (ק"ד ע"ב) אוקמוה • ולך לך אל
 ארץ המורה כמה דאת אמר (ש"ד ד) אלך לי אל הר המור, לאתקנא
 באתרא דיתחזי •

ביום

(א) פי' לתקן הדין במקום חזון עולמו שהיה חסר טעם דין יו"ט • (ב) קס"ד ב' וק"ד א' • (ג) כתיובתו ילחק קח ח' וסינו יסוד •
 (ד) כו' שהיה כגבורה דניקבא וחס' עלם כגבורה דכירא • (ה) ר"ל ככל העולמות וש מחלוקת ומכרוע ככאוס סאלני חנה כפי' וכן
 ככרוח עמוד ומין עמוד שמתל עמוד מכרוע וכן כילו מוכאל בכרואל דמתל מכרוע ככתוס וכן כעשו כמרככות וכרוס ר' מרככות
 כוסים לכנוס מלך חסר סיסים אלוים מלך סכורס • ו"ח •

ביום השלישי (ב) וישא אברהם את עיניו וירא את המקום מרחוק •
 ביום השלישי הא אוקמוה • אלא כיון דאתמר ויקם וילך אל
 המקום אשר אמר לו האלהים, מאי טעמא ביום השלישי וירא את
 המקום מרחוק • אלא בגין דכתיב כי ביצחק יקרא לך זרע, ודא הוא
 יעקב דנפק מגיה, והאי הוא ביום השלישי • וירא את המקום מרחוק
 כמה דאת אמר (ירמיה ל"ב) מרחוק יי נראה לי • וירא את (ב) המקום,
 דא הוא יעקב דכתיב (בראשית כ"ח) ויקח מאכני המקום • אסתפל אברהם
 ביום השלישי דאיהו דרגא תליתאה, וחמא ליה ליעקב דזמין למיפק
 מגיה • מרחוק כמה דאמרן מרחוק ולא לזמן קריב • אמר ליה רבי
 אלעזר מאי שבחא איהו לאברהם, כד אסתפל וחמא דזמין למיפק
 מגיה יעקב, דהא כד אזיל למעקר ליה ליצחק לאו שבחא כל כך
 איהו דיקיה • אמר ליה ודאי (יה"י) חמא ליה ליעקב, דהא מקדמת דנא
 ידע אברהם חכמתא, ואסתפל השתא ביום השלישי, דאיהו דרגא
 תליתאה, למעבד שלימו, וכדין חמא ליה ליעקב דכתיב וירא את
 המקום • אבל השתא קיימא ליה מלה מרחוק, בגין דאזיל למעקר
 ליה ליצחק, ולא בעא להרהר אבתריה דקדשא בריך הוא • מרחוק
 חמא ליה גו אספקלרייא דלא נהרא בלחודו, ובגין כך חמא ליה ולא
 אתגלי כלא דאילו אספקלרייא דנהרא הוה שכיח על האי אספקלרייא
 דלא נהרא, אתקיים עליה אברהם כדקא יאות • אבל מרחוק בלחודו
 הוה מרחוק. מאי טעמא אסתלק מהאי מלה אספקלרייא דנהרא,
 בגין דהאי דרגא דיעקב הוה • ובגין דיעקב עד לא אתיליד, לא
 אשתכח השתא על האי דרגא • ותו בגין דיהך ויקבל אגרא • וירא
 את המקום מרחוק, דא יעקב כמה דאתמר מרחוק, דלא זכר ביה
 (ג) (ראייה בעינוי בהאי עלמא, אלא מרחוק מגו האי דרגא • דהא
 כד אתא יעקב (ד) מית הוה אברהם ואסתלק מעלמא, וירא את המקום
 מרחוק אבל לא בראייה אחרא) :

ויבאו

(א) ס"ח אמת : (כ) כ"ל דיעקב עם האוחיות בנו מקום א"ס ואס' ס"ח וירא את המקום אמ"ח מדה יעקב כמ"ל חזון אמת ליעקב • ור"ח
 גי' י"ב שילוד י"ב אכתיס לדיקום לחזון סכ"ו • מרחוק גי' משד' מרימו ליסוד סתקן ג"ע אל אר"ס • יכפי מלמד סוסר כענש סתרון
 סתיו סרמ"ז כס' י"ב וסכ"ו רכרו סרמ"ק וסרמ"ו ולכנת ססמיר ועלמו סתוף מלחו • מ"ן : (ג) סברמ"ק אי כספרי ולא גי'ס י"ס
 (ד) לא יעלם כרעת דכרוס כפשען ראכנסס לא חמא ליה ליעקב דס"ל לא מית עד רוסו כן ע"ו אכס דס"ל כן ס לילחך כולד ותיח אכרס
 קע"ס ע"ס כוימי דילחך שסס ע"ו חר דאסילוד יעקב אכל לא זכס ליה דתיס כענווי כסאי עלמא כד חתקין יעקב כסאי מקום על
 סיקיניו כד לקח מאכני סמקיס וכר כפל קכ"ה א"י חתווי וס"ל סוד כעלס וסיון סל"ס וע' כספרי מק"מ ס"י סרמ"ו •

וַיבֹּאוּ אֶל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר לּוֹ הָאֱלֹהִים וְגוֹמֵר • רְמִיז (הק"א) הַבַּיִת
 דָּאף עַל גַּב דְּרֵאתוּ לֵהֵיבֵא רֵאִייהּ, וְחָמָא לִיעֲקֵב • אָמַר אַבְרָהָם
 וְדָאֵי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יַדַּע בְּגוֹנָא אַחְרָא דֵּאֲתָחוּ • מִיד וַיִּבֶן שָׁם
 אַבְרָהָם אֶת הַמִּזְבֵּחַ וְגוֹמֵר • מַה כְּתִיב לְעִילָא וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל אַבְרָהָם
 אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי הֵא אֲחֻקְמוּהָ • אֲכַל מַאי טַעְמָא לֹא (פ) אֲתִיב לִיה
 (מִיד) מִיד • אֵלֹא בְּגִין דְּהָא אֲסַתְּלַק מִרְחֻמֵי דֵּאָבָא עַל בְּרָא, וּבְגִין כַּד
 כְּתִיב הֲנִי בְּנִי, הֲנִי דֵּאֲסַתְּלֵקוּ רְחֻמֵי וְאֲתַהֲפֵךְ לְדִינָא :

וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם, וְלֹא כְּתִיב וַיֹּאמֶר אָבִיו דְּהָא לֹא קָאִים עֲלֵיהּ בֵּאבָא,
 אֵלֹא בְּעַל מַחְלוּקַת הוּהּ בֵּיה • אֱלֹהִים יִרְאֶה לּוֹ הַשְּׂרָה •
 יִרְאֶה לָנוּ מִכְּעֵי לִיה, מַאי יִרְאֶה לּוֹ • אֵלֹא אָמַר לִיה אֱלֹהִים יִרְאֶה לּוֹ
 לְגַרְמִיָּה, כַּד אִיהוּ יִצְטְרִיךְ, אֲכַל הַשְּׂתָא בְּנֵי וְלֹא אָמַרָא • מִיד וַיִּלְכוּ
 שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו • רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח וְאָמַר (ישעיהו ל"ג) הֵן אֲרָאִלִּים צִעְקוּ חוּצָה
 מִלֵּאבֵי שְׁלוֹם מִרְ יִבְכִּיּוּן • הֵן אֲרָאִלִּים, אֵלֵין מִלֵּאבֵי עֵלָא, צִעְקוּ בְּהֵיא
 שְׁעֵתָא וּבְעֵז לְקִיָּמָא עַל הֵיא מִלֵּה דְכְּתִיב • (כראס"ט ט"ו) וַיּוֹצֵא אוֹתוֹ
 הַחוּצָה, בְּגִין כַּד צִעְקוּ חוּצָה • מִלֵּאבֵי שְׁלוֹם • אֵלֵין אֵינוֹן מִלֵּאבֵין אַחֲרָנִין
 דְּהוּוּ זְמִינִין לְמִיָּהָד קָמִיָּה דִיעֲקֵב, וּבְגִינֵי דִיעֲקֵב אֲכַטַּח לִוֵן שְׁלִימוֹ קִדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא דְכְּתִיב (ס"ג ל"ב) וַיִּעֲקֵב הַלֵּךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ מִלֵּאבֵי אֱלֹהִים
 וְאֵלֵין אֲקִרוּן מִלֵּאבֵי שְׁלוֹם • כִּלְהוּ כְּכוּ כַּד חֲמוּ לִיה לֵאבְרָהָם דְּעֻקִּיד
 לִיה לִיעֲחָק, וְאִזְדַּעְזְעוּ עֵלָא וְתַתָּא, וְכִלְהוּ עֲלֵיהּ דִיעֲחָק :

וַיִּקְרָא אֵלָיו מִלֵּאךְ וְגוֹמֵר • פְּסִיק טַעְמָא בְּגוֹוִיָּהּ, דְּלֹאֵן אַבְרָהָם
 בְּתַרְרָאָה כְּקִדְמָאָה, (כ) בְּתַרְרָאָה (דק"ד ע"ב) שְׁלִים (כס"א קל"ט ה) קִדְמָאָה
 לֹא שְׁלִים • בְּגוֹוִנָא דֵּא שְׁמוּאֵל שְׁמוּאֵל, בְּתַרְרָאָה שְׁלִים קִדְמָאָה לֵּא
 שְׁלִים • בְּתַרְרָאָה גְבִיא קִדְמָאָה לֹא גְבִיא • אֲכַל מִשֶּׁה מִשֶּׁה לֹא פְּסִיק
 בְּגִין דְּמִיָּמָא דֵּאֲתִילִיד לֹא אַעֲדִי מְנִיָּה שְׁבִינְתָא • אַבְרָהָם, אַבְרָהָם •
 רַבִּי תִיָּא אָמַר בְּגִין לֵאֲתַעֲרָא לִיה בְּרוּחָא אַחְרָא, בְּעוֹבְדָא אַחְרָא
 בְּלִבָּא אַחְרָא • רַבִּי יְהוּדָה אָמַר אֲתַכְרִיר יִצְחָק וְאֲסַתְּלִיק בְּרַעוּתָא קָמִי
 קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּרִיחָא (ג) דְּקִטְרַת בּוֹסְמִין, דְּקָרְבִין כְּהִנְיָא קָמִיָּה

תרין

(ה) כ"י דלמ"ד יחזק אכ"י היינו דהם כרחם אב ואמיה לא נחשירו עליו כרחמים • ו"ס דפ"א חסדק מיתמי ר"ל כמה שחזק לו גנני
 כ"י חסדק לו כי נחזק חס"ד לאלהים נכח ו"ס חנני בני נעשיתי נכורה א"ס • ובר כשוע רמ"ס לא אהיב ליה מידי היינו כי חנני
 דני אכ"י חס"ד כמ"ס חסדק כרחם אב וי"ל לפיכך ומפרש דרמו סלקח פנכורה כמ"ס הר"ב כ"י • מ"א: (ב) כ"ס כאלוה"א דנייר
 ה"י ע"א: (ג) וליחזק כחוקי ומיט"ל כשעת חנכ"א כ"מ ק"י"ח כ"ש • העיקרם כק"י"ח כק"י"ח א"ס :

תרין זמנין ביומא, ואשתלים קרבנא • דהא (6) צערא דאברהם הוה בשעתא דאתמר ליה אל תשלח ידך אל הנער ואל תעש לו מאומה, חשיב דקרבניה לא אשתלים, ולמנא עבד וסדר כלא ובנה מזבח • מיד

וישא אברהם את עיניו וירא והנה איל אחר וגומר • הא תנינן הוה איל דאתברי בין השמשות הוה, ובן שנתו היה כמה דאת

אמר (כמדבר ז') כבש אחד בן שנתו והבי אצטריך, (והא יצחק לא הוה בעלמא)

ואת אמרת בין השמשות • אלא אתפקד חילא לאודמנא ההוה אימרא בשעתא דאצטריך ליה לאברהם • כמה דכל אינון מלין דהוו

בין השמשות, אתמנא חילא לאודמנא (ג) ההיא מלה (להווא זמנא) בשעתא

דאצטריך ליה • הכי נמי האי דאתקריב תחותיה דיצחק • פתח ואמר (ישעיה ס"ג)

בכל צרתם לא צר ומלאך פניו הושיעם וגומר • תא חזי

בכל צרתם דישראל פד אודמן לון עקאן, פתיב לא בא"ף וקרי

בוא"ו, בגין דקדשא בריך הוא עמהון בעקו • לא בא"ף, אתר עלאה

יתיר, אף על גב דלאו בהווא אתר רוגזא ועקו, להתם לעילא מטא עקתא

דישרא • לא בא"ף כמה דאת אמר (תסליס ק) הוא עשנו ולא אנחנו • כתיב

בא"ף וקרי בוא"ו, ומלאך פניו הושיעם • והא איהו עמהון בהווא עקו

ואת אמרת הושיעם, אלא מושיעם לא כתיב, אלא הושיעם מקדמת דנא,

דאיהו זמין בהווא עקו למסבל עמהון • תא חזי בכל זמנא דישראל

אינון בגלותא, שכינתא עמהון בגלותא והא אוקמוה דכתיב (דכריס ג')

ושב יי אלהיך את שכנתך ורחמך וגומר • דבר אחר ומלאך פניו

הושיעם, דא שכינתא דאיהו עמהון בגלותא, (ג) ואת אמרת דאיהו

הושיעם • אלא הכי הוא ודאי, דאלין אינון משכונותיו דקדשא בריך

הוא בגלותא, ובגין דשכינתא עמהון, קדשא בריך הוא אדכר לון

לאוטבא לון ולאפקא לון מן גלותא דכתיב (שמעתי ו') ואזכור את בריתי

בקדמיתא, ולבתר ועתה הנה צעקת בני ישראל באה אלי • וגם

ראיתי, לאסגאה ראייה אחרא דאיהו קדמאה דכלא • ובתיב (סס כ')

ויזכור

(א) גילויין זכו דעכו לאברהם כסר שמורים שהמלי' לו סקיל : (ב) כעל לכנח סספיר סוס גורם כוס עיין סס • (ג) ולח אתר דאיהו כושיעם וכו כי סיה עמחון כגלות סא לין חכום מחו' עלמו אלף סכו סוף וכו' סי' שמרוב אסכחו כישראל נוחן עמסס סיכחי סייחידס סלון סכס וקירס כמו סוף ית' לסוף מחסכס וו ולק וו מחככס וכו וסולקס לסיות כונוסס כמו דלת חמר וככשכס סלחס וכו' חלף ככו סישעכ מפני סמלאך סכו עמסס על כן סושיעס חסר סירס וישלח סמלאך וכו' ששלח סמלאך לסיות עמכו וכסכיו ויילוחנו סמלויס עיין ס' וקסל ר"ז ב' :

ויוכור אלהים את בריתו, דא שכנתא * את אברהם, לאברהם מבעי ליה * אלא את אברהם, דא הוא חברותא וווגא דילה באבהן * את אברהם, (כמובר ק"ד ב') דא הוא מערבית דרומית * את יצחק, דא הוא צפוגית מערבית * ואת יעקב, דא הוא וווגא חדא כללא חדא וווגא שלים פדקא יאות * כגווגא דא את השמים, דא הוא כללא מדת לילה ביום * ואת הארץ, דא מדת יום בלילה כחדא * אוף הכא בכלהו את וביעקב ואת, למהוי כלא וווגא חדא, דלא מתפרשין דבר ונוקבא לעלמין * ופון קדשא בריך הוא לאברוא בכל עלמא ולא שמעא קל דיימא (ישעיה ס"ג) ויאמר אך עמי המה בנים לא ישקרו ויהי להם למושיע * ברוך יי לעולם אמן ואמן :

פרשת חיי שרה

מדרש הנעלם

זהר

ויהיו, רבנן פתחי בהאי קרא (ס"ו) לכה דודי נצא השדה גלינה בכפרים תנו רבנן היוצא לדרך יתפלל שלשה תפלות, תפלה שהיא חובה של יום * ותפלת הדרך על הדרך שהוא עושה * ותפלה שיחזור לביתו לשלום, וליטא להו להני שלשה אפילו באחד יכיל למעבדיה, דתנינן כל שאלותיו של אדם יכיל למכללינהו בשומע תפלה * אמר רבי יהודה כל עובדיו דבר גש כתיבין בספרא הן

ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים * רבי יוסי פתח ואמר (יוכס ב') וישאו את יונה וטילהו אל הים ויעמד הים מזעפו * הכא גית לאסתכלא מאי טעמא ארעישת ימא עליה דיונה, ולא ארעישת עליה ארעא, בין דהורה

טב

אזיל

תוספתא

ויהיו חיי שרה, (ב) גופא דמתניתין, אגן (ג) קריבין הוינא, שמענא קלא מתהפך מעילא לתתא, ואתפשטה בעלמא, קל מתבר טורין ומתבר טנרין הקיפין, עלעולין לברבין סלקין, אודננא פתיחן הורה אמר במטלנוי קוץ קוציתא, דמיכן דמימין דשינתא בחוריהון, קיימין בקיימיהון, מלכא דממללא, וולא אעברו אשתכחו) נטרי תרעין, (ג) שליטא דחילין סניאין קם בקיימיה, בלהו לא מרגשן ולא ידעי דספרא פתיח וכשמא אכתוב, ודומה קאים ונטיל בחושבנא, ודיירי עפרא תייבין לכה וקריב טב לאתמנאה בהו, לא תאיבין גלגולא והפוך, נפלין ולא קיימין, אתסחון חייבין מספרא דדומה, סאן יתבע לון ומאן יתיב בחושבנהון, ווי לון ווי לחייהון ווי לרגשיהון, (ס"ב לנפשיהון) בניניהון אתקרי (ס"ג) יפחו מספר חיים וגומר :

זכאה

(א) לולי הוסיף המסכת ארוכה וסעתיקו ממנה בוף ועלמיהו ממנה כקוטר מופלג חשו גופא דמפניסין * ו' : (ב) שדה לב' : (ג) כוונתו מעטרו' א"ס :

אזיל בגין דלא תשרי עליה
 שכינתא • ימא (עלאה) אמאי אחיד
 ביה כד הוה אזיל • אלא ודאי
 (ס) מלה באתריה הוה • ים, תנן
 ים דמיא דרקיע ורקיע לפסא
 הכבוד, וכגין כך ימא אחיד ביה
 ונטל ליה (כגין דהוה עריק) מקמי
 ימא ערק (ומקמי ימא ביה שרא
 יראה בדוכתיה) שדי ימא
 ידא ביה בדוכתהא (כ"ה תשרי ידא
 בדוכתהא) • וישאו את יונרה
 ויטילהו אל הים • אוליפנא כד
 הוה נטלי ליה וטבעי יריכו בימא
 הורה ימא שביך • זקפין ליה
 אתרעיש ימא, פל מה דטבעי ליה
 הכי אשתכך ימא, עד דאיהו אמר
 שאוני והטילוני אל הים, מיד וישאו
 את יונרה ויטילהו אל הים, כיון
 דאתרמי בים פרחא מניה נשמתיה
 וסלקא עד פורסייא דמלכא
 ואתדגת קמיה • ואהדרת ליה
 נשמתיה ועאל בפומא דההוא
 נונא, ומית נונא, לבתר אתקיים
 ההוא נונא ואוקמוה • (רקכ"ט ע"ב) תא
 חזי בשעתא דכר נש סליק בערסיה
 פל ליליא ודיליא נשמתיה נפקת
 מניה, ואתדגת קמי בי דינא
 דמלכא • אי זכאה לאתקיימא
 אתהדרת

שב הן ביש, ועל כלהון עתיד למיתן דינא
 דתנינן אמר רבי יהודה אמר רב מאי דכתיב
 (מסלס ק"ט) גלמי ראו עניך, אותם הדכרים
 שעושה הגולם שאינו משניח בעולם הפא, כולם
 ראו עניך שעיינת בהם • ועל ספרך כלם
 יכתבו, ליתן עליהם דין וחשבון לעולם הפא,
 הילכך יקדים אדם תפלתו תמיד ויועיל ליה •
 (ג) אמר רבי יצחק אין אדם עושה עבירות
 אלא מי שהוא גולם ולא אדם, והיינו ההוא
 דלא מסתכל בנשמתא קדישא, אלא כל
 עובדיו כהאי בעירא דלא משנחת ולא ידעת •
 אמר רבי בא וכי גולם מתקרי דוד דאמר האי
 פסקא • אמר לו רבי יצחק אדם הראשון
 אמרו, גלמי ראו עניך קודם שורקת בי נשמה
 ראו עניך למעבד בדיקני בני נשא דדמו לי
 ועל ספרך כלם יכתבו מאן אינת ימים יוצרו
 כהאי צורה דידי, ולא אחד בהם דלא אשתאר
 חד מנהון • אמר רבי בא למה • אמר ליה
 תא חזי כלהו דדמו ליה או ברמיזא דיליה,
 לא מתו במיתת נפשון, וכלהו לקו בההוא
 ענינא ממש • תא חזי אמר רבי יהודה
 דיוקניה דאדם הראשון ושפירותיה, הורה
 בזהרא דרקיעא עלאה דעל נבי שאר רקיעי
 וכההוא נהורא דגניו קדשא בריך הוה
 לצדיקיא לעלמא דאתי • וכל אינון דהו
 רמיזא ביה מדיוקניה דאדם הראשון, ביה לקו
 ומיתו דכך ארחוי דקדשא בריך הוא • יהיב
 עותרא לכר איניש למה, למיזן עניין ולמעבד
 פקודיו • לא עביד האי, ואחנאי (ואי אתגליא
 ביה) מההוא עותרא, ביה ילקי דכתיב (קס"ה ס)
 עושר שמור לבעליו לרעה, יהיב ליה בנין למה
 למילף להו ארחוי דקדשא בריך הוא ולמיטר
 פקודיו כדאמור באברהם (כ"ה ע"ב) כי ידעתיו
 למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו
 ושמרו דרך יי לעשות צדקה וגומר • לא עביד
 האי

(א) ר"ל ים שורפ על נחי סרין שבו ומכאן פריך סוף כולם ע"כ נחוי דין זם כעלמא פנעס כו • א"ס : (כ) וסוף סוף סוף, א"ה עובד
 מכירם סוף ככנסס כו דוח טעות :

אתהדרת להאי עלמא דדינא הוא
 בתרין גזונין, דהא לא דינין ליה
 לבר נש על בישין דאיהו עתיד
 זמין למעבד דכתיב כי שמע
 אלהים וגומר באשר הוא שם.
 ולא תימא דדינן ליה על טבין
 דעביד לחוד, אלא לאוטבא ליה
 על אינון טבין דהשתא כמה דאתמר,
 ודינן ליה על זכין דאיהו זמין
 למעבד, ובגנייהו אשתויב אף על
 גב דאיהו השתא חייבא, בגין
 דקדשא בריך הוה עביד טיבו
 עם כל ברין, וכל ארחוי דאיהו
 עביד לאוטבא לכלא, ולה דאין
 לבר נש על בישין דאיהו זמין
 למעבד, ובגין כך אתרן בר נש
 קמי קדשא בריך הוא. תא חזי
 כיון דאטילו ליה ליונה בימא מה
 כתיב ועמוד הים מזעפו, הים
 עלאה מאיוועמוד, דקאים בקיומיה
 דקא יאורת בעמידה איהו כד
 רוגזא שכין בשעתא דדינא שרייא
 בעלמא ההוא בי דינא איהו כאתתא
 דמתעברא וקשיא לאולדא, וכד
 אולידת שכין רוגזא. הכי נמי
 כד דינא שרייא בעלמא לא שכין
 ולא נח, עד דאתעביד דינא
 בחייבייא. כדן הוא נייחא דיליה
 למיקם בדוכתא שלים ולמיקם
 בקיומיה דהא הוא דכתיב (משלי"א)

בראשית וכאבוד

האי ומתנאה בהו. בהו לקי דכתיב (וי"א יח)
 לא ניין לו ולא נבר בעמו וגומר. ובן כהאי
 גוונא, כד יהיב קדשא בריך הוא משפירנתא
 טבא עלאה דאדם הראשון להו, למה. בגין
 למיטר פיקודיו ולמעבד רעותיה. לא עכרי
 כדן אלא אתנאו ביה, ביה לקו בהאי
 שפירנתא. אמר רב יהודה כד ברא קדשא
 בריך הוא אדם הראשון, הוה גולם ער לא
 זריק ביה נשמתא וקרא לההוא מלאכא דהוא
 ממונה על דיוקנא דבני נשא ואמר ליה. עיין
 וצר כדיוקנא דדין שיתא בני נשא דהא הוא
 דכתיב (בראשית ט) ויולד בדמותו כצלמו ויקרא
 את שמו שת כלומר שיתא. אמר רבי יצחק
 מההוא עפרא ממש דאתברי אדם הראשון.
 נסיב קדשא בריך הוא לאתבראה אילין שיתא
 וקרא ליה שת שיתא. דהא הנה דכתיב ויולד
 בדמותו כצלמו, מאותה העיסה שנברא הגולם
 שלו. ועל כך נאמר גלמי ראו עיניך ועינת
 בו לעשות (ירמיה ג) דדמו ליה. ועל ספרך
 כלם יכתבו מאן אינון. בלהו דלא נטרנו מאי
 דיהב קדשא בריך הוא לון, אתטרדנו מן עלמא
 ואתרנו כההוא דינא. חנן התם אמר רב
 יהודה אמר רב אשכחנא דתלת מסרן דהו
 ליליא, וכל חד וחד אית עניינא דקדשא בריך
 הוא ככר נש, כד נפק נשמתיה מניה ואשתאר
 ההוא גילמא נאים על ערסיה, ונשמתיה סלקא
 ככל ליליא קמי קדשא בריך הוא. אמר רבי
 יצחק אי זכאה היא חדאן עמה, ואי לא דחיון
 לה לבר. אמר רב יהודה. אמר רב מאי
 דכתיב (ס"ט) השבעתי אתכם בנות ירושלם
 אם תמצאו את דודי מה תנידו לו שחולת
 אהבה אני אמר רבי פנחס אמר רבי יהודה
 השבעתי אתכם בנות ירושלם הנשמה אומרת
 לאותם הנשמות הזוכות ליכנס לירושלם של
 מעלה, והם הנקראות בנות ירושלם על שזכות
 ליכנס שם. ולפיכך הנשמה אומרת להם
 השבעתי אתכם בנות ירושלם אם תמצאו
 את דודי, דא קדשא בריך הוא. רב אמר זה

י

ובאבוד רשעים רננה והיא
 אוקימנא באבוד רשעים רננה
 והבתיב (יחזקאל י"א) החפוז אחפוז
 במות הרשע, דהא לית נייחא קמי
 קדשא בריך הוא כד אתעביד
 דינא ברשיעייא • אלא כאן קודם
 (ג) דאשתלים קיסטא, כאן לכתר
 דאשתלים קיסטא (אית ליה נייחא):
 ויהיו חיי שרה • מאי שנא הכא
 בשרה דכתיב מירתתה
 באורייתא, מכל נשי דעלמא דלא
 כתיב הכי מיתתהון באורייתא •
 אמר רבי חייא ור' אבא, ור' ברכיה
 (סע ט) ותמת רחל ותקבר בדרך
 אפרתה, וכתיב (כמדבר כ') ותמת שם
 מרים וגומר • וכתיב (כ"ח ט"ז)
 ותמת דבורה (דק"כ כ"ג) מינקת רכקה,
 ובתיב ותמת בת שוע אשת יהודה •
 אמר רבי יוסי בכלהו לא כתיב
 כמה דכתיב בישרה, דאתמר ויהיו
 חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה
 ושבע שנים שני חיי שרה, דהיא
 בכלהו לא אתמנון יומין ושנין כמו
 לשרה, בכלהו לא כתיב פרשתא
 חדא כלחודהא כמו לשרה • אלא
 רזא איהו, בגין ההוא דרגא דכל
 יומין ושנין דבר גש ביה תרין
 (דדא היא היא בתראה) • פתח ואמר •
 (קולת ט) ויתרון ארץ בכל היא

מדך

זו אספקלרייא של מעלה • מה תנינן לך
 שחולת אהבה אני ליהנות מזיו של וילחחוסוף
 כצלו • רב הונא אמר שחולת אהבה אני
 אותה התשוקה והכסוף שכספתי בעולם על
 הכל לפיכך אני חולה • רבי יהודה אמר זו
 אהבה, שאוהבת הנשמה לגוף, הכין שנשלה
 קצו של גוף אותם הימים שנגזרו עליו, כמה
 דאת אמר ויהיו חיי שרה מה כתיב

ויקם אברהם מעל פני מרו וגומר • אמר
 רב יהודה אמר רב מה כתיב בפסוק
 קודם זה, דכתיב ותמת שרה בקרית ארבע היא
 חכרון בארץ כנען • רבי יצחק אמר רבי יוחנן
 כרא קדשא בריך הוא לאדם והכניס בו
 ארבעה דברים הנחלקים כגוף • אמר רבי
 יהודה המחויברים כגוף • רבי יצחק אמר
 הנחלקים כגוף, שהם חולקים להתפרש כל
 אחר ליסורו, כשיוצא האדם מן העולם הזה •
 רבי יהודה אמר המחויברים כגוף בחייו משמע
 מקריא דכתיב ותמת שרה זו הגוף, בקרית
 ארבע אלו הארבע יסודות, היא חכרון שהיו
 מחויברים כגוף בחייו, בארץ כנען בעולם הזה,
 הבחר אדם בזמן מועט •

ויבא אברהם לספור לשרה ולבכותה, היינו
 (דכתיב) דתנן כל שבעת הימים נפשו
 של אדם פוקדת לגופו ומחאכלת עליו הדא
 הוא דכתיב (אי"ג י"ג) אך כשרו עליו יבאב
 ונפשו עליו תאכל, כהאי גוונא ויבא אברהם
 לספור לשרה ולבכותה, ויבא אברהם זו היא
 הנשמה, לספור לשרה זה הגוף • אמר רבי
 יצחק בשעה שהנשמה זוכה ועולה למקום
 מעלתה, הגוף שוכב בשלום וניח על משכבו •
 הדא הוא דכתיב (ס"ג כ"ו) יבא שלום וניחו על
 משכבותם הולך נכחו, מאי הולך נכחו • אמר
 רבי יצחק הנשמה הולך נכחו למקום העדן
 הנגנו לה • מאי משמע אמר רבי יהודה מהאי
 משמע נכחה כתיב כהיא, ובשעה שאינה זוכה
 והיא

(ג) קודם שנשמה כתיב: אין שמה באבוד רשעים אבל לאחר ששמה אכלת כתיב: אין באבוד רשעים רננה וע"פ ס"א ט"כ
 ח סיני

מלך לשרה נעבד • ויתרון ארץ
 (א) בכל היא ודאי, דהיא מתמן
 נפקין (ב) רוחין וגשמתין ותועלתא
 לעלמא • מלך לשרה נעבד • מאן
 מלך, דא (ג) קדשא בריך הוא •
 לשרה נעבד, כד איהו (מ"ז כ)
 (ד) אתתקן בדקא יאות, ומלך דא,
 דא מלך עלאה דאתחבר לשרה
 כד איהו נעבד • מאן שרה, דא
 שרה אשר ברכו דכתיב (כראשית כ"ו)
 בריח שרה אשר ברכו יי, וכד
 איהו (אתעבד) נעבד ואתתקן בכל
 מה ראצטרך ליה בדקא יאות •
 כדן מלך עלאה אתחבר עמיה •
 רבי אלעזר אמר מלך לשרה
 נעבד, כמה גווגי רזין עלאין הכא •
 מלך, דא (מ"ז כ) שכניתא דלא שרייא
 בכיתא לאתתקנא בה, אלא בזמנא
 דאתנסיב ברנשואזרווג באנתתיה
 לאולדא ולמעבד איבין ואיהו
 אפיקת גשמתין לאשראה בה,
 ובגין כך לשרה נעבד ולא לאחראי
 דבר אחר מלך, דא אשה יראת
 יי כמה דאת אמר (משלי ל"ב) אשה
 יראת יי היא תתהלל • לשרה
 נעבד, דא אשה זרה כמה דאת
 אמר (ס"ו) לשמרך מאשה זרה,

והיא ראויה לקבל עונשה, דהולכת משוממת
 ומבקרת בכל יום לנוף ולקבר: אמר רבי יוסי
 האי (ה) קוליתא קרדינותא, כד אזיל כסריחותא
 לכאן ולכאן, אזל ומקבר לה לאתרה תריסר
 ירחי • כך נשמתא היא דאתחזייא לקבלא
 ענשא, אזלא לכר בעלמא ומפקדת לה לאתרה
 תריסר ירחי ככתי קברי וכעלמא • אמר רבי
 יהודה תא חזי דכתיב ויקם אברהם מעל פני
 מתו ונוטר • אמר רבי אבא והא חנן דכר
 נשמתא היא כהשלומא עלאה, ניתוסף בה ה'
 ונקראת אברהם כהשלומא עלאה • והכא את
 אמר דכר ליתא ונארה כל כך דכתיב ויקם
 אברהם, עכרת מאן דיתיב ככורסייא נחית כנו
 וזטר התאה • אלא הכי גורנא ויקם אברהם
 מעל פני מתו דאמר רבי כו אמר רבי זריקא
 כשהנשמה ראויה לעלות למקום עדנה •
 קודם מנינה על הגוף הקדוש שיוצאת משם •
 ואחר כך עולה למקום מעלתה הדא הוא
 דכתיב ויקם אברהם מעל פני מתו, זהו הגוף
 וידבר אל בני חת אלו שאר גופות הצדיקים
 שהם (ו) ל' בני חת, חתהתים ונהלמים בעולם
 למען יראת קונם • חתים על שהם שוכני
 עפר • ואמאי צריכה ליהו אמר רבי יהודה
 (ז) כלא כמניינא כתיבין, ועל דהוי (ח) דא הוי
 ההוא גופא כמניינא עמדון, ומה אמר ליהו
 כדרך פנים וכדרך כבוד

גר ותושב אנכי עמכם וגומר, דהאי גיפא
 יהוי כמניינא חד עמכון כחבורא דא
 אמר רבי ראה מה כתיב ויענני בני חת את
 אברהם וגימר, כמו כן בדרך כבוד כדרך פנים
 דהא הוא דכתיב שמענו אדני נשיא אלהים
 אתה כתוכנו • מאי נשיא אלהים אתה • אמר
 רבי כנחם קודם שיצא הצדיק מן העולם, כתיב
 קול יוצאת ככל יום על אותם הצדיקים כגן

בנין

(ח) סיניו סיפור הנק כל סבילי א"כ ונקרחת הח' כלס אחי' ס' כבילתא הן אעריס (ב) חיינו כ' כתיבה יז' לייס' סז' אטוליא
 סבלימים סכ' הכבשח סמיניית יאחר פלרכי'ס (ג) ס' ס' (ד) ככתיב מתיקנת ימקילת ממלית ימעט מסחחח'ס או המלך חת מחתכי
 לכנס וי' מ' יח' : (ה) עלש סירך כתיב קתא יחוק מלך וכסתי' ה'יך ככתיבת' דכיינו אספ' מחתמי ע'י לייס' מכת סכו מכל מקום
 א' יכ' סיניו לע"ס שחוקר ככתיבת' מ' ס'יך ומקבר איתו מקום סה'ס כי עד כייס עזר חרס כך ספנין מהנשחם ע"ב סנף זכרית
 מקומה כע"ס ו"כ חרס (י) כי נק בכתיב'ס כס נכתיב'ן כמנין ח'ס

בגין דאית שדה ואית שדה •
 אית שדה דכל ברכאן וקרושין
 ביה שריין כמה דאת אמר בריח
 שדה אשר ברכו יי • ואית שדה
 דכל חירוב ומסאבו ושיצאה
 וקטולין וקרבין ביה שריין • והאי
 מלך זמנין דאיהו נעבד להאי שדה
 דכתיב (ס"ג) תחת שלש רגזה ארץ
 (רקב"ב ע"ב) וגומר • תחת עבד כי
 ימלוך ושפחה כי תירש גברתה
 והאי מלך ארתכסיא נהוריה
 ואתחשך עד דאתדכי ואתחבר
 לעילא • ובגין כך שעיר דראש
 חדש בגין דאתפרש ההוא שדה
 ממלכא קדישא, ולא שריין בהאי
 שדה ברכאן מהאי מלך, וכד איהו
 נעבד להאי שדה כתיב (דכריוס"ב)
 כי בשדה מצאה וגומר כי בשדה

כמה

עין הכינו מקום לפלוני שיבא לכאן, ועל כן
 הם אומרים מאת אלהים מלמעלה אתה נשיא
 בכל יום בתוכנו • כמכחר קכרנו כמכחר
 הצדיקים כחבורת הצדיקים המוכחרים מנה
 אותו הבניסוהו כחשבון עמנו • ואיש ממנו לא
 ימנע את המניין כי כלנו שמחים בו ומקרימים
 לו שלום • אמר רבי יוסי בן פזי תא חזי כיון
 שהנשמה פוגעת בהם ותרין לאחר כך פוגעת
 לאותו המלאך הממונה עליהם, דתגן מלאך
 מסונה על פתי קברי ורומה שמו, והוא מכרין
 ביניהם בכל יום על הצדיקים העתידים ליכנס
 ביניהם • ומיד פוגעת בו כדו לשכן הגוף
 בהשקט ובכטחה ובמנוחה ובהנאה (ועלאה)
 הרא הוא דכתיב וידבר אל עפרון אמר רבי
 ייסא זה המלאך הנקרא רומה ולמה נתבנת
 שמו עפרון על שהוא ממונה על שוכני עפר
 והופקרו בירו כל פנקסי הצדיקים וחבורות
 החסידים השוכנים בעפר והוא עתיד להוציאם
 בחשבון • ותאנא אמר רבי אלעזר לעתיד
 לבא כשיפקוד הקדוש ברוך הוא להחיות
 המתים יקרא למלאך הממונה על הקבורות
 ורומה שמו ויתבע ממנו מנין כל המתים
 הצדיקים

תוספתא

זכאה (א) איהו מאן דאזעיר גרמיה בהאי עלמא כמה איהו רב ועלאה כההוא עלמא והכי
 פתח רב מתיבתא מאן דאיהו זעיר איהו רב מאן דאיהו רב איהו זעיר דכתיב
 ויהיו חיי שרה וגומר מאה דאיהו חושבן רב כתיב ביה שנה ועירו רשנין חד אזעיר ליה •
 שבע דאיהו חושבן זעיר אסני ליה ורבי ליה דכתיב שנים • תא חזי רלא רבי קרשא ברוך
 הוא אלא לראזעיר ולא אזעיר אלא לרבי • זכאה איהו מאן דאזעיר גרמיה בהאי עלמא כמה איהו
 רב בעלגיא לההוא עלמא ער כאן: סאן רפסק ותפסק מאן רקצר ותקצר סאן רקצר ותארך ירצה
 דומר סאן רפסק מלין דאורייתא על מלין בטלין • ותפסקין חילוי מהאי עלמא וריגיה קייסא
 כההוא עלמא סאן רקצר אסן ולא מאריך גו גיחא ותקצר סחין דהאי עלמא סאן דאמר
 אחר אצטרין לחטפא אליך ולקצר קראיה ריליה ולא יעכב בהאי אורת כלל ומאן דיעבד
 דא ותארכון חיייה • אלו הם חידושים שהגידו לרבי שמעון בן יוחאי כישיבה של מעלה:

רבי

(ה) הוספה נכספה במקומם כפ עלה קסת ע"ה וכוף קס"ב ע"ה • כ"ד לכסין ח"ד חיישך רדוה וס עס פסע ספ ססדכר כסני חיי
 ע"ס ילני נעניי כחזי לכנני י"ג כ"ה ספריו סקטן דכריוס לחריס • מ"ח

כמה דאתמר • תא חזי אתת הוה לעלמא אתדבקת בהאי חיויא, ואטיל בה זוהמא, וגרמת מורתא לעלמא ולבעלה • אתת שרה ונחתת וסלקת, ולא אתדבקת ביה כמה דאת אמר (כראשית י"ג) ויעל אכרס ממצרים הוא ואשתו וכל אשר לו • אתא נח לעלמא מה כתיב (ס"ט) וישת מן היין וישכר ויתגל וגומר • ובגין דאברהם ושרה לא אתדבקו ביה, בגין כך שרה זכתה לחיין עלאין לה ולבעלה ולכנהא בתראה דרא הוא דכתיב (ישעיה כ"ה) הביטו אל צור חוצבתם. ואל מקבת בור נוקרתם • ועל דא ויהיו חיי שרה דזכתה בהו בכלהו, ולא כתיב בכלהו נשי ויהיו חיי חוה וכן בכלא, היא אתדבקת בחיין ועל דא דילה הוה חיין :

ויהיו חיי שרה • אינון חיין (ב) כלהו לעילא, מאה שנה לעילא ועשרים שנה לעילא ושבע שנים לעילא, כלהו הוה כדקא יאות • אמר רבי שמעון (הקל"ב ע"ב) תא חזי רזא דמלה, מאי שנא בכלהו דאמר שנה שנה, ובאינון שבע דאמר שנים דכתיב מאה שנה ועשרים שנה ולבתר שבע שנים • אלא

כולא

הצדיקים והחסידים ואותם נרי הצדק ושנהרגו על שמו, והוא מוציאם בחשבון כמו שנמלם (עמ"ס ל"ב) כחשבון הרא הוא דכתיב (ישעיה כ) המוציא במספר צבאם וגומר איש לא נעדר • והאנא אמר רבי שמואל כרבי יעקב נפשות הרשעים נתונות כידו של מלאך זה ששמו דומה, להכניסן בניהנם ולרוגם שם, וכיון שנמסרות כידו שוב אינן חוזרות עד שיכנסו לניהנם • וזה יראה דוד שנתירא כשעשה אותו עון שנאמר (תהלים ל"ד) לגלי • עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי • אמר רבי ייסא הנשמה פוגעת לו להכניס אותו נוף עם שאר נפשות הצדיקים כחשבונם הרא הוא דכתיב וידבר אל עפרון וגומר • אמר רבי הנחום המלאך קדם ואומר לו, ראה מה כתיב למעלה ועפרון ישב בתוך בני חת, שחתך לשכון בעפר • והוא מקדים ואומר לו להכניס אותו הנוף כחשבון הצדיקים הרא הוא דכתיב ויען עפרון החתי את אברהם באוני בני חת בכל באי שער עירו לאמר • מאי בכל באי שער עירו רב נחמן אמר אינון דעאלו בכתב חושבן פנקסיה • דאמר רב נחמן והכי אתגור, (על) בחשבון על דיו דרומה עאלין ככתי קברי ובחושבן פתקא זמין לאפקא לון, והוא ממונה על דיירי עפרא • מהו השרה נתתי לך והמערה אשר בו • אמר רבי יוסי הפקדה דשלוה ומנוחה רכה • אמר רבי שלום פר מניומי אין לך כל צדיק וצדיק מאותם העוסקים בתורה שאין לו מאתים עולמות וכסופין כשביל התורה • הרא הוא דכתיב (ס"ה) ומאתים לנוטרים את פרוי • ומאתים, על שמוסרים עצמם בכל יום כאילו נהרגו על קדושת שמו • (ונצחו כהאי פסוקא) וכך אמרו כהאי פסוקא דכתיב ואהבת את יי וגומר • ותאנא כל המכוון לבו בהאי פסוקא כדי למסור נפשו על קדושת שמו, מעלה עליו הכתוב כאילו

נהרג

(8) כל ארבעת פסוקי סוכה ככל מקום שנס סוף נדרש למעלה :

כולא חד מאה שנה כללא דכלא
 (כ"א) בלא כחדא ברזא דמאה
 ברכאן בכל יומא • וכן עשרים
 שנה דאתכליל עלאה סתימא דכל
 סתימין, ובגין כך כתיב שנה רזא
 דיחודא: קדשא בריך הוי
 דאתכליל מאתר עלאה סתימא
 דכל סתימין (כ"ב) במאה ברזא דמאה
 ברכאן דכל יומא, וכן עשרים שנה,
 ובגין כך כתיב שנה, רזא דיחודא
 דלא ארפרש (כ"ג) מחשבה
 ויובלא לעלמין, שבע שנים אלין
 אתפרשן ונפקן מכללא סתימאה
 דלעילא, ואף על גב דכלא יחודא
 חדא, אבל מתפרשן (כ"ד) בדינא
 ורחמי בכמה סטרין ואורחין, מה
 דלא הוי הכי לעילא, ובגין כך
 כתיב שנה, רזא דיחודא דלא
 אתפרש לעלמין (שבע שנים
 אלין אתפרשן בדינא ורחמי
 בכמה סטרין ואורחין, מה דלא
 הוי הכי לעילא • ובגין כך אלין
 שבע שנים כתיב בהו שנים
 ולא שנה) וכלהו אקרון חיים ויהיו
 חיי שרה, דהוו ממש דאתבריאן
 ואתקיימו לעילא • אמר רבי חייא
 הא אוקמוה דהא כד ארעקד
 יצחק בר תלתין ושבע שנים הוה,
 וכיון

נהרנ בכל יום עליו הדא הוא דכתיב (חלילי מ"ד)
 כי עליך הורגנו כל היום • אמר רב נחמן כל
 המוסר נפשו כהאי פסיקא נוחל ארבע מאות
 עולמות לעולם הבא • אמר רב יוסף והא תנן
 מאתים • אמר רב נחמן מאתים על התורה,
 ומאתים על שמסר עצמו בכל יום על קרובת
 שמו

ואברהם זקן בא בימים ונומר מתניתין
 אמר רבי אלעזר על

כל פנים כך הוא רהאי מתניזין שפיר
 דאתעביר נשמתא ההוא דכתיב ביה (צמ"ד)
 והנה אופן אחר בארץ אצל החיות לארבעת
 פניו כדאמר בההיא מתניתא קמיתא • אמר
 ליה רבי אבא לימא לן מר מההיא מתניתין •
 אמר ליה הכי אתפרש בתלת עשר מילין
 דרחמי בפרשתא דילי אבל הכא אית לן
 למימר פתח ואמר (צ"ו) אחת היא יונתי
 המתו אחת היא לאמה ונמר • אמר רבי
 אלעזר מאי היא דאנן קרינן הכא בשיר
 השירים לישנא דניקבתא, והתם באורייתא
 לישנא דדכורא • אלא אמר רבי אלעזר הכא
 בתורה נקרא כלשון זכר אצל הגוף, מפני
 שהגוף אצל הנשמה כאשה אצל הזכר, והנשמה
 לגבי מעלה כנקבה בפני הזכר, וכל אחד
 מעלתו יורש • תנן התם בארבעה פעמים
 בשעה בכל יום ערן מנטף על הגן, ויוצא
 מאותם השפות נהר גדול המתחלק לארבעה
 ראשים • ושמנה וארבעים טפות מנטף בכל
 יום, ומשם שבעים אילני הגן הדא הוא דכתיב
 (חל"ס ק"ו) ושבעו עצי • רבי תנחום אמר
 מהבא (צ"ז) משקה הרים מעליותיו, אי זו היא
 עליה, זהו ערן • וערן באיזה מקום הוא • רבי
 יהודה אמר למעלה מערבות הוא • רבי יוסי
 אמר בערבות הוא • דהא תנן שם גנזי חיים
 טובים ברכה ושלוש ונשמתן של צדיקים, והגנוז
 העריון

(ד) כי הם הכלוב מלמעלה רחב מעט ערן עטר סרו מהו וכן ככליל מחיב סרו כ שבע ימי סכנין חס שבע המתפרשין • א"ס
 (ב) עיון בני כהקדמם דף א

וכיין דאתעקד יצחק, מיתת שרה
 דכתיב ויבא אברהם לספוד לשרה
 ולבנותיה * מאין בא, מהר המוריה
 בא, מלמעקד ליה ליצחק * ואינגן
 תלתין ושבע שנין מיומא דאתייליד
 יצחק עד שעתא דאתעקד, אינגן
 הוו חיי שרה ודאי, כחושבן ויהיו
 בנימטרייא תלתין ושבע שנין
 הוו, כמה דאתמר מדאתייליד יצחק
 עד דאתעקד * רבי יוסי פתח ואמר
 (תפלוס ג"ח) (6) מזמור שירו ליי שיר
 חדש כי נפלאות עשה הושיערה
 לו ימינו וזרוע קדשו * האי קריא
 אוקמוהו חברייא דפרות(כ) אמרוהו,

כמה

העליון הוא ערן * למטה מכון בנגדו זן בארץ
 ונטל ממנו שפע בכל יום * אמר רבי אבהו
 שמנה וארבעים נביאים עמדו להם לישראל
 וכל אחד נטל בחלקו המצית טפה אחת
 מאותם טפות של ערן שהם שמנה וארבעים
 טפות * ומה אם כל נביא שנטל טפה אחת
 מהן, היה מעלתו ברוח הקודש על כל השאר *
 (1) אדם הראשון שהיה מקבל משמנה
 וארבעים לא כל שכן, מכאן אתה למד כמה
 היתה הכמתו * רבי בא אמר רב כהנא וכי
 מאין היה להם לנביאים מאותם הטפות *
 אלא הבי הנו, בכל טפה וטפה היוצאת מערן
 רוח חכמה יוצא עמו * ועל כן אתגור במתניתין
 אית מיא מנרלן חכימין, ואית מיא מנרלן
 טפשיין, ואינגן מיא דמנרלן חכימין אינגן מיא
 הוו טפין דערן * דאמר רבי יוסי מיא רביה
 טפין יתבין (2) יתירין מכל אינגן ארבע נהרי *
 קרמאה הוה דכתיב (מלכות כ) שם האחד

פישון

תוספתא

רבי יוסי בר רבי יהודה אזל למיחמי לרבי חייא אמר ליה לימא מר אי שמע האי פרשתא
 הין אמרו מארי מתניתא דפרשנה בעניינא דנשמתא * אמר זכאה חולקיהון דצדיקייא
 בעלמא דאתי * דקך היא אורייתא בלכהון כמבועא רבא רמיא * דאף על נב דמסחמיין ליה
 (3) מסניאות מיא פתחין מביעין דנבעין לכל עיבר * אמר ליה תא שמע רבי יוסי רחימא
 את, אנא אימא לך כהאי פרשתא * לעולם אין גוף האדם נכנס בחשבון הצדיקים על יד
 דומה, עד שהראה הנשמה פנקס סימנא שנותנין לה הכרובים בגן ערן * אמר רבי יוסי אנא
 שמענא דרא נשמתא כהר דעילה המן, היא אולת לסלקא לאתרה לעילא, ולא למיחת
 להתא * אבל קודם שתעלה ותכנס ינעשית אפוזרופוס הגוף על יד דומה, ומראה לו שראוי
 הוא לקבל שכר ארבע מאות עולמות * אמר רבי חייא הא רבי אלעזר אמר, דהא דומה ידע
 קודם משום דמכרוי ערה בגנתא דערן, אבל אנא כך שמענא די בעידנא דיהבין לה פנקסא
 חור' על גופא לאעלא ליה כפתקא דצדיקייא על ידוי דדומה הרא הוא דכתיב אך אם אתה
 לו שמעני נתתי כסף השרה קח ממני * מהו כסף השרה, דא הוה כסופא דארבע מאות
 עלמין דיהבין ליה לאחסנא * רב יוסף בר הוה שמע פרשתא דא ממאריהון דמתיבתא הוה
 אמר מאן דאיהו עפרא (דיקנא) מאי קא זכי להאי, מאן זוכה ומאן יקום הרא הוא דכתיב
 (תפלוס כ"ד) מי יעלה כהר יי ונומר * אמר רבי אבא תא חזי מאי דכתיב וישמע אברהם אר

עפרון

(א) חיימה קל"ג ב (ב) כפ"ב גלו' דכ"ב ויכר חיימה קל"ח ט"ז (ג) פ"א מריכווי חיימה כמכובע עוקריס וכו' קעיס ססעוסס וינלס
 סמיס למין טרש כ. (ד) יס רסו ארס וספזיזיז ככ"י מ"ח א"ס

כמה דכתיב (סמאל א' ו') וישרנה הפרות בדרך. מאי וישרנה, דהו אמרי שירתא חדתא. ומאי שירה אמרו, מזמור שירו ליי שיר חדש כי נפלאות עשה. הכא אית לאסתכלא, דכל מה דברא קרשא בריך הוא בעלמא, כלהו אמרי תושבחן ושירתא קמיה בין לעילא בין לתתא. ואי תימא דאינהו מגרמיהו (ר"ב ל"ג הו) אמרי שירתא דא, הכי הוא ודאי, (ו) דרזא עלאה איהו. אבל הני ארונא הוה על גבייהו, וכיון דארונא אשתקיל עלייהו ושוייה לעילא, אינון שרירו (כ"א לא שכיבו) שירתא, דהא כיון דאתנטיל מנייהו ארונא הוה געאן באורה שאר פרורת דעלמא ולא אמרו שירתא, וודאי ארונא דעל (הק"ג ע"ב) גבייהו עביד לון לזמרא. מזמור, הא אוקימנא ואתמר, ובכלא כתיב מזמור לדוד, או לדוד מזמור

פישון. מאי שם האחד פישון. המיוחד מכלם פישון. והוא הנופל בארץ מצרים ולפיכך היתה הכסות (לישראל) מצרים יותר מכל העולם. ומשנזרה גזרה שאברהם חכמת מצרים, נטר קרשא בריך הוא אותם טפין זרק לון כההוא גנא כההוא נהרא רגנתא דערן דכתיב (בראשית כ) ונהר יוצא מערן להשקות את הגן. וזה היה מוליד ארבעה אחרים, והאחד חמיוחד הנולד מפני פישון היה. משנטלו אלו הטפות שלא יצאו מהגן, אברהם החכמה ממצרים, ומאותו הרוח שהיה יוצא מערן תמצני כל נביא ונביא והיינו דכתיב מתהלך בגן לרוח היום. ונגזר זה בגן ערן לעתיד לבא, וזה הוא הנהר שראה יחזקאל כנבואתו ועל פן אמר הכתוב (ישעיה י"א) כי מלאה הארץ דעה את יי וגומר. שאותם סים תמיד מגדלים היריעה בעולם. תנו רבנן כל נשמתן של צדיקים למעלה בערן הס, ומה ממה שיוזר מערן ישנא החכמה בעולם לעומדים בו ונהנין מהנאותיו וכסופיו על אחת כמה וכמה אמר רבי יצחק כיון שהנשמה זוכה ליכנס בשערי ירושלים של מעלה. מיכיל השר הגדול הולך עמה ומקדים לה שרום. מלאכי השרת תמהים בה ושואלים עליה (ס"ג) מי זאת עולה מן הפרבר. מי זאת עולה בין העליונים. מהגוף החרב שדומה להכל דכתיב (תהלים קמ"ד) ארם להכל

דמה

והכא

תוספתא

עפרון וישקול אברהם לעפרון את הכסף. דא הוא כסופא רבתא דאינון עלמין וכיסופין. ארבע מאות שקל כסף, ארבע מאות עולמות והנאות (ב) וכסופין. עובר לסוחר רב נחמן אמר שיעבור כל שערי שמים וירושלם של מעלה ואין מוחה בידה. תא חזי מה כתיב ואחרי כן קבר אברהם את שרה אשתו. ונמנה עם שאר הצדיקים בחבורתם. בפתקא דרמנא על ידוי דרוגתיה. אמר רבי יצחק הכי גמירנא כל אינון דכתיבין בידוי דדומה וממנן על ידוי. יקומין לזמנא דזמין לאחייא דיירי עפרא. ווי לרהון לרשיעייא דלא כתיבין על ידוי בפתקא. שיאכרו בניהנם לעלמין. ועל דא נאמר (סמאל י"ב) ובעת ההיא ימלט עמך כל הנמצא כתוב

בספר :

(א) פי ורוח איתו נעלאן אכל וכו' : (ב) ותענוגים כעולם סכך :

דמה • היא משיב ואומר (ע"ו) אחת היא
 יונתי המת? אחת היא מיוחדת היא • אחת
 היא לאמה. לאמה זו היא כסא הכבוד שהיא
 אם לנשמה ויולדת לה שנגורה מפנה • ראוה
 בנות ויאשריה • אלו שאר הנשפות שהן
 במעלתן למעלה והן הנקראות בנות ירושלים
 אמר רבי יוסי הא חורגא על מה דאמרן אלו
 נקראות בנות ירושלים ואחרות נקראות בנות
 לוט • ראוה בנות ויאשריה שאר הנשפות
 משכחות לה ואומרות שלום בואך • מלכות
 ופלגשים. מלכות אלו האבות שהם מלכות •
 ופלגשים הן גירי הצרק כלם משכחות ומקלמות
 אותה עד שנכנסה למעלה • ואזי הנשמה
 במעלתה ומתקיים בה אריכות הימים הרי הוא
 דכתיב ואברהם זקן בא בימים • נכנס באריכות
 ימים לעולם הבא • קם רבי אבא סבא על
 רגליו ואמר מנוחה ושלוש גרמין יהא לך רבי
 שמעון בן יוחאי דחזרת עשרה ליושנה • דתנינן
 כמתניתא קדמא • דכיון שהנשמה היא
 כתשומה באתר עלאה (לזמנא בתראה
 עאלין) לא תבת לגופא • אלא אתבריאן מינה
 נשמי אחרנין דנפקי מינה. ואיהי אשתארת
 (6) בקיומא • עד דאתא רבי שמעון בן יוחאי
 ודרש ומה אם בעולם הזה שהוא הכל והגוף
 שהוא טפה סרוחה נכנסת בו אותה הנשמה
 לעתיד לבא שיצדפו כלם ויהיה הגוף מוכתר
 בקיום ותשלוט (ג) יותר אינו דין להכנס אותה
 הנשמה בו ככל התשלוטין והעלוין שבה •
 אמר רבי אחא אותה הנשמה (בו) בכל
 התשלוטין והעלוין שבה) ממש ואותו הגוף
 ממש עתיד הקדוש ברוך הוא להעמידן בקיומן
 לעתיד לבא אבל שניהם יהיו שלמים כתשלוט
 הדעת להשיג מה שלא השיגו בעולם הזה •
 ואברהם זקן בא בימים וגומר. רבי בו
 אמר רבי יוחנן (באותם הימים)
 כאותו

והבא לא אמר דוד כלל • אלא
 מזמור, דרוח קודשא זמין לזמרא
 ליה לזמנא דיוקים קדשא בריך
 הוא לישראל מעפרא • וכדין שירו
 ליי שיר חדש, כדין אירו חדש
 דהא שירתא כהאי לא אתמר
 מיומא דאתברי עלמא • אמר רבי
 חייא כתיב (קס"ט ב) ואין כל חדש
 תחת השמש • והבא שירתא דא
 איהי חדש, ואיהי תחת השמש
 דהא תחות שמישא ליהוי • ומאי
 איהו דא סיהרא, וכדין הוי חדש
 תחת השמש • מאי טעמא בגין
 כי נפלאורת עשה • ומאן אינון
 נפלאות • האי דכתיב הושיעה
 לו ימינו וזרוע קדשו • הושיעה לו
 למאן • (רק"ד ע"ב) לרהווא דרגא
 דאמר שירתא דא, בגין דברו
 אסתמך בימינא ובשמאלא •
 הושיעה לו ימינו ודאי להווא
 דרגא (ג) דהאי מזמור • אימת
 בזמנא דיקומון מתי עלמא ויתערון
 מעפרא כדין יהא חדש, מה דלא
 אתעביד בהאי עלמא רבי יוסי
 אמר בזמנא דיעביד קדשא בריך
 הוא נוקמין בעלמא בניניהו דישרא
 כדין יתאמר שירתא דהא לבתר
 יתערון מעפרא מתי עלמא ויתחדש

עלמא

(ה) ר"ל לון מכניסין אותם לחוד גיף מרחסין • ל"ס • (ב) מי מומור דא רוח קידשא ככתוב בתלמוד • ק"מ פ' • (ג) א"ס ושפ"ס כ"ל חסד
 וכל סעו סכ שמוס ויתר וכו'.

עלמא בקיום שרים, דלא ליהוי
 בקדמיתא דשליט מותא בעלמא
 בגין דחיויא (כ"ה) פרת ומיתה בעלמא
 ויתעבר חיויא מעלמא דגרים (גרים
 מורתא בעלמא לכליא, ואסתאב
 עלמא ואתחשיך אנפוי • תא חזי
 כתיב (בראשית ג') ואיכה אשית בינך
 ובין האשה • מאי ואיכה, כדכתיב
 (איוב ט') חלפו עם אניות אבה, דהא
 כמה ארבין שטאן גו ימא רבא,
 ואית ארבין וספינן מתפרשן דא
 מן דא • ואינון ארבין דהאי נחש
 שאט בגויהו אקרון אניות איכה •
 בינך ובין האשה, דא אשה יראת
 יי • ובין זרעה, אלן שאר עמין
 עובדי עבודה זרה • ובין זרעה,
 אלן ישראל • הוא ישופך ראש
 דא קרשא בריך הוא דומין לבערא
 ליה מעלמא דכתיב (ישעיה כ"ה) בלע
 המות לנצח ובתיב (זכריה י"ג) ואת
 רוח הטומאה אעביר מן הארץ •
 ראש, דא לזמנא דאתי דיתערון
 מיתיא, דהא כדן להוי עלמא
 רא"ש, דיתקיים ברא"ש דאיהו
 עלמא עילאה • ואתה תשופנו
 עקב, דא כהאי עלמא, השתא
 דאיהו עקב ולאן איהו בקיומא.
 וההוא

כאותו העולם שהוא ימים ולא בעולם הזה שהוא
 לילה • אמר רבי יעקב באותם העולמות שהם
 ימים, באותם ההנאות והכיסופין שהוא נוחל •
 ווי בריך את אברהם ככל • באותו
 (ה) המשרה (כ"ה המעשר) שנתן
 לו הקדוש ברוך הוא משמו שהיא אות היא
 שבו נברא העולם • ותנא אמר רבי יוחנן
 מטטרין שר הפנים שהוא נער. עבר מרבו
 הארון המושל עליו, ממנה על הנשמה ככל
 יום. להספיק לה מאותו האור שצטווה. והוא
 עתיד למיסק חושבן פתקא כתי קברי סן
 דומה, ולאחזאה ליה קמי מאריה, והוא זמין
 (ט) למעבר חמיר ההוא גרמא תחות ארעא
 לתקנא לגופייה, ולקיימא לון בשלימותא
 דגופא כלא נשמתא. וקרשא בריך הוא
 ישרד לה (ו) לאתרה • אמר רבי יצחק
 באותה שעה מה כתיב

ויאמר אברהם אל עברו זקן ביתי המושל
 וגומר • מאי אל עברו, אי בחכמתא
 רא נסתכל מהו אל עברו • אמר רבי נחוראי
 לא נסתכל אלא כמה שאמר עברו. עברו של
 מקום • (זקן ביתו) הקרוב לעבודתו. ומאן איהו
 זה מטטרין פרקאמן. דאיהו עתיד ליפזת
 לגוף כתי קברי הדא הוא רכתיב (בראשית כ"ו)
 ויאמר אברהם אל עברו, זה מטטרין עברו
 של מקום • (קט"ו ט') זקן ביתו, שהוא תחלת
 בריותיו של מקום • המושל בכל אשר לו.
 שנתן לו קרשא בריך הוא ממשלה על כל
 צבאותיו • ותנא אמר רבי שמעון אמר רבי
 יוסי אמר רב כל צבאותיו של אותו עבר
 נוטלים אור ונהנין מזיו הנשמה • דתנא אור
 הנשמה לעולם הבא גדול מאור הכסא • והא
 מהכסא ניטלה הנשמה אלא זה לפי הראוי
 לו וזה לפי הראוי לו • רב נחמן אמר גדול
 מאור

(א) מי שצדק ונדול כמו וקפי המצדק על סכמו • טרש' כ : (כ) לעשות שאור כענין שאור שבעופה כדי שיצדק סוף ויעלם מקברו
 (ג) משמע דבס פכסוס מוזהמות וקומה וגם שחירה סוף כעין טענל וכסוס לא חקנו • וכו' חידן לפי שלא מיסו כלכסוס ודוחק סוף
 רחל לא לט' ליתן כוונתם ומיחו וכדאם וכאי דור סמדבר ספקה ווסמחן ולפוכך כל הנשים כחו לא • ולא מורס כסס סוססס כלל סכר
 עלמס א"ל סולרות אחר מכה וכרסו קולרו כסס ווסמחן סוכר

מאור הכסא ממש דכתיב (ויקרא ח') דמרת
 במראה אדם עליו מלמעלה מאי עליו על
 זהו וכשהוא הולך לעשות שליחותו כל
 צכאותיו והמרכבה שלו נזנזין מאותו הזוהר.
 הדא הוא שהנשמה אומרת לו (דכתיב) שים
 נא ירך כלומר סיעתך תחת ירכי וזהו אור
 הנשפע מן הנשמה עליהם אמר רבי יהודה
 ברבי שלום בן קבלנו בשעה שזה הולך
 בשליחותו של מקום קדשא בריך הוא מניע
 כל צכאותיו של מעלה כאות אחת משמו
 אמר רב הונא בך הוא ירכי בגמטריא ר"ם
 כלומר הנשמה אומרת שים נא ירך סיעתך
 תחת מעלתו של רם ונשא הפושל על הכל
 ולאחר שצוה סיעת העליונים תחת ידו אני
 משביעך שבועה גדולה בו אמר רבי יצחק
 אלהי השמים ואלהי הארץ הואיל ואמר
 ב"י שהוא הכל למה נאמר אלהי השמים
 אמר רב יהודה שהוא אדון על הכל בכת
 אחת וברגע אחד הוא מניע לכל וכלם כאין
 נגדו רבי יצחק אמר על שמים אותיות
 משמו להורות שהוא הכל ואין אחד בלתו
 ואשביעך ב"י אלהי השמים ואלהי הארץ
 אמר רב הונא אי הוונא

והוא חו"א נשיך לעלמא ואחשיך
 אנפי ברין תה חזי יומין דבר
 נש אתבריא וקיימו באינון דרגין
 עלאין כיון דמסיימי לאתקיימא
 באינון דרגין דכתיב (סס ב') ימי
 שנותנו בהם שבעים שנה וגומר
 מפתן ולהלאה לית דרגא
 לאתקיימא ובגין כך ורהב"ס
 עמל ואן ואינון (ה) פלא הון אבל
 אינון יומין דצדיקיא (רק"ד ע"ב) הון
 ואתקיימו כמה דאת אמר ויהיו
 חיי שרה וכן ואלה ימי שני חיי
 אברהם ואי תימא הכי נמי כתיב
 בישמעאל דכתיב (כראסית כ"ה) שני
 חיי ישמעאל אלא בתשובה אהדר
 ועל דא קרי ביומוי (ג) ויהיו
 ותמת שרה בקרית ארבע רבי
 אבא אמר כגוונא דא לא
 הון בכל נשי עלמא דהא אתמר
 חושבן יומיהא ושנהא וקיומהא
 בעלמא וההוא אתר דאתקברת
 ביה אלא לאחזאה דלא הוה כשרה
 בכל נשי עלמא ואי תימא הוה
 מרים דכתיב (כמרבר כ') ותמת שם
 מרים ותקבר שם בגין לאחזאה
 סרחנא דישראל קא אתא דהא
 מייא לא אזלי להו בישראל אלא

ולא י"ו

בוכתא

(ח) פי' שנתו הרשעים סס ממעט למעט מחסר עד מ' ופח"כ יורדים לקליפות מא"כ לדיקים סס ממעט מ' עד למעלת סס' ומעט
 נזכרם א"ס : (ג) הומ"ל דל"ז כתיב ויהי אלה ואלה שני היו בשמעת' : וככין ס"ל כיומיה ויאמר לשרים ונמלא שעתיד לטות חסד
 ויהיו שיקום קיום העולם ויהיו מלך סוכה כעין סלדיקים כע"מ : אלה ע' שנה חיים מלך סוכים דמיו' דלעת' ולבטי פתח סכי וחי
 קרה דמיומו שירו לפי ביר הדש לפירות שמש שעתיד לטות וז' דובמתי עתם לדיקים י' ז' :

בזכותא דמרים • אבל לא אתמר
 במיתתה כמה דאתמר בשרה •
 רבי יהודה פתח (קהלת י') אשריך
 ארץ שמלכך בן חורין ושריך בעת
 יאכלו • האי קרא (כ"ג) אוקמוה
 חברי • אבל אית לן לאסתכלא
 ביה, דזכאין אינון ישראל דקדשא
 בריך הוא יחב לון אורייתא למנדע
 כל אורחין סתימין, ולא תגלייא לון
 רזין עלאין, והיא אתמר אשריך
 ארץ, דא ארץ החיים, בגין דמלכא
 דילה אומין לה כל ברבאין
 דאתברכא מאברהן עלאין, רזא
 דואו דאיהו קיימא לארקא עלה
 ברבאן תדיר, ואיהו בן חורין, בן
 יובלא דאפיק עבדין לחירו, ברה
 דעלמא עלאה דאפיק תדיר כל
 חיין, וכל נהירו וכל משח רבות,
 וכלא אנגיד האי ברה בוכרי,
 להאי ארץ כמה דאת אמר (שמות ד')
 בני בכורי ישראל, ובגין כך אשריך
 ארץ • ומה דאתמר אי לך ארץ
 שמלכך נער, כמה דאוקמוה דהאי
 ארץ תתארה, ועלמא תתארה לא
 ינקא אלא מגו שלטנותא (דעילא)
 דערלה, וכלא מההוא מלכא דאקרי
 נער כמה דאוקמוה • ווי לארעא
 דאצטריך לינקא הכי • תה חזי

אל ארצי ואל מולדתי תלך • אמר רבי יוסי
 מהו ולקחת אשה לבני ליצחק • אמר רבי
 יצחק אותו הגוף שנצטער עמי באותו העולם,
 ולא היה לו הנאה וכסוף בו מפני יראת קונו,
 אותו הגוף ממש תקח • ליצחק עמו כהאי
 שמחת הצדיקים, ליצחק עמו בשמחת הקדוש
 ברוך הוא • ליצחק עמו דעכשיו עת שחוק
 בעולם הדא הוא הכתיב (מסלים קל"ו) אז ימלא
 שחוק פיני וגומר אמר רבי יהודה בר יצחק
 תא שמע אין מלאך אחד עושה אלא שליחות
 אחד בבת אחר • ומניא אמר רבי אבא
 מלאך אחד אשר קסת הסופר במתניו, עתיד
 להרשים כל אחד ואחד על מצחו, ולאחר בן
 השר הגדול הולך לתקן כל אחד ואחד
 ולהעמידו לקבל נשמתו הדא הוא הכתיב
 הוא ישלח מלאכו לפניך ולקחת אשה • מאי
 לפניך, לפני שליחותך • רבי (אלעזר) אליעזר
 אול למחמי לרבן יוחנן בן זכאי רביה ויהוא
 יומא דיש ירחא הוה • כד מטא גביה אמר
 ליה (ה) בירא דלא סררא ומליין ליה והוא גביע
 סריריה יתיר, מאי בעי הכא • אמר ליה חיוב
 אדם להקביל פני רבו • אמר ליה לאו על כך
 אמרית • אלא אנא חמי באנפך דמלה חרמא
 אית נכך מאינון עמיקייא דאת עתיד למתבע •
 אמר ליה חמינא האי אור הראשון דמטלנוי
 עשרה, (ו) ובעשרה נטיל, (ז) וברזה דעשרה
 נהיג לכלא, (ח) ובאתוותא דעשרה עביר
 עובדוי • ותאנא עשרה פתקין עשרה מפתחין
 (ט) דבי קצרי בידוי ופתקין מטיל בנינתא דערן,
 לאתקנא ארעא על גופיהון דצדיקייא • אמר
 ליה אליעזר בדי חמית הוית יתיר ממלאכא
 קדישא • דעלמא בעשרה אתברי • בעשרה
 אתנהיג • בעשרה כורסייא קדישא • בעשרה
 אורייתא • הוא בעשרה מטלנוי בעשרה •
 עלמין עראין בעשרה • וחד עראה על פלא

ברוך

האי

(א) כאר של מוס שמניק'מכל ננוסה וממלאים איהו מוס זכים וגם כוכב משלו איכ מה לריך חוץ עור לככי אדם ורמו לו אחר עד'א פיו
 נ"ב של ממו סורס ונקי ככל הלכותי' ונוכס שכלו מעלמי לחינין דבר מחיך דבר איכ מס לורכי אלל ר'ו כן ובאו : (ב) סוינו ו'ד-שכס
 (ג) סוינו י'ס : (ד) סוינו ו'ו' ס'א ו'ו' ס'א : (ה) פוי כח של חקילוס' ס'דכ' :

עצרה

הוא ר' ארי' (דקב"ה ע"א) לירת ליה
 מגרמיה כלום, בר כד נטיל ברבאן
 לזמנין ידען • וכל זמנין דאתמנעו
 מניה, ואתפגים סיהרא ואתחשך,
 וכרבאן אתמנעו מניה • ווי לעלמא
 דאצטריך לנקא בההיא שעתא •
 ועוד בכמה דינין אתרן האי עלמא
 עד לא ינקא מניה, דכלא בדינא
 אתקיים ואתעבד ואוקמוה (הכ) •
 תא חזי ותמת שרה בקרית ארבע •
 רזא איהו, בגין דלא הוה מיתתה
 על ידא דההוא נחש עקימאדא,
 ולא שלט בה בשאר בני עלמא
 דאיהו שליט בהו • ועל ידיה מתו
 בני עלמא מיומא דגרים לון אדם,
 (ג) בר משה ואהרן ומרים דכתיב
 בהו על פי • • ובגין יקרא
 דשכינתא לא כתיב במרים על
 פי • • אבל בשרה כתיב בקרית
 ארבע (ג) רזא דקרית ארבע ברזא
 עלאה, ולא על ידא אחרא, בקרית
 ארבע ולא בנחש • בקרית ארבע
 היא חברון, דאתחבר דוד מלכא
 באבהו • ועל דא לא הוות מיתתה
 בידי אחרא אלא בקרית ארבע •
 תא חזי כד יומין דבר נש אתקיימו
 בדרגין עלאין, אתקיים בר נש
 בעלמא • כיון דלא אתקיים בדרגין

עלאין

ברין הוא • ואימא לך מלה דעתיה המאריה
 דמתניתא הוה כהאי • מה כתיב ויקח העבד
 עשרה גמלים מגמלי אדוניו וילך • אמר ליה
 רבי זכנא לפסוקא דא, אבל וכל טוב אדוניו
 בידו מהו • אמר ליה הוא שמייה (ה) דמאריה
 דאזיל גביה לאעלא ליה ולאנהנא ולאננא
 ליה • אמר דא ודאי הוא כי שמי בקרבן. תנן
 אמר רבי אבהו • תא חזי מאן דידע שמייה
 על בורייה. ידע דהוא ושמייה חד • הוא
 קדשא בריך הוא ושמייה חד דכתיב (זכרים יג)
 " אחד וגומר • (כלהו) כלומר השם והוא
 אחד • אמר רבי אבא אית לאסתכלא
 בפרשתא דא :

ויברך הגמלים מחוץ לעיר אל באר המים
 אמר רבי אבא מחוץ לעיר, דא הוא
 בי קברי • אל באר המים, דתניא הנקדמים
 כבתי קברי אותם שנשא ונתנו בתורה • דהא
 חנן כשנכנס אדם לקבר, מאי דשאל ליה
 תחילה אי קבע עתים לתורה דכתיב (שטים לג)
 והיה אמונת עתך וגומר • ובשיצא אינו דין
 (לקיימם) להקימו בתחלה • אמר רבי אבא
 לעת ערב, זהו יום ששי שהוא ערב השבת,
 שאז הזמן לקיימא מתייא, מאי משמע • דחנן
 שיתא אלפי שנין הוי עלמא והוא ארף הששי
 שהוא סיום הכל והיינו לעת ערב זמן סיום
 הכל • לעת צאת השואבוכר • אלו הם
 תלמידי חכמים השואבים מימיה של תורה,
 שהווא עת לצאת ולהנער מן העפר ואמר
 רבי אבא עוד יש לדעת, דתנן אותם
 המהעסקים לדעת את בוראם בעולם הזה,
 ונשמתם בתשלומה לעולם הבא שוכו לצאת
 משכונת הנשמה • הולך לדעת מי הוא גופה
 ממש, ומאי היא הנה אנכי נצב על עין המים,
 אף על גב שתלמיד חכם הוא, הולך אחר
 התשלום דכתיב והיה העלמה היוצאת לשאוב
 ואמרת

(ה) א"ע רמח"מ כ"י לא נפקא כשמקומו ע"י מלאך סמוך כדלויסא כוסר י"ל דנפקא כשמקומו על ידו מלאך רחמים ורכותא דרס דע"י
 סבסס עלמס : (ג) ל"ל סד"י נ"י מנעורין : (ג) כ"ל כפעלם משום וקרא דככותף אף ק רלמס לא כתיב כ"י סלי טשנא כמותא סדוס ול"ע
 ד"ח • ונרסא דמג"ש ילפינן כמא"ל ועדיף טעו לסאוסס למסס ואלתין מאין :

על־אין, נפקי ונחתי לתתא, עד
 דקריבו להאי דרנא דמותא שרייא
 ביה • וכדין נטיל רשו לאפקא
 נשמתא, (6) וטאס עלמא בזמנא
 חדא ונטיל נשמתא, וסאיב ליה
 לגופא ואשתאר מסאבא • זכאין
 אינון צדיקייא דלא אסתאבו ולא
 אשתאר בהו מסאבותא • ותא חזי
 באמצעייתא (7) דרקייעא (8) אתקטר
 חד אורחא קסטרידא, ואיהו חייא
 דרקיעא, דכל פוכבין דקיקין כלהו
 קטירין ביה וקיימי ביה (9) תלי
 רחלין • ואינון ממנן בסתירו
 (10) בסטירו) עובדי בני עלמא •
 כגוונא דא, כמה חבילי טהירין
 נפקי לעלמא, מהאי חיויא עלארה
 קרמאח דאתפתא ביה ארס, וכלהו
 ממנן בסתירו עובדי (11) עלמא
 ובגין כך אתי בר נש לאתדכאה
 מסייעין ליה מלעילא, וסיועא
 דמאריה סחרא ליה, ואסתמר
 ויאקרי קדוש • אתי בר נש
 לאסתאבא, כמה חבילי טהירין
 אודמנו ליה, וכלהו (סתרו) שריין
 ביה, ומסחרין ליה, ומסאבין ליה,
 ואקרי טמא • וכלהו אזלי ומכריזי
 קמיה

ואפרתי אליה השקיני נא מעט מים מבידך.
 אמור לי רמו ידיעתך כמה שהשגת • ואמרה
 אלי גם אתה שתה, אף אתה עבד כמוני כמוך
 ולא נתחלף לי (על) ידיעתך בידיעתו של
 מקום ברוך הוא • ועריך אתה להשיג שאתה
 נברא כמוני • וגם לגמליך אשאב • כלומר
 ידיעת השגתי שלא השיגו סיעתך • וירעתי
 כי מעלה יש לעריך והיאך נבראת אתה סויו
 הנתון אצלך, אם הוא אומר סימן זה יהי
 מסור בידי על כל דברים אלו, וארע שהיא
 האשה, הוא הגוף מאותה הנשמה השכועה,
 שהשביעני :

ויהי הוא טרם כלה לדבר וזמר • אמר רבי
 יצחק אמר רבי יהודה בעוד שכל
 העניינים הוא רוצה לנסות על הגוף, מה
 כתיב • והנה רבקה יוצאת, והו הגוף קדוש
 שנתעסק ברכי תורה וכתת גופו להשיג ולדעת
 את קונו • אשר ילדה לבתואל אמר רב יהודה
 בתו של אל • בן מלכה, בן מלכא של עולם •
 אשת נחור אחי אברהם, (12) חברת השכל,
 גוף שנדבק בשכל והוא אח הנשמה •
 וכדה על שכמה משא החכמה עליה • וירץ
 העבד לקראתה • זה מטטרין, ויאמר הגמייאני
 נא מעט מים מבידך • אמור לי רמו חבמתא
 בידיעת כוראך, כמה שעסקת בעולם שיצאת
 ממנו • אמר רבי אבא כדפרשינן, אחר כל
 זה מה כתיב ואשים הנזם על אפה והצמידים
 על ידיה • אמר רבי אבא אותם העצמות
 שנפזרו לכאן ולכאן, הוא צומד אותם ושוקלם
 זה על זה כמה דאת אמר (ושעוים כ"ח) תצמזמתיך
 יחליץ • אמר רבי אבא באותה שעה איתו
 הגוף עומד בארץ ישראל ושם נכנסת בו
 נשמתו • אמר רבי יוחנן מי מוליך הגוף לארץ
 ישראל

(6) חומס דהא אמרו מלאך המיח כשמוכס ועיין בגליון פנחס ר"ז ח' ולא רק כי אר"ל כיוון סמנפת הוא עאס כאתת טר"כ (ו)אני כעבוי
 או' דכמק' ולא רק סוס ל' כדוחק גדול בו פשט סווסר טוא כשממוח לאחד לכר ולא וס מנספס לכל אמנס כדוחק ל' דלפסלגח כקט'
 סכו כיון דוש מליאית זס ועוד וס ליריח דעלמא לאו דוקא וק' ל' מליין) : (ב) סל"ס עיין סס אסכרס דרכיו וכו' : (ג) מקוסר דרך אחז
 ססאזר ומסוסר ואיתו דרך ס' ח' הליכח הכחס העליון וכל כוככוס רקיס וקעכוס קשירוס כי וחולוס ממנו וכולס זולגוס על כני סעולס לסנסוס
 כסחוקס כני ארס מס שסכ עוככוס כסחר כולמרו ואינון ממנן כסחורו וכו' : (ד) פי' וסו סלו (וסו פי' סרמ' ק' וסרמ' ק' סקסח עליו ממ' ס'
 לגיל רס מ' ח' וסאחיר כוס ומסוק ססוא מקוס סקקח' אלל סחוככוס כקעס סחלכוס ' י"כ) : (ס) רמו למלך נחור כמו נסור כס"א (וכס"ב
 ד'ט"ל קרס סלגלס כמו חלולס כרכיס ' ס' ע"ל) ופי' ל' יסרס כמו ססורכ' וכס ססכל וכס סוכרון כסדרו קיימו - ח"ס :

קמיה טמא טמא כמה דאת אמר
 (ויקרא י"ג) וטמא טמא יקרא וכלהו
 קטירין בההוא חיויא קדמאה
 וסתירין בכמה עובדי עלמא רבי
 יצחק ורבי יוסי הוו אזלי מטבריה
 לרוד אמר רבי יצחק תוהנא
 על ההוא רשע דבלעס דכל עובדי
 דההוא רשע הוו מסטרא דמסאבא
 והבא אוליפנא רוא חדא דכל זיני
 נחשייא דעלמא כלהו מתקטרין
 ונפקין מההוא נחש קדמוני דאיהו
 רוח מסאבא מוזהמא ובגין כך
 כל חרשין דעלמא אקרון על שמא
 דא נחשים (ועקריבס) וכלהו מהאי
 סטריה נפקי ומאן דאתמשך
 בהאי הא אסתאב ולא עוד אלא
 דבעי לאסתאבא בגין לאמשכא
 עליה ההוא סטרא דרוח מסאבא
 דהא תנינן כגוונא דאהער בר
 נש הכי נמי אמשיך עליה מלעילא
 אי איהו אתער בסטרא דקדושה
 אמשיך עליה קדושה מלעילא
 ואתקדשי ואי איהו אתער בסטרא
 דמסאבא הכי אמשיך עליה רוח
 מסאבא ואסתאב דהא אתמר
 על מרה דרתינן אתי בר נש
 לאסתאבא מסאבין ליה בגין כך
 ההוא

ישראל אמר רבי זירא קדשא בריך הוא
 עושה מחילות תחת הארץ והם מתגלגלים
 והולכים לארץ ישראל הרי הוא דכתיב
 (ישעיה כ"ו) וארץ רפאים תפיל אמר רבי יצחק
 גבריאל מוליך אותם לארץ ישראל מנא לן
 דכתיב (כדס"ח כ"ד) התלכי עם האישי הזה וכתיב
 התם (דנ"ט ט) והאישי גבריאל אמר רבי יוסי
 מאי דכתיב ולרבקה אח ושמו לכן אמר
 רבי יצחק אין יצר הרע בטל מן העולם
 ואף על פי שכולו לא נמצא קצתו נמצא
 תא חזי בתחלה כשהיה מטל בעולם הזה
 נקרא לוט לעולם הבא (יבדל) יבטל מן העולם
 אבל (לעתיד לבא) לא (6) בולו ונקרא לכן
 לא מנוול כבראשונה אלא כמאן דסחי
 מנוולו לכן למאי אצטריך אמר רבי שמעון
 למעבד פריה ורביה אצטריך דאמר רבי
 שמעון אם אין יצר הרע נמצא פריה ורביה
 אינו מצוי תא שמע בין שהגוף נבנה ועומד
 בקיומו מה כתיב וישלחו את רבקה אחותם
 וגומר מאי (הוי) ואת מניקתהזה כח התנועה
 רבי יצחק אמר זה כח הגוף רבי אבהו פתח
 בהאי קרא (ט"ו) אתי מלבנון פלה אתי
 מלבנון תבאי וגומר אמר רבי אבהו בין
 שהגוף נבנה על קיומו ומביאין אותו לקביל
 נשמתו לארץ ישראל הנשמה ממנת אלוי
 ויוצאת לקראתו כמה דאת אמר ויצא יצחק
 לשוח בשרה הרי הוא דכתיב אתי מלבנון
 פלה זו היא הנשמה תשורי מראש אמנת
 היינו וישא עינינו וירא אמר רבי יהודה אם
 היא הנשמה תינח אברהם כדקאמרן אבל
 יצחק מהו אמר רבי אבהו הא חברייא
 אמרו (כ) דעכשיו אתקרי יצחק על שום
 חדוותא סגיאיה דבעלמא אמר רבי אבהו
 בתחלה נקראת הנשמה אברהם והגוף שרה
 עכשיו

(f) ת"ס וס"ס כלט"ד ש"ל' לא ותכטל כולו אלא ותמחק ויחלבן מווסתו סוף כע"ס נפתח לתרום לתנוף וחלף לעו"מ לא יסו"ס כי אם
 נחמס לתרום לרבר מלס דוקא לקיום מלוח ס'ור וכמ"ג לקמן ולס שייך לקרותו לכן חס כלע"ר רמז ס"א ת"ס וס"ו תפארכס כשנוס כשג
 ילגיכו ס"ל' אס וס"ו תפארכס רמז על ול"ס"ר סמתנוי"כס עתס וען סוף ארזס כחוקף סרין כשניס לעו"מ כשג' ולכנ"ו צנ"ו סילכין ויקרא
 לכן ורוק: (כ) קורס סתחיים כק' סגסמס אכרסס ותחר סתחיים כק' ילחק: ת"ס: ס סכלמס

זהר

חיי שרה דקניה ע"ב ודקכ"ז ע"א

סדרש הגערם

עכשיו נקראת הנשמה יצחק והגוף רבקה.
 תנו במתניתין אמר רבי שמעון ארבעים
 שנה קודם קיום הגוף. ממתנת הנשמה לגוף
 בארץ ישראל, באיזה מקום, במקום המקדש.
 אמר רבי אבהו תא חזי ויקח את רבקה ותתי
 ל'ו לאשרה ויאהבה וינחם יצחק אחרי אמו
 אוהב לאותו הגוף ומתנחם עמו, והוא עת
 לשחוק והחרוה בעולם. אמר רבי יהודה הא
 כל פרשתא דא אתברר לן אכל לא יכילנא
 למנרע מהו

ויוסף אברהם ויקח אשה ושמה קטורה,
 ולשקולא דרעתא כל פרשתא דא
 ליסתורי. כד אתא רב דימי אמר האי פרשתא
 דא שמענא ולא אדברנא. אמרו (כ) דעלאין
 תקיפין לא זמניה לגלאה, ואנן מאי נימא קם
 רבי יהודה ואמר במתיבתא דחברנא מארי
 מתניתא גלייא. קמו ואזלו הוא ורבי יוסא ורבי
 חייא. אשבחוהו לרבי אלעזר ברבי שמעון דהוה
 מגלה רזין בתפלין. עאלו קמיה ואמרו כמאי
 אחעסק מר. אמר לון טעמא דתפלין אמינא,
 דהא זכאה הוא בר נש דמנח תפלין וירע
 טעמא דידהו. אמרו אי ניחא קמיה דמר לימא
 לן מלה, אמרו שמענה מאבוך דקדשא בריך
 הוא ברחימו סניאה דהוה ליה עם ישראל.
 אמר לון למעבד ליה בי משכנא כגוונא
 דרתיכא עלאה דלעילא. וייתי דיריה עמהון
 דדא הוא דתיב (גמ' כ"ט) ועשו לי מקדש
 ושכנתי בתוכם. ושמענא מאבוך דהכא סתים
 טעמא דתפלין בהאי פסוקא. אמר ליהזתא
 חזי כגוונא עלאה אתעבר מקדש ברחימו
 קרישין. ובתר פן אשרי קדשא בריך הוא
 דיריה עמהון. כעניינא דא וכגוונא דא
 אתערו חברייא מארי מתניתא בטעמא דתפלין,
 למהוי ההוא גברא דונמא דרתיכי עלאין,
 רתיכא תתאה רתיכא עלאה, למיתי מלכותא
 דיליה

ההוא רשע רבלעם, בגין לאמשבא
 עליה רוח מסאבא מההוא נחש
 עלאה, הוה (ה) אסתאב בכל לילה
 באתניה, והוה עביד עמה עובדי
 אישות, בגין לאסתאבא ולאמשבא
 עליה רוח מסאבא, וכדין עביד
 חרשוי ועובדוי. ושירותא דעובדוי
 הוה נטיל נחש מאינן חזיין, וקטיר
 ליה קמיה ובזע (דקכ"ז ע"ב) רישיה
 ואפיק לישינה. ונטיל עשבין ידיען
 ואוקיד בלא, ועביד מניה קטרתא
 חדא. לבתר נטיל רישא דההוא
 חזיין ובזע ליה לארבע סטרין
 ועביד מניה קטרתא אחרא. ועביד
 עגולא חד, והוה אמר מלין ועביד
 עובדין אתרנין, עד דאמשיך עליה
 רוחין מסאבין, ומודיעים ליה מרה
 דאצטריך, ועביד בהו עובדוי כפום
 מה דאינן ידעי מסטרא דההוא
 חזיין דרקיעא, מתמן אתמשיך
 בעובדוי וחרשוי עד דאמשיך עליה
 רוח מההוא נחש קדמאה, ומהכא
 הוה ידע ידיען וחרשין וקוסמין.
 ובגין כך כתיב ולא הלך בפעם
 בפעם לקראת נחשים. נחשים
 ודאי, ועיקרא ושרשא במסאבותא
 איהו כמה דאתמר, ולכתר שירותא
 דכלא לאו אירו אלא בנחש.

אמר

(ה) שכלעם סוף מעמא עלמא כחדין עלו סתים ענהם עמהם וכמו שאלו ולא עוד אלא שאלם טעם עמי מעמא אישוי וכו'. (כ) החכמים ברוביהם לא סכינו פירוש זו ע"פ מסור ולא יאנקנו מם כאמר כס:

דלילה וישרי דיוריה עלויה • ותנינן אית ביה רזין עלאין ודונמיהון • ואית ביה תלת רתיבין דונגמת עלאין קדישין • רזין תלת אתווחא רשמהן קדישי עלאין • תלת רתיבין • תלתא אתווחא ארבע פרשיות שליט על ארבע • ועל כך רזא דשיין דתלח כתרין ושיין דארבע כתרין • תלתא מלכין שליטין פגופא • תפלין עלוי קדשא בריך הוא לעלא אלין תפלין דרישא • תפלין דדרועא ארבע פרשין • לבא רכיב דונמא דרתיבא תתאה ותתאה רכיב • עוד תנינן דא רכיבא דדרועא לתתא • ולבא רכיב דונמא דאיהו לתתא • ואתמסרון כידיה (ט) לאענאה לון כל חילי שמיא • כך לבא הוא רכיב לתתא • ואתמסרון כידוי כל אכרי גופא • ועילא מניה ארבע פרשין על מוחא דרישא איהו • אבל קדשא בריך הוא שליטא עלאה מלכא מפלא • (וורוח) ורזא דחכמתא דא הוא כנונא דמקדשא • דכתיב ועשה כרוב אחד מקצה מזה וכרוב אחד מקצה מזה • ועליהו דיוריה דמלכא • בארבע אתון תרין רתיבין • וכהאי גוונא לבא ומוחא לבא מכאן ומוחא מכאן ועליהו מרוריה דקדשא בריך הוא בארבע (י"ג ארבע) פרשין • אמר רבי אלעזר מכאן וכהלאדה רזי דכתרי אתווחא • ופרשין כנופיהו ורצועותיהן הלבנה למשה מסיני ורתיבא דיליהו אתגלי • וטעמא דכלא בתלת עשר כבילן דרחמי • אמר רבי יהודה אלמלא לא אתינא אלא בריל רזא דא די • אמרו ליה זכאה חולקת לעלמא דאתי דכל רזא לא אניס לך • אמרו ליה אתינא קמיה דמר למנדע רזא דהאי פסוקא ויוסף אברהם ויקח אשה ושמה קטורה • אמר פירושא דהאי פסוקא כמה דגלו חכונא מארי מתניתין • דכד נשמתא ייתי כההוא גופא קדישא דיליה • הא מילייהו הוה על חיביא דיקמון ויכשרון עוברין • ויתן להו מויוא יקרא דיליה • דנרשע ויתוכן

אמר רבי יוסי אמאי כל זייני חרשין וקוסמין לא אשתכחו אלא בנשייא • אמר ליה הכי אוליפנא • מדאתא נחש על חוה הטיל בה זוהמא • בה אטיל ולא בבעלה • אמר הכי הוא ודאי • אתא רבי יוסי ונשקיה לרבי יצחק אמר כמה זמנין שאילנא האי מלה ולא זכינא בה אלא השתא • אמר ליה כל הני עובדין וכל מה דידע בלעם מאן אתר אולף ליה • אמר ליה מאבוי • אבל באינון הררי קדם • דאיהו ארץ קדם • אולף כל חרשין וכל זייני קוסמין • (סעתי ק"כ) בגין דכאינון טורי • אינון מלאכי עזא ועזאל דאפיל לון קודשא בריך הוא מן שמיא • ואינון קטירין בשדשלאי דפרזלא • ומודיעין חרשין לבני נשא ומתמן הוה ידע בלעם כמה דאת אמר (כמדכר כ"ג) מן ארם ינחני בלק מלך מואב מהררי קדם • אמר ליה והא כתיב ולא הלך בפעם בפעם לקראת נחשים וישת אל המדבר פניו • אמר ליה סטרה תתאה דאתייה מרוח מסאבא דלעילא • הוא רוח מסאבא דשליט במדברא כד עברו בני ישראל ית עגלא • בגין לאסתאבא כהדיה דאיהו תתאה • ובכלא עבד חרשוי

בגין

(א) למשנים • לכל ככל סמנים • מד"כ :

(דקב"ו ע"ב) בגין דיבור לאעקרא לון
 לישראל ולא יכיל • אמר רבי יוסי
 האי דאמרת בקדמיתא, דכד נחש
 אתא על חודה אטיל בה זוהמא
 שפיר, אבל הא תנינן דכד קאימו
 ישראל על טורא דסיני פסק מנייהו
 זוהמא • ישראל דקבילו אורייתא
 פסק מנייהו זוהמא • אבל שאר
 עמין עובדי עבודה זרה דלא קבילו
 אורייתא, לא פסקה זוהמא מנייהו •
 אמר ליה שפיר קאמרת, אבל תא
 חזי אורייתא לא אתייהיבת אלא
 לרבנן דכתיב (דברים ד') וזאת
 התורה אשר שם משה לפני בני
 ישראל, דהא נשי פטירן מפקודי
 אורייתא • ועוד (ב') דאהדרו כלהו
 לזוהמתן בקדמיתא בתר דחטן
 ואתתא קשיא לאתפרשא זוהמא
 מינה יתיר מגברא • ובגין כך
 אשתכחו נשין בתרשין ובזוהמא
 דא יתיר מגוברין, דהא נשייא
 מסטרא דשמאלא קא ארתיין

ויתוכן ויזכון זכותא שלימתא, וכד המא
 שלמה דא הוה סגי (ו' ט' תהו סגיל) ואמר (קס"ח)
 ובכן ראיתי רשעים קבורים וכאו וממקום
 קרוש יהלכו, שיבאו ויחיו ממקום קרוש •
 ותנינן אמר רבי אבא אמר רבי יוחנן בתיב
 (ירמיהו י"ג) היהפוך (ב) בלשי עורו ונמר חברבורתי •
 כך הרשעים שלא זכו לשוכ בעולם הזה
 ולהקטיר מעשים טובים, לעולם לא יקטירו
 בעולם הבא • ראה מה כתיב ויוסף אברהם
 ויקח אשה ושרוצה לעשות להם נשמה לנפס
 ולקרבם כחשוכה כמה דאת אמר ואת הנפש
 אשר עשו כחרן • אמר רבי אלעזר תא חזי מה
 כתיב ותלד לו את זמרון ואת יקשן הרבה
 מעשים רעים עד שנגרשים מן העולם דכתיב
 וישלחם מעל יצחק בנו • ועליהם נאמר (היג"ל יג)
 ורבים מישיני ארמת עפר יקיצו וגומר • ועל
 האחרים נאמר והמשכילים יזהירו כוזה
 הרקיע וגומר • אמר רבי יהודה האי משמע
 על פרשתא, ומשמע דאותו זמן (נקרא) אבד
 שם (הנשמה) אברהם ובמקומו נקראת יצחק
 כדקאמרן • הך הוא דכתיב ויהי אחרי מות
 אברהם ויברך אלהים את יצחק בנו וישב
 יצחק עם באר לחי ראי • עם ידיעת החי שהוא
 חי העולמים, לדעת ולהשיג מה שלא השיג
 בעולם הזה הך הוא דכתיב (שטים י"ב) כי
 מלאת הארץ דעה את יי :

ואתדבקו בדינא קשייא • וסטרא דא אתדבק ברוו יתיר מגוברין
 כמה דאתמר, בגין דאתי'א מסטרא דדינא קשייא, וכלא אתדבק ואזיל
 בתר זניה • תא חזי דהכי הוא כמה דאמינא, דבלעם הוה אסתאב
 בקדמיתא, בגין לאמשכא עליה רוחא מסאבא • כגוונא דא אתתא
 ביומי דמסאבו דילה, אית ליה לבר נש לאסתמרא מינה, בגין דברוח

מסאבא

(6) כיון כן חס ס'אחר מקללת נח כי פים כילו לכן כמו כסות ורוו ודגלו וכמאר"ל וגמר טלומר מהח"ק כרוומו וסכוכ סכוכ אס סכוכס
 סל' יספכי ללכך לעולם ועד • וטועים ס'אזמרום סכוכו סכור סכתי' כרוומו כו' ס' פים אר"הר ומן סס סוסתת סעולם וסר"ל כ' סמסו
 סכוכס וסס ס' סמס וכלך לקס נעורו סכאלס ערוס אכיו כוסף על עין סכוכס סכוכס וס רלוו כנוסו כילו סר"כ : (ג) ס' לל' סס
 יכאז לחיך כל סכוכס ככודע : ס' :

מסאבא אתדבקת • ובההוא זמנא אי איהי תעביד חרשין, אצלחו
 בידהא יתיר מזמנא אחרא, דהא רוח מסאבא שרייא עמה • ועל דא
 בכל מה דקריבת אסתאב, כל שכן מאן דקריב בהדה • זכאין אינון
 ישראל דקדשא בריך הוא יהיב לון אורייתא ואמר לון, (ויקרא י"ח) ואל
 אשרה בנדת טומאתה לא תקרב לגלות ערותה אני יי • אמר ליה
 האי מאן דאסתכל בצפצופי דעופי, אמאי אקרי נחש אמר ליה דהו
 מההוא סטרא קאתי, דרוח מסאבא שרייא על ההוא עופא, ויודע
 (דקכו ע"ה) מלין בעלמא • וכל רוח מסאבא בנחש אתדבקו ואתיין
 לעלמין • ולית מאן דישתויב מניה בעלמא, דהא איהו אשתכח עם
 כלא, עד זמנא דזמין קודשא בריך הוא לאעברא ליה מעלמא כמה
 דאתמר דכתיב (ישעיה כ"ט) בלע המות לגצח ומחה יי אלהים דמעיה
 מעל כל פנים וגומר • וכתיב (זכריה י"ג) ואת רוח הטומאה אעביר מן
 הארץ וגומר • רבי יהודה אמר אברהם ידע בההיא מערתא סימנא,
 ולביה ורעותיה תמן הוה • בגין דמקדמת דנא עאל לתמן, וחמא לאדם
 וחוה טמירין תמן • ומנא הוה ידע דאינון הוו, אלא חמא דיוקניה
 ואסתכל, ואתפתח ליה חד פתחא דגנתא דערן תמן, וההוא דיוקנא
 דאדם הוה קאים לגביה • ותא חזי כל מאן דאסתכל בדיוקנא דאדם,
 לא אשתויב לעלמין ממיחה, בגין דהא בשעתא דכר נש אסתלק
 מעלמא, חמי ליה לאדם ובההוא זמנא מית • אבל אברהם אסתכל
 ביה וחמא דיוקניה ואתקיים, וחמא נהורא דנהיר במערתא וחד שרגא
 דליק • כדן תאיב אברהם דיווריה בההוא אתר, ולביה ורעותיה הוה
 תדיר במערתא • תא חזי השתא אברהם בחכמתא עבר, בזמנא
 דתבע קברא לשרה, דהא כד תבע, לא תבע למערתא בההוא זמנא,
 ולא אמר דבעי לאתפרשא מניירו • אלא אמר תנו לי אחוזת קבר
 עמכם ואקברה מתי מלפני • ואי תימא דלא הוה עפרון תמן • תמן
 הוה דכתיב ועפרון יושב בתוך בני חת, ואברהם לא אמר ליה בההיא
 שעתא כלום • אלא מה דאמר לון אמר כמה דכתיב וידבר אל בני
 חת וגומר • וכי סלקא דעתך דאברהם בעא לאתקברא בנייהו בין
 מסאבין, או דתיאובתיה הוה עמהון • אלא בחכמה עבר, וילפינן אורח
 (דקכו ע"ב) ארעא הבא כמה דעבר אברהם • דהא בגין דתיאובתיה

ורעותיה

ורעותיה הוה בההיא מערתא, אף על גב דהוה תמן לא בעא למשאל
 ליה מיד ההוא רעותא דהוה ליה במערתא, ושאל בקדמיתא מה
 דלא אצטריך ליה לאינן אחרנין ולא לעפרון • כיון דאמרו ליה קמי
 עפרון שמענו אדני נשיא אלהים אתה בתוכנו וגומר • מה כתיב
 ועפרון ישב בתוך בני חר • ישב כתיב, משירותא דמלין דאמר
 אברהם תמן הוה • כדן אמר שמעוני ופגעו לי בעפרון בן צחר ויתן
 לי את מערת המכפלה אשר לו וגומר • ואי תימא בגין יקרא דילי
 יתיר מנייכו, אנא עביד דלא (6) רעינא בכו, בתוככם, בגין לאתקברא
 בינייכו דרעינא בכו, בגין דלא אתפרש מנייכו • רבי אלעזר אמר
 בשעתא דעאל אברהם במערתא היך עאל • בגין דהוה רהיט
 אבתריה דההוא עגלא דכתיב ואל הבקר רץ אברהם וגומר, וההוא
 בן בקר ערק עד ההיא מערתא, ועאל אבתריה וחמא מה דחמא • תו
 בגין דאיהו צלי כל יומא ויומא, והוה נפיק עד ההוא חקל דהוה סליק
 ריחין עלאין • וחמא נהורא דנפיק מגו מערתא וצלי תמן, ותמן מליד
 עמיה קורשא בריך הוא • ובגין כך בעא ליה, דתיאובתיה הוה בההוא
 אתר תדיר • ואי תימא אי הכי אמאי לא בעא לה עד השתא, בגין
 דלא ישגחון עליה, הואיל ולא אצטריך ליה • השתא דאצטריך ליה,
 אמר הא שעתא למתבע ליה • תא חזי אי עפרון הוה חמי במערתא
 מה דהוה חמי אברהם בה, לא זבין לה לעלמין • אלא ודאי לא חמא
 ביה ולא כלום, דהא לירת מלה אתגלייא אלא למאריה • ובגין כך
 לאברהם אתגלייא ולא לעפרון, לאברהם אתגלייא דיליה הוה, לעפרון
 (דקכ"ח ע"ב) לא הוה אתגלייא ליה, דלא הוה ליה חולקא ביה, ובגין כך
 לא אתגלי לעפרון כלום, ולא הוה חמי אלא חשובא, ועל דא זבין לה •
 ומה דלא תבע אברהם בקדמיתא דזבין ליה זבין, דהא אברהם לא
 קאמר אלא ויתן לי את מערת המכפלה אשר לו וגומר. בכסף מלא
 יתננה לי וגומר, ואירחו אמר השדה נתתי לך והמערה אשר בו לך
 נתתיה וגומר. בגין דכלא הוה מאיס עליה דעפרון דלא ידע מה היא •
 ותא חזי כד עאל אברהם במערתא בקדמיתא, חמא תמן נהורא
 ואתרמי עפרא קמיה, ואתגלו ליה תרין קברין • (7) אדהכי אסתלק

אדם
 (6) אלן רכישו כנס : (ב) כסוד כך טעם אלט"ה ככנס כמסרם עלם יעמד לזכ מקברו נגדו וסמח טרמס לטברס טכא לכאן :
 ט לטברס

אֲדָם בְּרִיּוּקְנִיָּה, וְחָמָא לִיהּ לְאַבְרָהָם וְחַיִּיךְ, וּבִיהּ (הִי) יָדַע אַבְרָהָם
 דְּתָמָן (הִי) הוּא זְמִין לְאַתְקַבְּרָא * אָמַר לִיהּ אַבְרָהָם (ו) בְּמָטוּ מִיָּנֵךְ
 קוּסְטְרָא קָטִיר אִירַת הָכָא * אָמַר לִיהּ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא (ז) טְמַרְגִי
 הָכָא * וּמַהֲרוּא זְמָנָא עַד הַשְּׁתָּא אַתְּמַרְנָא כְּגִילְדָא דְקִירְטָא, עַד
 דְּאֲתִית אַנְתָּ בְּעֵלְמָא, הַשְּׁתָּא מִכָּאן וְאִילָךְ הָא קִיּוּמָא לִי וְלְעֵלְמָא הוּא
 בְּגִינְךָ * חֲמֵי מָרָה כְּתִיב וַיִּקַּם הַשְּׂדֵה וְהַמְעָרָה אֲשֶׁר בּוֹ, קִיּוּמָה מִמֶּשׁ
 הוּא לִיהּ, מַה דְּלָא הוּא לִיהּ עַד הַשְּׁתָּא * רַבִּי אָבָא אָמַר וַיִּקַּם הַשְּׂדֵה,
 וְדָאִי קִיּוּמָה מִמֶּשׁ דְּקָם וְאַסְתַּלַּק קָמִיָּה דְאַבְרָהָם * בְּגִין דְּעַד הַשְּׁתָּא
 לֹא אַתְחֲזִי תָמָן בְּלוּם, וְהַשְּׁתָּא מַה דְּהוּא טְמִיר קָם וְאַסְתַּלַּק, וְכַדִּין קָם
 כְּלָא בְּגִימוּסוּי * אָמַר רַבִּי שְׁמוּעוֹן בְּשַׁעֲתָא דְעָאֵל אַבְרָהָם בְּמַעֲרַתָּא
 וְאָעִיל שָׂרָה תָמָן, קָמוּ אֲדָם וְחוּהָ וְלֹא קָבִילוּ לְאַתְקַבְּרָא תָמָן * אָמְרוּ
 (י) וּמַה אָנָּן בְּכִיסוּפָא קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהָהוּא עֵלְמָא, בְּגִין הָהוּא
 חוֹבְרָה דְגִרְמָנָא, וְהַשְּׁתָּא יְתוּסַף לָן בְּסוּפָא אַחְרָא מִקָּמִי עוֹבְדִין טְבִין
 דְּבָכוּ * אָמַר אַבְרָהָם הָא (י) אָנָּא זְמִין קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִינְךָ,
 דְּלֹא תִבְסִיף קָמִיָּה לְעֵלְמִין * מִיד וְאַחֲרֵי בֵן קָבַר אַבְרָהָם אֵת שָׂרָה
 (רַקב"ח ע"ב) אִישְׁתּוּ * מָאִי וְאַחֲרֵי בֵן קָבַר אַבְרָהָם עָלֶיהּ מָלָה דָא *
 אֲדָם עָאֵל בְּרוּכְתִיָּה, (י) חוּהָ לֹא עָאֵלְת, עַד דְּקָרִיב אַבְרָהָם וְאָעִיל לָהּ
 לְגַבִּי אֲדָם, וְקָבִיר לָהּ בְּגִינִיָּה הָדָא הוּא דְכְּתִיב וְאַחֲרֵי בֵן קָבַר
 אַבְרָהָם אֵת שָׂרָה אִישְׁתּוּ * לְשָׂרָה לֹא כְּתִיב, אֲלֵא אֵת שָׂרָה, לְאַסְגָּאָה
 חוּהָ, וְכַדִּין (י) אֲתִישְׁבוּ בְּרוּכְתִיָּהּ כְּדָקָא יְאוּרַת הָדָא הוּא דְכְּתִיב
 (כְּרֵאשִׁית כ') אֱלֹהֵי תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבְרָאָם, וְתַנְיִן בְּאַבְרָהָם *
 תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ, דָּא אֲדָם וְחוּהָ * אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ לֹא
 כְּתִיב, אֲלֵא תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ, וְלֹא תוֹלְדוֹת בְּרִי נֶשׁ, וְאִינוּן אַתְקִיּוּמוּ
 בְּגִינִיָּה דְאַבְרָהָם * וּמָנָא לָן דְאַתְקִיּוּמוּ בְּגִינִיָּה דְאַבְרָהָם דְכְּתִיב וַיִּקַּם
 הַשְּׂדֵה וְהַמְעָרָה אֲשֶׁר בּוֹ לְאַבְרָהָם * וְעַד דְּאֲתָא אַבְרָהָם (י) לֹא

לְעֵלְמָא

אַתְקִיּוּמוּ

(א) אַבְרָהָם אָמַר לְאֲדָם כְּכַסֵּס מִמֶּךָ כְּמַדּוּמָם אַשְׁלֵל קָשׁוּר יוֹם כֹּחֵן ר' ל' קָבַר שְׁלוֹ מִכּוּן כּוֹס וְקָשׁוּר אִינוּ לְסוּתָּ עַמְכֵס וְנִחְלוּ מִיד נ"כ לְסוּתָּ
 קָבַר ע"ס : (ב) ס'ס'ס טַעמִיכּוּ כֹחֵן וְסִיחִי עַד עַחֵס עַמְוִן כְּקִלְפָּח טַעֵכּ טַעֵכּ טַעֵכּ עַד שְׂכַחַח לְכֹחֵן (ג) וְהַס הָנוּ בְּזוּזָם מִחִפְּחָ
 שְׁעֵבְרַת עַל מְלוּחוּ יוֹם כְּעַן סְרַעַת טוֹב וְרַע וְעַחֵס כְּסוּם יוֹחֵר כְּכּוֹשָׁח מִתְחַמָּה מַעֲשִׂים טוֹבִים שְׂכֵס : (ד) כְּלוּ כִּחְטָא אֶלְךָ כְּחָ' עַד
 כְּכַר כְּחַכְמַר כּוֹ כְּנָ' כְּרַ'מ' ע' כְּמַר : (ה) שְׂבּוּסָא מִאֲדָם שְׂטוּל גְּרַמֵס לֹא חִתְעַל לֹא כֵן שְׂרַם שְׂמִיעַתּוּ לְכָל מְלוּחָ וְאִינוּן עַרְךָ לְגִדְרָתָהּ אִי'ס
 (ו) גִּילְוִין וְקִבְרָתָהּ אֲדָם תְּכִיבּוּתָהּ לֹא אַחֲרֵימָה' קָרִיא מַשּׁוּם דְּאֲדָם אַתְּנַלְלַל כְּאַבְרָהָם כְּרֵאוּתָהּ כְּחִיקִיבּוּס (יב) כּוֹס לֹא יִדַּק כִּי אֲדָם שְׂכַל
 כְּרוּכְתִיָּם מִאֲלֵרוּ וְלֹא סוּלְרָךְ אַבְרָהָם יִקְבּוּר אִיתּוּ כְּמֹו לְחוּס וְאִי' קְבוּרַת אֲדָם יוֹ לְרִמּוּ וְאִתְּמַת שְׂכַמְתָּה אֲדָם כְּתַבְלַנְלַח כֵּן אִתְּמַת וְנִחְתִּיבּוּ
 יִסַּס אֶלְל גּוּפוּ מַמְדוּ מִיִּס כְּסִבְרֵם מִיִּסוּ קָרַם עַד וְזִן הַתְּנֵאוּס דְּלִיבּוּ מַעֲרָחוּס כְּמֵ' כְּשֵׁ'ס כְּרִכּוּ כְּנֵאֵס טְרַע'ס : (י) מִי' אֵלְל כְּכַסּוּ לְגַ'ע
 כְּמַחֲלִיחָא עַד שְׂכַל אַבְרָהָם י' ח :

חיי שרה דקכ"ה ע"ב ודקכ"ט ע"א

אתקיימו אדם וחוה בדוכתייהו בההוא עלמא • רבי אלעזר שאיר
 לרבי שמעון אבוי, אמר האי מערתא לאו איהי כפלתא דהא כתיב
 מערת המכפלה • וקרא קרי לה לבתר מערת שרה המכפלה, מכפלה
 קא קרי ליה לשדה • אמר ליה הכי קארי ליה מערת המכפלה, כמה
 דאת אמר ויתן לי את מערת המכפלה, אבל ודאי חייך לאו מערתא
 איהי מכפלה, ולא שרה אקרי מכפלה • אלא האי שרה ומערתא על
 שום מכפלה אקרון, שרה המכפלה ודאי, ולא מערתא דהא מערתא
 בשדה איהי, וההוא שרה קאים במלה אחרא • תא חזי ירושלם וכל
 ארעא דישראל אתכפל תחותה, ואיהי קיימא לעילא ותתא • כגוונא
 דא ירושלם לעילא ירושלם לתתא, אחידא לעילא ואחידא לתתא •
 ירושלם לעילא אחידא בתרין סטרין לעילא ותתא, ירושלם לתתא
 אחידת בתרין סטרין לעילא ותתא • ובגין כך כפלתא היא, ועל דא
 האי שרה מההיא כפלתא אירו, רביה שרייא • כגוונא דא כתיב
 בריח שרה אשר ברכו יי לעילא (דקכ"ט ע"ב) ותתא • ובגין כך שרה
 המכפלה ודאי, ולא שדה כפול • תו (ה) רוא דמלה שרה המכפלה
 ודאי, מאן מכפלה דבשמא קדישא דאיהי מכפלה • (ו) וכלא קיימא דא
 כחד, ובגניה קאמר באורח סתים, המכפלה דלא הוי בשמא קדישא
 את אחרא מכפלה בר איהי • ואף על גב דמערתא כפלתא הוה,
 ודאי דאיהי מערתא גו מערתא, אבל על שום אחרא אקרי מערת
 שרה המכפלה כמה דאתמר • ואברהם ידע, וכד אמר לבני חת כפי
 מלה ואמר ויתן לי את מערת המכפלה • על שום דאיהי מערתא
 כפלתא • ואורייתא לא קרי לה אלא מערת שרה המכפלה בדקא
 יאות • וקדשא בריך הוא עבד בלא לאשתכתא האי עלמא כגוונא דצולמא
 דלעילא, ולא תדבקא דא ברא, למהוי יקריה לעילא ורתתא • זבארה
 חולקיריון דצדיקייא דקדשא בריך הוא אתרעי ברו כהאי עלמא
 ובעלמא דאתי :

ואברהם זקן בא בימים וי ברך את אברהם בכל • רבי יהודה פתח
 (תהלים ס"ה) אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך, דהאי קרי

אחמר

(.) כלי שרנו סתמלתא לשכונת ה' סתמלתא וי' וכונתא קאמר כחורח סתים ס' סתמלתא 'סתמיד סתור : (כ) כשו ס' רשכנס סוף סתור
 עלמא לוק ס' חישא חזקתא חס לכל כשתיק ידעאל וכן ס' טילתא סתמלתא סתמלתא יס' מחלס סתמלתא סתמלתא סתמלתא וכוונתא : ז' :
 פ סתור

(ג' ע"כ) אַתְּמָר, אַכּל זְבָאָה הוּא בַר נִישׁ דְּאֹרְחֵי אַתְּבִשְׁרֵן קְמִי קְדִישָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, וְאִיהוּ אַתְרַעֵי בֵּיה לְקַרְבָּא לִיה לְגַבִּיה • תָּא חֲזִי אַבְרָהָם
 אַתְּקָרִיב לְגַבִּיה, וְתִיאֹבְתָהּ דִּלְיָה הוּהוּ כָּל יוֹמֵי בְּהָאֵי • וְלֹא אַתְּקָרִיב
 אַבְרָהָם בְּיוֹמָא חָדָא אֹו כּוּמְנָא חָדָא, אֲלֵא עוֹבְדוּהֵי קְרִיבֵי לִיה כְּכָל
 יוֹמֵי מְדֻרְגָּא לְדֻרְגָּא • עַד דְּאַסְתַּלַּק בְּדֻרְגוּי כַּד הוּהוּ סִיב, וְעָאֵל בְּדֻרְגִין
 עֲלָאִין בְּדָקָא חֲזִי דְכַתִּיב וְאַבְרָהָם זָקֵן, וּבְרִין בָּהּ בְּיָמִים כְּאַיְנוּן יוֹמִין
 עֲלָאִין, כְּאַיְנוּן יוֹמִין יִדְעֵן בְּרִזָּא דְמַהִימְנוּתָא • וְיִי בְּרַךְ אֶת אַבְרָהָם
 בְּכָל דְּמַתְמָן נַפְקִין בַּל בְּרַכָּאֵן וְכָל טִיבֵי • זְכָאִין אֵיִנוּן מְאַרְיָהוּן
 דְּתִשׁוּבָה, דְּרָהָא כְּשַׁעְתָּא חָדָא בְּיוֹמָא חָדָא בְּרַנְעָא חָדָא קְרִיבִין
 (דְּקִי"ו ע"כ) לְגַבִּי קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא, מַה דְּלֹא הוּוּהוּ הָכִי אֲפִילוּ
 לְצַדִּיקִים גְּמוּרִים, דְּאַתְּקָרִיבֵי גַבִּיה קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכַמְרָה שְׁנִין •
 אַבְרָהָם לֹא עָאֵל כְּאַיְנוּן יוֹמִין עֲלָאִין עַד דְּהוּהוּ סִיב בְּמָה דְאַתְמַר •
 וְכֵן דוּר, דְּכַתִּיב (מְלָכִים א' ב') וְהַמֶּלֶךְ דוּר זָקֵן בָּא בְּיָמִים • (ג) אַכּל מְאַרְיָה
 דְּתִשׁוּבָה מִיַּד עָאֵל וְאַתְדַּבֵּק בֵּיה בְּקְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא • רַבִּי יוֹסִי אָמַר
 תְּנִינן אַתְר דְּמְרִיָּהוּן דְּתִשׁוּבָה קְיָיְמִי בֵּיה בְּהוּוּא עַלְמָא, צַדִּיקִים
 גְּמוּרִים לִית לֹון רִשׁוּ לְקִיָּמָא בֵּיה, בְּגִין דְּאַיְנוּן קְרִיבִין לְמַלְכָּא יִתִּיר
 מְבִלְהוּ, וְאַיְנוּן מְשַׁכִּי עֲלֵיהוּ בְּרַעוּתָא דְּלִבָּא יִתִּיר, וּבְחִילָא לְאַתְּקָרְבָּא
 לְמַלְכָּא • תָּא חֲזִי כְּמָה אַתְרִין מְרַתְּוֹקְנִין לִיה לְקְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בְּהוּוּא עַלְמָא, וּבְכַלְהוּ בִּי מוֹתְבִי לֹון לְצַדִּיקִים כְּלָ חַד וְחַד לְפּוּס
 דְּרַגְיָה בְּדָקָא חֲזִי לִיה • כְּתִיב (תְּהִלִּים ס"ה) אֲשֶׁרִי תִבְחַר וְתִקְרַב יִשְׁבּוֹן
 חֲצֵרֶיךָ, דְּקְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא קְרִיב לֹון לְגַבִּיה, דְּסַלְקִין אֵיִנוּן נִשְׁמַרְתִּין
 מִתְּתָא לְעִילָא, לְאַתְאַחְדָּא כְּאַחְסַנְתִּיהוּן דְּאַתְתַּקְנֵן לְהוּ, יִשְׁבּוֹן חֲצֵרֶיךָ
 אֵלִין אַתְרִין וְדֻרְגִין לְבָר, וּמָאֵן אֵיִנוּן, כְּמָה דְאַתְ אָמַר (זְכַרְיָה ג') וְנִגְדַתִּי
 לְךָ מֵהַלְכִים בֵּין הָעוֹמְדִים הָאֵלֶּה, וְהֵאֵי הוּא דְרַגָּא בֵּין קְדִישִׁין עֲלָאִין •
 וּמָאֵן דְּזָכָאֵן לְדֻרְגָּא דָּא אֵיִנוּן שְׁלִיחֵן דְּמְאַרְיָה עַלְמָא, כְּאַיְנוּן מְלָאכִין
 וְעַבְדִּין שְׁלִיחוּתָא תְּדִיר בְּרַעוּתָא דְּמְאַרְיָהוּן • בְּגִין דְּאַלִּין אַתְּקָדְשׁוּ
 תְּדִיר בְּקְדוּשָׁה וְלֹא אִסְתְּאֲבוּ • כְּגוֹוְנָא דָּא מָאֵן דְאַסְתְּאֲב בְּהֵאֵי עַלְמָא
 אִיהוּ מְשִׁיךְ עֲלֵיה רוּחַ מְסֻאֲב • וְכַד נֶפֶק נִשְׁמַתִּיה מְגִיָּה מְסֻאֲבִין לִיה

זכר
 מאי
 ס
 סג

(ה) חֲזִירֵי דְכָאֵר סָס רַעוּסִים גְּמוּרִים שַׁבְּוּ קָסִי מַעְלַמָּס גְּדוּלָּס • אַכּל דוּר סַמְעֵס סַמְעֵס לְגַב וְחַטָּא וְשִׁב אֵיִנוּן נַק' כַּעַל סַזְכִּים שְׂקִיב אַל
 סְלִימִיָּה וְשִׁב לְקְדוּסָס וְס' וְס' שַׁחַט דוּר לְמוּרוּחַ סַזְכִּים סִיבֵּי לְמוּדִיעַ שְׁמַחְקִילוּס אַכּל מַעְלָה כַּעֲלוּ סַזְכִּים יוֹסֵר וְסֻטֵּס מַזְכָּה כְּרַעֲנָה
 סַזְכִּים סִיבֵּי סַדְכָּא סִימָן סַמְלָכִי וְסַמְכָּשׁ אַ דוּר קִי כִי סַלְתָּו • מִלִּין :

חיי שרה דקביט עיב ודקיל ע"א

ומדוריה בין אינון מסאבין, ואלין אינון מוויקין דעלמא, ובמה דאתמשיך
 פר נש גרמיה בהאי עלמא, הכי הוא מדוריה ואתמשיך בההוא עלמא
 (כ"ט ט) ואינון רוחי מסאבין ליה ואעלין ליה לגיהנס * תא חזי
 מאן דאתקדש ונטיר גרמיה בהאי עלמא דלא אסתאב, מדוריה כההוא
 עלמא בין אינון קדישין (דק"ל ע"ה) עלאין, ועבדין שליחותא תדיר, ואלין
 קיימי בחצר כמה דאת אמר את חצר המשכן * ואית אחרנין דאינון
 לגו יתיר, דלאו אינון בחצר אלא בכיתא כמה דאת אמר (תהלים ס"ה)
 נשבעה בטוב ביתך * אמר דוד נשבעה בטוב ביתך, כיון דאמר ישכון
 חצריך, אמאי כתיב נשבעה בטוב ביתך, ישבע בטוב ביתך מכעי
 ליה, כמה דכתיב ישכון * אלא הא תנינן לית ישיבה בעזרה אלא
 למלכי בית דוד בלחורייהו * ואית אתר (ו) לחסידו עליונין דעייילי
 לגו * ומאן אינון * בדכתיב (כמרכ ג) והחונים לפני המשכן קדמה
 לפני אהל מועד מזרחה משה ואהרן ובניו וגומר * (ז) ובמה מדורין
 על מדורין ונהורין על נהורין מתפרשן בההוא עלמא, וכל חד אכסוף
 מנהורא דחבריה, כמה דעובדין אתפרשן בהאי עלמא, רהכי נמי
 (ח) דוכתיב ונהורין מתפרשן בההוא עלמא * ורתא חזי הא אתמר
 דאפירו בהאי עלמא כד בר נש נאים על ערסיה, ונשמתינן אצטריבו
 לאתשוטטא בעלמא ונפקי מגו נופא * לאו כל נשמתינן ונשמתינן
 סלקא ושטיינא, למחזי ביקר סבר אפי דעתיק יומין, אלא כמה
 דאתמשיך תדיר וכפום עובדו, הכי נשמתינן סלקא * אי אסתאב, איהו
 נאים ונשמתינן נפקא, וכל אינון רוחין מסאבין נקטין לה, ואתרבקרת
 בהו באינון דרגין תהאין דשטיין בעלמא * ואינון מודיעין לה מלין
 דאינון קריבין למיתי בעלמא, ולזמנין דמודיעין לה מלין כדריבן וחייבן בה
 והא אוקמוה, ואי זכי בר נש כד איהו נאים ונשמתינן סלקא, אזלא ושטיינא
 ובקעא בין אלין רוחין מסאבין, וכלהו מכריזין ואמרין פנון אתר פנון
 לאו דא מסטרנא, ואיהי סלקא בין אינון קדישין ומודעי לה מלה חדא
 דקשוט * וכד נחתא, כל אינון (י) תבלין טריקין בעאן לאתקרבא

בהרה

(א) פסג ג מדריגות דחזו' כות וחזר וסוכל חזר סוף ג'ע למעט כעסום כות סוף ג'ע ריב' סוכל סוף ג'ע דכרו' סוף סוכל ק'ס'ק סח'א ד'א'ג
 סיכ'ו וסוף ע'למו סוף סכר' וכן קבלס מהאר' ו'ל' א'ס' (ב) וקסל ר'ע' כ' (ג) חכיל' חכיל'ת כעל' דינון סמעניס'ס וכו'ס'ס'ס א'וחו כענין ח'י'ת
 ד'כנן ע'רק'ס כע'ו ר'פ' ו'ך' כ' וכן חכיל'ו טהורין פ'רשכו לעו' (ד) ס'ל'ס סכ'אס לכ'א' ס'י'ת כפי סמור' שלו כפי סמענין ו'א'ף דסרכס נ'ס'ר' ו'ס
 כ'ס'י' א'ח' ס'י'ט כע'ס ס'לוק'ס ס'פ'ל'ס'ס ל'וס כ'וח'כ'ין ס'רכס ו'ל'וס ס'מע'ט ו'ת' :

בהדה למנדע ההיא מלה, ואינון מודיעין לה מלין אחרנין • ורזהיא
 מלה דנטלא גו אינון קדישין בין אינון (דק"ל ע"ב) אחרנין, איהי כעבורא
 גו תיבנא • והאי מאן איהו דזכי (ג) יתיר, בעוד דאיהו קאים ונשמתא
 קיימא בהאי עלמא • כגוונא דא כד נפקין נשמתין מגופא מהאי עלמא,
 בעאן לסלקא, וכמה תרעין חבילי טהירין קיימי, אי אינון מסטריירו
 כלהו אחרין בהו באינון נפשאן, ומסרי לון בידי דרומה לאעלא לון
 בגהינם • ולבתר סלקן ואחרן בהו, ואינון נטלי להו ומכרוי בהו אלין
 אינון דעברו על פקודי דמאריהון, וכן שטיין בכל עלמא ולבתר מהדרי
 להו לגיהנם • וכן עד תריסר ירחי • לבתר תריסר ירחי משתככי בההוא
 אתר דאתחזי לון • אינון נשמתין דזכו סלקי לעילא כמה דאתמר
 וזכאן בדוכתייהו • תא חזי זכאין אינון צדיקייא דאתגניזו להו כמה
 טבין לההוא עלמא • ולית אתר פנימאה בכל אינון, באינון דידעירוזא
 דמאריהון וידעי לאתדבקא בהו בכל יומא על אלין בתיב (ישעיה ס"ד)
 עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו • מאי למחכה לו,
 כמה דאת אמר (איוב ל"ב) חכה את איוב בדברים • ואלין אינון דדחקין
 (כ) למלה דחכמתא, ודייקין לה ומחכאן לה למנדע ברירא דמלה,
 ואשתמודען למאריהון, אלין אינון דמאריהון משתבח בהון בכל יומא,
 אלין אינון דעאלין בין עלאין קדישין, ואלין עלאין כל תרעי דלעילא
 ולית מאן דימחה בידיהון, זכאה חולקהון בעלמא דין ובעלמא דאתי •
 תא חזי אברהם עאל למנדע ולאחדבקא במאריה כדקא יאות, לבתר
 דאקדים עובדיה בקדמיתא, וזכה באינון יומין עלאין, ואתברך מאתר
 דכל ברפאן נפקי מתמן דכתיב וי' ברך את אברהם בכל • מאי
 (ג) בכל • אתר דנהרא דלא פסקי מימיו לעלמין • אמר רבי חי'א תא
 חזי דאברהם לא בעא לאתערבא בנשי ערמא, ולאחדבקא בשאר
 עמין עובדי עבודה זרה • בגין דנשייא דשאר עמין עובדי עבודה זרה
 אינון סאבין לגוברייהו, ולאינון דמתדבקין בהון • בגין דכד אברהם
 ידע חכמתא, ידע עיקרא ושרשא, ומאן אתר נפקי ושטיין רוחי מסאבין

בעלמא

(א) כלומר אין מי שזכס ויפר שרכר אחר של אמת • ז'ח : (כ) מי' סירות סחורס ומאמרי סוטר וייקין להס כדקדוק ומחכאן ומקוים לדעת
 כריס דמלס וכוס אשמודע' למארוסין כמ"ס דוד לשלמס דע אח אלסו אכרך ועכרסו וכמרו'ל סירעס שיטור קימס סוכעס לו סהוא כן
 מ"סכ זוס סג' כלומר סכר סוטר וסירוסו כדווק וכעיון • וכמ"ל ק"ל כ' כ' כשעורל דסורעס דיוטר כלל ולי עמוק וחרוק סר"כ :
 (ג) כ' ל' דחאל לאשמועיין דכיון דכרך אח אכרסס ככל ר'ל כמדת כ"ל ספול סוק עליון סממנו וילאוס נסמות קדושות ויוע' כספרס כן
 ישראל לעס' לטיכך טוס לעכרו טלל לקחת אשס מסס וסיון ז'ס א'ס :

א כדל"ס

כדל"ס

בעלמא • ועל דא אומי לעבדיה דלא יסב אתתא לכריה משאר עמין •
 רבי יצחק פתח ואמר (קס"ג י"ב) וישוב העפר על הארץ כשהיה והרוח
 תשוב אל האלהים אשר נתנה • תא חזי (ב) כד ברא קדשא בריך
 הוא לאדם, נטל עפריה מאתר דמקדשא, ובנה גופיה מארבע סטרין
 דעלמא, דכלהו יהבו ליה חילא • לבתר (ג) ארתק עליה רוחא
 דחיי כמה דאת אמר (בראשית כ') ויפח באפיו נשמת חיים וגומר • לבתר
 קם וידע דאיהו מעילא ותתא, וכדין אתרפק וידע חכמה עלאה •
 כגוונא דא כל בר נש דעלמא איהו כליל מעילא ותתא וכל אינון
 דידיעין לאתקדשא כהאי עלמא כדקא יאות • כד אולידו בר, משכין
 עליה רוחא קדישא מאתר דכל קדושין נפקין מניה • ואלין אקרון
 בגין לקדשא בריך הוא, בגין דגופא אתעכיד בקדושה כדקא יאות •
 הכי גמי יהבין ליה רוחא מאתר עלאה קדישא כדקא חזי והא אתמר •
 תא חזי בשעתא דזמין בר נש למיהב חושבן עובדוי עד לא יפוק
 מעלמא, ההוא יומא יומא דחושבן אירו, דגופא ונשמתא יהבי
 חושבנא, לבתר נשמרתא ארתפרשא מניה וגופא רב לארעא •
 וכלא תב לאתריה דאתנסיב מתמן והא אוקמוה, עד זמנא דקדשא
 בריך הוא זמין לאחייא מיתייא כלא גניז קמיה • וההוא גופא ממש
 וההיא נשמתא ממש, זמין קדשא בריך הוא לאתבא לעלמא במלקדמין
 ולחדתא אנפי עלמא דדא הוא דכתיב (ישעיה כ"ו) יחיו מתוך נבלתי יקומון •
 וההיא נשמתא ממש, גניזא קמי קדשא בריך הוא, ותבת לאתרה כפום
 ארחהא כמה דאת אמר והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה ולזמנא
 דזמין קדשא בריך הוא לאחייא מיתייא, זמין איהו לארקא טלא מרישיה
 עליהו • ובההוא (ג) טלא יקומון כלא מעפרא דדא הוא דכתיב (ס"ג)
 כי טל אורות טליך, מאי טל אורות, אורות ממש מאינון נהורין
 דלעילא, דכרוון זמין לארקא חיינ לעלמא • בגין (דק"ג ע"ב) דאילנא
 דחיי יריק חיינ דלא פסקין לעלמין • דהא השתא פסקין, בגין דהא
 חיויא בישא שלטא ואתכסייא סיהרא • ובגין כך כב יכול פסקין מימיה,
 וחיינ לא שלטין בעלמא כדקא יאות ובההוא זמנא ההוא יצר הרע
 דאיהו חיויא בישא יסתלק מעלמא, ויעבר ליה קדשא בריך הוא כמה

דאתמר

(ב) בראשית ל"ב : (ג) סוף טלוי - (ד) כסא קמיה :

דאָתמֶר (זכּוּיִס י"ג) וְאֵת רוּחַ הַטּוֹמָאָה אַעבִיר מִן הָאָרֶץ • וּלְבַתֵּר דַּאִיהוּ
 יתְעַבֵּר מֵעֵלְמָא, סִיְהֵרָא לֹא אַתְפְּסִיָּא, וְנִהְרָא דְנִגִּיד וְנִפְיָק לֹא יִפְסְקוּן
 מִבוּעוּי (ב) וְכַדִּין פְּתִיב (יִשְׁעִיס ב) וְהִיָּה אֹרֶךְ הַלְבָנָה כְּאוּר הַחֲמָה וְאוּר
 הַחֲמָה יִהְיֶה שְׁבַעֲתִים כְּאוּר שְׁבַעֲת הַיָּמִים וְגוּמַר • אָמַר רַבִּי חֻזְקִיָּה
 אִי תִימָא דְכָל גּוֹפִין דְּעֵלְמָא יְקוּמוּן וְיִתְעֲרוּן מֵעַפְרָא • אֵינּוּן גּוֹפִין
 דַּאֲתַנְטִיעוּ בְּנִשְׁמַתָּא חֲדָא מַה תְּהָא מְנִיירֵהוּ • אָמַר רַבִּי יוֹסִי אֵינּוּן
 גּוֹפִין דְּלֹא זְכוּ וְלֹא אֲצִלְחוּ הֲרֵי אֵינּוּן כְּלֹא הִוּוּ • וּכְמָה דִּהּוּ עֵץ יֵבֶשׁ
 כִּהְיָא עֵלְמָא הֲכִי גְמִי כִּהְיָא זְמָנָא, וְגוֹפָא בְּתַרְאָה דַּאֲתַנְטַע וְאֲצִלְחָ
 וְנִטַע שְׂרָשׁוּי כְּדָקָא יָאוּת יְקוּסֵי עֲלֵיהָ כְּתִיב (יִרְמִיָּס י"ז) וְהִיָּה כְּעֵץ שְׂתוּל
 עַל מַיִם וְגוּמַר וְהִיָּה עֲלֵהוּ רַעֲנָן וְגוּמַר • דְּעַבְדֵּי אֵיבִין וְנִטַע שְׂרָשִׁין
 וְאֲצִלְחָ כְּדָקָא יָאוּת • וְעַל הַהוּא גּוֹפָא קְדַמָּא דְּלֹא עַבְדֵּי אֵיבִין וְלֹא
 נִטַע שְׂרָשִׁין, דְּלֹא זָכָה וְלֹא אֲצִלְחָ כְּתִיב וְהִיָּה כְּעַרְעַר בְּעַרְבָה וְלֹא
 יִרְאֶה כִּי יָבֵא טוֹב וְגוּמַר • כִּי יָבֵא טוֹב, דֹּא תַחֲיִית הַמַּתִּים, וְיִתְנַהִיד
 הַהוּא נִהוּרָא דְזַמִּין לֵאנְהֵרָא לֵהוּ לְצַדִּיקִיָּא, דִּהּוּ גְנִיז קַמִּיהּ מִיּוֹמָא
 דַּאֲתַבְרִי עֵלְמָא דְכְּתִיב (כְּרִאֲשִׁית ב) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאוּר כִּי טוֹב, וְכַדִּין
 זַמִּין קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לֵאחֲיָא מִיִּתִּיָּא וְכְתִיב וּזְרַחָה לְכֶם יִרְאִי שְׁמִי
 שְׁמַשׁ צְדָקָה וְגוּמַר • וְכַדִּין יִתְגַבֵּר טוֹב בְּעֵלְמָא, וְהַהוּא דַּאֲתַקְרִי רַע
 יתְעַבֵּר מֵעֵלְמָא כְּדַאמְרָן • וְכַדִּין אֵינּוּן גּוֹפִין קְדַמָּי לִיהוּוּ כְּלֹא הִוּוּ •
 אָמַר רַבִּי יִצְחָק זַמִּין קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לֵאדְרָקָא עֲלֵיהּ עַל אֵינּוּן גּוֹפִין
 רוּחִין אַחְרָנִין, וְאִי זְכָאן בְּהוּן יְקוּמוּן בְּעֵלְמָא כְּדָקָא יָאוּת, וְאִי לֹאוּ יִהוּן
 קְטַמָּא תַחֲתֵי רְגְלֵיהוּן דְּצַדִּיקִיָּא דְכְּתִיב (דִּינָאֵל י"ב) וְרַבִּים מִיִּשְׁנֵי אֲדַמַּת עֶפֶר
 יִקִּיצוּ וְגוּמַר • וְכֹלָא אַתְקַם וְאַתְעַתֵּד קַמִּי קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְכֹלָהוּ בְּמַנְיִנָא
 הוּוּ כְּמָה דַּאֲתָּ אָמַר (יִשְׁעִיָּס מ') הַמוֹצִיא בְּמַסְפֵּר צְבָאָם וְגוּמַר • תָּא חֻזִּי
 הָא אַתְמַר כָּל אֵינּוּן מִיִּתִּין דְּבֵאֲרַעָא דִּישְׂרָאֵל יְקוּמוּן בְּקַדְמִיתָא, כְּגִין
 דְּקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יִתְעַר עֲלֵיהּ וְיִוְקִים לוֹן עֲלֵיהּ כְּתִיב יְחִיו מִתֶּךָ
 אֵלֶין אֵינּוּן דִּי בֵּאֲרַעָא דִּישְׂרָאֵל, נִבְלַתִּי יְקוּמוּן, אֵלֶין אֵינּוּן דְּכִגּוּ אֲרַעָאן
 אַחְרָנִין דְּלֹא כְּתִיב בְּהוּ תַחֲיָה, אֲלֵא קִמָּה • דִּהָא רוּחָא דְחַיִּי לֹא תִשְׂרִי
 אֲלֵא בֵּאֲרַעָא קַדִּישָׁא דִּישְׂרָאֵל • וְכִגִּין כֶּךָ כְּתִיב בְּהוּ יְחִיו מִתֶּךָ •
 וְאֵינּוּן

(ח) אָמַר לְרַמְבוּ מ"ג רַבִּינוּ סַלְמִי וְל' דְּלַטְמַל וְי' כְּהוּ אִלוּת הוּוּ וְיִסּוּס מִסּוּ סַטוּל טַחָס וְיִסּוּס לַטְמַל וְיִסּוּס אַכְטַמִּיּוּס וְאוּר סַלְכָּנָם כְּשַׁחֲוִי
 כְּמַתְרַשׁ כְּמַקְוִיּוּס חוּס רַעֲנָן וְכַדִּין כְּמִכּוּב וְסַמִּי :

חיי שרה דקליא ע"א ועיב

וַאֲיִנוֹן דְּלִבְךָ יִתְּבֵרִי גּוּפָא דִּילְהוֹן וִיקוּמוֹן גּוּפָא בְּלֵא רִוּחָא • וּלְבַתְּר
 יִתְּגַלְגְּלוֹן תַּחֲת עֶפְרָא עַד דִּימְטוֹן לְאַרְצָא יִשְׂרָאֵל • (א) וְתַמְן יִקְבְּלוֹן
 נִשְׁמַתָּא וְלֹא בְּרִשׁוֹ אַחְרָא, בְּגִין דִּיתְקִימוֹן בְּעֵלְמָא בְּדָקָא חֲזִי • רַבִּי
 אֲלֵעָזָר וְרַבִּי יִיסָא הֲוֵי יִתְּבִי לִילֵיאָה חַד וְעַסְקִי בְּאוּרִייתָהּ • אָמַר רַבִּי
 אֲלֵעָזָר תָּא חֲזִי בִשְׁעַתָּא דְקִדְשָׁא בְּרִידָה הוּא זְמִין לְאַחִיָּיא מִתִּיָּיא • כָּל
 אֲיִנוֹן נִשְׁמַתִּין דִּיתְעֲרוֹן קַמִּיה, כְּלֵהוּ קִימִין דִּיוִקְנִין דִּיוִקְנִין קַמִּיה, בְּהַהוּא
 דִּיוִקְנָא מְמַשׁ דְּהוּוּ בְּהַאי עֵלְמָא • וְנַחֲתִית לִין קִדְשָׁא בְּרִידָה הוּא וִיקְרִי
 לִין בִּשְׁמַהֲן כְּמָה דָּאת אָמַר לְכֵלִם בִּשְׁם יִקְרָא • וְכֵל נִשְׁמַתָּא תִיעוּל
 לְדוּכְתָהּ, וִיקוּמוֹן בְּקִיּוּמָא בְּעֵלְמָא בְּדָקָא חֲזִי, וְכַדִּין יֵהֵא עֵלְמָא שְׁלִים •
 וְעַל דְּהוּא זְמַנָּא כְּתִיב (סס כ"ח) וַחֲרַפְתָּ עַמּוֹ יִסִּיר וְגוֹמַר • מַאי וַחֲרַפְתָּ
 עַמּוֹ יִסִּיר, דָּא יִצְרֵה הֲרַע דְּאַחֲשִׁיד אֲנָפִי בְּרִיין וְשְׁלִיט בְּהוּ • אָמַר רַבִּי
 יִיסָא הָא חֲמִינָן כָּל זְמַנָּא דְּבֵר נִשְׁ קָאִים בְּרוּחָא דָּא, לָאוּ אִיהוּ מְסַאֲב •
 גִּפְקָא נִשְׁמַתִּיה מְנִיה אִיהוּ מְסַאֲב • אָמַר לִיה וְדָאִי הָבִי הוּא וְהָבִי
 אַתְמַר, דְּהָא הַהוּא יִצְרֵה הֲרַע בְּדִ נְטִיל רִוּחָא דְּבֵר נִשְׁ, סָאִיב לִיה
 וְאַשְׁתָּאֵר גּוּפָא מְסַאֲב, וְשָׂאֵר עַמִּין עוּבְדִי עֲבוּדָה זְרָה כְּדִ אֲיִנוֹן בְּחִיָּהוֹן
 אֲיִנוֹן מְסַאֲבִין, דְּהָא מְסַטְרָא מְסַאֲבָא אִית לִין נִשְׁמַתִּין • וְכַד אֲתִרְק
 מְנִיה הַהוּא מְסַאֲבו • אֲשְׁתָּאֵר גּוּפָא (כ) בְּלֵא מְסַאֲבו כְּלָל • בְּגִין כְּךָ
 (דְּקֵל"א ע"ב) מָאֵן דְּאַתְדַּבְּק בְּאַתְרָתָא דְּשָׂאֵר עַמִּין עוּבְדִי עֲבוּדָה זְרָה
 אֲסַתָּאֲב אִיהוּ • וְהַהוּא בְּרָא דְּאַתִּילִיד לִיה יִקְבַּל עֲלֵיהּ רוּחַ מְסַאֲבָא •
 וְאִי תִימָא הָא מְסַטְרָא דְּאֲבוּי מִיִּשְׂרָאֵל קָא אַתִּיָּיא, אָמַאי יִקְבַּל עֲלֵיהּ
 רוּחַ מְסַאֲבָא • (ג) תָּא חֲזִי דְּהָא בְּקִדְמִיתָא אֲסַתָּאֲב אֲבוּי, בִּשְׁעַתָּא
 דְּאַתְדַּבְּק בְּהַיָּא אַתְרָתָא דְּאִיהִי מְסַאֲבָא • וְכִיּוֹן דָּאֲב אִיהוּ אֲסַתָּאֲב
 בְּהַיָּא אַתְתָּא דְּאִיהִי מְסַאֲבָא • כָּל יִשְׁכֵּן דְּהַהוּא בְּרָא דְּאַתִּילִיד מְנִיה

יקבל

(א) וי"ש בותן נאסס לעס עלום רבאי ויקבלון נאמחא ועיין קב"א כ' במדרש סנעלס • מל"ן : (ב) כנסתים מיטויתוס (סלכות ס"ג פרק ג' אות כ') וו"ל כחוכ כסטר ויראוס דק"ל כרבו שמעון בן יוחאי דקברו עב"ס לזכר מעמלון מאתר אליהו ו"ל פ"ס מעשה ריחתי כמבואר בפ' סמקבל (ק"ד כ') אמנם סר"ס כחכ כמי כיון דאזינו מעמל כאלס כמנע וכמסא נמי לא מעמל וכו' ובגמרא יבמות ס"א א' מלחמו כחירון כחל ספסר שרכינא כירש אח רבדי רשב"י ואמר נמי מלעמל כאלס ממעטין ממנע ומסא מי ממעטין וכו' קרא יתון ברבוי סר"ס אורש רק מ"ס מפרש כוסר אר לפניו ועיין משנס למך סל' לכל ס"ג ס"ג וכו' י"ד סי' ע"ב ס' ק"ד ומ"ס כ"ס פניס מאירות ח"ב סו' י"ד • סוכות ושכרוע כחירולא קמא כנמרא דמחי נזוס אוזס מעמלאס אפי' כמנע ובאלמח דכר וס לריד שיון גדול ספרי סכ"ג כחכ כללי ספוסקיס סי' א' וסועקא כמ"א סי' כ"ב ס' ק"ב וו"ל כחכ סר"ס ו' כל דכר שלט סוזכר לא כנמ' ככלי ולא כנמ' ירושלמי ולא דכרו כסס ספוסקיס אר מפותן אנו חזין ועליוס אנו סומכין אע"פ שכעלי סקבלס דכרו כו און אנו יוכלוס לפסדיוס כו למי אעניס נוסניס דכרו סקבלס ולפי וס נמלא סר"ס ו' כל עגמו סותר דכרו ונדלס שלט כיון סכ"ס על רל"ס וס וכן כל אנו סוזכר אחריון סוף ואלכר אהוס כחוכ ר"ל מורחו וסמעוקיס או ספדוסוס קברו לכנס אוהו כסס רל"ס כ"י : (ג) כמדרש חנומח סדר חקת ישראל סכ"ג על ככרוס וסולוס בן אהו נמול כשכח מדארי' מאוס רכ"ו (וכמח כ"ג א') כי יסור אח כנך מאחרי כנך סכ"ג מן ישראליות קרוי כנך סכ"ג מן סוכרות וכו' וכל מדרש וס מנש כחוכוס כל סוכרוס סאלס כדיושלמו (וכנסו ס"ב) ובכדאס רכס ס"ז ומכאן סקור מולח הדין דיסקין ככס כ"ע (י"ד סי' ר"ס ס' י"ג) וכוסר שלפני כחוכ מערש מלחא כעשמת' כ"י :

יִקְבַּל עָלֶיהָ רוּחַ מִסְתָּבָא • וְלֹא עוֹד אֵלָא דְעֵבֶר עַל אֹרִייתָא דְכְּתִיב
 (שמות ל"ד) כִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אֲחֵר כִּי יִי קָנָא שְׁמוֹ, בְּגִין דְּבִין דְּקִנֵּי עַל הָאִי
 בְּרִית קְדִישָׁא • אָמַר רַבִּי אֲלֵעָזַר תָּא חֲזִי דְהָא אֲתָמַר, דְּבִין דִּידַע
 אֲבָרְהָם אֲבִינוּ חֲכָמָתָא, בְּעָא לְאֲתַפְרָשָׁא מִכָּל שְׂאֵר עַמִּין וְלֹא לְאֲתַרְבְּקָא
 כְּהוּ וּבְגִין כֵּךְ כְּתִיב

וְאֲשַׁבְעֶךָ בְּיַי אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְאֱלֹהֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר לֹא תִקַּח אִשָּׁה לְבְנֵי
 מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי וְגוֹמֵר • מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי, וְדָאִי (מ"א) רְזָא אִיהוּ
 כְּמָה דָּאֲתָ אָמַר (מלאכי כ') וּבְעַל בַּת אֵל נָכַר • אֲשֶׁר אֲנֹכִי יוֹשֵׁב בְּקִרְבּוֹ •
 (י"ב) אֲנֹכִי דִּיִּיקָא • כְּתִיב הֲכָא אֲשֶׁר אֲנֹכִי • וְכְתִיב הֲתָם (ישעיה מ"ט) אֲנֹכִי
 עֲשִׂיתִי אֶרֶץ, וְכָל דָּא בְּגִין דְּרָא לְאֲסַתְאָבָא כְּהוּ • תָּא חֲזִי הָאִי מֵאֵן
 דְּאֵעִיל הָאִי בְּרִית קְדִישָׁא בְּהֵיא אֲתָתָא דְשְׂאֵר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה
 זְרָה, גְרָמִים לְאֲסַתְאָבָא אֲתָר אַחְרָא וְעַל דָּא כְּתִיב (משלי ג') תַּחַת שְׁלֹשׁ
 רִגְזֵה אֶרֶץ וְגוֹמֵר. וְאָף עַל גַּב דְּאוּמֵי לִיה בְּהָאִי בְּרִית • לֹא אֲבַטַח בִּיה
 אֲבָרְהָם, עַד דְּצִלֵי צְלוּתִיה קָמִי קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאָמַר יִי אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם
 וְגוֹמֵר. הוּא יִשְׁלַח מְלָאכֹו, וְדָאִי דָּא מְלָאךְ הַבְּרִית • בְּגִין דִּיתַנְטִיר הָאִי
 בְּרִית וְלֹא יִסְתָּאֵב בֵּין אִינוּן עַמִּין :

רַק אַתְּ בְּנֵי לֹא תִשָּׁב שְׁמָה • מָאִי טַעְמָא, בְּגִין דִּידַע אֲבָרְהָם דְּהָא
 בְּכַלְהוּ לֹא הוּוּ מֵאֵן דְּאִשְׁתַּמּוּדַע לִיה לְקְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּר
 אִיהוּ בְּלַחְדוּוֹ, וְלֹא בְּעָא דְלִיהוּי מְדוּרִיָּה דִּיצַחֵק בִּינֵיהוּ, אֲלֹא דִּיהָא
 מְדוּרִיָּה עַמִּיָּה, (כ) וְיִצְחָק יוֹלִיף מְנִיָּה תְרִיד אֶרְחוּי דְקְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא
 וְלֹא יִסְטִי לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא • וְעַל דָּא לֹא בְּעָא אֲבָרְהָם דְלִיהוּי
 מְדוּרִיָּה דִּיצַחֵק תַּמָּן • אָמַר רַבִּי יִיסָא וְדָאִי זְכוּתִיה דְּאֲבָרְהָם אֶעְרַע
 קָמִיָּה דְּהָהוּא עֲבָדָא • דְּהָהוּא יוֹמָא נָפֵק, וְהָהוּא יוֹמָא מָטָא לְעִינָא
 דְּמִיָּא דְכְּתִיב וְאָבָא הַיּוֹם אֶל הָעֵינַן וְהָא אֹיָקְמוּהָ • רַבִּי אֲלֵעָזַר פְּתַח
 וְאָמַר (תהלים קי"ט) גַּל עֵינַי וְאֲבִיטָה נַפְלְאוֹת מִתוֹרַתְךָ, כְּמָה אִינוּן בְּנֵי
 נִשָּׂא טַפְשִׁין דְּרָא יְדַעִין וְלֹא מִסְתַּבְּלִין לְאִשְׁתַּדְּרָא בְּאֹרִייתָא, בְּגִין
 דְּאֹרִייתָא כָּל חֵיין וְכָל חִירוּ וְכָל טוֹב בְּעַלְמָא דִּין וּבְעַלְמָא דְאַתָּן.
 (הָהוּא חִירוּ דְעַלְמָא דִּין וְדְעַלְמָא דְאַתָּי אִיהוּ) (כ"ב) הָהִיא חִירוּ דְעַלְמָא
 דְאַתָּי

(כ) ר"ל סוף ספרינו והחלפתא כקלופס לשכר חוקטיון : (כ) אכל ועקב סך כו סוס ג' לנרוקוס וכן ס'ג אגס קרוכ טרוכ שגושו ולא
 ילמוד מלבן ועוד יצחק סוס לו חשוכ כמח ואין לעקב עוד ללמוד ממנו כמו יצחק מאכרסט ס'ס

דאָתי איהו חיינ בעלמא דין) • חיינ אינון בעלמא דין, דייזכון לייזמין
 שלימין בהאי עלמא כמה דאת אמר (שמות כ"ג) את מספר ימיה אמלא,
 וליזמין אריבין בעלמא דאתי, כגין דאינון חיינ שלימין, אינון חיינ דחידו,
 חיי בלא עציבון, חיינ דאינון חיינ, חירו בעלמא דין חירו דכלא, דכל
 מאן דאשתדרל באורייתא לא יכלין לשלטה עלוי כל עמין דעלמא •
 ואי תימא אינון בני שמד, גזרה היא מלעילא כגון רבי עקיבא וחברוי,
 וכך סליק (ב) במחשבה • חירו דמלאך המורת דלא יכיל לשלטה
 עלוי • והכי הוא ודאי, דאי אדם הוה אתרבק באילנא דחיי דאיהו
 אורייתא, לא גרים מותא ליה ולכל עלמא • ובגין כך, כד יהב קדשא
 בריך הוא אורייתא לישראל מה כתיב בה חרות על הלוחות והא
 אוקמוה • ואלמלא אינון לא חטו ושבקו אילנא דחיי, לא גרמו מותא
 לעלמא במלקדמין, וקדשא בריך הוא אמר (תהלים ע"ב) אני אמרתי
 אלהים אתם ובני עליון כלכם • חבלתון גרמיכון, אכן באדם תמותון
 וגומר • ועל דא כל מאן דאשתדרל באורייתא, לא יכיל לשלטה
 עלוי ההוא חיינא בישא דאחשיך עלמא • אמר רבי ייסא אי הכי
 משה אמאי מיה, דאי הכי בין דלא חב לא ימות (ואמאי ימות) אמר ליה
 ודאי מית, אבל לא שלטא ביה קאמרינן • אלא לא מית על ידי ולא
 אסתאב ביה, ולא מית (דקל"ב ע"ב) ודאי, אלא אתרבק בשכינתא ואזיל
 לחיי עלמא, והאי חי אקרי כמה דאוקימנא דכתיב (כ) (שמואל ב' כ"ג)
 ובניהו בן יהוידע בן איש חי וגומר • ועל דא כל מאן דישתדרל
 באורייתא חירו אית ליה מכלא • בעלמא דין משעבודא דשאר עמין
 עוברי עבודה זרה • וחירו בעלמא דאתי, כגין דלא יתבעון מניה דינא
 בההוא עלמא כלל • תא חזי באורייתא כמה רזין עילאין סתימין אית
 בה, כגין כך כתיב (משלי ג) יקרה היא מפנינים • כמה גניזין טמירין
 אית בה, ועל דא כד אסתכל דוד ברוחא דחכמתא וירע כמה פליאן
 נפקין מאורייתא פתח ואמר (תהלים קי"ט) גל עיני ואביטרה נפלאות
 מתורתך תא חזי :

ניהי הוא טרם בלה לדבר והנה רבקה יוצאת • יוצאת, באה מבעי
 ליה, מאי יוצאת • דקדשא בריך הוא אפיק לה מכל אינון בני

מרתא
 (ב) ר"ל ככ"ד טעניון סג' סתתכס וסס טור ו' ס' סתתכס סס נדוסיס כל רדסיס סס סתתכס וסין ס' סדדס סטטס ו' ס' : (כ) כדלס' ו' ס' :
 ס' סתתכס

מתא דכלהו חייבין והיא יוצאת מכללא דילהון * ותדר העינה, כתיב
 בה"א, רזא איהו דאערעא תמן בירא דמרים, ובגין כך כתיב העינה
 בה"א, וסליקו לה מי"א * דבר אחר והנה רבקה יוצאת, כמה דכתיב
 יוצאות לשאוב מים * אמאי יוצאות ולא הולכות ולא באורת * אלא
 בגין דטמירין הוו כל יומא, ובההיא שעתא נפקן לשאבא מי"א, וסימנא
 נקיט בידיה * תא חזי כד מטא עבדא לחרן ואשבח לה לרבקה לעת
 ערב, הנה עידן צלותא דמנחה, כההיא שעתא דמטא יצחק לצלאה
 צלותא דמנחה, כההיא שעתא מטא עבדא לגבה דרבקה, ובההיא
 שעתא דמטא יצחק לצלותא דמנחה כמלקדמין, מטאת רבקה לגביה,
 לאשתכחא כלא (ה) באתריה דאצטריך בדקא יאות, וכלא מטא ברזא
 דחכמתא * ועל דא אתא ההוא עבדא לבאר המים, רזא דכתיב
 (כ) מעין גנים באר מים חיים ונזולים מן לבנון ואוקימנא, וכלא
 רזא אירו * רבי שמעון הוה אתי לטבריה והוה עמיה רבי אבא *
 אמר רבי שמעון לרבי אבא נוזיל, דהא אנן חמינן דבר נש חר ימטי
 השתא לגבן ומלין חדתין בפומיה, ואינון מלין דאורייתא * אמר רבי
 אבא הא ידענא דככל אתר דמר אזיל, קדשא בריך הוא משרד ליה
 מלאכין טסין בגרפין לאשתעשעא ביה * עד דהוו אזלי, סליק רבי
 שמעון עינוי וחמא בר נש דהוה רהיט ואזיל * יתבו רבי שמעון ורבי
 אבא * כד מטא גביהו אמר ליה רבי שמעון מאן אנת * אמר ליה
 יודאי אנא ומקפוטקיא קאתינא, ואנא אזילנא (ז) אטיטריה דבר יוחאי,
 דאתמנון חבריאי במלין ידיען ושדרוני גביה * אמר ליה אימא ברי,
 אמר ליה אנת בר יוחאי * אמר ליה אנא בר יוחאי * אמר ליה הא
 אוקימנא, דלא יפסיק בר נש בצלותיה ביניה לבין בותלא כמה דכתיב
 (ישעיה ל"ח) ויסב חזקיהו פניו אל הקיר וגומר * ומאן דצלי, אסיר למעבר
 ארבע אמות סמך ליה * ואוקמוה להני ארבע אמות לכל סטר, בר
 (י) לקמיה. ואוקמוה דלא יצלי בר נש אחורי רביה וכולי, ואתמנון בכל
 הני מלי * פתח ואמר (תהלים ל"ט) שמעה תפילתי יי ושועתי האזינה אל
 דמעת

(ה) שרקה רימון למלכות ויחנק בכורם ולעג ערב שמדתי של יחנק מחנכתו או סמ' נקשרם עמו ז"ח : (ב) סבד יודע טוה טעין גנים
 טוד טוה וטוין פ' בלק ר"כ : (ג) אל כוים שכונוהו של סרשכ"י כי כן עיטורא פירוש חנות ואלס כככא כמאן פ' לא יחסו (פו) לכות מורשו
 ואל : (ד) ר' טעם חרש טרו"ף טחנ ריש פ' חסלה פשחז טא דאמר יי"ל אסור לעבור כנגד סמחפלטס ר' אטות רוקח כנגד סניסס
 חכל בנדיסס לא חייטניו וסככא כב"ו טל"ס ס"ס ק"ב וזאת קבל ממדרשו של רשכ"י אשד לפינוגו י"כ"י :

חיי שרה דקל"ב ע"א וע"ב

דמעתו אל תחדש • מאי טעמא שמעה ולא שמע • באתר חד פתיב
שמע יי וחנני וגומר ובאתר אחרא שמערה • אלא בכל אתר לזמנין
שמע לדכורא, ולזמנין שמעה לנוקבא • שמעה, כמה דאת אמר (ס"ו)
שמעה יי צדק וגומר שמע, כמה דאת אמר (ס"ז) שמע יי וחנני, שמע
בני, (וכריס כ"ו) הסבת ושמע • והבא שמעה תפלתי יי, בגין דהאי (דאיה)
דרגא דמקבלא כל צלותין דעלמא • והא תנינן דעבדא מנייהו עטרא
ושוי ליה ברישא דצדיק חי העולמים דכתיב (משלי י') ברכות לראש
צדיק, ועל דא שמעה תפלתי יי • שמעה תפלתי יי, דא צלותא די
כלחש • ושועתי האזיננה, דא צלותא דארים בר נש קליה בעקתיה
במה דאת אמר (שמות כ') ותעל שועתם אל האלהים • מהו שזעתם,
אלא דבצלותיה ארים קליה, (ס"ו) וזקיף עינוי לעילא כמה דאת אמר
(שעיה כ"ב) ושוע אל ההר, וצלותא דא (דקל"ב ע"ב) מתבר תרעין ודפיק
(ס"א ודחיק) לון לאעלא צלותיה • אל דמעתו אל תחדש • דא אעיל
קמי מלכא ולירי תרעא דקאים קמיה, ולעלם לרא אהדרו דמעין
ברי קנייא • תו הא כתיב (כ) הבא תלת דרגין תפלה • שועה • דמעה •
לקבל אלין תלת אחרנין • כי (ג) גר אנכי עמך, לבתר (ד) תושב, לבתר
(ה) ככל אבותי עיקרא דעלמא • תא חזי צלותא דבר נש מעומד •
בגין דתרי צלותי גינהו, (ו) חד מיושב וחד מעומד ואינון חד • לקבל
תרין דרגין, תפלה של יד ותפלה של ראש, לגבי יום ולילה וכלא חד •
אוף הבא תפלה מיושב, לגבי תפלה של יד לאתקין לה כמה
(כ"א) דאתקין לבלה וקשיט לה לאעלאה לחופה, הכי נמי מקשטין
לה ברזא דרתיבארה ומשיריאה • יוצר משרתים ואשר משרתיו
והאופנים וחיות הקדש וכולי • ועל דא צלותא מיושב • פיון דעאלת
לגביה מלכא עלאה, ואירו אתי לקבלא לה, כדין אינן קיימין קמי
מלכא עלאה, דהא כדין (דרגא) דכורא אתחבר בנוקבא, ובגין כך לא
יפטיק בין גאולה לתפלה (וגאולה (שמות קכ"א) ותפלה תרין דרגין
אינון רזא דצדיק וצדיק יוסף ורח"ל) ובגין דבר נש קאים קמי מלכא

עלאה

(ח) ל"ג דסא ארז' שמתפלל לרחך טיפן טיפון למטוס • וכמות ק"ס כ' א"ס : (כ) כלק קל"א וברעיו מהימנא ריש פנתס : (ג) מלכות :
(ד) פ"ח • (ה) בכורס וחסר א"ס : (ו) אף שכתב חאגור סו' פ"ד כשס חוהר וטעתיקי ברמ"א א"ת סו' ל"ה ס' י"א דיש לכנות חסילין של יד
מושב סממיע סמחבר דין זה נש"ע מאס דקיל' כמ"ס כירושלמו דכל כרכות פמלות מעומר ועפ"ו וס' כ' המחבר לעול ר"סו ח' יתעסק
כטיטת ויכרך מעומר דמיינו שנס טעועוס ככרכתם ל' מעומר ודע כי מחמר יוצר שעלו כיון סאגור כמלא כחוכ כוסר ככ' מקימות סא'
אשר לפניו וכמורכר ק"כ כ' ולכרך תפלת של יד דאסי תפלת רמוסכ וכי' ע"ס כ' :

ס יכבר

עלאה נטל ארבע אמות לצלותיה (ה) ואוקמוה דבשיעורא (ה"ה בשיעורא)
 דסורטא דיוצר בלא • וכל מה דאתי מסטריה דדכוריה בעי ליה
 לאיניש למיקם בקיומיה ואזרקף (ס"ה ויזרקף) כגוונא דא כד איהו כרע
 כרע ככרוך וכד איהו זקיף זקיף בשם, בגין לאחזאה שבחא דדכורא
 על נוקבא • ותא הוי דהא אוקמוה לא יצלי בר גש אחורי רביה,
 ואתמר במה דכתיב (דברים ו) את יי אלהיך תירא • את, לאבללא.
 דבעי למדחל מרביה כמורא דשכינתא, ורחילו דתלמיד רביה איהו •
 בגין כך בשעתא דצלותא לא ישוי ההוא מורא לקמיה (ה"ל"ג לצלותא)
 אלא מורא דקדשא בריך הוא בלחורוי, (כ) ולא מורא אחרא • ותא
 הוי צלותא דמנחה אתקין לה יצחק ודאי, כמה דאתקין אברהם
 צלותא דצפרא, לקבל ההוא דרגא דאתרבק ביה • וכן (ה"ה כד) יצחק
 אתקין צלותא דמנחה, לקבל ההוא דרגא דאתרבק ביה • ועל דא
 (ג) צלותא דמנחה מבי נטי שמשא לנחתא כדרגוי לסטר מערב •
 דהא עד לא נטה שמשא לצד מערב, אקרי יום מצפרא עד ההוא •
 זמנא דכתיב (תהלים כ"ב) חסד אל כל היום • ואי תימא עד חשכה, תא
 חוי דכתיב (ירמיה ו) אוי נא לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ערב • כי
 פנה היום, לקבל צלותא דצפרא דכתיב חסד אל כל היום, דהא כדון
 שמשא איהו לסטר מזרח • בין דנטה שמשא ונחתא לסטר מערב,
 הא כדון איהו זמן צלותא דמנחה, וכבר פנה היום וארתו צללי ערב,
 ואתער דינא קשייא בעלמא • ופנה היום, דאיהו דרגא דחסד, ונטו
 צללי ערב, דאינון דרינא קשייא. וכדון אתחרב כי מקדשא
 ואתוקד היכלא • ועל דא תנינן דיהא בר גש זהיר בצלותא דמנחה,
 דאיהו זמנא דרינא קשייא שרייא בעלמא • יעקב אתקין צלותא
 דערבית, דהא איהו אתקין לה זון לה ככל מה דאצטריך ודאי, וא"ו
 אתקין לה"א, וה"א אתזנא מן וא"ו, דלית לה נהורא מגרמא בלל •
 ובגין כך (י) תפלת ערבית רשות, דהא אתבלילא בצלותא דיומא
 בגין

(א) וכבר באיננו כשעור סעודא ופלעיא של מלך עליין יחכך וחיינו כסיד סאלוליה סחא סרעוא ופלעיא של וסוא מטנין שיעור
 קומם סוכר לעיל דף כ"ר ע"ב : (ב) כש"ע ס"ל סכיא מיר"ס כשם סאניור דאסיר לארס לכשכ ככוו סקעניס ככ"סכ ככוו לקכוע כלכו
 שאין אסכח כלסכח סמקוס ומקירו ממ"ס כוסר אחר לפנינו כ"ו : (ג) משמע מש"ש שעות ולמעלה זמן מנחה דסוינו מחליט סויס יאזיכך ווס
 נקרא לללו ערב כדמפרש וז"ל א"ס • וכן סכרית ספר"ת ואנו סרל סכאחי ראיות לוס • מאין : (ד) כך סיא דעמו דרש"י כגמ' כרכות
 כ"ו ב' דחפלה ערבית רשות וכחקינן סוסר חקינן יא' ל"ז מכוור דסנו מלו וקא' כערבית דחיל אכל ערבית רשכח חיקס ע"ש סיעב עכ"ו
 מלאנו שכתב כעור סס"ר ס"ח כשם ר"מ גאון טעם ולא סוכור של שכת כערבית ילא וקאסס וחימס סיא סמחורין ותיזן ע"ו סכ"ו
 רעטס הנקונים כיון דחפלה ערבית רשות לא חמירא כשאר חפלות וכ"כ כש"ע סוימן יז משום דלגאניוס לא כרלא מפשעו לשין סכמ'
 בראשית

בגין לאתנהרא, והשתא לאו זמנא אירו, ואוקימנא לה דהא לא
אתגלייא נהורא דיממא דינהיר לה, ואיהי שלטא בחשוכא עד זמנא
דפלטות ליליא, דאשתעשע קרישא בריך הוא עם צדיקים בגנתא
דערן, וכדין איהו זמנא לאשתעשעא בר נש (ס"ח ולמלעי) באורייתא
כמה דאתמר: תא חזי דוד אתא ואמר אלין תלת זמנין דצלותי
דכתיב (תהלים כ"ה) ערב ובקר וצהרים, הא תלתא: ואיהו לא צלי אלא
תרי מנייהו דכתיב אשיחה ואהמה, ולא יתיר: דא לצלותא דצפרא
ודא לצלותא דמנחה, בגין כך אשיחה ואהמה דייקא, בצפרא דאיהו
שעתא דחסד, סגי ליה בחסד, באשיחה: ובמנחה דהוא שעתא דדינא
קשייא, בעי המייה, ובגין כך ואהמה: ולכתר כד אתפליג ליליא הוה קם
בשירין ותושבחן כדקא (דקל"ג ע"ח) יאות דכתיב (תהלים מ"ב) ובלילה שירה
עמי והא אתמר: קם רבי שמעון ואזלו: אול ההוא בר נש כהדיה
עד טבריה: עד דהו אזלי אמר רבי שמעון תא חזי תפלות כנגד
תמידין תקנוס רבנן דאנשי כנסת הגדולה: בגין דאשכחן תרידכתיב
(כמדר כ"ח) את הכבש אחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין
הערבים, ואינון מתקרבין בהני תרי זמני דיומא, דאינון זמנין לצלותא:
אמר ההוא גברא הא בקדמיתא אבות תקנוס להני צלותי, ומה דאתקינן
אברהם ויצחק הוא עיקרא, ומה דאתקין יעקב דאיהו שבחא דאכהן
אמאי איהו רשות, ולא עיקרא כהני: אמר רבי שמעון הא (דכ"ט ב) אתמר
אבל תא חזי הני תרי זמני דתרי צלותי, לאו אינון אלא לחברא
ליעקב בעדביה, כיון דאתחברו דא ברא, אנון לא צריכין יתיר, דכיון
דאתייהיבת אתתא בין תרין דרועין ואתחברת כגופא, לא אצטריך
יתיר: ועל דא אנון בעינן לאתערא תרין דרועין, בגין דאתייהיבת
בינייהו, כיון דאיהי בינייהו, גופא ואתתא מלייהו בלחישן, ולא לאדכרא
ובגין כך יעקב משמש במרום תנינן: מאי במרום, כמה דאת אמר
(תהלים כ"ב) ואתה מרום לעולם, וכלא איהו רזא לידעי מדין, אתו רבי
אבא וההוא יודאי ונשקו ידוי: אמר רבי אבא עד יומא דין לא
קאימנא במלה דא בר השתא, זבאה חולקי דזכינא למושמע ליה:

ויביאה

גמיה בין ערכות דשבת לערכות דחול וכ"מ ממש חוס גלכות ל"ו ח' כו"ס איבעוץ לבו וכ"מ כהר"ז ס"ס וכ"מ ממש סמכ"ג ה תפלוס
כ"ג כ"ו ומתשובות דש"ס ס"י קמ"ב וקפ"ב ותוס' קנינה כ"ד ד"ס ח"ו תפלוס כ"י:

א ח"ה

ויביאה יצחק האהלה שרה אמו אמר רבי יוסי האי קרא קשיא
 האהלה, לאהל שרה אמו מבעי ליה, מאי (א) האהלה, דאהדרת
 תמן שכינתא, בגין דכל זמנא דשרה קיימת בעלמא, שכינתא לא אעדי
 מינה, ושרגא הוה דליקת מערב שבת לערב שבת, והוה נהיר כל
 אינון יומי דשבתא. בתר דמיתת כבתה הוה שרגא. בין דאתת
 רבקה, אהדרת שכינתא ושרגא אדליקת. שרה אמו, דדמיא לשרה
 בכל עובדהא. רבי יהודה אמר כמה דדיוקניה דיצחק הוה כדיוקניה
 דאברהם, וכל מאן דחמי ליצחק אמר דא אברהם, וודאי אברהם
 הוליד את יצחק. הכי גמי רבקה, דיוקנה ממש הוה דיוקנא דשרה,
 ובגין כך שרה אמו ודאי. אמר רבי אלעזר בכלא הכי הוה, אבל
 תא חזי רזא אירו, דאף על גב דשרה מיתת, דיוקנה לא אעדי מן
 ביתא, ולא אתחזי תמן מיומא דמיתת עד דאתת רבקה. בין דעאלת
 רבקה, אתחזיאת דיוקנא דשרה דכתיב ויביאה יצחק האהלה וגומה
 מיד שרה אמו אתחזיאת תמן. ולא הוה המי לה בר יצחק בלחודוי
 כד אעיל תמן, ועל דא וינחם יצחק אחרי אמו. (ב) מאי אחרי אמו
 אחרי דאמו אתחזיאת ואזדמנא בביתא, ועל דא לא כתיב אחרי מיתת
 אמו, אלא אחרי אמו. רבי שמעון אמר מאי שנא דכתיב ביה ביצחק
 ויקח את רבקה ותהי לו לאשה ויאהבה, בין דאמר ותהי לו לאשה
 לא ידענא דהא רחים לה, דהא כל בני עלמא רחמי לנשיירו, מאי
 שנא ביצחק דכתיב ביה ויאהבה. אלא ודאי אתערותא דרחימו
 דדכורא לגבי אתתא, לאו איהו אלא שמאלא דכתיב (ג) שמאלו
 תחת לראשי, וחשך ולילה כחד אינון, ושמאלא אתער רחימו תדיר
 לגבי נוקבא ואחיר בה. ועל דא אף על גב דאברהם (ד) הוה רחים
 לה לשרה, לא כתיב ביה ויאהבה אלא ביצחק. ואי תימא ויאהב
 יעקב את רחל, סטרא דיצחק דהוה ביה קעביד ליה. תא חזי אברהם
 כד (ה) חמא לשרה, (ו) לרבקה הוה מחבק לה ולא יתיר. אבל
 יצחק דאיהו בעלה אחיד בה ושוי דרועיה תחות רישה דכתיב שמאלו

תחת

(א) ד"ס ד"ס ויחוס סרומס לטכניס וכמדרש סוכא בלוקוט דל"א ע"א כל טימוס סתיס סרס קיימת טוס עגן קסור על חסל וכיון
 סכס ססס איתו עגן. כיון סכסס רבקה חור איתו עגן וכו' כ"ו סתיס סרס קיימת טוס כד דלוק מלוני סכת ללוני סכת וכו' וביון סרסס
 ויחק סתיס עוש סמטס אמי קילס חלסס כטסרס מיד ויניחס ויחק חסלס סרס אמו: (ב) ברסינו ועיין לקמן קל"ז ס' כ"ו סרס ורבקס
 ססינו רומיסי ל"י סיסרס קויס"א פ"ס"כ

תחת לראשי וימינו תחבקני • לבתר אתא יעקב ושמש ערסא, ואוליד
 תריסר שבטין כלא כדקא יאורת • ותא חזי אבהן כלהו כרזא חדא
 (דקל"ג ע"ב) אולו, וכלהו שמשו בארבע נשין כל חד מנייהו, אברהם
 בארבע שרה והגר ותרי פלגשים דכתיב ולכני הפלגשים אשר
 לאברהם, פלגשים תרי, הא ארבע • יצחק (ה) ברזא דארבע, (כ) דסטירו
 דרבקה, דכתיב ויקח את רבקה חר ותהי לו לאשה תרי • ויאהבה תלת •
 וינחם יצחק אחרי אמו הא ארבע • לקבל דא הו לייעקב ארבע נשין
 וכלא כרזא חדא • רבי חייא אמר אברהם ויצחק שמשו כל חד
 באתתא חדא כרזא דקודשא, אברהם בשרה • יצחק ברבקה, ולקבל
 תרוייהו הו ארבע נשין לייעקב בתרין חולקין • רבי שמעון אמר סליקו
 מלין לאתרייהו, דהא כלא כרזא קדישא אתעבד, וכלא כרזא
 חדא :

ויוסף אברהם ויקח אשה ושמה קטורה • קטורה דא היא הגר •
 דהא תנינן בתר דאתפרשא הגר מניה דאברהם, ושעת בתר
 גלולי דאבורה, לבתר אתקשרא בעובדין דכשרן, ובגין כך אשתני
 שמה ואקרי קטורה בעובדין דכשרן, ושדר אברהם ונסבה ליה לאנתו
 מבאן דשנוי שמה מכפר חובין, ועל דא אשתני שמה • ויוסף אברהם,
 מאי ויוסף, אי תימא דעל שרה איהו דאוסוף, לאו הכי, אלא ביומא
 דשרה אודווג בהדה זמנא חדא, ולבתר תריד לה על עסקי דישמעאל,
 ולבתר ויוסף כמלקדמין, זמנא אחרא על מה דנסיב לה בקדמיתא,
 וכפום דשני עובדהא הכי נמי שני שמה • תא חזי דאמר רבי אלעזר
 ויביאה יצחק האהלה שרה אמו • דאתגלייא דיוקנא דשרה, ויצחק
 אתנחם אחרי דאתגלייא אמו, ודיוקנהא הוה חמי כל יומא, ואברהם
 אף על גב דאינסיב, לא עאל בההוא ביתא, ולא אעיל לה להאי
 אתתא תמן, בגין דשפחה לא תירש גברתה, ובאהל דשרה לא אתחזי
 אתתא אחרא אלא רבקה • ואברהם אף על גב דהוה ידע דדיוקנא
 דשרה אתגלייא תמן, שבקיה ליצחק הרווא אהל, למחמי דיוקנא
 דאמיה כל יומא, יצחק ולא אברהם דהא הוא דכתיב ויתן אברהם

את

(ח) סוד ד' כסופי שנתעלו אברהם ויעקב כפועל סיו לילתק ככת וסס ר' מחזיקי שכינת ארבעין כנו' כס' מקורו דרז' ע"ש סס ר' כסופי
 בטיין לרין: של אברהם ללד בחסד ושל יעקב ללד סרחמיס ודשהח יוחא ולכן לא סיו לילתק ר' כסופי כפועל כדו' סופוס סרין כסתר ולכן
 יתעבד ר' ח' : (כ) פירושו של כל רכסס ר' ס' כ' י' ילחק וכו' מק' מ' פ' ס' כ' :

את כל אשר לו ליצחק, את כל אשר לו דייקא, דא יהוה דיוקנא
 דשרה בההוא משכנא • דבר אחר ויתן אברהם את כל אשר לו
 ליצחק, רזא דמהימנותא עלאה, לאתדבקא (ה) יצחק בדרגא דחולקיה
 כדקא יאות • תא חזי הכא אתכליל (ו) אשא במיא ודאי, אשא נטיל
 מיא, משמע ויתן אברהם את כל אשר לו ליצחק, דא מיא דאתכליל
 באשא, ובקדמיתא אתכליל כחדא אשא במיא • אימתי, בשעתא
 דעקר ליה ליצחק למעבד ביה דינא, כדין אתכליל (ז) אשא במיא,
 והשתא אתכלילו מיא באשא, למהוי כלא רזא דמהימנותא עלאה •
 ולכני הפלגשים אשר לאברהם נתן אברהם מתנות • מאי מתנות •
 אלין סטרי דרגין תתאין, דאינון שמיהן דסטרי רוחא מסאבית,
 בגין לאשלמא דרגין • ואסתלק יצחק על כלא במהימנותא עלאה,
 כדקא חזי • בני הפלגשים, אלין הוו בני קטורה, פלגש בקדמיתא
 ופלגש השתא • רבי חייא אמר פלגשים ממש • וישלחם מעל יצחק
 בנו, דלא לשלטאה לגביה דיצחק, בעודנו חי, בעוד דהוה אברהם חי
 וקיים בעלמא, דלא יקטרגון ליה לבתר. ובגין דיתתקן יצחק בסטר
 דינא קשיא עלאה לאתתקפא על כלהו, וכלהו אתכפיין קמיה • קדמה
 אל ארץ קדם, בגין דתמן אינון סטרי חרשי מסאבי • תא חזי כתיב
 (מלכים א' ז') ותרכ חכמת שלמה מחכמת כל בני קדם, אלין אינון דהוו
 מבני (אינון) בני פלגשים דאברהם, והא אוקימנא דהא באינון הררי
 קדם, אינון דאולפין חרשין לבני נשא, ומההיא ארץ קדם נפקו לבן
 ובעוד ובלעם בנו • וכלהו חרשי והא אוקמורה • רבי חזקיה פתח
 ואמר (ישעיה מ"ב) מי נתן למשסה יעקב (דקל"ד ע"א) וישראל לבוזים הלא יי
 וגומר • תא חזי מוזמנא דאתחרב בי מקרשא, ברבאן לא שריין בעלמא
 ואתמנעו, כביכול אתמנעו מעילא ותתא, וכל אינון שאר דרגין תתאין
 מתתקפי ואזלי ושלטי עלייהו דישראל, בגין דאינון גרמו בחובייהו.
 האי קרא לא אתיישבן מילי, דכתיב מי נתן למשסה יעקב, כיון דאמר
 מי נתן למשסה יעקב וישראל, מהו חטאנו לו, חטאו לו מבעי ליה, ואי
 אמר חטאנו לו, מאי ולא אבו, ולא אבינו מבעי ליה • אלא בשעתא
 דאתחרב

(ה) יצחק ק"ז חי כתיקוניו: (ז) ס"ג מהו כלאש סכן אברהם ספוא מוס נתן אח כל אשר לו ליצחק וכמלאו מוס כולוס כלאש: (ג) ט
 ק מוס ויצחק עקיד לפניו וכמלאו חזש כסוף וככלל חזש יודי מוס: ז"ח:

דאתחרב מקדשא ואתוקד היכלא ועמא אתגלי, בעינא שכינתא
לאתעקרא מדובתה ולמיהך עמהון בגלותא. אמרה איהך בקדמיתא
למחמי ביתאי והיכלאי, ואפקוד על דוכתי דבהני ולינאי דהוו פלחין
בביתאי. אמר רבי אלעזר כההיא ישעתא אסתכלא בנסת ישראל
לעילא, וחמאת דבעלה אסתלק מינה (פ) לעילא לעילא, נחתת לתתא
עאלת בביתא, ואסתכלת בכל אינון דוכתי, ואשתמע קלא לעילא
לעילא, ואשתמע קלא לתתא דהא הוא דכתיב (ירמיה ל"ה) קול ברמה
נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה וגומר ואוקמוה. בין
דעאלת בגלותא, אסתכלת בעמא וחמאת דדחקי לון ורמסי לון
בגלותא בין רגליהו דשאר עמין, בדין אמרת (ישעיה מ"ב) מי נתן למשסה
יעקב וגומר. ואינון אמרין הלא יי זו חטאנו לון, והיא אמרת ולא
אבו בדרכיו הלוך ולא שמעו בתורתו. וכישעתא דומין קדשא בריך
הוא למפקד על עמיה, בנסת ישראל תיתוב מן גלותא בקדמיתא.
אמר לה קדשא בריך הוא תהך לביתא, בגין דכית המקדש יתבני
בקדמיתא, וימא לה קדשא בריך הוא קומי מעפרא, היא תבת
ואמרה לאן אתר איהך, ביתאי חרב היכלי אתוקד בנורא, עד דקדשא
ברוך הוא יבני כי מקדשא בקדמיתא, ויתקין היכלא ויבני קרתא
דירושלם, ולבתר יוקים לה מעפרא דהא הוא דכתיב (יהלים קמ"ז) בונה
ירושלם יי וכולי. בונה ירושלם בקדמיתא, ולבתר נדחי ישראל יכנס
וימא לה (ישעיה כ"ב) התגערי מעפר קומי שבי ירושלם וגומר. ויתבנייש
גלותהון דישראל דהא הוא דכתיב בונה ירושלם יי בקדמיתא,
ולבתר נדחי ישראל יכנס, וכדין הרופא לשכורי לב ומחבש לעצבותם
דא תחיית המתים. וכתיב (יחזקאל ל"ו) ואת רוחי אתן בקרבכם ועשיתי
את אשר בחקי תלכו וגומר. ברוך יי לעולם אמן ואמן.

פירוש המלות מזהר הגדול ומזהר חדש

אות אלף

מכה: בטש. הכה: בטינא. בחומר: בל אדן. בלי ארון: בליסטראין קסטיראין. כלי זיין לירות: בסירי. אביב: בוסינן. נרות: בוסמא. בשמים: בסיס בקטפא דאצבע. טובל בראש אצבעותיו: בוסיטא דאנפוי. תואר פניו: בעיטא. בקולמוסו או בעצה: בוצינא דקרדינותא. ניצוץ חזק: בוצינא זקרדינותא. אבן הבדיל שעומדים ומשערין בו הבנאים: בוצינין. נרה: בוקינוס. חצוצרות: ברא. מדבר או שדה או חוץ: בוריה. בריאות: בת. לן: ביתהו. אשתו: בוריני. פריצים:

אות גימל

גובא. בור: גובין. חפירות: גובין ודרדרים. מיני קוצים: גביני סוטרא דעינו. שפה של כסוי העין: גדיפין. כנפים: גוויין. פנים או דמיונין: גוזה. תוכה: גוברא. גבאי: גוויין. חזיכות: גועין. שרשים: גולפא. כדים: גליף גליפין. חקק חקיקות: גולמא. גולם: גלידין. קליפות: גלי. שער: גומדין. גחלים: גומרא. שלהבת: גמיעה. שתיה: גניזין. אוצרות: גנן. המשקה שדות: גסטרא. חלק לשנים: געא. צעק. גפיף. מחבק: גרמי. עצמות: גרמוי. עצמותיו: גרופיין. צינורות: גרדנא. שורש האילן: גרדיגי טהירין. חיילות אורות בעלי דינין: גרדיני נימוסין. חיילות על עוברי דת ונימוס: גריעותא. חסרון: גרדינין. בעלי דינין קשין: גושפנקא. חותמות:

אות דלת

דבר. מנהיג: דדבחין דבחין. שזובחין זבחים: דבבו. שנהא: דגליד. שנגלד ונקרש: דחלא. עיז לשון מורא: דיסתכמ. שיסכים: דכורא. זכר: דכיא. טהור: דכרני. זכרונות: דליג. קפץ: דלטורין. מקטרגים: דמיך. ישן: דמתחלחלא. רועשת: דיסקני. שיעלוהו: דופינוס ופדשכי. דוכסין ושרים: דופסא. פסל: דיקיין. דק וקטון: דיקיו. דקות: בדוקפא. בסיבוב: דקל פסתוקא. גרעיני פרי שקורין גלנדש: דורונא. מתנה: דדקי. נערים: דורמיתא. תרדמה: דורמסקין. מין פרי: דורדייא. שמרים:

איבין. פירות: אבנא בקוספיתא. אבן המתגלגל: איבין. זרעים: אבאיש. הרע: ארי. מזה: ארדין. חדרים: אדמוך. ישן: אדא. גורן: אודנא. אזני: אדמוך. מגמנם: אורות ידיך. אירי אצבעותיך: אתוון. אותיות: אוונין. ממונים: אופוה. ליווהו: אוזיפתא. לווה: אחמתא. אוצר: אחית. מוריד: אחית. מהר אחסנת. ירושה: אטימי לבא. עריל לב: אית. יש: אכסדרא וארדין. חדרים: אכפיה. הכניעו: אוכמא. שחור: אוכלוסין. חיילות: אימאה. שבועה: אימרא. שפה: אומנא דאומנא. אומן על כל האומנין: אומצא. חתיכת בשר: אנתיק. עסק: אנימתא. מין חיה: אניצת לבלבין. הציץ ציץ ופרח מיד: אסקופא. אוצר מלא כל טוב: אסטרו. אסתירו: איסרא. איסטרא. אסתמרו. שמרו עצמם: אסחר. סביב: אסווא. רפואה: אסתאה. כובס: אסחיין. מכבסין: אסתתמו. נתעלמו: אסתחי. נתכבס: אערע. פגע: לאענאה: להנהיגם: אעדיאת. היא מסירה: אפלייטא. ציורים: אפותא דקוטפא. שרשי עשבים או חריות של דקל: אפרקסתא. תרמילו: אפותא. מצח: אפוטרופא. אב ומליץ: אפשא. רבות: אפעא. נחש: אצטוונא. כסא: אקושרא. חולאים: איקונין. צורה: ארבא. ספינה: ארמי. משליך: אוריכנא. אמתין: ארגוונא. ארגמן: אוריד. המתין: אושדן. שופכין: אושפיזא. אורח: אשתמודע. ידוע: אשתצק. נתחוק: אשתנקלו לחמריהו. נתנו חבלים לחמוריהם ברגליהם: אשרי. זרק: אשתכלילו. נתייסדו: אתהדר. חזר: אגגרע. נרמזט: אתכלא. אשכול: אתנשר. נפל: אתר. מקום: אתעדי. הוסר: אתגור. נימול. אתער. מתעורר: אחפוה. ליווהו: אתלהיסו: לוהט: אתרגיש. מרגיש: אתעתד. מוכנים: זתכסי. נעלם: אתפלגן. שוטפים: אתבררו. נפוצו: אתחפי. נתכסה:

אות בית

באיש קמיה. אין ניחא לפניו: ביברי. מקום שצדין חיות ועופות ודגים: בדיח. משמחי: בידין ודכורו. אוב וידעוני: בטיש.

פירוש המלות

יושבי אוהלים : טפסי. טופס : טפסירי. מרבדים : טוף. טיפה. או שלהבת אש : טוף. טיף : טף. השגיח : טיקלא. גלגל. או משקל. או ניתוח. או נהר : טריקין. מכים. או נושכין : טורי. הרים : טרפי אילני. עלי האילן : טרינא. שר : טרקא. סגור : טרטשים. סלעים : טרפהא. עלים : טורקה הסגורים : טורסקה גג : טורה אשורת : טרוניא. עלילה. או שררה : טריסין. חוקים : טרוצבולון. שחוק שכל מיני חיות לוחמים יחד : טריקי. מאכל שמעורב קמח עם דבש יחד : טירקא. שורה : טורפי. התבלבלות : טרוניא. שררה : טריסין. מהופכים : טורנא. עטרה :

אות יוד

יבית. ילינס : יכוס. ישחוט : יתב. יקה : יסגה. רבוי : יעודין. תוכחות : ירכין. יטה : ישלפון. יוציאו : יתבסמון עלמין. יהיו העולמות על מכונם ותקונם :

אות כף

כביש. נתיב : כבני אמרוני. כבני מרון : כדיב. כוב : כדוב. זאב : כוי. חלון : כוין. חלונות : כמין. אורב : כנש. אסף : כסופין. תאוות או ביושין : כסופים. תענוגים : כסופא. ביוש : כסופטא. מדדגת הסולם : כעמקא בבשרא. כנגע בבשר : כיף. שפת : כפות. קשור : כפיץ. רעב : כופסירא. כבלים : כרי בירא. חופר בור : כתריץ תתאין. מדרגות כחות חיצונים שהמה למטה מגבול קדושה :

אות למד

לאבאשא לון. להרע להם : לגיון. שר הצבא : לויץ. חיבור וזיווג : ולמנלש. לספר ולגלח השערות : לאנפיש. להרבות : לקביל. כנגד : לשוואה. לכיון : לתנוי. לספר ולהגיד :

אות מם

מלאני. כלי : מאנא. מלבוש : מארי נהרין. בעלי חסדים : מארי דיבבא. בעלי תרועה : מאללין. מרגלים : מגנדרין. מגלגלים : מגנא. בחינם : מגרופי. כף שאוחז בו דבר הנק' גאפיל או כף שמגיסין בו קדירה : מדבר. מנהיג : מדרון. שיפוע : מדבחא. מזבח : מהדקן. קשורים : מזלגות. כף : מזייה. שערות : מרזפתא. פטיש : מתוך. צחוק : מחכאן. מקום ומיחלים : מטול. משאוי : מטוטורי. חנות ואהל : במטון. בהגעת : מטרוניתא. גבירה : מכתשין. מכות : מיכס.

אות הא

הדר. חונר : הימין. האמין : הלולא. חתונה : הורמנא. רשות ורצון : הורמני דביברי. השרים המושלים בבני אדם : הורפילא. מלשון מלכא ורופילא :

אות ואו וורדא. שושן :

אות זיין

זוהמא. פסולת או סיג : זוודא. צידה : זינא. מינים : זוטא. כמו זוטו של ים : זכאין. צדיקים : זעיר. קטון : זיפתא. זפת : זקיטא. בריה שנוזנת מן התולעים :

אות חית

חבילי. חבורות או חיללות : חבילות. אגודות : חגרא. חוגר : חגירין. חגורה : חדי. שמת : חדתותא דסיהרא. חירוש הלבנה : חיא. נחש : חיוור. לבן : חיוון. חיות : חיוו. מראה : חוו. דמיון : חוור. כפתור : חייכת. משחקת : חילהא. כחה : חיליה. תוקפו : חלוקה. כתונת : חמיר. שאור : חמר. יין : חמי. ראה : חופאה. כיסוי : חפי. מכסה : חצו. קוצר : חקלא. שדה : חרשיא. כשוף : חרצין. מתנים : חרצין. חזקים : בחוריהון. בנחיריהם : חשאי. בלחש : חושנא. חושן :

אות טית

טאט. משוטט : בטיהרן. בזהירות ניצוץ : טהירין. אורות העליונים : טוי. צלי : טיטדאה. חנות ואהל : טיילותא. שעשוע : טיעא. סוחר : טירא. חוזה כוכבים : טולא. צל : טילקא. גלגול : טמירין פצירין. חדרים נסתרים וחזקים תחת הארץ : טמרני. הטמני : טינרא. סלע : טינקין. ינקין : טינטא. טיט : טינרין. סלעים : טונפר קטורץ. התר קשרץ : טסטירו. מכסה : טיסא. שט ומעופף : טסירין. רוחות : טיסין. שלהובי : טסטוקא. כלי : טפסא. שלהבת : טפסין. הלשון המכריע בין האזנים או שלהבת : טופסרא. דפוס ציור : טופנא. מבול : טופסירי. שרים : טיפקא. מאכל שעושים על רעפים לכנים : טופסקא. עונש : טופרא. צפרנים : טופסא. טופס וציור : טיפסא. אילן ורד : טפסא. ציור : טפלוחין. עדשים : טופסי. ננוצית : טפסירי. שלהובי אש : טפסירי דקסרי. שרים המושלים להרע : טפסירי. אדונים : טיפסא. גחלת : טיפסרא קפטלאי. שרים : טפת. הכה : טופסירי. שר ומושל : טופסרא דקטנוץ.

פירוש המלות

שחוט : מכשרן, הגונים ; מאנין, מלבושים ; מסכני, עניים ; מסתפינא, ירא ; אשתמיט, נשמט ; מעלעלין בגמגומא, מגמגמים כדיבורי ; מיפק, לכת ; מפולמים, בריאים וחזקים או נקובים ; כמצליף, כמכה שי טבעות למטה ; מקיזפא, מזהירות ניצוץ ; מרגליטין, מרגליות ; מרבי, מגדלי ; מריט, מרוטות ; משתעיא, מספרת ; משיחא, מדה ; משקופי, חלוני ; משתככים, נשקטים ; משריין, מחנות ; משכא, עור ; מדבי טרטשי, הממונים על האסכרה ;

אות נוז

נאים, מנמנם ; נביע מתתא, נובע מלמטה ; נבזבזין, אוצרות ; נבית, נלין ; נגרי, טוריא, חוצבי הרים ; נגיבו, יבשה ; נגדין, נמשכים ; נדיף, מריח ; נזף, גער ; נטר, ממתין אושוני ; נטיל, נושא ; נטלי במטלנוי נוסעיה בנוסעיהם ; נייפין, נואפים ; נמוסי, מנהגים ; נימין, שערות ; נמוכים, שפלים ; נסיב, נשוי ; נצאן, נתקוטטים ; נקט, לקח ; נורא, אש ; נשף, מנשב ;

אות סמך

סאיבא, טומאה ; סב, קח ; סיב, זקנה ; סגירא, מוסגר ; סחרנא, סביב ; סח, סיפר ; סברא, הטיה ; סטנוניא, הסוהר ; סטון, נחש ; סיתוא, חורף ; סיטו, תואר ; סטיפי, סיגי הכסף ; סך, הבט ; סילתא, כלי זכוכית ; סמכא, עמוד ; סימא, אוצר ; סמטא, גתיב ; סמיטרא, גתיב או מצנפת ; סומקא, אדום ; בסימו דמלין, דברים נעימים ; סינדרא, חבל ; סנפרינון, ספיר ; סנטירא, שוטר העיר ; סוסטיפא, קשת ; סוספיטי, סיגי ; סוספינא, שומן ; סיסתרי, מלבוש ; סוסיתא, מחצבת ; סוספיטא, זוהם ; ססגונא, גוון תחש ; בסיסו, בתיקונו ; ספאן, חשיבות ; ספונים, תוקף ; סיפטא, משקל ; ספון, חשיבות ; סרטא, שירטוט ; סריקתא, רקים ; סריין, טנופת ; סרכי, שרים ; סתימו דסתימין, נעלם על כל הנעלמים ; סיתרא, חולה ; סתרא, דסתרין, סודי הסודות ;

אות עין

עא, עץ ; עברי, בריח ; עבורא, תבואה ; עיבא, מעונן ; דלעגל, מהרה ; עדואיהון, עיבוריהם ; עדייהון, עיבור שלהם ; ויעדרת, וימותו ; עזקא, טבעת ; עזלי דאיילטא, תאומי צביה ; מתעטר

בזרות, המתעטר בכתרים ; בעטפיה, בחיקו ; עיטא, עצה ; עולמא, נער ; עולימות, נערות ; עלעולין וקטפורין, סופה וסערה ; עלעלון, לחיים ; עמר, צמר ; עמקא, נגע ; ענפוי, ענף ; ענא, צאן, עקו, צרות ; עקימא, עקום ; ערק, ברח ; ערס, מטה ; ערטורא, ערום ; ערטירא, חדה ושמחה ; ערטילאין, ערומות ; עירטא, אסיפה ; עורדעניא, צפרדעים ; ערקיסאות, חיילי ; עתיק, ישן ;

אות פא

פיגאן, צעקה ושועה ; פודגרא, הוא חולי כמחז ; בבשר החי ; פטרא, פותח ; פוטקרא, דקיטפא, הממונים על הכריתה והיוק ; פטירא, דקיטפא, עץ של אפרסמון ; פטישין רמאין, פטישים ; פיקיב ; טירא, מצ, פוטמין דטיפסא, ראשי הציור ; פטרונא, אב ; פלטרין, היכל מלך ; בפיל, בשער ; פולסי, שבני ; פומבי, גלוי ; פוסקתא, גרעינים שבפרי ; פסילוסין, כבד פה ולשון ; פסותא, פיסת יד ; פסקא, שברים או חתיכות ; פעוטא, קטנה ; פרדשכא, פקידים נכבדים ; פרגודא, מחיצה ; פורפירא, מלבוש ; פרפס, גלוי ; פרזל, ברזל ; פרקטירא, בריכה של מים ; פרקמטיא, סחורה ; פרסא, פרוכת ; פרדשקא, חלון או פקיד ; פוריא, מטה ; פרקי, איברים ; פרוונקא, שליח ; פרחאן, כורחים ; פשפוש, חפש ; פתורא, שלחן ; פתקא, כתב ;

אות צדי

צדיא וריקניא, תהו ובהו ; צחותא, צלולה ; צייתין, מקשיבים ; צלי, תפילה ; צניעותא, גנוז ; צהר, ספר וגבול ;

אות קוף

קאפו, נקרוש ; בעלי קבין, שיש לו דמות רגל של עץ ; קבלא, ערפל ; קתדרא, כסא קדל, עורף ; קודרין, אומדין השפוע ; קדרותא, שחרות ; קוזמיטא, שר ; קוזטיפא, ניצוץ קוזמיטים, שרים, בקוזפי, בתוקף זריקה ; קוזפא, גאד ; קיטיין דקירטי היכלות מצויירי ; קוזפידא, ברשות וכח ; קיזרא, קיימ ; קטירי, מלקט ; קוזטורנטין קלטרולסין, ראשי גייסות מאדום ; קטפירי דארעא, מקום מדרון עמוק בארץ ; קיטפא, דבוק ; קטפא, אשכול ; קוטרא, קשר ; קטפורא, גאד ; קטורא, עשן ; קטפורא, בית דירה ; קוטפא, מלבוש או כרית ; בקטיפא,

פירוש המלות

קיסדורין דירוקי. מיני ירקות : קסירי. אמתוצ' : קהטיפין. סיגין : קוסטונא. נכס : דקסטו. מדה וכלי : בקיטירא דקוהטא. אהל שלנים בו אורחים : קיסטא. קודם : קסטירא. אהל : קסטיטירא. זוהרת : קסטירא. זהירות : קיסטא. ברית : קיסטא דטירמא בקירטוי דאורחוי. כלי שמבשלי. בו על אם הדרך : קסטפי. זהרות גיצוץ : מקסטר. קישוט : קוסדרי. עשבים : קסטירים. רוחות בלא גוף : קוסטרא. כיס : קסירו. אומות. קיסטפא. חתיכת עץ : קופסירא. דבוקים : קוסטי. מדות : קפטלאי. ראשים : קופא. בלי"א א : קופטרך. מלבושך : בקופטרא דקילטא. דרוק וקלוט : קפטורי דקילטא. קשרים הקלוטים בכרעי מטה : קפטרא. חבל : קפטורא. נטה ידו ל... הטבור : קפסירי. שרים שלטונים : קפלין. עמודים : קופטי. חדרו : קופטרא. דבוק ואחוז : קופטא. מלבוש : קפחא. מקפח את : קפחית. קפחי. גזלנים : קרבא. מלחמה : קרדו. חשך : קריינא. מלמד : קרדיני. חזק : קרדנותא. קשה וחזק : קורדיטא. מאכלים מצויירים בדפוס : קרפוליין. סחורה : קפסירי קסרי. בעלי מדות קרטייא. בית : קורטמי. גרעני : בקרדינא. בחזק ותוקף : קרטופא. קשר : קרטיפא. קלע : קיר פטרונא. אדון ואב : קרטנא. אוצר : קרדנותא. חזק או שחור : קשטא. עצים : קשוט. אמת : קשישא. זקן : קתדרי. כסאות :

אות ריש

ראמין דראמין. גבורים דגבורים או חזקים : חזקים : רברבין. גדולות : רביין. נערים : רבין. מצומדת : רהטין. רצין : רווק. אדם פנוי בלא אשה : ברטיבא. בשדה אגם מים : רזא דמלא. סוד הדבר : מרחצים. בוטחים : רכיכ. רך : ברילוגיא דאופיר. כתם אופיר : רעיא. מבקש : רעוא. רצון : רימנא. גערת : רופינוס. שרים : רתיכין. מרכבות :

אות שין

שאפא. לבלוע : שארי. התחיל : שבבין. שכנים : שבבים. חדרים : שביבין. שלהבת : שבריר. כמדומה : שטיא. שוטט : שייפין. אברים : שכלולא. יסוד : שככין. נשקטים : שליחא דקוסטא. שליח הדין שממונה על העונש : לשלפא. להוציא : וישליף. ויחניט : שעלא. דריפת : שעיעצי

גסדין : קטירנא. צריר : קטיר. קשר : קספירים. גופי בהמות : קספירא. קשר או מין עוף : קטפורא. קשור : קוטיפא דקרנטא. זפת הנוסף נכו תות עץ : בקטורא דקונטירא. בקשר הקינטור והכעס : קטפורי. נצוצות : קטפוי. מדרון : קוטריין. קינטר : קוטפא. דביקות : קטפורא. צורה פניד : קטורי רמאי. קשרים חזקים : קסטורי. שולח הדין : קטפירא. מלבושים : קטפא. מתגלגל : קיטרא. עשן : אתקטר חר אורחא קסטיריא. מקושר דרך א' המאיר ומוהיר ואותה דרך היא הליכו הנחש עליון וכל הכוכבים דקים וקטנים קטורין בו ותולן ממנו : קטנון. הדר : קוטיפי זהירות. קטפוי. מלבושין : קטרי דורא. גחלי רתמים : קטפירא. מלבוש : לקטעה. לקצץ קלישא דקה : קליפין. גלויים : בקולמטוי בתוף : בקלפוי. בהתגלות : קלמא. סת הסופר קולפוי דשגר. מקל שראשו נטוע במסמרים קולטרא דקיטפא. קלישת הדיכוכ : בקולמטוי בהתלהבות : בקלדיטוי. באירות : קולפוי. מקל קלדיטא. עיגול : קולפא. מקלות עצים : קלא מן קליא. קול א' מן הקולות : קולפון. שלהבת : קוליתא. עצם הירך : קולטא. סדק : קליטיי. קלפי : בקולפי דסיכתא. בהכאת הבטה : קמיט כטופסק. נקמט קמטים כדפוס שצוירו בולט לחוץ : קומטרא. הקמיטות שקומט ע"י תרועה : קומפא. מאפר : קומטו. כסויים : קמראי. מכסה : קונדיטין. יין מעורב עם פלפל ודבש : מקונדיטין בישין. ממשבה רעה : קנוחא. אכפרה : בוקניא. בקנאה : קנסיר. חרס : קינתא. מחלוקת : קונפון. קובץ אנשים ע"י הכרזה : קסטירא. ממשלת : קסרא. מושל : קסירא. סיג : קיסטרא. אסתרא : קסטורין. שרים : קוספיתא. כף הלעק : קסטריין. גידים : קסטורים. חולה מחמת איזה רוחות. קספורא. עטרה : קסטורים. שוטרים : מקסטורא. מהאוסף : קפטא. הכה : קוסטא. עצים : קסטורא. זוהם : קסטין. מדות : קסטריין. רוחות שלוחי דין : קסטר בקטריין בקומטא. שוטר בקישור ומאסר : קיסטא דעינא. זולג דמעות תמיד מעיניו : קי וורא. ממונים : קסטר. ישיה. הנה שלהבת וסיבב ראשו : קוסטי. מדות : קוסטיי. חרבה : קוספיטא. קלע : קסטיפא. זוהר גיצוץ : קסטורין. היכלות : קוטטרא דקוטרא. אהל עשן : קוסטייהו. מרתם : קוסטר. תליין : קסטורי. ימונים ושוטרי המלך על מדינתו לקיים דתו :

פירוש המלות

חלקים : שף. נעקר ממקומו : שפניני. תורים :
שפירין. יפים: שריקן. הפחותים: שורין. חומות:
שרא. התחיל או התיר : שרא קברא. יחרם
קברי : שורי. חומות : שורייקי. גידים : שורטא.
קנים : שושיפא. סדין : דאשתלל. שנסתלק :

אות תיו

(א"ה פרוש המלות הוה נעתק מפירוש המלות הנדפס
בסוף הוזהר חדש וכתוב שם שהוא פירוש המלות
לזוהר הגדול ולזוהר חדש וראיתי כי נפלו בו כמה
טעיות מהם ט"ס ומהם שגוף הביאור אינו מדויק
לענין והוקשה עלי לתקן כי צריך לזה בקיאות וחישוב
נרובה ועיון גדול ובכך הנחתים כמות שהם ועל
הקורא לעיין היטיב וההייב. הש"ך ס"ט).

תב. חזר : תבנא. חזרתי או תבן : תוהא. תמיהה:
תווי והדרין. מבקשים ומחזרים תויף.
לזיה : תחמי. תראה : תכסיף. תבייש : תלגא.
שלג : תוליף. תלמדו : הלא. הר קטן : תמן. שם :
תננא. עשן : תסקופין. עלילות : תפסין. משיגים :

דפוס חמד בע"מ, ירושלים